Lagrådsremiss

Kompletterande bestämmelser till EU-förordningarna om kritiska råmaterial och nettonollindustri

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 19 november 2026

Ebba Busch

Fredrik Nordenfelt
(Klimat- och näringslivsdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen föreslås en ny lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om kritiska råmaterial och EU-förordningen om nettonollindustri. Förslaget till ny lag innehåller särskilda bestämmelser om ansökningar om tillstånd och dispens som avser strategiska råmaterialprojekt eller nettonollprojekt, tidsfrister för prövning av ansökningar, samråd om miljökonsekvensbeskrivningar och den motiverade slutsatsen om ett projekts slutliga och samlade miljöeffekter. Det föreslås även vissa ändringar i miljöbalken, minerallagen och plan- och bygglagen.

I lagrådsremissen föreslås dessutom ändringar i lagen om verksamheter och åtgärder för förnybar energi. Ändringarna innebär att det införs tidsfrister för en mark- och miljödomstols handläggning i första instans av mål om tillstånd till miljöfarlig verksamhet eller vattenverksamhet som avser förnybar energi.

Den nya lagen och lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 april 2027.

Innehållsförteckning

1 Beslut 4

2 Lagtext 5

2.1 Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningarna om kritiska råmaterial och nettonollindustri 5

2.2 Förslag till lag om ändring i miljöbalken 10

2.3 Förslag till lag om ändring i minerallagen (1991:45) 11

2.4 Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900) 12

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2026:399) om verksamheter och åtgärder för förnybar energi 13

3 Ärendet och dess beredning 16

4 EU-förordningarna 16

4.1 Förordningarnas syfte 16

4.2 Strategiska projekt 17

4.3 Kontaktpunkt för tillståndsprocessen 20

4.4 Tidsfrister för tillståndsprocessen 21

4.5 Tidsfrister för miljöbedömningar 23

4.6 Planering 23

5 Utgångspunkter för förslagen 23

5.1 Omfattande lagstiftningsarbete pågår 23

5.2 Flera olika tillstånd omfattas av tillståndsprocessen 24

5.3 En tidsfrist per tillståndsansökan 25

5.4 Tidsfristerna gäller även för mark- och miljödomstolen 26

6 Kompletterande bestämmelser till EU-förordningarna 28

6.1 En ny lag med kompletterande bestämmelser införs 28

6.2 Ansökan ska lämnas till kontaktpunkten 30

6.3 Beslut om ansökan 34

6.4 Kontaktpunkten ska informeras om när ansökan är fullständig 37

6.5 Kontaktpunkten ska informera om att en tidsfrist har startat 38

6.6 Förlängning av en tidsfrist 40

6.7 Tillfälligt stopp av en tidsfrist 42

6.8 Tidsfrister för pågående tillståndsförfaranden 44

6.9 Tidsfrist för samråd om miljökonsekvensbeskrivningen 46

6.10 Tidsfrist för den motiverade slutsatsen 48

6.11 Överklagande 50

6.12 Skyldighet för kommuner att bistå kontaktpunkterna 51

7 Ändringar i miljöbalken 52

8 Kompletterande bestämmelser i annan lagstiftning 53

8.1 Plan- och bygglagen 53

8.2 Minerallagen 54

9 Tidsfrister för mark- och miljödomstolens handläggning av mål som rör förnybar energi ... 55
10 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser ... 58
11 Konsekvenser ... 60
12 Författningskommentar ... 65
12.1 Förslaget till lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningarna om kritiska råmaterial och nettonollindustri ... 65
12.2 Förslaget till lag om ändring i miljöbalken ... 82
12.3 Förslaget till lag om ändring i minerallagen (1991:45) ... 83
12.4 Förslaget till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900) ... 83
12.5 Förslaget till lag om ändring i lag (2026:399) om verksamheter och åtgärder för förnybar energi ... 84
Bilaga 1 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1252 av den 11 april 2024 om inrättande av en ram för säkerställande av trygg och hållbar försörjning av kritiska råmaterial och om ändring av förordningarna (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 och (EU) 2019/1020 ... 88
Bilaga 2 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1735 av den 13 juni 2024 om inrättande av en åtgärdsram för att stärka Europas ekosystem för tillverkning av nettonollteknik och ändring av förordning (EU) 2018/1724, här benämnd EU-förordningen om nettonollindustri ... 155
Bilaga 3 Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413 av den 18 oktober 2023 om ändring av direktiv (EU) 2018/2001, förordning (EU) 2018/1999 och direktiv 98/70/EG vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor, och om upphävande av rådets direktiv (EU) 2015/652 ... 218
Bilaga 4 Sammanfattning av promemorian Kontaktpunkter, tillstånd och tidsfrister enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial och EU-förordningen om nettonollindustri ... 295
Bilaga 5 Promemorians lagförslag ... 296
Bilaga 6 Förteckning över remissinstanserna ... 308

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningarna om kritiska råmaterial och nettonollindustri,
2. lag om ändring i miljöbalken,
3. lag om ändring i minerallagen (1991:45),
4. lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900),
5. lag om ändring i lagen (2026:399) om verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningarna om kritiska råmaterial och nettonollindustri

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Denna lag kompletterar

– Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1252 av den 11 april 2024 om inrättande av en ram för säkerställande av trygg och hållbar försörjning av kritiska råmaterial och om ändring av förordningarna (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 och (EU) 2019/1020, här benämnd EU-förordningen om kritiska råmaterial, och

– Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1735 av den 13 juni 2024 om inrättande av en åtgärdsram för att stärka Europas ekosystem för tillverkning av nettonollteknik och om ändring av förordning (EU) 2018/1724, här benämnd EU-förordningen om nettonollindustri.

Ord och uttryck i lagen

2 § I denna lag avses med

1. kontaktpunkt: en myndighet som regeringen har bestämt ska vara kontaktpunkt enligt artikel 9.1 i EU-förordningen om kritiska råmaterial eller artikel 6.1 i EU-förordningen om nettonollindustri för projekt inom ett visst område,
2. nettonollprojekt: ett strategiskt nettonollprojekt eller ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik som inte har erkänts som strategiskt,
3. prövningsmyndighet: en statlig förvaltningsmyndighet eller en kommun som handlägger en ansökan om tillstånd eller dispens som avser ett strategiskt råmaterialprojekt eller ett nettonollprojekt,
4. strategiskt råmaterialprojekt: ett råmaterialprojekt som Europeiska kommissionen har erkänt som strategiskt projekt enligt artikel 6.1 i EU-förordningen om kritiska råmaterial.

Övriga ord och uttryck i denna lag har samma betydelse som i EU-förordningen om kritiska råmaterial och EU-förordningen om nettonollindustri.

En ansökan om tillstånd eller dispens ska lämnas till kontaktpunkten

3 § En projektägare som vill ansöka om ett tillstånd eller en dispens som avser ett projekt som har erkänts som strategiskt enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial eller EU-förordningen om nettonollindustri, ska lämna in ansökan till den kontaktpunkt inom vars område projektet som ansökan avser i huvudsak ligger eller kommer att ligga.

Detsamma gäller för en projektägare som vill ansöka om tillstånd eller dispens som avser ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik.

4 § Om ansökan avser ett strategiskt råmaterialprojekt eller ett strategiskt nettonollprojekt, ska projektägaren till kontaktpunkten lämna in

1. beslutet att erkänna projektet som strategiskt,
2. en uppgift om vilken mark- och miljödomstol eller prövningsmyndighet som ska handlägga ansökan,
3. uppgifter om vilken typ av verksamhet enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial eller EU-förordningen om nettonollindustri som projektet avser, och
4. en översikt över de tillstånd, dispenser eller anmälningar som krävs för projektet.

Om det som anges i första stycket 1, 3 och 4 redan har lämnats in till kontaktpunkten, behöver det inte lämnas in på nytt.

5 § Om ansökan avser ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik som inte erkänts som strategiskt ska projektägaren, utöver det som anges i 4 § första stycket 2–4, lämna uppgifter om att projektet är ett sådant projekt och underlag som visar det. Om underlaget redan har lämnats in till kontaktpunkten, behöver det inte lämnas in på nytt.

Kontaktpunkten ska överlämna ansökan till en domstol eller prövningsmyndighet

6 § Kontaktpunkten ska i ett beslut genast avgöra om ansökan enligt 3 § omfattas av EU-förordningen om kritiska råmaterial eller EU-förordningen om nettonollindustri. Om kontaktpunkten anser att ansökan omfattas av någon av EU-förordningarna, ska beslutet innehålla en uppgift om vilken tidsfrist som enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial eller EU-förordningen om nettonollindustri gäller för handläggningen när ansökan har bekräftats enligt 8 §.

Ansökan och beslutet ska genast överlämnas till den mark- och miljödomstol eller prövningsmyndighet som enligt uppgift från projektägaren är behörig att handlägga ansökan.

Projektägaren ska informeras om att ansökan har överlämnats.

7 § När en ansökan som omfattas av EU-förordningen om kritiska råmaterial eller EU-förordningen om nettonollindustri har inkommit till en mark- och miljödomstol eller prövningsmyndighet ska domstolen eller myndigheten pröva om ansökan är fullständig. Domstolen eller myndigheten ska så snart som möjligt och senast 45 dagar efter det att ansökan kom in

1. informera kontaktpunkten om att ansökan är fullständig, eller
2. förelägga projektägaren att komplettera ansökan, om ansökan är bristfällig.

När brister i en ansökan har avhjälpts ska domstolen eller myndigheten informera kontaktpunkten om att ansökan är fullständig.

Kontaktpunkten ska bekräfta att en ansökan är fullständig

8 § När en kontaktpunkt har informerats enligt 7 § ska den genast bekräfta att ansökan är fullständig genom att informera projektägaren och mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten om att den tidsfrist som enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial eller EU-förordningen om nettonollindustri gäller för handläggningen av ansökan har startat.

Förlängning av en tidsfrist för prövning av en ansökan

9 § Mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten får vid prövning av en ansökan som omfattas av EU-förordningen om kritiska råmaterial eller EU-förordningen om nettonollindustri förlänga en tidsfrist i enlighet med artikel 11.4 i EU-förordningen om kritiska råmaterial, eller artikel 9.6 eller 9.7 i EU-förordningen om nettonollindustri.

Om tidsfristen förlängs ska domstolen eller myndigheten informera kontaktpunkten om förlängningen och skälen för den.

Tillfälligt stopp av en tidsfrist för prövning av en ansökan

10 § En mark- och miljödomstol eller prövningsmyndighet får tillfälligt stoppa en tidsfrist som avses i artikel 11.1 och 11.2 i EU-förordningen om kritiska råmaterial eller artikel 9.1 och 9.2 i EU-förordningen om nettonollindustri om

1. domstolen eller myndigheten har begärt att en miljökonsekvensbeskrivning ska kompletteras till följd av ett yttrande som har inkommit efter det att beskrivningen har kungjorts,
2. kompletteringen inte har kommit in inom föreskriven tid, och
3. fristen för att komplettera beskrivningen är minst 30 dagar.

11 § En tidsfrist som har stoppats tillfälligt börjar löpa igen första arbetsdagen efter det att kompletteringen har kommit in till mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten.

12 § Mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten ska informera projektägaren och kontaktpunkten när en tidsfrist stoppas och när den börjar löpa på nytt.

Projekt som erkänns som strategiska råmaterialprojekt när ett mål eller ärende pågår

13 § Om ett projekt erkänns som strategiskt råmaterialprojekt när handläggningen av ett mål eller ärende om tillstånd eller dispens som avser projektet pågår, ska projektägaren så snart som möjligt till den kontaktpunkt inom vars område projektet som erkännandet avser i huvudsak ligger eller kommer att ligga lämna in

1. beslutet att erkänna projektet som strategiskt,
2. en uppgift om pågående tillståndsförfaranden som avser projektet,
3. uppgifter om vilken typ av verksamhet enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial som projektet avser, och
4. en översikt över de tillstånd, dispenser eller anmälningar som krävs för projektet.

14 § Kontaktpunkten ska i ett beslut genast avgöra om de tillståndsförfaranden som projektägaren enligt 13 § 2 har lämnat uppgift om omfattas av EU-förordningen om kritiska råmaterial. Om kontaktpunkten anser att ett pågående tillståndsförfarande omfattas av EU-förordningen om kritiska råmaterial, ska beslutet innehålla en uppgift om vilken tidsfrist som enligt förordningen gäller för handläggningen. Tidsfristen löper från dagen för kontaktpunktens beslut.

Kontaktpunkten ska genast informera den som handlägger ansökan om beslutet.

Tidsfrister för samråd om miljökonsekvensbeskrivningen

15 § Vid samråd om en miljökonsekvensbeskrivning i ett mål eller ärende som avser ett strategiskt råmaterialprojekt eller nettonollprojekt, ska allmänheten enligt artikel 12.5 i EU-förordningen om kritiska råmaterial eller artikel 10.5 i EU-förordningen om nettonollindustri ges minst 30 och högst 85 dagar att yttra sig över miljökonsekvensbeskrivningen. Myndigheter och kommuner ska ges högst 85 dagar att yttra sig.

16 § Mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten får förlänga tiden för att yttra sig

1. med högst 40 dagar i enlighet med artikel 12.5 i EU-förordningen om kritiska råmaterial, eller
2. till högst 90 dagar i enlighet med artikel 10.5 i EU-förordningen om nettonollindustri.

Om tiden för att yttra sig förlängs, ska parter, remissinstanser och kontaktpunkten informeras om förlängningen. Kontaktpunkten ska även informeras om skälen för en förlängning enligt första stycket 1.

Ett beslut om förlängning ska kungöras.

Tidsfrist för motiverad slutsats

17 § Om en motiverad slutsats som avses i 6 kap. 43 § miljöbalken rör en verksamhet eller åtgärd som ingår i ett strategiskt råmaterialprojekt eller ett nettonollprojekt ska mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten meddela den motiverade slutsatsen inom den tid som anges i artikel 12.3 i EU-förordningen om kritiska råmaterial eller artikel 10.3 i EU-förordningen om nettonollindustri.

När tidsfristen börjar löpa ska mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten informera parterna och kontaktpunkten om det.

18 § Mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten får förlänga tidsfristen i enlighet med artikel 12.4 i EU-förordningen om kritiska råmaterial eller artikel 10.4 i EU-förordningen om nettonollindustri.

Om tidsfristen för att meddela den motiverade slutsatsen förlängs, ska projektägaren och kontaktpunkten informeras om förlängningen. Kontaktpunkten ska även informeras om skälen för förlängningen.

19 § Om tillståndsfrågan avser en verksamhet eller åtgärd som ingår i ett strategiskt råmaterialprojekt eller ett nettonollprojekt och den inte kan avgöras inom den tidsfrist som anges i artikel 12.3 i EU-förordningen om

kritiska råmaterial eller artikel 10.3 i EU-förordningen om nettonollindustri, får den motiverade slutsats som avses i 6 kap. 43 § miljöbalken meddelas i ett särskilt beslut inom tidsfristen. Ett sådant beslut får inte överklagas särskilt.

Överklagande

20 § Kontaktpunktens beslut enligt 6 och 14 §§ får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Skyldighet för kommuner att bistå kontaktpunkten

21 § Regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för kommuner att bistå kontaktpunkten i uppgiften att underlätta och samordna tillståndsprocessen för projekt för kritiska råmaterial eller nettonollprojekt.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2027.

2.2 Förslag till lag om ändring i miljöbalken

Härigenom föreskrivs[1] att 6 kap. 43 § miljöbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	6 kap.
	43 §[2]
Den som prövar tillståndsfrågan ska*, när tillståndsfrågan avgörs*, slutföra miljöbedömningen genom att *med hänsyn till innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen och det som kommit fram under handläggningen av målet eller ärendet identifiera, beskriva och göra en slutlig och samlad bedömning av miljöeffekterna*.	Den som prövar tillståndsfrågan ska slutföra miljöbedömningen genom att *identifiera, beskriva och i en motiverad slutsats göra en slutlig och samlad bedömning av verksamhetens eller åtgärdens väsentliga miljöeffekter. Vid bedömningen ska hänsyn tas till innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen och det som har kommit fram under handläggningen av målet eller ärendet.* *Den motiverade slutsatsen ska framgå av den dom eller det beslut som avgör tillståndsfrågan.*

Denna lag träder i kraft den 1 april 2027.

[1] Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/52/EU.
[2] Senaste lydelse 2017:955.

2.3 Förslag till lag om ändring i minerallagen (1991:45)

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 3 § minerallagen (1991:45) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	4 kap.
	3 §[1]
Om flera har ansökt om koncession för samma område och fler än en kan komma i fråga enligt 2 §, *skall* den ha företräde som har undersökningstillstånd i området för något mineral som omfattas av *dennes* ansökan om koncession.	Om flera har ansökt om koncession för samma område och fler än en kan komma i fråga enligt 2 §, *ska* den ha företräde som har undersökningstillstånd i området för något mineral som omfattas av *hans eller hennes* ansökan om koncession.
Om ingen av sökandena har undersökningstillstånd, *skall* den ha företräde som har utfört ändamålsenligt undersökningsarbete inom området. I annat fall har den *företräde* som först kom in med sin ansökan. Om ansökningarna har kommit in samma dag har sökandena lika rätt till andel i koncessionen.	Om ingen av sökandena har undersökningstillstånd, *ska* den ha företräde som har utfört ändamålsenligt undersökningsarbete inom området. I annat fall har den som först kom in med sin ansökan *företräde*. Om ansökningarna har kommit in samma dag har sökandena lika rätt till andel i koncessionen.
	Om ansökan har lämnats in till en kontaktpunkt som avses i lagen (2027:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningarna om kritiska råmaterial och nettonollindustri, ska ansökan, i fråga om företräde, anses ha kommit in när den lämnades in till kontaktpunkten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2027.

[1] Senaste lydelse 1993:690.

2.4 Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

Härigenom föreskrivs att det i plan- och bygglagen (2010:900) ska införas en ny paragraf, 2 kap. 12 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	2 kap.
	12 §
	Särskilda bestämmelser om att det vid planläggning enligt denna lag ska övervägas att i lämpliga fall inkludera utveckling av
	1. projekt för kritiska råmaterial finns i artikel 13.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1252 av den 11 april 2024 om inrättande av en ram för säkerställande av trygg och hållbar försörjning av kritiska råmaterial och om ändring av förordningarna (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 och (EU) 2019/1020, och
	2. tillverkningsprojekt för nettonollteknik och strategiska nettonollprojekt finns i artikel 11.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1735 av den 13 juni 2024 om inrättande av en åtgärdsram för att stärka Europas ekosystem för tillverkning av nettonollteknik och om ändring av förordning (EU) 2018/1724.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2027.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2026:399) om verksamheter och åtgärder för förnybar energi

Härigenom föreskrivs[1] att det i lagen (2026:399) om verksamheter och åtgärder för förnybar energi ska införas tre nya paragrafer, 8–10 §§, och närmast före 8 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	Mål och ärenden om förnybar energi i mark- och miljödomstol
	8 §
	Om ett mål som inleds vid en mark- och miljödomstol genom en ansökan om tillstånd gäller en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi, ska domstolen så snart som möjligt och senast 45 dagar efter det att ansökan kom in
	1. påbörja handläggningen av målet och skicka information till sökanden om att handläggningen har påbörjats, eller
	2. förelägga sökanden att avhjälpa en brist enligt 22 kap. 2 § miljöbalken, om ansökan är bristfällig.
	När brister i en ansökan har avhjälpts ska domstolen, så snart som möjligt och senast inom 45 dagar, påbörja handläggningen av målet och skicka information till sökanden om att handläggningen har påbörjats.
	9 §
	Ett mål som har inletts vid en mark- och miljödomstol genom en ansökan om tillstånd och som gäller en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi ska avgöras av domstolen inom

[1] Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

1. tre år om målet avser en anläggning som är havsbaserad, och

2. två år om målet avser en anläggning som är landbaserad.

Trots första stycket ska

1. ett mål som avser en havsbaserad anläggning avgöras inom två år om det gäller

a) uppgradering av en anläggning för produktion av förnybar el,

b) uppförande av en anläggning för produktion av förnybar el med en lägre installerad elektrisk effekt än 150 kilowatt, eller

c) uppförande av en samlokaliserad energilagringsanläggning i anslutning till en anläggning som avses i a eller b, och

2. ett mål som avser en landbaserad anläggning avgöras inom ett år om det gäller

a) uppgradering av en anläggning för produktion av förnybar el,

b) uppförande av en anläggning för produktion av förnybar el med en lägre installerad elektrisk effekt än 150 kilowatt, eller

c) uppförande av en samlokaliserad energilagringsanläggning i anslutning till en anläggning som avses i a eller b.

Tidsfristen börjar löpa den dag domstolen skickar information till sökanden enligt 8 § om att handläggningen av målet har påbörjats.

10 §

Mark- och miljödomstolen får förlänga en tidsfrist enligt 9 § första stycket eller andra stycket 1 en gång med högst sex månader om

1. det efter att tidsfristen har börjat löpa uppstår behov av kompletteringar på grund av nya bestämmelser eller ny information,

2. det uppstår en försening vid handläggningen av målet och förseningen beror på någon yttre omständighet som domstolen inte hade kunnat påverka eller förutse när tidsfristen började löpa,

3. det är nödvändigt för att pröva en skyldighet i en EU-förordning på miljöområdet eller bestämmelser som genomför ett EU-direktiv på miljöområdet, eller

4. det finns andra synnerliga skäl än de som anges i 1–3.

En tidsfrist enligt 9 § andra stycket 2 får förlängas en gång med högst tre månader om det finns sådana skäl som anges i första stycket.

Om tidsfristen förlängs ska sökanden skriftligen informeras om förlängningen och skälen för den.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2027.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för mål som har inletts före ikraftträdandet.

3 Ärendet och dess beredning

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1252 av den 11 april 2024 om inrättande av en ram för säkerställande av trygg och hållbar försörjning av kritiska råmaterial och om ändring av förordningarna (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 och (EU) 2019/1020 (EU-förordningen om kritiska råmaterial) trädde i kraft den 23 maj 2024. Förordningen bifogas som *bilaga 1*.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1735 om inrättande av en åtgärdsram för att stärka Europas ekosystem för tillverkning av nettonollteknik och om ändring av förordning (EU) 2018/1724 (EU-förordningen om nettonollindustri) trädde i kraft den 29 juni 2024. Förordningen bifogas som *bilaga 2*.

I fortsättningen kallas EU-förordningen om kritiska råmaterial och EU-förordningen om nettonollindustri gemensamt för EU-förordningarna.

Klimat- och näringslivsdepartementet har tagit fram en promemoria med förslag som kompletterar EU-förordningarnas bestämmelser om tillståndsprocessen för strategiska råmaterialprojekt eller nettonollprojekt. Promemorian innehåller även förslag som kompletterar genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413 om ändring av direktiv (EU) 2018/2001, förordning (EU) 2018/1999 och direktiv 98/70/EG vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor, och om upphävande av rådets direktiv (EU) 2015/652, i fortsättningen kallat förnybartdirektivet. Direktivet bifogas som *bilaga 3*. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 4*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 5*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 6*. Remissyttrandena finns tillgängliga på regeringens webbplats, regeringen.se, och i Klimat- och näringslivsdepartementet (KN2025/02439).

I denna lagrådsremiss behandlas promemorians förslag.

4 EU-förordningarna

4.1 Förordningarnas syfte

EU-förordningen om kritiska råmaterial

EU-förordningen om kritiska råmaterial är en del av EU:s industriplan för den gröna given. Det övergripande målet med förordningen är att säkra tillgången till en trygg och hållbar försörjning av kritiska råmaterial inom unionen och minska importberoendet från enskilda länder.

I förordningen finns en förteckning över kritiska råmaterial respektive strategiska råmaterial. Kritiska råmaterial behövs för tekniska lösningar för den gröna och digitala omställningen och för försvars- och rymdindustrin. Av de kritiska råmaterialen har några råmaterial pekats ut som strategiska, exempelvis koppar, litium, grafit, nickel och vissa sällsynta jordartsmetaller.

Ett riktmärke är att det senast 2030 inom EU ska produceras minst tio procent av EU:s årliga användning av strategiska råmaterial genom utvinning, 40 procent genom bearbetning och 25 procent genom återvinning. Vidare fastställs i förordningen ett mål om att högst 65 procent av EU:s årliga användning av strategiska råmaterial, oavsett bearbetningsskede, ska komma från ett enskilt land utanför EU.

För att uppnå syftet att öka tillgången till kritiska råmaterial i unionen innehåller förordningen bland annat bestämmelser som syftar till att effektivisera tillståndsprocesser för strategiska råmaterialprojekt.

EU-förordningen om nettonollindustri

Även EU-förordningen om nettonollindustrin är en del av EU:s industriplan för den gröna given. Det allmänna målet med förordningen är att förbättra den inre marknadens funktion genom att inrätta en ram för att säkra unionens tillgång till en trygg och hållbar försörjning av s.k. nettonollteknik. Med nettonollteknik avses teknik som behövs för att uppnå klimatneutralitet, t.ex. solpaneler, vindturbiner, värmepumpar, batterier, elektrolysanläggningar och kärnteknik, och viktiga komponenter i sådan teknik, som solceller eller blad på vindturbiner. I förordningen finns det en förteckning över de nettonolltekniker som omfattas. Dessutom krävs det att tekniken måste vara antingen en slutprodukt, en särskild komponent eller en särskild maskin som främst används för produktionen av sådana produkter.

Förordningen uppställer som riktmärke att det inom EU ska tillverkas nettonollteknik som motsvarar minst 40 procent av EU:s årliga behov av den nettonollteknik som krävs för att uppnå unionens klimat- och energimål för 2030. Vidare fastställs i förordningen ett mål för s.k. injektionskapacitet av koldioxid. Med det menas den mängd koldioxid som kan bli föremål för geologisk lagring i t.ex. olje- och gasfält. Senast 2030 ska den årliga injektionskapaciteten vara 50 miljoner ton koldioxid på lagringsplatser i EU, inbegripet medlemsstaternas ekonomiska zoner och kontinentalsocklar.

4.2 Strategiska projekt

EU-förordningen om kritiska råmaterial

Vad är ett strategiskt råmaterialprojekt?

EU-förordningen om kritiska råmaterial innehåller bestämmelser om strategiska råmaterialprojekt. Det är projekt för utvinning, förädling eller materialåtervinning av strategiska råmaterial, som kan bidra till att trygga tillgången till strategiska råmaterial i unionen.

Med råmaterialprojekt avses olika typer av anläggningar (artikel 2.14). Anläggningar för utvinning av strategiska råmaterial kan t.ex. vara anläggningar för gruvdrift av malm eller mineral, täkter av berg, naturgrus eller andra jordarter. Det kan också vara anläggningar för utvinning av naturtillgångar under havsytan. Anläggningar för förädling av strategiska råmaterial kan t.ex. avse anläggningar för rostning och sintring av

metallhaltig malm och anläggningar för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka batterier. Anläggningar för materialåtervinning av strategiska råmaterial kan t.ex. avse återvinning av koppar och litium.

En projektägare som vill få sitt projekt erkänt som strategiskt måste ansöka om detta hos Europeiska kommissionen. Ansökan ska bland annat innehålla en tidsplan för projektets genomförande och en översikt över de tillstånd som krävs (artikel 7.1). Ett projekt ska erkännas som strategiskt om det uppfyller vissa urvalskriterier (artikel 6.1).

Effekten av ett erkännande som strategiskt råmaterialprojekt

Effekten av ett erkännande som strategiskt råmaterialprojekt är att projektet får en särskild prioritetsstatus (artikel 10). Statusen innebär bland annat att projektägare och berörda myndigheter ska säkerställa att tillståndsprocessen som avser projektet genomförs så snabbt som möjligt. Strategiska råmaterialprojekt ska också, i förhållande till den miljöpåverkan eller de miljöskyldigheter som avses i vissa andra EU-rättsakter, anses vara av allmänintresse eller av vikt för människors hälsa och säkerhet och får anses vara av ett allt överskuggande allmänintresse. Det kan få betydelse vid prövningen av om artskyddsdispens eller Natura 2000-tillstånd ska beviljas för ett strategiskt projekt.

För tillståndsprocessen för strategiska råmaterialprojekt gäller särskilda tidsfrister (artikel 11). Projektägaren till ett strategiskt råmaterialprojekt har därutöver rätt att begära att Europeiska nämnden för kritiska råmaterial, en nämnd som inrättas genom förordningen, sammanträder för att diskutera och samordna finansiering av strategiska projekt (artikel 16).

Kommissionen får återkalla ett erkännande av ett projekt som strategiskt råmaterialprojekt om den anser att projektet inte längre uppfyller kriterierna i EU-förordningen eller om ansökan innehöll felaktiga uppgifter. En återkallelse innebär att projektägaren förlorar alla rättigheter som är förenade med den status som erkännandet ger, exempelvis kommer inte de tidsfrister som gäller för tillståndsprocessen att vara tillämpliga (artikel 7.11 och 12).

EU-förordningen om nettonollindustri

Vad är ett strategiskt nettonollprojekt?

Ett strategiskt nettonollprojekt är ett projekt för tillverkning av nettonollteknik. Det är teknik som är avgörande för att förbättra och stärka motståndskraften och oberoendet hos EU:s nettonollindustri. Det kan också vara ett projekt för koldioxidvärdekedjor som omfattar avskiljning, transport och lagring och som syftar till att påskynda utvecklingen av industriella lösningar för koldioxidhantering som industrin kan använda för att fasa ut fossila bränslen i sin verksamhet.

En projektägare som vill få sitt projekt erkänt som strategiskt nettonollprojekt måste ansöka om detta hos den berörda medlemsstaten (artikel 14.1). Tillväxtverket och Sveriges geologiska undersökning har fått i uppdrag att vara behöriga myndigheter för erkännanden av projekt som strategiska nettonollprojekt. Tillväxtverket ansvarar för tillverknings-

projekt för nettonollteknik medan Sveriges geologiska undersökning ansvarar för projekt för koldioxidvärdekedjor. Ett projekt ska erkännas som ett strategiskt nettonollprojekt om det uppfyller något av urvalskriterierna i förordningen, exempelvis att det tillför tillverkningskapacitet i unionen för en nettonollteknik (se artikel 13.1 och 13.3–13.5).

Vad som är ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik definieras inte uttömmande i förordningen. I en bilaga till förordningen finns en förteckning över slutprodukter och särskilda komponenter som främst används för produktion av nettonollteknik. Särskilda komponenter och särskilda maskiner som inte ingår i den bilagan kan dock omfattas av förordningen. Det förutsätter att projektägaren kan bevisa, t.ex. genom marknadsundersökningar eller avtal, att de särskilda komponenterna eller särskilda maskinerna främst används för produktion av nettonollteknik (skäl 12 till förordningen).

Med projekt avses främst olika typer av anläggningar för tillverkning av nettonollteknik, men även infrastruktur för koldioxidtransport, t.ex. rörledningar (artikel 3.16–3.18 och 3.29). Anläggningar för tillverkning av nettonollteknik kan exempelvis omfatta tillverkning av batterier, solceller, värmepumpar, bränsleceller och elnätsteknik som kablar för elöverföring och transformatorer. Anläggningarna kan också avse tillverkning av komponenter som främst används för produktion av slutprodukter för nettonollteknik. Som exempel kan nämnas rotorblad och torn för vindkraftverk eller aktiva anod- och katodmaterial för batterier.

Effekten av ett erkännande som strategiskt nettonollprojekt

Effekten av ett erkännande som strategiskt nettonollprojekt är att projektet får en särskild prioritetsstatus (artikel 15). Statusen innebär bland annat att projektägare och berörda myndigheter ska säkerställa att projektet genomförs så snabbt som möjligt (artikel 15.1). Vidare ska strategiska nettonollprojekt anses vara av allmänintresse och kan i förhållande till den miljöpåverkan eller de miljöskyldigheter som avses i vissa artiklar i ett antal andra EU-rättsakter anses vara av ett allt överskuggande allmänintresse och till gagn för allmän hälsa och säkerhet. Det kan få betydelse bland annat vid prövningen av om artskyddsdispens eller Natura 2000-tillstånd ska beviljas för ett strategiskt projekt.

För strategiska nettonollprojekt gäller kortare tidsfrister för tillståndsprocessen jämfört med andra nettonollprojekt (artikel 16). Projektägaren till ett strategiskt nettonollprojekt har också rätt att begära att med den s.k. plattformen för ett nettonoll-Europa, som inrättas genom förordningen, föra diskussion och få råd om hur finansieringen av projektet kan slutföras (artikel 19.2).

Ett erkännande av ett projekt som strategiskt nettonollprojekt får upphävas av en medlemsstat, om projektet har genomgått betydande ändringar, inte längre uppfyller urvalskriterierna eller om erkännandet byggde på en ansökan som innehöll felaktiga uppgifter (artikel 14.7). Nettonollprojekt som inte längre erkänns som strategiska nettonollprojekt förlorar alla rättigheter med koppling till den statusen, exempelvis kommer inte de tidsfrister som gäller för tillståndsprocessen att vara tillämpliga (artikel 14.8).

4.3 Kontaktpunkt för tillståndsprocessen

Kontaktpunkter ska utses enligt förordningarna

I EU-förordningarna föreskrivs att medlemsstaterna ska utse en eller flera myndigheter som kontaktpunkter. Regeringen har för närvarande utsett sex länsstyrelser som kontaktpunkter. Dessa är:

- Länsstyrelsen i Stockholms län
- Länsstyrelsen i Skåne län
- Länsstyrelsen i Västra Götalands län
- Länsstyrelsen i Örebro län
- Länsstyrelsen i Dalarnas län
- Länsstyrelsen i Västerbottens län.

Respektive länsstyrelse är kontaktpunkt för verksamheter och åtgärder som ingår i projekt för kritiska råmaterial eller nettonollprojekt som i huvudsak bedrivs eller vidtas, eller avses att bedrivas eller vidtas, i länet. Därutöver ska

- Länsstyrelsen i Stockholms län vara kontaktpunkt för sådana projekt i Uppsala, Gotlands, Västmanlands och Södermanlands län,
- Länsstyrelsen i Skåne län vara kontaktpunkt för sådana projekt i Kronobergs, Kalmar och Blekinge län,
- Länsstyrelsen i Västra Götalands län vara kontaktpunkt för sådana projekt i Hallands och Jönköpings län,
- Länsstyrelsen i Örebro län vara kontaktpunkt för sådana projekt i Värmlands och Östergötlands län,
- Länsstyrelsen i Dalarnas län vara kontaktpunkt för sådana projekt i Gävleborgs och Jämtlands län,
- Länsstyrelsen i Västerbottens län vara kontaktpunkt för sådana projekt i Norrbottens län och Västernorrlands län.

Kontaktpunkternas ansvar

En kontaktpunkt ansvarar enligt EU-förordningarna för att underlätta och samordna tillståndsprocessen för projekt för kritiska råmaterial och nettonollprojekt (artikel 9 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 6 i EU-förordningen om nettonollindustri). Ansvaret omfattar samtliga projekt för kritiska råmaterial, inte enbart de projekt som kommissionen har erkänt som strategiska. På motsvarande sätt omfattar kontaktpunktens uppdrag enligt EU-förordningen om nettonollindustri både strategiska nettonollprojekt och icke strategiska tillverkningsprojekt för nettonollteknik.

En kontaktpunkt ska vara den enda kontaktpunkten för projektägaren och samordna och underlätta inlämnandet av relevanta handlingar och all relevant information. Enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial ska kontaktpunkten även hjälpa projektägaren att förstå administrativa frågor av relevans för tillståndsprocessen. Medlemsstaterna ska säkerställa att kontaktpunkten har tillräckliga resurser i form av utbildad personal, finansiering och tekniska lösningar.

4.4 Tidsfrister för tillståndsprocessen

Tidsfristerna gäller i första instans

Genom EU-förordningarna införs tidsfrister för tillståndsprocessen (artikel 11 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 9 och 16 i EU-förordningen om nettonollindustri). Syftet med tidsfristerna är att ge projektägare och andra investerare den trygghet och klarhet som krävs för att öka utvecklingen av strategiska råmaterialprojekt och nettonollprojekt. Medlemsstaterna ska säkerställa att tidsfristerna inte överskrids (skäl 32 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och skäl 25 i EU-förordningen om nettonollindustri).

Tidsfristerna gäller för tillståndsprocessen i första instans, exempelvis mark- och miljödomstolen eller en prövningsmyndighet. De gäller inte för överklaganden. Det föreskrivs också i EU-förordningarna att tidsfristerna inte omfattar den tid som behövs för att ta fram en miljökonsekvensbeskrivning och att fristerna inte påverkas av de skyldigheter som följer av unionsrätt och internationell rätt. Tidsfristerna påverkar inte heller medlemsstaternas möjligheter att tillämpa kortare frister.

Tillståndsprocessen omfattar alla relevanta tillstånd för ett projekt

Tidsfristerna gäller för tillståndsprocessen. Med det menas en process som omfattar alla relevanta tillstånd för ett projekt. Tillståndsprocessen omfattar ansökningar och förfaranden från det att en ansökan har bekräftats vara fullständig till dess kontaktpunkten meddelar det övergripande beslutet. Det övergripande beslutet avser ett beslut eller en samling av beslut av myndigheterna i en medlemsstat där det avgörs om en projektägare ska få tillstånd att genomföra ett projekt (artikel 2.19 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 3.20 i EU-förordningen om nettonollindustri). Av förordningarna följer det att kontaktpunkten ska informera projektägaren om resultatet av det övergripande beslutet.

Enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial omfattar tillståndsprocessen alla relevanta tillstånd för att bygga och driva ett projekt för kritiska råmaterial (artikel 2.18). Enligt EU-förordningen om nettonollindustri omfattas alla relevanta tillstånd att bygga, omvandla och driva nettonollprojekt (artikel 3.19). Som exempel på tillstånd anges bygglov, kemikalietillstånd och tillstånd för nätanslutning samt miljötillstånd och miljöbedömningar där sådana krävs.

När det gäller geologisk lagring av koldioxid omfattar tillståndsprocessen enligt EU-förordningen om nettonollindustri, utöver lagringen, alla nödvändiga tillstånd för de anläggningar ovan jord som krävs för att driva en lagringsanläggning, inklusive bygglov och tillstånd för rörledningar. Därutöver omfattas miljötillståndet för injektering och lagring av koldioxid i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/31/EG av den 23 april 2009 om geologisk lagring av koldioxid och ändring av rådets direktiv 85/337/EEG, Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG, 2001/80/EG, 2004/35/EG, 2006/12/EG och

2008/1/EG samt förordning (EG) nr 1013/2006 (CCS-direktivet) (artikel 3.19).

Tidsfristernas längd

EU-förordningen om kritiska råmaterial

En tillståndsprocess för strategiska råmaterialprojekt får inte överstiga vissa angivna tidsfrister (artikel 11). En tillståndsprocess som avser utvinning får inte ta längre tid än 27 månader. För strategiska råmaterialprojekt som gäller förädling eller materialåtervinning är tidsfristen 15 månader. Vidare gäller för strategiska råmaterialprojekt som är föremål för en tillståndsprocess innan de erkänns som strategiska projekt 24 månader om projekt avser utvinning och 12 månader om projekt avser förädling eller materialåtervinning. Tidsfristerna får i undantagsfall förlängas av medlemsstaterna med hänsyn till projektets karaktär eller komplexitet.

EU-förordningen om nettonollindustri

Även enligt EU-förordningen om nettonollindustri gäller tidsfrister för tillståndsprocessen (artiklarna 9 och 16). Tidsfristerna skiljer sig åt beroende på typ av projekt och om projektet erkänts som strategiskt eller inte.

En tillståndsprocess som gäller uppförande eller utvidgning av ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik med en årlig tillverkningskapacitet på mindre än 1 gigawatt (GW) får inte ta längre tid än 12 månader. För ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik vars årlig tillverkningskapacitet är 1 GW eller mer får motsvarande tillståndsprocess inte ta längre tid än 18 månader. Samma tidsfrist gäller för tillverkningsprojekt för nettonollteknik för vilka den årliga tillverkningskapaciteten inte mäts i GW.

Kortare tidsfrister för tillståndsprocessen gäller för strategiska nettonollprojekt. En tillståndsprocess som avser uppförande eller utvidgning av ett strategiskt nettonollprojekt med en årlig tillverkningskapacitet på mindre än 1 GW får inte ta längre tid än nio månader. För ett projekt vars årliga tillverkningskapacitet är 1 GW eller mer är tidsfristen tolv månader. Samma tidsfrist gäller för strategiska nettonollprojekt för vilka den årliga tillverkningskapaciteten inte mäts i GW.

För alla tillstånd som krävs för att som ett strategiskt nettonollprojekt driva en lagringsplats för koldioxid samt för alla nödvändiga tillstånd för utbyggnad av och därtill hörande projekt för avskiljning och transport av koldioxid, är tidsfristen för tillståndsprocessen 18 månader.

I undantagsfall får tidsfristerna förlängas med hänsyn till projektets karaktär eller komplexitet och med hänsyn till risker för arbetstagares eller allmänhetens hälsa och säkerhet. Möjligheterna till förlängning gäller både för tidsfristerna för tillverkningsprojekten och de strategiska projekten.

4.5 Tidsfrister för miljöbedömningar

EU-förordningarna innehåller särskilda bestämmelser om tidsfrister för miljöbedömningar (artikel 12 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 10 i EU-förordningen om nettonollindustri).

Det finns bland annat krav på att ansvarig myndighet inom 90 dagar i en slutsats ska motivera vilken miljöpåverkan ett projekt har, och att allmänheten och myndigheter ska ges minst 30 och högst 85 dagar att yttra sig över miljökonsekvensbeskrivningen (artikel 12 i EU-förordningen om kritiska råmaterial). Motsvarande gäller enligt EU-förordningen om nettonollindustri (artikel 10 i EU-förordningen om nettonollindustri).

4.6 Planering

EU-förordningarna innehåller krav på att nationella, regionala och lokala myndigheter som ansvarar för att utarbeta planer för fysisk planering och markanvändning, i lämpliga fall ska överväga att i dessa planer inkludera bestämmelser för utveckling av projekt för kritiska råmaterial eller nettonollprojekt. Om sådana bestämmelser övervägs ska vissa uppräknade områden prioriteras. Om planen ska bedömas enligt ett antal EU-rättsakter som anges i EU-förordningarna ska dessa bedömningar kombineras (artikel 13 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 11 i EU-förordningen om nettonollindustri).

För att underlätta utvecklingen av tillverkningsprojekt för nettonollteknik är medlemsstaterna också skyldiga att säkerställa att alla relevanta uppgifter om fysisk planering är tillgängliga online (artikel 11 i EU-förordningen om nettonollindustri).

5 Utgångspunkter för förslagen

5.1 Omfattande lagstiftningsarbete pågår

Det pågår ett omfattande arbete för att effektivisera och påskynda tillståndsprocesser, såväl inom Europeiska unionen som nationellt. EU har antagit en rad lagstiftningsakter som påverkar tillståndsprövningen, varav EU-förordningarna om kritiska råmaterial och nettonollindustri är två. Det kan förväntas att ytterligare rättsakter med motsvarande inriktning antas inom den närmaste tiden.

Nationellt har regeringen bland annat initierat ett arbete med att bilda en ny miljöprövningsmyndighet. Myndigheten planeras inleda sin verksamhet den 1 juli 2027 och kommer inledningsvis att ta över de uppgifter som miljöprövningsdelegationerna har i dag. Inriktningen är att ytterligare uppgifter ska överföras till den nya myndigheten stegvis (prop. 2025/26:1 utg.omr. 20, s. 85 och 86 och dir. 2026:19). Flera remissinstanser, bland annat *Green Power Sweden*, *Länsstyrelsen i Gotlands län*, *Sveriges advokatsamfund* och *Återvinningsindustrierna* understryker vikten av att förslagen samordnas med den reform av miljöprövningen som pågår.

Förslagen i denna lagrådsremiss utgår dock från det befintliga prövningssystemet. Något annat har inte varit möjligt för att komplettera EU-förordningarna.

5.2 Flera olika tillstånd omfattas av tillståndsprocessen

Regeringens bedömning

Bestämmelserna om tillståndsprocessen bör omfatta alla förfaranden som initieras av projektägaren och innebär att en myndighet tar ställning till om en verksamhet eller åtgärd som ingår i ett projekt för kritiska råmaterial eller ett nettonollprojekt får bedrivas eller vidtas.

Promemorians bedömning

Bedömningen i promemorian stämmer överens med regeringens.

Remissinstanserna

Flertalet remissinstanser instämmer i bedömningen eller har inte några invändningar mot den. *Riksantikvarieämbetet* och bland annat *Länsstyrelsen i Västra Götalands län* och *Länsstyrelsen i Värmlands län* framför att tillstånd till ingrepp i fornlämningar inte bör omfattas av förordningarnas definition av tillståndsprocessen. Några remissinstanser, bland annat *Accelerationskontoret*, *Föreningen för gruvor, mineral- och metallproducenter i Sverige (Svemin)*, *Länsstyrelsen i Västra Götalands län*, *LKAB* och *SSAB* framför att alla tillstånd som krävs för ett projekt bör omfattas, oavsett vem som söker om tillståndet och därmed att även ansökningar om nätkoncession som görs av någon annan än projektägaren bör ingå. Svemin, LKAB och SSAB anser även att det bör övervägas om detaljplaneförfarandet omfattas.

Skälen för regeringens bedömning

Tillståndsprocessen omfattar alla relevanta tillstånd för ett projekt (jfr artikel 2.18 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 3.19 i EU-förordningen om nettonollindustri). Uttrycket tillstånd förklaras dock inte i EU-förordningarna. Normalt avses med tillstånd ett beslut om tillåtlighet eller godkännande som meddelas av en myndighet. Det saknas skäl att anta att uttrycket skulle ha en annan innebörd i detta sammanhang.

Med tillstånd i EU-förordningarnas mening avses inte bara förfaranden som benämns tillstånd i svensk rätt, utan även sådana förfaranden som benämns koncession, anmälan och dispens. Vilka förfaranden som omfattas av EU-förordningarnas bestämmelser om tillståndsprocessen avgörs av nationell lagstiftning och beror på hur det aktuella projektet är utformat och lokaliserat. Det senare innebär att det inte är möjligt att uttömmande lista alla relevanta tillstånd som ett projekt behöver, utan det kommer att behöva avgöras från fall till fall. Inte heller är det möjligt att på nationell nivå bestämma vilka tillståndsförfaranden som omfattas och vilka som inte

gör det. Det är en fråga som rättstillämpningen och ytterst EU-domstolen får ta ställning till. I avsnitt 6.2 behandlas frågan om kontaktpunktens beslut om huruvida ansökan omfattas av EU-förordningarna och i avsnitt 6.11 frågan om överklagande. Vad gäller frågan om detaljplaner noteras att de tas fram av kommuner inom ramen för det kommunala planmonopolet och bedöms därför inte omfattas av tillståndsprocessen. EU-förordningarna ska dock beaktas av kommunerna i detaljplanearbetet, se avsnitt 8.1.

Regeringen bedömer att utformningen av EU-förordningarnas bestämmelser om tillståndsprocessen förutsätter att det är projektägaren som ansöker om tillstånd eller dispens. Av det skälet instämmer regeringen i promemorians bedömning att exempelvis nätkoncessioner, som görs av någon annan än projektägaren, inte ingår i tillståndsprocessen. Regeringen instämmer alltså inte remissinstansernas synpunkt att alla tillstånd som krävs för ett projekt omfattas, oavsett vem som ansöker om tillståndet.

Regeringen anser att kontaktpunkten bör vägleda projektägaren i vilka tillstånd som ett projekt kan behöva.

5.3 En tidsfrist per tillståndsansökan

Regeringens bedömning

EU-förordningarna hindrar inte att det löper en tidsfrist per tillståndsansökan.

Promemorians bedömning

Bedömningen i promemorian stämmer överens med regeringens.

Remissinstanserna

Flertalet remissinstanser instämmer i bedömningen eller har inte några invändningar mot den. *Sveriges geologiska undersökning (SGU)*, *Naturvårdsverket* och *Svemin* ifrågasätter om EU-förordningarna ger utrymme för flera parallella tidsfrister för ett projekt. Svemin framför att en projektägare ska kunna räkna med att hela tillståndsprocessen ryms inom en viss tidsfrist.

Skälen för regeringens bedömning

Kontaktpunktens bekräftelse startar tillståndsprocessen

I EU-förordningarna förekommer ett antal ord och uttryck vars inbördes relation och betydelse inte är alldeles lätt att förstå. Det gäller bland annat frågan om vad som är en ansökan och hur den förhåller sig till uttrycket tillståndsprocessen. EU-förordningarnas bestämmelser om tidsfrister gäller för tillståndsprocessen och löper från kontaktpunktens bekräftelse av ansökans fullständighet (artiklarna 2.18 och 11.6 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artiklarna 3.19 och 9.10 i EU-förordningen om nettonollindustri). EU-förordningarna anger inte vilken bekräftad ansökan som startar tillståndsprocessen och därmed en tidsfrist. Enligt EU-

förordningarna är tillståndsprocessen definierad som ”alla relevanta tillstånd” och kontaktpunktens bekräftelse av att ”ansökan är fullständig” startar tillståndsprocessen. Bestämmelserna kan därmed förstås som att kontaktpunkten endast ska bekräfta en, av flera, nödvändiga ansökningar för ett projekt och att den bekräftelsen startar en tidsfrist för att pröva alla nödvändiga tillståndsansökningar, oavsett om ansökan lämnats in eller inte. Det kan också förstås som att ansökan avser alla ansökningar som är relevanta för projektet.

Enligt promemorians bedömning bör det krävas att en specifik ansökan har lämnats in av projektägaren och bekräftats som fullständig av en kontaktpunkt för att tidsfristen för att handlägga just den ansökan ska börja löpa. Regeringen instämmer i den bedömningen. Bestämmelserna om tidsfristerna i EU-förordningarna bör alltså förstås på det sättet.

I avsnitt 6.2–6.5 lämnas det förslag på hur kontaktpunktens bekräftelse ska inhämtas i den svenska processen. För projekt som erkänns som strategiska råmaterialprojekt när det redan pågår ett tillståndsförfarande, se avsnitt 6.8.

En tidsfrist per tillståndsförfarande

Det finns inget krav i EU-förordningarna på att en projektägare måste lämna in alla relevanta ansökningar för ett projekt vid en och samma tidpunkt. Regeringen anser inte heller att det vore ändamålsenligt att införa ett sådant krav. Det är dock inget som hindrar att en projektägare lämnar in alla ansökningar för ett projekt vid samma tillfälle. Det bör också ligga i en projektägares intresse att lämna in genomarbetade ansökningar vid ett och samma tillfälle för att åstadkomma en så snabb tillståndsprocess som möjligt. Om ansökningarna bekräftas vara fullständiga vid samma tidpunkt, löper alltså samma tidsfrist för handläggningen. Även om ansökningarna lämnas in vid samma tidpunkt torde de dock i den praktiska tillämpningen bekräftas som fullständiga vid olika tidpunkter. Det betyder att flera tidsfrister kan löpa för samma projekt. Mot denna bakgrund delar inte regeringen synpunkten att en tolkning av tidsfristerna som ger utrymme för att flera parallella tidsfrister löper för ett projekt strider mot EU-förordningarna.

5.4 Tidsfristerna gäller även för mark- och miljödomstolen

Regeringens bedömning

Tidsfristerna för tillståndsprocessen gäller även för mark- och miljödomstolens prövning av ansökningsmål som första instans.

Promemorians bedömning

Promemorians bedömning stämmer överens med regeringens.

Remissinstanserna

Majoriteten av remissinstanserna har inga invändningar mot bedömningen. *Vänersborgs tingsrätt (mark- och miljödomstolen)* är kritisk till bedömningen, i synnerhet när det gäller införandet av tidsfrister för mark- och miljödomstolars handläggning av mål som rör projekt enligt EU-förordningarna. Tingsrätten framför att EU-förordningarna utformats med utgångspunkt i att förstainstansprövningen äger rum hos en förvaltningsmyndighet och anser, liksom bland annat *Svea hovrätt (Mark- och miljööverdomstolen)* och *Östersunds tingsrätt (mark- och miljödomstolen)*, att det är en mer lämplig och praktisk ordning att ansökningar om miljötillstånd som en kontaktpunkt bekräftat som fullständiga handläggs av en miljöprövningsdelegation eller av den nya myndighet för miljöprövning som regeringen har aviserat.

Skälen för regeringens bedömning

EU-förordningarnas tidsfrister är begränsade till att gälla för beslut av myndigheter (artikel 2.18 och 2.19 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 3.19 och 3.20 i EU-förordningen om nettonollindustri). I Sverige prövas vissa ansökningar om tillstånd av mark- och miljödomstolarna i första instans. I dag gäller det inte några tidsfrister för mark- och miljödomstolens prövning. Mot denna bakgrund uppkommer frågan om mark- och miljödomstolens tillståndsprövning i första instans omfattas av EU-förordningarnas tidsfrister. Den prövning som mark- och miljödomstolen gör i ett ansökningsmål i första instans leder till ett beslut om tillåtlighet eller godkännande. Förordningarnas bestämmelser om tillståndsprocessen och tidsfristerna bedöms därför vara tillämpliga på de tillståndsförfaranden som sker i mark- och miljödomstolen i första instans. Regeringen instämmer därmed i promemorians bedömning. Tidsfristerna framgår direkt av EU-förordningarna, som är direkt tillämpliga i medlemsstaterna.

Mot bakgrund av den pågående reformen av miljöprövningen och inrättandet av den nya myndigheten anser regeringen att det nu inte är lämpligt att överföra ytterligare uppgifter till miljöprövningsdelegationerna, som vissa domstolar föreslår. EU-förordningarna gäller redan i Sverige och det dröjer innan den nya myndigheten är på plats och fullt arbetsför.

6 Kompletterande bestämmelser till EU-förordningarna

6.1 En ny lag med kompletterande bestämmelser införs

Regeringens förslag

De regler som behövs för att komplettera EU-förordningarna ska införas i en ny lag.

Innebörden av vissa ord och uttryck som används i den nya lagen ska förklaras och hänvisningar till EU-förordningarna i den nya lagen ska avse EU-förordningarna i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Promemorians förslag

Promemorians förslag stämmer delvis överens med regeringens. Promemorians förslag till ny lag innehåller i huvudsak regler för mark- och miljödomstolarnas handläggning av ansökningar som avser projekt enligt EU-förordningarna. För prövningsmyndigheternas del föreslås att kompletterande bestämmelser meddelas i förordning.

Remissinstanserna

De remissinstanser som har yttrat sig är i huvudsak positiva till eller har inga invändningar mot förslaget. *Naturvårdsverket*, *Statens energimyndighet* och *Stegra AB* tillstyrker eller är positiva till förslaget. *SSAB*, *Talga*, *Svemin*, *Jernkontoret* och *SGU* framför att intentionen med EU-förordningarna att förenkla och påskynda tillståndsprocesserna inte nås genom förslagen. Bland annat *Länsstyrelsen i Dalarnas län* framför liknande synpunkter. *Bergsstaten*, *Länsstyrelsen i Stockholms län* och *Länsstyrelsen i Västra Götalands län* anser att längden på tidsfristerna för tillståndsprocessen bör framgå direkt av den nya lagen för att öka tydligheten.

Skälen för regeringens förslag

De kompletterande bestämmelserna samlas i en ny lag

EU-förordningarna är i alla delar bindande och direkt tillämpliga i varje medlemsstat från den dag då de träder i kraft. Det kan dock behövas nationella bestämmelser som kompletterar förordningarnas bestämmelser om tillståndsprocesser för att de ska kunna tillämpas och få fullt genomslag i Sverige. Förordningarna förutsätter dessutom att medlemsstaterna inför vissa nationella regler. Medlemsstaterna ska bland annat inrätta eller utse en eller flera kontaktpunkter för att underlätta och samordna tillståndsprocessen. Den närmare utformningen av kontaktpunkten har överlämnats till medlemsstaterna. Medlemsstaterna ska även säkerställa att tidsfristerna för tillståndsprocessen och den motiverade slutsatsen om ett projekts miljöpåverkan följs.

Det finns inte någon samlad nationell reglering på området som omfattar tillståndsförfaranden för den typ av verksamheter som EU-förordningarna omfattar. De olika tillståndsförfaranden som kan komma i fråga regleras i stället i en mängd olika författningar. För att samla de kompletterande lagregler som förordningarna ger upphov till bör det införas en ny sektorsövergripande lag.

I promemorian föreslås det att mark- och miljödomstolens handläggning av ansökningar som omfattas av EU-förordningarna ska regleras i den nya lagen och att prövningsmyndigheternas handläggning ska regleras i den nya förordningen. Förslaget innebär också att bestämmelserna som tydliggör kontaktpunktens roll och handläggning av ansökningar regleras på förordningsnivå. Regeringen anser dock att regelverket blir tydligare, mer enhetligt och enklare att tillämpa om de centrala kompletterande bestämmelserna samlas i den nya lagen. För att tillämpningen ska underlättas bör därför fler kompletterande bestämmelser regleras i lag. Bland annat bör bestämmelserna som avser prövningsmyndigheternas och mark- och miljödomstolarnas handläggning samlas i den nya lagen. Även bestämmelserna om kontaktpunktens handläggning bör regleras i lag.

Regeringen föreslår också en något annorlunda ordning för hur kontaktpunktens bekräftelse ska inhämtas i förhållande till promemorians förslag, se avsnitt 6.2–6.5. Dessa förslag anser regeringen leder till en tydlig ansvarsfördelning mellan kontaktpunkten och den som prövar en ansökan och underlättar ärendehanteringen. Sammantaget anser regeringen att förslagen stärker kontaktpunktens möjligheter att förenkla och samordna tillståndsprocessen och följa upp de tidsfrister som gäller, vilket ligger i linje med vad bland annat *Länsstyrelsen i Dalarna*, *Svemin*, *SSAB* och *Talga* framför. Regeringen bedömer att detta, tillsammans med möjligheten för projektägaren att lämna in alla nödvändiga ansökningar för ett projekt vid samma tillfälle, sammantaget förbättrar möjligheterna att förenkla och påskynda tillståndsprocesserna för ett projekt som på ett bättre sätt tillgodoser EU-förordningarnas syften.

Upplysningsbestämmelser

Det bör framgå av den nya lagen vilka EU-förordningar den kompletterar.

Regeringen bedömer att tidsfristerna med tillräcklig tydlighet framgår av de direkt tillämpliga EU-förordningarna. Genom de kompletterande bestämmelser som föreslås i denna lagrådsremiss kommer kontaktpunkten dessutom att upplysa om vilken tidsfrist som är tillämplig i det enskilda fallet, se avsnitt 6.5 och 6.8. Till skillnad från vad bland annat *Bergsstaten* och *Länsstyrelsen i Stockholms län* och *Länsstyrelsen i Västra Götalands län* anför, bör därför inte längden på tidsfristerna för tillståndsprocessen anges i upplysningsbestämmelser. För att förenkla tillämpningen finns det dock anledning att återge tidsfristernas längd för yttrande över miljökonsekvensbeskrivningen, se avsnitt 6.9.

Ord och uttryck

De ord och uttryck som används i den nya lagen bör som utgångspunkt ha samma betydelse som i EU-förordningarna. För att vissa av uttrycken ska vara begripliga och ändamålsenliga i en svensk kontext bör de dock ges

svenska benämningar. Det gäller exempelvis de projekttyper som omfattas av EU-förordningarna.

I avsnitt 4.2 beskrivs de projekttyper som förekommer i EU-förordningen om kritiska råmaterial. Strategiska projekt enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial bör i den nya lagen benämnas strategiska råmaterialprojekt för att tydligare skilja dem från strategiska nettonollprojekt.

I avsnitt 4.2 beskrivs också de projekttyper som förekommer i EU-förordningen om nettonollindustri. Till skillnad från EU-förordningen om kritiska råmaterial omfattar bestämmelserna om tillståndsprocessen i EU-förordningen om nettonollindustri såväl strategiska nettonollprojekt som tillverkningsprojekt för nettonollteknik som inte har erkänts som strategiska. Dessa projektkategorier bör gemensamt benämnas nettonollprojekt i den nya lagen. Nettonollprojekt kommer därmed att avse såväl strategiska nettonollprojekt som icke-strategiska tillverkningsprojekt för nettonollteknik.

Kontaktpunkten spelar en central roll enligt EU-förordningarna och de kompletterande bestämmelserna. För att det ska bli tydligt att det finns ytterligare föreskrifter om kontaktpunkten bör det i den nya lagen upplysas om att regeringen har utsett kontaktpunkter enligt förordningarna. Till skillnad från vad som föreslås i promemorian bör detta göras genom att det förklaras vad som avses med kontaktpunkt i den nya lagen.

Ett stort antal olika tillstånds- och dispensförfaranden omfattas av tillståndsprocessen och därmed av de tidsfrister som anges i EU-förordningarna, se avsnitt 5.2. Det innebär att flera olika statliga och kommunala förvaltningsmyndigheter och mark- och miljödomstolar kan komma att handlägga ansökningar som avser projekt som omfattas av förordningarna. De statliga förvaltningsmyndigheter och kommuner som handlägger sådana ansökningar bör i den nya lagen benämnas prövningsmyndigheter. Mark- och miljödomstolarna bör dock inte omfattas av uttrycket prövningsmyndighet, i stället bör det särskilt anges när dessa omfattas av de kompletterande bestämmelser som föreslås i den nya lagen.

Övriga ord och uttryck i den nya lagen bör ha samma betydelse som i EU-förordningarna.

Dynamiska hänvisningar

Flera av de kompletterande bestämmelserna kommer att behöva innehålla hänvisningar till EU-förordningarnas artiklar. För att säkerställa att ändringar av förordningarna får omedelbart genomslag i Sverige utan att behöva ändra hänvisningarna, bör de utformas på så sätt att de avser förordningarna i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen, s.k. dynamisk hänvisning.

6.2 Ansökan ska lämnas till kontaktpunkten

Regeringens förslag

En projektägare som vill ansöka om ett tillstånd eller en dispens som avser ett projekt som har erkänts som strategiskt enligt någon av EU-

förordningarna ska lämna ansökan till den kontaktpunkt inom vars område projektet som ansökan avser i huvudsak ligger eller kommer att ligga.

Projektägaren ska även lämna in beslutet att erkänna projektet som strategiskt, uppgift om vem som ska handlägga ansökan, uppgift om den verksamhet enligt EU-förordningarna som projektet avser och en översikt över de tillstånd, dispenser eller anmälningar som krävs för projektet.

Även en projektägare som vill ansökan om tillstånd eller dispens som avser ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik, som inte erkänts som strategiskt, ska lämna in en ansökan till en kontaktpunkt. Om ansökan avser ett sådant projekt ska projektägaren ange det och lämna in underlag som visar det. Projektägaren ska även lämna uppgift om vem som ska handlägga ansökan, uppgift om den verksamhet enligt EU-förordningarna som projektet avser och en översikt över de tillstånd eller anmälningar som krävs för projektet.

Underlaget till stöd för att ett projekt är ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik, beslutet om erkännande, uppgifter om vilken typ av verksamhet som projektet avser och översikten över tillstånd, dispenser och anmälningar behöver endast lämnas in en gång till kontaktpunkten.

Promemorians förslag

Promemorians förslag stämmer delvis överens med regeringens. I promemorian föreslås det att en projektägare ska få lämna in en ansökan eller anmälan till en kontaktpunkt för bekräftelse för att starta en tidsfrist för handläggningen av ansökan. Det föreslås i huvudsak regler för mark- och miljödomstolarnas handläggning av ansökningar som avser projekt enligt EU-förordningarna. Förslaget har också en annan författningsteknisk utformning.

Remissinstanserna

Remissinstanserna har överlag inte haft några synpunkter på att ansökningar och anmälningar som avser projekt enligt EU-förordningarna lämnas in till en kontaktpunkt eller vad ansökningar och anmälningar ska innehålla. Några remissinstanser, bland annat *Tillväxtverket* och *Uppsala universitet (juridiska fakulteten)*, är positiva till förslaget. Tillväxtverket anser att det är positivt att projektägare kan välja att ansöka om alla tillstånd på en gång eller etappvis.

De länsstyrelser som har fått uppdraget som kontaktpunkter, bland annat *Länsstyrelsen i Dalarnas län*, *Länsstyrelsen i Stockholms län* och *Länsstyrelsen i Västra Götalands län*, påpekar att det bör tydliggöras att en kontaktpunkt i ett tidigt skede ska kunna bedöma om ett projekt omfattas av någon av EU-förordningarna. De framför att kontaktpunktens mervärde framför allt ligger i en tidig och löpande dialog med projektägaren, snarare än att kontaktpunktens arbete koncentreras till en bedömning när ansökan lämnas in. *SGU* föreslår att det bör vara en skyldighet för projektägaren att ta kontakt med kontaktpunkten.

Skälen för regeringens förslag

En ansökan om tillstånd eller dispens ska lämnas till kontaktpunkten

En kontaktpunkt har enligt EU-förordningarna till uppgift att underlätta och samordna tillståndsprocessen för projektägaren (artikel 9 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 6 i EU-förordningen om nettonollindustri). En del i det arbetet är att kontaktpunkten ska hjälpa projektägaren att förstå administrativa frågor av relevans för tillståndsprocessen och att samordna och underlätta inlämnandet av alla relevanta handlingar och all relevant information. Det förutsätter att kontaktpunkten involveras tidigt och får del av de handlingar som är relevanta för ett projekt. Vidare följer det av EU-förordningarna att kontaktpunktens bekräftelse av ansökans fullständighet startar tillståndsprocessen och därmed de tidsfrister som gäller för att pröva ansökan. Även det förutsätter att kontaktpunkten involveras i enskilda tillståndsförfaranden genom att få del av ansökningar.

I promemorian föreslås det att projektägaren får lämna in en ansökan eller anmälan för bekräftelse till kontaktpunkten för att starta en tidsfrist enligt EU-förordningarna. Det innebär att projektägaren kan välja att starta en tidsfrist enligt EU-förordningarna. Förslaget utesluter alltså inte att ansökan lämnas direkt till den myndighet eller domstol som ska pröva ansökan. När så är fallet startar inga tidsfrister enligt EU-förordningarna.

Kontaktpunkten ska enligt EU-förordningarna ha en framträdande roll. Som vissa remissinstanser framför skulle ett krav på att lämna in ansökningar till kontaktpunkten skapa förutsättningar för kontaktpunkten att hjälpa projektägaren att förstå och agera som lots i tillståndsprocessen. Det skulle samtidigt vara frivilligt för projektägaren att ansöka om erkännande som strategiskt projekt enligt någon av EU-förordningarna eller att göra gällande att ett projekt utgör ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik. Har ett projekt väl erkänts som strategiskt eller görs det gällande att det är ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik bör dock projektägaren vara skyldig att lämna in samtliga ansökningar som avser projektet till kontaktpunkten. Därigenom blir det också möjligt för projektägaren att lämna in alla ansökningar till en myndighet i stället för flera olika, vilket är mer i linje med syftet med EU-förordningarna att kontaktpunkten ska vara den enda kontaktpunkten för projektägaren. Det bör alltså vara ett krav att en projektägare till ett projekt som erkänts som strategiskt enligt någon av EU-förordningarna lämnar in ansökningarna till kontaktpunkten. Det innebär att ansökningarna ska lämnas in till kontaktpunkten i stället för till den domstol eller myndighet som ska pröva ansökningarna.

Det bör vara tillräckligt för att uppnå EU-förordningarnas syfte att effektivisera tillståndsprocessen att de anmälningar som krävs för ett projekt framgår av den översikt över tillstånd, dispenser och anmälningar som projektägaren enligt förslaget ska lämna in till kontaktpunkten, se nedan i detta avsnitt. Till skillnad från vad som föreslås i promemorian bör alltså anmälningar inte lämnas in till kontaktpunkten. Anmälningarna kommer därmed inte att omfattas av EU-förordningarnas tidsfrister. För handläggningen av anmälningar som avser strategiska projekt enligt EU-förordningarna gäller dock ett krav på skyndsam handläggning.

Information som ska lämnas till kontaktpunkten

För alla typer av projekt behöver kontaktpunkten göra en bedömning av om det projekt som en inlämnad ansökan avser utgör ett projekt enligt någon av EU-förordningarna. Kontaktpunkten behöver också bedöma om ansökan omfattas av EU-förordningarnas bestämmelser om tillståndsprocessen, vem som ska handlägga ansökan och vilken tidsfrist som är tillämplig för prövning av ansökan. Kontaktpunkten behöver få uppgifter som gör det möjligt att ta ställning i dessa frågor. Därigenom finns det också möjlighet för kontaktpunkten att samordna och underlätta att alla relevanta handlingar och all relevant information lämnas in. För att förenkla tillämpningen av EU-förordningarna bör det lagregleras vilka uppgifter som ska lämnas till kontaktpunkten.

För att kontaktpunkten ska kunna ta ställning till om en ansökan avser ett strategiskt projekt bör projektägaren även lämna in det beslut genom vilket projektet har erkänts som strategiskt enligt någon av EU-förordningarna. Om ansökan i stället avser ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik, som inte har erkänts som strategiskt, bör projektägaren ange detta och lämna in underlag som visar det. Underlaget behövs för att kontaktpunkten ska kunna ta ställning till om ansökan avser ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik.

Projektägaren bör även ange vilken prövningsmyndighet eller mark- och miljödomstol som är behörig att handlägga ansökan. För att kontaktpunkten ska kunna bedöma vilken tidsfrist som gäller enligt EU-förordningarna behöver projektägaren också ange vilken verksamhet enligt EU-förordningarna som projektet avser.

För att kontaktpunkten ska kunna fullgöra sitt uppdrag att underlätta och samordna tillståndsprocessen bör projektägaren även lämna in en översikt över de tillstånd, dispenser och anmälningar som krävs för projektet. Härigenom finns det också förutsättningar för kontaktpunkten att upprätta den tidsplan för tillståndsprocessen som krävs enligt EU-förordningarna. Det bör vara tillräckligt att projektägaren lämnar in erkännandebeslutet, uppgifter om typ av verksamhet, översikten över tillstånds-, dispens- och anmälningsförfarandena och det underlag som behövs för att bedöma om ansökan avser ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik en gång till kontaktpunkten.

Ansökan och de övriga uppgifter som ska lämnas till kontaktpunkten bör lämnas in till den kontaktpunkt inom vars område projektet som ansökan avser i huvudsak ligger eller kommer att ligga. Områdesuppdelningen framgår av avsnitt 4.3.

Kontaktpunkten ska underlätta och samordna tillståndsprocessen

Remissinstanserna väcker frågor om vilken roll som kontaktpunkten ska ha i tillståndsprocessen. Som framgår av EU-förordningarna är kärnan i kontaktpunkternas uppdrag att underlätta och samordna tillståndsprocessen. Utöver kravet i EU-förordningen om kritiska råmaterial om att projektägaren ska begära ett yttrande om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och detaljeringsgrad, krävs det inte att projektägaren vänder sig till kontaktpunkten för vägledning innan tillståndsprocessen inleds genom att den första ansökan för ett projekt lämnas in. Det är dock inget som hindrar att projektägaren gör det eller att kontaktpunkten tar kontakt

med en projektägare till ett strategiskt projekt. Som vissa remissinstanser framför kan en tidig dialog mellan kontaktpunkten och projektägaren bidra till en effektiv tillståndsprocess. Det är dock inget som behöver regleras särskilt, utan det följer av kontaktpunktens uppdrag att underlätta och samordna tillståndsprocessen enligt EU-förordningarna.

För att möjliggöra en tidig kontakt mellan projektägare och kontaktpunkt har vissa remissinstanser framfört att det bör tydliggöras att kontaktpunkten i ett tidigt skede bör kunna bedöma om ett projekt omfattas av någon av EU-förordningarna och har rätt till stöd från kontaktpunkten. Genom ett beslut att erkänna ett projekt som strategiskt är det klarlagt att EU-förordningarna är tillämpliga och kontaktpunkten behöver inte ta ställning till detta. Endast om en projektägare hör av sig till kontaktpunkten för stöd innan ett projekt har erkänts som strategiskt kan det finnas skäl för kontaktpunkten att göra en initial bedömning av om projektet i fråga omfattas av EU-förordningarna och att projektägaren har rätt till stöd från kontaktpunkten. Inte heller detta bör regleras särskilt, utan följer av EU-förordningarna och bör ingå i kontaktpunktens uppdrag att underlätta och samordna tillståndsprocessen.

6.3 Beslut om ansökan

Regeringens förslag

Kontaktpunkten ska i ett beslut genast avgöra om en ansökan omfattas av någon av EU-förordningarna. Om kontaktpunkten anser att så är fallet ska den i beslutet informera om vilken tidsfrist som enligt EU-förordningarna kommer att gälla för handläggningen av ansökan.

Ansökan och beslutet ska genast överlämnas för handläggning till den mark- och miljödomstol eller prövningsmyndighet som enligt uppgift från projektägaren är behörig att handlägga ansökan. Kontaktpunkten ska informera projektägaren om att ansökan har överlämnats.

Promemorians förslag

Promemorians förslag stämmer delvis överens med regeringens. I promemorian föreslås att kontaktpunkten ska göra en första granskning av ansökans fullständighet och att prövningsmyndigheten eller mark- och miljödomstolen ska få yttra sig i frågan innan ansökan överlämnas till myndigheten eller domstolen.

Remissinstanserna

Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga invändningar mot det. De länsstyrelser som utsetts till kontaktpunkter, bland annat *Länsstyrelsen i Dalarnas län*, *Länsstyrelsen i Stockholms län* och *Länsstyrelsen i Västra Götalands län*, anser att det är otydligt vad som avses med en fullständig ansökan enligt EU-förordningarna och är kritiska till att kontaktpunkten ska göra en parallell bedömning av ansökans innehåll och begära kompletteringar. De anser att kontaktpunktens bekräftelse bör begränsas till att avse frågan om EU-förordningarna är

tillämpliga. *Naturvårdsverket* och *Umeå tingsrätt (mark- och miljödomstolen)* föreslår att det tydliggörs i lag vad som avses med en fullständig ansökan. *SGU* anser att det vore mer i linje med EU-förordningarnas syfte och mer effektivt att kontaktpunkten har det fulla ansvaret för att bedöma en ansökans fullständighet, inklusive om miljökonsekvensbeskrivningen är fullständig.

Nacka tingsrätt (mark- och miljödomstolen) instämmer inte i promemorians bedömning att en fullständig ansökan är detsamma som att handläggningen av ett mål kan inledas och en tidsfrist starta och att kompletteringar som huvudregel bör förläggas till tiden innan tidsfristen startat. *Östersunds tingsrätt (mark- och miljödomstolen)* ifrågasätter nyttan av kontaktpunktens bekräftelse av en ansökan om mark- och miljödomstolen är oförhindrad att göra en annan bedömning av ansökan än den kontaktpunkten har gjort.

När det gäller frågorna om mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten bör få yttra sig över ansökans fullständighet och om kontaktpunkten bör vara bunden av yttrandet är remissutfallet splittrat. Några remissinstanser, bland annat *Naturvårdsverket*, *Umeå tingsrätt (mark- och miljödomstolen)*, *Vänersborgs tingsrätt (mark- och miljödomstolen)* och *Östersunds tingsrätt (mark- och miljödomstolen),* avstyrker att kontaktpunkten ska få inhämta mark- och miljödomstolens eller prövningsmyndighetens yttrande. Naturvårdsverket är tveksamt till om det är lämpligt att en domstol på förhand uttalar sig om en ansökan och dess innehåll, särskilt som yttrandet inte ska vara bindande för domstolen. Umeå tingsrätt (mark- och miljödomstolen) och Vänersborgs tingsrätt (mark- och miljödomstolen) ifrågasätter om det är förenligt med regeringsformen att inhämta yttrandet och låta en förvaltningsmyndighet binda en domstol. *Nacka tingsrätt (mark- och miljödomstolen)* och *Växjö tingsrätt (mark- och miljödomstolen)* anser att det bör vara obligatoriskt för kontaktpunkten att inhämta domstolens yttrande men att det bör övervägas att det inhämtas på ett annat sätt än genom att ett administrativt ärende inleds hos domstolen. *Bergsstaten* anser att när prövningsmyndigheten uttalat sig om ett kompletteringsbehov av en ansökan så bör detta vara bestämmande för kontaktpunktens ställningstagande i frågan.

Skälen för regeringens förslag

I promemorian föreslås att kontaktpunkten ska göra en inledande bedömning av innehållet i ansökan och att kontaktpunkten till stöd för denna bedömning får inhämta prövningsmyndighetens eller mark- och miljödomstolens yttrande. Kontaktpunkten föreslås dock vara oförhindrad att göra en annan bedömning av kompletteringsbehovet än vad prövningsmyndigheten och mark- och miljödomstolen anger i sitt yttrande.

Som flera remissinstanser, bland annat *Länsstyrelsen i Stockholms län*, *Länsstyrelsen i Dalarnas län* och *Länsstyrelsen i Västra Götalands län* och *Nacka tingsrätt (mark- och miljödomstolen)*, framför riskerar detta att skapa parallella prövningar av ansökans innehåll. Det kan också ifrågasättas om det är förenligt med EU-förordningarnas syfte att större kompletteringar ska kunna begäras efter en bekräftelse av en fullständig ansökan. En bättre ordning är att den materiella prövningen av en ansökans fullständighet fullt ut görs av den som ska pröva ansökan. Detta leder till

en tydligare ansvarsfördelning mellan kontaktpunkten och prövande instanser och renodlar kontaktpunktens roll. Härigenom underlättas tillämpningen av EU-förordningarna och myndigheternas och domstolarnas självständighet värnas. Tillståndsprocesserna blir också effektivare, bland annat genom att större kompletteringar kan göras innan ansökan är fullständig. Därmed behöver inte heller kontaktpunkten inhämta något yttrande från mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten. Kontaktpunkten bör alltså överlämna ansökan till den som ska pröva den. Det bör ske så snart kontaktpunkten har bedömt om ansökan omfattas av någon av EU-förordningarna. Projektägaren bör informeras om överlämnandet.

Regeringen instämmer i promemorians förslag att kontaktpunkten ska bedöma om ansökan omfattas av någon av EU-förordningarna och att kontaktpunktens bedömning bör vara bindande för mark- och miljödomstolen och prövningsmyndigheten på samma sätt som ett beslut om att erkänna ett projekt som strategiskt enligt någon av EU-förordningarna är bindande för kontaktpunkten, prövningsmyndigheterna och mark- och miljödomstolarna. För att det ska bli tydligt att en sådan prövning ska göras av kontaktpunkten och vad den ska innehålla anser regeringen att det bör regleras i den nya lagen.

Det innebär att kontaktpunkten dels behöver bedöma om ansökan avser ett strategiskt projekt enligt någon av EU-förordningarna eller ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik enlig EU-förordningen om nettonollindustri, dels om ansökan avser ett tillstånd eller dispens som ingår i tillståndsprocessen enligt EU-förordningarna (se avsnitt 5.2). Regeringen bedömer att det är rimligt att utgå från att majoriteten av de ansökningar som kommer att hanteras av kontaktpunkten kommer att avse strategiska projekt. För sådana projekt är frågan om EU-förordningarnas tillämplighet redan avgjord genom beslutet om erkännande. För tillverkningsprojekt för nettonollteknik kan dock kontaktpunkten behöva göra en bedömning av om ansökan avser ett sådant projekt. Bedömningen av om ansökan omfattas av EU-förordningarna har endast betydelse för om EU-förordningarnas bestämmelser om tidsfrister och den nya lagens kompletterande bestämmelser är tillämpliga. Bedömningen har alltså inte någon betydelse för den sakprövning som domstolen eller prövningsmyndigheten ska göra. Regeringen anser därför att den föreslagna regleringen är förenlig med förvaltningens och domstolarnas självständighet.

Bedömningen bör göras innan kontaktpunkten överlämnar ansökan till den som ska pröva ansökan. Resultatet av bedömningen bör redovisas i ett beslut, som bör gå att överklaga, se avsnitt 6.11. Om ansökan anses omfattas av någon av EU-förordningarna bör kontaktpunkten i beslutet även informera om vilken tidsfrist som enligt EU-förordningarna är tillämplig för prövningen av ansökan efter att kontaktpunkten har bekräftat att ansökan är fullständig, se avsnitt 6.5. Oavsett om kontaktpunkten kommer fram till att ansökan omfattas av EU-förordningarna eller inte bör ansökan sedan genast överlämnas till den som ska pröva ansökan.

Innebörden av att det har bedömts att en ansökan inte omfattas av EU-förordningarna är att förordningarnas och den nya lagens kompletterande bestämmelser om tillståndsprocessen inte blir tillämpliga för prövningen av ansökan. Därmed kommer det inte att gälla någon tidsfrist för hand-

läggningen och heller inte någon frist för att bedöma om ansökan är fullständig.

6.4 Kontaktpunkten ska informeras om när ansökan är fullständig

Regeringens förslag

Mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten ska så snart som möjligt och senast 45 dagar efter det att en ansökan som omfattas av EU-förordningarna kommit in informera kontaktpunkten om att ansökan är fullständig eller begära kompletteringar. När en brist har avhjälpts ska domstolen eller prövningsmyndigheten informera kontaktpunkten om att ansökan är fullständig.

Promemorians förslag

Promemorians förslag stämmer inte överens med regeringens. I promemorian föreslås att kontaktpunkten ska bedöma ansökans fullständighet inom 45 dagar och att mark- och miljödomstolens eller prövningsmyndighetens yttrande över ansökan behöver inhämtas inom denna tid.

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga invändningar mot det. *Umeå tingsrätt (mark- och miljödomstolen)* framför att en ansökan i omfattande mål kan uppgå till hundratals eller tusentals sidor med komplext tekniskt och juridiskt innehåll och att det är ytterst arbetskrävande att på kort tid gå igenom sådant material. Tingsrätten bedömer att det kan vara problematiskt att använda dömande resurser till granskning utan att ett mål har inletts vid domstolen. *Naturvårdsverket* ser en risk att mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten inte hinner yttra sig över en ansökan inom den tidsfrist som gäller för kontaktpunktens granskning.

Skälen för regeringens förslag

I avsnitt 6.3 föreslås det att projektägarens ansökan ska överlämnas till den som ska pröva ansökan. Om kontaktpunkten har bedömt att ansökan omfattas av EU-förordningarna, ska den som ska pröva ansökan därmed ta ställning till om den är fullständig i EU-förordningarnas mening.

Enligt EU-förordningarna ska kontaktpunkten bekräfta att ansökan är fullständig eller begära kompletteringar inom 45 dagar (artikel 11.6 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 9.10 i EU-förordningen om nettonollindustri). För att uppnå syftet med förordningarna, att påskynda tillståndsprocesserna, bedömer regeringen att det är lämpligt att det införs en tidsfrist om 45 dagar för mark- och miljödomstolens och prövningsmyndighetens inledande granskning av om en ansökan är fullständig eller om den behöver kompletteras. När ansökan har kompletterats

ska den som prövar ansökan informera kontaktpunkten om att ansökan är fullständig. Det bör göras så snart som möjligt.

Till skillnad från vad som föreslås i promemorian kommer ett mål eller ärende att inledas vid den mottagande mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten när ansökan har överlämnats från kontaktpunkten. Därmed bör de problem med resurssättning som *Umeå tingsrätt (mark- och miljödomstolen)* pekar på inte bli aktuella. Att prövningen av om ansökan är fullständig ska ske inom 45 dagar är en följd av de krav som ställs i EU-förordningarna. Det är alltså inte möjligt att nationellt ha längre frister än så för att pröva komplicerade eller omfattande ansökningar.

6.5 Kontaktpunkten ska informera om att en tidsfrist har startat

Regeringens förslag

En kontaktpunkt som har informerats om att ansökan är fullständig ska genast informera projektägaren och mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten om att den tidsfrist som enligt EU-förordningarna gäller för handläggningen av ansökan har startat.

Regeringens bedömning

Det bör inte införas några särskilda bestämmelser om att mål eller ärenden som avser strategiska råmaterialprojekt eller nettonollprojekt ska avgöras i befintligt skick när en tidsfrist löper ut eller hanteras med förtur i mark- och miljödomstol eller hos prövningsmyndigheten.

Promemorians förslag

Promemorians förslag stämmer i huvudsak överens med regeringens förslag och bedömning. I promemorian föreslås det att kontaktpunkten ska informera projektägaren om att handläggningen av ärendet har påbörjats och vilken tidsfrist enligt EU-förordningarna som gäller för handläggningen.

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker eller har inga invändningar mot promemorians förslag om kontaktpunktens bekräftelse. *Svea hovrätt* (*Mark- och miljööverdomstolen*) anger att det bör klargöras om mål eller ärenden enligt EU-förordningarna ska hanteras med förtur eller om ett överskridande av en tidsfrist ska leda till att en ansökan avslås eller avvisas.

Umeå tingsrätt (mark och miljödomstolen) och *Växjö tingsrätt (mark- och miljödomstolen)* framför att det behöver tydliggöras vad rättsföljden är av att fristen överskrids. *Vänersborgs tingsrätt (mark- och miljödomstolen)* anser att det processuella regelverket som domstolen har att tillämpa inte är förenligt med absoluta tidsfrister för när ett avgörande ska meddelas i målet. Tingsrätten anser också att tidsfristerna i EU-förordningarna väcker frågor om straffrättsligt ansvar för tjänstefel om en

tidsfrist överskrids. *Talga* motsätter sig att ett mål eller ärende ska avvisas eller avslås om tidsfristen överskrids. *Uppsala universitet (juridiska fakulteten)* anser att det bör utvecklas vilka konsekvenser det får om en tidsfrist inte hålls. *Umeå tingsrätt (mark- och miljödomstolen)* efterfrågar processuella verktyg för att hålla tidsfristerna. *Naturvårdsverket* anser inte att en prövningsmyndighet eller mark- och miljödomstol kan avslå eller avvisa ett ärende endast på den grunden att det inte hinner handläggas klart inom en viss tidsfrist. Verket anser däremot att det är möjligt att skilja sig från målet på materiell grund när målet måste avgöras i befintligt skick inom viss tid.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Kontaktpunkten ska informera om att en tidsfrist har startat

Enligt EU-förordningarna ska kontaktpunkten bekräfta ansökans fullständighet, vilket startar tillståndsprocessen och därmed den tidsfrist som gäller för att handlägga ansökan (artikel 11.6 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 9.10 i EU-förordningen om nettonollindustri). Det anges inte i EU-förordningarna hur ansökans fullständighet ska bekräftas av kontaktpunkten. Bekräftelsen är central för att klargöra när en tidsfrist enligt EU-förordningarna börjar löpa. I kravet på bekräftelse ligger att informationen behöver förmedlas till projektägaren. Kontaktpunkten bör därför bekräfta ansökans fullständighet genom att informera projektägaren och den som ska pröva ansökan om att den tidsfrist som gäller för prövningen av ansökan enligt EU-förordningarna har startat. Det behöver inte regleras särskilt hur informationen ska lämnas, utan det får överlämnas till kontaktpunkten att avgöra hur det ska gå till. Bekräftelsen bör göras omgående efter det att kontaktpunkten informerats av handläggande instans att ansökan är fullständig.

Mål och ärenden som omfattas av en tidsfrist ska prioriteras

Syftet med tidsfristerna enligt EU-förordningarna är att ge projektägare och andra investerare den säkerhet och tydlighet som krävs för att öka utvecklingen av strategiska råmaterialprojekt och nettonollprojekt. Flera domstolar, däribland, *Svea hovrätt (Mark- och miljööverdomstolen)*, påpekar att det bör komma till uttryck i författningstexten att mål och ärenden som omfattas av en tidsfrist enligt någon av förordningarna ska hanteras med förtur. En förtursreglering innebär att ett mål eller ärende i domstol ska prioriteras framför andra mål och ärenden som saknar förturskaraktär. Bestämmelser om förtursförklaring finns i lagen (2009:1058) om förtursförklaring i domstol. I förvaltningslagen (2017:900) finns det regler om vilka åtgärder som en myndighet ska vidta om ett avgörande i ett ärende blir väsentligt försenat. I denna del gör regeringen följande bedömning.

Innebörden av att det gäller en tidsfrist för prövningen av en ansökan enligt EU-förordningarna är att målet eller ärendet i första instans behöver vara avgjort av mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten inom tidsfristen. Fristen får alltså anses innebära en tidpunkt för när ett besked i tillståndsfrågan senast kan väntas. Det betyder att mark- och miljödomstolarna och prövningsmyndigheterna kan behöva prioritera de

mål och ärenden som omfattas av en tidsfrist för att ett avgörande ska kunna meddelas inom tidsfristen.

Utöver tidsfristerna anger EU-förordningarna att projekt som har erkänts som strategiska får en prioritetsstatus. Statusen innebär att berörda myndigheter är skyldiga att säkerställa att tillståndsprocessen för strategiska råmaterialprojekt och alla relevanta förfaranden för strategiska nettonollprojekt genomförs så snabbt som möjligt i enlighet med unionsrätten och nationell rätt. Även detta innebär enligt regeringen att mål eller ärenden som avser strategiska projekt kan behöva prioriteras framför andra.

Regeringen anser sammantaget att det redan följer av EU-förordningarnas bestämmelser att mål och ärenden som omfattas av förordningarna behöver hanteras skyndsamt och prioriteras framför andra mål och ärenden för att tidsfristerna ska hållas. Mot den bakgrunden bedömer regeringen att det nu inte finns skäl att införa några särskilda regler om förtur eller likande för ansökningar som gäller strategiska råmaterialprojekt eller nettonollprojekt. Regeringen bedömer alltså att nuvarande regler ger tillräckliga förutsättningar för mark- och miljödomstolarna och prövningsmyndigheterna att hålla tidsfristerna.

Vad händer om en tidsfrist överskrids?

EU-förordningarna anger inte vad som gäller om en tidsfrist inte hålls. Flera remissinstanser framför att det behöver tydliggöras vad rättsföljden är av att tidsfristen överskrids.

Enligt EU-förordningarna ska medlemsstaterna säkerställa att tidsfristerna följs. Om tidsfristerna inte följs lever alltså Sverige inte upp till EU-förordningarnas krav. Som *Uppsala universitet (juridiska fakulteten)* påpekar kan det i förlängningen leda till EU-rättsliga åtgärder exempelvis i form av överträdelseärenden mot Sverige. Det måste alltså finnas förutsättningar för mark- och miljödomstolarna och prövningsmyndigheterna att hålla tidsfristerna. Frågan om det är tjänstefel att fortsätta att handlägga ett mål eller ärende efter det att en tidsfrist enligt EU-förordningarna löpt ut är i första hand en fråga för rättstillämpningen. Tidsfristerna bör dock inte ses som absoluta på det sätt som *Vänersborgs tingsrätt (mark- och miljödomstolen)* för fram.

Flera remissinstanser har väckt frågor om tidsfristerna kan leda till att ansökningar ska avslås eller avvisas när en tidsfrist löper ut och anger att det bör komma till uttryck i författningstexten om det är avsikten. Regeringen anser inte att det är förenligt med EU-förordningarnas syfte att effektivisera tillståndsprocessen att införa en bestämmelse som anger att ett mål eller ärende ska avgöras i befintligt skick när en tidsfrist enligt EU-förordningarna löper ut. Det kan leda till att mål eller ärenden kan komma att avslås eller avvisas och att prövningen får tas om.

6.6 Förlängning av en tidsfrist

Regeringens förslag

Mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten ska få förlänga en tidsfrist enligt de villkor som föreskrivs i EU-förordningarna. Om en

tidsfrist förlängs ska kontaktpunkten informeras om förlängningen och skälen för den.

Promemorians förslag

Promemorians förslag stämmer i huvudsak överens med regeringens. I promemorian föreslås det att bestämmelserna om förlängning av en tidsfrist för mark- och miljödomstolens del ska regleras i lag och för prövningsmyndigheternas del i förordning.

Remissinstanserna

Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga invändningar mot det. *Svemin* framför att kontaktpunkten bör hantera förlängningar av tidsfrister. *Umeå tingsrätt (mark- och miljödomstolen)* och *Vänersborgs tingsrätt (mark- och miljödomstolen)* påpekar att det saknas ventiler som ger möjlighet att förlänga en tidsfrist på grund av förhållanden som kan hänföras till processen i domstolen, exempelvis om en huvudförhandling behöver ställs in på grund av laga förfall. *Växjö tingsrätt (mark- och miljödomstolen)* framför liknande synpunkter.

Skälen för regeringens förslag

En tidsfrist för ett strategiskt råmaterialprojekt får i undantagsfall förlängas av medlemsstaten med hänsyn till projektets karaktär eller komplexitet (artikel 11.4 i EU-förordningen om kritiska råmaterial). Detsamma gäller en tidsfrist för ett nettonollprojekt (artikel 9.6 i EU-förordningen om nettonollindustri). En tidsfrist för ett nettonollprojekt får även förlängas med hänsyn till risker för arbetstagares eller allmänhetens hälsa och säkerhet (artikel 9.7 i EU-förordningen om nettonollindustri). En förlängning får uppgå till högst tre månader i vissa fall och sex månader i andra fall.

EU-förordningarna reglerar endast när en medlemsstat får förlänga en tidsfrist men har överlämnat till medlemsstaterna att reglera vem som ska få förlänga tidsfristen. Kontaktpunktens uppgift är i det här fallet begränsad till att informera projektägaren om förlängningen och skälen för den. Regeringen instämmer därför inte i *Svemins* uppfattning att EU-förordningarna anger att kontaktpunkten har ansvar för att hantera tidsfristerna för tillståndsprocessen. Förordningarna ger inte heller utrymme för att, som vissa remissinstanser föreslår, införa även andra grunder för förlängning och som har betydelse för domstolarnas handläggning av ansökningar.

Det är mark- och miljödomstolen och prövningsmyndigheten som har bäst förutsättningar att avgöra om villkoren för förlängning är uppfyllda i ett enskilt mål eller ärende som handläggs av myndigheten eller domstolen. De bör därför pröva frågor om förlängning av tidsfristerna. Det underlättar tillämpningen om de kompletterande bestämmelserna om förlängning finns på ett ställe och samlas i den nya lagen.

För att kontaktpunkten ska kunna fullgöra informationsskyldigheten bör mark- och miljödomstolen och prövningsmyndigheten vara skyldiga att informera kontaktpunkten om förlängningen och skälen för den. Det

framgår inte av EU-förordningarna hur informationen ska lämnas till projektägaren. Frågan behöver dock inte regleras särskilt, utan det kan överlämnas till kontaktpunkten att avgöra hur det ska gå till.

6.7 Tillfälligt stopp av en tidsfrist

Regeringens förslag

Mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten ska tillfälligt få stoppa en tidsfrist om domstolen eller myndigheten begärt att miljökonsekvensbeskrivningen ska kompletteras till följd av ett yttrande som inkommit efter kungörelse av beskrivningen, om kompletteringen inte inkommit inom föreskriven tid och fristen för att komplettera miljökonsekvensbeskrivningen är minst 30 dagar.

Tidsfristen ska börja löpa igen första arbetsdagen efter det att kompletteringen har inkommit till domstolen eller myndigheten.

När tidsfristen har stoppats och när den börjar löpa igen ska domstolen eller myndigheten informera projektägaren och kontaktpunkten om det.

Promemorians förslag

Promemorians förslag stämmer delvis överens med regeringens. I promemorian föreslås det att tidsfristen ska få stoppas tillfälligt från det att kompletteringen av miljökonsekvensbeskrivningen begärs, till dess att kompletteringen inkommer eller tiden för att lämna in kompletteringen löpt ut. För mark- och miljödomstolens del föreslås en reglering i lag och för prövningsmyndigheternas del i förordning.

Remissinstanserna

Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga invändningar mot det.

Umeå tingsrätt (mark- och miljödomstolen) anser att det bör tydliggöras att en domstols tillfälliga stopp av en tidsfrist utsläcker kontaktpunktens möjlighet att förlänga densamma och att det bör tydliggöras om tidsfristen kan stoppas mer än en gång. *Länsstyrelsen i Norrbottens län* och *Länsstyrelsen i Västernorrlands län* m.fl. väcker frågan om det går att stoppa tidsfristen när det inhämtas ett yttrande från en vattenmyndighet eller om det inleds en översyn av berörda miljökvalitetsnormer för vatten. *Växjö tingsrätt (mark- och miljödomstolen)* framför att det bör införas fler grunder som kan leda till att tidsfristen stoppas. *Uppsala universitet (juridiska fakulteten)* påpekar att det bör utvecklas hur förslaget är förenligt med EU-förordningarnas ordalydelse som uttryckligen anger att det som kan undantas från en tidsfrist är den tid som eventuellt går efter att den tid som getts för kompletteringen löpt ut innan en komplettering faktiskt lämnas in.

Naturvårdsverket avstyrker förslaget. Verket framför att det tydligt bör framgå att den tid under vilken projektägaren får möjlighet att komplettera en miljökonsekvensbeskrivning inte ska omfattas av tidsfristen och att

kontaktpunkten alltid ska fatta ett beslut om tillfälligt stopp av tidsfristen när den begär en sådan komplettering som omfattas av EU-förordningarna.

Skälen för regeringens förslag

Av EU-förordningarna framgår det att kontaktpunkten tillfälligt får stoppa en tidsfrist om miljökonsekvensbeskrivningen behöver kompletteras efter samråd enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt, det s.k. MKB-direktivet (artikel 11.9 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 9.5 i EU-förordningen om nettonollindustri). Det samrådsförfarande som det hänvisas till bedöms motsvara det förfarande som i huvudsak regleras i 6 kap. 39–41 §§ miljöbalken, dvs. det förfarande som innebär att synpunkter inhämtas på den kungjorda miljökonsekvensbeskrivningen, och i förekommande fall den tillhörande ansökan. En ytterligare förutsättning för att tidsfristen enligt EU-förordningarna ska få stoppas är att det ska vara minst 30 dagar mellan begäran om komplettering och den tidpunkt då kompletteringen senast ska lämnas in. Den frist som löper för handläggningen av ansökan stoppas till dess att kompletteringen har kommit in till den myndighet eller domstol som prövar ansökan. Därefter börjar fristen löpa på nytt.

Det bör noteras att bestämmelserna om att stoppa en tidsfrist gäller för strategiska råmaterialprojekt och tillverkningsprojekt för nettonollindustri, men inte för strategiska nettonollprojekt. För strategiska nettonollprojekt finns det inte någon möjlighet att stoppa tidsfristen.

Enligt svensk rätt prövas ansökningar om tillstånd eller dispens av en mark- och miljödomstol eller en prövningsmyndighet som även bestämmer om en miljökonsekvensbeskrivning ska kungöras. Det innebär att eventuella kompletteringar av miljökonsekvensbeskrivningen begärs av domstolen och myndigheten och inte av kontaktpunkten.

För att åstadkomma en ordning som är förenlig med såväl EU-förordningarna som det svenska systemet för prövning av tillståndsansökningar behöver kompletterande bestämmelser införas. Det bör vara möjligt för mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten att kunna stoppa tidsfristen tillfälligt. En förutsättning för att tillfälligt stoppa tiden bör vara att fristen för att komplettera miljökonsekvensbeskrivningen är minst 30 dagar och att kompletteringen inte har kommit in inom den tid som har angetts i begäran om komplettering. En ytterligare förutsättning bör vara att kompletteringen har begärts till följd av synpunkter som har inkommit när miljökonsekvensbeskrivningen har kungjorts. Till skillnad från vad *Naturvårdsverket* föreslår bör det inte vara obligatoriskt att tillfälligt stoppa tidsfristen, utan en möjlighet. För att underlätta tillämpningen bör regleringen samlas i den nya lagen.

Som *Uppsala universitet (juridiska fakulteten)* påpekar följer det av EU-förordningarna att det som får undantas från en tidsfrist är den tid som förflyter från det att fristen för att lämna in kompletteringen har löpt ut till dess att kompletteringen faktiskt lämnas in. Det tillfälliga stoppet av tidsfristen bör därför räknas från den dag då kompletteringen senast skulle ha getts in.

På samma sätt som föreslås i promemorian bör fristen börja löpa igen första arbetsdagen efter det att kompletteringen har inkommit till

domstolen eller myndigheten. Domstolen eller myndigheten bör också informera projektägaren och kontaktpunkten när tidsfristen har stoppats och när den har börjat löpa igen.

Med anledning av de synpunkter som *Länsstyrelserna i Norrbottens län* och *Västernorrlands län* samt *Växjö tingsrätt (mark- och miljödomstolen)* framför kan det konstateras att EU-förordningarna inte ger utrymme för att stoppa tidsfristen på några andra grunder än den som anges i förordningarna. Det gäller oavsett hur tidskrävande kompletteringen är. Det är inte heller med stöd av EU-förordningarna möjligt att, som *Umeå tingsrätt (mark- och miljödomstolen)* framför, stoppa tidsfristen varje gång sökanden föreläggs att bemöta synpunkter.

6.8 Tidsfrister för pågående tillståndsförfaranden

Regeringens förslag

Om ett projekt erkänns som strategiskt råmaterialprojekt när handläggningen av ett mål eller ärende som avser projektet pågår, ska projektägaren informera den kontaktpunkt inom vars område projektet som erkännandet avser i huvudsak ligger eller kommer att ligga om erkännandet och om pågående tillståndsföranden som avser projektet. Informationen ska lämnas så snart som möjligt. Projektägaren ska också lämna in en översikt över de tillstånd, dispenser och anmälningar som krävs för att genomföra projektet.

Kontaktpunkten ska i ett beslut genast avgöra om ett pågående tillståndsförfarande omfattas av EU-förordningen om kritiska råmaterial. Om kontaktpunkten anser att så är fallet ska den i beslutet informera om vilken tidsfrist som enligt förordningen kommer att gälla för prövningen av ansökan. Tidsfristen ska löpa från dagen för kontaktpunktens beslut.

Kontaktpunkten ska genast informera den mark- och miljödomstol eller prövningsmyndighet som handlägger ansökan om beslutet.

Promemorians förslag

Promemorians förslag stämmer inte överens med regeringens. I promemorian föreslås det att prövningsmyndigheten eller mark- och miljödomstolen, i stället för kontaktpunkten, ska ta ställning till vilken tidsfrist som ska gälla för handläggningen av ett pågående mål eller ärende. Det finns inget förslag om att kontaktpunkten ska bedöma om det pågående tillståndsförfarandet omfattas av EU-förordningen om kritiska råmaterial. Förslaget omfattar även projekt enligt båda EU-förordningarna.

Remissinstanserna

Ingen remissinstans har invänt mot promemorians förslag. Några remissinstanser, bland andra *SSAB*, *Talga*, *Svemin*, *Jernkontoret* och *SGU* framför dock att intentionen att förenkla och påskynda tillståndsprocesserna inte nås genom förslaget. Även bland annat *Länsstyrelsen i Dalarnas län* framför att förslaget inte fullt ut fångar det övergripande

syftet att genom kontaktpunktens vägledning och stöd förenkla och samordna tillståndsprocesser för projektägare.

Skälen för regeringens förslag

Projektägaren ska informera kontaktpunkten om erkännandebeslutet

EU-förordningen om kritiska råmaterial innehåller särskilda tidsfrister för strategiska råmaterialprojekt där det pågår tillståndsprocesser när de erkänns som strategiska (artikel 11.2).

I ett sådant fall bör projektägaren genast informera den kontaktpunkt inom vars område projektet som erkännandet avser i huvudsak ligger eller kommer att ligga om beslutet och om pågående tillståndsförfaranden som avser det erkända projektet. Projektägaren bör också lämna in en översikt över de tillstånd, dispenser och anmälningar som krävs för projektet. För att kontaktpunkten ska kunna fullgöra uppgiften att samordna tillståndsprocessen och upprätta en tidsplan för tillståndsprocessen bör projektägaren ange vilken typ av verksamhet enligt EU-förordningarna som projektet avser.

Kontaktpunkten ska avgöra om ett pågående tillståndsförfarande omfattas av EU-förordningen om kritiska råmaterial

Det är angeläget att en mark- och miljödomstol eller en prövningsmyndighet som handlägger en ansökan som avser ett projekt som erkänns som strategiskt informeras om erkännandet. Det bör göras så snart som möjligt, eftersom det gäller en tidsfrist för handläggningen och miljöbedömningen för strategiska råmaterialprojekt. För att förbättra kontaktpunktens möjligheter att fullgöra uppgiften att underlätta och samordna tillståndsprocessen och att vara den enda kontaktpunkten för projektägaren, vilket ligger i linje med vad bland annat *SSAB*, *Svemin* och *SGU* framför, bör det vara kontaktpunkten som informerar domstolen och myndigheten i dessa fall.

Innan en kontaktpunkt informerar om vilken tidsfrist som ska gälla för prövningen av en ansökan behöver kontaktpunkten bedöma om det projekt som erkänts som strategiskt är detsamma som det som är föremål för handläggning i det pågående förfarandet och om förfarandet omfattas av bestämmelserna om tillståndsprocessen i EU-förordningen om kritiska råmaterial. För att det ska bli tydligt att en sådan bedömning ska göras av kontaktpunkten bör det regleras i den nya lagen.

Kontaktpunktens bedömning bör vara bindande för mark- och miljödomstolen och prövningsmyndigheten på samma sätt som beslut om en ansökan om tillstånd eller dispens omfattas av någon av EU-förordningarna, se avsnitt 6.3. Om kontaktpunkten bedömer att tillståndsförfarandet omfattas av EU-förordningen om kritiska råmaterial ska den i beslutet informera om vilken tidsfrist som enligt förordningen gäller i det pågående målet eller ärendet. Av EU-förordningen om kritiska råmaterial framgår det inte när en tidsfrist enligt artikel 11.2 börjar löpa. För att säkerställa en enhetlig tillämpning av tidsfristerna i artikel 11.2 i EU-förordningarna om kritiska råmaterial bör detta regleras i den nya lagen. Tidsfristen bör börja löpa från dagen för kontaktpunktens beslut och

kontaktpunkten bör genast informera den som handlägger ansökan om beslutet.

Innebörden av att kontaktpunkten bedömer att ett tillståndsförfarande inte omfattas av EU-förordningen om kritiska råmaterial är att det inte gäller någon tidsfrist för prövningen av ansökan.

För att förenkla tillämpningen bör reglerna samlas i den nya lagen. Förslaget bedöms bidra till ett enhetligt system för hantering av tidsfristerna enligt EU-förordningarna, där kontaktpunkten genomgående informerar om vilken tidsfrist som är tillämplig enligt EU-förordningarna och bedömer om EU-förordningarna är tillämpliga.

6.9 Tidsfrist för samråd om miljökonsekvensbeskrivningen

Regeringens förslag

Allmänheten ska ges minst 30 och högst 85 dagar att yttra sig vid samråd om en miljökonsekvensbeskrivning som avser ett strategiskt råmaterialprojekt eller ett nettonollprojekt. Myndigheter och kommuner ska ges högst 85 dagar att yttra sig.

Mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten ska få förlänga tidsfristen för när ett yttrande senast ska lämnas enligt de villkor som framgår av EU-förordningarna. Om fristen förlängs ska parter, remissinstanser och kontaktpunkten informeras om förlängningen. I fråga om strategiska råmaterialprojekt ska kontaktpunkten även informeras om skälen för förlängningen.

Ett beslut om förlängning ska kungöras.

Promemorians förslag

Promemorians förslag stämmer i huvudsak överens med regeringens. I promemorian föreslås det att kontaktpunkten ska informeras om skälen för förlängning av tidsfrister för yttranden som avser nettonollprojekt och att de kompletterande bestämmelserna förs in i miljöbalken.

Remissinstanserna

Ingen remissinstans har yttrat sig över förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Tidsfrist för samråd om miljökonsekvensbeskrivningen

I miljöbalken finns det bestämmelser som syftar till att ge allmänheten möjlighet att lämna synpunkter på den miljökonsekvensbeskrivning som ska ligga till grund för mark- och miljödomstolarnas och prövningsmyndigheternas miljöbedömning enligt balken. Den som prövar tillståndsfrågan ska kungöra att beskrivningen finns och göra den tillgänglig för allmänheten, som ska få minst 30 dagar att yttra sig (6 kap. 39 § miljöbalken). Motsvarande möjligheter till samråd om miljökonsekvens-

beskrivningen finns för myndigheter och kommuner, dock utan någon minsta frist för yttrande (19 kap. 4 § och 22 kap. 4 § miljöbalken).

Genom EU-förordningarna föreskrivs en maximitid för detta samråd med allmänheten och myndigheter om högst 85 dagar (artikel 12.5 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 10.5 i EU-förordningen om nettonollindustri). EU-förordningarna hänvisar till olika artiklar i det s.k. MKB-direktivet. Direktivet är genomfört i miljöbalken och i viss sektorslagstiftning som hänvisar till miljöbalkens bestämmelser, t.ex. mineral-lagen (1991:45).

Bestämmelserna om tidsfrister för samråd i EU-förordningarna är direkt tillämpliga och behöver inte genomföras i nationell rätt. Användningen av uttrycket samråd och hänvisningarna till MKB-direktivet medför dock att förordningarna är något otillgängliga. I syfte att förenkla tillämpningen bör det tydliggöras när fristerna för yttrande över miljökonsekvensbeskrivningen gäller i den svenska processen. I enlighet med promemorians förslag bör det hänvisas till EU-förordningarnas bestämmelser om skyldigheten att ge allmänheten minst 30 och högst 85 dagar för yttrande vid samråd om miljökonsekvensbeskrivningen. Det bör också anges att kommuner och myndigheter bör ges högst 85 dagar för yttrande.

Prövningsmyndigheten får förlänga tiden för yttrandet

Enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial får medlemsstaterna i undantagsfall förlänga tidsfristen för att lämna synpunkter på miljökonsekvensbeskrivningen med högst 40 dagar, om det krävs på grund av det föreslagna projektets karaktär, komplexitet, plats eller storlek. Den som prövar tillståndsfrågan, dvs. mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten, bör därför få förlänga tidsfristen i enlighet med de förutsättningar som anges i förordningen.

En motsvarande möjlighet till fristförlängning finns också i EU-förordningen om nettonollindustri, dock begränsad till fem dagar. Det är en uppgift för den som prövar tillståndsfrågan att ta ställning till vilka förutsättningar som gäller för fristförlängning enligt EU-förordningen om nettonollindustri. Det bör alltså vara den som prövar tillståndsfrågan som ska få förlänga fristen.

Information om förlängningen

En förutsättning för att de förlängda tidsfristerna för yttrande ska ha någon effekt är att förlängningen kommer till allmänhetens, myndigheternas och kommunernas kännedom. Den som prövar tillståndsfrågan bör därför informera parter, remissinstanser och kontaktpunkten om förlängningen och kungöra beslutet om förlängning.

Av EU-förordningen om kritiska råmaterial framgår det att kontaktpunkten ska informera projektägaren om skälen för förlängningen. För att det ska vara möjligt bör den som prövar tillståndsfrågan informera kontaktpunkten om dessa skäl. Det bör därför införas en skyldighet för mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten att lämna sådan information till kontaktpunkten.

I promemorian föreslås även att domstolen eller prövningsmyndigheten ska informera kontaktpunkten om skälen till förlängning enligt EU-förordningen om nettonollindustri. Förlängningen enligt förordningen är

endast fem dagar. Det finns heller ingen skyldighet för kontaktpunkten att informera projektägaren om skälen för förlängningen. Mot den bakgrunden bedömer regeringen att det inte finns något behov av kompletterande bestämmelser i den delen.

6.10 Tidsfrist för den motiverade slutsatsen

Regeringens förslag

Mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten ska meddela en motiverad slutsats om ett strategiskt råmaterialprojekts eller nettonollprojekts miljöpåverkan inom 90-dagarsfristen enligt EU-förordningarna. Domstolen och myndigheten ska informera projektägaren och kontaktpunkten när fristen börjar löpa och ska kunna förlänga fristen enligt de villkor som föreskrivs i EU-förordningarna. Om fristen förlängs ska projektägaren och kontaktpunkten informeras om förlängningen. Kontaktpunkten ska även informeras om skälen för förlängningen.

En motiverad slutsats som avser ett strategiskt råmaterialprojekt eller nettonollprojekt ska få meddelas i ett särskilt beslut, om tillståndsfrågan inte kan avgöras inom 90-dagarsfristen. Ett sådant beslut ska inte få överklagas särskilt.

Promemorians förslag

Promemorians förslag stämmer i huvudsak överens med regeringens. I promemorian föreslås inte att mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten ska ange när tidsfristen för när den motiverade slutsatsen börjar löpa.

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga invändningar mot det. *Svea hovrätt (Mark- och miljööverdomstolen)* framför att det bör övervägas ett krav på att ange när 90-dagarsfristen börjar löpa.

Skälen för regeringens förslag

90-dagarsfrist

Av EU-förordningarna framgår att medlemsstaterna ska säkerställa att de berörda behöriga myndigheterna utfärdar en motiverad slutsats i fråga om miljöbedömningen för ett strategiskt råmaterialprojekt eller nettonollprojekt inom 90 dagar efter det att myndigheten fått all nödvändig information och samrått om miljökonsekvensbeskrivningen (artikel 12.3 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 10.3 i EU-förordningen om nettonollindustri). Vad som avses med motiverad slutsats utvecklas i avsnitt 7.1.

För att säkerställa att mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten meddelar den motiverade slutsatsen för ett strategiskt råmaterial-

projekt eller nettonollprojekt inom 90-dagarsfristen bör det regleras i den nya lagen.

Tidsfristen för den motiverade slutsatsen startar inte förrän i ett sent skede i den svenska tillståndsprocessen. Det beror bland annat på att miljöbedömningen är en del av tillståndsprövningen i Sverige och slutförs samtidigt som tillståndsfrågan avgörs. Dessutom har all nödvändig information ofta samlats in först efter att huvudförhandlingen är avslutad, ibland till och med efter avslutad huvudförhandling. Regeringen instämmer därför i promemorians bedömning att EU-förordningarna innebär att tillståndsfrågan behöver vara avgjord och den motiverade slutsatsen meddelad inom 90-dagarsfristen.

Det finns inget krav i EU-förordningarna på att ange när 90-dagarsfristen börjar löpa. För att förlängningen av fristen ska kunna tillämpas på ett effektivt sätt och för att det ska finnas en tydlig startpunkt för tidsfristen bör dock mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten, som *Svea hovrätt (Mark- och miljööverdomstolen)* anför, informera parterna och kontaktpunkten när 90-dagarsfristen börjar löpa.

Det är den som prövar tillståndsfrågan som har bäst förutsättningar att avgöra om villkoren för att förlänga tidsfristen för den motiverade slutsatsen är uppfyllda i det enskilda målet eller ärendet och som därför bör informera projektägaren och kontaktpunkten om fristen förlängs. Kontaktpunkten bör även informeras om skälen för förlängningen.

Den motiverade slutsatsen får meddelas i ett särskilt beslut

Inom ramen för en tillståndsprövning som avser ett strategiskt råmaterialprojekt eller nettonollprojekt kan det uppstå komplicerade frågor som kräver längre tid än 90 dagar att avgöra. För att säkerställa att 90-dagarsfristen i EU-förordningarna kan hållas även i situationer när tillståndsprövningen inte kan slutföras inom denna tid bör det finnas en möjlighet för den som prövar tillståndsfrågan att meddela den motiverade slutsatsen i ett särskilt beslut.

Vad som återstår att avgöra inom ramen för ”tillståndsfrågan” när den slutliga och samlade bedömning av de väsentliga miljöeffekterna är genomförd och den motiverade slutsatsen redovisad är inte närmare reglerad i svensk rätt. Det bedöms inte heller nödvändigt att reglera detta för att tidsfristen för den motiverade slutsatsen ska kunna tillämpas i Sverige. Det bör i stället avgöras i tillämpningen vad som återstår att besluta om. Det som kan hanteras inom ramen för det senare beslutet om tillstånd kan dock exempelvis vara frågor om ekonomisk säkerhet, tillträdesfrågor enligt 28 kap. miljöbalken eller ersättningsfrågor enligt 31 kap. miljöbalken.

Ett beslut genom vilket den motiverade slutsatsen meddelas bör inte få överklagas särskilt. Den motiverade slutsatsen har omedelbar betydelse för att avgöra om tillstånd ska meddelas eller inte och på vilka villkor. Vid överklagande av tillståndsfrågan kommer det alltså att göras en bedömning av åtgärden eller verksamhetens miljöpåverkan. Det är därför lämpligt att den motiverade slutsatsen och verksamhetens miljöpåverkan prövas i samband med överklagande av prövningsmyndighetens beslut i tillståndsfrågan.

6.11 Överklagande

Regeringens förslag

Kontaktpunktens beslut om en ansökan eller ett pågående tillståndsförfarande omfattas av EU-förordningarna får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut enligt den nya lagen ska inte få överklagas. Prövningstillstånd krävs till kammarrätten.

Promemorians bedömning

Promemorians förslag stämmer inte överens med regeringens. I promemorian föreslås att kontaktpunktens beslut att bekräfta ansökan som fullständig ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Remissinstanserna

En majoritet av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga invändningar mot det. *Kammarrätten i Stockholm* avstyrker förslaget och anför att det inte är lämpligt att en förvaltningsdomstol bland annat ska bedöma om en ansökan som ska prövas av en mark- och miljödomstol, är komplett eller inte. *Nacka tingsrätt (mark- och miljödomstolen)* och *Länsstyrelsen i Västernorrlands län* framför liknande synpunkter. *SGU* och *Växjö tingsrätt (mark- och miljödomstolen)* anför att samma krets som har rätt att överklaga enligt miljöbalken bör ha rätt att yttra sig över och överklaga kontaktpunktens bekräftelse av att en ansökan är fullständig.

Skälen för regeringens förslag

Kontaktpunktens bekräftelse av att en ansökan är fullständig

I promemorian föreslås det att kontaktpunktens beslut om bekräftelse av en fullständig ansökan ska få överklagas. I avsnitt 6.3 och 6.4 föreslås dock att behörig mark- och miljödomstol eller prövningsmyndighet handlägger ansökan och bedömer om den är fullständig enligt de regler som gäller för respektive ansökan. Dessa regler anger också hur ett beslut om tillstånd får överklagas. Därmed kommer ett överklagande av ett tillstånd, inklusive frågan om ansökan är fullständig, inte att hanteras av förvaltningsdomstolen. De problem som bland annat *Kammarrätten i Stockholm* lyfter om att det är olämpligt att en domstol bedömer om en ansökan, som ska prövas av ett annat domstolsslag i sak, är fullständig blir därmed inte aktuella.

Kontaktpunktens beslut om att en ansökan inte omfattas av EU-förordningarna bör få överklagas till allmän förvaltningsdomstol

I avsnitt 6.3 föreslås att kontaktpunkten i ett beslut ska ta ställning till om en ansökan som har lämnats in till kontaktpunkten omfattas av någon av EU-förordningarna. I avsnitt 6.8 föreslås att kontaktpunkten ska ta ställning till om tillståndsförfaranden som pågår när ett projekt erkänns som strategiskt råmaterialprojekt omfattas av EU-förordningen om kritiska råmaterial. Om kontaktpunkten kommer fram till att ansökan inte avser ett projekt som omfattas av någon av EU-förordningarna, eller att ansökan inte ingår i tillståndsprocessen för projektet, kommer EU-förordningarnas

bestämmelser om tillståndsprocessen och de kompletterande bestämmelser som föreslås i den nya lagen inte att bli tillämpliga på handläggningen av ansökan. Det innebär framför allt att det inte kommer löpa någon tidsfrist för handläggningen av ansökan. Det senare gäller också om kontaktpunkten kommer fram till att ett pågående tillståndsförfarande inte omfattas av EU-förordningen om kritiska råmaterial. Eftersom EU-förordningarnas tidsfrister innebär en fördel för projektägaren, bör kontaktpunktens beslut i dessa fall vara överklagbart.

Det bör i första hand vara projektägaren som är berörd av ett beslut. Vem som får överklaga ett beslut regleras dock i förvaltningslagen. Det saknas skäl att utöka kretsen som har rätt att överklaga till samma krets som har rätt att överklaga enligt miljöbalken.

Det bör inte krävas någon särskild expertkunskap av teknisk eller naturvetenskaplig art för att bedöma om EU-förordningarna är tillämpliga. Överklagandena bör därför inte hanteras av mark- och miljödomstolen. Prövningen aktualiserar inte heller några politiska överväganden som talar för att överklagandena ska hanteras av regeringen. Överklagandena ska i stället prövas av allmän förvaltningsdomstol.

Andra beslut enligt den nya lagen bör inte gå att överklaga

En mark- och miljödomstol eller prövningsmyndighet som tar emot en ansökan från en kontaktpunkt behöver göra en bedömning enligt gällande regler av om domstolen eller myndigheten är behörig att handlägga ansökan. Kontaktpunktens beslut att överlämna en ansökan har alltså ingen rättsverkan. Regeringen anser därför inte att beslutet bör gå att överklaga.

Kontaktpunktens bekräftelse av att en ansökan är fullständig inleder en tidsfrist enligt EU-förordningarna. Det är inte förenat med någon rättsföljd att en tidsfrist överskrids. Av det skälet anser regeringen inte att beslutet bör gå att överklaga.

Syftet med tidsfristerna är vidare att effektivisera tillståndsprocesserna. En rätt att överklaga kontaktpunktens bekräftelse eller ett beslut om förlängning eller tillfälligt stopp av en tidsfrist särskilt skulle även underminera detta syfte. Det bör därför inte heller gå att överklaga mark- och miljödomstolens eller prövningsmyndighetens beslut att förlänga en tidsfrist för handläggningen av ansökan, för att meddela den motiverade slutsatsen eller för när allmänheten eller myndigheters senast ska yttra sig över miljökonsekvensbeskrivningen. Detsamma bör gälla mark- och miljödomstolens eller prövningsmyndighetens beslut att tillfälligt stoppa en tidsfrist.

6.12 Skyldighet för kommuner att bistå kontaktpunkterna

Regeringens förslag

Regeringen ska få meddela föreskrifter med skyldigheter för kommuner att bistå kontaktpunkterna i uppgiften att underlätta och samordna tillståndsprocessen.

Promemorians förslag

Förslaget i promemorian stämmer delvis överens med regeringens. I promemorian föreslås det att regeringen ska få meddela föreskrifter för en kontaktpunkt att informera berörda myndigheter om förhållanden som skulle kunna påverka bedömningen av om erkännande av ett strategiskt nettonollprojekt bör upphävas och om att årligen lämna statistikuppgifter över handläggningstider till kontaktpunkten.

Remissinstanserna

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Vissa ansökningar som kan omfattas av en tidsfrist enligt EU-förordningarna prövas av kommuner, t.ex. bygglov. För att kontaktpunkten ska kunna fullgöra sitt uppdrag att underlätta och samordna tillståndsprocessen och informera projektägaren i olika avseenden behöver den stöd och information från de statliga förvaltningsmyndigheter och kommuner som hanterar ärenden som omfattas av EU-förordningarna. Det kan också behövas att kommunerna bistår med underlag till kontaktpunktens tidsplan, som är ett led i kontaktpunktens arbete att samordna tillståndsprocessen. Regeringen bör därför få meddela föreskrifter om skyldighet för kommuner att bistå kontaktpunkten med att underlätta och samordna tillståndsprocessen för strategiska råmaterialprojekt och nettonollprojekt.

7 Ändringar i miljöbalken

Regeringens förslag

Den som prövar en tillståndsfråga ska slutföra miljöbedömningen genom att identifiera, beskriva och i en motiverad slutsats göra en slutlig och samlad bedömning av verksamhetens eller åtgärdens väsentliga miljöeffekter. Den motiverade slutsatsen ska framgå i den dom eller det beslut som avgör tillståndsfrågan.

Promemorians förslag

Förslaget i promemorian stämmer överens med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga invändningar mot det.

Skälen för regeringens förslag

Bestämmelserna om motiverad slutsats i EU-förordningarna innebär att en ansvarig myndighet i en slutsats ska motivera vilken miljöpåverkan projektet har. Enligt MKB-direktivet är den motiverade slutsatsen, till-

sammans med kontroll- och skyddsåtgärder i tillståndsbeslutet, en del av miljökonsekvensbedömningen (artikel 1.2 g i MKB-direktivet och artikel 8a.1).

De aktuella bestämmelserna i MKB-direktivet är genomförda i miljöbalken (6 kap. 43 § och prop. 2016/17:200 s. 142, 143 och 210). Där föreskrivs att den som prövar tillståndsfrågan ska, när tillståndsfrågan avgörs, slutföra miljöbedömningen genom att med hänsyn till innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen och det som kommit fram under handläggningen av målet eller ärendet identifiera, beskriva och göra en slutlig och samlad bedömning av miljöeffekterna.

Uttrycket motiverad slutsats används inte i miljöbalken. Som anförs i promemorian skulle dock genomförandet av MKB-direktivet i den här delen behöva tydliggöras för att bättre spegla direktivet. Även tillämpningen av den 90-dagarsfrist som föreskrivs i EU-förordningen skulle vinna på ett tydliggörande. Det bör därför tydliggöras att en slutlig och samlad bedömning av verksamhetens eller åtgärdens väsentliga miljöeffekter bör sammanfattas i en motiverad slutsats.

Slutsatsen bör tas in i domstolens eller prövningsmyndighetens avgörande. Det bör gälla även om den motiverade slutsatsen har meddelats i ett särskilt beslut enligt förslaget i avsnitt 6.10.

8 Kompletterande bestämmelser i annan lagstiftning

8.1 Plan- och bygglagen

Regeringens förslag

Det ska införas en upplysning om EU-förordningarnas krav på att överväga att inkludera utveckling av projekt för kritiska råmaterial och nettonollprojekt i planer för fysisk planering och markanvändning.

Promemorians förslag

Förslaget i promemorian stämmer överens med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga invändningar mot det.

Skälen för regeringens förslag

EU-förordningarna kräver att nationella, regionala och lokala myndigheter, som ansvarar för att utarbeta planer för fysisk planering och markanvändning, överväger om planer ska innehålla bestämmelser som möjliggör utveckling av projekt för kritiska råmaterial och nettonollprojekt (artikel 13.1 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 11.1 i EU-förordningen om nettonollindustri). Om det bedöms lämpligt ska vissa

områden prioriteras, exempelvis bebyggda ytor, industriområden, tidigare exploaterad mark samt aktiva eller övergivna gruvor.

Kommunerna har genom sitt planmonopol ansvar för markanvändningen inom kommunen och ska enligt plan- och bygglagen (2010:900) använda mark- och vattenområden för de ändamål som områdena är mest lämpade för, på ett sätt som innebär god hushållning och tar hänsyn till miljö, natur- och kulturvärden (2 kap. 2 och 3 §§). EU-förordningarnas bestämmelser bedöms innebära en precisering av detta. För att säkerställa att kommunerna uppmärksammar EU-kraven bör en upplysning om dessa införas i plan- och bygglagen.

En projektägare kan begära planbesked från kommunen om ett projekt avser en åtgärd som kan kräva att en detaljplan ändras eller upphävs. Av planbeskedet ska det framgå om, och i så fall när, kommunen avser att inleda planläggning (5 kap. 2 och 5 §§ plan- och bygglagen). Kommunen kan i samband med planbeskedet göra relevanta överväganden enligt EU-förordningarna, även om skyldigheten formellt uppstår först vid faktisk planläggning.

8.2 Minerallagen

Regeringens förslag

I fråga om företräde till bearbetningskoncession ska en ansökan anses inkommen redan när den lämnas in till kontaktpunkten enligt den nya lagen.

Promemorians förslag

Regeringens förslag stämmer överens med promemorian.

Remissinstanserna

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

I avsnitt 6.2 och 6.3 föreslås det att en projektägare ska lämna in en ansökan som avser ett strategiskt råmaterialprojekt eller nettonollprojekt till kontaktpunkten som ska överlämna ansökan till prövningsmyndigheten eller mark- och miljödomstolen för prövning. Genom överlämnandet bör ansökan ses som inlämnad till prövningsmyndigheten eller mark- och miljödomstolen. När det gäller företräde till bearbetningskoncession bör en sökande som inleder ett ansökningsförfarande hos en kontaktpunkt inte få nackdelar av det. I fråga om företräde till bearbetningskoncession bör därför ansökan anses inkommen redan när den lämnas in till kontaktpunkten enligt den nya lagen.

9 Tidsfrister för mark- och miljödomstolens handläggning av mål som rör förnybar energi

Regeringens förslag

Ett mål som inleds vid en mark- och miljödomstol genom en ansökan om tillstånd ska avgöras inom

- tre år, om det gäller uppförande av en havsbaserad anläggning för förnybar energi,
- två år, om det gäller uppförande av en landbaserad anläggning för förnybar energi eller uppgradering av en anläggning för förnybar el som är havsbaserad, och
- ett år, om det gäller uppgradering av en anläggning för förnybar el som är landbaserad.

Ansökningar om tillstånd för att uppföra en samlokaliserad energilagringsanläggning ska handläggas inom två år om den uppförs i anslutning till en havsbaserad anläggning för produktion av förnybar energi och inom ett år om den uppförs i anslutning till en landbaserad anläggning.

Mark- och miljödomstolen ska inom 45 dagar från det att domstolen har mottagit en ansökan som rör förnybar energi antingen påbörja handläggningen av målet och informera sökanden om att handläggningen har påbörjats eller, om ansökan är bristfällig, begära in den information som krävs för att ansökan ska kunna behandlas. När bristerna har avhjälpts ska domstolen inom 45 dagar skicka information till sökanden om att handläggningen har påbörjats. Den tidsfrist som gäller för att avgöra ett mål som rör förnybar energi ska börja löpa när mark- och miljödomstolen har skickat information till sökanden om att handläggningen av målet har påbörjats.

En tidsfrist om två eller tre år ska kunna förlängas av mark- och miljödomstolen med upp till sex månader. En tidsfrist om ett år ska kunna förlängas med upp till tre månader. En tidsfrist ska bara kunna förlängas om det finns synnerliga skäl. Mark- och miljödomstolen ska informera sökanden om skälen för förlängningen.

Promemorians förslag

Förslagen i promemorian stämmer i sak överens med regeringens men har en annan redaktionell utformning.

Remissinstanserna

Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga invändningar mot det. Några remissinstanser, bland annat *Umeå tingsrätt (mark och miljödomstolen)* och *Svea hovrätt (Mark- och miljööverdomstolen)*, framför att det behöver tydliggöras vad rättsföljden är av att överskrida en tidsfrist. *Vänersborgs tingsrätt (mark- och miljödomstolen)* är kritisk till

förslagen och anser att lagstadgade tidsfrister för handläggning i domstol inte är ändamålsenliga.

Skälen för regeringens förslag

Det ska införas tidsfrister för mark- och miljödomstolarnas handläggning av ärenden om förnybar energi

Från den 1 juli 2026 gäller tidsfrister för förvaltningsmyndigheters handläggning av ärenden som gäller förnybar energi. Bestämmelser om tidsfrister finns i plan- och bygglagen (2010:900) och i förordning. Bestämmelserna om tidsfrister genomför krav i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor, i dess lydelse enligt direktiv (EU) 2023/2413 (i det följande benämnt förnybartdirektivet).

Tidsfristerna i förnybartdirektivet gäller för administrativa tillståndsförfaranden i första instans. Med administrativa tillstånd avses beslut om tillåtlighet eller godkännande som meddelas av en myndighet (prop. 2025/26:118 s. 33). Vissa frågor om tillstånd för miljöfarlig verksamhet eller vattenverksamhet prövas i Sverige av mark- och miljödomstolarna som första instans. Tillståndsprövningen i domstol har vissa likheter med ett administrativt tillståndsförfarande. Bestämmelserna om tillståndsförfaranden i förnybartdirektivet bedöms därför vara tillämpliga på den prövningen.

För att genomföra bestämmelserna om tillståndsförfaranden i förnybartdirektivet behöver det införas tidsfrister för handläggningen av mål som inleds vid en mark- och miljödomstol genom en ansökan om tillstånd och som gäller verksamheter eller åtgärder för förnybar energi. Det *Vänersborgs tingsrätt (mark- och miljödomstolen)* anför om att det inte är ändamålsenligt att införa tidsfrister för domstolarnas handläggning av sådana mål leder inte till någon annan bedömning. Tidsfristerna bör gälla för ansökningar om tillstånd som prövas av mark- och miljödomstol i första instans.

Direktivet saknar bestämmelser om vad rättsföljden är av att en tidsfrist överskrids. Inte heller promemorian innehåller några förslag om detta. Följderna av att en tidsfrist överskrids har berörts i avsnitt 6.5.

Olika tidsfrister ska gälla för olika typer av verksamheter som rör förnybar energi

Tidsfristerna i förnybartdirektivet beror på vilken typ av anläggning för produktion av förnybar energi som avses i en tillståndsansökan. De tidsfrister som är relevanta för mål som prövas av mark- och miljödomstol i första instans är ett, två och tre år (jfr artikel 16b.1 och 16b.2 andra stycket). När det gäller havsbaserade anläggningar för förnybar energi är huvudregeln att prövningen inte får pågå längre än tre år. För landbaserade anläggningar för förnybar energi är huvudregeln att prövningen inte får pågå längre än två år. Med en havsbaserad anläggning avses i detta sammanhang en anläggning som är lokaliserad till svenskt kust- eller territorialvatten. En ansökan om tillstånd att uppföra eller uppgradera ett vindkraftverk i svenskt kust- eller territorialvatten är ett exempel på en tillståndsansökan som ska prövas av mark- och miljödomstol i första

instans. Ett exempel på en landbaserad anläggning för förnybar energi som kräver tillstånd från mark- och miljödomstol är en förbränningsanläggning för förnybar energi med en total installerad tillförd effekt av mer än 300 megawatt.

Kortare tidsfrister gäller för prövning av mål som rör tillstånd för uppgradering av anläggningar för produktion av förnybar el och tillstånd för uppförande av anläggningar för produktion av förnybar el med en installerad effekt om högst 150 kilowatt. Detsamma gäller mål som avser uppförande av en energilagringsanläggning som samlokaliseras med en sådan anläggning. Tidsfristerna är i sådana fall två år respektive ett år beroende på om anläggningen är havsbaserad eller landbaserad. De kortare tidsfristerna gäller inte för anläggningar som producerar energi i annan form än el, t.ex. anläggningar som producerar värme. Om en ansökan rör en sådan anläggning gäller huvudregeln att målet ska avgöras inom tre år om anläggningen är havsbaserad och två år om den är landbaserad.

Innebörden av ordet uppgradering förklaras i lagen (2026:399) om verksamheter och åtgärder för förnybar energi (3 §). Uttrycket uppgradering omfattar verksamheter och åtgärder som består i att en äldre anläggning ersätts av en ny anläggning av samma typ, på samma plats och med samma eller lägre påverkan på omgivningen i området (prop. 2025/26:118 s. 31). Generationsväxling av en vindkraftspark, s.k. repowering, är ett exempel på uppgradering i direktivets mening.

Även innebörden av samlokaliserad energilagringsanläggning förklaras i lagen om verksamheter och åtgärder för förnybar energi (4 §). En energilagringsanläggning måste ha ett geografiskt och tekniskt samband med produktionsanläggningen för att vara samlokaliserad. Det innefattar bland annat att den ska ha samma anslutningspunkt som produktionsanläggningen (prop. 2025/26:118 s. 31). Ett exempel på en energilagringsanläggning som kan kräva tillstånd från mark- och miljödomstol är en anläggning för energilagring med tryckluft i en underjordisk kammare. För att en sådan tillståndsansökan ska omfattas av tidsfristerna krävs att energilagringsanläggningen är lokaliserad på samma plats som anläggningen för produktion av förnybar energi och att energilagringsanläggningen och produktionsanläggningen har samma anslutningspunkt till nätet.

Det bör införas krav på tidsfrister för handläggningen som motsvarar kraven i förnybartdirektivet.

Tidsfristen börjar gälla när ansökan är fullständig

En tidsfrist börjar enligt förnybartdirektivet löpa när prövningsmyndigheten bekräftar att ansökan är fullständig, vilket ska ske inom 45 dagar från det att ansökan togs emot (artikel 16.2). Om prövningsmyndigheten bedömer att ansökan inte är fullständig ska en komplettering begäras inom samma tid. Av direktivet följer att en ansökan är fullständig när sökanden har gett in den information som krävs för att en ansökan ska kunna behandlas (eng. *process the application*).

Det bör därför införas ett krav som innebär att domstolen, senast 45 dagar efter att ansökan kom in till domstolen, antingen ska skicka information till sökanden om att handläggningen av målet har påbörjats eller förelägga sökanden att avhjälpa brister i ansökan. Direktivet

innehåller inte någon särskild tidsfrist för att granska kompletteringar som en sökande lämnar in på begäran av en prövningsmyndighet. Det är dock rimligt att betrakta sådan inlämnad information som mottagande av en ansökan. Domstolen bör därför senast 45 dagar från det att kompletterande information har kommit in ta ställning till om ansökan kan börja behandlas eller om ansökan behöver kompletteras ytterligare.

Förlängning av en tidsfrist

Enligt förnybartdirektivet får en två- eller treårig tidsfrist förlängas med sex månader och en ettårig tidsfrist förlängas med tre månader vid exceptionella omständigheter (artikel 16b.1 och 16b.2 andra stycket). Regeringen instämmer i promemorians bedömning att möjligheten till förlängning bör komma till uttryck genom rekvisitet synnerliga skäl. En tidsfrist som gäller för prövning av en ansökan om tillstånd för en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi bör därför kunna förlängas om det finns synnerliga skäl. Sådana synnerliga skäl bör endast anses föreligga vid exceptionella och svårförutsebara omständigheter som normalt ligger utanför domstolens kontroll. Ett synnerligt skäl som särskilt nämns i direktivet är att det krävs mer tid för att slutföra en bedömning som krävs i EU-lagstiftning på miljöområdet. Det kan t.ex. vara fråga om en utredning som krävs för att ta ställning till om dispens kan ges enligt artskyddsförordningen (2007:845).

Om domstolen anser att det är nödvändigt att förlänga tiden för handläggningen av ett mål ska den sökande informeras om förlängningen och skälen för den. Det får överlämnas till domstolen att avgöra hur sökanden ska informeras.

10 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag

Den nya lagen och lagändringarna ska träda i kraft den 1 april 2027. De nya bestämmelserna i lagen om verksamheter och åtgärder för förnybar energi ska gälla i mål som har inletts efter ikraftträdandet.

Promemorians förslag

Promemorians förslag stämmer delvis överens med regeringens. I promemorian föreslås inte några övergångsbestämmelser i lagen om verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

Remissinstanserna

Majoriteten av remissinstanserna har inga invändningar mot förslaget. *Uppsala universitet (juridiska fakulteten)* anför att det är viktigt att få de kompletterande reglerna på plats så snart som möjligt för att kontaktpunkter ska kunna utföra sitt uppdrag och för att tydliggöra vem som ska

göra vad i den svenska processen. Denna syn delas *av Östersunds tingsrätt (mark- och miljödomstolen)*. *Svea hovrätt (Mark- och miljööverdomstolen)* anför att det behövs övergångsbestämmelser som anger hur tidsfristerna för den motiverade slutsatsen ska tillämpas i redan pågående mål. Även *Växjö tingsrätt (mark- och miljödomstolen)* anser att det behöver tydliggöras hur bestämmelserna ska tillämpas i redan pågående mål. Tingsrätten anser vidare att ikraftträdandet behöver möjliggöra att berörda myndigheter och domstolar ges rimlig förberedelsetid för att tillämpa de nya reglerna. *Umeå tingsrätt (mark- och miljödomstolen)* och *Vänersborgs tingsrätt (mark- och miljödomstolen)* anser att det behöver införas övergångsbestämmelser i lagen om verksamheter och åtgärder för förnybar energi, med innebörden att de nya bestämmelserna inte ska tillämpas i mål som har inletts före ikraftträdandet, och understryker att de nya bestämmelserna annars kan leda till betydande svårigheter i handläggningen.

Skälen för regeringens förslag

Ikraftträdande

EU-förordningen om kritiska råmaterial trädde i kraft den 23 maj 2024 och EU-förordningen om nettonollindustri trädde i kraft den 29 juni 2024. Eftersom EU-förordningarna redan trätt i kraft och är tillämpliga i Sverige, bör förslagen träda i kraft så snart som möjligt. Lagändringarna bör därför träda i kraft den 1 april 2027. Detsamma föreslås för ändringarna i lagen om verksamheter och åtgärder för förnybar energi, som kompletterar genomförandet av förnybartdirektivet.

Övergångsbestämmelser

Bestämmelserna om tidsfrister i förnybartdirektivet skulle ha börjat tillämpas den 1 juli 2024. I likhet med vad som gäller för förvaltningsmyndigheternas handläggning av ärenden som gäller förnybar energi och som har genomförts i plan- och bygglagen och på förordningsnivå bör, som *Umeå tingsrätt (mark- och miljödomstolen)* och *Vänersborgs tingsrätt (mark- och miljödomstolen)* påpekar, de nya bestämmelserna i lagen om verksamheter och åtgärder för förnybar energi tillämpas i mål som inleds efter ikraftträdandet.

När det gäller EU-förordningarna är situationen en annan. EU-förordningarnas bestämmelser gäller redan i Sverige och kontaktpunkter har utsetts. Det innebär att bestämmelserna i den nya lagen och minerallagen bör tillämpas i mål och ärenden om tillstånd eller dispens som avser strategiska råmaterialprojekt eller nettonollprojekt och som har inletts före ikraftträdandet.

Ändringarna i miljöbalken innebär ett tydliggörande av vad som redan gäller. Det saknas därför behov av övergångsbestämmelser i denna del.

11 Konsekvenser

Konsekvensanalysen avser de konsekvenser som följer av förslaget till kompletterande nationell lagstiftning. Konsekvenserna av EU-förordningarna om kritiska råmaterial och nettonollindustri beskrivs inte.

Beskrivning av problemet och vilken förändring som eftersträvas

Syftet med EU-förordningen om kritiska råmaterial är att säkra EU:s tillgång till en hållbar försörjning av kritiska råmaterial och minska EU:s importberoende från enskilda länder. EU-förordningen om nettonollindustri syftar till att säkra EU:s tillgång till en trygg och hållbar försörjning av nettonollteknik och innehåller bland annat bestämmelser för att öka tillverkningskapaciteten av nettonollteknik och därigenom bidra till att nå unionens klimatmål, att öka antalet arbetstillfällen och att öka unionens konkurrenskraft. EU-förordningarnas bestämmelser som rör tillståndsprövning av strategiska råmaterialprojekt och nettonollprojekt syftar till att göra tillståndsprocessen mer effektiv och mindre komplex.

Förslagen i denna lagrådsremiss syftar till att säkerställa att EU-förordningarnas bestämmelser om tillståndsprocessen får genomslag och fungerar i Sverige. Det gäller bland annat hur tidsfristerna och de särskilda bestämmelserna om miljöbedömningar ska tillämpas. Avsaknad av kompletterande bestämmelser riskerar att skapa ett otydligt och inkonsekvent system för tillståndsprocessen, vilket skulle motverka syftet med EU-förordningarna och riskerar leda till att EU-förordningarna inte får avsett genomslag i Sverige. Regeringen bedömer att de kompletterande bestämmelserna till EU-förordningarna bidrar till att uppnå målet med förordningarna.

Förslagen syftar också till att komplettera genomförandet av förnybartdirektivets bestämmelser om tillståndsprövning i första instans.

Förslaget i korthet

Förslaget till ny lag innehåller bestämmelser som anger hur kontaktpunktens bekräftelse ska inhämtas och regler om att den som prövar en ansökan får förlänga och tillfälligt stoppa en tidsfrist som gäller för prövningen enligt EU-förordningarna. Lagen innehåller också bestämmelser om tidsfrister för olika moment i miljöbedömningen och en möjlighet att meddela en motiverad slutsats om ett projekts slutliga och samlade miljöeffekter i ett särskilt beslut. Det föreslås även ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om skyldighet för kommuner att bistå kontaktpunkten.

I miljöbalken föreslås att uttrycket motiverad slutsats från det s.k. MKB-direktivet förs in. I lagrådsremissen föreslås även ändringar i lagen om verksamheter och åtgärder för förnybar energi. Ändringarna innebär att det införs tidsfrister för en mark- och miljödomstols handläggning i första instans av mål om tillstånd till miljöfarlig verksamhet eller vattenverk-

samhet som avser förnybar energi. Bestämmelserna behövs för, och kompletterar, genomförandet av förnybartdirektivet.

Alternativa lösningar

I lagrådsremissen föreslås kompletterande bestämmelser till EU-förordningarna, dels genom ändringar i befintliga lagar, dels genom att en ny lag föreslås. Förslagen bedöms nödvändiga för att uppnå en effektiv, enhetlig och ändamålsenlig tillämpning av EU-förordningarna. Inte minst genom att kontaktpunktens ansvar och roll i det svenska prövningssystemet tydliggörs. Utan de kompletterande reglerna kommer EU-förordningarnas bestämmelser vara mycket svåra att tillämpa i Sverige.

Alternativet till att en ansökan om tillstånd eller dispens som avser ett strategiskt råmaterialprojekt eller ett nettonollprojekt lämnas in till kontaktpunkten för att sedan överlämnas till den domstol eller myndighet som ska pröva ansökan är att ansökan lämnas direkt till den domstol eller myndighet som ska pröva ansökan. Regeringen bedömer att konsekvenserna av ett sådant förslag är att kontaktpunktens möjligheter att samordna och underlätta tillståndsprocessen och att fullgöra uppgifter enligt EU-förordningarna försvåras. Det skulle också kunna leda till att prövningsmyndigheterna kommer till olika slutsatser i fråga om en ansökan avser ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik som inte erkänts som strategisk eller inte.

Ett alternativ till att låta mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten bedöma om en ansökan är fullständig som föreslås i denna lagrådsremiss vore, att i enlighet med promemorians förslag, låta kontaktpunkten bedöma detta och att den som ska pröva ansökan ska få yttra sig i frågan. Som redogjorts för i avsnitt 6.3 har förslaget kritiserats av remissinstanserna. Regeringen bedömer att förslaget i lagrådsremissen bidrar till en tydligare ansvarsfördelning och effektivare tillståndsprocess.

I lagrådsremissen föreslås även bestämmelser om tidsfrister för mark- och miljödomstolarnas handläggning av tillståndsärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi. Bestämmelserna genomför tvingande bestämmelser i förnybartdirektivet och det saknas därmed alternativa lösningar. Om inga åtgärder vidtas kommer Sverige att brista i sitt genomförande av direktivet. Europeiska kommissionen har väckt talan mot Sverige vid EU-domstolen avseende sent genomförande av direktivet.

Vilka berörs av förslagen

Förslagen berör främst mark- och miljödomstolarna och de statliga myndigheter och kommuner som handlägger ärenden som rör tillståndsprövning av verksamheter eller åtgärder som ingår i ett strategiskt råmaterialprojekt eller ett nettonollprojekt. Den eller de myndigheter som utses till kontaktpunkt berörs. Förslagen påverkar även de företag som utvecklar ett strategiskt råmaterialprojekt, ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik eller ett strategiskt nettonollprojekt.

Konsekvenser för företag

De företag som omfattas av EU-förordningarnas tillämpningsområde är sådana som utvecklar projekt för kritiska råmaterial och nettonollprojekt. Vad som avses med sådana projekt utvecklas i avsnitt 4.2. Det är svårt att uttala sig om antalet företag som kommer att påverkas. Det beror på hur många projekt som genomförs i Sverige och som erkänns som strategiska enligt någon av EU-förordningarna eller som är ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik. Regeringen anser att det är rimligt att anta att det framför allt är projektägare till projekt som har erkänts som strategiska som kommer att hanteras av kontaktpunkten enligt de kompletterande bestämmelserna. I augusti 2026 hade fem strategiska projekt för kritiska råmaterial i Sverige erkänts, och sex strategiska nettonollprojekt.

Genom förslagen i denna lagrådsremiss ska en projektägare till ett strategiskt projekt eller tillverkningsprojekt för nettonollteknik, som inte är strategiskt, som vill ansöka om tillstånd eller dispens för projektet lämna in ansökan till kontaktpunkten. Regeringen bedömer att det bör innebära begränsat merarbete för en projektägare att lämna in en ansökan till en kontaktpunkt i stället för mark- och miljödomstol eller prövningsmyndighet. Arbetsinsatsen bedöms vara i stort sett densamma som för att lämna in ansökan direkt till prövningsmyndigheten. De krav som ställs på vad en ansökan om tillstånd eller dispens ska innehålla påverkas inte av förslaget. Det föreslås dock att projektägaren utöver ansökan ska lämna vissa uppgifter till kontaktpunkten som syftar till att kontaktpunkten ska kunna bedöma om ansökan omfattas av någon av EU-förordningarna och underlätta och samordna tillståndsprocessen. Som exempel gäller det en översikt över de tillstånd, dispenser och anmälningar som krävs för projektet. Informationen behöver endast lämnas till kontaktpunkten en gång. Det tas inte ut någon avgift av kontaktpunkten.

Konsekvenser för kontaktpunkten

För närvarande har sex länsstyrelser i uppdrag att vara kontaktpunkt enligt EU-förordningarna, var och en med ansvar för ett visst geografiskt område se avsnitt 4.3. Kontaktpunktens huvudsakliga uppgifter framgår av EU-förordningarna. Enligt förslaget ska kontaktpunkten ta emot ansökningar om tillstånd eller dispens som avser strategiska råmaterialprojekt eller nettonollprojekt, bedöma om dessa omfattas av EU-förordningarna och överlämna dem till den som ska pröva ansökan. Kontaktpunkten ska även ta emot information från den som prövar en överlämnad ansökan om att ansökan är fullständig och då informera om att tidsfristen som gäller för prövningen enligt EU-förordningarna har startat.

Sammantaget innebär förslaget att den eller de myndigheter som fullgör uppdraget som kontaktpunkt får nya uppgifter som kan leda till en ökad arbetsbörda och resursåtgång. Omfattningen av arbetsbördan för kontaktpunkten beror på hur många projekt för kritiska råmaterial eller nettonollprojekt som kommer att genomföras i Sverige och hur många av dessa projekt som erkänns som strategiska enligt någon av EU-förordningarna.

Syftet med förslaget är bland annat att tydliggöra kontaktpunktens roll i den svenska tillståndsprocessen och att underlätta för kontaktpunkten att

fullgöra EU-förordningarnas krav och därmed säkerställa att EU-förordningarna får genomslag i Sverige.

Länsstyrelsernas utökade verksamhet finansieras genom ökade anslag. I budgetpropositionen för 2025 tillsköts 20 miljoner kronor till länsstyrelserna 2025–2027 för att möta de krav om inrättande av kontaktpunkter som ställs i EU-förordningarna. I budgetpropositionen för 2026 tilldelades länsstyrelserna 19 miljoner permanent från 2028. Behovet av ytterligare resurser till länsstyrelserna för att utföra uppgifterna hanteras därmed genom de medel som avsatts i budgetpropositionen för 2025 och 2026.

Konsekvenser för prövningsmyndigheterna och domstolarna

Förslaget innebär att mark- och miljödomstolarna och prövningsmyndigheterna behöver hantera mål och ärenden om strategiska råmaterialprojekt och nettonollprojekt i en särskild ordning. Vilka prövningsmyndigheter som kan komma i fråga bestäms i det enskilda fallet utifrån vilka tillstånd och dispenser ett projekt behöver för att genomföras. Exempel på myndigheter som kan beröras är länsstyrelsernas miljöprövningsdelegationer, Skogsstyrelsen, Sveriges geologiska undersökning, Strålsäkerhetsmyndigheten och Trafikverket.

Bland annat införs tidsfrister för mark- och miljödomstolens och prövningsmyndighetens handläggning. Domstolen eller prövningsmyndigheten ska senast 45 dagar från det att ansökan kommit in informera kontaktpunkten om att ansökan är fullständig eller begära kompletteringar. Därtill får de vissa nya arbetsuppgifter. Det rör sig bland annat om att mark- och miljödomstolarna och prövningsmyndigheterna ska kunna fullgöra medlemsstaternas möjlighet att förlänga en tidsfrist enligt EU-förordningarna och stoppa en tidsfrist när en miljökonsekvensbeskrivning inte har kompletterats inom föreskriven tid. Det föreslås vidare att prövningsmyndigheten eller domstolen, i stället för att utfärda en motiverad slutsats om verksamhetens eller åtgärdens samlade eller slutliga miljöeffekter när tillståndsfrågan avgörs, ska kunna meddela den motiverade slutsatsen i ett särskilt beslut om det behövs för att tidsfristen om 90-dagar som gäller för den motiverade slutsatsen enligt EU-förordningarna ska kunna hållas.

Tidsfristerna för mark- och miljödomstolarnas prövning för mål och ärenden som avser strategiska råmaterial och nettonollindustri följer direkt av EU-förordningarna. Det är svårt att bedöma hur ofta de bestämmelser som föreslås i lagrådsremissen kommer att tillämpas av domstolarna och prövningsmyndigheterna. De nya uppgifterna för domstolarna och prövningsmyndigheten ingår huvudsakligen redan i deras tillståndsprövande verksamhet. Detta gäller bland annat uppgiften att göra en samlad och slutlig bedömning av en verksamhets miljöeffekter och att bedöma ansökans fullständighet. Genom förslagen i denna lagrådsremiss behöver dessa moment genomföras inom viss tid om ett mål eller ärende avser ett strategiskt råmaterialprojekt eller nettonollprojekt, vilket innebär att sådana mål och ärenden kan behöva prioriteras framför andra.

Syftet med förslagen är att fullgöra EU-förordningarnas krav och säkerställa att EU-förordningarna får genomslag i Sverige. Mot bakgrund av att bestämmelserna endast är tillämpliga i ärenden som avser verksamheter och åtgärder som ingår i strategiska råmaterialprojekt och nettonollprojekt bedöms den ökande arbetsbördan vara begränsad och kunna hanteras inom befintliga anslag. Utan förslagen i denna lagrådsremiss bedöms resursåtgången bli större. Kontaktpunktens arbete att underlätta och samordna tillståndsprocessen kan exempelvis förväntas avlasta prövningsmyndigheterna och mark- och miljödomstolarna.

I denna lagrådsremiss föreslås att kontaktpunktens beslut om huruvida en ansökan omfattas av EU-förordningarna ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Detta väntas röra sig om ytterst få fall eftersom regeringen utgår från att det framför allt kommer att vara ansökningar som avser strategiska projekt som kommer att lämnas in till kontaktpunkten för bekräftelse. För dessa anger beslutet om erkännande att projektet omfattas av EU-förordningarna. Konsekvenserna för de allmänna förvaltningsdomstolarna bedöms därför vara begränsad.

Mark- och miljödomstolarna påverkas även av förslagen i lagrådsremissen om att tillståndsprövning av verksamheter eller åtgärder för förnybar energiproduktion ska hanteras i en särskild ordning och underställas särskilda tidsfrister. Det är rimligt att anta att detta kommer att leda till något större arbetsbörda och därmed resursåtgång för mark- och miljödomstolarna. Handläggningen av sådana ärenden kan komma att behöva prioriteras på bekostnad av annan verksamhet och kan leda till ett ökat resursbehov. Hur mycket domstolarna påverkas av de nya reglerna beror på hur många ärenden om förnybar energi de kommer att hantera.

Konsekvenser för kommuner

Förslagen påverkar kommuner som handlägger detaljplane- och bygglovsärenden som rör verksamheter eller åtgärder som ingår i strategiska råmaterialprojekt och nettonollprojekt.

Kommuner har en skyldighet att bistå kontaktpunkten enligt EU-förordningen om nettonollindustri. I lagrådsremissen föreslås att regeringen bemyndigas ett meddela föreskrifter om att kommunerna ska bistå kontaktpunkten med information, inklusive underlag till den tidsplan som kontaktpunkten ska upprätta. Information om ärenden som kommunerna handlägger bör redan finnas tillgänglig i stor utsträckning på kommunernas webbplatser. De nya uppgifterna bör därmed inte medföra några kostnadsökningar för kommunerna. Förslagen bedöms inte heller i övrigt medföra några kostnadsökningar, exempelvis påverkas inte avgiften för bygglovsprocessen enligt kommunens beslutade taxa av ett en ansökan lämnas till en kontaktpunkt. Den kommunala finansieringsprincipen blir därför inte tillämplig.

Den kommunala självstyrelsen bedöms inte påverkas av förslagen.

Konsekvenser för människors hälsa och miljön

EU-förordningarna syftar till att säkra tillgången till kritiska råmaterial och nettonollteknik i unionen som kan bidra till att uppnå unionens klimatmål.

Syftet är att säkerställa att tillståndsprocesserna är förutsägbara och tar rimlig tid, utan att avkall görs på miljöskyddet. Förslagen i denna lagrådsremiss påverkar inte de krav som gäller för prövning av ansökningar om tillstånd eller dispens i enskilda fall.

Övriga konsekvenser

De föreslagna bestämmelserna påverkar inte det materiella innehållet i EU-förordningarna och bedöms vara förenliga med EU-rätten. Förslagen förväntas inte påverka män och kvinnor på olika sätt.

Utvärdering

EU-kommissionen ska senast den 24 maj 2028 utvärdera EU-förordningen om kritiska råmaterial. Senast den 30 juni 2028 och därefter vart tredje år ska kommissionen utvärdera EU-förordningen om nettonollindustrin. Medlemsstaterna ska förse kommissionen med information för att möjliggöra utvärderingen av EU-förordningen om nettonollindustri. Även EU-förordningen om kritiska råmaterial ställer krav på medlemsstaters rapportering i olika avseenden. EU-förordningarnas krav innebär att en utvärdering och analys av förordningarnas genomförande och effekter i Sverige kommer att utföras.

För att det ska vara möjligt för Sverige att bedöma om tidsfristerna enligt EU-förordningarna respekteras bör kontaktpunkten ges i uppdrag att sammanställa uppgifter om mål och ärenden som avser verksamheter och åtgärder som ingår i strategiska råmaterialprojekt eller nettonollprojekt inklusive handläggningstider för sådana mål och ärenden, och årligen redovisa statistik över handläggningstider till regeringen. Det kan dock regleras på förordningsnivå. Uppgifterna gör det möjligt för regeringen att bedöma behovet av eventuella ytterligare åtgärder eller resurser. Efterlevnaden av tidsfristerna kan utvärderas först när sådan statistik finns tillgänglig.

12 Författningskommentar

12.1 Förslaget till lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningarna om kritiska råmaterial och nettonollindustri

1 § Denna lag kompletterar

– Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1252 av den 11 april 2024 om inrättande av en ram för säkerställande av trygg och hållbar försörjning av kritiska råmaterial och om ändring av förordningarna (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 och (EU) 2019/1020, här benämnd EU-förordningen om kritiska råmaterial, och

– Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1735 av den 13 juni 2024 om inrättande av en åtgärdsram för att stärka Europas ekosystem för till-

verkning av nettonollteknik och om ändring av förordning (EU) 2018/1724, här benämnd EU-förordningen om nettonollindustri.

Paragrafen innehåller en upplysning om att lagen kompletterar EU-förordningen om kritiska råmaterial och EU-förordningen om nettonollindustri. Lagen ska alltså läsas tillsammans med EU-förordningarna. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

Ord och uttryck i lagen

2 § I denna lag avses med

1. kontaktpunkt: en myndighet som regeringen har bestämt ska vara kontaktpunkt enligt artikel 9.1 i EU-förordningen om kritiska råmaterial eller artikel 6.1 i EU-förordningen om nettonollindustri för projekt inom ett visst område,
2. nettonollprojekt: ett strategiskt nettonollprojekt eller ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik som inte har erkänts som strategiskt,
3. prövningsmyndighet: en statlig förvaltningsmyndighet eller en kommun som handlägger en ansökan om tillstånd eller dispens som avser ett strategiskt råmaterialprojekt eller ett nettonollprojekt,
4. strategiskt råmaterialprojekt: ett råmaterialprojekt som Europeiska kommissionen har erkänt som strategiskt projekt enligt artikel 6.1 i EU-förordningen om kritiska råmaterial.

Övriga ord och uttryck i denna lag har samma betydelse som i EU-förordningen om kritiska råmaterial och EU-förordningen om nettonollindustri.

Paragrafen förklarar innebörden av vissa ord och uttryck som används i lagen. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

Med kontaktpunkt i *första stycket första punkten* avses en myndighet som regeringen har bestämt ska vara kontaktpunkt enligt artikel 9.1 i EU-förordningen om kritiska råmaterial eller artikel 6.1 i EU-förordningen om nettonollindustri för projekt inom ett visst område. En kontaktpunkts område framgår av föreskrifter som regeringen meddelar. Kontaktpunkten ska enligt EU-förordningarna ansvara för att underlätta och samordna tillståndsprocessen för projekt för kritiska råmaterial och för nettonollprojekt. Innebörden av uttrycket projekt för kritiska råmaterial förklaras i artikel 2.14 i EU-förordningen om kritiska råmaterial. Vad som avses med nettonollprojekt förklaras i första stycket andra punkten i denna paragraf.

Kontaktpunkten ska fullgöra ett antal uppgifter som anges i förordningarna, bland annat att samordna och underlätta inlämnandet av relevanta handlingar och starta och avsluta tillståndsprocessen för ett projekt (artiklarna 2.18, 9.3 och 11.6 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artiklarna 3.19, 6.3 och 9.10 i EU-förordningen om nettonollindustri).

I *andra punkten* förklaras vad som avses med nettonollprojekt. Uttrycket omfattar ett strategiskt nettonollprojekt eller ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik som inte har erkänts som strategiskt. Dessa projekttyper definieras i artikel 3.16 och 3.18 i EU-förordningen om nettonollindustri och avser olika typer av anläggningar men även infrastruktur för koldioxidhantering, t.ex. rörledningar. I artikel 3.1 i EU-förordningen om nettonollindustri förklaras vad som avses med nettonollteknik.

Med prövningsmyndighet avses enligt *tredje punkten* en statlig förvaltningsmyndighet eller en kommun som handlägger en ansökan om tillstånd

eller dispens som avser ett strategiskt råmaterialprojekt eller ett nettonollprojekt.

Vad som avses med strategiskt råmaterialprojekt förklaras i *fjärde punkten.* Det är ett råmaterialprojekt som Europeiska kommissionen, efter ansökan av en projektägare, har erkänt som strategiskt enligt artikel 6.1 i EU-förordningen om kritiska råmaterial. I artikel 2.1 i EU-förordningen om kritiska råmaterial förklaras vad som avses med råmaterial.

Av *andra stycket* framgår det att övriga ord och uttryck som används i lagen, exempelvis projektägare, ska förstås på samma sätt som i EU-förordningarna.

Hänvisningarna till EU-förordningarna i paragrafen är dynamiska och avser alltså förordningarna i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

En ansökan om tillstånd eller dispens ska lämnas till kontaktpunkten

3 § En projektägare som vill ansöka om ett tillstånd eller en dispens som avser ett projekt som har erkänts som strategiskt enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial eller EU-förordningen om nettonollindustri, ska lämna in ansökan till den kontaktpunkt inom vars område projektet som ansökan avser i huvudsak ligger eller kommer att ligga.

Detsamma gäller för en projektägare som vill ansöka om tillstånd eller dispens som avser ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik.

I paragrafen regleras vad en projektägare som vill ansöka om tillstånd eller dispens som avser ett strategiskt råmaterialprojekt eller nettonollprojekt ska vidta för åtgärd. Paragrafen kompletterar bland annat artikel 11.6 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 9.10 i EU-förordningen om nettonollindustri. Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

Av artikel 11.6 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 9.10 i EU-förordningen om nettonollindustri framgår att kontaktpunkten ska bekräfta ansökans fullständighet och att bekräftelsen startar tillståndsprocessen och därmed de tidsfrister som gäller för prövning av ansökan. Paragrafen innebär att det är projektägaren som ska ansöka om tillstånd eller dispens som ska lämna ansökningar till kontaktpunkten för bekräftelse enligt EU-förordningarna.

Enligt *första stycket* ska en projektägare som vill ansöka om tillstånd eller dispens som avser ett strategiskt råmaterialprojekt eller strategiskt nettonollprojekt lämna in ansökan till en kontaktpunkt i stället för till den domstol eller prövningsmyndighet som ska pröva ansökan. Projektägaren ska göra gällande att ansökan avser ett strategiskt projekt enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial eller EU-förordningen om nettonollindustri. Uttrycket projektägare definieras i artikel 2.17 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och i artikel 3.21 i EU-förordningen om nettonollindustri. I 2 § förklaras vad som avses med strategiskt råmaterialprojekt och kontaktpunkt, se kommentaren till den paragrafen. Uttrycket strategiskt nettonollprojekt förklaras i artikel 3.18 i EU-förordningen om nettonollindustri.

Ansökan ska ges in till den kontaktpunkt inom vars område projektet som ansökan avser i huvudsak ligger eller kommer att ligga. Kontaktpunktens område framgår av föreskrifter som regeringen meddelar. Med projekt avses projekt enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial och EU-förordningen om nettonollindustri vilket omfattar olika typer av

anläggningar och infrastruktur för koldioxidhantering, se artikel 2.14 i EU-förordningen om kritiska råmaterial eller artikel 3.16–3.18 och 3.29 i EU-förordningen om nettonollindustri.

Enligt artikel 9.3 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 6.1 och 6.3 i EU-förordningen om nettonollindustri ska kontaktpunkten underlätta och samordna tillståndsprocessen och inlämnandet av handlingar. Om en ansökan lämnas in till en kontaktpunkt vars område inte omfattar det område där projektet ligger ska ansökan därmed överlämnas till den kontaktpunkt inom vars område projektet som ansökan avser i huvudsak ligger eller kommer att ligga.

Ansökan ska innehålla de uppgifter och handlingar som krävs för en ansökan om tillstånd eller dispens enligt tillämpliga materiella regler för ansökningsförfarandet. Exempelvis innehåller 22 kap. 1–2 §§ miljöbalken bestämmelser om ansökans form och innehåll för ansökningsmål enligt miljöbalken.

Vilka ansökningar om tillstånd eller dispens som ska lämnas till kontaktpunkten bestäms av vilka tillstånd eller dispenser som bedöms nödvändiga för projektet, dvs. omfattas av tillståndsprocessen enligt artikel 2.18 i EU-förordningen om kritiska råmaterial eller artikel 3.19 i EU-förordningen om nettonollindustri och kommer att variera beroende på vilken typ av verksamhet som projektet bedriver och var det är lokaliserat. Med tillståndsprocessen avses enligt EU-förordningarna en process som inleds genom en ansökan och utmynnar i ett beslut av en domstol eller myndighet som innebär att domstolen eller myndigheten tar ställning till om en verksamhet eller åtgärd som ingår i ett strategiskt råmaterialprojekt eller nettonollprojekt ska tillåtas eller inte. Med tillstånd menas förfaranden som innebär att en myndighet tar ställning till om en verksamhet eller åtgärd får bedrivas eller vidtas. Det kan exempelvis vara fråga om tillstånd till miljöfarlig verksamhet, en bearbetningskoncession eller ett bygglov.

Anmälningar som avser strategiska projekt omfattas inte av kravet i paragrafen. Däremot gäller kravet i de fall tillsynsmyndigheten har förelagt en verksamhetsutövare att ansöka om tillstånd enligt 9 kap. 6 a § miljöbalken. Kontaktpunkten ska i varje enskilt fall bedöma om en ansökan avser ett tillstånd eller dispens som omfattas av EU-förordningarnas bestämmelser om tillståndsprocessen, se 6 §.

Andra stycket anger vad en projektägare som vill ansöka om tillstånd eller dispens som avser tillverkningsprojekt för nettonollteknik, som inte erkänts som strategiskt, ska vidta för åtgärd. Uttrycket tillverkningsprojekt för nettonollteknik definieras i artikel 3.16 i EU-förordningen om nettonollindustri och behandlas i kommentaren till 5 §. Projektägaren ska göra gällande att ansökan avser ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik, se 5 §.

Hänvisningarna till EU-förordningarna i paragrafen är dynamiska och avser alltså förordningarna i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

4 § Om ansökan avser ett strategiskt råmaterialprojekt eller ett strategiskt nettonollprojekt ska projektägaren till kontaktpunkten lämna in

1. beslutet att erkänna projektet som strategiskt,
2. en uppgift om vilken mark- och miljödomstol eller prövningsmyndighet som ska handlägga ansökan,
3. uppgifter om vilken typ av verksamhet enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial eller EU-förordningen om nettonollindustri som projektet avser, och

4. en översikt över de tillstånd, dispenser eller anmälningar som krävs för projektet.

Om det som anges i första stycket 1, 3 och 4 redan har lämnats in till kontaktpunkten, behöver det inte lämnas in på nytt.

Paragrafen anger vilken information som ska lämnas till kontaktpunkten, utöver själva ansökan, när ansökan avser ett strategiskt råmaterialprojekt eller ett strategiskt nettonollprojekt. Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

I 2 § förklaras vad som avses med strategiskt råmaterialprojekt. Vad som avses med strategiskt nettonollprojekt förklaras i artikel 3.18 i EU-förordningen om nettonollindustri.

I *första punkten* anges att beslutet att erkänna projektet som strategiskt ska lämnas in till kontaktpunkten. För strategiska råmaterialprojekt är det Europeiska kommissionens beslut som ska lämnas in. För strategiska nettonollprojekt ska det nationella beslutet om erkännande lämnas in.

Enligt *andra punkten* ska uppgifter om vilken mark- och miljödomstol eller prövningsmyndighet som är behörig att handlägga ansökan lämnas in. Vilken domstol eller myndighet som är behörig framgår av tillämpliga processuella regler och regler för ansökningsförfarandet.

Tredje punkten anger att uppgifter om vilken typ av verksamhet enligt EU-förordningarna som projektet avser ska lämnas in till kontaktpunkten. För strategiska råmaterialprojekt ska det anges om projektet avser utvinning, förädling eller materialåtervinning av kritiska råmaterial, se artikel 2.14 i EU-förordningen om kritiska råmaterial. För strategiska nettonollprojekt ska det anges om projektet är ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik eller ett projekt inom koldioxidvärdekedjan, se artikel 3.16, 3.18 och 3.29 i EU-förordningen om nettonollindustri. Om projektet är ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik, som har en årlig tillverkningskapacitet som mäts i gigawatt, ska det anges hur stor den årliga tillverkningskapaciteten är och hur den beräknas. Vad som avses med tillverkningskapacitet framgår av artikel 3.33 i EU-förordningen om nettonollindustri.

Enligt *fjärde punkten* ska det även lämnas in en översikt över de tillstånd, dispenser och anmälningar som krävs för projektet. Översikten ska innehålla en uppräkning av de tillstånd, dispenser och anmälningar som behövs för att genomföra projektet och överensstämma med de tillstånd och dispenser som omfattas av tillståndsprocessen enligt artikel 2.18 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 3.19 i EU-förordningen om nettonollindustri. Innebörden av uttrycket tillståndsprocessen behandlas i kommentaren till 3 §. För det fall det tillkommer ansökningar för ett projekt som inte framgår av översikten kommer de enligt kravet i 3 § att lämnas in till kontaktpunkten. Att översikten har lämnats in till kontaktpunkten är inte en förutsättning för beslut enligt 6 §.

I *andra stycket* anges att beslutet om erkännande, uppgifter om vilken typ av verksamhet som projektet avser och översikten över tillstånd, dispenser och anmälningar endast behöver lämnas in en gång till kontaktpunkten.

Hänvisningarna till EU-förordningarna i paragrafen är dynamiska och avser alltså förordningarna i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

5 § Om ansökan avser ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik som inte erkänts som strategiskt ska projektägaren, utöver det som anges i 4 § första stycket 2–4, lämna uppgifter om att projektet är ett sådant projekt och underlag som visar det. Om underlaget redan har lämnats in till kontaktpunkten, behöver det inte lämnas in på nytt.

Paragrafen anger vilken information som ska lämnas till kontaktpunkten, utöver själva ansökan, när ansökan avser ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik. Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

Paragrafen innebär att en projektägare måste göra gällande att ansökan som lämnas in till kontaktpunkten avser ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik. Av paragrafen framgår att om projektet avser ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik som inte har erkänts som strategiskt ska de uppgifter som anges i 4 § första stycket 2–4 lämnas till kontaktpunkten, liksom uppgifter om att ansökan avser ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik och underlag som visar det. Underlaget bör ges in första gången en ansökan lämnas in till kontaktpunkten för att kontaktpunkten ska veta vilket projekt som ansökan hänför sig till. För efterföljande ansökningar bör det vara tillräckligt att ange vilket projekt som avses.

Vad som avses med tillverkningsprojekt för nettonollteknik förklaras i artikel 3.16 i EU-förordningen om nettonollindustri, men vad som avses med ett sådant projekt är inte uttömmande definierat. I artikel 3.1 i EU-förordningen om nettonollindustri förklaras vad som avses med nettonollteknik. I en bilaga till förordningen finns det en förteckning över slutprodukter och särskilda komponenter som anses främst användas för produktion av nettonollteknik. Särskilda komponenter och särskilda maskiner som inte ingår i den bilagan kan dock omfattas av EU-förordningen om nettonollindustri. Det förutsätter att projektägaren kan bevisa, t.ex. genom marknadsundersökningar eller avtal, att de särskilda komponenterna eller särskilda maskinerna främst används för produktion av nettonollteknik, se skäl 12 till EU-förordningen om nettonollindustri.

Om ansökan eller anmälan avser ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik, som har en årlig tillverkningskapacitet som mäts i gigawatt, ska det anges hur stor den årliga tillverkningskapaciteten är och hur den beräknas. Vad som avses med tillverkningskapacitet framgår av artikel 3.33 i EU-förordningen om nettonollindustri. I artikel 3.1 i EU-förordningen om nettonollindustri förklaras vad som avses med nettonollteknik.

Kontaktpunkten ska överlämna ansökan till en domstol eller prövningsmyndighet

6 § Kontaktpunkten ska i ett beslut genast avgöra om ansökan enligt 3 § omfattas av EU-förordningen om kritiska råmaterial eller EU-förordningen om nettonollindustri. Om kontaktpunkten anser att ansökan omfattas av någon av EU-förordningarna, ska beslutet innehålla en uppgift om vilken tidsfrist som enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial eller EU-förordningen om nettonollindustri gäller för handläggningen när ansökan har bekräftats enligt 8 §.

Ansökan och beslutet ska genast överlämnas till den mark- och miljödomstol eller prövningsmyndighet som enligt uppgift från projektägaren är behörig att handlägga ansökan.

Projektägaren ska informeras om att ansökan har överlämnats.

Paragrafen anger att kontaktpunkten ska avgöra om ansökan som har lämnats in till kontaktpunkten omfattas av EU-förordningarna. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.

Av *första stycket* framgår det att kontaktpunkten genast ska avgöra om en ansökan som en projektägare lämnat in till kontaktpunkten enligt 3 § omfattas av EU-förordningen om kritiska råmaterial eller EU-förordningen om nettonollindustri. Avgörandet ska redovisas i ett beslut. Kontaktpunkten ska bedöma om ansökan avser ett strategiskt råmaterialprojekt eller ett nettonollprojekt och om ansökan avser ett tillstånd eller dispens som omfattas av EU-förordningarnas bestämmelser om tillståndsprocessen. Vad som avses med kontaktpunkt, strategiskt råmaterialprojekt och nettonollprojekt förklaras i 2 §. Det framgår av ett beslut om erkännande om ett projekt är strategiskt i den mening som avses i EU-förordningarna.

För ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik, som inte erkänts som strategiskt, ska kontaktpunkten bedöma om projektet är ett sådant projekt enligt EU-förordningen om nettonollindustri. Vad som avses med tillverkningsprojekt för nettonollteknik förklaras i artikel 3.16 i EU-förordningen om nettonollindustri. Enligt 5 § ska projektägaren lämna uppgifter om och underlag till stöd för att bedöma om ansökan avser ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik. Om ytterligare underlag behövs för bedömningen kan kontaktpunkten med stöd av allmänna regler begära kompletteringar.

Vilka tillstånd som ingår i tillståndsprocessen bestäms i varje enskilt fall och varierar beroende på projektets utformning och lokalisering. Innebörden av uttrycket tillståndsprocessen behandlas i kommentaren till 3 §. Det är inte en förutsättning för beslut enligt paragrafen att projektägaren har lämnat in en översikt över de tillstånd, dispenser och anmälningar som krävs för projektet enligt 4 § första stycket 4.

Om kontaktpunkten bedömer att ansökan inte omfattas av EU-förordningarna ska det framgå av beslutet. Det kan exempelvis vara fallet om ansökan avser ett projekt som inte omfattas av någon av EU-förordningarna, exempelvis en vindkraftspark. Innebörden av beslutet är att EU-förordningarnas bestämmelser om tillståndsprocessen inte är tillämpliga vid prövningen av ansökan och därmed att någon tidsfrist inte kommer att gälla för prövningen. Beslutet får överklagas, se 20 §.

Om kontaktpunkten bedömer att ansökan omfattas av EU-förordningarna ska den i beslutet informera om vilken tidsfrist enligt EU-förordningarna som gäller för handläggning av ansökan när den har bekräftats enligt 8 §. Tidsfristernas längd anges i artikel 11.1 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artiklarna 9.1, 9.2, 16.1 och 16.2 i EU-förordningen om nettonollindustri.

Andra stycket reglerar en skyldighet för kontaktpunkten att genast överlämna ansökan och beslutet till den mark- och miljödomstol eller prövningsmyndighet som enligt uppgift från projektägaren är behörig att handlägga ansökan, jfr 4 § första stycket 2. Kontaktpunkten ska alltså inte göra någon egen bedömning av den angivna domstolens eller myndighetens behörighet utan den bedömningen ska göras av den mottagande domstolen eller myndigheten enligt gällande regler. En mark- och miljödomstol behöver exempelvis göra en självständig bedömning av forumfrågan, dvs. om den är behörig att ta upp ett mål eller ärende till prövning.

Denna prövning görs när en ansökan kommer in till domstolen (jfr 10 kap. 20 a § rättegångsbalken). Ansökan ska överlämnas oavsett om kontaktpunkten kommer fram till att ansökan omfattas av EU-förordningarna eller inte.

Enligt *tredje stycket* ska projektägaren informeras om att ansökan har överlämnats. Projektägaren kan i samband med det betala in eventuell ansökningsavgift för handläggningen hos den mottagande domstolen eller myndigheten. I förvaltningslagen (2017:900) finns bestämmelser om underrättelse om innehållet i ett beslut.

Hänvisningarna till EU-förordningarna i paragrafen är dynamiska och avser alltså förordningarna i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

7 § När en ansökan som omfattas av EU-förordningen om kritiska råmaterial eller EU-förordningen om nettonollindustri har inkommit till en mark- och miljödomstol eller prövningsmyndighet ska domstolen eller myndigheten pröva om ansökan är fullständig. Domstolen eller myndigheten ska så snart som möjligt och senast 45 dagar efter det att ansökan kom in

1. informera kontaktpunkten om att ansökan är fullständig, eller
2. förelägga projektägaren att komplettera ansökan, om ansökan är bristfällig.

När brister i en ansökan har avhjälpts ska domstolen eller myndigheten informera kontaktpunkten om att ansökan är fullständig.

Paragrafen innehåller särskilda bestämmelser om mark- och miljödomstolens och prövningsmyndighetens handläggning av ansökningar som avser strategiska råmaterialprojekt eller nettonollprojekt. Paragrafen kompletterar artikel 11.6 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 9.10 i EU-förordningen om nettonollindustri. Övervägandena finns i avsnitt 6.4.

Första stycket innehåller en skyldighet för den som prövar en ansökan som omfattas av någon av EU-förordningarna att bedöma om ansökan är fullständig. Skyldigheten gäller när ansökan har överlämnats från kontaktpunkten och inkommit till mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten.

Innebörden av att en ansökan är fullständig är att den innehåller de uppgifter som krävs för att en prövning i sak av målet eller ärendet ska kunna inledas. Bedömningen görs enligt det regelverk som är tillämpligt på ansökan. För en ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet bör bedömningen exempelvis sammanfalla med bedömningen av om en ansökan ska tas upp till prövning, och om miljökonsekvensbeskrivningen kan läggas till grund för den fortsatta miljöbedömningen och därmed kungöras (6 kap. 39 § och 22 kap. 3 § miljöbalken).

Enligt *första punkten* ska den som prövar ansökan informera kontaktpunkten om att ansökan är fullständig. Detta ska göras så snart som möjligt, men senast 45 dagar från det att ansökan kom in till domstolen eller myndigheten. Det förhållandet att domstolen eller prövningsmyndigheten har informerat kontaktpunkten om att ansökan är fullständig hindrar inte att domstolen eller myndigheten i ett senare skede begär kompletterande information eller avvisar en ansökan om förutsättningarna för det är uppfyllda enligt allmänna regler.

Om domstolen eller myndigheten bedömer att ansökan behöver kompletteras ska den, enligt *andra punkten*, begära att projektägaren kompletterar ansökan. Av EU-förordningen om kritiska råmaterial och EU-

förordningen om nettonollindustri följer ett krav på skyndsam handläggning av mål och ärenden som rör projekt som erkänts som strategiska enligt någon av EU-förordningarna (artikel 10.3 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 15.1 i EU-förordningen om nettonollindustri). Det innebär att även kompletteringar enligt paragrafen bör hanteras skyndsamt.

Om föreläggandet inte följs kan domstolen eller myndigheten avvisa ansökan enligt de förutsättningar som följer av tillämpliga regler.

Andra stycket innebär att domstolen eller myndigheten så snart som möjligt från det att en brist har avhjälpts ska informera kontaktpunkten om att ansökan är fullständig.

Kontaktpunkten ska bekräfta att en ansökan är fullständig

8 § När en kontaktpunkt har informerats enligt 7 § ska den genast bekräfta att ansökan är fullständig genom att informera projektägaren och mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten om att den tidsfrist som enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial eller EU-förordningen om nettonollindustri gäller för handläggningen av ansökan har startat.

Paragrafen reglerar hur kontaktpunkten ska bekräfta att en fullständig ansökan har lämnats. Paragrafen kompletterar artikel 11.6 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 9.10 i EU-förordningen om nettonollindustri. Överväganden finns i avsnitt 6.5.

I artikel 11.1 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artiklarna 9.1, 9.2, 16.1 och 16.2 i EU-förordningen om nettonollindustri anges att tillståndsprocessen inte får överstiga vissa angivna tidsfrister. Enligt artikel 11.6 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 9.10 i EU-förordningen om nettonollindustri inleds tillståndsprocessen enligt EU-förordningarna genom att kontaktpunkten bekräftar att ansökan är fullständig och det är då som en tidsfrist enligt EU-förordningarna startar för prövningen av ansökan.

Enligt 6 § ska kontaktpunkten informera om vilken tidsfrist enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial eller EU-förordningen om nettonollindustri som kommer att gälla för handläggningen av en ansökan. När en kontaktpunkt har informerats av en mark- och miljödomstol eller prövningsmyndighet om att en ansökan är fullständig ska den bekräfta detta genom att informera projektägaren och domstolen eller myndigheten om att tidsfristen för att handlägga ansökan har startat. Paragrafen innehåller ett skyndsamhetskrav. Att kontaktpunktens beslut att bekräfta ansökans fullständighet inte får överklagas framgår av 20 §.

Hänvisningarna till EU-förordningarna i paragrafen är dynamiska och avser alltså förordningarna i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Förlängning av en tidsfrist för prövning av en ansökan

9 § Mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten får vid prövning av en ansökan som omfattas av EU-förordningen om kritiska råmaterial eller EU-förordningen om nettonollindustri förlänga en tidsfrist i enlighet med artikel 11.4 i EU-förordningen om kritiska råmaterial eller artikel 9.6 eller 9.7 i EU-förordningen om nettonollindustri.

Om tidsfristen förlängs ska domstolen eller myndigheten informera kontaktpunkten om förlängningen och skälen för den.

Paragrafen innehåller bestämmelser om förlängning av en tidsfrist enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial eller EU-förordningen om nettonollindustri. Paragrafen kompletterar artikel 11.4 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 9.6 och 9.7 i EU-förordningen om nettonollindustri. Övervägandena finns i avsnitt 6.6.

Enligt artikel 11.4 i EU-förordningen om kritiska råmaterial får en medlemsstat i undantagsfall förlänga en tidsfrist som avses i artikel 11.1 och 11.2 om det krävs på grund av projektets karaktär, komplexitet, plats eller storlek. Enligt artikel 9.6 och 9.7 i EU-förordningen om nettonollindustri får en medlemsstat i undantagsfall förlänga en tidsfrist som avses i artiklarna 9.1, 9.2, 16.1 och 16.2 med hänsyn till projektets karaktär eller komplexitet och med hänsyn till risker för arbetstagares eller allmänhetens hälsa och säkerhet.

Genom *första stycket* ges mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten möjlighet att vid prövning av en ansökan som omfattas av någon av EU-förordningarna förlänga den tidsfrist som gäller för domstolens eller myndighetens prövning enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial eller EU-förordningen om nettonollindustri. För att förlänga tidsfristen behöver villkoren i artikel 11.4 i EU-förordningen om kritiska råmaterial eller artikel 9.6 och 9.7 i EU-förordningen om nettonollindustri vara uppfyllda. Ett beslut att förlänga tidsfristen får inte överklagas, se 20 §.

Enligt *andra stycket* ska mark- och miljödomstolen informera kontaktpunkten om förlängningen och skälen för den. Det framgår av föreskrifter som regeringen har meddelat vilken kontaktpunkt som ska informeras. Enligt artikel 11.4 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 9.8 i EU-förordningen om nettonollindustri ska kontaktpunkten skriftligen informera projektägaren om skälen för förlängningen.

Hänvisningarna till EU-förordningarna i paragrafen är dynamiska och avser alltså förordningarna i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Tillfälligt stopp av en tidsfrist för prövning av en ansökan

10 § En mark- och miljödomstol eller prövningsmyndighet får tillfälligt stoppa en tidsfrist som avses i artikel 11.1 och 11.2 i EU-förordningen om kritiska råmaterial eller artikel 9.1 och 9.2 i EU-förordningen om nettonollindustri om

1. domstolen eller myndigheten har begärt att en miljökonsekvensbeskrivning ska kompletteras till följd av ett yttrande som har inkommit efter det att beskrivningen har kungjorts,
2. kompletteringen inte har kommit in inom föreskriven tid, och
3. fristen för att komplettera beskrivningen är minst 30 dagar.

Paragrafen innehåller bestämmelser om ett tillfälligt stopp av en tidsfrist enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial eller EU-förordningen om nettonollindustri. Paragrafen kompletterar artikel 11.9 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 9.5 i EU-förordningen om nettonollindustri. Övervägandena finns i avsnitt 6.7.

I artikel 11.9 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 9.5 i EU-förordningen om nettonollindustri finns det särskilda bestämmelser om att kontaktpunkten får undanta en tidsperiod från en tidsfrist som gäller enligt EU-förordningarna. För att undanta en tidsperiod från en tidsfrist behöver tidsfristen stoppas tillfälligt. Möjligheten att stoppa tidsfristen

gäller enligt artiklarna från det att en komplettering av miljökonsekvensbeskrivningen senast skulle ha inkommit till dess att den inkommer om tiden för att inkomma med kompletteringen varit minst 30 dagar. Det är endast tidsfristerna i artikel 11.1 och 11.2 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 9.1 och 9.2 i EU-förordningen om nettonollindustri som kan stoppas tillfälligt.

Paragrafen innebär att även en mark- och miljödomstol eller prövningsmyndighet tillfälligt får stoppa en tidsfrist under de förutsättningar som anges i EU-förordningarna. Det innebär att tidsfristen endast får stoppas från den tidpunkt då en komplettering skulle ha inkommit till dess att den faktiskt inkommer. Vad som avses med strategiskt råmaterialprojekt och nettonollprojekt framgår av 2 §.

En förutsättning för att en tidsfrist ska få stoppas är att den komplettering som ligger till grund för att stoppa tidsfristen tillfälligt har gjorts till följd av synpunkter som har inkommit efter det att miljökonsekvensbeskrivningen har kungjorts. Kungörelsen av miljökonsekvensbeskrivningen och den efterföljande möjligheten att lämna synpunkter på de kungjorda handlingarna regleras i huvudsak i 6 kap. 39–41 §§ miljöbalken. I de fall en ansökan om tillstånd också ska kungöras ska det ske gemensamt med kungörelsen av miljökonsekvensbeskrivningen, vilket framgår av 6 kap. 41 § miljöbalken. Bestämmelser om kungörelse av ansökningar om miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet finns exempelvis i 19 kap. 4 § och 22 kap. 3 § miljöbalken. Av 22 kap. 4 och 10 §§ miljöbalken följer även att ansökningshandlingar och kungörelsen ska skickas till berörda myndigheter och kommuner och att synpunkter på ansökan ska lämnas inom den tid som domstolen bestämmer. En miljökonsekvensbeskrivning ska vidare kungöras enligt sektorslagar, se t.ex. 4 kap. 2 § minerallagen (1991:45) som hänvisar bland annat till 6 kap. 39 § miljöbalken. Eftersom miljökonsekvensbeskrivningen regelmässigt kungörs samtidigt som en ansökan om tillstånd och i vissa fall samtidigt överlämnas till myndigheter för synpunkter, omfattas samtliga dessa situationer av paragrafens tillämpningsområde.

Hänvisningarna till EU-förordningarna i paragrafen är dynamiska och avser alltså förordningarna i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

11 § En tidsfrist som har stoppats tillfälligt börjar löpa igen första arbetsdagen efter det att kompletteringen har kommit in till mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när en tillfälligt stoppad tidsfrist enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial och EU-förordningen om nettonollindustri börjar löpa igen. Paragrafen kompletterar artikel 11.9 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 9.5 i EU-förordningen om nettonollindustri. Övervägandena finns i avsnitt 6.7.

Enligt paragrafen börjar en tidsfrist som har stoppats löpa igen när kompletteringen har kommit in till domstolen eller myndigheten. Om det inte inkommer någon komplettering startar inte tidsfristen igen och målet eller ärendet får avgöras enligt tillämpliga bestämmelser.

12 § Mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten ska informera projektägaren och kontaktpunkten när en tidsfrist stoppas och när den börjar löpa på nytt.

Paragrafen innehåller en skyldighet för mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten att informera kontaktpunkten när en tidsfrist stoppas och när den börjat löpa på nytt. Paragrafen kompletterar artikel 11.9 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 9.5 i EU-förordningen om nettonollindustri. Övervägandena finns i avsnitt 6.7.

Projekt som erkänns som strategiska råmaterialprojekt när ett mål eller ärende pågår

13 § Om ett projekt erkänns som strategiskt råmaterialprojekt när handläggningen av ett mål eller ärende om tillstånd eller dispens som avser projektet pågår, ska projektägaren så snart som möjligt till den kontaktpunkt inom vars område projektet som erkännandet avser i huvudsak ligger eller kommer att ligga lämna in

1. beslutet att erkänna projektet som strategiskt,
2. en uppgift om pågående tillståndsförfaranden som avser projektet,
3. uppgifter om vilken typ av verksamhet enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial som projektet avser, och
4. en översikt över de tillstånd, dispenser eller anmälningar som krävs för projektet.

Paragrafen innehåller en skyldighet för projektägaren att informera kontaktpunkten om att ett projekt har erkänts som strategiskt råmaterialprojekt när ett tillståndsförfarande som avser projektet pågår. Paragrafen kompletterar artikel 11.2 i EU-förordningen om kritiska råmaterial. Övervägandena finns i avsnitt 6.8.

Enligt artikel 11.2 i EU-förordningen om kritiska råmaterial gäller kortare tidsfrister för tillståndsprocessen, om ett projekt erkänns som strategiskt råmaterialprojekt när tillståndsprocessen pågår.

Av paragrafen framgår det att projektägaren ska informera kontaktpunkten om att ett projekt har erkänts som strategiskt råmaterialprojekt medan det pågår ett tillståndsförfarande som avser det erkända projektet. I 2 § förklaras vad som avses med strategiskt råmaterialprojekt. Skyldigheten att informera gäller för projektägaren till det erkända projektet. Informationen ska lämnas in till den kontaktpunkt inom vars område projektet som erkännandet avser i huvudsak ligger eller kommer att ligga.

I punkterna 1–4 anges vilken information som ska lämnas in av projektägaren. Enligt *första punkten* ska en kopia av beslutet att erkänna projektet som strategiskt lämnas in till kontaktpunkten. Det är Europeiska kommissionens beslut om erkännande som ska ges in.

Andra punkten anger att projektägaren ska lämna in uppgifter om pågående tillståndsförfaranden som avser det erkända projektet. I detta ingår att ange vilken domstol eller myndighet som handlägger ansökan. Med tillståndsförfarande avses ett mål eller ärende om tillstånd eller dispens. Det är endast de tillståndsförfaranden som omfattas av definitionen av tillståndsprocessen som behöver anges. Vad som avses med tillståndsprocessen behandlas i kommentaren till 3 §.

Enligt *tredje punkten* ska projektägaren ange vilken typ av verksamhet enligt EU-förordningarna som det erkända projektet avser. Innebörden av detta utvecklas i kommentaren till 4 §.

Fjärde punkten anger att det även ska lämnas in en översikt över de tillstånd, dispenser och anmälningar som krävs för projektet. Översikten behöver bara lämnas in en gång till kontaktpunkten. Det motsvarar den översikt som ska lämnas in enligt 4 §, se även kommentaren till den paragrafen.

Hänvisningen till EU-förordningen i paragrafen är dynamisk och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

14 § Kontaktpunkten ska i ett beslut genast avgöra om de tillståndsförfaranden som projektägaren enligt 13 § 2 har lämnat uppgift om omfattas av EU-förordningen om kritiska råmaterial. Om kontaktpunkten anser att ett pågående tillståndsförfarande omfattas av EU-förordningen om kritiska råmaterial ska beslutet innehålla en uppgift om vilken tidsfrist som enligt förordningen gäller för handläggningen. Tidsfristen löper från dagen för kontaktpunktens beslut.

Kontaktpunkten ska genast informera den som handlägger ansökan om beslutet.

Paragrafen anger att kontaktpunkten ska avgöra om ett tillståndsförfarande som pågår när ett projekt erkänns som strategiskt råmaterialprojekt omfattas av EU-förordningen om kritiska råmaterial. Övervägandena finns i avsnitt 6.8.

Första stycket innehåller en skyldighet för kontaktpunkten att genast avgöra om ett tillståndsförfarande som en projektägare lämnat uppgift om enligt 13 § 2 omfattas av EU-förordningen om kritiska råmaterial. Avgörandet ska redovisas i ett beslut. Kontaktpunkten ska bedöma om tillståndsförfarandet avser det erkända projektet och om förfarandet omfattas av bestämmelserna om tillståndsprocessen i EU-förordningen om kritiska råmaterial. Innebörden av uttrycket tillståndsprocessen behandlas i kommentaren till 3 §.

Om kontaktpunkten bedömer att tillståndsförfarandet omfattas av EU-förordningen om kritiska råmaterial ska den i beslutet informera om vilken tidsfrist som enligt EU-förordningen gäller för handläggningen i det pågående målet eller ärendet. Tidsfristen längd anges i artikel 11.2 i EU-förordningen om kritiska råmaterial. Tidsfristen ska löpa från dagen för kontaktpunktens beslut.

Om kontaktpunkten bedömer att tillståndsförfarandet inte omfattas av EU-förordningen om kritiska råmaterial ska det framgå av beslutet. Det kan exempelvis vara fallet om tillståndsförfarandet inte avser det projekt som erkänts som strategiskt råmaterialprojekt. Innebörden av beslutet är att EU-förordningens bestämmelser om tillståndsprocessen inte är tillämpliga vid prövningen och därmed att någon tidsfrist inte kommer att gälla för prövningen. Beslutet får överklagas, se 20 §.

Enligt *andra stycket* ska kontaktpunkten genast lämna information om beslutet till den mark- och miljödomstol eller prövningsmyndighet som enligt uppgift från projektägaren handlägger ansökan. Information om vilken mark- och miljödomstol eller prövningsmyndighet som handlägger ansökningar som avser det erkända projektet har lämnats av projektägaren, se kommentaren till 13 §.

Hänvisningen till EU-förordningen i paragrafen är dynamisk och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Tidsfrister för samråd om miljökonsekvensbeskrivningen

15 § Vid samråd om en miljökonsekvensbeskrivning i ett mål eller ärende som avser ett strategiskt råmaterialprojekt eller nettonollprojekt, ska allmänheten enligt artikel 12.5 i EU-förordningen om kritiska råmaterial eller artikel 10.5 i EU-förordningen om nettonollindustri ges minst 30 och högst 85 dagar att yttra sig över miljökonsekvensbeskrivningen. Myndigheter och kommuner ska ges högst 85 dagar att yttra sig.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tidsfrister för samråd med allmänheten, myndigheter och kommuner om en miljökonsekvensbeskrivning som avser ett strategiskt råmaterialprojekt eller ett nettonollprojekt. Paragrafen kompletterar artikel 12.5 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 10.5 i EU-förordningen om nettonollindustri. Övervägandena finns i avsnitt 6.9.

Av artikel 12.5 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 10.5 i EU-förordningen om nettonollindustri framgår att samrådet med den berörda allmänheten om den miljökonsekvensbeskrivning som avser ett strategiskt råmaterialprojekt eller ett nettonollprojekt inte ska vara kortare än 30 eller längre än 85 dagar. Det framgår också att samrådet med berörda myndigheter inte får vara längre än 85 dagar.

Med samråd om miljökonsekvensbeskrivningen i ett mål eller ärende avses möjligheten att lämna synpunkter på beskrivningen i samband med att den kungjorts enligt 6 kap. 39 § miljöbalken eller enligt någon annan författning. Med annan författning avses tillämplig sektorslagstiftning, t.ex. 4 kap. 2 § minerallagen (1991:45) som hänvisar till 6 kap. 39 § miljöbalken. I de fall en ansökan om tillstånd också ska kungöras ska det ske gemensamt med kungörelsen av miljökonsekvensbeskrivningen, vilket framgår av 6 kap. 41 § miljöbalken.

Med samråd om miljökonsekvensbeskrivningen i ett mål eller ärende avses också möjligheten för myndigheter och kommuner att yttra sig över en miljökonsekvensbeskrivning. Myndigheter och kommuner ska därvid ges högst 85 dagar att yttra sig. Enligt 22 kap. 4 § miljöbalken ska ansökningshandlingarna och kungörelsen skickas till Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Myndigheten för civilt försvar, länsstyrelsen och den eller de berörda kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Enligt 19 kap. 4 § miljöbalken ska länsstyrelser eller kommunala nämnder samråda med de statliga och kommunala myndigheter som har väsentliga allmänintressen att bevaka i saken.

Vad som avses med strategiskt råmaterialprojekt och nettonollprojekt framgår av 2 §.

Hänvisningarna till EU-förordningarna i paragrafen är dynamiska och avser alltså förordningarna i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

16 § Mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten får förlänga tiden för att yttra sig

1. med högst 40 dagar i enlighet med artikel 12.5 i EU-förordningen om kritiska råmaterial, eller

2. till högst 90 dagar i enlighet med artikel 10.5 i EU-förordningen om nettonollindustri.

Om tiden för att yttra sig förlängs, ska parter, remissinstanser och kontaktpunkten informeras om förlängningen. Kontaktpunkten ska även informeras om skälen för en förlängning enligt första stycket 1.

Ett beslut om förlängning ska kungöras.

Paragrafen innehåller bestämmelser om förlängning av den tidsfrist som gäller för yttrandet över miljökonsekvensbeskrivningen enligt 15 §. Paragrafen kompletterar artikel 12.5 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 10.5 i EU-förordningen om nettonollindustri. Övervägandena finns i avsnitt 6.9.

Genom *första stycket* ges mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten möjlighet att förlänga tiden för att yttra sig. Prövningsmyndigheten får förlänga tiden på de villkor som framgår av artikel 12.5 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 10.5 i EU-förordningen om nettonollindustri.

Enligt *andra stycket* ska mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten informera kontaktpunkten, parter och remissinstanser om tiden för yttrande förlängs enligt första stycket. Kontaktpunkten ska även informeras om skälen för en förlängning som görs enligt artikel 12.5 i EU-förordningen om kritiska råmaterial. Enligt artikel 12.5 i EU-förordningen om kritiska råmaterial ska kontaktpunkten informera projektägaren om skälen för en sådan förlängning.

Av *tredje stycket* framgår att beslutet om förlängning ska kungöras. I 6 kap. 41 § miljöbalken finns det regler om var miljökonsekvensbeskrivningen kungörs. Beslutet om förlängning bör kungöras på samma plats. Beslutet är inte överklagbart, se 20 §.

Hänvisningarna till EU-förordningarna i paragrafen är dynamiska och avser alltså förordningarna i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Tidsfrist för motiverad slutsats

17 § Om en motiverad slutsats som avses i 6 kap. 43 § miljöbalken rör en verksamhet eller åtgärd som ingår i ett strategiskt råmaterialprojekt eller ett nettonollprojekt ska mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten meddela den motiverade slutsatsen inom den tid som anges i artikel 12.3 i EU-förordningen om kritiska råmaterial eller artikel 10.3 i EU-förordningen om nettonollindustri.

När tidsfristen börjar löpa ska mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten informera parterna och kontaktpunkten om det.

Paragrafen innehåller bestämmelser om en tidsfrist för en motiverad slutsats som avser ett strategiskt råmaterialprojekt eller ett nettonollprojekt. Paragrafen kompletterar artikel 12.3 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 10.3 i EU-förordningen om nettonollindustri. Övervägandena finns i avsnitt 6.10.

Av artikel 12.3 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 10.3 i EU-förordningen om nettonollindustri följer att den motiverade slutsatsen för ett strategiskt råmaterialprojekt eller nettonollprojekt ska meddelas inom 90 dagar från det att all information har tagits emot och samrådet om miljökonsekvensbeskrivningen har slutförts. I *första stycket* anges att mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten ska med-

dela den motiverade slutsatsen som avses i 6 kap. 43 § miljöbalken inom den tid som anges i EU-förordningen om kritiska råmaterial eller EU-förordningen om nettonollindustri. Skyldigheten att meddela den motiverade slutsatsen inom tidsfristen gäller endast om slutsatsen avser ett strategiskt råmaterialprojekt eller nettonollprojekt. Vad som avses med strategiskt råmaterialprojekt och nettonollprojekt framgår av 2 §.

I *andra stycket* anges att mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten ska informera parterna och kontaktpunkten om att fristen för att meddela den motiverade slutsatsen börjar löpa enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial eller EU-förordningen om nettonollindustri. Det innebär att domstolen eller prövningsmyndigheten i det enskilda fallet ska bedöma när den har fått tillräckligt med information för att i en slutsats kunna motivera vilken miljöpåverkan ett projekt har. I den svenska processen infaller det först efter det att synpunkter har inhämtats på miljökonsekvensbeskrivningen från allmänheten och myndigheter och efter en eventuell huvudförhandling.

Hänvisningarna till EU-förordningarna i paragrafen är dynamiska och avser alltså förordningarna i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

18 § Mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten får förlänga tidsfristen i enlighet med artikel 12.4 i EU-förordningen om kritiska råmaterial eller artikel 10.4 i EU-förordningen om nettonollindustri.

Om tidsfristen för att meddela den motiverade slutsatsen förlängs, ska projektägaren och kontaktpunkten informeras om förlängningen. Kontaktpunkten ska även informeras om skälen för förlängningen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om förlängning av en tidsfrist för den motiverade slutsatsen enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial eller EU-förordningen om nettonollindustri. Paragrafen kompletterar artikel 12.4 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 10.4 i EU-förordningen om nettonollindustri. Övervägandena finns i avsnitt 6.10.

I *första stycket* ges mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten möjlighet att förlänga tidsfristen för att meddela den motiverade slutsatsen. För att förlänga fristen behöver villkoren i artikel 12.4 i EU-förordningen om kritiska råmaterial eller artikel 10.4 i EU-förordningen om nettonollindustri vara uppfyllda.

Enligt *andra stycket* ska mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten informera projektägaren och kontaktpunkten om en förlängning och skälen för den. Enligt artikel 12.4 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 10.4 i EU-förordningen om nettonollindustri ska kontaktpunkten skriftligen informera projektägaren om skälen för förlängningen och ange den tidpunkt när den motiverade slutsatsen kommer att meddelas.

Hänvisningarna till EU-förordningarna i paragrafen är dynamiska och avser alltså förordningarna i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

19 § Om tillståndsfrågan avser en verksamhet eller åtgärd som ingår i ett strategiskt råmaterialprojekt eller ett nettonollprojekt och den inte kan avgöras inom den tidsfrist som anges i artikel 12.3 i EU-förordningen om kritiska råmaterial eller artikel 10.3 i EU-förordningen om nettonollindustri, får den motiverade slutsatsen som avses i 6 kap. 43 § miljöbalken meddelas i ett särskilt beslut inom tidsfristen. Ett sådant beslut får inte överklagas särskilt.

Paragrafen innehåller särskilda bestämmelser om den motiverade slutsatsen som avser ett strategiskt råmaterialprojekt eller ett nettonollprojekt. Paragrafen kompletterar artikel 12.3 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 10.3 i EU-förordningen om nettonollindustri. Övervägandena finns i avsnitt 6.10.

Genom paragrafen införs en möjlighet för mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten att meddela den motiverade slutsatsen enligt 6 kap. 43 § miljöbalken i ett särskilt beslut. Paragrafen är endast tillämplig när mark- och miljödomstolen eller prövningsmyndigheten bedömer att tillståndsfrågan inte kan avgöras inom 90-dagarsfristen. Det särskilda beslutet ska i sådant fall meddelas inom tidsfristen. Paragrafen är också endast tillämplig om den motiverade slutsatsen avser ett strategiskt råmaterialprojekt eller ett nettonollprojekt. Vad som avses med strategiskt råmaterialprojekt och nettonollprojekt framgår av 2 §.

Om miljöbedömningen har slutförts i ett särskilt beslut, ska den motiverade slutsatsen anges i den dom eller det beslut som avgör tillståndsfrågan, se 6 kap. 43 § miljöbalken. En motiverad slutsats som meddelas i ett särskilt beslut ska innehålla en bedömning av vilka villkor som behövs för att reglera verksamhetens eller åtgärdens miljöeffekter. Bedömningarna i slutsatsen är bindande och villkoren i ett tillstånd får inte strida mot bedömningarna i den motiverade slutsatsen. Detta innebär att villkoren i tillståndet ska utformas på ett sätt som innebär att verksamhetens eller åtgärdens miljöeffekter motsvarar vad som framkommit i den motiverade slutsatsen. Ett särskilt beslut om den motiverade slutsatsen innebär dock inte ett slutligt ställningstagande till om en verksamhet eller åtgärd bör tillåtas eller inte.

Ett beslut i vilket den motiverade slutsatsen meddelas får inte överklagas särskilt, utan endast i samband med mark- och miljödomstolens eller prövningsmyndighetens beslut i tillståndsfrågan.

Hänvisningarna till EU-förordningarna i paragrafen är dynamiska och avser alltså förordningarna i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Överklagande

20 § Kontaktpunktens beslut enligt 6 och 14 §§ får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Paragrafen innehåller information och bestämmelser om överklagande. Övervägandena finns i avsnitt 6.11.

Av *första stycket första meningen* framgår att beslut om en ansökan eller ett tillståndsförfarande som omfattas av EU-förordningen om kritiska råmaterial eller EU-förordningen om nettonollindustri får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. I 42 § förvaltningslagen (2017:900) finns bestämmelser om vem som får överklaga ett beslut.

Av *första stycket andra meningen* framgår att andra beslut enligt lagen inte får överklagas. Ett särskilt beslut om en motiverad slutsats enligt 19 § får inte överklagas särskilt, utan endast i samband med att mark- och miljödomstolens eller prövningsmyndighetens beslut i tillståndsfrågan överklagas.

I *andra stycket* finns en upplysning om att prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Skyldighet för kommuner att bistå kontaktpunkten

21 § Regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för kommuner att bistå kontaktpunkten i uppgiften att underlätta och samordna tillståndsprocessen för projekt för kritiska råmaterial eller nettonollprojekt.

I paragrafen bemyndigas regeringen att meddela föreskrifter om kommuners arbete med att bistå kontaktpunkten. Övervägandena finns i avsnitt 6.12.

Med stöd av paragrafen får regeringen meddela föreskrifter om skyldighet för kommuner att bistå kontaktpunkten i arbetet med att underlätta och samordna tillståndsprocessen för projekt för kritiska råmaterial och nettonollprojekt. Uttrycken kontaktpunkt och nettonollprojekt förklaras i 2 §. Vad som avses med projekt för kritiska råmaterial anges i artikel 2.14 i EU-förordningen om kritiska råmaterial.

Den medverkan som kan komma i fråga för kommuner är att på kommunens egen webbplats tillhandahålla specifik och uppdaterad information och vägledning om de tillstånd, anmälningar och dispenser som kan vara aktuella för projekt för kritiska råmaterial och nettonollprojekt och som kommunen handlägger. Det kan också vara fråga om att tillhandahålla underlag för ärenden som kommuner handlägger till den tidsplan som kontaktpunkten ska utarbeta för tillståndsprocessen enligt artikel 11.7 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 9.11 i EU-förordningen om nettonollindustri.

12.2 Förslaget till lag om ändring i miljöbalken

6 kap.

43 § Den som prövar tillståndsfrågan ska slutföra miljöbedömningen genom att *identifiera, beskriva och i en motiverad slutsats göra en slutlig och samlad bedömning av verksamhetens eller åtgärdens väsentliga miljöeffekter. Vid bedömningen ska hänsyn tas till innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen och det som har kommit fram under handläggningen av målet eller ärendet.*

Den motiverade slutsatsen ska framgå av den dom eller det beslut som avgör tillståndsfrågan.

Paragrafen innehåller bestämmelser om den specifika miljöbedömningen. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Första stycket motsvarar till sitt innehåll i huvudsak den hittillsvarande lydelsen, se prop. 2016/17:200 s. 210. I paragrafen införs uttrycket motiverad slutsats. Det görs också en ändring som innebär att den slutliga och samlade bedömningen ska avse verksamhetens eller åtgärdens väsentliga miljöeffekter. Ingen skillnad i kravnivån är avsedd. Ändringen tydliggör att en fördjupning och prioritering av relevanta miljöfrågor ska göras i syfte att uppnå största möjliga miljönytta, vilket överensstämmer med de krav som ställs på miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och detaljeringsgrad enligt 37 § miljöbalken och som följer av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om be-

dömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (MKB-direktivet).

Andra stycket är nytt och anger att den motiverade slutsatsen ska redovisas i beslutet eller domen om tillstånd. Stycket förtydligar genomförandet av kraven i artikel 8a.1a i MKB-direktivet.

Kravet på att redovisa den motiverade slutsatsen i beslutet eller domen gäller oavsett om den motiverade slutsatsen meddelas i samband med att tillståndsfrågan avgörs eller i ett särskilt beslut med stöd av 19 § lagen (2027:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningarna om kritiska råmaterial och nettonollindustri, se kommentaren till den bestämmelsen. Om den motiverade slutsatsen har meddelats i ett särskilt beslut ska den alltså upprepas. Den motiverade slutsatsen behöver bara redovisas om tillstånd beviljas.

12.3 Förslaget till lag om ändring i minerallagen (1991:45)

4 kap.

3 § Om flera har ansökt om koncession för samma område och fler än en kan komma i fråga enligt 2 §, *ska* den ha företräde som har undersökningstillstånd i området för något mineral som omfattas av *hans eller hennes* ansökan om koncession.

Om ingen av sökandena har undersökningstillstånd, *ska* den ha företräde som har utfört ändamålsenligt undersökningsarbete inom området. I annat fall har den som först kom in med sin ansökan *företräde*. Om ansökningarna har kommit in samma dag har sökandena lika rätt till andel i koncessionen.

Om ansökan har lämnats in till en kontaktpunkt som avses i lagen (2027:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningarna om kritiska råmaterial och nettonollindustri ska ansökan, i fråga om företräde, anses ha kommit in när den lämnades in till kontaktpunkten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om företrädesrätt när flera har ansökt om bearbetningskoncession i samma område. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.

I *första* och *andra styckena* görs endast redaktionella ändringar.

Tredje stycket, som är nytt, anger att en ansökan om bearbetningskoncession, i fråga om företrädesrätt, ska anses inkommen när den har lämnats till en kontaktpunkt enligt lagen (2027:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningarna om kritiska råmaterial och nettonollindustri.

12.4 Förslaget till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

2 kap.

12 § *Särskilda bestämmelser om att det vid planläggning enligt denna lag ska övervägas att i lämpliga fall inkludera utveckling av*

1. projekt för kritiska råmaterial finns i artikel 13.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1252 av den 11 april 2024 om inrättande av en ram

för säkerställande av trygg och hållbar försörjning av kritiska råmaterial och om ändring av förordningarna (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 och (EU) 2019/1020, och

2. tillverkningsprojekt för nettonollteknik och strategiska nettonollprojekt finns i artikel 11.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1735 av den 13 juni 2024 om inrättande av en åtgärdsram för att stärka Europas ekosystem för tillverkning av nettonollteknik och ändring av förordning (EU) 2018/1724.

Paragrafen är ny och upplyser om att det i EU-förordningarna om kritiska råmaterial och nettonollindustri finns bestämmelser som gäller planläggning av projekt för kritiska råmaterial, tillverkningsprojekt för nettonollteknik och strategiska nettonollprojekt. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.

Paragrafen upplyser om att artikel 13.1 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 11.1 i EU-förordningen om nettonollindustri innehåller särskilda bestämmelser om att det vid planläggning ska övervägas att i lämpliga fall inkludera utveckling av projekt för kritiska råmaterial eller tillverkningsprojekt för nettonollteknik i planerna. Av artiklarna följer att nationella, regionala och lokala myndigheter som ansvarar för att utarbeta vissa planer, t.ex. för fysisk planering och markanvändning, ska överväga att i lämpliga fall inkludera bestämmelser om utveckling av projekt för kritiska råmaterial och nettonollprojekt i planerna. För det fall det bedöms lämpligt att införa sådana bestämmelser ska företräde ges åt vissa typer av områden. Bestämmelserna i EU-förordningarna innebär att kommunerna i planläggningen behöver överväga om bestämmelser om utveckling av projekt för kritiska råmaterial och nettonollprojekt ska införas.

De uttryck som används för att beskriva projekten har samma betydelse som i EU-förordningarna.

Hänvisningarna till EU-förordningarna i paragrafen är dynamiska och avser alltså förordningarna i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

12.5 Förslaget till lag om ändring i lag (2026:399) om verksamheter och åtgärder för förnybar energi

8 § *Om ett mål som inleds vid en mark- och miljödomstol genom en ansökan om tillstånd gäller en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi, ska domstolen så snart som möjligt och senast 45 dagar efter att ansökan kom in*

1. påbörja handläggningen av målet och skicka information till sökanden om att handläggningen har påbörjats, eller

2. förelägga sökanden att avhjälpa en brist enligt 22 kap. 2 § miljöbalken, om ansökan är bristfällig.

När brister i ansökan har avhjälpts ska domstolen, så snart som möjligt och senast inom 45 dagar, påbörja handläggningen av målet och skicka information till sökanden om att handläggningen har påbörjats.

Paragrafen är ny och innehåller särskilda bestämmelser om mark- och miljödomstolens handläggning av mål som gäller förnybar energi. Paragrafen genomför artikel 16.2 i förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 9.

Om en ansökan om tillstånd som gäller en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi innehåller de uppgifter som krävs för att en prövning av målet i sak ska kunna inledas, ska domstolen enligt *första stycket första punkten* så snart som möjligt, men senast 45 dagar från det att ansökan kom in till domstolen, påbörja handläggningen av målet och skicka information till sökanden om att handläggningen har inletts. Att domstolen har informerat sökanden om att handläggningen av målet har inletts hindrar inte domstolen från att i ett senare skede begära in kompletterande information.

Om domstolen konstaterar att en ansökan är bristfällig, ska den i stället enligt *första stycket andra punkten* inom 45 dagar från det att ansökan kom in till domstolen förelägga sökanden att komplettera ansökan. Följer sökanden inte föreläggandet kan domstolen avvisa ansökan i enlighet med vad som följer av allmänna regler. Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har samma innebörd som i 5 §.

Andra stycket innebär att domstolen så snart som möjligt men senast 45 dagar från det att bristerna i ansökan har avhjälpts ska påbörja handläggningen av målet och skicka information till sökanden om att handläggningen har inletts.

9 § *Ett mål som har inletts vid en mark- och miljödomstol genom en ansökan om tillstånd och som gäller en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi ska avgöras av domstolen inom*

1. tre år om målet avser en anläggning som är havsbaserad, och

2. två år om målet avser en anläggning som är landbaserad.

Trots första stycket ska

1. ett mål som avser en havsbaserad anläggning avgöras inom två år om det gäller

a) uppgradering av en anläggning för produktion av förnybar el,

b) uppförande av en anläggning för produktion av förnybar el med en lägre installerad elektrisk effekt än 150 kilowatt, eller

c) uppförande av en samlokaliserad energilagringsanläggning i anslutning till en anläggning som avses i a eller b, och

2. ett mål som avser en landbaserad anläggning avgöras inom ett år om det gäller

a) uppgradering av en anläggning för produktion av förnybar el,

b) uppförande av en anläggning för produktion av förnybar el med en lägre installerad elektrisk effekt än 150 kilowatt, eller

c) uppförande av en samlokaliserad energilagringsanläggning i anslutning till en anläggning som avses i a eller b.

Tidsfristen börjar löpa den dag domstolen skickar information till sökanden enligt 8 § om att handläggningen av målet har påbörjats.

Paragrafen är ny och reglerar tidsfrister för en mark- och miljödomstols handläggning av vissa mål. Paragrafen genomför artikel 16b.1 och 16b.2 andra stycket i förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 9.

Enligt *första stycket* är huvudregeln att ett mål som prövas av en mark- och miljödomstol i första instans och som avser tillstånd för en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi ska avgöras inom tre år om det avser en havsbaserad anläggning och inom två år om det avser en landbaserad anläggning. Med en havsbaserad anläggning avses en anläggning som ligger i svenskt kust- eller territorialvatten. Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har samma innebörd som i 5 §.

I *andra stycket* finns bestämmelser om kortare tidsfrister för vissa mål. *Första punkten* innebär att vissa ansökningar om tillstånd som avser havsbaserade anläggningar ska avgöras inom två år.

Första punkten a avser ansökningar om tillstånd för att uppgradera en havsbaserad anläggning för produktion av förnybar el. Uttrycket uppgradering har samma innebörd som i 3 §. Ett exempel på ett mål som omfattas av tvåårsfristen är ansökan om tillstånd för generationsväxling av en vindkraftspark (s.k. repowering).

Första punkten b avser uppförande av anläggningar för produktion av förnybar el med en installerad elektrisk effekt som understiger 150 kilowatt. Ett sådant mål kan gälla tillstånd för att uppföra en testanläggning för vågkraft.

Första punkten c avser uppförande av en samlokaliserad energilagringsanläggning i anslutning till en anläggning som avses i a eller b. Innebörden av samlokaliserad energilagringsanläggning förklaras i 4 §. En samlokaliserad energilagringsanläggning kan t.ex. vara ett vätgaslager som är lokaliserat på samma plats som den havsbaserade anläggningen och är ansluten till samma nätanslutningspunkt som den anläggningen.

Andra punkten avser landbaserade anläggningar. Enligt *andra punkten a* ska ett mål som avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi avgöras inom ett år om det avser uppgradering av en landbaserad anläggning för produktion av förnybar el. Ett exempel på ett mål som omfattas av ettårsfristen är ansökan om tillstånd att byta ut utrustning i ett vattenkraftverk i syfte att öka dess kapacitet, dvs. dess installerade effekt. Om den landbaserade anläggning som uppgraderas producerar energi i annan form än el, t.ex. värme, gäller huvudregeln att ansökan om tillstånd ska avgöras inom två år.

Andra punkten b innebär att ettårsfristen även gäller för ansökningar om tillstånd att uppföra en ny landbaserad anläggning som producerar förnybar el om anläggningens installerade elektriska effekt understiger 150 kilowatt. Ett exempel på en sådan anläggning är ett småskaligt vattenkraftverk.

Enligt *andra punkten c* ska även ansökningar om tillstånd att uppföra en samlokaliserad energilagringsanläggning, t.ex. en anläggning för energilagring med tryckluft, i anslutning till en anläggning som avses i a eller b avgöras inom ett år.

Enligt *tredje stycket* börjar tidsfristerna i första och andra stycket löpa den dag domstolen skickar information till sökanden enligt 8 § om att handläggningen av målet har påbörjats.

10 § *Mark- och miljödomstolen får förlänga en tidsfrist enligt 9 § första stycket eller andra stycket 1 en gång med högst sex månader om*

1. det efter att tidsfristen har börjat löpa uppstår behov av kompletteringar på grund av nya bestämmelser eller ny information,

2. det uppstår en försening vid handläggningen av målet och förseningen beror på någon yttre omständighet som domstolen inte hade kunnat påverka eller förutse när tidsfristen började löpa,

3. det är nödvändigt för att pröva en skyldighet i en EU-förordning på miljöområdet eller bestämmelser som genomför ett EU-direktiv på miljöområdet, eller

4. det finns andra synnerliga skäl än de som anges i 1–3.

En tidsfrist enligt 9 § andra stycket 2 får förlängas en gång med högst tre månader om det finns sådana skäl som anges i första stycket.

Om tidsfristen förlängs ska sökanden skriftligen informeras om förlängningen och skälen för den.

Paragrafen är ny och ger möjlighet att förlänga de tidsfrister som gäller för handläggning av mål om förnybar energi enligt 9 §. Paragrafen genomför artikel 16b.1 och 16b.2 andra stycket i förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 9.

Enligt *första stycket* får en tvåårig eller treårig tidsfrist som avses i 9 § första stycket eller andra stycket 1 förlängas en gång med högst sex månader om det finns sådana synnerliga skäl som anges i någon av punkterna. Kravet på synnerliga skäl innebär att det ska vara fråga om förhållandevis sällsynta undantagsfall.

Första punkten innebär att tidsfristen kan förlängas om domstolen, efter det att tidsfristen har börjat löpa, behöver begära in kompletterande uppgifter från sökanden på grund av att ny information har framkommit eller att nya bestämmelser har börjat gälla. Behovet av ett kompletteringsförfarande ska medföra att det inte är praktiskt möjligt för domstolen att slutföra handläggningen av målet inom den ursprungliga tidsfristen.

Enligt *andra punkten* kan en tidsfrist förlängas om det vid handläggningen av målet uppstår en försening som beror på någon yttre omständighet som domstolen inte kunde påverka och inte heller kunde förutse när tidsfristen började löpa. Ett exempel på en sådan omständighet är att en part åberopar ett nytt sakkunnigutlåtande sent i processen eller att en förhandling behöver ställas in på grund av laga förfall.

Av *tredje punkten* framgår att en tidsfrist kan förlängas om det krävs mer tid för att slutföra en bedömning som krävs enligt EU-förordningar och EU-direktiv på miljöområdet. Med EU-förordningar och EU-direktiv på miljöområdet avses lagstiftning som syftar till att skydda människors hälsa eller miljön, oavsett vilken artikel i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt som utgör rättslig grund för rättsakten.

Fjärde punkten innebär att en tidsfrist kan förlängas om det finns andra synnerliga skäl än de som anges i de föregående punkterna.

Enligt *andra stycket* får den ettåriga tidsfristen i 9 § andra stycket 2 förlängas med tre månader om det finns sådana skäl som framgår av första stycket.

Enligt *tredje stycket* ska domstolen skriftligen informera sökanden om att tidsfristen förlängs och om skälen för förlängningen.

Europeiska unionens officiella tidning

SV
L-serien

2024/1252

3.5.2024

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2024/1252

av den 11 april 2024

om inrättande av en ram för säkerställande av trygg och hållbar försörjning av kritiska råmaterial och om ändring av förordningarna (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 och (EU) 2019/1020

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 114,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ([1]),

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ([2]), och

av följande skäl:

(1) Tillgång till råmaterial är en förutsättning för unionens ekonomi och för en väl fungerande inre marknad. Det finns ett antal råmaterial, som inte är energi- eller jordbruksråvaror, vilka anses kritiska på grund av sin stora ekonomiska betydelse och utsatthet för höga försörjningsrisker, ofta på grund av att försörjningen är starkt koncentrerad till några få tredjeländer. Med tanke på att många av dessa kritiska råmaterial har stor betydelse för den gröna och den digitala omställningen och med tanke på deras användning i försvars-, flyg- och rymdtillämpningar kommer efterfrågan sannolikt att öka starkt de närmaste årtiondena. Samtidigt ökar risken för försörjningsstörningar till följd av tilltagande geopolitiska spänningar och resurskonkurrens. Om efterfrågan inte hanteras på rätt sätt kan den ökande efterfrågan på kritiska råmaterial också få negativa miljö- och samhällskonsekvenser.

(2) Eftersom värdekedjorna för kritiska råmaterial är komplexa och gränsöverskridande riskerar icke samordnade nationella åtgärder för säkerställande av en trygg och hållbar försörjning av kritiska råmaterial att undergräva den inre marknadens funktion. Kritiska råmaterial utvinns ofta i specifika länder eller regioner, beroende på den geografiska fördelningen av relevanta reserver, transporteras för vidare förädling någon annanstans och säljs sedan på den inre marknaden för användning i relevanta produkter. I förädlingsstadiet importeras och exporteras kritiska råmaterial ofta flera gånger på den inre marknaden innan de används i en slutlig tillämpning. På samma sätt kan materialåtervinning av relevanta uttjänta produkter för återvinning av kritiska råmaterial ske i ett annat land eller en annan region än där det relevanta avfallet samlas in, och de resulterande sekundära råmaterialen kommer sannolikt att återexporteras för vidare förädling och användning. Dessutom behövs kritiska råmaterial i början av många industriella värdekedjor och är ofta oumbärliga insatsvaror för en rad strategiska sektorer, däribland förnybar energi, den digitala industrin samt flyg-, rymd- och försvarssektorerna. De spelar därför en viktig roll för att förstärka den ekonomiska verksamheten på den inre marknaden, och försörjningsstörningar kan få betydande gränsöverskridande effekter mellan medlemsstaterna.

(3) Mot denna bakgrund riskerar osamordnade åtgärder från medlemsstaternas sida att snedvrida konkurrensen och fragmentera den inre marknaden, till exempel genom att införa olika regler för marknadsaktörer, tillhandahålla olika nivåer av tillgång till övervakning av försörjningsrisker, tillhandahålla olika nivåer av stöd till nationella projekt, eller genom att skapa hinder för medlemsstaternas gränsöverskridande handel med kritiska råmaterial eller relaterade varor och därmed skapa hinder för en väl fungerande inre marknad. Dessutom skulle enskilda åtgärder från

([1]) EUT C 349, 29.9.2023, s. 142.
([2]) Europaparlamentets ståndpunkt av den 12 december 2023 (ännu inte offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 18 mars 2024.

medlemsstaternas sida kunna vara otillräckliga för att på ett verkningsfullt sätt förhindra att försörjningsstörningar för kritiska råmaterial uppstår eller mindre effektiva när det gäller att uppnå detta mål.

(4) För att säkerställa den inre marknadens funktion bör det därför inrättas en gemensam unionsram för att säkerställa tillgång till en trygg och hållbar försörjning av kritiska råmaterial och för att värna om unionens ekonomiska resiliens och öppna strategiska oberoende.

(5) För det första bör ramen definiera råmaterial som anses vara strategiska och kritiska och stärka resiliensen i leveranskedjorna för dessa råmaterial i unionen, bland annat genom att identifiera och stödja vissa råmaterialprojekt och beteckna dem som strategiska projekt, och genom att göra insatser för att stimulera tekniska framsteg och resurseffektivitet i syfte att dämpa den förväntade ökningen av förbrukningen av kritiska råmaterial i unionen. För det andra är det nödvändigt att föreskriva åtgärder för att stärka unionens förmåga att övervaka och mildra försörjningsrisker nu och i framtiden. För det tredje bör ramen omfatta åtgärder för att öka cirkulariteten och hållbarheten i de kritiska råmaterial som förbrukas i unionen.

(6) För att åtgärderna i denna förordning ska inriktas på de mest relevanta råmaterialen bör en förteckning över strategiska råmaterial och en förteckning över kritiska råmaterial upprättas. Dessa förteckningar bör baseras på tydliga metoder, och kommissionen bör på ett öppet sätt informera om hur metoderna tillämpas. Dessa förteckningar bör också bidra till vägledning och samordning av medlemsstaternas ansträngningar att bidra till uppfyllandet av målen för denna förordning. Förteckningen över strategiska råmaterial bör omfatta råmaterial av hög strategisk betydelse för den inre marknadens funktion, med beaktande av deras användning i sådan strategisk teknik som ligger till grund för den gröna och den digitala omställningen eller för försvars- eller flyg- och rymdtillämpningar, som kännetecknas av ett potentiellt betydande gap mellan global tillgång och förväntad efterfrågan och för vilka en produktionsökning är förhållandevis svår, exempelvis på grund av lång ledtid för nya projekt som leder till ökad försörjningskapacitet. För att ta hänsyn till eventuella tekniska och ekonomiska förändringar bör förteckningen över strategiska råmaterial med jämna mellanrum ses över och vid behov uppdateras. För att säkerställa att ansträngningarna att öka unionens kapacitet längs värdekedjan, stärka unionens kapacitet att övervaka och motverka försörjningsrisker och diversifiera leveranserna inriktas på de råmaterial för vilka de bäst behövs, bör vissa relevanta åtgärder endast avse förteckningen över strategiska råmaterial. Medlemsstaterna bör inte hindras från att upprätta ytterligare förteckningar på grundval av sina specifika nationella behov eller från att vidta lämpliga åtgärder på nationell nivå.

(7) Förteckningen över kritiska råmaterial bör innehålla alla strategiska råmaterial liksom alla andra råmaterial av stor betydelse för unionens ekonomi överlag och för vilka det finns en allvarlig risk för försörjningsstörningar som sannolikt kommer att snedvrida konkurrensen och fragmentera den inre marknaden. Utöver den strategiska tekniken kan även andra sektorer komma att utsättas för stora försörjningsrisker i framtiden. För att ta hänsyn till eventuella tekniska och ekonomiska förändringar bör kommissionen i enlighet med nuvarande praxis med jämna mellanrum göra en bedömning på grundval av uppgifter om produktion, handel, tillämpningar, materialåtervinning och substitution för ett brett urval av råmaterial för att uppdatera förteckningarna över strategiska och kritiska råmaterial, beroende på hur de råmaterialens ekonomiska betydelse och försörjningsrisker utvecklas på den inre marknaden. Förteckningen över kritiska råmaterial bör omfatta sådana råmaterial som når upp till eller överskrider trösklarna för både ekonomisk betydelse och försörjningsrisk, utan att de berörda råmaterialen rangordnas efter kritikalitet. Bedömningen bör bygga på ett genomsnitt av de senast tillgängliga uppgifterna under en femårsperiod. De åtgärder som avser den gemensamma kontaktpunkten, planering, undersökningsarbete, övervakning, cirkularitet och hållbarhet som föreskrivs i denna förordning bör gälla alla kritiska råmaterial.

(8) Förteckningarna över strategiska och kritiska råmaterial bör använda etablerade beteckningar för de förtecknade råmaterialen. När det gäller förteckningen över strategiska råmaterial bör beteckningarna, där så är lämpligt, avse den kvalitet till vilken ett råmaterial måste raffineras för att kunna användas för tillverkning av strategisk teknik. Hänvisningar till strategiska och kritiska råmaterial bör förstås som hänvisningar till hela värdekedjan för dessa råmaterial, även i oförädlad form och i alla förädlingsstadier som, i tillämpliga fall, leder till den angivna kvaliteten. Ett exceptionellt förtydligande bör göras för aluminiumvärdekedjan, där man utöver aluminium även bör ange bauxit, dess viktigaste malm, och aluminiumoxid, dess intermediära förädlingsform. Strategiska och kritiska råmaterial utvinns, förädlas eller materialåtervinns i många fall som biprodukter från andra stora utvinnings-, förädlings- och materialåtervinningsprocesser. Råmaterialens karaktär som biprodukt bör därför inte påverka deras införande i förteckningen eller deras omfattning enligt de relevanta bestämmelserna i denna förordning.

(9) För att stödja genomförandet av uppgifter som rör utveckling och finansiering av strategiska projekt, program för undersökningsarbete, övervakningskapacitet och strategiska lager och för att ge lämpliga råd till kommissionen bör Europeiska nämnden för kritiska råmaterial (*nämnden*) inrättas. Nämnden bör bestå av företrädare för medlemsstaterna och kommissionen, samtidigt som det säkerställs att andra parter kan delta som observatörer, i synnerhet Europaparlamentet. För att utveckla erforderlig expertis för genomförandet av vissa uppgifter bör nämnden inrätta ständiga arbetsgrupper för finansiering, allmänhetens acceptans, undersökningsarbete, övervakning och strategiska lager samt en sådan arbetsgrupp för cirkularitet, resurseffektivitet och substitution, som bör fungera som ett nätverk och samla de berörda nationella myndigheterna och vid behov samråda med näringsliv, högskolor, civilsamhälle och andra relevanta intressenter. Nämndens rådgivning och yttranden bör vara icke-bindande, och avsaknad av sådan rådgivning eller sådana yttranden bör inte hindra kommissionen från att utföra sina uppgifter enligt denna förordning.

(10) Det är nödvändigt att införa lämpliga åtgärder för att fastställa en gemensam strategi för strategiska projekt i unionen som är verksamma inom utvinning, förädling eller materialåtervinning av strategiska råmaterial eller som bidrar till produktionen av relevanta ersättningsmaterial. Dessa strategiska projekt bör, tillsammans med medlemsstaternas insatser, bidra till att öka kapaciteten att säkerställa en trygg försörjning av strategiska råmaterial. Andra åtgärder, särskilt i fråga om undersökningsarbete och cirkularitet, är också avsedda att bidra till att förstärka olika led i värdekedjan.

(11) För att minska unionens växande risk för försörjningsstörningar som sannolikt kommer att snedvrida konkurrensen och fragmentera den inre marknaden bör kommissionen och medlemsstaterna stärka kapaciteten i de olika leden i värdekedjan för strategiska råmaterial, i syfte att bidra till att nå riktmärken för unionens kapacitet och diversifiering av försörjningen. Sådana riktmärken bör bidra till att vägleda insatserna för att stärka unionens kapacitet i alla led i värdekedjan för strategiska råmaterial, inbegripet utvinning, förädling och materialåtervinning, och öka diversifieringen av den externa försörjningen av strategiska råmaterial. Målet bör vara att öka kapaciteten för alla strategiska råmaterial i varje led i värdekedjan, och samtidigt sträva efter att uppnå övergripande kapacitetsriktmärken på unionsnivå för utvinning, förädling och materialåtervinning av strategiska råmaterial. Unionen bör för det första öka användningen av sina egna geologiska resurser av strategiska råmaterial och bygga upp sin kapacitet att utvinna de råmaterial som krävs för att producera åtminstone 10 % av unionens förbrukning av strategiska råmaterial. Med beaktande av att utvinningskapaciteten är starkt beroende av tillgången till geologiska resurser i unionen är uppnåendet av detta riktmärke beroende av den tillgången. För det andra, för att bygga upp en fullständig värdekedja och förebygga att flaskhalsar uppstår i de intermediära leden bör dessutom unionens förädlingskapacitet ökas och unionen bör kunna producera åtminstone 40 % av unionens årliga förbrukning av strategiska råmaterial. För det tredje förväntas en allt större del av unionens förbrukning av strategiska råmaterial under de kommande årtiondena kunna tillgodoses av sekundära råmaterial, något som skulle förbättra tryggheten och hållbarheten i unionens råmaterialförsörjning. Unionens materialåtervinningskapacitet bör därför kunna producera minst 25 % av unionens årliga samlade förbrukning av strategiska råmaterial och unionen bör kunna materialåtervinna avsevärt större mängder av varje strategiskt råmaterial från avfall. För avfallsflöden och strategiska råmaterial för vilka det finns tillräcklig information för att uppskatta unionens materialåtervinningskapacitet som en andel av de strategiska råmaterial som ingår i dessa avfallsflöden bör ett ytterligare avfallsbaserat riktmärke fastställas. Kompletterande insatser för att förbättra resurseffektiviteten genom forskning och innovation, substitution, upplysningsåtgärder och andra relevanta åtgärder kommer också att göra det lättare att uppnå dessa riktmärken. Dessa riktmärken avser 2030, i linje med unionens klimat- och miljömål enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119 ([3]) och de digitala målen enligt Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2022/2481 ([4]), som de bidrar till. Dessutom innebär arbetstillfällen av hög kvalitet, inbegripet kompetensutveckling och övergångar mellan arbeten, att risker i enskilda sektorer på arbetsmarknaden motverkas och att unionens konkurrenskraft kan säkerställas. Kommissionen och medlemsstaterna bör också stimulera tekniska framsteg och resurseffektivitet i syfte att dämpa den förväntade ökningen av förbrukningen av kritiska råmaterial i unionen under lämpliga referensprognoser. I samband med utarbetandet av genomförandeåtgärder enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG ([5]), bör kommissionen överväga ekodesignkravens potentiella bidrag till att uppnå de unionsprioriteringar som fastställs i den här förordningen.

([3]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119 av den 30 juni 2021 om inrättande av en ram för att uppnå klimatneutralitet och om ändring av förordningarna (EG) nr 401/2009 och (EU) 2018/1999 (*europeisk klimatlag*) (EUT L 243, 9.7.2021, s. 1).

([4]) Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2022/2481 av den 14 december 2022 om inrättande av policyprogrammet för det digitala decenniet 2030 (EUT L 323, 19.12.2022, s. 4).

([5]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG av den 21 oktober 2009 om upprättande av en ram för att fastställa krav på ekodesign för energirelaterade produkter (EUT L 285, 31.10.2009, s. 10).

(12) För försörjningen av vissa råmaterial är unionen nästan helt beroende av ett enda land. Ett sådant beroende skapar stora risker för försörjningsstörningar som sannolikt kommer att snedvrida konkurrensen och fragmentera den inre marknaden. För att begränsa sådana risker och öka unionens ekonomiska resiliens bör ansträngningar göras för att säkerställa att unionen 2030 inte längre är beroende av något enskilt tredjeland för mer än 65 % av sina leveranser av ett visst strategiskt råmaterial, oförädlat eller i vilket förädlingsstadium som helst, dock under särskilt hänsynstagande till länder med vilka unionen ingått ett strategiskt partnerskap (strategiskt partnerskap), ett frihandelsavtal eller andra samarbetsformer för råmaterial, eftersom de ger fastare garantier mot försörjningsrisker.

(13) För att riktmärkena ska nås i tid bör kommissionen med bistånd av nämnden övervaka och redovisa framstegen i riktning mot riktmärkena och mot dämpningen av efterfrågan. Om framstegen mot riktmärkena och mot dämpningen av efterfrågan överlag är otillfredsställande bör kommissionen bedöma om kompletterande åtgärder är genomförbara och proportionerliga. Bristande framsteg som avser bara ett strategiskt råmaterial eller en liten uppsättning strategiska råmaterial bör i princip inte leda till kompletterande unionsåtgärder.

(14) Kommissionen bör med bistånd av nämnden kartlägga projekt i unionen som är avsedda för att inleda eller utöka utvinning, förädling eller materialåtervinning av strategiska råmaterial eller produktion och uppskalning av material som kan ersätta strategiska råmaterial i strategisk teknik, i syfte att erkänna sådana projekt som strategiska projekt. Ändamålsenligt stöd till strategiska projekt kan förbättra tillgången till strategiska råmaterial i senare led, skapa ekonomiska möjligheter i värdekedjan för bland annat små och medelstora företag och bidra till nya arbetstillfällen. För att säkerställa utvecklingen av strategiska projekt i hela unionen bör därför sådana projekt omfattas av rationaliserade och förutsägbara tillståndsprocesser och stöd för att få tillgång till finansiering. Sådana åtgärder skulle även kunna inspirera till förbättringar av andra tillståndsprocesser och av tillgången till finansiering för projekt som avser kritiska eller andra råmaterial. För att styra stödet och säkerställa mervärdet bör projekten innan de får stöd bedömas enligt en uppsättning kriterier. Råmaterialprojekt där strategiska råmaterial är en biprodukt, inklusive från järnskrot, bör också vara berättigade till sådant stöd om de uppfyller alla relevanta kriterier. För att erkännas som strategiska projekt i unionen bör projekten stärka unionens försörjningstrygghet för strategiska råmaterial. Projekten bör också uppvisa tillräcklig teknisk genomförbarhet, inbegripet den förväntade volymen av strategiska råmaterial eller ersättningsmaterial med vilka de ökar unionens kapacitet, med undantag för material som produceras för forskningsändamål. Projekten bör dessutom genomföras på ett miljömässigt och socialt hållbart sätt. De bör också skapa gränsöverskridande nytta inte bara i den berörda medlemsstaten, inbegripet spridningseffekter längre ned i värdekedjan. Om kommissionen bedömer att kriterierna är uppfyllda, bör den offentliggöra erkännandet som strategiskt projekt i ett beslut. Eftersom ett snabbt godkännande är avgörande för att verkningsfullt stödja unionens försörjningstrygghet, bör bedömningsförfarandet vara enkelt och inte onödigt betungande.

(15) Vid bedömningen av huruvida ett projekt i ett tredjeland eller i ett utomeuropeiskt land eller territorium bidrar till unionens försörjningstrygghet bör hänsyn särskilt tas till utomeuropeiska länders och territoriers status enligt unionsrätten. Medlemsstaternas utomeuropeiska länder och territorier bidrar till unionens säkra tillgång till en hållbar försörjning av kritiska och strategiska råmaterial, särskilt inom ramen för strategiska partnerskap.

(16) Kommissionen bör med bistånd av nämnden kartlägga strategiska projekt i tredjeländer eller i de utomeuropeiska länderna och territorierna som är avsedda för att inleda eller utöka utvinning, förädling eller materialåtervinning av strategiska råmaterial eller produktion av material som kan ersätta strategiska råmaterial i strategisk teknik. För att sådana strategiska projekt ska genomföras effektivt bör de ges förbättrad tillgång till finansiering, till exempel genom tillgång till riskbegränsande mekanismer för investeringar. För att säkerställa mervärdet bör projekten bedömas enligt en uppsättning kriterier. Precis som strategiska projekt i unionen bör strategiska projekt i tredjeländer stärka unionens försörjningstrygghet för strategiska råmaterial och uppvisa tillräcklig teknisk genomförbarhet. Både strategiska projekt i unionen och strategiska projekt i tredjeländer, eller i utomeuropeiska länder och territorier, bör uppfylla samma nivå av social och miljömässig hållbarhet. För att utgöra ett strategiskt projekt på en framväxande marknad eller i en utvecklingsekonomi bör projektet gynna både unionen och det involverade tredjelandet och tillföra mervärde i det landet, även med beaktande av projektets förenlighet med unionens gemensamma handelspolitik. Ett sådant mervärde kan uppstå genom att projektet bidrar till fler än ett led i värdekedjan eller genom att projektet medför mer övergripande ekonomisk nytta och samhällsnytta, exempelvis skapande av arbetstillfällen i linje med internationella normer. Om kommissionen bedömer att kriterierna är uppfyllda, bör den offentliggöra erkännandet som strategiskt projekt i ett beslut.

(17) För att den ökade produktionen av kritiska råmaterial ska vara hållbar bör nya projekt för kritiska råmaterial planeras och genomföras på ett hållbart sätt som omfattar alla de aspekter av hållbarhet som framhålls i kommissionens publikation av den 11 september 2021 om principerna för hållbara råvaror i EU, vilket inbegriper säkerställande av skyddet för miljön, förebyggande och minimering av socialt negativa konsekvenser genom användning av socialt hållbar praxis, inklusive respekt för mänskliga rättigheter och kvinnors rättigheter, samt transparenta affärsmetoder. Projekten bör också bedrivas med ett seriöst engagemang liksom omfattande och rättvisa samråd med relevanta berörda parter såsom lokalsamhällen och urfolk. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt respekt för mänskliga rättigheter när ett projekt inbegriper potentiell förflyttning av människor. För att ge projektägare klara och effektiva sätt att följa det här kriteriet bör efterlevnad av relevant unionsrätt eller nationell rätt, internationella normer, riktlinjer och principer, beroende på vad som är relevant, eller deltagande i ett certifieringssystem som är erkänt enligt denna förordning betraktas som tillräckligt.

(18) I enlighet med försiktighetsprincipen bör kommissionen inte bevilja ett projekt för djuphavsutvinning strategisk status innan djuphavsutvinningens effekter på den marina miljön, den biologiska mångfalden och mänsklig verksamhet har undersökts tillräckligt, riskerna är kända och tekniken och operativa metoder kan visa att miljön inte skadas allvarligt.

(19) Alla projektägare för projekt som rör strategiska råmaterial bör kunna ansöka hos kommissionen om att få projektet erkänt som strategiskt projekt. Ansökan bör omfatta relevanta handlingar och underlag som rör kriterierna. För att bättre bedöma projektets sociala, miljömässiga och ekonomiska rimlighet och genomförbarhet och beräkningarnas tillförlitlighet bör projektägaren också tillhandahålla en klassificering av projektet enligt Förenta nationernas ramklassificering för resurser, För att möjliggöra en objektiv kontroll av den klassificeringen bör projektägaren underbygga den med relevant underlag. En tidsplan för projektet bör bifogas ansökningen, så att det går att uppskatta när projektet kan bidra till riktmärkena för inhemsk kapacitet eller för diversifiering. Eftersom allmänhetens acceptans för gruvprojekt är avgörande för att de ska kunna genomföras i praktiken, bör projektägaren också lämna in en plan med åtgärder för att underlätta allmänhetens acceptans. Särskild vikt bör fästas vid arbetsmarknadens parter, det civila samhället och tillsynsorgan. Projektägaren bör också lämna en affärsplan med uppgifter om projektets ekonomiska lönsamhet och en finansieringsöversikt, ägarstrukturen och offtake-avtal, skattningar av möjliga nya arbetstillfällen och projektets behov av utbildad arbetskraft, inklusive kompetenshöjning och omskolning. För att harmonisera ansökningsförfarandet bör kommissionen tillhandahålla en gemensam mall för ansökningar.

(20) Ansökningar som avser projekt som kan påverka urfolk bör innehålla en plan med åtgärder för meningsfulla samråd med berörda urfolk, förebyggande och minimering av negativa konsekvenser för dessa urfolk och, när så är lämpligt, rättvis ersättning. Om dessa principer behandlas i den nationella rätt som är tillämplig på projektet skulle planen i stället kunna beskriva dessa åtgärder. För projekt i tredjeländer som inbegriper utvinning och som inte omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/21/EG ([6]) bör projektägaren också tillhandahålla en plan för att förbättra miljöns tillstånd vid de påverkade platserna efter det att utvinningen har upphört. Om projektet är beläget i ett skyddat område bör projektägaren undersöka tekniskt lämpliga alternativa platser och beskriva dem i en plan, inbegripet varför de inte anses lämpliga för projektets placering.

(21) För att strukturera processen bör kommissionen anordna en öppen ansökningsomgång med regelbundna stängningsdatum, motsvarande nämndens mötesdatum, då projektägare för sina projekt kan ansöka om erkännande av status som strategiska projekt. För att skapa klarhet för projektägare när det gäller deras ansökningar om strategiska projekt bör kommissionen rätta sig efter en tidsfrist för sitt beslut om huruvida ett projekt ska erkännas som strategiskt. För att hantera särskilt komplicerade ärenden eller ett stort antal ansökningar vid ett stängningsdatum bör kommissionen kunna förlänga denna tidsfrist en gång. Den bör dela med sig av sin bedömning till nämnden före dess möte och bör ta hänsyn till nämndens yttrande i sitt beslut om erkännande av ett strategiskt projekt.

(22) Eftersom det är nödvändigt med samarbete från den medlemsstat i vilken ett strategiskt projekt ska genomföras för att projektet ska kunna genomföras, bör den medlemsstaten ha rätt att invända och därigenom förhindra att ett projekt erkänns som strategiskt projekt mot den medlemsstatens vilja. Om den berörda medlemsstaten gör det, bör den motivera sin invändning med hänvisning till de kriterier som föreskrivs i denna förordning. På liknande sätt bör

([6]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/21/EG av den 15 mars 2006 om hantering av avfall från utvinningsindustrin och om ändring av direktiv 2004/35/EG (EUT L 102, 11.4.2006, s. 15).

unionen inte som strategiskt projekt erkänna projekt som ska genomföras i ett tredjeland mot dess regerings vilja, och bör alltså avhålla sig från det om regeringen i tredjelandet invänder.

(23) För att förebygga missbruk av statusen som strategiskt projekt bör kommissionen ha rätt att återkalla sitt erkännande av ett strategiskt projekt, med angivande av skäl för detta, efter samråd med nämnden och den berörda projektägaren, om det strategiska projektet inte längre uppfyller villkoren eller om erkännandet byggde på en ansökan med oriktiga uppgifter av betydelse för bedömningen av urvalskriterierna. I syfte att locka till sig långsiktiga investeringar och säkerställa rättslig förutsägbarhet bör ett strategiskt projekt vid uppdateringar av förteckningen över strategiska råmaterial i en bilaga behålla sin status under en rimlig period efter återkallandet.

(24) Med tanke på de strategiska projektens betydelse för trygg försörjning av strategiska råmaterial och för att skydda den inre marknadens funktion bör strategiska projekt anses ha allmänintresse. Trygg försörjning av strategiska råmaterial är av avgörande betydelse för att den gröna och den digitala omställningen ska lyckas och för försvars-, flyg- och rymdsektorernas resiliens. För att bidra till en tryggad försörjning av strategiska råmaterial i unionen bör medlemsstaterna kunna ge stöd i de nationella tillståndsprocesserna för att påskynda genomförandet av strategiska projekt i enlighet med unionsrätten.

(25) Den nationella tillståndsprocessen säkerställer att projekt för kritiska råmaterial är säkra och trygga och överensstämmer med sociala krav och miljö- och säkerhetskrav. Unionens miljörätt fastställer gemensamma villkor för innehållet i den nationella tillståndsprocessen, vilket säkerställer en hög nivå av miljöskydd och möjliggör hållbar exploatering av unionens potential i värdekedjan för råmaterial. Att ett projekt erkänns som strategiskt projekt bör därför inte påverka tillämpningen av gällande tillståndsvillkor för relevanta projekt, bland annat de villkor som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU ([7]), rådets direktiv 92/43/EEG ([8]), Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG, ([9]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU ([10]), Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/35/EG ([11]), Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG ([12]) samt direktiv 2006/21/EG.

(26) Samtidigt motverkar de nationella tillståndsprocessernas oförutsägbarhet, komplexitet och ibland orimliga tidsåtgång den investeringssäkerhet som krävs för att i praktiken utveckla projekt för strategiska råmaterial. Strukturen och längden på en tillståndsprocess för relevanta projekt kan också variera kraftigt mellan medlemsstaterna. För att säkerställa och påskynda det praktiska genomförandet bör medlemsstaterna därför hålla sig med rationaliserade och förutsägbara tillståndsprocesser för strategiska projekt. Strategiska projekt bör således ges prioriterad status på nationell nivå för att säkerställa snabb administrativ hantering och brådskande hantering i alla rättsliga förfaranden och tvistlösningsförfaranden som rör dessa projekt. Denna förordning bör inte hindra behöriga myndigheter från att rationalisera tillståndsgivningen för andra projekt i värdekedjan för kritiska råmaterial som inte är strategiska projekt.

(27) Med tanke på de strategiska projektens betydelse för att unionens försörjningstrygghet för strategiska råmaterial och deras bidrag till unionens öppna strategiska oberoende och den gröna och den digitala omställningen, bör de av den ansvariga tillståndsmyndigheten anses ha allmänintresse. Det bör vara möjligt att godkänna strategiska projekt med negativa miljökonsekvenser, i den utsträckning de omfattas av tillämpningsområdena för direktiv 2000/60/EG, 92/43/EEG eller 2009/147/EG eller unionslagstiftningsakter om restaurering av natur om den ansvariga tillståndsmyndigheten på grundval av en bedömning i det enskilda fallet finner att det allmänintresse som projektet tjänar uppväger de konsekvenserna, förutsatt att alla tillämpliga villkor i de rättsakterna är uppfyllda. Bedömningen bör vederbörligen beakta utvinningsorternas geologiska särdrag, då dessa begränsar beslut om lokalisering på grund av att det saknas alternativa utvinningsplatser.

([7]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (EUT L 26, 28.1.2012, s. 1).

([8]) Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (EGT L 206, 22.7.1992, s. 7).

([9]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område (EGT L 327, 22.12.2000, s. 1).

([10]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU av den 24 november 2010 om industriutsläpp (samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar) (EUT L 334, 17.12.2010, s. 17).

([11]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/35/EG av den 21 april 2004 om miljöansvar för att förebygga och avhjälpa miljöskador (EUT L 143, 30.4.2004, s. 56).

([12]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (EUT L 20, 26.1.2010, s. 7).

(28) För att minska komplexiteten i tillståndsprocessen och öka dess effektivitet och öppenhet bör projektägare för projekt för kritiska råmaterial kunna ha kontakt med en gemensam kontaktpunkt som ansvarar för att underlätta och samordna hela tillståndsprocessen. I detta syfte bör medlemsstaterna inrätta eller utse en eller flera kontaktpunkter och säkerställa att projektägare behöver samverka med endast en gemensam kontaktpunkt. Det bör vara upp till medlemsstaterna att avgöra om en gemensam kontaktpunkt också är en myndighet som fattar tillståndsbeslut. För att de gemensamma kontaktpunkterna ska kunna fullgöra sina åligganden på ett effektivt sätt, bör medlemsstaterna förse dem med tillräckligt med personal och resurser. Dessutom bör projektägaren ha möjlighet att kontakta en relevant administrativ enhet inom den gemensamma kontaktpunkten för att säkerställa att den har en tillgänglig kontakt.

(29) Medlemsstaterna bör, mot bakgrund av sin interna organisation, kunna välja om de ska inrätta eller utse sina gemensamma kontaktpunkter på lokal, regional eller nationell nivå, eller på någon annan relevant administrativ nivå. Dessutom bör medlemsstaterna, på den administrativa nivå som de har valt, kunna inrätta eller utse olika gemensamma kontaktpunkter som endast fokuserar på projekt för kritiska råmaterial som rör ett visst led i värdekedjan, nämligen utvinning, förädling eller materialåtervinning. Samtidigt bör projektägare enkelt kunna identifiera den gemensamma kontaktpunkt som ansvarar för deras projekt. I detta syfte bör medlemsstaterna säkerställa att det inom det geografiska område som motsvarar den administrativa nivå där de har valt att inrätta eller utse sin gemensamma kontaktpunkt inte finns mer än en sådan gemensam kontaktpunkt per relevant led i värdekedjan. Eftersom många projekt för kritiska råmaterial omfattar mer än ett led i värdekedjan bör medlemsstaterna, för att undvika förvirring, säkerställa att en gemensam kontaktpunkt utses för sådana projekt i god tid.

(30) För att skapa klarhet om strategiska projekts tillståndsstatus och begränsa effekterna av eventuell oseriös tvistlösning, utan att för den skull motverka effektiv rättslig prövning, bör medlemsstaterna säkerställa att alla tvister avseende tillståndsprocessen för strategiska projekt löses inom rimlig tid. Därför bör medlemsstaterna säkerställa att sökande och projektägare har tillgång till enkla tvistlösningsförfaranden och att strategiska projekt i alla domstols- och tvistlösningsförfaranden rörande projekten är föremål för brådskande hantering, om och i den utsträckning sådana brådskande förfaranden föreskrivs i nationell rätt.

(31) För att privatpersoner och företag direkt ska kunna åtnjuta den inre marknadens fördelar utan att det medför en onödig extra administrativ börda, föreskrivs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 ([13]), genom vilken den gemensamma digitala ingången inrättas, allmänna regler för digitalt tillhandahållande av information, förfaranden och stödtjänster som är relevanta för den inre marknadens funktion. De informationskrav och förfaranden som omfattas av den här förordningen bör överensstämma med kraven i förordning (EU) 2018/1724. Det bör särskilt säkerställas att projektägare för strategiska projekt kan få tillgång till och genomföra alla förfaranden som rör tillståndsprocessen helt online, i enlighet med artikel 6.1 i och bilaga II till förordning (EU) 2018/1724.

(32) För att ge projektägare och andra investerare den trygghet och klarhet som krävs för att öka utvecklingen av strategiska projekt bör medlemsstaterna säkerställa att tillståndsprocessen för sådana projekt inte överskrider angivna tidsfrister. För strategiska projekt som bara avser förädling eller materialåtervinning bör tillståndsprocessen inte ta längre tid än 15 månader. För strategiska projekt som avser utvinning bör tillståndsprocessen inte ta längre tid än 27 månader, med tanke på de potentiella konsekvensernas komplexitet och omfattning. Utarbetandet av miljökonsekvensbeskrivningen enligt direktiv 2011/92/EU åligger dock projektägaren och bör inte ingå i de tidsfrister som medlemsstaterna är bundna av. Därför bör den gemensamma kontaktpunkten meddela det datum då projektägaren måste lämna in miljökonsekvensbeskrivningen, och eventuell tid mellan det datumet som meddelats och det faktiska inlämnandet av miljökonsekvensbeskrivningen bör inte räknas in i tidsfristen. Samma princip bör gälla om den gemensamma kontaktpunkten, efter de samråd som krävs, meddelar projektägaren att det har möjlighet att lämna ytterligare upplysningar för att komplettera miljökonsekvensbeskrivningen. I undantagsfall av skäl som rör det föreslagna projektets art, komplexitet, lokalisering eller storlek bör medlemsstaterna dessutom kunna förlänga tidsfristerna. Sådana undantagsfall skulle kunna inbegripa oförutsedda omständigheter som gör att man behöver komplettera eller slutföra miljöbedömningar med anknytning till projektet.

([13]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 av den 2 oktober 2018 om inrättande av en gemensam digital ingång för tillhandahållande av information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012 (EUT L 295, 21.11.2018, s. 1).

(33) Medlemsstaterna bör säkerställa att de ansvariga myndigheterna har tillräckligt med resurser och personal för att de på ett ändamålsenligt sätt ska kunna hålla de tidsfrister som de åläggs. Genom instrumentet för tekniskt stöd, inrättat enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/240 ([14]), bör kommissionen stödja medlemsstaterna, på dessas begäran, med att utforma, utveckla och genomföra reformer, bland annat stärkt administrativ kapacitet för den nationella tillståndsprocessen, såsom den gemensamma kontaktpunkten.

(34) De miljöbedömningar och godkännanden som unionsrätten kräver, bland annat i fråga om vatten, mark, livsmiljöer och fåglar, är en integrerad del av tillståndsprocessen för råmaterialprojekt och en nödvändig skyddsåtgärd för att säkerställa att negativa miljökonsekvenser förhindras eller hålls så små som möjligt. För att säkerställa att tillståndsprocessen för strategiska projekt är förutsägbar och tar rimligt med tid, bör all potential att rationalisera erforderliga bedömningar och godkännanden tas till vara, utan att avkall görs på miljöskyddets nivå eller på bedömningarnas kvalitet. I detta syfte bör de bedömningar som krävs kombineras genom ett gemensamt eller samordnat förfarande för att förhindra onödigt dubbelarbete. Dessutom bör projektägare och ansvariga myndigheter uttryckligen komma överens om den kombinerade bedömningens omfattning innan den utförs för att undvika onödiga uppföljningsåtgärder. Slutligen bör projektägare kunna samverka med en enda myndighet i samband med detta gemensamma eller samordnade förfarande.

(35) Markanvändningskonflikter kan skapa hinder för genomförandet av projekt för kritiska råmaterial. Väl utformade planer, inbegripet samhällsplanering och zonindelning, där hänsyn tas till potentialen att genomföra projekt för kritiska råmaterial och vars potentiella miljökonsekvenser bedöms, kan bidra till en avvägning mellan samhällsnytta och allmänintressen, minska konfliktriskerna och påskynda ett hållbart genomförande av projekt för kritiska råmaterial i unionen. Ansvariga nationella, regionala och lokala myndigheter bör därför överväga att inkludera bestämmelser om projekt för kritiska råmaterial när de utvecklar sådana planer. Detta påverkar inte befintliga krav på att bedöma sådana planers potentiella miljökonsekvenser eller bedömningarnas erforderliga kvalitet.

(36) Inom unionen har projekt för kritiska råmaterial ofta svårt att få tillgång till finansiering. Marknaderna för kritiska råmaterial kännetecknas ofta av hög prisvolatilitet, långa ledtider, stark koncentration och bristande insyn. Dessutom kräver finansiering av sektorn omfattande expertkunskaper som finansiella institutioner ofta saknar. För att avhjälpa dessa faktorer och bidra till en stabil och trygg försörjning av strategiska råmaterial, bör medlemsstaterna och kommissionen underlätta tillgång till finansiering och administrativt stöd.

(37) En stark europeisk värdekedja är nödvändig för att säkerställa försörjningstryggheten för att skydda den inre marknadens funktion, och en ökning av kapaciteten kan endast uppnås med tillräckliga ekonomiska resurser, varav en del skulle kunna komma från befintliga unionsfonder. Projekt för kritiska råmaterial, inbegripet strategiska projekt, skulle kunna vara berättigade till stöd från sådana fonder om kraven i respektive program är uppfyllda, till exempel när det gäller geografisk lokalisering, miljön eller deras bidrag till innovation. Relevanta fonder inbegriper sammanhållningspolitiska program, såsom Europeiska regionala utvecklingsfonden som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1058 ([15]), vars bidrag för att främja regional sammanhållning kan göra det möjligt för små och medelstora företag att utveckla innovativa projekt, till exempel kopplade till minskad energianvändning vid förädling av råmaterial. Fonden för en rättvis omställning som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1056 ([16]) skulle också kunna användas för att stödja sådana typer av projekt i den mån de bidrar till att minska de sociala och ekonomiska kostnader som den gröna omställningen medför. Dessutom skulle faciliteten för återhämtning och resiliens som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 ([17]), särskilt REPowerEU-kapitlet, som är inriktat på energitrygghet och diversifiering av energiförsörjningen, kunna mobiliseras för att stödja projekt inom till exempel

([14]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/240 av den 10 februari 2021 om inrättande av ett instrument för tekniskt stöd (EUT L 57, 18.2.2021, s. 1).

([15]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1058 av den 24 juni 2021 om Europeiska regionala utvecklingsfonden och Sammanhållningsfonden (EUT L 231, 30.6.2021, s. 60).

([16]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1056 av den 24 juni 2021 om inrättande av Fonden för en rättvis omställning (EUT L 231, 30.6.2021, s. 1).

([17]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EUT L 57, 18.2.2021, s. 17).

materialåtervinning eller återvinning av råmaterial. Innovationsfonden som inrättats genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG ([18]), vars mål framför allt är att driva in ren och innovativ teknik på marknaden, skulle kunna ge bidrag bland annat för att möjliggöra utveckling av materialåtervinningskapacitet för råmaterial med koppling till koldioxidsnål teknik. InvestEU som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/523 ([19]) är vidare unionens flaggskeppsprogram för att främja investeringar, särskilt i den gröna och den digitala omställningen, genom att tillhandahålla finansiering och tekniskt stöd. Genom användningen av blandfinansieringsmekanismer bidrar InvestEU till att locka ytterligare offentligt och privat kapital. Kommissionen kommer att samarbeta med InvestEU:s genomförandepartner för att expandera stödet till och investeringarna i relevanta projekt, i överensstämmelse med de gemensamma målen i förordning (EU) 2021/523 och den här förordningen. Slutligen skulle projekt i tredjeländer som bidrar till att diversifiera unionens försörjning kunna stödjas genom relevanta fonder, såsom instrumentet för grannskapet, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete och Europeiska fonden för hållbar utveckling plus som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/947 ([20]).

(38) För att råda bot på begränsningarna i de för närvarande ofta fragmenterade offentliga och privata investeringarna och underlätta integration och avkastning bör kommissionen, medlemsstaterna och de projektansvariga bankerna bättre samordna och skapa samverkansfördelar mellan befintliga finansieringsprogram på unionsnivå och nationell nivå och säkerställa bättre samordning och samarbete med industrin och centrala aktörer i den privata sektorn. För det ändamålet bör en särskild arbetsgrupp i nämnden med experter från medlemsstaterna och kommissionen och från berörda offentliga finansiella institutioner inrättas. Denna arbetsgrupp bör diskutera individuella finansieringsbehov hos strategiska projekt och deras befintliga finansieringsmöjligheter för att ge projektägare förslag på hur de bäst kan få tillgång till befintliga finansieringsmöjligheter. När nämnden diskuterar och lämnar rekommendationer om finansiering av strategiska projekt i tredjeländer bör den särskilt beakta strategin Global Gateway, som presenterades i det gemensamma meddelandet från kommissionen och unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik av den 1 december 2021 med titeln *The Global Gateway*.

(39) Privata investeringar från företag, finansiella investerare och förhandsköpare har avgörande betydelse. Om enbart privata investeringar inte är tillräckliga kan driftsättningen av projekt i värdekedjan för kritiska råmaterial kräva offentligt stöd i form av exempelvis garantier, lån eller kapitalinvesteringar eller investeringar i form av kapital likställt med eget kapital. Det offentliga stödet kan utgöra statligt stöd. Sådant offentligt stöd bör ha en stimulanseffekt och vara nödvändigt, lämpligt och proportionerligt. De befintliga riktlinjerna för statligt stöd, som nyligen setts över på djupet i enlighet med målen för den gröna och den digitala omställningen, ger gott om möjligheter att stödja investeringar i värdekedjan för kritiska råmaterial, förutsatt att vissa villkor iakttas.

(40) Offentligt stöd används för att hantera specifika, angivna marknadsmisslyckanden eller icke-optimala investeringssituationer på ett proportionellt sätt, och åtgärderna bör inte överlappa eller tränga ut privat finansiering eller snedvrida konkurrensen på den inre marknaden. Åtgärderna bör ha ett tydligt mervärde för unionen.

(41) De volatila priserna på flera strategiska råmaterial, som förvärras av de begränsade möjligheterna att prissäkra dem på terminsmarknaderna, innebär hinder för såväl projektägare som vill finansiera projekt för strategiska råmaterial som konsumenter i senare led som vill ha stabila, förutsägbara priser för viktiga insatsvaror. För att minska osäkerheten kring framtida priser på strategiska råmaterial, och därmed begränsa försörjningsrisken för att skydda den inre marknadens funktion, är det nödvändigt att inrätta ett system som låter både berörda förhandsköpare och projektägare för strategiska projekt lägga köp- eller säljanbud och knyta kontakter om deras anbud är potentiellt kompatibla.

([18]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG av den 13 oktober 2003 om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom unionen och om ändring av rådets direktiv 96/61/EG (EUT L 275, 25.10.2003, s. 32).

([19]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/523 av den 24 mars 2021 om inrättande av InvestEU-programmet och om ändring av förordning (EU) 2015/1017 (EUT L 107, 26.3.2021, s. 30).

([20]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/947 av den 9 juni 2021 om inrättande av instrumentet för grannskapet, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete – Europa i världen – om ändring och upphävande av Europaparlamentets och rådets beslut nr 466/2014/EU och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1601 och rådets förordning (EG, Euratom) nr 480/2009 (EUT L 209, 14.6.2021, s. 1).

(42) Den befintliga kunskapen om och kartläggningen av unionens råmaterialförekomster härstammar från en tid när en tryggad försörjning av kritiska råmaterial för utveckling av strategisk teknik inte var en prioritering. Brist på uppdaterad geologisk information om kritiska råmaterial i unionen skulle kunna undergräva utvecklingen av utvinningsprojekt och därmed försvaga insatserna för att minska försörjningsrisken och skydda den inre marknadens funktion. För att inhämta och uppdatera information om förekomster av kritiska råmaterial bör medlemsstaterna, när så är relevant med tanke på de geologiska förhållandena, utarbeta nationella kartläggningsprogram för allmänt undersökningsarbete för kritiska råmaterial och de viktigaste mineral som de utvinns tillsammans med. Detta bör inbegripa åtgärder såsom geologisk kartläggning, geokemiska kampanjer, geovetenskapliga undersökningar samt ombehandling av befintliga geovetenskapliga dataset. Detta ökar sannolikheten för att nya fyndigheter lokaliseras, vilket i sin tur bör stimulera investeringar i undersökningsarbete. I programmen för undersökningsarbete bör man också överväga att använda nya undersökningsmetoder som gör det möjligt att identifiera förekomster på större djup än med konventionell teknik. För att underlätta utvecklingen av utvinningsprojekt bör medlemsstaterna offentliggöra viss grundläggande information som inhämtats under deras nationella program för undersökningsarbete, i förekommande fall med hjälp av infrastrukturen för rumslig information enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/2/EG ([21]), och tillhandahålla mer detaljerad information på begäran. Kommissionen bör kunna utfärda riktlinjer för att främja ett harmoniserat format för programmen för undersökningsarbete.

(43) Rymddata och rymdtjänster från jordobservation kan stödja satsningarna på hållbara värdekedjor för kritiska råmaterial genom att tillhandahålla ett kontinuerligt informationsflöde, vilket kan vara användbart för verksamheter såsom övervakning och förvaltning av gruvområden, miljökonsekvensbedömningar, bedömningar av socioekonomiska konsekvenser och undersökningsarbete avseende mineralresurser. Eftersom jordobservation även kan tillhandahålla data om avlägsna och otillgängliga områden bör den i möjligaste mån tas i beaktande av medlemsstaterna när de utformar och genomför sina nationella program för undersökningsarbete.

(44) Även om unionens värdekedja för kritiska råmaterial måste förstärkas för tryggare råmaterialförsörjning, kommer försörjningskedjorna för kritiska råmaterial att förbli världsomspännande och utsatta för externa faktorer. Nyligen inträffade och pågående händelser såsom covid-19-krisen och det oprovocerade och omotiverade militära angreppet på Ukraina har visat hur sårbara några av unionens försörjningskedjor är för störningar. För att säkerställa att unionsindustrier och medlemsstaternas industrier kan föregripa försörjningsstörningar och hantera konsekvenserna av dem, bör åtgärder vidtas för att stärka övervakningskapaciteten, samordna strategiska lager och förstärka företagens beredskap.

(45) Medlemsstaterna har inte samma kapacitet för riskkartläggning och riskförebyggande, och alla medlemsstater har inte särskilda strukturer för övervakning av försörjningskedjorna för kritiska råmaterial så att de kan informera företagen om eventuella risker för försörjningsstörningar. Även om vissa företag investerat i övervakning av försörjningskedjorna finns det dock andra som saknar kapacitet för det. Med tanke på att försörjningskedjorna för de kritiska råmaterialen är världsomspännande och komplexa bör därför kommissionen utveckla en särskild resultattavla för övervakning av försörjningsriskerna för kritiska råmaterial och säkerställa att den insamlade informationen är tillgänglig för myndigheter och privata aktörer och därigenom stärka synergieffekterna mellan medlemsstaterna. För att säkerställa att unionens värdekedjor är tillräckligt förberedda på eventuella försörjningsstörningar som sannolikt kan snedvrida konkurrensen och fragmentera den inre marknaden, exempelvis störningar orsakade av geopolitiska konflikter, bör kommissionen utföra stresstest där den bedömer sårbarhet och utsatthet för försörjningsrisker i försörjningskedjorna för strategiska råmaterial. Medlemsstaterna bör bidra till testerna genom att i möjligaste mån genomföra stresstester via sina nationella försörjnings- och informationsorgan med ansvar för kritiska råmaterial. Nämnden bör samordna kommissionens och medlemsstaternas genomförande av stresstesterna. Om ingen medlemsstat har förmåga att utföra ett stresstest för ett visst strategiskt råmaterial bör kommissionen själv genomföra det. Kommissionen bör också föreslå strategier som myndigheter och privata aktörer kan vidta för att motverka försörjningsrisker, till exempel att bygga upp strategiska lager eller ytterligare diversifiera försörjningen. I syfte att insamla den information som krävs för övervakning och stresstester bör kommissionen samordna med den berörda ständiga arbetsgruppen vid nämnden, medan medlemsstaterna bör identifiera och övervaka centrala marknadsaktörer.

(46) Strategiska lager är ett viktigt sätt att motverka försörjningsstörningar, särskilt när det gäller kritiska råmaterial. Även om det föreslagna krisinstrumentet för den inre marknaden enligt kommissionens förslag skulle möjliggöra uppbyggnad av sådana lager om bevakningsläget för den inre marknaden aktiveras, är medlemsstaterna och företagen inte skyldiga att bygga upp sina strategiska lager innan en försörjningsstörning inträffar. Det finns inte

([21]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/2/EG av den 14 mars 2007 om upprättande av en infrastruktur för rumslig information i Europeiska gemenskapen (Inspire) (EUT L 108, 25.4.2007, s. 1).

heller någon unionsövergripande samordningsmekanism som möjliggör utveckling av en gemensam bedömning och analys av eventuella överlappningar och samverkansfördelar. Som ett första steg bör därför medlemsstaterna, med beaktande av den rådande informationsbristen, förse kommissionen med information om potentiella strategiska lager, och om sådana finns huruvida de drivs av myndigheter eller ekonomiska aktörer för medlemsstaternas räkning. Informationen bör omfatta nivån på strategiska lager för varje strategiskt råmaterial på aggregerad nivå, prognoser för nivån på strategiska lager samt regler och rutiner för det strategiska lagret. Varje begäran bör vara proportionerlig, ta hänsyn till den kostnad och det arbete som krävs för att tillhandahålla uppgifterna samt inverkan på nationell säkerhet och bör omfatta rimliga tidsfrister för tillhandahållande av begärd information. Medlemsstaterna bör till analysen kunna foga information om ekonomiska aktörers strategiska lager, även då information om dessa inte har begärts. Kommissionen bör hantera uppgifterna på ett säkert sätt och bara offentliggöra information på aggregerad nivå. Som ett andra steg bör kommissionen på grundval av den insamlade informationen ta fram ett utkast till riktmärke för vad som kan anses vara en betryggande nivå av strategiska lager i unionen, med beaktande av unionens totala årliga förbrukning av de berörda strategiska råmaterialen. Med utgångspunkt i en jämförelse mellan befintliga strategiska lager och totala nivåer i de strategiska lagren av strategiska råmaterial i hela unionen bör nämnden med kommissionens samtycke kunna avge icke-bindande yttranden till medlemsstaterna om hur de kan öka konvergensen och uppmuntra dem att bygga upp sina strategiska lager. När nämnden gör detta bör den beakta behovet av att upprätthålla incitament för uppbyggnad av strategiska lager för de privata eller offentliga aktörer som använder strategiska råmaterial.

(47) För att främja ytterligare samordning bör kommissionen säkerställa att nödvändiga samråd med medlemsstaterna sker innan de deltar i internationella forum där sådana strategiska lager kan komma att diskuteras, i synnerhet genom nämndens särskilda ständiga arbetsgrupp. För att stärka komplementariteten mellan denna förordning och andra övergripande eller sektorsspecifika instrument bör kommissionen också säkerställa att insamlade och aggregerade uppgifter överlämnas till bevaknings- eller krishanteringsmekanismer, exempelvis den rådgivande gruppen för det föreslagna krisinstrumentet för den inre marknaden, den europeiska nämnden för halvledare som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1781 ([22]), Heras styrelse som inrättats genom kommissionens beslut 2021/C 393 I/02 ([23]) eller hälsokrisstyrelsen som inrättats enligt rådets förordning (EU) 2022/2372 ([24]).

(48) För att stora företag som tillverkar strategisk teknik i unionen med hjälp av strategiska råmaterial ska vara tillräckligt förberedda inför försörjningsstörningar, bör de göra en riskbedömning av sina försörjningskedjor. Detta säkerställer att de tar hänsyn till försörjningsrisker för strategiska råmaterial och, vid behov, utvecklar lämpliga begränsningsstrategier så att de är bättre förberedda i händelse av försörjningsstörningar. Sådana stora företag bör, som en del av riskbedömningen, kartlägga sina strategiska råmaterials ursprung, analysera de faktorer som skulle kunna påverka deras försörjning och bedöma deras sårbarhet för försörjningsstörningar. Om sårbarheter upptäcks bör de identifierade stora företagen vidta åtgärder för att minska dem. Denna riskbedömning bör baseras på uppgifter som företag inhämtat från sina leverantörer och, om sådana uppgifter inte finns tillgängliga, i möjligaste mån på uppgifter som är allmänt tillgängliga eller offentliggörs av kommissionen. Medlemsstaterna bör kunna kräva att en rapport om den riskbedömningen överlämnas till företagens styrelse. För att ta hänsyn till behovet av att skydda handels- och affärshemligheter och begränsa exponeringen av företags sårbarheter bör denna rapport inte offentliggöras. Dessa åtgärder bör medföra att ytterligare hänsyn tas till kostnaderna för eventuella försörjningsstörningar, utan att definierade begränsningsstrategier föreskrivs.

(49) Många marknader för strategiska råmaterial är inte helt transparenta och är koncentrerade på utbudssidan, vilket ökar säljarnas förhandlingsstyrka och driver upp priserna för köparna. För att bidra till att sänka priserna för företag etablerade i unionen bör kommissionen inrätta ett system som kan samla efterfrågan från intresserade köpare. För att undvika oproportionerliga effekter på konkurrensen på den inre marknaden bör kommissionen, i samråd med nämnden, göra en bedömning av systemets inverkan på marknaden för varje strategiskt råmaterial som läggs till i systemet. Vid utvecklingen av ett sådant system bör kommissionen beakta erfarenheterna av liknande verksamheter,

([22]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1781 av den 13 september 2023 om en ram med åtgärder för att stärka Europas halvledarekosystem och om ändring av förordning (EU) 2021/694 (förordning om halvledare) (EUT L 229, 18.9.2023, s. 1).

([23]) Kommissionens beslut 2021/C 393 I/02 av den 16 september 2021 om inrättande av myndigheten för beredskap och insatser vid hälsokriser (EUT C 393 I, 29.9.2021, s. 3).

([24]) Rådets förordning (EU) 2022/2372 av den 24 oktober 2022 om en ram för åtgärder som ska säkerställa försörjning av krisnödvändiga medicinska motåtgärder i händelse av ett hot mot folkhälsan på unionsnivå (EUT L 314, 6.12.2022, s. 64).

särskilt gemensamma gasinköp enligt rådets förordning (EU) 2022/2576 ([25]). Alla åtgärder enligt denna mekanism bör vara förenliga med unionens konkurrensrätt.

(50) Bestämmelserna om övervakning och strategiska lager i den här förordningen innebär inte någon harmonisering av nationella lagar och andra författningar och ersätter inte befintliga mekanismer. Incitament för övervakning och riskberedskap bör överensstämma med unionsrätten. Unionslagstiftningsakter såsom det föreslagna krisinstrumentet för den inre marknaden, som syftar till att förebygga, mildra och reagera på kriser som påverkar den inre marknadens funktion, eller förordning (EU) 2022/2372 skulle kunna vara tillämpliga på strategiska och kritiska råmaterial i händelse av en kris eller ett hot i den mån dessa råmaterial omfattas av sådana lagstiftningsakters tillämpningsområde. Komplementaritet och samstämmighet mellan den här förordningen och unionens krisinstrument bör säkerställas av kommissionen genom informationsutbyte mellan berörda rådgivande organ och styrande organ som inrättats genom de lagstiftningsakterna.

(51) De flesta kritiska råmaterialen är metaller, som i princip kan materialåtervinnas hur många gånger som helst, om än ibland med försämrade egenskaper. Detta öppnar möjligheten att övergå till en verkligt cirkulär ekonomi under den gröna omställningen och samtidigt öka tillgången på kritiska råmaterial och därigenom bidra till att säkerställa försörjningstryggheten. Efter en inledande fas med starkt ökande efterfrågan på kritiska råmaterial för ny teknik, där utvinning och förädling av primära råmaterial fortfarande utgör den dominerande källan, torde materialåtervinning mer och mer minska behovet av utvinning av primära råmaterial och de därtill hörande konsekvenserna. Detta bör göras samtidigt som en hög materialåtervinningskapacitet i unionen upprätthålls genom en stark marknad för sekundära kritiska råmaterial. I dag är dock graden av materialåtervinning för de flesta kritiska råmaterial låg, och avfallsflöden såsom batterier, elektrisk och elektronisk utrustning och fordon transporteras till tredjeländer för materialåtervinning. Systemen och tekniken för materialåtervinning är ofta inte anpassade till dessa råmaterials egenskaper. Innovation spelar en viktig roll för att minska behovet av kritiska råmaterial, minska riskerna för bristande tillgång och för att utveckla materialåtervinningsteknik så att man på ett korrekt och säkert sätt kan utvinna kritiska råmaterial från avfall. Det krävs därför snabba åtgärder mot de olika faktorer som hämmar potentialen till cirkularitet.

(52) Medlemsstaterna har kvar betydande befogenheter i fråga om den cirkulära ekonomin, exempelvis när det gäller system för insamling och behandling av avfall. Dessa befogenheter bör utnyttjas för att öka andelen insamlat och materialåtervunnet material i avfallsströmmar med hög potential för återvinning av kritiska råmaterial, däribland elektroniskt avfall, exempelvis med hjälp av ekonomiska incitament såsom rabatter, finansiell belöning eller pantsystem, samtidigt som den inre marknadens integritet bevaras. I syfte att öka användningen av sekundära kritiska råmaterial skulle detta även kunna inbegripa differentierade avgifter för producentansvar, förutsatt att sådana avgifter finns i nationell rätt, för att gynna produkter som innehåller en större andel sekundära kritiska råmaterial som återvunnits från avfall som materialåtervunnits i enlighet med de miljönormer som fastställs i unionsrätten. Sådana sekundära kritiska råmaterial som återvunnits från avfall bör omfatta återvinning som utförts i enlighet med tredjeländers normer som erbjuder ett skydd som är likvärdigt med unionens normer. Medlemsstaternas myndigheter bör också göra en insats som köpare av kritiska råmaterial och produkter som innehåller dem, och nationella forsknings- och innovationsprogram bör tillhandahålla avsevärda resurser för att öka kunskapen och förbättra tekniken för kritiska råmaterials cirkularitet och materialeffektivitet. Slutligen bör medlemsstaterna främja återvinning av kritiska råmaterial från utvinningsavfall genom att förbättra tillgången till information och åtgärda juridiska, ekonomiska och tekniska hinder. En möjlig lösning är att medlemsstaterna överväger riskdelningsmekanismer mellan ekonomiska aktörer och medlemsstater för att främja återvinning från stängda avfallsanläggningar. Nämnden bör också underlätta utbyte av bästa praxis mellan medlemsstaterna när det gäller utformningen och genomförandet av deras nationella program.

(53) Unionen har i många regioner en historia av råmaterialutvinning och alltså betydande mängder utvinningsavfall i stängda anläggningar som, eftersom deras ekonomiska betydelse tilltagit först helt nyligen, i allmänhet inte analyserats med avseende på potentialen för kritiska råmaterial. Återvinning av kritiska råmaterial från utvinningsavfallsanläggningar kan öka unionens kapacitet och samtidigt skapa ekonomiska värden och sysselsättning i gamla gruvregioner, som ofta drabbats av avindustrialisering och nedgång. Bristen på uppmärksamhet kring och information om halterna av kritiska råmaterial, särskilt i stängda avfallsanläggningar, utgör ett allvarligt hinder för tillvaratagandet av potentialen för kritiska råmaterial i utvinningsavfall.

([25]) Rådets förordning (EU) 2022/2576 av den 19 december 2022 om ökad solidaritet genom bättre samordning av gasinköp, tillförlitliga prisriktvärden och utbyte av gas över gränserna (EUT L 335, 29.12.2022, s. 1).

(54) Återvinning av kritiska råmaterial från utvinningsavfallsanläggningar bör vara ett sätt att ta vara på de berörda avfallsanläggningarnas potential. I direktiv 2006/21/EG föreskrivs höga krav på skydd av miljön och människors hälsa i samband med hantering av avfall från utvinningsindustrin. Dessa höga krav bör visserligen bibehållas, men det är lämpligt att vidta kompletterande åtgärder för att i så hög grad som möjligt återvinna kritiska råmaterial från utvinningsavfall.

(55) De som driver utvinningsavfallsanläggningar, både befintliga och nya, bör genomföra en utredning med en preliminär ekonomisk bedömning av återvinning av kritiska råmaterial från utvinningsavfall i anläggningen och från utvinningsavfall som uppstår. I enlighet med avfallshierarkin i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG ([26]) bör prioritet ges åt att förebygga att avfall som innehåller kritiska råmaterial uppstår över huvud taget, genom att de kritiska råmaterialen separeras från det totala uttaget innan de blir till avfall. Vid denna utredning bör de som driver anläggningarna samla in nödvändig information, inbegripet halter och mängder kritiska råmaterial i utvinningsavfallet, och bedöma olika alternativ för processer, aktiviteter eller affärsarrangemang som låter kritiska råmaterial återvinnas på ett lönsamt sätt. Denna skyldighet tillkommer utöver skyldigheterna i direktiv 2006/21/EG och de nationella åtgärder genom vilka det direktivet införlivats, och är direkt tillämplig. Vid genomförandet av skyldigheten bör driftsansvariga och behöriga myndigheter sträva efter att minimera den administrativa bördan och integrera förfarandena i möjligaste mån.

(56) För att råda bot på den rådande bristen på information om potentialen för kritiska råmaterial i stängda utvinningsavfallsanläggningar bör medlemsstaterna inrätta en databas med all information av betydelse för att främja återvinning, särskilt mängder och halter av kritiska råmaterial från utvinningsavfallsanläggningen, i enlighet med unionens konkurrensregler. Informationen bör vara offentlig i ett användarvänligt digitalt format, som möjliggör åtkomst till mer detaljerad teknisk information. För att underlätta användarvänlig åtkomst till informationen bör medlemsstaterna exempelvis tillhandahålla en kontaktpunkt som möjliggör mer ingående kontakter med potentiella ansvariga för projekt för återvinning av kritiska råmaterial. Databasen bör vara utformad så att potentiella projektägare enkelt kan hitta anläggningar med hög potential för lönsam återvinning. För att styra de begränsade resurserna rätt bör medlemsstaterna samla in information etappvis och bara genomföra den mer krävande informationsinsamlingen för de mest lovande anläggningarna. Informationsinsamlingen bör inriktas på att ge korrekt och representativ information om utvinningsavfallsanläggningar och ge den bästa möjliga indikationen av potentialen att återvinna kritiska råmaterial.

(57) Permanentmagneter ingår i ett brett spektrum av produkter, där vindturbiner och elfordon är de viktigaste och snabbast växande tillämpningarna, men även andra produkter som magnetkameror, industrirobotar, lätta transportmedel, kylgeneratorer, värmepumpar, elmotorer, industriella elpumpar, automatiska tvättmaskiner, torktumlare, mikrovågsugnar, dammsugare och diskmaskiner innehåller betydande mängder som är värda att återvinna. Elmotorer bör också omfattas när de ingår i andra produkter. De flesta permanentmagneter, särskilt de starkaste, innehåller kritiska råmaterial såsom neodym, praseodym, dysprosium, terbium, bor, samarium, nickel och kobolt. De kan materialåtervinnas, men det görs i dag i unionen endast i liten skala eller inom forskningsprojekt. Permanentmagneter bör därför prioriteras för ökad cirkularitet så att en andrahandsmarknad för permanentmagneter därmed främjas och försörjningen av kritiska råmaterial tryggas.

(58) En förutsättning för effektiv materialåtervinning av permanentmagneter är att materialåtervinnarna har tillgång till nödvändig information om mängd, typ och kemisk sammansättning för permanentmagneterna i en produkt, läge och beläggning, lim och tillsatsmedel samt information om hur permanentmagneten säkert kan avlägsnas från produkten. För att materialåtervinning av permanentmagneter ska löna sig bör dessutom permanentmagneter i produkter som släpps ut på unionsmarknaden med tiden innehålla allt större andelar materialåtervunna råmaterial. Samtidigt som det i ett första skede skapas öppenhet i fråga om andelen materialåtervunnet innehåll, bör därefter en minimiandel materialåtervunnet innehåll fastställas efter en särskild bedömning av den nivå som är lämplig och sannolika konsekvenser.

(59) Kritiska råmaterial som säljs på marknaden i unionen är ofta certifierade efter hur hållbar produktionen och försörjningskedjan är. Certifiering kan erhållas enligt ett brett spektrum av offentliga och privata certifieringssystem med varierande räckvidd och stringens, vilket riskerar att skapa förvirring beträffande arten och sanningsenligheten i påståenden om den relativa hållbarheten hos kritiska råmaterial som släpps ut på unionens marknad på grundval

([26]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och om upphävande av vissa direktiv (EUT L 312, 22.11.2008, s. 3).

av sådana certifieringar. Kommissionen bör ges befogenhet att anta genomförandeakter om erkännande av certifieringssystem som ska anses vara tillförlitliga, vilket ger en gemensam grund för berörda myndigheter och marknadsaktörer att bedöma kritiska råmaterials hållbarhet. Man bör endast erkänna certifieringssystem som innehåller bestämmelser om oberoende tredjepartskontroll och övervakning av efterlevnaden. När det gäller miljöskydd bör certifieringssystemen omfatta risker med avseende på t.ex. luft, vatten, mark, biologisk mångfald och avfallshantering. Kraven på alla hållbarhetsdimensioner bör säkerställa en hög nivå av socialt skydd och miljöskydd och vara förenliga med unionsrätten eller de internationella instrument som förtecknas i en bilaga. För effektivitetens skull bör projektägare som ansöker om erkännande som strategiskt projekt tillåtas förlita sig på deltagande i ett erkänt certifieringssystem som ett relevant underlag för att styrka att deras projekt bedrivs på ett hållbart sätt och därmed bidrar till en säker och hållbar försörjning av kritiska råmaterial. När detta alternativ utnyttjas bör erkända certifieringssystem omfatta alla hållbarhetsdimensioner. När kommissionen erkänner sådana certifieringssystem bör den beakta de erfarenheter som gjorts vid bedömningen av certifieringssystem inom ramen för andra unionslagstiftningsakter, särskilt när det gäller bedömningen av liknande system inom ramen för Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2017/821 ([27]) och (EU) 2023/1542 ([28]).

(60) Produktion av kritiska råmaterial i olika led i värdekedjan har miljökonsekvenser när det gäller klimat, vatten, mark, fauna och flora. För att begränsa skadeverkningarna och ge incitament till mer hållbara kritiska råmaterial bör kommissionen ges befogenhet att utveckla ett system för beräkning av de kritiska råmaterialens miljöavtryck, inklusive en kontrollprocess, för att säkerställa att information om miljöavtrycket offentliggörs när kritiska råmaterial släpps ut på marknaden i unionen och underlätta kritiska råmaterials cirkularitet. Systemet bör bygga på vetenskapligt vedertagna bedömningsmetoder och relevanta internationella standarder för livscykelanalyser. Kravet att deklarera ett kritiskt råmaterials miljöavtryck bör bara tillämpas när det på grundval av en särskild bedömning konstaterats att det skulle bidra till unionens klimat- och miljömål genom att underlätta anskaffning av kritiska råmaterial med mindre miljöavtryck och inte i oproportionerligt hög grad skulle påverka handelsflödena och de ekonomiska kostnaderna. När de relevanta beräkningsreglerna har antagits bör kommissionen utveckla prestandaklasser för kritiska råmaterial och därigenom göra det möjligt för potentiella köpare att enkelt jämföra de tillgängliga kritiska råmaterialens relativa miljöavtryck och styra marknaden i riktning mot mer hållbara kritiska råmaterial. Säljare av kritiska råmaterial bör säkerställa att deklarationen om miljöavtryck är tillgänglig för kunderna. Öppenhet kring de relativa miljöavtrycken för kritiska råmaterial som släpps ut på marknaden i unionen skulle också kunna bidra till annan politik på unionsnivå och nationell nivå, såsom incitament och kriterier för grön offentlig upphandling, vilket främjar produktion av kritiska råmaterial med mindre miljöavtryck.

(61) De metoder för miljöavtryck som anges i kommissionens rekommendation (EU) 2021/2279 ([29]) utgör en relevant grund för utveckling av relevanta beräkningsregler. De bygger på vetenskapligt vedertagna bedömningsmetoder som tar hänsyn till den internationella utvecklingen och omfattar miljökonsekvenser, inklusive klimatförändringar och konsekvenser för vatten, luft, mark, resurser, markanvändning och toxicitet.

(62) Produkters eller kritiska råmaterials överensstämmelse med krav på förbättrad cirkularitet för permanentmagneter och deklaration av kritiska råmaterials miljöavtryck bör bedömas av den ansvariga tillverkaren innan de släpps ut på marknaden, och dessa krav bör på ett effektivt sätt genomdrivas av de behöriga nationella myndigheterna. Bestämmelserna om överensstämmelse och marknadskontroll i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 ([30]) och direktiv 2009/125/EG är avsedda att hantera den utmaningen och bör därför även gälla för de kraven. Kommissionen bör därför ges befogenhet att anta delegerade akter för att komplettera den här förordningen med avseende på att säkerställa att dessa bestämmelser i förekommande fall tillämpas inom ramen för den här

([27]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/821 av den 17 maj 2017 om fastställande av skyldigheter avseende tillbörlig aktsamhet i leveranskedjan för unionsimportörer av tenn, tantal och volfram, malmer av dessa metaller, samt guld med ursprung i konfliktdrabbade områden och högriskområden (EUT L 130, 19.5.2017, s. 1).

([28]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1542 av den 12 juli 2023 om batterier och förbrukade batterier, om ändring av direktiv 2008/98/EG och förordning (EU) 2019/1020 och om upphävande av direktiv 2006/66/EG (EUT L 191, 28.7.2023, s. 1).

([29]) Kommissionens rekommendation (EU) 2021/2279 av den 15 december 2021 om användningen av metoder för produkters miljöavtryck för att mäta och kommunicera produkters och organisationers miljöprestanda utifrån ett livscykelperspektiv (EUT L 471, 30.12.2021, s. 1).

([30]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 av den 20 juni 2019 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011 (EUT L 169, 25.6.2019, s. 1).

förordningen. För att säkerställa att befintliga regelverk utnyttjas på bästa sätt bör förenligheten när det gäller produkter som är föremål för typgodkännande enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/858 ([31]) eller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 168/2013 ([32]) kontrolleras genom det befintliga typgodkännandesystemet.

(63) Kommissionen bör i enlighet med artikel 10.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 ([33]) begära att en eller flera europeiska standardiseringsorganisationer utarbetar europeiska standarder till stöd för den här förordningens mål.

(64) Unionen har ingått strategiska partnerskap om råmaterial med tredjeländer för att genomföra 2020 års handlingsplan för kritiska råvaror. För att diversifiera försörjningen bör dessa insatser fortsätta. För att utveckla och säkerställa en enhetlig ram för framtida strategiska partnerskap bör medlemsstaterna och kommissionen som en del av aktiviteterna i nämnden diskutera bland annat huruvida befintliga partnerskap når sina avsedda mål, vilka tredjeländer som bör prioriteras för nya partnerskap, vad partnerskapen bör omfatta och deras överensstämmelse och eventuella synergier med medlemsstaternas bilaterala samarbete med de berörda tredjeländerna. Detta bör inte påverka rådets befogenheter enligt fördragen. Unionen bör eftersträva ömsesidigt gynnsamma partnerskap med framväxande marknader och utvecklingsekonomier, i enlighet med strategin Global Gateway, som bidrar till att diversifiera försörjningskedjan för råmaterial och tillför mervärde till produktionen i de länderna.

(65) Strategiska projekt i tredjeländer, särskilt när det inte finns något strategiskt partnerskap, kan vara särskilt riskfyllda för investerare och är ofta i hög grad beroende av politiskt stöd i tredjelandet. Denna situation kan avhjälpas genom ökad riskdelning mellan involverade företag som agerar i unionens strategiska intresse. Därför bör stöd också ges för att göra det möjligt för företag, även när de agerar som konsortier, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 101 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), att få tillträde till marknader i tredjeländer som inte omfattas av ett strategiskt partnerskap eller ett frihandelsavtal. Sådant stöd skulle kunna inbegripa att tillhandahålla ett stödnätverk för att hjälpa dem att upprätta kontakter i det berörda tredjelandet och samla in information om lokala och regionala förhållanden.

(66) Om inga framsteg görs mot målen och de riktmärken för kapacitet och diversifiering som anges i denna förordning, skulle detta kunna tyda på ett behov av kompletterande åtgärder. Kommissionen bör därför övervaka framstegen mot de målen och riktmärkena.

(67) För att minimera medlemsstaternas administrativa börda bör rapporteringskraven rationaliseras och kommissionen bör ta fram en mall som låter medlemsstaterna fullgöra sina åligganden att rapportera om projekt, undersöknings-arbeten, övervakning och strategiska lager i ett enda regelbundet publicerat dokument, som kan vara konfidentiellt eller ha begränsad spridning.

(68) För att säkerställa ett förtroendefullt och konstruktivt samarbete mellan behöriga myndigheter på unionsnivå och nationell nivå bör alla parter som är involverade i tillämpningen av denna förordning respektera konfidentialiteten när det gäller information och data som de erhåller i utförandet av sina uppgifter. Kommissionen och de nationella behöriga myndigheterna, deras tjänstemän, anställda och andra personer som arbetar under dessa myndigheters tillsyn samt tjänstemän och anställda vid andra myndigheter i medlemsstaterna bör inte röja upplysningar som de har inhämtat eller utbytt i enlighet med denna förordning när sådana upplysningar omfattas av tystnadsplikt. Detta bör också gälla nämnden. De uppgifter som samlas in enligt denna förordning bör behandlas och lagras i en säker miljö.

([31]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/858 av den 30 maj 2018 om godkännande av och marknadskontroll över motorfordon och släpfordon till dessa fordon samt av system, komponenter och separata tekniska enheter som är avsedda för sådana fordon, om ändring av förordningarna (EG) nr 715/2007 och (EG) nr 595/2009 samt upphävande av direktiv 2007/46/EG (EUT L 151, 14.6.2018, s. 1).

([32]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 168/2013 av den 15 januari 2013 om godkännande av och marknadstillsyn för två- och trehjuliga fordon och fyrhjulingar (EUT L 60, 2.3.2013, s. 52).

([33]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 av den 25 oktober 2012 om europeisk standardisering och om ändring av rådets direktiv 89/686/EEG och 93/15/EEG samt av Europaparlamentets och rådets direktiv 94/9/EG, 94/25/EG, 95/16/EG, 97/23/EG, 98/34/EG, 2004/22/EG, 2007/23/EG, 2009/23/EG och 2009/105/EG samt om upphävande av rådets beslut 87/95/EEG och Europaparlamentets och rådets beslut 1673/2006/EG (EUT L 316, 14.11.2012, s. 12).

(69) Befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i EUF-fördraget bör delegeras till kommissionen med avseende på att uppdatera förteckningarna över strategiska och kritiska råmaterial, föreskriva riktmärken för unionens materialåtervinningskapacitet på grundval av strategiska råmaterial som finns tillgängliga i avfall, anpassa de faktorer och underlag som ska beaktas vid bedömningen av uppfyllandet av erkännandekriterierna för strategiska projekt, fastställa minimiandelar för neodym, dysprosium, praseodym, terbium, bor, samarium, nickel och kobolt som återvunnits från konsumentavfall som måste finnas i den permanentmagnet som ingår i vissa produkter, fastställa regler för beräkning och verifiering av miljöavtrycket för olika kritiska råmaterial och fastställa prestandaklasser för olika kritiska råmaterials miljöavtryck. Det är särskilt viktigt att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå, och att dessa samråd genomförs i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning ([34]). För att säkerställa lika stor delaktighet i förberedelsen av delegerade akter erhåller Europaparlamentet och rådet alla handlingar samtidigt som medlemsstaternas experter, och deras experter ges systematiskt tillträde till möten i kommissionens expertgrupper som arbetar med förberedelse av delegerade akter.

(70) För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av denna förordning, bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter för att a) fastställa mallar för ansökningar om erkännande som strategiskt projekt, lägesrapporter om strategiska projekt, nationella program för undersökningsarbete samt medlemsstaternas rapportering om undersökningsarbete, övervakning, strategiska lager och cirkularitet, b) fastställa vilka produkter, komponenter och avfallsströmmar som ska anses ha relevant potential för återvinning av kritiska råmaterial och c) fastställa kriterier och tillämpning av kriterier vid erkännande av system för kritiska råmaterials hållbarhet. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 ([35]).

(71) För att säkerställa att de skyldigheter som fastställs i denna förordning uppfylls bör medlemsstaterna föreskriva om sanktioner för företag som inte iakttar sina skyldigheter, bland annat om riskberedskap, projektrapportering och information om materialåtervinnbarhet. Det är därför nödvändigt att medlemsstaterna fastställer effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner i nationell rätt för överträdelse av denna förordning. Det är också nödvändigt att medlemsstaterna säkerställer att projektägare, i förekommande fall, har tillgång till administrativ eller rättslig prövning i enlighet med nationell rätt.

(72) Kommissionen bör utföra en utvärdering av denna förordning. Enligt punkt 22 i det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning bör denna utvärdering baseras på de fem kriterierna effektivitet, ändamålsenlighet, relevans, konsekvens och unionsmervärde, vilka också bör ligga till grund för konsekvensbedömningar av olika alternativ för vidare åtgärder. Kommissionen bör till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén överlämna en rapport om genomförandet av denna förordning och framstegen mot att uppfylla målen för den, inbegripet riktmärkena för kapacitet och diversifiering. Kommissionen bör i rapporten också, med utgångspunkt i genomförandet av åtgärder för insyn i kritiska råmaterials miljöavtryck, bedöma lämpligheten i att fastställa gränsvärden som är relaterade till miljöavtryck. Kommissionen bör också utvärdera behovet av riktmärken för 2040 och 2050 och av enskilda strategiska råmaterial, överensstämmelsen mellan denna förordning och unionens miljörätt, särskilt när det gäller de strategiska projektens prioriterade status, effekterna av det gemensamma inköpssystem som inrättas enligt denna förordning på konkurrensen på den inre marknaden och lämpligheten i att införa ytterligare åtgärder för att öka insamlingen, sorteringen och bearbetningen av avfall, särskilt för metallskrot.

(73) I den utsträckning åtgärderna enligt denna förordning utgör statligt stöd, bör bestämmelserna om sådana åtgärder inte påverka tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i EUF-fördraget.

(74) Eftersom målen för denna förordning, nämligen att förbättra den inre marknadens funktion genom att inrätta en ram för att säkerställa unionens tillgång till en trygg, resilient och hållbar försörjning av kritiska råmaterial, bland annat genom att främja effektivitet och cirkularitet längs hela värdekedjan, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av dess omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

([34]) EUT L 123, 12.5.2016, s. 1.

([35]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL 1

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Innehåll och mål

1. Det allmänna målet med denna förordning är att förbättra den inre marknadens funktionssätt genom att inrätta en ram för att säkra unionens tillgång till en trygg, resilient och hållbar försörjning av kritiska råmaterial, bland annat genom att främja effektivitet och cirkularitet längs hela värdekedjan.

2. För att uppnå det allmänna mål som avses i punkt 1 fastställs i denna förordning åtgärder som syftar till följande:

a) Att minska risken för försörjningsstörningar relaterade till kritiska råmaterial som sannolikt kommer att snedvrida konkurrensen och fragmentera den inre marknaden, särskilt genom att identifiera och stödja strategiska projekt som bidrar till att minska beroendet och diversifiera importen och genom att göra insatser för att stimulera tekniska framsteg och resurseffektivitet i syfte att dämpa den förväntade ökningen av förbrukningen av kritiska råmaterial i unionen.

b) Att förbättra unionens förmåga att övervaka och minska den till kritiska råmaterial relaterade försörjningsrisken.

c) Att säkerställa fri rörlighet för kritiska råmaterial och produkter som innehåller kritiska råmaterial som släpps ut på unionsmarknaden och samtidigt säkerställa en hög nivå av miljöskydd och hållbarhet, bland annat genom att förbättra deras cirkularitet.

Artikel 2

Definitioner

I denna förordning gäller följande definitioner:

1. *råmaterial*: ett ämne i förädlat eller oförädlat tillstånd som används som insatsvara vid tillverkning av intermediära produkter eller slutprodukter, med undantag för ämnen som huvudsakligen används som livsmedel, foder eller bränsle.

2. *värdekedja för råmaterial*: all verksamhet och alla processer som ingår i undersökningsarbete, utvinning, förädling och materialåtervinning av råmaterial.

3. *undersökningsarbete*: all verksamhet som syftar till att identifiera och fastställa egenskaperna hos mineralförekomster.

4. *utvinning*: utvinning av malmer, mineral och växtprodukter från den ursprungliga källan som en huvudprodukt eller en biprodukt, även från mineralförekomster under jord, mineralförekomster under och i vatten, och från saltlösning och träd.

5. *unionens utvinningskapacitet*: ett aggregat av de maximala årliga produktionsvolymerna för utvinningsverksamhet som bedrivs i unionen avseende malm, mineral, växtprodukter och koncentrat som innehåller strategiska råmaterial, inklusive bearbetningsverksamhet som vanligtvis bedrivs på eller nära utvinningsplatsen.

6. *mineralförekomst*: ett enskilt mineral eller en kombination av mineral som förekommer i en massa eller fyndighet av potentiellt ekonomiskt intresse.

7. *mineralreserver*: alla mineralförekomster som är ekonomiskt lönsamma att utvinna i en viss marknadskontext.

8. *förädling*: alla fysiska, kemiska och biologiska processer som ingår i omvandlingen av ett råmaterial från malm, mineral, växtprodukter eller avfall till rena metaller, legeringar eller andra ekonomiskt användbara former, bland annat anrikning, separation, smältning och raffinering, dock inte metallbearbetning och vidare omvandling till intermediära produkter och slutprodukter.

9. *unionens förädlingskapacitet*: ett aggregat av de maximala årliga produktionsvolymerna för förädlingsverksamhet för strategiska råmaterial som bedrivs i unionen, med undantag av sådan verksamhet som vanligtvis bedrivs på eller nära utvinningsplatsen.

10. *materialåtervinning*: materialåtervinning enligt definitionen i artikel 3.17 i direktiv 2008/98/EG.

11. *unionens materialåtervinningskapacitet*: ett aggregat av de maximala årliga produktionsvolymerna inom materialåtervinningsverksamhet som bedrivs i unionen för att erhålla strategiska råmaterial, efter upparbetning, inklusive sortering och förbehandling av avfall och förädling till sekundära råmaterial.

12. *årlig förbrukning av strategiska råmaterial*: ett aggregat av strategiska råmaterial i förädlad form som förbrukas av företag som är etablerade i unionen, med undantag för strategiska råmaterial som ingår i intermediära produkter eller slutprodukter som släpps ut på unionsmarknaden.

13. *försörjningsrisk*: försörjningsrisk beräknad i enlighet med bilaga II, avsnitt 2.

14. *projekt för kritiska råmaterial*: varje planerad anläggning eller planerad betydande utvidgning eller ändrad användning av en befintlig anläggning som är verksam inom utvinning, förädling eller materialåtervinning av kritiska råmaterial.

15. *förhandsköpare*: ett företag som har ingått ett offtake-avtal med en projektägare.

16. *offtake-avtal*: varje avtal mellan ett företag och en projektägare som antingen innehåller ett åtagande från företagets sida att anskaffa en andel av de råmaterial som produceras inom ramen för ett specifikt råmaterialprojekt under en viss tidsperiod eller ett åtagande från projektägaren att ge företaget möjlighet att göra detta.

17. *projektägare*: varje företag eller konsortium av företag som utvecklar ett råmaterialprojekt.

18. *tillståndsprocess*: en process som omfattar alla relevanta tillstånd för att bygga och driva ett projekt för kritiska råmaterial, däribland bygglov, kemikalietillstånd och tillstånd för nätanslutning samt miljöbedömningar och miljötillstånd där sådana krävs, och som även omfattar alla ansökningar och förfaranden, från bekräftelsen på att ansökan är fullständig till meddelandet om det övergripande beslutet om utfallet av förfarandet från den berörda gemensamma kontaktpunkten.

19. *övergripande beslut*: beslut eller samling beslut av myndigheter i en medlemsstat, där det avgörs om en projektägare ska få tillstånd att genomföra ett projekt för kritiska råmaterial, utan att det påverkar ett beslut som fattas inom ramen för ett överklagandeförfarande.

20. *nationellt program*: ett nationellt program eller en samling program som omfattar hela territoriet och som utarbetas och antas av berörda nationella eller regionala myndigheter.

21. *allmänt undersökningsarbete*: undersökningsarbete på nationell eller regional nivå, med undantag för riktat undersökningsarbete.

22. *riktat undersökningsarbete*: en detaljerad undersökning av en enskild mineralförekomst.

23. *karta över metallogenetiska områden*: en karta som visar områden som sannolikt innehåller mineralförekomster av ett visst råmaterial.

24. *försörjningsstörning*: en oväntad betydande minskning av tillgången på ett råmaterial eller en betydande ökning av priset på ett råmaterial utöver normal prisvolatilitet på marknaden.

25. *försörjningskedja för råmaterial*: alla verksamheter och processer i värdekedjan för råmaterial fram till den punkt där ett råmaterial används som insatsvara vid tillverkning av intermediära produkter eller slutprodukter.

26. *begränsningsstrategier*: strategier som en ekonomisk aktör utvecklat för att begränsa sannolikheten för försörjningsstörning i sin försörjningskedja för råmaterial eller för att mildra de skador som orsakas av en sådan försörjningsstörning i dess ekonomiska verksamhet.

27. *centrala marknadsaktörer*: företag i unionens försörjningskedja för kritiska råmaterial samt företag i senare led vilka förbrukar kritiska råmaterial och vilkas tillförlitliga drift är av väsentlig betydelse för försörjningen av kritiska råmaterial.

28. *strategiskt lager*: en mängd av ett visst råmaterial i vilken form som helst som lagras av en offentlig eller privat aktör för att frigöras vid en försörjningsstörning.

29. *stort företag*: ett företag med i genomsnitt mer än 500 anställda och en global nettoomsättning på över 150 miljoner EUR under det senaste räkenskapsår för vilket årsredovisning har upprättats.

30. *strategisk teknik*: nyckelteknik av stor betydelse för den gröna och den digitala omställningen samt för försvars-, flyg- och rymdtillämpningar.

31. *styrelse*: det förvaltnings- eller övervakningsorgan som ansvarar för övervakningen av den verkställande ledningen i företaget eller, om det inte finns något sådant organ, den eller de personer som utför motsvarande uppgifter.

32. *avfall*: avfall enligt definitionen i artikel 3.1 i direktiv 2008/98/EG.

33. *insamling*: insamling enligt definitionen i artikel 3.10 i direktiv 2008/98/EG.

34. *behandling*: behandling enligt definitionen i artikel 3.14 i direktiv 2008/98/EG.

35. *återvinning*: återvinning enligt definitionen i artikel 3.15 i direktiv 2008/98/EG.

36. *återanvändning*: återanvändning enligt definitionen i artikel 3.13 i direktiv 2008/98/EG.

37. *utvinningsavfall*: utvinningsavfall i den mening som avses i artikel 2.1 i direktiv 2006/21/EG.

38. *utvinningsavfallsanläggning*: avfallsanläggning enligt definitionen i artikel 3.15 i direktiv 2006/21/EG.

39. *preliminär ekonomisk bedömning*: en begreppsmässig bedömning i ett tidigt skede av den potentiella ekonomiska bärkraften hos ett projekt för återvinning av kritiska råmaterial från utvinningsavfall.

40. *magnetkamera*: icke-invasiv medicinteknisk produkt som använder magnetiska fält för att framställa anatomiska bilder eller annan produkt som använder magnetiska fält för att framställa bilder av ett objekts insida.

41. *vindgenerator*: den del av en land- eller havsbaserad vindturbin som omvandlar rotorns mekaniska energi till elektrisk energi.

42. *industrirobot*: en automatiskt styrd, omprogrammerbar, multifunktionell manipulator, programmerbar längs tre eller flera axlar, som kan vara fast eller mobil för användning i industriella automatiseringstillämpningar.

43. *motorfordon*: varje typgodkänt fordon i kategorierna M eller N som anges i artikel 4.1 a och b i förordning (EU) 2018/858.

44. *lätt transportmedel*: varje lätt hjulförsett fordon som kan drivas med enbart sin elmotor eller med en kombination av motor och mänsklig kraft, inklusive elskotrar, elcyklar och typgodkända fordon i kategori L i den mening som anges i artikel 4 i förordning (EU) nr 168/2013.

45. *kylgenerator*: den del av ett kylsystem som genererar en temperaturskillnad som möjliggör upptag av värme från det utrymme eller den process som ska kylas, med hjälp av en eldriven ångkompressionscykel.

46. *värmepump*: den del av ett värmesystem som genererar en temperaturskillnad som möjliggör värmetillförsel till det utrymme eller den process som ska värmas, med hjälp av en eldriven ångkompressionscykel.

47. *elmotor*: en apparat som omvandlar elektrisk ineffekt till mekanisk uteffekt i form av rotation, där rotationshastigheten och vridmomentet beror på faktorer som inbegriper matningsspänningens frekvens och antalet poler i motorn, med en märkeffekt som är minst 0,12 kW.

48. *automatisk tvättmaskin*: en tvättmaskin där tvätten sköts helt och hållet av tvättmaskinen utan att användaren behöver ingripa medan programmet körs.

49. *torktumlare*: en apparat som torkar textilier i en roterande trumma genom vilken varmluft passerar.

50. *mikrovågsugn*: en apparat som är avsedd att användas för uppvärmning av livsmedel med hjälp av elektromagnetisk energi.

51. *dammsugare*: en apparat som avlägsnar smuts från den yta som ska rengöras med hjälp av en luftström alstrad av ett undertryck som skapas i apparaten.

52. *diskmaskin*: en maskin som diskar och sköljer bordsartiklar.

53. *permanentmagnet*: en magnet som behåller sin magnetism efter att ha avlägsnats från ett externt magnetfält.

54. *databärare*: en linjär streckkodssymbol, en tvådimensionell symbol eller något annat automatiskt dataupptagningsmedium för identifiering som kan läsas av en anordning.

55. *unik produktbeteckning*: en unik teckensträng för identifiering av produkter.

56. *beläggning på magnet*: ett materialskikt som i allmänhet används för att skydda magneter mot korrosion.

57. *avlägsnande*: manuell, mekanisk, kemisk, termisk eller metallurgisk hantering som resulterar i att de berörda komponenterna eller materialen kan identifieras som ett separat utgående flöde eller del av ett utgående flöde.

58. *materialåtervinnare*: varje fysisk eller juridisk person som utför materialåtervinning i en godkänd anläggning.

59. *tillhandahållande på marknaden*: leverans av en produkt för distribution, förbrukning eller användning på unionsmarknaden i samband med kommersiell verksamhet, mot betalning eller gratis.

60. *typ av kritiskt råmaterial*: ett kritiskt råmaterial som släpps ut på marknaden och som skiljer sig från andra kritiska råmaterial med avseende på förädlingsstadium, kemisk sammansättning, geografiskt ursprung eller produktionsmetod.

61. *utsläppande på marknaden*: det första tillhandahållandet av en produkt på unionsmarknaden.

62. *bedömning av överensstämmelse*: process där det visas om kraven i artikel 28, 29 eller 31 har uppfyllts.

63. *strategiskt partnerskap*: ett åtagande mellan unionen och ett tredjeland eller utomeuropeiska länder och territorier att öka samarbetet när det gäller värdekedjan för råmaterial, som inrättas genom ett icke-bindande instrument där det fastställs konkreta åtgärder av ömsesidigt intresse som underlättar fördelaktiga resultat för både unionen och det berörda tredjelandet eller utomeuropeiska landet eller territoriet.

64. *flerpartsstyrning*: en formell, meningsfull och betydande roll för flera typer av berörda parter, däribland åtminstone det civila samhället, i ett certifieringssystems beslutsfattande, vilken dokumenteras i form av ett mandat, en uppdragsbeskrivning eller något annat underlag som bekräftar eller stöder flerpartsföreträdarnas delaktighet i det certifieringssystemet.

KAPITEL 2

STRATEGISKA OCH KRITISKA RÅMATERIAL

Artikel 3

Förteckning över strategiska råmaterial

1. De råmaterial, inklusive i oförädlad form, i varje förädlingsstadium och när de förekommer som en biprodukt av andra utvinnings-, förädlings- eller materialåtervinningsprocesser, som förtecknas i avsnitt 1 i bilaga I ska betraktas som strategiska råmaterial.

2. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 38 för att ändra avsnitt 1 i bilaga I genom att uppdatera förteckningen över strategiska råmaterial.

En uppdaterad förteckning över strategiska råmaterial ska innehålla de råmaterial som bedöms ha störst strategisk betydelse och högst prognostiserad efterfrågetillväxt och som det är svårast att öka produktionen av. Den strategiska betydelsen, den förväntade efterfrågetillväxten och svårigheten att öka produktionen ska fastställas i enlighet med avsnitt 2 i bilaga I.

3. Kommissionen ska se över och vid behov uppdatera förteckningen över strategiska råmaterial senast den 24 maj 2027, och därefter vart tredje år.

På begäran från den europeiska nämnd för kritiska råmaterial som inrättas i artikel 35 (*nämnden*), på grundval av övervakning och stresstester i enlighet med denna förordning, ska kommissionen se över och när så är lämpligt uppdatera förteckningen över strategiska råmaterial när som helst, utöver de regelbundna översynerna.

Som ett led i den första uppdateringen av förteckningen över strategiska råmaterial enligt första stycket ska kommissionen, på grundval av sin bedömning enligt punkt 2 i denna artikel och avsnitt 2 i bilaga I, särskilt bedöma huruvida syntetisk grafit ska finnas kvar i förteckningen över strategiska råmaterial.

Artikel 4

Förteckning över kritiska råmaterial

1. De råmaterial, inklusive i oförädlad form, i varje förädlingsstadium och även när de förekommer som en biprodukt av andra utvinnings-, förädlings- eller materialåtervinningsprocesser, som förtecknas i avsnitt 1 i bilaga II ska betraktas som kritiska råmaterial.

2. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 38 för att ändra avsnitt 1 i bilaga II genom att uppdatera förteckningen över kritiska råmaterial.

En uppdaterad förteckning över kritiska råmaterial ska omfatta de strategiska råmaterial som förtecknas i avsnitt 1 i bilaga I samt alla andra råmaterial som når eller överskrider tröskelvärdet 1 för försörjningsrisk och tröskelvärdet 2,8 för ekonomisk betydelse. Ekonomisk betydelse och försörjningsrisk ska beräknas i enlighet med avsnitt 2 i bilaga II.

3. Senast den 24 maj 2027 och därefter åtminstone vart tredje år ska kommissionen se över och vid behov uppdatera förteckningen över kritiska råmaterial i enlighet med punkt 2.

KAPITEL 3

FÖRSTÄRKNING AV UNIONENS VÄRDEKEDJA FÖR RÅMATERIAL

AVSNITT 1

Riktmärken

Artikel 5

Riktmärken

1. Kommissionen och medlemsstaterna ska stärka de olika leden i värdekedjan för strategiska råmaterial genom de åtgärder som föreskrivs i detta kapitel i följande syften:

a) Att säkerställa att unionens kapacitet för varje strategiskt råmaterial ökar betydligt till 2030, så att unionens kapacitet sammantaget närmar sig eller når följande riktmärken:

   i) Unionens utvinningskapacitet gör det möjligt att utvinna malm, mineral eller koncentrat som behövs för att producera minst 10 % av unionens årliga förbrukning av strategiska råmaterial, så långt det är möjligt mot bakgrund av unionens reserver.

   ii) Unionens förädlingskapacitet, även för alla intermediära förädlingssteg, gör det möjligt att producera minst 40 % av unionens årliga förbrukning av strategiska råmaterial.

   iii) Unionens materialåtervinningskapacitet, även för alla intermediära materialåtervinningssteg, gör det möjligt att producera minst 25 % av unionens årliga förbrukning av strategiska råmaterial och gör det möjligt att materialåtervinna avsevärt större mängder av varje strategiskt råmaterial från avfall.

b) Att diversifiera unionens import av strategiska råmaterial i syfte att säkerställa att unionens årliga förbrukning av varje strategiskt råmaterial i alla relevanta förädlingsstadier senast 2030 kan förlita sig på import från flera tredjeländer eller från utomeuropeiska länder eller territorier och att inget tredjeland står för mer än 65 % av unionens årliga förbrukning av ett sådant strategiskt råmaterial.

2. Kommissionen och medlemsstaterna ska vidta åtgärder för att stimulera tekniska framsteg och resurseffektivitet i syfte att dämpa den förväntade ökningen av förbrukningen av kritiska råmaterial i unionen så att den stannar under den referensprognos som avses i artikel 44.1 genom de relevanta åtgärder som anges i detta avsnitt och i avsnitt 1 i kapitel 5.

3. Senast den 1 januari 2027 ska kommissionen anta delegerade akter i enlighet med artikel 38 för att komplettera denna förordning genom att föreskriva riktmärken för unionens materialåtervinningskapacitet uttryckt som en andel av de strategiska råmaterial som finns tillgängliga i de relevanta avfallsflödena.

De delegerade akter som antas enligt första stycket ska ange vilka avfallsflöden och strategiska råmaterial i dessa som det finns tillräckliga uppgifter om i fråga om avfallsvolymer och deras innehåll av strategiska råmaterial – på grundval av rapporteringskraven i förordning (EU) 2023/1542, Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/53/EG ([36]), direktiv 2008/98/EG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/19/EU ([37]) – så att unionens materialåtervinningskapacitet kan uppskattas som en andel av de strategiska råmaterial som ingår i de relevanta avfallsflödena.

De delegerade akter som antas enligt första stycket ska även innehålla ett riktmärke för unionens materialåtervinningskapacitet baserat på materialåtervinningskapaciteten för varje strategiskt råmaterial i de relevanta avfallsflöden som identifierats enligt andra stycket.

Kommissionen ska fastställa riktmärket för materialåtervinningskapacitet enligt tredje stycket på grundval av följande beståndsdelar:

a) Unionens nuvarande materialåtervinningskapacitet uttryckt som en andel av de strategiska råmaterial som finns tillgängliga i de relevanta avfallsflödena.

b) I vilken utsträckning strategiska råmaterial kan återvinnas från dessa avfallsflöden, med beaktande av den tekniska och ekonomiska genomförbarheten.

c) Mål som fastställs i andra unionsrättsakter av relevans för återvinning av strategiska råmaterial från avfall.

Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 38 för att ändra denna förordning genom att uppdatera de delegerade akter som antagits enligt första stycket i denna punkt, om det till följd av den bedömning som avses i artikel 48.2 framkommer information om de relevanta avfallsvolymerna och innehållet av strategiska råmaterial i fler avfallsflöden.

AVSNITT 2

Strategiska projekt

Artikel 6

Kriterier för erkännande av strategiska projekt

1. Efter en ansökan från projektägaren och i enlighet med förfarandet i artikel 7 ska kommissionen erkänna ett råmaterialprojekt som strategiskt projekt om det uppfyller följande kriterier:

a) Projektet skulle på ett meningsfullt sätt bidra till att trygga unionens försörjning av strategiska råmaterial.

b) Projektet är eller kommer att bli tekniskt genomförbart inom en rimlig tidsram och projektets förväntade produktionsvolym kan uppskattas med tillräcklig tillförlitlighet.

c) Projektet skulle genomföras på ett hållbart sätt, särskilt när det gäller övervakning, förebyggande och minimering av miljöpåverkan, förebyggande och minimering av socialt negativa konsekvenser genom användning av socialt ansvarsfulla metoder, inbegripet respekt för mänskliga rättigheter, urfolks rättigheter och arbetstagarnas rättigheter, särskilt i händelse av tvångsförflyttningar, potential för skapande av arbetstillfällen av god kvalitet och meningsfullt samarbete med lokalsamhällen och relevanta arbetsmarknadsparter, och användning av transparenta affärsmetoder med lämpliga efterlevnadspolicyer för att förebygga och minimera riskerna för negativa konsekvenser för hur den offentliga förvaltningen fungerar, inbegripet korruption och mutor.

d) För projekt i unionen gäller att inrättandet, driften eller produktionen av projektet skulle ha gränsöverskridande fördelar utanför den berörda medlemsstaten, även för sektorer i senare led.

e) För projekt i tredjeländer som är tillväxtmarknader eller utvecklingsekonomier gäller att projektet skulle vara till ömsesidig nytta för unionen och det berörda tredjelandet genom att skapa mervärde i det tredjelandet.

2. Kommissionen ska bedöma om erkännandekriterierna i punkt 1 i denna artikel är uppfyllda i enlighet med de faktorer och underlag som anges i bilaga III.

([36]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/53/EG av den 18 september 2000 om uttjänta fordon (EGT L 269, 21.10.2000, s. 34).
([37]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/19/EU av den 4 juli 2012 om avfall som utgörs av eller innehåller elektrisk och elektronisk utrustning (WEEE) (EUT L 197, 24.7.2012, s. 38).

Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 38 för att ändra bilaga III för att anpassa de faktorer och underlag som ska beaktas vid bedömningen av uppfyllandet av erkännandekriterierna i punkt 1 i den här artikeln till den tekniska och vetenskapliga utvecklingen, eller för att beakta ändringar av de internationella instrument som förtecknas i punkt 5 i bilaga III eller antagandet av nya internationella instrument som är relevanta för uppfyllandet av det kriterium som avses i punkt 1 c i den här artikeln.

3. Erkännandet av ett projekt som ett strategiskt projekt enligt denna artikel ska inte påverka de krav som är tillämpliga på det berörda projektet eller den berörda projektägaren enligt unionsrätten, nationell rätt eller internationell rätt.

Artikel 7

Ansökan och erkännande

1. Ansökningar om erkännande av ett projekt för kritiska råmaterial som strategiskt projekt ska lämnas in av projektägaren till kommissionen. Ansökan ska innehålla följande:

a) Relevanta underlag avseende uppfyllandet av de krav som fastställs i artikel 6.1.

b) En klassificering av projektet enligt Förenta nationernas ramverk för klassificering av resursprojekt, styrkt av lämpliga underlag.

c) En tidsplan för genomförandet av projektet, inklusive en översikt över de tillstånd som krävs för projektet och status för motsvarande tillståndsprocess.

d) En plan med åtgärder för att underlätta allmänhetens acceptans, inbegripet, när så är lämpligt, åtgärder för att underlätta meningsfull involvering och aktivt deltagande av berörda grupper, inrättande av kanaler för återkommande kommunikation med lokalsamhällen, organisationer, inklusive arbetsmarknadens parter, och relevanta myndigheter samt genomförande av medvetandehöjande kampanjer och informationskampanjer och eventuella begränsnings- och kompensationsmekanismer.

e) Information om kontrollen över de företag som deltar i projektet, enligt definitionen i artikel 3.2 och 3.3 i rådets förordning (EG) nr 139/2004 ([38]), samt, när flera företag deltar, information om storleksordningen för varje företags deltagande i projektet.

f) En affärsplan där projektets ekonomiska bärkraft utvärderas.

g) En uppskattning av projektets potential att skapa arbetstillfällen av hög kvalitet och projektets behov av kvalificerad arbetskraft samt en arbetsplan för att stödja kompetenshöjning och omskolning och främja en inkluderande representation av arbetskraften.

h) För projekt i tredjeländer eller i utomeuropeiska länder och territorier som inbegriper utvinning: en plan för att förbättra miljöns tillstånd vid de påverkade platserna efter det att utvinningen har upphört, i syfte att återställa miljöns tidigare tillstånd med samtidig hänsyn till den tekniska och ekonomiska genomförbarheten.

i) För projekt som uteslutande avser förädling eller materialåtervinning i områden som är skyddade enligt direktiv 92/43/EEG eller direktiv 2009/147/EG: en beskrivning av tekniskt lämpliga alternativa platser, som bedömts av projektägaren, och angivande av varför dessa alternativa platser inte anses vara lämpliga platser för projektets placering.

j) För projekt som kan påverka urfolk: en plan med åtgärder för ett meningsfullt samråd med berörda urfolk om förebyggande och minimering av negativa konsekvenser för urfolks rättigheter, och i tillämpliga fall rättvis ersättning för dessa befolkningar, samt åtgärder för att ta fasta på resultaten av samråden.

Om den nationella rätten i det land vars territorium berörs av ett projekt innehåller bestämmelser om samråd enligt första stycket j, och under förutsättning att sådana samråd omfattar alla de aspekter som anges i det ledet, får planen anpassas därefter.

2. Senast den 24 november 2024 ska kommissionen anta en genomförandeakt för att fastställa en gemensam mall som projektägare ska använda för de ansökningar som avses i punkt 1 i denna artikel. I den gemensamma mallen får det anges hur de uppgifter som avses i punkt 1 i denna artikel ska uttryckas. Denna genomförandeakt ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 39.2.

Omfattningen av den dokumentation som krävs för att fylla i den gemensamma mallen enligt första stycket ska vara rimlig.

([38]) Rådets förordning (EG) nr 139/2004 av den 20 januari 2004 om kontroll av företagskoncentrationer (”EG:s koncentrationsförordning”) (EUT L 24, 29.1.2004, s. 1).

3. Kommissionen ska bedöma de ansökningar som avses i punkt 1 genom en öppen ansökningsomgång med regelbundna stängningsdatum,

Det första stängningsdatumet av det slaget ska vara senast den 24 augusti 2024. Kommissionen ska fastställa stängningsdatum minst fyra gånger per år.

4. Kommissionen ska underrätta sökanden inom 30 dagar efter det tillämpliga stängningsdatumet om den anser att uppgifterna i ansökan är fullständiga. Om ansökan är ofullständig får kommissionen begära att sökanden lämnar de ytterligare uppgifter som krävs för att komplettera ansökan utan oskäligt dröjsmål, med angivande av vilka ytterligare uppgifter som krävs.

5. Kommissionen ska informera nämnden om alla ansökningar som anses vara fullständiga i enlighet med punkt 4.

6. Nämnden ska sammanträda regelbundet i enlighet med artikel 36(5) för att, på grundval av ett rättvist och öppet förfarande, diskutera och avge ett yttrande om huruvida de föreslagna projekten uppfyller de kriterier som anges i artikel 6.1.

Kommissionen ska förse nämnden med sin bedömning av huruvida de föreslagna projekten uppfyller de kriterier som anges i artikel 6.1 innan nämnden sammanträder enligt första stycket i den här punkten.

7. Kommissionen ska översända den fullständiga ansökan till den medlemsstat, det tredjeland eller de utomeuropeiska länder och territorier vars territorium berörs av ett föreslaget projekt.

8. Om den medlemsstat vars territorium berörs av ett föreslaget projekt framställer en invändning ska projektet inte kunna få status som strategiskt projekt. Den berörda medlemsstaten ska motivera sin invändning under de diskussioner som avses i punkt 6.

För strategiska projekt i tredjeländer eller i utomeuropeiska länder och territorier ska kommissionen dela den mottagna ansökan med det tredjeland eller det utomeuropeiska landet eller territoriet vars territorium berörs av det föreslagna projektet. Kommissionen ska inte godkänna ansökan innan den fått ett uttryckligt godkännande från ett berört tredjeland.

9. Kommissionen ska, med beaktande av det yttrande från nämnden som avses i punkt 6, anta sitt beslut om erkännande av projektet som strategiskt projekt inom 90 dagar efter det att den har bekräftat att ansökan är fullständig i enlighet med punkt 4 och ska underrätta sökanden om detta.

Kommissionens beslut ska motiveras. Kommissionen ska översända sitt beslut till nämnden och till den medlemsstat eller det tredjeland vars territorium berörs av projektet.

10. I undantagsfall, om det krävs på grund av ansökans karaktär, komplexitet eller storlek, eller om det har kommit in för många ansökningar före ett visst stängningsdatum för att ansökan ska kunna behandlas inom den tidsfrist som avses i punkt 9, får kommissionen, efter en bedömning av varje enskilt fall och senast 20 dagar innan den tidsfristen som avses i punkt 9 löper ut, förlänga tidsfristen med högst 90 dagar. I sådana fall ska kommissionen skriftligen informera projektägaren om skälen till förlängningen och tidsfristen för beslutet.

11. Om kommissionen anser att ett strategiskt projekt inte längre uppfyller kriterierna i artikel 6.1, eller om erkännandet grundades på en ansökan som innehöll så felaktiga uppgifter att det påverkar uppfyllandet av kriterierna i artikel 6.1, får den, med beaktande av yttrandet från nämnden, återkalla erkännandet av ett projekt som strategiskt projekt.

Innan kommissionen återkallar erkännandet ska den delge projektägaren skälen till detta beslut; projektägaren ska ges möjlighet att svara, och kommissionen ska beakta projektägarens svar.

12. Projekt som inte längre erkänns som strategiska projekt ska förlora alla rättigheter som är förenade med den statusen enligt denna förordning.

13. Strategiska projekt som inte längre uppfyller kriterierna i artikel 6.1 enbart på grund av en uppdatering av bilaga I ska få behålla sin status som strategiska projekt i tre år från dagen för den uppdateringen.

Artikel 8

Rapporterings- och informationsskyldigheter för strategiska projekt

1. Projektägaren ska vartannat år, räknat från dagen för erkännandet som strategiskt projekt, lämna in en rapport till kommissionen med uppgifter om åtminstone följande:

a) Framsteg i genomförandet av det strategiska projektet, särskilt när det gäller tillståndsprocessen.

b) I förekommande fall, orsaker till förseningar jämfört med den tidsplan som avses i artikel 7.1 c och en plan för att komma till rätta med förseningarna.

c) Framsteg i finansieringen av det strategiska projektet, inklusive information om offentligt ekonomiskt stöd.

Kommissionen ska överlämna en kopia av den rapport som avses i första stycket i denna punkt till nämnden för att underlätta de diskussioner som avses i artikel 36.7 c.

2. Kommissionen får vid behov från projektägare begära in ytterligare uppgifter som är relevanta för genomförandet av det strategiska projektet för att ta reda på om det fortfarande uppfyller kriterierna i artikel 6.1.

3. Projektägaren ska underrätta kommissionen om

a) ändringar av det strategiska projektet som påverkar uppfyllandet av kriterierna i artikel 6.1,

b) ändringar av kontrollen över de företag som deltar i det strategiska projektet på lång sikt, jämfört med de uppgifter som avses i artikel 7.1 e.

4. Kommissionen får anta genomförandeakter för att fastställa en gemensam mall som projektägare ska använda för att tillhandahålla alla de upplysningar som krävs för de rapporter som avses i punkt 1 i denna artikel. I den gemensamma mallen får det anges hur de uppgifter som avses i punkt 1 i denna artikel ska uttryckas. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 39.2.

Omfattningen av den dokumentation som krävs för att fylla i den gemensamma mall som avses i första stycket ska vara rimlig.

5. Projektägaren ska upprätta och regelbundet uppdatera företagets webbplats eller en särskild projektwebbplats med information som är relevant för lokalbefolkningen i syfte att främja allmänhetens acceptans för det strategiska projektet, inbegripet information åtminstone om de miljömässiga, sociala och ekonomiska konsekvenserna av och fördelarna med det strategiska projektet. Den relevanta delen av företagets webbplats eller den särskilda projektwebbplatsen ska kostnadsfritt vara tillgänglig för allmänheten utan att det krävs att personuppgifter tillhandahålls (fritt tillgänglig webbplats). Den ska vara tillgänglig på ett eller flera språk som lätt kan förstås av lokalbefolkningen.

AVSNITT 3

Tillståndsprocess

Artikel 9

Gemensam kontaktpunkt

1. Senast den 24 februari 2025 ska medlemsstaterna inrätta eller utse en eller flera myndigheter som gemensamma kontaktpunkter. Om en medlemsstat inrättar eller utser fler än en sådan gemensam kontaktpunkt ska den säkerställa att det bara finns en sådan gemensam kontaktpunkt för varje relevant administrativ nivå och led i värdekedjan för kritiska råmaterial.

2. Om en medlemsstat inrättar eller utser fler än en gemensam kontaktpunkt enligt punkt 1 i denna artikel ska den tillhandahålla en enkel, tillgänglig webbplats där alla gemensamma kontaktpunkter, inklusive deras adress och elektroniska kommunikationsmedel, är tydligt förtecknade och kategoriserade utifrån relevant administrativ nivå och led i värdekedjan för kritiska råmaterial. Webbplatsen får även ha sådant innehåll som tillhandahålls enligt artikel 18.

3. De gemensamma kontaktpunkter som inrättats eller utsetts enligt punkt 1 i denna artikel (gemensamma kontaktpunkter) ska ha ansvaret för att underlätta och samordna tillståndsprocessen för projekt för kritiska råmaterial och för att ge information om de faktorer som avses i artikel 18, inklusive information om när en ansökan anses vara fullständig i enlighet med artikel 11.6. De ska samordna och underlätta inlämnandet av alla relevanta handlingar och all relevant information.

4. Den berörda gemensamma kontaktpunkten ska vara den enda kontaktpunkten för projektägaren och ska hjälpa projektägaren att förstå administrativa frågor av relevans för tillståndsprocessen.

5. Projektägare för projekt för kritiska råmaterial ska ha möjlighet att kontakta den relevanta administrativa enhet inom den gemensamma kontaktpunkten som ansvarar för de uppgifter som anges i denna artikel. Om det sker förändringar i fråga om relevant administrativ enhet ska denna fortsätta att fullgöra sina skyldigheter enligt denna punkt fram till dess att projektägaren har underrättats om förändringen.

6. Projektägare ska ha rätt att lämna in handlingar som är relevanta för tillståndsprocessen i elektronisk form.

7. Medlemsstaterna ska säkerställa att alla giltiga studier som genomförts, eller tillstånd eller godkännanden som utfärdats, för ett visst projekt för kritiska råmaterial beaktas och att inga upprepade studier, tillstånd eller godkännanden krävs, såvida inte annat krävs enligt unionsrätten eller nationell rätt.

8. Medlemsstaterna ska säkerställa att de sökande enkelt har tillgång till information om och förfaranden för att lösa tvister som rör tillståndsprocessen för projekt för kritiska råmaterial, däribland, i tillämpliga fall, alternativa tvistlösningsmekanismer.

9. Medlemsstaterna ska säkerställa att de gemensamma kontaktpunkterna har tillräckligt med kvalificerad personal och tillräckliga ekonomiska och tekniska resurser för att effektivt kunna utföra sina uppgifter inom ramen för denna förordning.

Artikel 10

Prioritetsstatus för strategiska projekt

1. Strategiska projekt ska anses bidra till försörjningstryggheten för strategiska råmaterial i unionen.

2. När det gäller den miljöpåverkan eller de skyldigheter som behandlas i artiklarna 6.4 och 16.1 c i direktiv 92/43/EEG, artikel 4.7 i direktiv 2000/60/EG och artikel 9.1 a i direktiv 2009/147/EG eller i bestämmelser i unionslagstiftning avseende restaurering av terrestra, kustnära och sötvattensekosystem, ska strategiska projekt i unionen anses vara av allmänintresse eller av vikt för människors hälsa och säkerhet och får anses vara av ett allt överskuggande allmänintresse förutsatt att alla villkor i de unionslagstiftningsakterna är uppfyllda.

3. För att tillståndsprocessen för strategiska projekt i unionen ska kunna handläggas på ett effektivt sätt ska projektägare och alla berörda myndigheter säkerställa att den processen genomförs så snabbt som möjligt i enlighet med unionsrätten och nationell rätt.

4. Utan att det påverkar de skyldigheter som föreskrivs i unionsrätten ska strategiska projekt i unionen tilldelas statusen högsta möjliga nationella betydelse, om det finns en sådan status i nationell rätt, och dessa projekt ska behandlas i enlighet därmed i tillståndsprocesserna.

5. Alla tvistlösningsförfaranden, rättstvister, överklaganden och rättsmedel i samband med tillståndsprocessen och utfärdandet av tillstånd för strategiska projekt i unionen inför nationella domstolar, tribunaler eller paneler, inbegripet när det gäller medling eller skiljeförfaranden, om sådana finns i nationell rätt, ska behandlas som brådskande, om och i den utsträckning sådana brådskande förfaranden föreskrivs i nationell rätt och förutsatt att normalt tillämplig rätt till försvar av individer eller av lokalsamhällen respekteras. Projektägare för strategiska projekt ska i tillämpliga fall delta i ett sådant brådskande förfarande.

Artikel 11

Varaktighet för tillståndsprocessen

1. För strategiska projekt i unionen får tillståndsprocessen inte överstiga

a) 27 månader för strategiska projekt som omfattar utvinning,

b) 15 månader för strategiska projekt som endast omfattar förädling eller materialåtervinning.

2. Genom undantag från punkt 1, för strategiska projekt i unionen som var föremål för tillståndsprocessen innan de erkändes som strategiska projekt, och för förlängning av befintliga strategiska projekt som redan har beviljats tillstånd, får tillståndsprocessen efter det att projektet erkänts som strategiskt projekt inte överstiga

a) 24 månader för strategiska projekt som omfattar utvinning,

b) 12 månader för strategiska projekt som endast omfattar förädling eller materialåtervinning.

3. Om en miljökonsekvensbedömning krävs enligt direktiv 2011/92/EU ska det steg i bedömningen som avses i artikel 1.2 g i) i det direktivet inte räknas in i varaktigheten för tillståndsprocessen enligt punkterna 1 och 2 i den här artikeln.

4. I undantagsfall, om det krävs på grund av det strategiska projektets karaktär, komplexitet, plats eller storlek, får medlemsstaterna förlänga, innan de löper ut och efter en bedömning av varje enskilt fall, de tidsfrister som avses i

a) punkterna 1 a och 2 a med högst sex månader

b) punkterna 1 b och 2 b med högst tre månader.

Vid en sådan förlängning ska den berörda gemensamma kontaktpunkten skriftligen informera projektägaren om skälen till förlängningen och om tidsfristen för det övergripande beslutet.

5. Genom undantag från artikel 4.6 i direktiv 2011/92/EU ska fastställandet av huruvida det strategiska projektet ska bli föremål för en bedömning i enlighet med artiklarna 5–10 i det direktivet göras inom 30 dagar från den dag då exploatören lämnat in all information som krävs enligt artikel 4.4 i det direktivet.

6. Senast 45 dagar efter mottagandet av tillståndsansökan avseende ett strategiskt projekt ska den berörda gemensamma kontaktpunkten bekräfta att ansökan är fullständig eller, om projektägaren inte har lämnat in all den information som krävs för att behandla en ansökan, begära att projektägaren lämnar in en fullständig ansökan utan oskäligt dröjsmål och samtidigt ange vilken information som saknas. Om den inlämnade ansökan anses ofullständig en andra gång får den berörda gemensamma kontaktpunkten inte begära in information på områden som inte omfattas av den första begäran om ytterligare information, och den får endast begära in ytterligare underlag som kompletterar den saknade informationen.

Dagen för den bekräftelse som avses i första stycket ska utgöra startdatum för tillståndsprocessen.

7. Senast en månad efter den dag för bekräftelse som avses i punkt 6 i denna artikel ska den berörda gemensamma kontaktpunkten utarbeta en utförlig tidsplan för tillståndsprocessen, i nära samarbete med projektägaren och andra berörda behöriga myndigheter. Planen ska offentliggöras av projektägaren på den webbplats som avses i artikel 8.5. Den berörda gemensamma kontaktpunkten ska uppdatera tidsplanen om det sker betydande förändringar som eventuellt kan påverka tidpunkten för det övergripande beslutet.

8. Den berörda gemensamma kontaktpunkten ska underrätta projektägaren om när den miljökonsekvensbeskrivning som avses i artikel 5.1 i direktiv 2011/92/EU senast ska lämnas in, med hänsyn till hur tillståndsprocessen organiseras i den berörda medlemsstaten och till att tillräckligt med tid måste ges för att bedöma beskrivningen. Perioden mellan tidsfristen för inlämnandet av miljökonsekvensbeskrivningen och den tidpunkt då den faktiskt lämnas in ska inte räknas in i varaktigheten för tillståndsprocessen enligt punkterna 1 och 2 i den här artikeln.

9. Om samrådet enligt artikel 1.2 g ii) i direktiv 2011/92/EU resulterar i att miljökonsekvensbeskrivningen måste kompletteras med ytterligare information får den berörda gemensamma kontaktpunkten ge det projektansvariga företaget möjlighet att tillhandahålla ytterligare information. I sådana fall ska den utsedda gemensamma kontaktpunkten underrätta projektägaren om den dag då den ytterligare informationen senast ska lämnas in, som ska vara minst 30 dagar efter underrättelsen. Perioden mellan tidsfristen för tillhandahållande av ytterligare information och inlämnandet av den ska inte räknas in i varaktigheten för tillståndsprocessen enligt punkterna 1 och 2 i den här artikeln.

10. De tidsfrister som anges i denna artikel ska inte påverka skyldigheter som följer av unionsrätten och internationell rätt och inte heller förfaranden för överklaganden av förvaltningsbeslut och rättslig prövning av en domstol.

De tidsfrister som anges i denna artikel för någon av tillståndsprocesserna ska inte påverka tillämpningen av eventuella kortare tidsfrister som fastställs av medlemsstaterna.

Artikel 12

Miljöbedömningar och miljötillstånd

1. Om en miljökonsekvensbedömning krävs för ett strategiskt projekt i enlighet med artiklarna 5–9 i direktiv 2011/92/EU ska den berörda projektägaren, senast 30 dagar efter meddelandet om erkännande som strategiskt projekt, och innan ansökan lämnas in, begära ett yttrande från den berörda gemensamma kontaktpunkten om omfattning av och detaljnivå för den information som ska ingå i miljökonsekvensbeskrivningen enligt artikel 5.1 i det direktivet.

Den berörda gemensamma kontaktpunkten ska säkerställa att det yttrande som avses i första stycket utfärdas så snart som möjligt och inom en tidsperiod som inte överstiger 45 dagar från det datum då projektägaren lämnade in sin begäran om ett yttrande.

2. När det gäller strategiska projekt för vilka skyldigheten att göra bedömningar av miljöpåverkan samtidigt följer av direktiv 92/43/EEG, 2000/60/EG, 2008/98/EG, 2009/147/EG, 2010/75/EU, 2011/92/EU eller Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/18/EU ([39]), ska medlemsstaterna säkerställa att ett samordnat eller gemensamt förfarande som uppfyller samtliga krav i de unionslagstiftningsakterna tillämpas.

Enligt det samordnade förfarande som avses i första stycket ska den behöriga myndigheten samordna de olika bedömningar av miljöpåverkan av ett visst projekt som krävs enligt relevanta unionslagstiftningsakter.

Enligt det gemensamma förfarande som avses i första stycket ska den behöriga myndigheten föreskriva en enda bedömning av miljöpåverkan av ett visst projekt som krävs enligt relevanta unionslagstiftningsakter.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att de berörda behöriga myndigheterna utfärdar den motiverade slutsats som avses i artikel 1.2 g iv i direktiv 2011/92/EU rörande miljökonsekvensbedömningen av ett strategiskt projekt inom 90 dagar efter det att den erhållit alla nödvändig information enligt artiklarna 5, 6 och 7 i det direktivet och slutfört de samråd som avses i artiklarna 6 och 7 i det direktivet.

4. I undantagsfall, om det krävs på grund av det föreslagna projektets karaktär, komplexitet, plats eller storlek, får medlemsstaterna förlänga den tidsfrist som avses i punkt 3 med högst 20 dagar innan den löper ut och efter en bedömning av varje enskilt fall. I sådana fall ska den berörda gemensamma kontaktpunkten skriftligen informera projektägaren om skälen till förlängningen och om tidsfristen för dess motiverade slutsats.

5. När det gäller strategiska projekt ska tidsramarna för samråd med den berörda allmänheten enligt artikel 1.2 e i direktiv 2011/92/EU och med myndigheter enligt artikel 6.1 i det direktivet avseende miljökonsekvensbeskrivningen enligt artikel 5.1 i det direktivet inte överstiga 85 dagar och, i enlighet med artikel 6.7 i det direktivet, inte understiga 30 dagar. I undantagsfall får den berörda medlemsstaten förlänga tidsramarna med ytterligare högst 40 dagar om det krävs på grund av det föreslagna projektets karaktär, komplexitet, plats eller storlek. Den berörda gemensamma kontaktpunkten ska informera projektägaren om skälen till en sådan förlängning.

6. Punkt 1 ska inte tillämpas på tillståndsprocessen för strategiska projekt för vilka tillståndsprocessen påbörjades innan de erkändes som strategiskt projekt.

Punkterna 2–5 ska tillämpas på tillståndsprocessen för strategiska projekt för vilka tillståndsprocessen påbörjades innan de erkändes som strategiskt projekt endast i den mån de etapper som avses i de punkterna ännu inte har avslutat.

Artikel 13

Planering

1. De nationella, regionala och lokala myndigheter som ansvarar för att utarbeta planer, inbegripet zonindelning, fysisk planering och markanvändningsplaner, ska överväga att i lämpliga fall inkludera bestämmelser om utveckling av projekt för kritiska råmaterial i planerna. Om detta övervägs ska prioritet ges åt artificiella och bebyggda ytor, industriområden, tidigare exploaterad mark och aktiva eller övergivna gruvor, inklusive identifierade mineralförekomster i förekommande fall.

2. Om planer som innehåller bestämmelser om utveckling av projekt för kritiska råmaterial omfattas av en bedömning enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG ([40]) och enligt artikel 6 i direktiv 92/43/EEG ska dessa bedömningar kombineras. I förekommande fall ska denna samlade bedömning även behandla inverkan på potentiellt berörda vattenförekomster enligt vad som avses i direktiv 2000/60/EG Om berörda medlemsstater är skyldiga att bedöma effekterna av befintliga och framtida verksamheter på den marina miljön, däribland samspelet mellan land och hav, enligt vad som avses i artikel 4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/89/EU ([41]), ska den samlade bedömningen även omfatta dessa effekter.

([39]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/18/EU av den 4 juli 2012 om åtgärder för att förebygga och begränsa faran för allvarliga olyckshändelser där farliga ämnen ingår och om ändring och senare upphävande av rådets direktiv 96/82/EG (EUT L 197, 24.7.2012, s. 1).

([40]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG av den 27 juni 2001 om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan (EGT L 197, 21.7.2001, s. 30).

([41]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/89/EU av den 23 juli 2014 om upprättandet av en ram för havsplanering (EUT L 257, 28.8.2014, s. 135).

Artikel 14

Tillämplighet för Uneces konventioner

1. Denna förordning påverkar inte skyldigheterna enligt konventionen från FN:s ekonomiska kommission för Europa (Unece) om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor, som undertecknades i Århus den 25 juni 1998, och enligt Unece:s konvention om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang, som undertecknades i Esbo den 25 februari 1991, och dess protokoll om strategiska miljöbedömningar, som undertecknades i Kiev den 21 maj 2003.

2. Alla beslut som antas enligt detta avsnitt ska offentliggöras på ett lättförståeligt sätt, och alla beslut avseende ett projekt ska vara tillgängliga på samma webbplats.

AVSNITT 4

Nödvändiga villkor

Artikel 15

Påskyndande av genomförandet av strategiska projekt

1. Kommissionen ska, när så är lämpligt i samarbete med medlemsstaterna, genomföra åtgärder för att påskynda och attrahera privata investeringar i strategiska projekt. Sådana åtgärder kan, utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i EUF-fördraget, innefatta att tillhandahålla och samordna stöd till strategiska projekt som har svårt att få finansiering.

2. Den medlemsstat vars territorium berörs av ett strategiskt projekt ska vidta åtgärder för att underlätta ett snabbt och effektivt genomförande. Dessa åtgärder får inbegripa stöd för att

a) säkerställa efterlevnad av tillämpliga administrativa skyldigheter och rapporteringsskyldigheter,

b) ytterligare öka projektägares förmåga att säkerställa att de grupper som berörs av det strategiska projektet involveras och aktivt deltar på ett meningsfullt sätt.

Artikel 16

Samordning av finansiering

1. Den ständiga arbetsgrupp som inrättats enligt artikel 36.8 a ska, på begäran av en projektägare för ett strategiskt projekt, diskutera och ge råd om hur finansieringen av projektet kan slutföras, med beaktande av den finansiering som redan säkrats och med hänsyn till åtminstone följande faktorer:

a) Ytterligare privata finansieringskällor.

b) Stöd genom resurser från Europeiska investeringsbanksgruppen eller andra internationella finansiella institutioner, däribland Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling.

c) Befintliga instrument och program i medlemsstaterna, däribland från exportkreditinstitut och nationella utvecklingsbanker och -institutioner.

d) Relevanta program för unionsfinansiering, med särskilt fokus på initiativet Global Gateway för strategiska projekt i tredjeländer eller i utomeuropeiska länder och territorier.

2. Senast den 24 maj 2026 ska kommissionen, på grundval av rådgivningen från den ständiga arbetsgrupp som avses i artikel 36.8 a, överlämna en rapport till nämnden med en beskrivning av hindren för tillgång till finansiering för strategiska projekt och med rekommendationer för att underlätta sådan tillgång.

Artikel 17

Underlättande av offtake-avtal

1. Kommissionen ska inrätta ett system för att underlätta ingående av offtake-avtal som rör strategiska projekt, i enlighet med konkurrensreglerna.

2. Det system som avses i punkt 1 ska göra det möjligt för potentiella förhandsköpare att lämna anbud som anger

a) volymen och kvaliteten på de strategiska råmaterial som de avser att köpa,

b) det planerade priset eller prisintervallet,

c) den planerade löptiden för offtake-avtalet.

3. Det system som avses i punkt 1 ska göra det möjligt för projektägare för strategiska projekt att lämna anbud som anger

a) volymen och kvaliteten på de strategiska råmaterial för vilka de avser att ingå offtake-avtal,

b) det planerade pris eller prisintervall vid vilket de är villiga att sälja,

c) den planerade löptiden för offtake-avtalet.

4. På grundval av de anbud som mottagits i enlighet med punkterna 2 och 3 ska kommissionen se till att projektägare för strategiska projekt kommer i kontakt med potentiella förhandsköpare som är relevanta för deras projekt.

Artikel 18

Tillgång till administrativ information online

1. Medlemsstaterna ska tillhandahålla följande information om administrativa processer som är relevanta för projekt för kritiska råmaterial online, på ett centraliserat och lättillgängligt sätt:

a) Den information som avses i artikel 9.2.

b) Tillståndsprocessen och tillhörande administrativa processer som krävs för att erhålla relevanta tillstånd.

c) Finansierings- och investeringstjänster.

d) Finansieringsmöjligheter på unionsnivå eller medlemsstatsnivå.

e) Tjänster för affärsstöd, bland annat deklaration av bolagsskatt, lokal skattelagstiftning eller arbetsrätt.

2. Kommissionen ska, på ett centraliserat och lättillgängligt sätt, lämna information online om administrativa processer som är relevanta för erkännande av strategiska projekt och om fördelarna med ett sådant erkännande.

AVSNITT 5

Undersökningsarbete

Artikel 19

Nationella program för undersökningsarbete

1. Senast den 24 maj 2025 ska varje medlemsstat ska upprätta ett nationellt program för allmänt undersökningsarbete inriktat på kritiska råmaterial och mineral som innehåller kritiska råmaterial. Dessa nationella program ska ses över åtminstone vart femte år och vid behov uppdateras.

2. De program som avses i punkt 1 ska omfatta åtgärder för att öka den tillgängliga informationen om förekomsten av kritiska råmaterial i unionen. De ska i förekommande fall omfatta följande åtgärder:

a) Kartläggning av mineraltillgångar i lämplig skala.

b) Geokemiska kampanjer, bland annat för att fastställa den kemiska sammansättningen av jord, sediment eller bergarter.

c) Geovetenskapliga undersökningar, såsom geofysiska undersökningar.

d) Behandling av data som samlats in genom allmänt undersökningsarbete, bland annat genom utveckling av kartor över metallogenetiska områden.

e) Ny behandling av befintliga data från geovetenskapliga undersökningar, för att kontrollera oidentifierade mineralförekomster som innehåller kritiska råmaterial samt mineral som innehåller kritiska råmaterial.

3. Om en medlemsstats geologiska förhållanden är sådana att man med stor säkerhet inte kommer att kunna identifiera några fyndigheter av kritiska råmaterial eller de mineral som innehåller kritiska råmaterial genom åtgärderna i punkt 2 får det nationella program som avses i punkt 1 bestå av vetenskapliga bevis för detta. Dessa bevis ska uppdateras i samband med den regelbundna översynen av det nationella programmet för att spegla eventuella ändringar i förteckningen över kritiska råmaterial.

4. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om sina nationella program enligt vad som avses i punkt 1.

5. Medlemsstaterna ska i sina rapporter som överlämnas enligt artikel 45, lämna uppgifter om framstegen i genomförandet av de åtgärder som ingår i deras nationella program som avses i punkt 1 i den här artikeln.

6. Medlemsstaterna ska offentliggöra kartor med grundläggande information om mineralförekomster som innehåller kritiska råmaterial som samlats in genom de åtgärder som anges i de nationella program som avses i punkt 1 på en fritt tillgänglig webbplats. Dessa uppgifter ska, i tillämpliga fall, omfatta klassificeringen av de identifierade förekomsterna med hjälp av Förenta nationernas ramklassificering för resurser. Mer detaljerade uppgifter, inklusive geofysiska och geokemiska data med lämplig upplösning och storskalig geologisk kartläggning, ska göras tillgängliga på begäran.

Kommissionen får anta genomförandeakter för att fastställa en mall för tillgängliggörande av de uppgifter som avses i det första stycket i denna punkt. I mallen får det anges hur de uppgifter som avses i det första stycket ska uttryckas. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 39.2.

7. Med beaktande av det befintliga samarbetet avseende allmänt undersökningsarbete ska den ständiga arbetsgrupp som avses i artikel 36.8 c diskutera de nationella program som avses i punkt 1 i den här artikeln och deras genomförande, inbegripet åtminstone

a) potentialen för samarbete, bland annat när det gäller undersökningsarbete avseende gränsöverskridande mineralförekomster och gemensamma geologiska formationer,

b) bästa praxis för de åtgärder som förtecknas i punkt 2,

c) möjligheten att skapa en integrerad databas för lagring av resultaten av de nationella program som avses i punkt 1.

KAPITEL 4

RISKÖVERVAKNING OCH RISKREDUCERING

Artikel 20

Övervakning och stresstester

1. Kommissionen ska övervaka försörjningsrisker relaterade till kritiska råmaterial, särskilt sådana som riskerar att snedvrida konkurrensen eller fragmentera den inre marknaden.

Övervakningen ska åtminstone omfatta utvecklingen av följande parametrar:

a) Handelsflöden mellan unionen och tredjeländer och inom den inre marknaden.

b) Tillgång och efterfrågan.

c) Koncentration av utbudet.

d) Produktion och produktionskapacitet i unionen och globalt i olika led i värdekedjan för råmaterial.

e) Prisvolatilitet.

f) Flaskhalsar i alla skeden av unionens produktion och flaskhalsar i samband med beviljande av tillstånd för strategiska projekt inom unionen.

g) Potentiella hinder för handel med kritiska råmaterial eller varor som använder kritiska råmaterial som insatsvaror på den inre marknaden.

2. De nationella myndigheter som deltar i den ständiga arbetsgrupp som avses i artikel 36.8 e ska stödja kommissionen i den övervakning som avses i punkt 1 i den här artikeln genom att

a) utbyta relevant information som de har tillgång till om utvecklingen av de parametrar som förtecknas i punkt 1 i denna artikel, med undantag för artikel led e i den punkten, inklusive den information som avses i artikel 21,

b) i samarbete med kommissionen och andra deltagande myndigheter samla in information om utvecklingen av de parametrar som förtecknas i punkt 1 i denna artikel, inklusive den information som avses i artikel 21,

c) tillhandahålla en analys av försörjningsriskerna för kritiska råmaterial mot bakgrund av utvecklingen av de parametrar som förtecknas i punkt 1,

d) utan dröjsmål informera kommissionen om medlemsstaten får kännedom om en risk för en allvarlig försörjningsstörning relaterade till kritiska råmaterial.

3. Kommissionen ska, i samarbete med de nationella myndigheter som deltar i den ständiga arbetsgrupp som avses i artikel 36.8 e, säkerställa att ett stresstest genomförs för varje försörjningskedja för strategiska råmaterial, minst vart tredje år eller om en betydande ökning av försörjningsriskerna upptäcks till följd av den övervakning som avses i punkt 1 i den här artikeln. I detta syfte ska den ständiga arbetsgrupp som avses i artikel 36.8 e samordna och dela upp genomförandet av stresstester för de olika strategiska råmaterialen mellan de olika deltagande myndigheterna.

De stresstester som avses i första stycket ska bestå av en bedömning av hur sårbar unionens försörjningskedja för råmaterial för det relevanta strategiska råmaterialet är för försörjningsstörningar, genom en uppskattning av inverkan på olika scenarier som kan orsaka sådana försörjningsstörningar och deras potentiella effekter, med beaktande av åtminstone följande faktorer:

a) Var det berörda strategiska råmaterialet utvinns, förädlas eller materialåtervinns.

b) De ekonomiska aktörernas kapacitet längs värdekedjan för råmaterial samt marknadsstrukturen.

c) Faktorer som kan påverka försörjningen, inbegripet men inte begränsat till den geopolitiska situationen, logistik, energiförsörjning, arbetskraft eller naturkatastrofer.

d) Tillgången till och förmågan att snabbt diversifiera försörjningskällor, ersätta material eller minska efterfrågan.

e) Användarna av de relevanta strategiska råmaterialen längs värdekedjan för råmaterial och deras andel av efterfrågan, med särskild uppmärksamhet på tillverkning av teknik som är relevant för den gröna och den digitala omställningen samt försvars-, flyg- och rymdtillämpningar.

f) Potentiella hinder för gränsöverskridande handel med relevanta strategiska råmaterial eller varor som använder strategiska råmaterial som insatsvaror på den inre marknaden.

4. Kommissionen ska på en fritt tillgänglig webbplats offentliggöra och regelbundet uppdatera en resultattavla som innehåller följande:

a) Aggregerade uppgifter om utvecklingen av de parametrar som avses i punkt 1.

b) En aggregerad beskrivning av beräkningen av försörjningsriskerna för kritiska råmaterial mot bakgrund av de uppgifter som avses i led a i denna punkt.

c) I förekommande fall, allmänna förslag till lämpliga begränsningsstrategier för att minska försörjningsrisken, såvida inte offentliggörandet av de allmänna förslagen äventyrar skyddet av handels- eller affärshemligheter eller andra känsliga, konfidentiella eller säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter.

5. Kommissionen ska analysera de uppgifter som samlats in i enlighet med punkterna 1, 2 och 3 i denna artikel. Om kommissionen på grundval av analysen anser att det finns en tydlig indikation på risk för försörjningsstörning som sannolikt snedvrider konkurrensen eller fragmenterar den inre marknaden, ska kommissionen varna medlemsstaterna, nämnden och unionens styrande organ för krisövervakning eller krishanteringsmekanismer vars verksamhetsområde omfattar relevanta strategiska eller kritiska råmaterial. I förekommande fall ska kommissionen också bedöma om denna risk kräver en uppdatering av förteckningen över strategiska råmaterial enligt artikel 3.3.

Artikel 21

Informationskrav för övervakning

1. Medlemsstaterna ska, i sina rapporter som överlämnas enligt artikel 45, lämna uppgifter till kommissionen om nya eller befintliga projekt för kritiska råmaterial på sina territorier som är relevanta med avseende på artikel 20.1 d, inklusive en klassificering av nya projekt enligt Förenta nationernas ramklassificering av resurser.

2. Medlemsstaterna ska identifiera centrala marknadsaktörer längs värdekedjan för kritiska råmaterial som är etablerade på deras respektive territorier och de ska

a) övervaka deras verksamheter genom att granska offentligt tillgängliga uppgifter och vid behov genom regelbundna och proportionella undersökningar i syfte att samla in den information som krävs för kommissionens övervakning och stresstester enligt artikel 20,

b) i sina rapporter som överlämnas enligt artikel 45, lämna information om insamlingen av information enligt led a i detta stycke,

c) utan dröjsmål underrätta kommissionen om större händelser som kan hindra de centrala marknadsaktörernas normala verksamhet.

Centrala marknadsaktörer får vägra att lämna uppgifter som begärs enligt första stycket a om delning av sådana uppgifter skulle leda till röjande av handels- eller affärshemligheter. De ska endast lämna sådana uppgifter i den mån de redan är tillgängliga för dem. Om en central marknadsoperatör vägrar att lämna de uppgifter som begärs eller hävdar att de inte finns tillgängliga ska den till den begärande medlemsstaten tillhandahålla skälen för detta.

3. Medlemsstaterna ska överföra de uppgifter som samlats in i enlighet med punkt 2 a och b till de nationella statistikmyndigheterna och Eurostat, för sammanställning av statistik i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 223/2009 ([42]). Medlemsstaterna ska utse den nationella myndighet som ska ansvara för överföringen av uppgifterna till de nationella statistikmyndigheterna och Eurostat.

Artikel 22

Rapportering av strategiska lager

1. Medlemsstaterna ska i sina rapporter som överlämnas enligt artikel 45, lämna uppgifter till kommissionen om läget för sina strategiska lager av strategiska råmaterial. Medlemsstaterna ska inte vara skyldiga att tillhandahålla information om vissa strategiska lager när sådan information skulle kunna äventyra medlemsstatens försvar eller nationella säkerhet. Om en medlemsstat vägrar att tillhandahålla sådan information ska den lämna ett motiverat meddelande.

2. Den information som avses i punkt 1 ska omfatta strategiska lager som innehas av alla myndigheter, offentligt ägda företag eller ekonomiska aktörer som har fått i uppdrag av en medlemsstat att bygga upp strategiska lager för medlemsstatens räkning, och ska åtminstone innehålla en beskrivning av

a) nivån på strategiska lager för varje strategiskt råmaterial på aggregerad nivå, mätt både i ton och som andel av den årliga nationella förbrukningen av de relevanta strategiska råmaterialen, samt den kemiska formen och renheten hos de lagrade råmaterialen,

b) utvecklingen av tillgängliga strategiska lager för varje strategiskt råmaterial på aggregerad nivå under de senaste fem åren,

c) alla regler eller förfaranden som är tillämpliga på frisläppande, tilldelning och fördelning av strategiska lager, såvida inte utlämnandet av sådana uppgifter äventyrar skyddet av handels- eller affärshemligheter eller andra känsliga, konfidentiella eller säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter.

3. De rapporter som avses i punkt 1 kan innehålla uppgifter om strategiska lager av kritiska råmaterial och andra råmaterial.

Artikel 23

Samordning av strategiska lager

1. Senast den 24 maj 2026 och därefter vartannat år ska kommissionen, på grundval av de uppgifter som mottagits enligt artikel 22.1, dela med sig av följande till nämnden:

a) Ett utkast till riktmärke som anger en säker nivå på unionens strategiska lager för varje strategiskt råmaterial, enligt vad som avses i punkt 2 i denna artikel.

b) En jämförelse av den totala nivån på unionens strategiska lager för varje strategiskt råmaterial och det utkast till riktmärke som avses i led a i denna punkt.

([42]) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 223/2009 av den 11 mars 2009 om europeisk statistik och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG, Euratom) nr 1101/2008 om utlämnande av insynsskyddade statistiska uppgifter till Europeiska gemenskapernas statistikkontor, rådets förordning (EG) nr 322/97 om gemenskapsstatistik och rådets beslut 89/382/EEG, Euratom om inrättande av en kommitté för Europeiska gemenskapernas statistiska program (EUT L 87, 31.3.2009, s. 164).

c) Information om potentiell gränsöverskridande tillgänglighet för strategiska lager, mot bakgrund av reglerna eller förfarandena för deras frisläppande, tilldelning och fördelning.

2. Kommissionen ska, med beaktande av nämndens synpunkter, anta ett riktmärke för en säker nivå på unionens strategiska lager av strategiska råmaterial. Detta riktmärke ska

a) uttryckas som den mängd strategiska råmaterial som behövs för att täcka ett antal dagar av genomsnittlig daglig nettoimport i händelse av en försörjningsstörning, beräknat på grundval av importvolymen under det föregående kalenderåret,

b) beakta offentligt tillgänglig information om privata verksamhetsutövares strategiska lager,

c) stå i proportion till försörjningsrisken och den ekonomiska betydelse som är förknippad med det relevanta strategiska råmaterialet.

3. Kommissionen får, med beaktande av nämndens synpunkter, avge yttranden riktade till medlemsstaterna om

a) att öka nivån på strategiska lager och vid behov produktionskapaciteten, med beaktande av den jämförelse som avses i punkt 1 b, den relativa fördelningen av befintliga strategiska lager mellan medlemsstaterna och de ekonomiska aktörernas förbrukning av strategiska råmaterial på medlemsstaternas respektive territorier,

b) att ändra eller samordna reglerna eller förfarandena för frisläppande, tilldelning och fördelning av strategiska lager i syfte att förbättra den potentiella gränsöverskridande tillgängligheten, särskilt när det är nödvändigt för produktion av strategisk teknik.

4. När kommissionen och nämnden utarbetar de yttranden som avses i punkt 3 ska de lägga särskild vikt vid behovet av att upprätthålla och främja incitament för privata aktörer som förlitar sig på strategiska råmaterial som insatsvaror för att upprätta egna strategiska lager eller för att vidta andra åtgärder för att hantera sin exponering för försörjningsrisker.

5. Medlemsstaterna ska i sina rapporter som överlämnas enligt artikel 45, lämna information om huruvida och på vilket sätt de har genomfört eller avser att genomföra de yttranden som avses i punkt 3 i den här artikeln.

6. Innan minst två medlemsstater deltar i internationella eller multilaterala forum på områdena strategiska lager för strategiska råmaterial ska kommissionen säkerställa en föregående samordning antingen mellan de berörda medlemsstaterna och kommissionen eller genom ett särskilt möte i nämnden.

7. Kommissionen ska tillhandahålla de uppgifter som samlas in om tillgängliga strategiska unionslager till unionens styrande organ med ansvar för krisövervakning eller krishanteringsmekanismer, omfattande relevanta strategiska råmaterial.

8. Varken denna artikel eller artikel 22 ska innebära en skyldighet för medlemsstaterna att hålla eller frisläppa strategiska lager.

Artikel 24

Riskberedskap för företag

1. Senast den 24 maj 2025 och inom 12 månader efter varje uppdatering av förteckningen över strategiska råmaterial enligt artikel 3.3 ska medlemsstaterna identifiera de stora företag som är verksamma på deras territorium och som använder strategiska råmaterial för att tillverka batterier för energilagring och e-mobilitet, utrustning för produktion och användning av vätgas, utrustning för produktion och användning av förnybar energi, luftfartyg, traktionsmotorer, värmepumpar, utrustning för överföring och lagring av data, mobila elektroniska enheter, utrustning för additiv tillverkning, utrustning för robotteknik, drönare, bärraketer, satelliter eller avancerade halvledare.

2. De stora företag som avses i punkt 1 ska minst vart tredje år och i den utsträckning den information som krävs finns tillgänglig för dem genomföra en riskbedömning av sin försörjningskedja för råmaterial avseende strategiska råmaterial, där följande ingår:

a) En kartläggning av var de strategiska råmaterial de använder utvinns, förädlas eller materialåtervinns.

b) En analys av de faktorer som kan påverka deras försörjning av strategiska råmaterial.

c) En bedömning av deras sårbarhet för försörjningsstörningar.

3. Om den information som avses i punkt 2 i denna artikel inte på begäran görs tillgängliga för de stora företag som avses i punkt 1 i denna artikel av deras leverantörer, får de genomföra sin riskbedömning på grundval av den information som offentliggjorts av kommissionen enligt artikel 20.4 eller på annat sätt offentligt tillgänglig information, i den mån det är möjligt.

4. Om betydande sårbarheter för försörjningsstörningar upptäcks till följd av den riskbedömning som avses i punkt 2 ska de stora företag som avses i punkt 1 vidta åtgärder för att minska dessa sårbarheter, bland annat genom att bedöma möjligheten att diversifiera sina försörjningskedjor för råmaterial eller ersätta de strategiska råmaterialen.

5. De stora företag som avses i punkt 1 får för sin respektive styrelse lägga fram en rapport med resultaten av den riskbedömning som avses i punkt 2, inbegripet källan till den information som bedömningen grundar sig på, betydande risker som upptäckts samt riskreducerande åtgärder som planeras eller genomförs.

6. Medlemsstaterna får kräva att de stora företag som avses i punkt 1 för sin respektive styrelse ska lägga fram den rapport som avses i punkt 5 och de begäranden om information som avses i punkt 3.

Artikel 25

Gemensamma inköp

1. Kommissionen ska inrätta och driva ett system för att aggregera efterfrågan från intresserade företag som konsumerar strategiska råmaterial och som är etablerade i unionen, samt söka erbjudanden från leverantörer för att matcha denna samlade efterfrågan. Detta ska omfatta både oförädlade och förädlade strategiska råmaterial.

2. Innan kommissionen inrättar det system som avses i punkt 1 ska den efter samråd med nämnden göra en bedömning av systemets förväntade inverkan på marknaden för varje strategiskt råmaterial, i syfte att undvika eventuella oproportionella konsekvenser för konkurrensen på den inre marknaden.

3. På grundval av den bedömning som avses i punkt 2 ska kommissionen, när den inrättar och driver det system som avses i punkt 1,

a) välja för vilka strategiska råmaterial och i vilket förädlingsstadium systemet kan användas, med beaktande av den relativa försörjningsrisken för olika strategiska råmaterial,

b) fastställa minsta mängder för efterfrågade strategiska råmaterial för att delta i systemet, med beaktande av det förväntade antalet intresserade deltagare och behovet av att säkerställa ett hanterbart antal deltagare, samtidigt som små och medelstora företags behov beaktas.

4. Deltagandet i det system som avses i punkt 3 b ska vara öppet och transparent för alla intresserade företag som är etablerade i unionen.

5. Unionsföretag som deltar i det system som avses i punkt 1 får på ett transparent sätt gemensamt förhandla om köpet, inbegripet priser eller andra villkor i inköpsavtalet, eller använda gemensamma inköp, i syfte att uppnå bättre villkor med sina leverantörer eller förhindra bristande tillgång. Deltagande unionsföretag ska följa unionsrätten, inbegripet unionens konkurrensrätt.

6. Enheter ska uteslutas från deltagande i aggregering av efterfrågan och gemensamma inköp, eller som leverantör eller tjänsteleverantör om de

a) omfattas av unionens restriktiva åtgärder som antagits i enlighet med artikel 215 i EUF-fördraget,

b) direkt eller indirekt ägs eller kontrolleras av, eller agerar på vägnar av eller på uppdrag av fysiska eller juridiska personer, enheter eller organ som omfattas av sådana restriktiva unionsåtgärder.

7. Genom undantag från artikel 176 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2018/1046 ([43]) ska kommissionen genom ett upphandlingsförfarande enligt den förordningen upphandla nödvändiga tjänster från en enhet etablerad i unionen som ska fungera som tjänsteleverantör för att inrätta och driva det system som avses i punkt 1 i den här artikeln. Den tjänsteleverantör som valts ut får inte ha någon intressekonflikt.

([43]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2018/1046 av den 18 juli 2018 om finansiella regler för unionens allmänna budget, om ändring av förordningarna (EU) nr 1296/2013, (EU) nr 1301/2013, (EU) nr 1303/2013, (EU) nr 1304/2013, (EU) nr 1309/2013, (EU) nr 1316/2013, (EU) nr 223/2014, (EU) nr 283/2014 och beslut nr 541/2014/EU samt om upphävande av förordning (EU, Euratom) nr 966/2012 (EUT L 193, 30.7.2018, s. 1).

8. Kommissionen ska i tjänstekontraktet fastställa de uppgifter som ska utföras av tjänsteleverantören, inbegripet fördelning av efterfrågan, tilldelning av tillträdesrätter för leverans, registrering och kontroll av alla deltagare, offentliggörande och rapportering av verksamheten samt alla andra uppgifter som krävs för att inrätta och driva det system som avses i punkt 1. I tjänstekontraktet ska också fastställas de praktiska arrangemangen för tjänsteleverantörens verksamhet, inbegripet användningen av it-verktyget, säkerhetsåtgärderna, valutan eller valutorna, betalningsordningen och ansvaret.

9. Tjänstekontraktet med tjänsteleverantören ska förbehålla kommissionen rätten att övervaka och granska det. För detta ändamål ska kommissionen ha fullständig tillgång till den information som tjänsteleverantören har rörande kontraktet. Alla servrar ska vara fysiskt placerade och all information fysiskt lagras inom unionens territorium.

10. Tjänstekontraktet med tjänsteleverantören ska fastställa äganderätten till den information som tjänsteleverantören erhåller och ska föreskriva en eventuell överföring av denna information till kommissionen när tjänstekontraktet sägs upp eller löper ut.

KAPITEL 5

HÅLLBARHET

AVSNITT 1

Cirkularitet

Artikel 26

Nationella åtgärder för cirkularitet

1. Varje medlemsstat ska senast två år från dagen för ikraftträdandet av den genomförandeakt som avses i punkt 7 anta och genomföra nationella program som innehåller åtgärder eller i nationella program införa åtgärder för att

a) stimulera tekniska framsteg och resurseffektivitet i syfte att dämpa den förväntade ökningen av förbrukningen av kritiska råmaterial i unionen,

b) främja avfallsförebyggande åtgärder och öka återanvändning och reparation av produkter och komponenter med relevant potential för återvinning av kritiska råmaterial,

c) öka insamlingen, sorteringen och bearbetningen av avfall med relevant potential för återvinning av kritiska råmaterial, inbegripet metallskrot, och se till att de förs in i ett lämpligt system för materialåtervinning, i syfte att maximera tillgången till och kvaliteten på återvinningsbart material som insatsvara till anläggningar för materialåtervinning av kritiska råmaterial,

d) öka användningen av sekundära kritiska råmaterial, även genom åtgärder såsom att beakta materialåtervunnet innehåll i tilldelningskriterierna i samband med offentlig upphandling eller ekonomiska incitament för användning av sekundära kritiska råmaterial,

e) öka den tekniska mognaden hos teknik för materialåtervinning av kritiska råmaterial och främja cirkulär design, materialeffektivitet och substitution av kritiska råmaterial i produkter och tillämpningar, åtminstone genom att inkludera stödåtgärder i detta syfte i nationella program för forskning och innovation,

f) säkerställa att åtgärder införts för att utrusta deras arbetskraft med den kompetens som behövs för att stödja cirkulariteten i värdekedjan för kritiska råmaterial, inklusive åtgärder för kompetenshöjning och omskolning,

g) om ekonomiska bidrag ska betalas av producenten i enlighet med dess skyldigheter avseende utökat producentansvar enligt nationell rätt i enlighet med artikel 8.1 i direktiv 2008/98/EG, främja anpassningen av sådana ekonomiska bidrag för att ge incitament till att produkter ska innehålla en större andel sekundära kritiska råmaterial som återvunnits från avfall som materialåtervunnits i enlighet med relevanta miljöstandarder som fastställts i unionsrätten,

h) vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att kritiska råmaterial som exporteras efter det att de upphört att vara avfall uppfyller de relevanta villkoren i enlighet med direktiv 2008/98/EG och annan tillämplig unionsrätt,

i) i förekommande fall stödja användningen av unionens kvalitetsstandarder för materialåtervinningsprocesser för avfallsflöden som innehåller kritiska råmaterial.

2. De program som avses i punkt 1 i denna artikel får integreras i nya eller befintliga avfallsplaner och avfallsförebyggande program som antagits enligt artiklarna 28 och 29 i direktiv 2008/98/EG.

De nationella program som avses i första stycket ska ses över inom fem år från det att de antagits och vid behov uppdateras.

3. De program som avses i punkt 1 ska särskilt omfatta produkter och avfall som inte omfattas av några särskilda krav på insamling, behandling, materialåtervinning eller återanvändning enligt unionsrätten. För andra produkter och annat avfall ska åtgärderna genomföras i enlighet med unionsrätten.

När det gäller punkt 1 b, c och d får de program som avses i de leden, utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i EUF-fördraget, omfatta införandet av ekonomiska incitament, såsom rabatter, finansiell belöning eller pantsystem, för att uppmuntra förberedelse för återanvändning och återanvändning av produkter med relevant potential för återvinning av kritiska råmaterial och insamling och behandling av avfall från sådana produkter.

4. De nationella åtgärder som avses i punkterna 1 och 2 ska utformas i syfte att undvika handelshinder och snedvridning av konkurrensen i överensstämmelse med EUF-fördraget.

5. Medlemsstaterna ska separat identifiera och rapportera en kvantifiering av komponenter som innehåller relevanta mängder kritiska råmaterial som avlägsnats från avfall som utgörs av eller innehåller elektrisk och elektronisk utrustning och de mängder kritiska råmaterial som återvunnits från sådan utrustning.

Kommissionen ska anta genomförandeakter som specificerar formatet och detaljerna för sådan rapportering. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 39.3.

Den första rapporteringsperioden ska omfatta det första hela kalenderåret efter antagandet av dessa genomförandeakter. Medlemsstaterna ska lämna in dessa uppgifter när de rapporterar uppgifter till kommissionen om mängden avfall som utgörs av eller innehåller elektrisk eller elektronisk utrustning som materialåtervunnits, i enlighet med artikel 16.6 i direktiv 2012/19/EU.

6. Medlemsstaterna ska i sina rapporter som överlämnas enligt artikel 45 lämna information om antagandet av de nationella program som avses i punkt 1 i den här artikeln och om framstegen i det effektiva genomförandet av de åtgärder som vidtagits i enlighet med punkterna 1 och 2 i den här artikeln.

7. Senast den 24 maj 2025 ska kommissionen anta genomförandeakter för att upprätta en förteckning över produkter, komponenter och avfallsflöden som åtminstone ska anses ha en relevant potential för återvinning av kritiska råmaterial i den mening som avses i punkt 1 b och c.

Vid upprättandet av denna förteckning ska kommissionen ta hänsyn till följande:

a) Den totala mängden kritiska råmaterial som kan återvinnas från dessa produkter, komponenter och avfallsflöden.

b) I vilken utsträckning dessa produkter, komponenter och avfallsflöden omfattas av unionsrätten.

c) Luckor i lagstiftningen.

d) Särskilda utmaningar som påverkar insamlingen och avfallsbehandlingen av produkter, komponenter och avfallsflöden.

e) Befintliga system för insamling och avfallsbehandling som gäller för produkter, komponenter och avfallsflöden.

De genomförandeakter som avses i första stycket i denna punkt ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 39.3.

Artikel 27

Återvinning av kritiska råmaterial från utvinningsavfall

1. Verksamhetsutövare som är skyldiga att utarbeta avfallshanteringsplaner i enlighet med artikel 5 i direktiv 2006/21/EG ska förse den behöriga myndigheten enligt definitionen i artikel 3.27 i det direktivet med en utredning med en preliminär ekonomisk bedömning av den potentiella återvinningen av kritiska råmaterial från

a) det utvinningsavfall som lagras i anläggningen, och

b) det utvinningsavfall som genereras eller, om det anses vara effektivare, från det totala uttaget innan det blir avfall.

Verksamhetsutövare ska undantas från skyldigheten i första stycket i denna punkt, om de med en hög grad av säkerhet kan visa för den behöriga myndigheten, enligt definitionen i artikel 3.27 i direktiv 2006/21/EG, att utvinningsavfallet inte innehåller kritiska råmaterial som är tekniskt återvinningsbara.

2. Den utredning som avses i punkt 1 ska åtminstone innehålla en uppskattning av mängden och koncentrationerna av kritiska råmaterial i utvinningsavfallet och i det totala uttaget samt en bedömning av deras tekniska och ekonomiska återvinningsbarhet. Verksamhetsutövare ska närmare specificera de metoder som används för att bedöma mängden och koncentrationerna.

3. Senast den 24 november 2026 ska verksamhetsutövare vid befintliga utvinningsavfallsanläggningar lämna in den utredning som avses i punkt 1 till den behöriga myndigheten, enligt definitionen i artikel 3.27 i direktiv 2006/21/EG. Verksamhetsutövare vid nya utvinningsavfallsanläggningar ska lämna in den utredningen till den behöriga myndigheten, enligt definitionen i artikel 3.27 i direktiv 2006/21/EG, när de lämnar in sina avfallshanteringsplaner i enlighet med artikel 7 i det direktivet.

4. Medlemsstaterna ska upprätta en databas över de stängda utvinningsavfallsanläggningar som finns på deras territorium, inklusive övergivna utvinningsavfallsanläggningar, förutom stängda utvinningsavfallsanläggningar där avfallsplatsernas särskilda egenskaper eller de geologiska förhållandena gör det osannolikt att potentiellt tekniskt återvinningsbara mängder kritiska råmaterial förekommer. Denna databas ska innehålla information om

a) utvinningsavfallsanläggningens läge, areal och avfallsvolym eller, när så är lämpligt, beräknade volym,

b) verksamhetsutövare eller tidigare verksamhetsutövare vid utvinningsavfallsanläggningen och, i tillämpliga fall, deras rättsliga efterträdare,

c) ungefärliga mängder och koncentrationer av alla råmaterial som ingår i utvinningsavfallet och, i förekommande fall, i den ursprungliga mineralfyndigheten, i enlighet med punkt 7,

d) all ytterligare information som medlemsstaten anser vara relevant för att möjliggöra återvinning av kritiska råmaterial från utvinningsavfallsanläggningen.

5. Senast den 24 november 2027 ska medlemsstaterna anta och genomföra åtgärder för att främja återvinning av kritiska råmaterial från utvinningsavfall, särskilt från stängda utvinningsavfallsanläggningar som i den databas som avses i punkt 4 identifieras som innehållande potentiellt ekonomiskt återvinningsbara kritiska råmaterial.

6. Den databas som avses i punkt 4 ska inrättas senast den 24 november 2026 och alla uppgifter ska föras in i databasen senast den 24 maj 2027. Den ska göras tillgänglig för allmänheten i digital form och uppdateras minst vart tredje år för att införliva ytterligare tillgänglig information och nyligen stängda eller nyligen identifierade anläggningar.

7. För att tillhandahålla den information som avses i punkt 4 c ska medlemsstaterna genomföra åtminstone följande åtgärder:

a) För stängda utvinningsavfallsanläggningar ska medlemsstaterna senast den 24 november 2026 göra en omfattande översyn av tillgängliga tillstånd eller, när tillstånd inte finns, annan tillgänglig dokumentation.

b) För sådana utvinningsavfallsanläggningar där tillgänglig information skulle kunna visa på förekomst av potentiellt ekonomiskt återvinningsbara mängder kritiska råmaterial ska medlemsstaterna senast den 24 maj 2026 dessutom genomföra representativ geokemisk provtagning.

c) För sådana utvinningsavfallsanläggningar där den verksamhet som beskrivs i leden a och b i denna punkt visar på förekomst av potentiellt ekonomiskt återvinningsbara mängder kritiska råmaterial ska medlemsstaterna senast den 24 mars 2027 dessutom genomföra en mer detaljerad provtagning med påföljande kemisk och mineralogisk karakterisering som omfattar borrkärneloggning eller likvärdig teknik, om detta är miljömässigt godtagbart i enlighet med tillämpliga miljökrav på unionsnivå och, i tillämpliga fall, med kraven i direktiv 2006/21/EG.

8. Den verksamhet som avses i punkt 7 ska bedrivas inom gränserna för de nationella rättsordningarna om mineraltillgångar, avfall, äganderätt, äganderätt till mark, miljö- och hälsokonsekvenser samt alla andra relevanta bestämmelser. Om sådana faktorer hindrar verksamheten ska medlemsstaternas myndigheter söka samarbete med verksamhetsutövaren vid utvinningsavfallsanläggningen eller dess ägare. Resultaten av den verksamhet som avses i punkt 7 ska göras tillgängliga i den databas som avses i punkt 4. Om möjligt ska medlemsstaterna i databasen inkludera en klassificering av stängda utvinningsavfallsanläggningar i enlighet med Förenta nationernas ramklassificering för resurser.

Artikel 28

Permanentmagneters materialåtervinningsbarhet

1. Från och med två år efter ikraftträdandet av den genomförandeakt som avses i punkt 2 ska varje fysisk eller juridisk person som släpper ut magnetkameror, vindgeneratorer, industrirobotar, motorfordon, lätta transportmedel, kylgeneratorer, värmepumpar, elmotorer, även då elmotorer är integrerade i andra produkter, automatiska tvättmaskiner, torktumlare, mikrovågsugnar, dammsugare eller diskmaskiner på marknaden säkerställa att dessa produkter är försedda med en väl synlig, lätt läsbar etikett som inte går att ta bort och som anger

a) om dessa produkter innehåller en eller flera permanentmagneter,

b) ifall produkten innehåller en eller flera permanentmagneter, om dessa permanentmagneter är av någon av följande typer:

i) neodym-järn-bor,

ii) samarium-kobolt,

iii) aluminium-nickel-kobolt,

iv) ferriter.

2. Senast den 24 november 2026 ska kommissionen anta en genomförandeakt som fastställer formatet för den märkning som avses i punkt 1 i denna artikel. Den genomförandeakten ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 39.3.

3. Från och med två år efter ikraftträdandet av den genomförandeakt som avses i punkt 2 ska varje fysisk eller juridisk person som släpper ut produkter som avses i punkt 1 och som innehåller en eller flera permanentmagneter av de typer som avses i punkt 1 b på marknaden säkerställa att det finns en databärare på eller i produkten.

4. Den databärare som avses i punkt 3 ska vara kopplad till en unik produktbeteckning som ger tillgång till följande:

a) Namn, registrerat firmanamn eller registrerat varumärke och postadress för den ansvariga fysiska eller juridiska personen och, i förekommande fall, elektroniska kommunikationsmedel där de kan kontaktas.

b) Uppgifter om vikt, placering och kemisk sammansättning för alla enskilda permanentmagneter som ingår i produkten och om förekomst och typ av beläggningar på magneterna, lim och eventuella tillsatser som använts.

c) Uppgifter som gör det möjligt att komma åt och på ett säkert sätt avlägsna alla permanentmagneter i produkten, och som åtminstone innehåller de olika stegen för att avlägsna dem samt verktyg eller tekniker som behövs för att komma åt och avlägsna permanentmagneten, utan att det påverkar tillhandahållandet av information till behandlingsanläggningar enligt artikel 15.1 i direktiv 2012/19/EU.

5. För produkter där de inbyggda permanentmagneterna uteslutande ingår i en eller flera elmotorer som ingår i produkten får de uppgifter som avses i punkt 4 b ersättas med uppgifter om var dessa elmotorer befinner sig, och de uppgifter som avses i punkt 4 c får ersättas med uppgifter om hur man kommer åt och tar bort elmotorerna, som omfattar åtminstone de olika stegen för att avlägsna dem samt verktyg eller tekniker som krävs för att komma åt och avlägsna elmotorerna.

6. För produkter som avses i punkt 3 för vilka det krävs ett produktpass enligt en annan unionsrättsakt ska de uppgifter som avses i punkt 4 ingå i produktpasset.

7. Den fysiska eller juridiska person som släpper ut en produkt som avses i punkt 3 på marknaden ska säkerställa att de uppgifter som avses i punkt 4 är fullständiga, aktuella och korrekta och förblir tillgängliga under en period som åtminstone motsvarar produktens normala livslängd plus tio år, även efter det att den ansvariga fysiska eller juridiska personen har blivit insolvent, likviderats eller upphört med sin verksamhet i unionen. Den personen får bemyndiga en annan fysisk eller juridisk person att agera på dess vägnar.

De uppgifter som avses i punkt 4 ska avse produktmodellen eller, om uppgifterna skiljer sig åt mellan olika enheter av samma modell, ett visst parti eller en viss enhet. De uppgifter som avses i punkt 4 ska vara tillgängliga för reparatörer, materialåtervinnare, marknadskontrollmyndigheter och tullmyndigheter.

8. Om informationskrav avseende materialåtervinning av permanentmagneter fastställs i unionens harmoniseringslagstiftning för någon av de produkter som förtecknas i punkt 1 ska de kraven tillämpas på de berörda produkterna i stället för denna artikel.

9. Produkter som främst utformats för försvars- eller rymdtillämpningar ska undantas från kraven i denna artikel.

10. Från och med den 24 maj 2029 ska denna artikel tillämpas på magnetkameror, motorfordon och lätta transportmedel som är typgodkända fordon i kategori L.

11. Denna artikel ska inte tillämpas på

a) fordon avsedda för särskilda ändamål enligt definitionen i artikel 3.31 i förordning (EU) 2018/858,

b) delar av ett fordon, förutom grundfordonet, som typgodkänts i ett etappvis typgodkännande i kategorierna N_1, N_2, N_3, M_2 eller M_3,

c) fordon tillverkat i små serier enligt definitionen i artikel 3.30 i förordning (EU) 2018/858.

12. Kommissionen ges befogenhet att anta en delegerad akt i enlighet med artikel 38 för att komplettera denna förordning genom att tillhandahålla en förteckning över KN-nummer i enlighet med bilaga I till rådets förordning (EEG) nr 2658/87 ([44]) och varubeskrivningar som motsvarar de produkter som avses i punkt 1 i den här artikeln i syfte att underlätta tullmyndigheternas arbete med dessa produkter och de krav som anges i den här artikeln och i artikel 29.

Artikel 29

Materialåtervunnet innehåll från permanentmagneter

1. Senast den 24 maj 2027 eller två år från ikraftträdandet av den delegerade akt som avses i punkt 2, beroende på vilket som infaller senast, ska varje fysisk eller juridisk person som släpper ut sådana produkter på marknaden som avses i artikel 28.1 och som innehåller en eller flera permanentmagneter som avses i artikel 28.1 b i, ii och iii och för vilka den totala vikten av alla sådana permanentmagneter överstiger 0,2 kg, på en fritt tillgänglig webbplats offentliggöra andelen neodym, dysprosium, praseodym, terbium, bor, samarium, nickel och kobolt som återvunnits från konsumentavfall i de permanentmagneter som ingår i produkten.

2. Senast den 24 maj 2026 ska kommissionen anta en delegerad akt i enlighet med artikel 38 för att komplettera denna förordning genom att fastställa regler för beräkning och verifiering av andelen neodym, dysprosium, praseodym, terbium, bor, samarium, nickel och kobolt som återvunnits från konsumentavfall i de permanentmagneter som ingår i de produkter som avses i punkt 1 i den här artikeln.

I beräknings- och verifieringsreglerna ska det specificeras vilket som är det tillämpliga förfarandet för bedömning av överensstämmelse bland de moduler som anges i bilaga II till Europaparlamentets och rådets beslut 768/2008/EG ([45]), med de anpassningar som krävs med hänsyn till de berörda produkterna. När kommissionen fastställer det tillämpliga förfarandet för bedömning av överensstämmelse ska följande kriterier beaktas:

a) Huruvida den berörda modulen är lämplig för produkttypen och står i proportion till det allmänintresse som eftersträvas.

b) Vilka riskerna med produkten är och i vilken omfattning bedömningen av överensstämmelse motsvarar risktypen och risknivån.

c) Tillverkarens behov av att kunna välja mellan modulerna för kvalitetssäkring och produktcertifiering enligt bilaga II till beslut nr 768/2008/EG i de fall då en tredje part måste delta.

3. Efter ikraftträdandet av den delegerade akt som antagits enligt punkt 2 och under alla omständigheter senast den 31 december 2031 ska kommissionen anta delegerade akter för att komplettera denna förordning genom att fastställa minimiandelar för neodym, dysprosium, praseodym, terbium, bor, samarium, nickel och kobolt som återvunnits från konsumentavfall som måste finnas i den permanentmagnet som ingår i de produkter som avses i punkt 1.

De delegerade akter som avses i första stycket får tillämpa olika minimiandelar på olika produkter och får undanta vissa produkter från denna skyldighet. De ska föreskriva övergångsperioder som är anpassade till svårigheten att anpassa de produkter som omfattas av åtgärden för att säkerställa överensstämmelse.

Den minimiandel som avses i första stycket ska baseras på en konsekvensbedömning, där följande beaktas:

([44]) Rådets förordning (EEG) nr 2658/87 av den 23 juli 1987 om tulltaxe- och statistiknomenklaturen och om Gemensamma tulltaxan (EGT L 256, 7.9.1987, s. 1).

([45]) Europaparlamentets och rådets beslut nr 768/2008/EG av den 9 juli 2008 om en gemensam ram för saluföring av produkter och upphävande av rådets beslut 93/465/EEG (EUT L 218, 13.8.2008, s. 82).

a) Befintlig och prognostiserad tillgång på neodym, dysprosium, praseodym, terbium, bor, samarium, nickel och kobolt som återvunnits från konsumentavfall.

b) Den information som samlats in enligt punkt 1 och den relativa fördelningen av andelen materialåtervunnet innehåll i permanentmagneter som ingår i de produkter som avses i punkt 1 och som släpps ut på marknaden.

c) Tekniska och vetenskapliga framsteg, inklusive betydande förändringar av permanentmagnetteknik som påverkar vilken typ av material som återvinns.

d) Det faktiska och potentiella bidraget från en minimiandel till unionens klimat- och miljömål.

e) Möjliga effekter på funktionen hos produkter som innehåller permanentmagneter.

f) Behovet av att förhindra oproportionerliga negativa effekter som fördyrar permanentmagneter och produkter som innehåller permanentmagneter.

4. Om krav avseende materialåtervunnet innehåll från permanentmagneter fastställs i unionens harmoniseringslagstiftning för någon av de produkter som förtecknas i punkt 1, ska de kraven tillämpas på de berörda produkterna i stället för denna artikel.

5. Från och med den dag då kravet i punkt 1 börjar tillämpas ska fysiska och juridiska personer som erbjuder de produkter som avses i punkt 1 till försäljning, även distansförsäljning, eller ställer ut dem i samband med kommersiell verksamhet, se till att deras kunder har tillgång till den information som avses i punkt 1 innan de ingår ett köpekontrakt.

Fysiska och juridiska personer som släpper ut sådana produkter som avses i punkt 1 på marknaden får inte tillhandahålla eller visa etiketter, märken, symboler eller inskriptioner som kan vilseleda eller förvirra kunder med avseende på den information som avses i punkt 1. Produkter som främst utformats för försvars- eller rymdtillämpningar ska undantas från kraven i denna artikel.

6. För magnetkameror, motorfordon och lätta transportmedel som är typgodkända fordon i kategori L ska kraven i punkterna 1 och 5 tillämpas från och med fem år efter dagen för ikraftträdandet av den delegerade akt som avses i punkt 2.

7. Denna artikel ska inte tillämpas på

a) fordon avsedda för särskilda ändamål enligt definitionen i artikel 3.31 i förordning (EU) 2018/858,

b) delar av ett fordon, förutom grundfordonet, som typgodkänts i ett etappvis typgodkännande i kategorierna N_1, N_2, N_3, M_2 eller M_3,

c) fordon tillverkat i små serier enligt definitionen i artikel 3.30 i förordning (EU) 2018/858.

AVSNITT 2

Certifiering och miljöavtryck

Artikel 30

Erkända system

1. Myndigheter, branschföreningar och grupper av berörda organisationer som har utvecklat och ansvarar för certifieringssystem som rör kritiska råmaterials hållbarhet (systemägare) får ansöka om att få sina system erkända av kommissionen.

De ansökningar som avses i första stycket ska innehålla alla relevanta underlag för att kriterierna i bilaga IV är uppfyllda.

Senast den 24 maj 2027 ska kommissionen anta genomförandeakter som anger en gemensam mall som ska användas av systemägare för att tillhandahålla den minimiinformation som de ansökningar som avses i första stycket i denna punkt ska innehålla. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 39.3.

Omfattningen av den dokumentation som krävs för att fylla i den gemensamma mall som avses i tredje stycket ska vara rimlig.

2. Om kommissionen, på grundval av de underlag som lämnats i enlighet med punkt 1 i denna artikel, fastställer att ett certifieringssystem uppfyller kriterierna i bilaga IV eller en del av dem, ska den anta genomförandeakter för att erkänna det systemet och närmare ange den erkända omfattningen för systemet. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 39.3.

3. Den erkända omfattningen för varje system ska specificeras med avseende på följande:

a) De led i värdekedjan för råmaterial som omfattas av systemet.

b) De stadier i ett projekts livscykel, även före, under och efter avslutandet, som omfattas av systemet.

c) De hållbarhetsdimensioner och miljöriskkategorier som förtecknas i punkt 2 i bilaga IV och som omfattas av systemet.

De krav som fastställs i punkt 1 a–d i bilaga IV ska vara en förutsättning för erkännande av systemet.

4. Kommissionen ska minst vart tredje år från dagen för tillämpningen av en genomförandeakt som antagits enligt punkt 2 verifiera att det fortfarande uppfyller kriterierna i bilaga IV eller en erkänd del av de kriterierna.

5. Ägare av erkända system ska utan dröjsmål underrätta kommissionen om alla ändringar eller uppdateringar av systemen när det gäller uppfyllandet av kriterierna i bilaga IV eller av en erkänd del av de kriterierna. Kommissionen ska bedöma om sådana ändringar eller uppdateringar påverkar grunden för erkännandet och vidta lämpliga åtgärder.

6. Om det finns bevis för att ekonomiska aktörer som implementerar ett erkänt system vid upprepade tillfällen eller i betydande omfattning har underlåtit att uppfylla kraven i systemet, ska kommissionen i samråd med ägaren av det erkända systemet undersöka om dessa fall tyder på brister i systemet som påverkar grunden för erkännandet och vidta lämpliga åtgärder.

7. Om kommissionen upptäcker brister i ett erkänt system som påverkar grunden för erkännandet, får den bevilja systemägaren en lämplig tidsfrist på högst tolv månader för att vidta korrigerande åtgärder.

8. Om systemägaren underlåter eller vägrar att vidta nödvändiga korrigerande åtgärder och om kommissionen har fastställt att de brister som avses i punkt 6 i denna artikel innebär att systemet inte längre uppfyller kriterierna i bilaga IV eller den erkända delen av dessa kriterier, ska kommissionen genom genomförandeakter återkalla erkännandet av systemet. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 39.3.

9. Kommissionen ska upprätta ett register över erkända system och hålla det uppdaterat. Registret ska göras tillgängligt för allmänheten på en fritt tillgänglig webbplats. Denna webbplats ska också göra det möjligt att samla återkoppling från alla berörda parter om implementeringen av erkända system. Denna återkoppling ska överlämnas till berörda systemägare för beaktande.

Artikel 31

Deklaration om miljöavtryck

1. Med beaktande av resultatet av den rapport som avses i punkt 2 i denna artikel och bedömningen av nödvändighet och proportionalitet med avseende på tillämpningen av punkt 3 i denna artikel ges kommissionen befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 38 för att komplettera denna förordning i fråga om att fastställa regler för beräkning och verifiering av miljöavtrycket för olika kritiska råmaterial, i enlighet med bilaga V och med beaktande av vetenskapligt välgrundade bedömningsmetoder och relevanta internationella standarder. I beräknings- och verifieringsreglerna ska det anges åtminstone de tre mest relevanta miljöpåverkanskategorier som står för merparten av det totala miljöavtrycket. Utsläpp av växthusgaser ska vara en av miljöpåverkanskategorierna. Deklarationen om miljöavtryck ska begränsas till dessa miljöpåverkanskategorier.

2. Kommissionen ska senast den 24 november 2026 överlämna en rapport till Europaparlamentet och rådet om vilka kritiska råmaterial som ska prioriteras för att bedöma huruvida skyldigheten att deklarera miljöavtrycket för ett kritiskt råmaterial är nödvändig och proportionerlig.

För de kritiska råmaterial som kommissionen har identifierat som prioriterade ska den lägga fram slutsatserna av bedömningen av nödvändighet och proportionalitet med avseende på tillämpningen av punkt 3 senast 12 månader efter överlämnandet av den rapport som avses i första stycket.

3. Kommissionen ska anta beräknings- och verifieringsregler för ett specifikt kritiskt råmaterial om den, efter att ha beaktat de olika relevanta miljöpåverkanskategorierna, har dragit slutsatsen att det berörda kritiska råmaterialet har ett betydande miljöavtryck och att en skyldighet att deklarera miljöavtrycket för det kritiska råmaterialet för de miljöpåverkanskategorier som avses i punkt 1, när det släpps ut på marknaden, är nödvändig och proportionell för att bidra till unionens klimat- och miljömål genom att underlätta försörjningen av kritiska råmaterial med lägre miljöavtryck.

4. När kommissionen överväger om den skyldighet som föreskrivs i punkt 6 i denna artikel är nödvändig ska den beakta

a) om och hur samt hur ändamålsenligt unionens klimat- och miljömål redan uppnås genom andra unionsrättsakter som är tillämpliga på det berörda kritiska råmaterialet,

b) förekomsten och användningen av relevanta internationella standarder och riktlinjer, eller utsikterna att komma överens om sådana standarder på internationell nivå, samt hållbara metoder på marknaden, inklusive de frivilliga system som erkänns i enlighet med artikel 30.2,

c) effektiviteten i strategiska partnerskap, strategiska projekt, handelsavtal och andra internationella instrument samt utåtriktad verksamhet som bedrivs av unionen för att uppnå unionens klimat- och miljömål,

d) de därtill hörande ekonomiska kostnaderna och den administrativa bördan för de ekonomiska aktörerna.

5. Kommissionen ska göra en förhandsbedömning av konsekvenserna för att besluta om en delegerad akt ska antas enligt punkt 1. Följande ska gälla för en sådan bedömning:

a) Den ska grundas bland annat på samråd med

   i) alla berörda parter, såsom industrin i senare led, små och medelstora företag och, i förekommande fall, hantverksindustrin, arbetsmarknadens parter, handlare, återförsäljare, importörer, organisationer som främjar människors hälsa och miljöskydd, konsumentorganisationer och den akademiska världen,

   ii) tredjeländer eller utomeuropeiska länder och territorier vars handel med unionen kan påverkas avsevärt av denna skyldighet,

   iii) nämnden,

   iv) unionsbyråer med befogenheter på miljöskyddsområdet, när så är lämpligt.

b) Den ska säkerställa att sådana åtgärder inte förbereds, antas eller tillämpas i syfte att eller med verkan att skapa onödiga hinder för den internationella handeln och att de inte är mer handelsbegränsande än vad som är nödvändigt för att uppnå unionens klimat- och miljömål, med beaktande av möjligheten för leverantörer från tredjeländer att följa en sådan deklaration, så att de aggregerade handelsflödena och kostnaderna för kritiska råmaterial inte påverkas oproportionerligt.

c) Den ska bedöma om liknande skyldigheter enligt unionsrätten har lett till de avsedda effekterna och i betydande grad bidragit till uppnåendet av unionens miljömål.

d) Den ska bedöma om åtgärden skulle bidra till att uppnå unionens klimat- och miljömål utan att på ett oproportionerligt sätt påverka unionsindustrins förmåga att anskaffa det berörda kritiska råmaterialet.

6. Varje fysisk eller juridisk person som släpper ut kritiska råmaterial, inklusive förädlade och materialåtervunna råmaterial, på marknaden för vilka kommissionen har antagit beräknings- och verifieringsregler i enlighet med punkt 1 ska tillhandahålla en deklaration om miljöavtryck.

Det krav som anges i första stycket ska gälla för varje enskild typ av kritiskt råmaterial som släpps ut på marknaden och ska inte tillämpas på kritiska råmaterial som ingår i intermediära produkter eller slutprodukter.

7. Den deklaration om miljöavtryck som avses i punkt 6 ska innehålla följande uppgifter:

a) Namn, registrerat firmanamn eller registrerat varumärke och postadress för den ansvariga fysiska eller juridiska personen och elektroniska kommunikationsmedel där de kan kontaktas.

b) Uppgift om den typ av kritiskt råmaterial som deklarationen gäller.

c) Uppgift om det land och den region där det kritiska råmaterialet utvunnits, förädlats, raffinerats och materialåtervunnits, beroende på vad som är tillämpligt.

d) Det kritiska råmaterialets miljöavtryck, beräknat i enlighet med de tillämpliga kontroll- och beräkningsregler som antagits i enlighet med punkt 1.

e) Prestandaklass för det kritiska råmaterialets miljöavtryck, fastställd i enlighet med den tillämpliga delegerade akt som antagits i enlighet med punkt 8.

f) En webblänk som ger tillgång till en offentlig version av den undersökning som ligger till grund för resultaten i deklarationen om miljöavtryck.

8. Kommissionen ska anta delegerade akter i enlighet med artikel 38 för att komplettera denna förordning genom att inom en rimlig tidsram fastställa prestandaklasser för kritiska råmaterials miljöavtryck, för vilka beräknings- och verifieringsregler har antagits i enlighet med punkt 1 i den här artikeln, i enlighet med bilaga V.

9. Kommissionen ska, när den fastställer beräkningsregler för miljöavtrycket för intermediära produkter och slutprodukter som innehåller kritiska råmaterial, när så är möjligt kräva att de beräkningsregler för miljöavtryck som avses i denna artikel används.

10. Deklarationen om miljöavtryck ska göras tillgänglig på en fritt tillgänglig webbplats och ska vara lättförståelig.

Kommissionen får anta genomförandeakter för att fastställa formatet för den deklaration om miljöavtryck som avses i punkt 6 i denna artikel. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 39.3.

11. När fysiska och juridiska personer som erbjuder kritiska råmaterial till försäljning, även distansförsäljning, eller ställer ut dem i samband med kommersiell verksamhet, ska de se till att deras kunder har tillgång till deklarationen om miljöavtryck innan de ingår ett köpekontrakt.

Fysiska och juridiska personer som släpper ut kritiska råmaterial på marknaden får inte tillhandahålla eller visa etiketter, märken, symboler eller inskriptioner som skulle kunna vilseleda eller förvirra kunder med avseende på den information som ingår i deklarationen om miljöavtryck.

AVSNITT 3

Fri rörlighet, överensstämmelse och marknadskontroll

Artikel 32

Fri rörlighet

1. Medlemsstaterna får inte, av skäl som rör information om materialåtervinning eller materialåtervunnet innehåll i permanentmagneter eller av skäl som rör information om miljöavtrycket av kritiska råmaterial som omfattas av denna förordning, förbjuda, begränsa eller hindra tillhandahållande på marknaden eller ibruktagande av produkter som innehåller permanentmagneter eller kritiska råmaterial som uppfyller kraven i denna förordning.

2. Medlemsstaterna får inte förhindra att produkter som innehåller permanentmagneter eller kritiska råmaterial som inte uppfyller kraven i denna förordning visas vid mässor, utställningar, demonstrationer eller liknande evenemang, under förutsättning att en synlig skylt tydligt anger att sådana produkter eller kritiska råmaterial inte uppfyller kraven i denna förordning och att de inte kan tillhandahållas på marknaden förrän de överensstämmer med kraven.

Artikel 33

Överensstämmelse och marknadskontroll

1. Innan en produkt som omfattas av artikel 28 eller 29 släpps ut på marknaden ska de ansvariga fysiska eller juridiska personerna säkerställa att det tillämpliga förfarandet för bedömning av överensstämmelse har utförts och att den tekniska dokumentation som krävs har upprättats. Om en produkts överensstämmelse med de tillämpliga kraven har påvisats genom förfarandet för bedömning av överensstämmelse, ska de ansvariga fysiska eller juridiska personerna säkerställa att en EU-försäkran om överensstämmelse har upprättats och CE-märkningen har anbringats.

2. Förfarandet för bedömning av överensstämmelse för produkter som omfattas av kraven i artikel 28 i denna förordning ska vara det förfarande som anges i bilaga IV till direktiv 2009/125/EG, såvida inte dessa produkter också omfattas av kraven i artikel 29 i denna förordning, i vilket fall förfarandet för bedömning av överensstämmelse ska vara det förfarande som anges i de beräknings- och verifieringsregler som antagits i enlighet med artikel 29.2 i denna förordning.

3. Denna artikel ska inte tillämpas på produkter som omfattas av typgodkännande enligt förordning (EU) 2018/858 eller (EU) nr 168/2013.

Artikel 34

Genomförande och anpassning till unionens harmoniseringslagstiftning

Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 38 för att komplettera artiklarna 28, 29, 31 och 33 i syfte att

a) fastställa krav för den tekniska utformningen och driften av den databärare och den unika produktbeteckning som avses i artikel 28.3 och 28.4,

b) hänvisa till tekniska standarder som ska användas med avseende på den databärare och den unika produktbeteckning som avses i artikel 28.3 och 28.4,

c) fastställa regler för införande av den unika produktbeteckning som avses i artikel 28.4 i register som är relevanta för marknadskontroll och tullkontroller,

d) fastställa krav för tullkontroller avseende den databärare och den unika produktbeteckning som avses i artikel 28.3 och 28.4,

e) fastställa förfaranden för att hantera produkter som utgör en risk på nationell nivå eller formell bristande efterlevnad, samt därmed sammanhängande förfaranden för skyddsåtgärder, om invändningar framförs mot de marknadskontrollåtgärder som vidtagits,

f) fastställa krav avseende EU-försäkran om överensstämmelse och allmänna principer och regler och villkor för anbringande av CE-märkning.

Dessa delegerade akter ska hänvisa till eller säkerställa anpassning till andra bestämmelser i unionens harmoniseringslagstiftning, särskilt direktiv 2009/125/EG, och ta hänsyn till behovet av att begränsa den administrativa bördan och samtidigt säkerställa ett effektivt genomförande av artiklarna 28, 29 och 31 i denna förordning.

KAPITEL 6

STYRNING

Artikel 35

Europeiska nämnden för kritiska råmaterial

1. Europeiska nämnden för kritiska råmaterial (*nämnden*) inrättas härmed.

2. Nämnden ska ge kommissionen råd och utföra de uppgifter som anges i denna förordning.

Artikel 36

Sammansättning och funktionssätt för nämnden

1. Nämnden ska bestå av företrädare för alla medlemsstater och kommissionen. Den ska ledas av en företrädare för kommissionen (*ordföranden*).

2. Varje medlemsstat ska utse en företrädare på hög nivå till nämnden. När det är relevant med avseende på verksamhet och sakkunskap får en medlemsstat ha olika företrädare för olika uppgifter som rör nämndens arbete. Varje utsedd företrädare i nämnden ska ha en suppleant. Endast medlemsstaterna ska ha rösträtt. Varje medlemsstat ska ha endast en röst oavsett antalet företrädare.

Ordföranden ska bjuda in företrädare för Europaparlamentet att delta som observatörer vid nämndens möten, inklusive mötena i de ständiga eller tillfälliga arbetsgrupper som avses i punkt 8.

3. När så är lämpligt får ordföranden bjuda in företrädare för industrin, särskilt små och medelstora företag, och för det civila samhället, den akademiska världen, fackföreningar, lokala eller regionala myndigheter, tredjeländer, utomeuropeiska länder och territorier, samt Europeiska försvarsbyrån, Europeiska kemikaliemyndigheten, Europeiska miljöbyrån och Europeiska utrikestjänsten, att delta i nämndens möten eller mötena i de ständiga eller tillfälliga arbetsgrupper som avses i punkt 8, som observatörer eller för att lämna skriftliga bidrag. Observatörer ska inte delta i utarbetandet av råd från nämnden och dess arbetsgrupper.

4. Vid sitt första möte ska nämnden på förslag av kommissionen anta sin arbetsordning, med enkel majoritet av medlemmarna.

5. Nämnden ska sammanträda regelbundet för att effektivt kunna utföra de uppgifter som föreskrivs i denna förordning. Vid behov ska nämnden sammanträda på grundval av en motiverad begäran av kommissionen eller en medlemsstat med ett särskilt intresse avseende ett strategiskt projekt på dess territorium som motiverar ytterligare ett möte.

Nämnden ska sammanträda minst

a) var tredje månad för bedömning av ansökningar för strategiska projekt enligt kapitel 3 avsnitt 2,

b) var sjätte månad för utveckling av övervakning enligt kapitel 4,

c) en gång om året för att diskutera framstegen i genomförandet av medlemsstaternas skyldigheter med avseende på undersökningsarbete enligt kapitel 3 avsnitt 5, även mot bakgrund av uppdateringar av förteckningarna över strategiska eller kritiska råmaterial.

6. Kommissionen ska samordna nämndens arbete genom ett verkställande sekretariat som ger tekniskt och logistiskt stöd.

7. Nämnden ska

a) regelbundet diskutera genomförandet av artikel 9 och utbyta bästa praxis i syfte att påskynda tillståndsprocessen för projekt för kritiska råmaterial samt för att i fråga om dessa projekt förbättra deltagandet av och samrådet med allmänheten,

b) i förekommande fall föreslå kommissionen riktlinjer för genomförandet av artikel 9.1 som ska beaktas av de gemensamma kontaktpunkterna,

c) regelbundet diskutera genomförandet av strategiska projekt och, vid behov, åtgärder som skulle kunna vidtas av projektägaren eller den medlemsstat vars territorium berörs av ett strategiskt projekt för att ytterligare underlätta genomförandet av dessa strategiska projekt i enlighet med artikel 15,

d) ge råd till kommissionen om bedömningen av inrättandet av det gemensamma inköpssystemet enligt artikel 25,

e) underlätta utbytet av bästa praxis mellan medlemsstaterna i syfte att förbättra deras nationella program i enlighet med artikel 26.

8. Nämnden får inrätta ständiga eller tillfälliga arbetsgrupper som arbetar med specifika frågor och uppgifter.

Nämnden ska åtminstone inrätta följande ständiga arbetsgrupper:

a) En arbetsgrupp för att diskutera och samordna finansieringen av strategiska projekt i enlighet med artikel 16, till vilken företrädare för nationella utvecklingsbanker och utvecklingsinstitutioner, exportkreditinstitut, europeiska institutioner för utvecklingsfinansiering, Europeiska investeringsbanksgruppen, andra internationella finansiella institutioner, inklusive Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling och, i förekommande fall, privata finansiella institutioner ska bjudas in som observatörer.

b) En arbetsgrupp för att diskutera och utbyta åsikter om åtgärder för att öka allmänhetens kunskap om försörjningskedjan för kritiska råmaterial och utbyta bästa praxis när det gäller allmänhetens deltagande och berörda parters deltagande i projekt för kritiska råmaterial, till vilken företrädare för det civila samhällets organisationer regelbundet ska bjudas in som observatörer.

c) En arbetsgrupp för att sammanföra nationella eller, i förekommande fall, regionala geologiska institut eller undersökningar eller, i avsaknad av ett sådant institut eller en sådan undersökning, den relevanta nationella myndighet som ansvarar för allmänt undersökningsarbete, i syfte att bidra till samordningen av de nationella undersökningsprogram som upprättats enligt artikel 19.

d) En arbetsgrupp för att diskutera och utbyta åsikter om åtgärder för att främja cirkularitet, resurseffektivitet och substitution av kritiska råmaterial.

e) En arbetsgrupp som sammanför nationella försörjnings- och informationsorgan för kritiska råmaterial eller, i avsaknad av ett sådant organ, den relevanta nationella myndighet som ansvarar för frågan, i syfte att bidra till kommissionens övervakning och stresstester enligt artikel 20.

f) En arbetsgrupp som sammanför de nationella beredskapsmyndigheter och myndigheter som har ansvar för strategiska lager eller, om sådana saknas, den relevanta nationella myndighet som ansvarar för frågan, i syfte att bidra till samordningen av strategiska lager enligt artikel 23.

När nämnden utför sina arbetsuppgifter ska den, när så är lämpligt, säkerställa samordning, samarbete och informationsutbyte med relevanta strukturer för krishantering och krisberedskap som inrättats enligt unionsrätten.

9. Nämnden ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa en säker hantering och behandling av konfidentiell och kommersiellt känslig information i enlighet med artikel 46.

10. Nämnden ska göra sitt yttersta för att anta beslut med enighet.

Artikel 37

Internationellt samarbete och strategiska partnerskap

1. Nämnden ska regelbundet diskutera följande:

a) I vilken utsträckning strategiska partnerskap som ingås av unionen bidrar till

i) att förbättra unionens försörjningstrygghet, inbegripet de riktmärken som fastställs i artikel 5.1 b,

ii) att förbättra samarbetet längs värdekedjan för kritiska råmaterial mellan unionen och partnerländerna, inbegripet program för kapacitetsuppbyggnad och tekniköverföring för att främja cirkularitet och ansvarsfull materialåtervinning av kritiska råmaterial i producentländer,

iii) partnerländernas ekonomiska och sociala utveckling, bland annat genom att främja hållbara och cirkulära ekonomiska metoder, anständiga arbetsvillkor och respekt för mänskliga rättigheter längs deras värdekedjor för råmaterial.

b) Överensstämmelse och potentiella synergier mellan medlemsstaternas bilaterala samarbete med relevanta tredjeländer och de åtgärder som unionen genomför inom ramen för strategiska partnerskap.

c) Vilka tredjeländer som bör prioriteras när man ingår strategiska partnerskap, med beaktande av följande kriterier:

i) det potentiella bidraget till försörjningstryggheten och dess resiliens, med beaktande av ett tredjelands potentiella reserver samt utvinnings-, förädlings- och materialåtervinningskapacitet med avseende på kritiska råmaterial,

ii) huruvida ett samarbete mellan unionen och ett tredjeland skulle kunna förbättra ett tredjelands förmåga att säkerställa övervakning, förebyggande och minimering av negativ miljöpåverkan genom dess regelverk och genomförandet av det, användningen av socialt ansvarsfulla metoder, inbegripet respekt för mänskliga rättigheter och arbetstagarnas rättigheter, särskilt när det gäller tvångs- och barnarbete, meningsfull dialog med lokalsamhällen, inbegripet urfolk, användningen av transparenta och ansvarsfulla affärsmetoder, förebyggande av negativa konsekvenser för den offentliga förvaltningens funktion och rättsstatsprincipen,

iii) huruvida det finns befintliga samarbetsavtal mellan unionen och ett tredjeland och, när det gäller tillväxtmarknader och utvecklingsekonomier, potentialen för genomförandet av Global Gateway-investeringsprojekt, även i syfte att underlätta investeringar i strategiska projekt,

iv) för tillväxtmarknader och utvecklingsekonomier, huruvida och på vilket sätt ett partnerskap skulle kunna bidra till lokalt mervärde, inbegripet för verksamheter i senare led, och vara till ömsesidig nytta för unionen och partnerlandet.

d) Ge kommissionen råd om hur man kan säkerställa att de strategiska partnerskap som avses i denna punkt är förenliga med unionens politik för tillväxtmarknader och utvecklingsekonomier.

2. Nämndens diskussioner enligt punkt 1 ska inte påverka rådets befogenheter enligt fördragen.

3. Medlemsstaterna

a) ska informera kommissionen om sitt bilaterala samarbete med relevanta tredjeländer, när dess tillämpningsområde omfattar värdekedjan för kritiska råmaterial,

b) får stödja kommissionen i genomförandet av de samarbetsåtgärder som anges i de strategiska partnerskapen längs värdekedjan för råmaterial.

4. En gång om året ska kommissionen informera Europaparlamentet och rådet om innehållet i och resultatet av nämndens diskussioner enligt punkt 1.

KAPITEL 7

DELEGERADE BEFOGENHETER OCH KOMMITTÉFÖRFARANDE

Artikel 38

Utövande av delegeringen

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.

2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artiklarna 3.2, 4.2, 5.3, 6.2, 28.12, 29.2. 29.3, 31.1, 31.8 och 34.1 ges till kommissionen för en period på åtta år från och med den 24 juni 2024. Kommissionen ska utarbeta en rapport om delegeringen av befogenhet senast nio månader före utgången av perioden på åtta år. Delegeringen av befogenhet ska genom tyst medgivande förlängas med perioder av samma längd, såvida inte Europaparlamentet eller rådet motsätter sig en sådan förlängning senast tre månader före utgången av perioden i fråga.

3. Den delegering av befogenhet som avses i artiklarna 3.2, 4.2, 5.3, 6.2, 28.12, 29.2, 29.3, 31.1, 31.8 och 34.1 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.

4. Innan kommissionen antar en delegerad akt ska den samråda med experter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning.

5. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.

6. En delegerad akt som antas enligt artikel 3.2, 4.2, 5.3, 6.2, 28.12, 29.2, 29.3, 31.1, 31.8 eller 34.1 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period på två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period får förlängas med två månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

Artikel 39

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av en kommitté. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.

2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 4 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

3. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

KAPITEL 8

ÄNDRINGAR

Artikel 40

Ändring av förordning (EU) nr 168/2013

I avsnitt C1 i tabellen i bilaga II till förordning (EU) nr 168/2013 ska följande post läggas till:

”15a	18	Cirkularitetskrav för permanent-magneter	Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1252 (*)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1252 av den 11 april 2024 om inrättande av en ram för säkerställande av trygg och hållbar försörjning av kritiska råmaterial och om ändring av förordningarna (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 och (EU) 2019/1020 (EUT L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj).”

Artikel 41

Ändring av förordning (EU) 2018/858

I avsnitt G, ”Miljöprestanda och utsläpp”, i tabellen i del I i bilaga II till förordning (EU) 2018/858 ska följande post läggas till i tabellen:

”G 15	Cirkularitetskrav för permanentmagneter	Europa-parlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1252 (*)	X	X	X	X	X	X					X	X

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1252 av den 11 april 2024 om inrättande av en ram för säkerställande av trygg och hållbar försörjning av kritiska råmaterial och om ändring av förordningarna (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 och (EU) 2019/1020 (EUT L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj).”

Artikel 42

Ändringar av förordning (EU) 2018/1724

Förordning (EU) 2018/1724 ska ändras på följande sätt:

1. I bilaga I ska följande rad läggas till:

”AJ. Projekt för kritiska råmaterial	1. De gemensamma kontaktpunkter som har inrättats eller utsetts enligt artikel 9.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1252 (*) 2. Uppgifter om tillståndsprocessen

	3. Uppgifter om finansierings- och investeringstjänster 4. Uppgifter om finansieringsmöjligheter på unionsnivå eller medlemsstatsnivå 5. Uppgifter om tjänster för affärsstöd, vilket innefattar men inte är begränsat till, deklaration av bolagsskatt, lokal skattelagstiftning eller arbetsrätt

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1252 av den 11 april 2024 om inrättande av en ram för säkerställande av trygg och hållbar försörjning av kritiska råmaterial och om ändring av förordningarna (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 och (EU) 2019/1020 (EUT L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj).”

2. I bilaga II ska följande rad läggas till:

”Projekt för kritiska råmaterial	Förfarande som rör alla relevanta tillstånd att, bygga och driva projekt för kritiska råmaterial, däribland bygglov, kemikalietillstånd och tillstånd för nätanslutning samt miljöbedömningar och miljötillstånd där sådana krävs, och som omfattar även alla ansökningar och förfaranden från bekräftelsen på att ansökan är fullständig till anmälan av det övergripande beslutet om utfallet av förfarandet av den berörda gemensamma kontaktpunkten enligt artikel 9 i förordning (EU) 2024/1252.	Alla resultat som rör förfarandena, från godkännande av att ansökan är fullständig till anmälan av det övergripande beslutet om utfallet av förfarandet av den berörda gemensamma kontaktpunkten enligt artikel 9 i förordning (EU) 2024/1252.”

3. I bilaga III ska följande punkt läggas till:

”9. Den berörda gemensamma kontaktpunkten enligt artikel 9 i förordning (EU) 2024/1252.”

Artikel 43

Ändringar av förordning (EU) 2019/1020

Förordning (EU) 2019/1020 ska ändras på följande sätt:

1. Artikel 4.5 ska ersättas med följande:

”5. Denna artikel är endast tillämplig avseende produkter som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 305/2011 ([1])*, (EU) 2016/425 ([2])**, (EU) 2016/426 ([3])* och (EU) 2024/1252 ([4])* och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/14/EG ([5])*, 2006/42/EG ([6])*, 2009/48/EG ([7])**, 2009/125/EG ([8])**, 2011/65/EU ([9])*, 2013/29/EU ([10])*, 2013/53/EU ([11])*, 2014/29/EU ([12])*, 2014/30/EU ([13])*, 2014/31/EU ([14])*, 2014/32/EU ([15])*, 2014/34/EU ([16])*, 2014/35/EU ([17])*, 2014/53/EU ([18])* och 2014/68/EU ([19])*.

([1])* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011 av den 9 mars 2011 om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter och om upphävande av rådets direktiv 89/106/EEG (EUT L 88, 4.4.2011, s. 5).

([2])* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/425 av den 9 mars 2016 om personlig skyddsutrustning och om upphävande av rådets direktiv 89/686/EEG (EUT L 81, 31.3.2016, s. 51).

([3])* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/426 av den 9 mars 2016 om anordningar för förbränning av gasformiga bränslen och om upphävande av direktiv 2009/142/EG (EUT L 81, 31.3.2016, s. 99).

([4])* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1252 av den 11 april 2024 om inrättande av en ram för säkerställande av trygg och hållbar försörjning av kritiska råmaterial och om ändring av förordningarna (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 och (EU) 2019/1020 (EUT L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj).

([5])* Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/14/EG av den 8 maj 2000 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om buller i miljön från utrustning som är avsedd att användas utomhus (EGT L 162, 3.7.2000, s. 1).

([6])* Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/42/EG av den 17 maj 2006 om maskiner och om ändring av direktiv 95/16/EG (EUT L 157, 9.6.2006, s. 24).

([7])* Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/48/EG av den 18 juni 2009 om leksakers säkerhet (EUT L 170, 30.6.2009, s. 1).

([8])* Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG av den 21 oktober 2009 om upprättande av en ram för att fastställa krav på ekodesign för energirelaterade produkter (EUT L 285, 31.10.2009, s. 10).

([9])* Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/65/EU av den 8 juni 2011 om begränsning av användning av vissa farliga ämnen i elektrisk och elektronisk utrustning (EUT L 174, 1.7.2011, s. 88).

([10])* Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/29/EU av den 12 juni 2013 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av pyrotekniska artiklar (EUT L 178, 28.6.2013, s. 27).

([11])* Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/53/EU av den 20 november 2013 om fritidsbåtar och vattenskotrar och om upphävande av direktiv 94/25/EG (EUT L 354, 28.12.2013, s. 90).

([12])* Europarlamentets och rådets direktiv 2014/29/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av enkla tryckkärl (EUT L 96, 29.3.2014, s. 45).

([13])* Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/30/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om elektromagnetisk kompatibilitet (EUT L 96, 29.3.2014, s. 79).

([14])* Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/31/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av icke-automatiska vågar (EUT L 96, 29.3.2014, s. 107).

([15])* Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/32/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av mätinstrument (EUT L 96, 29.3.2014, s. 149).

([16])* Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/34/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om utrustning och skyddssystem som är avsedda för användning i potentiellt explosiva atmosfärer (EUT L 96, 29.3.2014, s. 309).

([17])* Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/35/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av elektrisk utrustning (EUT L 96, 29.3.2014, s. 357).

([18])* Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/53/EU av den 16 april 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av radioutrustning och om upphävande av direktiv 1999/5/EG (EUT L 153, 22.5.2014, s. 62).

([19])* Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/68/EU av den 15 maj 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av tryckbärande anordningar (EUT L 189, 27.6.2014, s. 164).”

2. I bilaga I ska följande punkt läggas till:

”71. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1252 av den 11 april 2024 om inrättande av en ram för säkerställande av trygg och hållbar försörjning av kritiska råmaterial och om ändring av förordningarna (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 och (EU) 2019/1020 (EUT L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj) i den mån den rör kraven i artikel 28, 29 eller 31 i den förordningen.”

KAPITEL 9

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 44

Övervakning av framstegen

1. Senast den 24 november 2026 ska kommissionen överlämna en rapport som inkluderar vägledande prognoser för den årliga förbrukningen av varje kritiskt råmaterial under 2030, 2040 och 2050, inbegripet en högsta- och en lägstaprognos och en referensprognos, samt vägledande riktmärken för utvinning och förädling per strategiskt råmaterial i syfte att uppnå de riktmärken för år 2030 som föreskrivs i artikel 5.1 a.

2. Senast den 24 maj 2027 och därefter åtminstone vart tredje år ska kommissionen, med beaktande av nämndens råd, övervaka framstegen mot de riktmärken som fastställs i artikel 5.1, samt dämpningen av den förväntade ökning av unionens förbrukning av kritiska råmaterial som avses i artikel 5.2 och offentliggöra en rapport om unionens framsteg när det gäller att uppnå dessa riktmärken och denna dämpning.

3. Den rapport som avses i punkt 2 ska innehålla

a) kvantitativ information om omfattningen av unionens framsteg mot de riktmärken och den dämpning som avses i artikel 5,

b) en förteckning över strategiska partnerskap som ingåtts mellan unionen och tredjeländer och som omfattar råmaterial, samt

c) en bedömning av de strategiska partnerskapens bidrag till att nå det riktmärke som fastställs i artikel 5.1 b.

Vid tillämpningen av denna artikel ska ekonomiska aktörer inte vara skyldiga att lämna information utöver den information som tillhandahålls enligt artikel 21.

4. För att säkerställa ett enhetligt genomförande av denna förordning ska kommissionen övervaka att dess åtgärder för att genomföra den är förenlig med annan unionsrätt. Dessutom ska kommissionen senast den 24 maj 2025 offentliggöra en rapport om denna förordnings förenlighet med annan unionsrätt.

5. Om kommissionen på grundval av den rapport som avses i punkt 1 drar slutsatsen att unionen sannolikt inte kommer att uppnå de mål som anges i artikel 5, ska den bedöma genomförbarheten och proportionaliteten i att föreslå åtgärder för att säkerställa att dessa mål uppnås.

6. Kommissionen ska uppmana de europeiska standardiseringsorganisationerna att utveckla europeiska standarder eller europeiska standardiseringsprodukter för att stödja målen i denna förordning.

Artikel 45

Medlemsstaternas rapportering

1. Senast den 24 maj 2026 och därefter årligen ska medlemsstaterna överlämna en rapport till kommissionen med de uppgifter som avses i artiklarna 19.5, 21.1, 21.2, 22.1, 23.5 och 26.6.

Ekonomiska aktörer ska inte vara skyldiga att lämna några uppgifter utöver de uppgifter som tillhandahålls inom ramen för de bestämmelser som förtecknas i första stycket.

2. Kommissionen får anta genomförandeakter för att fastställa en mall för de rapporter som avses i punkt 1 i denna artikel. I mallen får det anges hur de uppgifter som avses i punkt 1 i denna artikel ska uttryckas. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 39.2.

3. Artikel 46 ska tillämpas på uppgifterna i de rapporter som avses i punkt 1 i den här artikeln.

Artikel 46

Behandling av konfidentiella uppgifter

1. Uppgifter som inhämtats vid tillämpningen av denna förordning får endast användas för de ändamål som anges i denna förordning och ska skyddas av relevant unionsrätt och nationell rätt.

2. Medlemsstaterna och kommissionen ska säkerställa skyddet av handels- och affärshemligheter och andra känsliga, konfidentiella och säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter som erhållits och behandlats vid tillämpningen av denna förordning, bland annat rekommendationer och åtgärder som ska vidtas, i enlighet med unionsrätten och relevant nationell rätt.

3. Kommissionen och medlemsstaterna ska säkerställa att det inte beslutas att säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter som tillhandahållits eller utbytts enligt denna förordning ska placeras på en lägre säkerhetsskyddsklassificeringsnivå eller att de inte längre ska vara säkerhetsskyddsklassificerade utan föregående skriftligt medgivande från upphovsmannen i enlighet med relevant unionsrätt eller nationell rätt.

4. Om en medlemsstat anser att röjandet av aggregerade uppgifter enligt artikel 22 sannolikt kommer att äventyra dess nationella säkerhetsintressen, får den genom ett motiverat meddelande motsätta sig kommissionens röjande av dessa uppgifter.

5. Kommissionen och de nationella myndigheterna, deras tjänstemän, anställda och andra personer som arbetar under dessa myndigheters tillsyn ska säkerställa att de uppgifter som de inhämtar vid utförandet av sina uppgifter och sin verksamhet behandlas konfidentiellt i enlighet med relevant unionsrätt eller nationell rätt. Denna skyldighet gäller även alla företrädare för medlemsstaterna, observatörer, experter och andra deltagare som deltar i nämndens sammanträden enligt artikel 36.

6. Kommissionen ska fastställa standardiserade och säkra metoder för insamling, behandling och lagring av de uppgifter som erhållits enligt denna förordning.

7. Eventuella skyldigheter att utbyta information enligt denna förordning ska inte tillämpas på data som rör medlemsstaternas väsentliga säkerhets- eller försvarsintressen.

Artikel 47

Sanktioner

Senast den 24 november 2026 ska medlemsstaterna fastställa regler om sanktioner för överträdelse av bestämmelserna i denna förordning och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. Medlemsstaterna ska till kommissionen anmäla dessa regler och åtgärder utan dröjsmål samt utan dröjsmål eventuella ändringar som berör dem.

Artikel 48

Utvärdering

1. Senast den 24 maj 2028 ska kommissionen genomföra en utvärdering av denna förordning mot bakgrund av dess mål och lägga fram en rapport om detta för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén.

2. Den rapport som avses i punkt 1 ska åtminstone bedöma

a) lämpligheten i att fastställa övre gränsvärden för miljöavtryck för kritiska råmaterial för vilka beräknings- och verifieringsregler har antagits samt om det finns behov av att ytterligare stärka försörjningskedjorna för kritiska råmaterial efter 2030,

b) lämpligheten i att fastställa riktmärken för 2040 och 2050 på aggregerad nivå och per strategiskt råmaterial,

c) överensstämmelsen mellan unionens miljörätt och denna förordning, särskilt när det gäller de strategiska projektens prioriterade status,

d) tillgången till information om avfallsvolymer och innehåll av strategiska råmaterial för relevanta avfallsflöden,

e) effekterna av det gemensamma inköpssystem som inrättats enligt artikel 25 på konkurrensen på den inre marknaden,

f) lämpligheten i att fastställa ytterligare åtgärder för att öka insamlingen, sorteringen och bearbetningen av avfall, särskilt när det gäller metallskrot, inklusive järnskrot.

3. Kommissionen ska, på grundval av den rapport som avses i punkt 1, när så är lämpligt lägga fram relevanta lagstiftningsförslag.

Artikel 49

Ikraftträdande

1. Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

2. Genom undantag från punkt 1 i denna artikel ska artiklarna 40 och 41 tillämpas från och med den 24 maj 2028.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den 11 april 2024.

På Europaparlamentets vägnar	*På rådets vägnar*
Ordförande	*Ordförande*
R. METSOLA	H. LAHBIB

BILAGA I

Strategiska råmaterial

Avsnitt 1

Förteckning över strategiska råmaterial

Följande råmaterial ska betraktas som strategiska:

a) bauxit/aluminiumoxid/aluminium

b) vismut

c) bor – metallurgisk kvalitet

d) kobolt

e) koppar

f) gallium

g) germanium

h) litium – batterikvalitet

i) magnesiummetall

j) mangan – batterikvalitet

k) grafit – batterikvalitet

l) nickel – batterikvalitet

m) platinagruppens metaller

n) sällsynta jordartsmetaller för permanentmagneter (Nd, Pr, Tb, Dy, Gd, Sm och Ce)

o) kiselmetall

p) titanmetall

q) volfram

Avsnitt 2

Metod för att välja strategiska råmaterial

1. Den strategiska betydelsen ska fastställas på grundval av ett visst råmaterials relevans för den gröna och den digitala omställningen samt för försvars- och flyg- och rymdtillämpningar, i enlighet med följande kriterier:

   a) Antalet strategiska tekniker som använder ett råmaterial som insatsvara.

   b) Mängden råmaterial som behövs för tillverkning av relevant strategisk teknik.

   c) Förväntad global efterfrågan på relevant strategisk teknik.

2. Förutspådd efterfrågetillväxt (DF/C,τ) ska beräknas på följande sätt:

$$D_{F/C,\tau} = \frac{DF_{\tau}}{GS_{\tau_0}}$$

där

DFτ är den globala årliga förutspådda efterfrågan på ett råmaterial år τ,

GSτo är den globala årsproduktionen av ett råmaterial under en referensperiod τ0.

3. Svårigheten att öka produktionen ska fastställas med beaktande av åtminstone följande:

   a) Den nuvarande globala årliga produktionsskalan för ett råmaterial.

   b) Förhållandet mellan reserver och produktion av ett råmaterial, baserat på kända reserver av ekonomiskt utvinningsbara geologiska resurser och aktuell global årsproduktion.

   c) Ledtider för nya projekt som ökar försörjningskapaciteten, när tillförlitlig information finns.

BILAGA II

Kritiska råmaterial

Avsnitt 1

Förteckning över kritiska råmaterial

Följande råmaterial ska betraktas som kritiska:

a) antimon

b) arsenik

c) bauxit/aluminiumoxid/aluminium

d) baryt

e) beryllium

f) vismut

g) bor

h) kobolt

i) kokskol

j) koppar

k) fältspat

l) flusspat

m) gallium

n) germanium

o) hafnium

p) helium

q) tunga sällsynta jordartsmetaller

r) lätta sällsynta jordartsmetaller

s) litium

t) magnesium

u) mangan

v) grafit

w) nickel – batterikvalitet

x) niob

y) fosforit

z) fosfor

aa) platinagruppens metaller

ab) skandium

ac) kiselmetall

ad) strontium

ae) tantal

af) titanmetall

ag) volfram

ah) vanadin

Avsnitt 2

Beräkning av ekonomisk betydelse och försörjningsrisk

1. Det bedömda råmaterialets ekonomiska betydelse (EI) beräknas enligt följande:

$$EI = \sum_s (A_s * Q_s) * SI_{EI}$$

där

s betecknar ekonomins Nace-sektorer (tvåsiffrig nivå),

As är andelen slutanvändning av det bedömda råmaterialet i en Nace-sektor (tvåsiffrig nivå), (med hjälp av unionsvärden om sådana finns tillgängliga, i annat fall globala andelar).

Qs är det mervärde som tillförs i den relevanta Nace-sektorn (tvåsiffrig nivå), som en del av den totala ekonomin.

SI_{EI} är substitutionsindex för den ekonomiska betydelsen.

2. Det bedömda råmaterialets substitutionsindex för den ekonomiska betydelsen (SIEI) beräknas på grundval av sina mest relevanta industriella användningsområden enligt följande:

$$SI_{EI} = \sum_i \sum_a SPP_{i,a;EI} * Sub_share_{i,a} * Share_a$$

där

i betecknar ett enskilt substitutionsråmaterial

a betecknar ett enskilt användningsområde för råmaterialet,

$SPP_{i,a;\,EI}$ är parametern för prestanda av ekonomisk betydelse för varje ersättningsmaterial, i, jämfört med det bedömda råmaterialet, baserat på teknisk prestanda, inklusive funktionalitet, och kostnadsprestanda, för varje tillämpning a,

Med $share_a$ ($andel_a$) menas andelen råmaterial i en tillämpning för slutanvändning.

Med $sub_share_{i,a}$ ($underandel_{i,a}$) menas underandelen för varje substitutionsråmaterial inom varje tillämpning.

3. Det bedömda råmaterialets försörjningsrisk (SR) beräknas enligt följande:

$$SR = \left[\left(HHI_{WGI,t_c}\right)_{GS} * \frac{IR}{2} + \left(HHI_{WGI,t_c}\right)_{EU_sourcing} * \left(1 - \frac{IR}{2}\right)\right] * (1 - EoL_{RIR}) * SI_{SR}$$

där

GS betecknar den globala årliga produktionen av det bedömda råmaterialet,

EU_sourcing (EU:s anskaffning) betecknar den faktiska anskaffningen av leveranser till unionen, dvs. unionens inhemska produktion plus import till unionen från tredjeländer eller från utomeuropeiska länder eller territorier.

HHI är Herfindahl-Hirschman-indexet (används som mått på försörjningskoncentration mellan länder).

WGI är ett index som grundas på Världsbankens uppskalade internationella indikatorer för styrning (som används som mått på ett lands styrformer).

tc är en handelsparameter för justering av *WGI*, som fastställs med beaktande av ett lands, *c*, eventuella exportavgifter (eventuellt mildrade genom ett gällande handelsavtal), fysiska exportkvoter eller exportförbud.

EoL_{RIR} är den ingående materialåtervinningsgraden i slutet av livscykeln, dvs. andelen tillfört sekundärt råmaterial (materialåtervunnet från skrot) i förhållande till allt tillfört råmaterial (primärt och sekundärt).

SI_{SR} substitutionsindex för försörjningsrisk.

IR är importberoende.

4. Ett råmaterials importberoende, IR beräknas enligt följande:

$$IR = \max\left\{0;\ \frac{Import - Export}{DomesticProduction + Import - Export}\right\}$$

5. Det bedömda råmaterialets Herfindahl-Hirschman Index (HHIWGI) beräknas enligt följande:

$$HHI_{WGI,t_c} = \sum_c (S_c)^2 * WGI_c * t_c$$

där

c betecknar de länder som levererar det bedömda råmaterialet,

S_c är landet c:s andel av försörjningen (*GS* eller *EU:s försörjning*) av det bedömda råmaterialet.

WGI_c är ett index för landet *c* som grundas på Världsbankens uppskalade internationella indikatorer för styrning.

tc är ett lands handelsparameter för justering av WGI, vilket fastställs med hänsyn tagen till landets, *c*, eventuella exportavgifter (eventuellt mildrade genom ett gällande handelsavtal), fysiska exportkvoter eller exportförbud.

6. Det bedömda råmaterialetsvarans substitutionsindex för försörjningsrisk (SISR) beräknas enligt följande:

$$SI_{SR} = \sum_{i} \sum_{a} SPP_{i;SR} * Sub_share_{i,a} * Share_{a}$$

där

i betecknar ett enskilt substitutionsråmaterial

a betecknar ett enskilt användningsområde för råmaterialet

$SPP_{i;SR}$ är parametern för försörjningsrisk för varje ersättningsmaterial, i, baserat på dess globala produktion, kritikalitet och ekonomiska betydelse (primärprodukt, samprodukt, biprodukt).

Med $share_a$ ($andel_a$) menas andelen kandidatmaterial i en tillämpning för slutanvändning.

Med $sub_share_{i,a}$ ($underandeli_{,a}$) menas underandelen för varje substitutionsråmaterial inom varje tillämpning.

7. Om strukturella eller statistiska förändringar påverkar mätningen av ekonomisk betydelse och försörjningsrisk för alla bedömda material på ett övergripande sätt, ska motsvarande värden korrigeras för sådana förändringar.

Beräkningarna av formlerna i denna del ska baseras på ett medelvärde av de senaste fem år för vilka uppgifter finns tillgängliga. Uppgifternas prioritet, kvalitet och tillgänglighet ska beaktas.

BILAGA III

Bedömning av kriterierna för erkännande som strategiskt projekt

1. Vid bedömningen av huruvida ett projekt i unionen uppfyller kriteriet i artikel 6.1 a ska följande beaktas:

   a) Huruvida projektet bidrar till de riktmärken som anges i artikel 5.2 a.

   b) Huruvida projektet bidrar till att upprätthålla eller stärka unionens kapacitet som en andel av unionens årliga förbrukning av strategiska råmaterial, med beaktande av den förväntade ökningen av förbrukningen i unionen.

   c) Huruvida projektet bidrar till att stärka unionens kapacitet att producera innovativa råmaterial som kan ersätta strategiska råmaterial i en eller flera strategiska tekniker, samtidigt som åtgärder vidtas för att uppnå ett lika stort eller lägre miljöavtryck jämfört med det strategiska råmaterial som ersätts.

   Ett projekts bidrag till riktmärket för kapacitet ska bedömas med beaktande av projektets affärsplan och stödjande teknisk information i ansökan och projektets beräknade tid till marknaden.

2. Vid bedömningen av huruvida ett projekt i ett tredjeland, eller i utomeuropeiska länder och territorier, uppfyller kriteriet i artikel 6.1 a ska följande beaktas:

   a) Huruvida projektet bidrar till de riktmärken som anges i artikel 5.2 b eller bidrar till att upprätthålla resiliensen i unionens försörjning med strategiska råmaterial.

   b) Huruvida den tillämpliga rättsliga ramen eller andra villkor ger garantier för att handel och investeringar med anknytning till projektet inte kommer att snedvridas, särskilt med beaktande av huruvida unionen har ingått ett strategiskt partnerskap enligt artikel 37 eller ett handelsavtal med ett råmaterialkapitel med det berörda tredjelandet, eller utomeuropeiska länder och territorier, och huruvida projektet är förenligt med unionens gemensamma handelspolitik.

   c) I vilken utsträckning det finns företag som har eller är villiga att ingå offtake-avtal med projektägaren i syfte att använda eller förädla de strategiska råmaterial som produceras inom de relevanta projekten i unionen.

   d) Huruvida projektet är förenligt med unionens mål för utvecklingssamarbete och utrikespolitik.

   Ett projekts bidrag till de riktmärken som avses i led a ska bedömas med beaktande av projektets affärsplan och stödjande teknisk information i ansökan, projektets beräknade tid till marknaden samt den andel av projektets resultat som omfattas av sådana befintliga eller potentiella offtake-avtal som avses i led c. Underlag som rör led c kan omfatta avtal, avsiktsförklaringar eller samförståndsavtal.

3. Vid bedömningen av huruvida ett projekt uppfyller kriteriet i artikel 6.1 b ska följande beaktas:

   a) Kvaliteten på de genomförbarhetsstudier som genomförts beträffande projektets utvecklingspotential.

   b) Huruvida den teknik som är avsedd att användas har demonstrerats i den relevanta miljön.

4. De genomförbarhetsstudier som avses i punkt 3 a ska utformas för att

   a) bedöma om ett föreslaget projekt sannolikt kommer att bli framgångsrikt genom analys av tekniska och miljömässiga överväganden,

   b) kartlägga potentiella tekniska frågor och problem som kan uppstå under projektets genomförande.

   Ytterligare studier kan krävas för att bekräfta projektets genomförbarhet.

5. Bedömningen av huruvida projekt i unionen uppfyller kriteriet i artikel 6.1 c ska beakta en övergripande bedömning av ett projekts överensstämmelse med relevant unionsrätt eller nationell rätt samt relevanta kompletterande underlag, med beaktande av projektets lokalisering.

Bedömningen av huruvida projekt i tredjeländer eller i utomeuropeiska länder och territorier uppfyller kriteriet i artikel 6.1 c ska beakta överensstämmelse med tillämplig nationell rätt om den nationella rätten ger tillräckliga garantier för att kriteriet eller aspekter av det uppfylls och med följande internationella instrument:

a) ILO:s trepartsdeklaration om principer som rör multinationella företag och socialpolitik.

b) OECD:s riktlinjer om tillbörlig aktsamhet för ansvarsfullt företagande, särskilt riktlinjerna för korruptionsbekämpning.

c) OECD:s vägledning om tillbörlig aktsamhet för ansvarsfulla försörjningskedjor för mineral från konfliktdrabbade områden och högriskområden

d) OECD:s riktlinjer om tillbörlig aktsamhet för att få intressenter att engagera sig i utvinningssektorn, inbegripet när det hänvisas till principerna i Förenta nationernas deklaration om urfolks rättigheter.

e) OECD:s principer för företagsstyrning

f) OECD:s riktlinjer för multinationella företag om ansvarsfullt företagande.

g) FN:s principer för företag och mänskliga rättigheter.

h) Prestandastandard 5 från IFC för markförvärv och tvångsförflyttningar.

6. Projektägare får också intyga att kriteriet i artikel 6.1 c är uppfyllt genom att

a) styrka att det berörda projektet är individuellt certifierat genom ett eller flera system som erkänts enligt artikel 30.2 och som tillsammans omfattar de krav som förtecknas i punkt 2 i bilaga IV, eller

b) åta sig att få projektet certifierat genom ett eller flera erkända system som erkänts enligt artikel 30.2, som gemensamt omfattar de krav som förtecknas i punkt 2 i bilaga IV, och styrka att projektet när det genomförs kommer att uppfylla kriterierna för den certifieringen.

7. Vid bedömningen av huruvida ett projekt i unionen uppfyller kriteriet i artikel 6.1 d ska följande beaktas:

a) Huruvida företag från olika medlemsstater deltar i projektet.

b) Huruvida potentiella förhandsköpare också är belägna i fler än en medlemsstat.

c) Hur tillgången till strategiska råmaterial för användare i senare led i fler än en medlemsstat påverkas.

8. Bedömningen av huruvida ett projekt i ett tredjeland uppfyller kriteriet i artikel 6.1 e ska beakta i vilken utsträckning projektet i det berörda tredjelandet bidrar till

a) att stärka fler än ett led i värdekedjan för råmaterial i det landet eller i dess omgivande region,

b) att främja privata investeringar i den inhemska värdekedjan för råmaterial,

c) att skapa ekonomisk eller social nytta i vidare mening, inbegripet skapande av sysselsättning.

BILAGA IV

Krav på certifieringssystem

1. Ett erkänt certifieringssystem ska uppfylla följande krav:

   a) Det står öppet enligt transparenta, rättvisa och icke-diskriminerande villkor för alla ekonomiska aktörer som vill och kan uppfylla systemets krav samt är föremål för flerpartsstyrning.

   b) Kontroll och övervakning av efterlevnaden är objektiv, bygger på internationella, unions- eller nationella standarder, krav och förfaranden och utförs oberoende av den berörda ekonomiska aktören.

   c) Det inbegriper tillräckliga krav och förfaranden för att säkerställa de ansvariga kontrollanternas kompetens och oberoende.

   d) Det inbegriper krav för att säkerställa att en revisionsrapport upprättas på anläggningsnivå.

2. Certifieringskraven ska omfatta åtminstone följande:

   a) Krav som säkerställer miljömässigt hållbara metoder, inbegripet krav som säkerställer miljöledning och begränsning av effekter i följande miljöriskkategorier:

      i) Luft, inbegripet luftföroreningar såsom växthusgasutsläpp.

      ii) Vatten, inbegripet havsbottnen och den marina miljön och vattenföroreningar, vattenanvändning, vattenmängder, med beaktande av översvämning eller torka, och tillgång till vatten.

      iii) Mark, inbegripet markförorening, markerosion, markanvändning och markförstöring.

      iv) Biologisk mångfald, inbegripet skador på livsmiljöer, vilda djur, flora och ekosystem, inbegripet ekosystemtjänster.

      v) Farliga ämnen.

      vi) Buller och vibrationer.

      vii) Anläggningssäkerhet.

      viii) Energianvändning.

      ix) Avfall och restprodukter.

   b) Krav som säkerställer socialt ansvarsfulla metoder, inbegripet respekt för mänskliga rättigheter och arbetstagarnas rättigheter, inbegripet urfolks samhällsliv.

   c) Krav som säkerställer affärsintegritet och öppenhet, inbegripet krav på sund förvaltning av ekonomiska, miljömässiga och sociala frågor, samt en politik för bekämpning av korruption och mutor.

BILAGA V

Miljöavtryck

Del I

Definitioner

I denna bilaga gäller följande definitioner:

a) *aktivitetsdata*: information kopplad till processer för modellering av livscykelinventeringar (LCI), varvid varje aggregerat LCI-resultat från de processkedjor som motsvarar aktiviteterna för en process multipliceras med motsvarande aktivitetsdata och läggs därefter samman för att få fram processens miljöavtryck.

b) *materiallista*: förteckning över de råmaterial, underenheter, intermediära enheter, delkomponenter, delar och de mängder av varje som behövs för att tillverka den produkt som undersökningen omfattar.

c) *företagsspecifika uppgifter eller primärdata*: direkt uppmätta eller insamlade uppgifter från en eller flera anläggningar (anläggningsspecifika uppgifter) som är representativa för företagets verksamhet.

d) *konsekvensbedömningsmetod*: protokoll för kvantitativ omvandling av livscykelinventeringsdata till bidrag till miljökonsekvenser som ger anledning till oro.

e) *påverkanskategori*: en klass av resursanvändning eller miljökonsekvenser till vilken livscykelinventeringsdata är relaterade.

f) *livscykel*: de på varandra följande och sammanhängande stadierna i ett produktsystem, från anskaffning av råmaterial eller utvinning ur naturresurser till slutligt bortskaffande (ISO 14040:2006).

g) *livscykelinventering* eller *LCI*: den sammanlagda mängden av data om utbyten mellan elementärflöden, avfallsflöden och produktflöden i ett LCI-dataset.

h) *dataset för livscykelinventering* eller *LCI-dataset*: ett dokument eller en fil med livscykelinformation för en specificerad produkt eller annan referens (t.ex. webbplats, process) som omfattar beskrivande metadata och kvantitativ livscykelinventering, och det kan vara ett dataset för en enhetsprocess, ett delvis aggregerat dataset eller ett aggregerat dataset.

i) *sekundära data*: data som inte härrör från en specifik process inom försörjningskedjan för det företag som utför en miljöavtrycksanalys. Begreppet avser data som inte samlas in, mäts eller uppskattas av företaget direkt utan hämtas från en tredjeparts LCI-databas eller andra källor, inklusive genomsnittliga industridata – till exempel offentliggjorda produktionsdata, statlig statistik och statistik från branschorganisationer – litteraturstudier, tekniska studier och patent, och kan också baseras på finansiella uppgifter och innehålla indirekta uppgifter och andra generiska data. Primärdata som genomgår ett horisontellt aggregeringssteg betraktas som sekundära data.

j) *systemgräns*: de aspekter som ingår i eller utesluts ur livscykelundersökningen.

Beräkningsreglerna för miljöavtrycket för ett kritiskt råmaterial ska omfatta alla ytterligare definitioner som behövs för tolkningen av dem.

Del II

Tillämpningsområde

Denna bilaga innehåller grundläggande uppgifter om hur kritiska råmaterials miljöavtryck ska beräknas.

Beräkningsreglerna för ett visst kritiskt råmaterials miljöavtryck ska bygga på de väsentliga delar som ingår i denna bilaga, med beaktande av vetenskapligt välgrundade bedömningsmetoder och relevanta internationella standarder på området livscykelanalys.

Beräkningen av ett kritiskt råmaterials miljöavtryck ska baseras på den materialräkning, den energi, de produktionsmetoder och de insatsvaror som används vid de anläggningar som är involverade i produktionen av det kritiska råmaterialet.

När kommissionen fastställer beräkningsregler för kritiska råmaterials miljöavtryck ska den sträva efter att säkerställa överensstämmelse med beräkningsreglerna för miljöavtrycket för intermediära produkter och slutprodukter som använder de relevanta kritiska råmaterialen.

Del III

Deklarerad enhet

Den deklarerade enheten ska vara 1 kg av den relevanta typen av kritiskt råmaterial.

Beräkningsreglerna för kritiska råmaterials miljöavtryck får innehålla ett högre eller lägre värde på den deklarerade enheten, uttryckt i kilogram, om det är nödvändigt för att ta hänsyn till det relevanta råmaterialets egenskaper eller användningsområde.

De kvantitativa inflödes- och utflödesdata som samlas in av tillverkaren för att kvantifiera koldioxidavtrycket ska beräknas i relation till denna deklarerade enhet.

Del IV

Systemgräns

1. Utvinning, koncentration och raffinering är de tre livscykelfaser som ska ingå i systemgränsen för primära kritiska råmaterial med följande processer, när det är relevant för det specifika råmaterialet:

   a) Processer i tidigare led, inbegripet utvinning av malm för råmaterialproduktion, produktion och leverans, inklusive transport, av kemikalier, hjälpprocesser, produktion och leverans, inklusive transport, av bränslen, produktion och leverans av el samt transport av material i fordon som inte ägs eller drivs av organisationen.

   b) Transport av malm, koncentrat och råmaterial i fordon som ägs eller drivs av organisationen.

   c) Lagring av malm, koncentrat och råmaterial.

   d) Krossning och rengöring av malm.

   e) Produktion av koncentrat av råmaterial.

   f) Metallutvinning, med kemiska, fysikaliska eller biologiska metoder.

   g) Smältning.

   h) Metallomvandling.

   i) Rengöring av slagg.

   j) Anrikning av metall.

   k) Metallelektrolys.

   l) Gjutning eller förpackning av metall.

   m) Behandling av använt material och slagg.

   n) Alla relaterade hjälpprocesser såsom behandling på plats av avloppsvatten, även för behandling av processvatten, vatten för direkt kylning och dagvatten, system för gasrening, inbegripet för primära och sekundära avgaser, värmepannor, inklusive för förbehandling av matningsvatten, och intern logistik.

2. Inom systemgränsen för sekundära kritiska råmaterial, som definierar materialåtervinningsskedet i livscykeln, ska följande processer ingå, när de är relevanta för ett visst materialåtervunnet råmaterial:

   a) Processer i tidigare led, inbegripet produktion av råinsatsmaterial (skrot och jungfruliga koncentrat), produktion och leverans (transport) av kemikalier, hjälpprocesser, produktion och leverans (transport) av bränslen, produktion och leverans av el samt transport av material i fordon som inte ägs av organisationen.

   b) Transport av koncentrat och skrot i fordon som ägs eller drivs av organisationen.

   c) Lagring av skrot, koncentrat och råmaterial.

   d) Förbehandling av sekundära material.

   e) Smältning.

f) Metallomvandling.

g) Anrikning av metall.

h) Metallelektrolys.

i) Gjutning eller förpackning av metall.

j) Behandling av använt material.

k) Alla relaterade hjälpprocesser såsom behandling på plats av avloppsvatten, även för behandling av processvatten, vatten för direkt kylning och dagvatten, system för gasrening, inbegripet för primära och sekundära avgaser, värmepannor, inklusive för förbehandling av matningsvatten, och intern logistik.

3. Användningsfasen eller fasen i slutet av livscykeln ingår inte i beräkningen av miljöavtryck, eftersom de inte står under direkt inflytande av den ansvariga ekonomiska aktören. Andra processer får undantas om deras bidrag till ett visst kritiskt råmaterials miljöavtryck är obetydligt.

Del V

Påverkanskategorier

I beräkningsreglerna ska de påverkanskategorier som ska ingå i beräkningen av miljöavtrycket anges. Valet ska baseras på en hotspot-analys som utförs i enlighet med vetenskapligt vedertagna metoder som utvecklats på internationell nivå där följande beaktas:

a) Den relativa betydelsen av olika former av påverkan, inbegripet deras relativa betydelse för att uppnå unionens mål för klimat- och miljöpåverkan.

b) Behoven hos företag i senare led som vill informera om miljöavtrycket för de kritiska råmaterial som de använder.

Del VI

Användning av företagsspecifika och sekundära dataset

I beräkningsreglerna ska användningen av företagsspecifika eller sekundära dataset anges för alla relevanta processer och material. Om beräkningsreglerna möjliggör ett val mellan ett företagsspecifikt dataset och ett sekundärt dataset ska kommissionen överväga att ge incitament till användning av det företagsspecifika datasetet.

Användning av företagsspecifika data ska krävas åtminstone för de processer som står under den ansvariga operatörens direkta inflytande och har det största bidraget till de relevanta påverkanskategorierna.

Företagsspecifika aktivitetsdata ska användas i kombination med relevanta sekundära dataset avseende miljöavtryck. I beräkningsreglerna ska det anges om provtagning är tillåten, i enlighet med kriterier i vetenskapligt vedertagna metoder som utvecklats på internationell nivå.

En ändring av den materialräkning eller energimix som används för att producera en typ av kritiskt råmaterial kräver att miljöavtrycket beräknas på nytt.

När kommissionen fastställer beräkningsregler, inbegripet för de växthusgasutsläpp som genereras av el som används för produktion av kritiska råmaterial, ska den säkerställa överensstämmelse med och anpassning till annan relevant unionsrätt, om det inte föreligger motiverade skäl till att inte göra detta.

I de beräkningsregler som ska anges i en delegerad akt ska detaljerade modeller av följande livscykelfaser ingå:

a) Utvinning, koncentration och anrikning av primära råmaterial.

b) Fas för anskaffning och förädling av sekundära råmaterial.

Del VII

Konsekvensbedömningsmetoder

Miljöavtrycket ska beräknas med hjälp av vetenskapligt vedertagna konsekvensbedömningsmetoder som tar hänsyn till utvecklingen på internationell nivå för relevanta påverkanskategorier som rör klimatförändringar, vatten, luft, mark, resurser, markanvändning och toxicitet.

Resultaten ska redovisas som karakteriserade resultat, utan normalisering och viktning.

Del VIII

Prestandaklasser för miljöavtryck

Beroende på fördelningen av värdena i de miljöavtrycksdeklarationer som släpps ut på den inre marknaden, ska ett lämpligt antal prestandaklasser fastställas, där kategori A är den bästa klassen med lägst inverkan under livscykeln, för att möjliggöra marknadsdifferentiering. Tröskelvärdet för varje prestandaklass och dess omfattning ska fastställas på grundval av fördelningen av prestanda för de relevanta kritiska råmaterial som släppts ut på marknaden under de senaste tre åren, de förväntade tekniska förbättringarna och andra tekniska faktorer som fastställs senare.

Kommissionen ska se över antalet prestandaklasser och tröskelvärdena mellan dem vart tredje år så att de förblir representativa för förhållandena på marknaden och den väntade utvecklingen.

Del IX

Bedömning av överensstämmelse

I beräknings- och verifieringsreglerna ska det tillämpliga förfarandet för bedömning av överensstämmelse anges, bland modulerna i bilaga II till beslut 768/2008/EG, med de anpassningar som behövs på grund av det berörda råmaterialets egenskaper.

När kommissionen fastställer det tillämpliga förfarandet för bedömning av överensstämmelse ska följande kriterier beaktas:

a) Huruvida den berörda modulen är lämplig för typen av råmaterial och står i proportion till det allmänintresse som eftersträvas.

b) Vilka riskerna med produkten är och i vilken omfattning bedömningen av överensstämmelse motsvarar risktypen och risknivån.

c) Tillverkarens behov av att kunna välja mellan modulerna för kvalitetssäkring och produktcertifiering enligt bilaga II till beslut nr 768/2008/EG i de fall en tredje part måste delta.

Europeiska unionens
officiella tidning

SV
L-serien

2024/1735

28.6.2024

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2024/1735

av den 13 juni 2024

om inrättande av en åtgärdsram för att stärka Europas ekosystem för tillverkning av nettonollteknik och om ändring av förordning (EU) 2018/1724

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 114,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ([1]),

med beaktande av Regionkommitténs yttrande ([2]),

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ([3]), och

av följande skäl:

(1) Nettonollomställningen har redan lett till enorma industriella, ekonomiska och geopolitiska skiften runt om i världen, som kommer att bli ännu tydligare i takt med att världen ökar insatserna för avkarbonisering. Unionen måste reagera på denna utveckling samtidigt som den genomför energi-, klimat- och miljöomställningen. En stark tillverkningsbas är en viktig faktor för att säkra tillgången till nettonollteknik och behålla arbetstillfällen av hög kvalitet i unionen. Detta förutsätter att unionen bevarar sin konkurrenskraft, bland annat genom innovation, särskilt när det gäller ren teknik.

(2) Med anledning av nettonollteknikens komplexa och gränsöverskridande karaktär medför icke samordnade nationella åtgärder för att säkerställa tillgång till denna teknik en risk för snedvridning av konkurrens och fragmentering av den inre marknaden. Sådana åtgärder från medlemsstaternas sida kan medföra att det uppstår skillnader i regelverket om marknadsaktörer, att olika nivåer av försörjning av nettonollteknik erbjuds i medlemsstaterna, bland annat genom skillnader i stödet av tillverkningsprojekt för nettonollteknik, och att det föreskrivs olika regler och icke samordnade former av upphandling, olika processer och längd på tillståndsprocesser, vilket således skulle leda till hinder för den gränsöverskridande handeln mellan medlemsstaterna och hindra den inre marknaden från att fungera väl. För att skydda den inre marknadens funktion är det därför nödvändigt att inrätta en gemensam rättslig ram på unionsnivå för att gemensamt ta itu med denna centrala utmaning genom att öka unionens resiliens och försörjningstrygghet på området nettonollteknik.

(3) Unionen har åtagit sig att påskynda avkarboniseringen av sin ekonomi och att genomföra en ambitiös utveckling av förnybara energikällor för att uppnå klimatneutralitet, nämligen nettonollutsläpp eller utsläpp efter avdrag för upptag, senast 2050. Detta mål är centralt för den europeiska gröna given, som fastställs i kommissionens meddelande av den 11 december 2019, med titeln *Den europeiska gröna given*, kommissionens meddelande av den 5 maj 2021, med titeln *Uppdatering av industristrategin 2020: en starkare inre marknad för EU:s återhämtning*, och ligger i linje med unionens åtagande om globala klimatåtgärder enligt Parisavtalet ([4]). För att uppnå unionens mål om klimatneutralitet fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119 ([5]) ett bindande klimatmål

([1]) EUT C 349, 29.9.2023, s. 179.
([2]) EUT C, C/2023/254, 26.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/254/oj.
([3]) Europaparlamentets ståndpunkt av den 25 april 2024 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 27 maj 2024.
([4]) Rådets beslut (EU) 2016/1841 av den 5 oktober 2016 om ingående, på Europeiska unionens vägnar, av Parisavtalet som antagits inom ramen för Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändring (EUT L 282, 19.10.2016, s. 1).
([5]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119 av den 30 juni 2021 om inrättande av en ram för att uppnå klimatneutralitet och om ändring av förordningarna (EG) nr 401/2009 och (EU) 2018/1999 (europeisk klimatlag) (EUT L 243, 9.7.2021, s. 1).

för unionen om att minska nettoutsläppen av växthusgaser med minst 55 % senast 2030 jämfört med 1990. Det föreslagna *55 %-paketet*, som fastställs i kommissionens meddelande av den 14 juli 2021, med titeln *55 %-paketet (Fit for 55): nå EU:s klimatmål 2030 för klimatneutralitet*, syftar till att uppnå unionens klimatmål till 2030 och medför omarbetningar och uppdateringar av unionsrätten i det hänseendet.

(4) I den gröna given, som fastställs i kommissionens meddelande av den 1 februari 2023, fastställs dessutom en heltäckande ansats för stöd till utbyggnad av en ren energiteknik som bygger på de fyra pelarna. Den första pelaren syftar till att skapa ett regelverk som förenklar och effektiviserar tillståndsprocesser för nya tillverknings- och monteringsanläggningar för nettonollteknik och underlätta utbyggnaden av unionens nettonollindustri. Den andra pelaren handlar om att främja investeringar i och finansiering av nettonollteknikproduktion genom den reviderade tillfälliga kris- och omställningsram för statliga stödåtgärder till stöd för ekonomin till följd av Rysslands angrepp mot Ukraina som fastställs i kommissionens meddelande av den 17 mars 2023 och inrättandet av den europeiska plattformen för strategisk teknik (STEP) som fastställs genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/795 ([6]) för att unionen ska behålla sitt ledarskap vad gäller kritisk och ny teknik som är av betydelse för den gröna och den digitala omställningen. Den tredje pelaren avser utveckling av de färdigheter som behövs för att genomföra omställningen och öka antalet kompetenta arbetstagare i sektorn för ren energiteknik. Den fjärde pelaren är inriktad på handel och diversifiering av försörjningskedjan för kritiska råvaror. Det omfattar att inrätta en klubb för kritiska råvaror, arbeta med likasinnade partner för att tillsammans stärka försörjningskedjor och frigöra sig från enskilda leverantörer av kritiska råvaror. Den här förordningen ingår bland dessa åtgärder och bidrar till att stärka det affärsmässiga skälet för att avkarbonisera industrin i unionen.

(5) Den inre marknaden utgör en lämplig miljö för att i den omfattning och i den takt som krävs möjliggöra tillgång till den teknik som krävs för att uppnå unionens ambitioner på klimat- och energiområdet och målet i den europeiska gröna given om att förvandla avkarboniseringen till hållbar konkurrenskraft. Vägen mot en klimatneutral, resurseffektiv nettonollekonomi ger stora möjligheter till en utvidgning av unionens nettonollindustri, där styrkan i den inre marknaden kan utnyttjas, genom att investeringar i nettonollteknik och dess försörjningskedjor främjas. Denna teknik är nödvändig för att uppnå målen i medlemsstaternas integrerade nationella energi- och klimatplaner enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 ([7]), bidrar till unionsindustrins resiliens och konkurrenskraft och möjliggör avkarbonisering av ekonomiska sektorer, från energiförsörjning till transport, byggnader, och industrin i unionen. En stark nettonollindustri i unionen kan i betydande utsträckning bidra till att unionens klimat- och energimål uppnås på ett ändamålsenligt sätt samt till att stödja andra mål i den europeiska gröna given, samtidigt som en industriell bas främjas och arbetstillfällen av hög kvalitet och hållbar tillväxt därigenom skapas.

(6) För att fullgöra dessa åtaganden måste unionen öka takten i omställningen till en nettonollekonomi, inbegripet genom en ökad andel ren energi i sin energimix, samt genom att öka energieffektiviteten och andelen förnybara energikällor. Detta kommer att bidra till att uppnå de unionsmål som fastställs i handlingsplanen för den europeiska pelaren för sociala rättigheter för 2030, som är kommissionens bidrag till genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter, som proklamerades i Göteborg 2017 (*pelaren*).

(7) De högre energipriserna efter Rysslands orättfärdiga och olagliga militära angrepp på Ukraina har skapat en stark drivkraft för att påskynda genomförandet av den europeiska gröna given och öka resiliensen i energiunionen, som styrs av förordning (EU) 2018/1999, genom att snabba upp omställningen till ren energi och sluta vara beroende av fossila bränslen som exporteras från Ryssland. *REPowerEU-planen*, som fastställs i kommissionens meddelande av den 18 maj 2022, med titeln Planen REPowerEU, spelar en viktig roll för att hantera de svårigheter och störningar på den

([6]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/795 av den 29 februari 2024 om inrättande av den europeiska plattformen för strategisk teknik (STEP) och om ändring av direktiv 2003/87/EG och förordningarna (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) nr 1303/2013, (EU) nr 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 och (EU) 2021/241 (EUT L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: https://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

([7]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 av den 11 december 2018 om styrningen av energiunionen och av klimatåtgärder samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 663/2009 och (EG) nr 715/2009, Europaparlamentets och rådets direktiv 94/22/EG, 98/70/EG, 2009/31/EG, 2009/73/EG, 2010/31/EU, 2012/27/EU och 2013/30/EU samt rådets direktiv 2009/119/EG och (EU) 2015/652 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 525/2013 (EUT L 328, 21.12.2018, s. 1).

globala energimarknaden som orsakas av Rysslands invasion av Ukraina. Planen syftar till att påskynda energiomställningen i unionen för att minska unionens gas- och elförbrukning och främja investeringar i införandet av energieffektiva och koldioxidsnåla lösningar.

(8) För att unionens klimat- och energimål ska kunna uppnås måste energieffektivitet prioriteras. Att spara energi är det enklaste, säkraste och renaste sättet att uppnå målen. *Energieffektivitet först* är en övergripande princip för unionens energipolitik och är viktig både för dess praktiska tillämpningar i politiken och för investeringsbeslut. Därför är det viktigt att bygga ut unionens tillverkningskapacitet för energieffektiv teknik, såsom värmepumpar, fjärrvärme och fjärrkyla och teknik för smarta nät, som hjälper unionen att minska och styra sin energiförbrukning.

(9) Unionens mål om avkarbonisering, trygg energiförsörjning, digitalisering av energisystemet och elektrifiering av efterfrågan, till exempel i fråga om mobilitet och behovet av fler och snabbare laddningsstationer, kräver en enorm utbyggnad av elnäten i unionen, både på överföringsnivå och på distributionsnivå. På överföringsnivå krävs system för högspänd likström, bland annat för anslutning av havsbaserad förnybar energi, medan sammanlänkningen av elleverantörer och styrningen av en flexibel efterfrågan, på distributionsnivå, bygger på investeringar i innovativ nätteknik, exempelvis smart laddning av elfordon, energieffektivitet i byggnader och automatisering och smarta kontroller för industrin, avancerad mätarinfrastruktur och energistyrningssystem för hushåll. Elnätet måste interagera med många aktörer eller enheter på grundval av observerbarhet på detaljnivå, och därmed tillgång till data, för att möjliggöra flexibilitet, smart laddning, smarta byggnader med smarta elnät och småskaliga flexibilitetstjänster för att möjliggöra efterfrågeflexibilitet från konsumenter och införande av förnybara energikällor. Att ansluta nettonollteknik till unionens nät kräver en betydande ökning av tillverkningskapaciteten för elnät på områden som havsbaserade och landbaserade kablar, understationer och transformatorer.

(10) Ytterligare politiska insatser krävs därför för att unionen ska ha en stark potential för en snabb ökning av tillverkningskapaciteten för att stödja unionens klimatmål för 2030 genom att förbättra marknadsvillkoren för den teknik som är kommersiellt tillgänglig samt försörjningstryggheten för nettonollteknik och dess försörjningskedjor, minska marknadsfragmenteringen och skydda eller stärka den övergripande resiliensen och konkurrenskraften i unionens energisystem. Det inbegriper tillgång till en säker och hållbar källa för bränslen som är bäst i klassen, enligt vad som avses i kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/1214 ([8]).

(11) Denna förordning bör komplettera Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1252 ([9]) genom att lägga tonvikten på tillverkning av nettonollteknik i form av slutprodukter, särskilda komponenter och särskilda maskiner som främst används för sådan tillverkning. I förordning (EU) 2024/1252 ligger i stället tonvikten på de föregående leden av försörjningskedjan, särskilt kritiska råmaterial och utvinningen, förädlingen och återvinningen av dessa. Denna teknik är oumbärlig för en lång rad strategiska sektorer, bland annat nettonollteknikindustrin, den digitala industrin samt rymdfarts- och försvarssektorn. Genom att följa samma logik, nämligen att främja affärsnyttan, uppgradera och tillhandahålla lämpliga färdigheter och stödja investeringar, kompletterar den här förordningen och förordning (EU) 2024/1252 varandra för att åstadkomma synergier i fråga om regleringsstöd i hela försörjningskedjan för tillverkning av nettonollteknik i unionen. Den här förordningen är även tillämplig på förädlat material som är en avgörande komponent i nettonollteknik, med undantag för kritiska råmaterial som omfattas av förordning (EU) 2024/1252.

(12) Slutprodukter och särskilda komponenter som är avgörande för produktionen av nettonollteknik bör anges i en icke uttömmande förteckning i en bilaga. Dessa omfattar slutprodukter och komponenter till dessa som tillverkas och handlas av ett företag, inbegripet förädlat material, dock med undantag för råmaterial som omfattas av förordning (EU) 2024/1252. Syftet med den bilagan är att i möjligaste mån identifiera slutprodukter och särskilda komponenter som är nödvändiga för produktionen av nettonollteknik och som därför rimligen alltid kan anses främst användas för all nettonollteknik som förtecknas i den här förordningen. Särskilda komponenter och särskilda maskiner som

([8]) Kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/1214 av den 9 mars 2022 om ändring av delegerad förordning (EU) 2021/2139 vad gäller ekonomiska verksamheter inom vissa energisektorer och delegerad förordning (EU) 2021/2178 vad gäller särskilda offentliga upplysningar för dessa ekonomiska verksamheter (EUT L 188, 15.7.2022, s. 1).

([9]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1252 av den 11 april 2024 om inrättande av en ram för säkerställande av trygg och hållbar försörjning av kritiska råmaterial och om ändring av förordningarna (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 och (EU) 2019/1020 (EUT L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj).

inte ingår i den bilagan kan fortfarande omfattas av den här förordningen om projektägaren, på grundval av underlag som lämnats till en nationell behörig myndighet till exempel genom marknadsundersökningar eller offtake-avtal kan bevisa att de särskilda komponenterna eller särskilda maskinerna främst används för produktion av nettonollteknik, med undantag för kritiska råmaterial som omfattas av förordning (EU) 2024/1252.

(13) Vissa särskilda komponenter i försörjningskedjan för nettonollteknik produceras genom energiintensiva produktionsprocesser, nämligen inom stål-, aluminium-, icke-järnmetall-, baskemikalie-, cement-, kalk-, glas-, keramik-, gödsel- och massa- och papperssektorerna. Många av dessa processer kännetecknas av en hög energi- och koldioxidintensitet, vilket gör deras koldioxidutsläpp osedvanligt svåra att minska. Samtidigt kräver förordning (EU) 2021/1119 en snabb minskning av koldioxidutsläppen i unionens ekonomi. Mot bakgrund av att energiintensiva industrier stod för 17 % av de totala utsläppen av växthusgaser i unionen 2019 är det absolut nödvändigt att avkarbonisera dessa för att uppnå klimatneutralitet i unionen. Detta innebär att försörjningstryggheten i unionen för särskilda komponenter som används för nettonollteknik också är beroende av intensifierade insatser för avkarbonisering i energiintensiva industrier. Energiintensiva industrianläggningar omfattas av den här förordningen om de relevanta anläggningarna producerar särskilda komponenter som främst används i nettonollteknik. På grund av behovet av att avkarbonisera dessa sektorer som helhet och för att säkerställa tillgången till särskilda komponenter som produceras av dem och som används i försörjningskedjorna för nettonollteknik, till skillnad från andra tillverkningsprojekt för nettonollteknik på vilka den här förordningen är tillämplig, bör den här förordningen också tillämpas på projekt inom energiintensiva industrier som producerar särskilda komponenter som inte uteslutande används i försörjningskedjorna för nettonollteknik. Inkluderandet av sådana anläggningar där en minskning anses vara svår att genomföra i tillämpningsområdet för den här förordningen bör villkoras av att ett projekt som omfattar uppförande eller ombyggnad av en sådan anläggning leder till en betydande minskning av de koldioxidutsläpp som härrör från produktionsverksamheten. Att stödja dessa sektorer på ett målinriktat sätt inom ramen för den här förordningen bidrar till att säkerställa tillgång till hållbar försörjning av nettonollteknik på den inre marknaden, ökar investeringssäkerheten och skapar en drivkraft på efterfrågesidan för banbrytande nettonollteknik och teknik för avkarbonisering.

(14) I förteckningen över nettonollteknik anges den teknik som är avgörande för unionens avkarboniseringsmål och för att förbättra den inre marknadens funktion. Förteckningen omfattar teknik som inte alla medlemsstater godtar som en källa till ren och säker energi. Det är i överensstämmelse med deras rätt att välja mellan olika energikällor, bestämma energiförsörjningens allmänna struktur och fastställa sin egen industripolitik. För att skydda dessa rättigheter påverkar förteckningen över nettonollteknik inte anslagen inom ramen för den fleråriga budgetramen 2021–27, särskilt när det gäller tilldelnings- och berättigandekriterierna med koppling till energiteknik för unionsmedel, inklusive sådana som finansieras genom utsläppshandelssystemets utsläppsrätter eller stöd från Europeiska investeringsbanken (EIB). En medlemsstat bör inte heller vara skyldig att som strategiska erkänna projekt till stöd för en försörjningskedja för teknik som den inte godtar som en del av sin energimix.

(15) För att säkerställa att unionens framtida energisystem är resilient bör denna expansion genomföras genom hela försörjningskedjan för tekniken i fråga, vilket är helt i överenstämmelse och komplementaritet med Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2024/1252 och (EU) 2023/1781 ([10]).

(16) För att hantera säkerhets- och försörjningsproblem och samtidigt bidra till stöd för resiliensen i unionens energisystem och insatser för avkarbonisering och modernisering krävs en utbyggnad av tillverkningskapaciteten för nettonollteknik i unionen. Unionen måste säkerställa att regelverket för tillverkare av solcellsteknik gör det möjligt för dem att öka sin konkurrenskraft och förbättra säkerheten ur ett försörjningsperspektiv genom att sikta på att uppnå minst 30 gigawatt operativ tillverkningskapacitet för solceller senast 2030 i hela värdekedjan för solcellsenergi, i linje med de mål som fastställs i europeiska alliansen för solcellsindustrin, vilket stöds inom ramen för unionens solenergistrategi som fastställs i kommissionens meddelande av den 18 maj 2022. Unionen måste säkerställa att regelverket för tillverkare av vind- och värmepumpsteknik gör det möjligt för dem att befästa sin konkurrensfördel och behålla eller öka sina nuvarande marknadsandelar under 2020-talet, i linje med unionens prognoser för teknikutbyggnad som uppfyller energi- och klimatmålen för 2030. Detta innebär en tillverkningskapacitet i unionen för vindkraft på minst 36 GW och för värmepumpar på minst 31 GW senast 2030. Unionens tillverkare av batterier och elektrolysanläggningar behöver hitta ett regelverk som gör det möjligt för dem att konsolidera sitt tekniska ledarskap och aktivt bidra till att forma dessa marknader. För batteriteknik skulle detta innebära att man bidrar till målen för den europeiska batterialliansen och siktar på att närmare 90 % av unionens årliga efterfrågan på batterier kan tillgodoses av unionens batteritillverkare, vilket innebär en tillverkningskapacitet i unionen på minst 550 GWh 2030. För unionens tillverkare av elektrolysanläggningar ställs i REPowerEU-planen en

([10]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1781 av den 13 september 2023 om en ram med åtgärder för att stärka Europas halvledarekosystem och om ändring av förordning (EU) 2021/694 (förordning om halvledare) (EUT L 229, 18.9.2023, s. 1).

prognos på 10 miljoner ton producerad förnybar vätgas inom unionen och upp till 10 miljoner ton importerad förnybar vätgas till 2030. För att säkerställa att unionens tekniska ledarskap leder till kommersiellt ledarskap, vilket stöds inom ramen för kommissionens gemensamma förklaring om elektrolysanläggningar och den europeiska alliansen för ren vätgas, bör unionens tillverkare av elektrolysanläggningar ges möjlighet att ytterligare öka kapaciteten, så att den totala kapaciteten för elektrolysanläggningar uppgår till minst 100 GW vätgas senast 2030. I REPowerEU-planen fastställs dessutom ett mål om att öka den hållbara produktionen av biometan till 35 miljarder kubikmeter fram till 2030. Eftersom dess försörjningskedja till stor del är baserad i Europa idag bidrar biometan redan till unionens resiliens och bör främjas ytterligare. Unionstillverkare av flygbränslen och marina bränslen måste vidareutveckla, producera och utöka produktionen av hållbara alternativa bränslen för att avsevärt bidra till att minska transportsektorns växthusgasutsläpp med 90 % fram till 2050, samt uppfylla de skyldigheter som fastställs i Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2023/2405 ([11]) och (EU) 2023/1805 ([12]). Denna minskning har också starkt stöd från industrialliansen för värdekedjan för förnybara bränslen och koldioxidsnåla bränslen. Unionen måste säkerställa att regelverket och stödramen för producenter av teknik för hållbara alternativa bränslen för luftfart och sjöfart gör det möjligt för dem att öka sin produktionskapacitet i hela värdekedjan för bränslen, från insamling och leverans av råvaror till blandning, inbegripet omvandlings- och raffineringskapacitet.

(17) När dessa mål övervägs tillsammans, och även vissa delar av försörjningskedjan beaktas, såsom växelriktare och solceller, paneler och göt för solceller eller katoder och anoder till batterier, är unionens tillverkningskapacitet låg. För att hjälpa till att hantera importberoende och sårbarhetsproblem och för att säkerställa att unionens klimat- och energimål uppnås, bör ett övergripande riktmärke för tillverkningskapaciteten för nettonollteknikprodukter i unionen fastställas, samtidigt som ett liknande riktmärke för nettonollteknik eftersträvas. Unionens årliga kapacitet för nettonollteknik bör sikta på att närma sig eller uppnå ett riktmärke för den årliga tillverkningskapaciteten på minst 40 % av de årliga användningsbehoven till 2030 för nettonolltekniken i dess helhet.

(18) Samtidigt kommer nettonollteknikprodukter att bidra till unionens resiliens och en trygg försörjning av ren energi. En trygg försörjning av ren energi är en förutsättning för ekonomisk utveckling liksom för allmän ordning och säkerhet. Nettonollteknikprodukter kommer även att generera fördelar för andra strategiskt viktiga ekonomiska sektorer, såsom jordbruk och livsmedelproduktion, genom att säkra tillgången till ren energi och maskiner till konkurrenskraftiga priser, och därmed bidra till unionens livsmedelstrygghet på ett hållbart sätt samt tillhandahålla allt större avsättningsmöjligheter för biobaserade alternativ genom den cirkulära ekonomin. På samma sätt kommer uppfyllandet av unionens klimatambitioner att innebära både ökad tillväxt och ökat social välbefinnande.

(19) Den globala marknaden för central masstillverkad ren energiteknik kommer 2030 att vara värd omkring 650 miljarder US-dollar per år, vilket är mer än tre gånger så högt som nuvarande nivå. Globalt sett växer nettonollindustrin i allt högre takt. Unionsindustrin kan skapa välstånd för unionens medborgare endast om den är globalt konkurrenskraftig och öppen för den globala marknaden. En sektor för nettonollteknik i unionen som är konkurrenskraftig globalt kommer att stödja utvecklingen av en stark tillverkningskapacitet för nettonollteknik i unionen. Dessutom kommer unionsindustrier som är globalt konkurrenskraftiga inom segment av försörjningskedjorna för nettonollteknik att bidra till den övergripande resiliensen i unionens försörjningskedjor för nettonollteknik och förbättra unionens tillgång till nettonollteknik.

(20) Tillverkningen av nettonollteknik är beroende av komplexa och globalt sammankopplade värdekedjor. För att upprätthålla konkurrenskraften och minska det nuvarande strategiska importberoendet för nettonollteknikprodukter och deras försörjningskedjor, samtidigt som man undviker att nya beroenden skapas, behöver unionen fortsätta att stärka sin industribas med nettonollutsläpp och bli mer konkurrenskraftig och öppen för innovation. Tillsammans med andra åtgärder för att stärka unionens konkurrenskraft bör åtgärder för att öka tillverkningskapaciteten i unionen också säkerställa att unionen spelar en mer framträdande roll i strategiska delar av den globala värdekedjan, inbegripet slutprodukter, för att säkerställa den försörjningstrygghet som unionen behöver för att uppnå sina klimat- och energimål. Därför bör ett andra övergripande riktmärke fastställas. Unionens tillverknings-

([11]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/2405 av den 18 oktober 2023 om säkerställande av lika villkor för hållbar lufttransport (ReFuelEU Aviation) (EUT L, 2023/2405, 31.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2405/oj).

([12]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1805 av den 13 september 2023 om användning av förnybara och koldioxidsnåla bränslen för sjötransport och om ändring av direktiv 2009/16/EG (EUT L 234, 22.9.2023, s. 48).

kapacitet för nettonollteknik bör syfta till att uppnå en ökad andel av världsproduktionen i syfte att nå 15 % av världsproduktionen i värde senast 2040, på grundval av den övervakning som föreskrivs i denna förordning. Det andra riktmärket bör inte tillämpas om unionens ökade tillverkningskapacitet skulle vara betydligt högre än unionens användningsbehov för motsvarande teknik som krävs för att uppnå unionens klimat- och energimål.

(21) För att tillverkningsprojekt för nettonollteknik, inbegripet strategiska nettonollprojekt, ska kunna införas eller utvidgas så snabbt som möjligt för att säkerställa unionens försörjningstrygghet för nettonollteknik, är det viktigt att säkerställa effektivitet i planerings- och investeringssäkerheten genom att begränsa den administrativa bördan för projektägare till ett minimum. Därför bör medlemsstaternas tillståndsprocesser för tillverkningsprojekt för nettonollteknik, inbegripet strategiska nettonollprojekt, effektiviseras, samtidigt som det säkerställs att sådana projekt är trygga, säkra, miljömässigt hållbara och förenliga med miljömässiga, sociala och säkerhetsmässiga krav. I unionens miljörätt fastställs gemensamma villkor för förfarandet för och innehållet i nationella tillståndsprocesser, vilket säkerställer en hög skyddsnivå för miljön. Att beviljas status som strategiskt nettonollprojekt bör inte påverka eventuella tillämpliga villkor för tillståndsgivning för de relevanta projekten, inbegripet de som anges i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG ([13]), 2004/35/EG ([14]), 2010/75/EU ([15]), 2011/92/EU ([16]) och 2012/18/EU ([17]) samt rådets direktiv 92/43/EEG ([18]).

(22) Medlemsstaterna bör, mot bakgrund av sin interna organisation, kunna välja om de ska inrätta eller utse sina gemensamma kontaktpunkter på lokal, regional eller nationell nivå eller på någon annan relevant administrativ nivå. De berörda behöriga myndigheterna bör specificera och för den gemensamma kontaktpunkten tillgängliggöra kraven och omfattningen på den information som begärs av en projektägare innan tillståndsprocessen inleds. Den gemensamma kontaktpunkten bör ansvara för att vidarebefordra denna information till projektägaren. Den gemensamma kontaktpunkten bör i sin roll som samordnare underlätta tillhandahållandet av information till de behöriga myndigheterna, särskilt för att undvika överlappande begäranden i tillståndsprocesser. Sådana begäranden kan omfatta studier, tillstånd eller godkännanden.

(23) För att minska komplexiteten i tillståndsprocessen och öka dess effektivitet och öppenhet bör tillverkningsprojekt för nettonollteknik, inbegripet projektägare för strategiska projekt, kunna ha kontakt med en gemensam kontaktpunkt som ansvarar för att underlätta och samordna hela tillståndsprocessen. I detta syfte bör medlemsstaterna inrätta eller utse en eller flera gemensamma kontaktpunkter och säkerställa att projektägare endast behöver samverka med en enda kontaktpunkt. Det bör vara upp till medlemsstaterna att avgöra huruvida en gemensam kontaktpunkt också är en myndighet som beslutar om tillstånd. För att säkerställa ett effektivt genomförande av sina skyldigheter bör medlemsstaterna förse sina gemensamma kontaktpunkter samt varje myndighet som är involverad i tillståndsprocessen med tillräcklig personal och tillräckliga resurser.

(24) För att göra det möjligt för företag och projektägare, även i gränsöverskridande projekt, att direkt utnyttja fördelarna med den inre marknaden utan någon onödig ytterligare administrativ börda fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 ([19]), genom vilken den gemensamma digitala ingången inrättas, allmänna regler för digitalt tillhandahållande av information, förfaranden och stödtjänster som är relevanta för den inre marknadens funktion. De uppgifter som via den berörda gemensamma kontaktpunkten måste lämnas in till relevanta myndigheter som en del av tillståndsprocessen enligt den här förordningen ingår i bilaga I till förordning (EU) 2018/1724, och de tillhörande förfarandena ingår i bilaga II till den förordningen, för att säkerställa att

([13]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område (EGT L 327, 22.12.2000, s. 1).

([14]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/35/EG av den 21 april 2004 om miljöansvar för att förebygga och avhjälpa miljöskador (EUT L 143, 30.4.2004, s. 56).

([15]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU av den 24 november 2010 om industriutsläpp (samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar) (EUT L 334, 17.12.2010, s. 17).

([16]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (EUT L 26, 28.1.2012, s. 1).

([17]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/18/EU av den 4 juli 2012 om åtgärder för att förebygga och begränsa faran för allvarliga olyckshändelser där farliga ämnen ingår och om ändring och senare upphävande av rådets direktiv 96/82/EG (EUT L 197, 24.7.2012, s. 1).

([18]) Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (EGT L 206, 22.7.1992, s. 7).

([19]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 av den 2 oktober 2018 om inrättande av en gemensam digital ingång för tillhandahållande av information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012 (EUT L 295, 21.11.2018, s. 1).

projektägare kan dra nytta av helt onlinebaserade förfaranden och det tekniska engångssystemets tjänster. Gemensamma kontaktpunkter som inrättats eller utsetts enligt den här förordningen ingår i förteckningen över hjälp- och problemlösningstjänster i bilaga III till förordning (EU) 2018/1724.

(25) Tillverkningsprojekt för nettonollteknik genomgår långdragna och komplexa tillståndsprocesser som kan ta mellan två och sju år, beroende på medlemsstatens teknik och värdekedjans segment. Med tanke på hur stora investeringar som krävs – särskilt för projekt av storleken gigafabrik som behövs för att uppnå de förväntade stordriftsfördelarna – skapar otillräckliga tillståndsprocesser ett ytterligare och ofta skadligt hinder för ökad tillverkningskapacitet för nettonollteknik i unionen. För att ge projektägare och andra investerare den säkerhet och tydlighet som krävs för att öka utvecklingen av tillverkningsprojekt för nettonollteknik bör medlemsstaterna säkerställa att tillståndsprocessen för sådana projekt inte överskrider de på förhand fastställda tidsfristerna. För strategiska nettonollprojekt bör tillståndsprocessen inte vara längre än tolv månader för anläggningar med en årlig produktion på mer än 1 GW, nio månader för anläggningar med en årsproduktion på mindre än 1 GW eller 18 månader för alla nödvändiga tillstånd att driva en strategisk lagringsplats för koldioxid och utbyggnaden av och därtill hörande projekt för avskiljning och transport av koldioxid. För tillverkningsprojekt för nettonollteknik bör tillståndsprocessen inte vara längre än 18 månader för anläggningar med en årlig produktion på minst 1 GW, och tolv månader för anläggningar med en årsproduktion på mindre än 1 GW. För nettonollteknik för vilken GW-måttet inte är relevant, såsom nät och teknik för avskiljning och lagring av koldioxid (CCS) eller för teknik för transport och utnyttjande av koldioxid, bör de övre gränserna för dessa tidsfrister gälla. Det första steget i miljökonsekvensbedömningen enligt direktiv 2011/92/EU, som består i att utarbeta en miljökonsekvensbeskrivning, utförs dock ofta huvudsakligen av projektägaren. Detta steg bör därför inte omfattas av de tidsfrister som medlemsstaterna är bundna av enligt tillståndsprocessen. Därför bör den gemensamma kontaktpunkten meddela det datum då projektägaren måste lämna in miljökonsekvensbeskrivningen, och eventuell tid mellan det datumet som meddelats och det faktiska inlämnandet av miljökonsekvensbeskrivningen bör inte räknas in i tidsfristen. Samma princip bör gälla om den gemensamma kontaktpunkten, efter de samråd som krävs, meddelar projektägaren att den har möjlighet att lämna ytterligare upplysningar för att komplettera miljökonsekvensbeskrivningen. I undantagsfall som rör det föreslagna projektets karaktär, komplexitet, plats eller storlek bör medlemsstaterna kunna förlänga tidsfristerna. Sådana undantagsfall kan handla om oförutsedda omständigheter som utlöser ett behov av att komplettera eller slutföra miljöbedömningar i anslutning till projektet, eller förseningar på grund av expropriationsförfaranden om så krävs.

(26) Det är möjligt att erkänna vissa specifika tillverkningsprojekt för nettonollteknik som strategiska nettonollprojekt. De medför ytterligare fördelar, särskilt när det gäller att minska unionens beroenden eller att uppnå energiunionens mål och klimatmål. Tillverkningsprojekt för nettonollteknik kan bidra till att stärka unionens tekniska och industriella resiliens genom att öka tillverkningskapaciteten för ett viktigt segment i en försörjningskedja. Genom att tillföra tillverkningskapacitet i sektorer i vilka unionens tillverkningskapacitet utgör en betydande andel av världsproduktionen och som spelar en avgörande roll för unionens resiliens är det möjligt att stärka unionens ställning i den globala försörjningskedjan för tillverkning av nettonollteknik och bidra till att ta itu med sårbarhetsproblem i fråga om import. Dessa projekt kan dessutom ge ytterligare fördelar när det gäller kompetensutveckling och konkurrenskraft samt stödja unionens avkarboniseringsmål genom att tillämpa cirkulära och hållbara tillverkningsmetoder. Mot bakgrund av eventuella sådana ytterligare fördelar bör dessa projekt väljas ut som strategiska projekt av medlemsstaterna, och de bör omfattas av en ram som möjliggör ett snabbare genomförande, särskilt genom prioriterad status och kortare tidsfrister i tillståndsprocessen. Projektägare som vill få status som strategiskt nettonollprojekt måste ansöka om en sådan status formellt hos den berörda medlemsstaten i enlighet med de ansöknings- och erkännandekriterier som fastställs i denna förordning.

(27) De miljöbedömningar och miljötillstånd som krävs enligt unionsrätten, bland annat när det gäller vatten, mark, luft, ekosystem, livsmiljöer, biologisk mångfald och fåglar, är en integrerad del av tillståndsprocessen för ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik och en viktig garanti för att säkerställa att negativa miljöeffekter förebyggs eller minimeras. För att säkerställa att tillståndsprocesserna för tillverkningsprojekt för nettonollteknik är förutsebara och hanteras inom rimlig tid bör alla möjligheter att effektivisera de bedömningar och tillstånd som krävs genomföras, utan att sänka nivån på miljöskyddet. I detta bör de nödvändiga bedömningarna kombineras för att förhindra onödig överlappning, och projektägare och berörda myndigheter bör uttryckligen komma överens om omfattningen av den kombinerade bedömningen innan bedömningen genomförs för att förhindra onödig uppföljning.

(28) Konflikter om markanvändning kan skapa hinder för utbyggnaden av tillverkningsprojekt för nettonollteknik. I väl utformade planer, inbegripet fysisk planering och zonindelning, bör det övervägas om tillverkningsprojekt för nettonollteknik bör inkluderas, samtidigt som hänsyn tas till resultaten av offentliga samråd och potentiell miljöpåverkan. Dessa planer kan bidra till att balansera allmänintresset och kollektiva nyttigheter, minska risken för konflikter och påskynda en hållbar utbyggnad av tillverkningsprojekt för nettonollteknik i unionen. De berörda nationella, regionala och lokala myndigheterna bör därför uppmuntras att, när så är lämpligt, inkludera bestämmelser om tillverkningsprojekt för nettonollteknik, inbegripet strategiska nettonollprojekt, när planer utarbetas.

(29) En gruppering av industriell verksamhet som är inriktad på industriell symbios kan minimera verksamhetens miljöpåverkan och ge effektivitetsvinster för industrin. En gruppering kan på ett betydande sätt bidra till att uppnå målen i denna förordning. I detta avseende främjar denna förordning utvecklingen av nettonollaccelerationskluster (*kluster*). Målen med kluster är att skapa kluster av nettonollindustriverksamhet för att öka unionens attraktionskraft som en plats för tillverkningsverksamhet och ytterligare effektivisera de administrativa förfarandena för upprättande av tillverkningskapacitet för nettonollteknik. Kluster bör ha ett begränsat geografiskt och tekniskt tillämpningsområde för att främja industriell symbios. När medlemsstaterna fastställer tillämpningsområdet bör de ta hänsyn till behovet av att främja flera användningar av de områden som identifierats för att säkerställa utvidgning, återindustrialisering eller skapande av unionens industrikluster för nettonollteknik och tillgången till relevant transport- och nätinfrastruktur, lagring och andra flexibilitetsverktyg. Inrättandet av kluster bör motsvara alla planerade eller befintliga projekt och potentialen att få tillgång till eller organisera utbildningsmöjligheter för att säkerställa tillgången till kvalificerad arbetskraft. Kluster bör utses av medlemsstaterna och varje utnämning bör åtföljas av en plan med konkreta nationella åtgärder för att göra klustret mer attraktivt som en plats för tillverkningsverksamhet. Kluster bör i synnerhet användas som ett verktyg för att stärka industriell nettonollverksamhet i regioner, med beaktande av den rättvisa omställningen och dess mål, särskilt i kolregioner under omställning.

(30) Medlemsstaterna bör kunna utse och stödja klustren. När ett kluster utses bör medlemsstaterna utarbeta en plan som anger vilken tillverkningsverksamhet för nettonollteknik som ska ingå i klustret (*planen*). Medlemsstaterna bör också genomföra de miljökonsekvensbedömningar som krävs för de tillverkningsverksamheter för nettonollteknik som ska ske i klustret. Sådana konsekvensbedömningar minskar avsevärt företagens behov att utföra dessa bedömningar för att få tillstånd för tillverkningsverksamhet för nettonollteknik inom klustrets tillämpningsområde. Planen bör innehålla resultaten av miljökonsekvensbedömningarna samt de nationella åtgärder som ska vidtas för att minimera eller begränsa den negativa miljöpåverkan. Planen bör också innehålla konkreta nationella åtgärder för att stödja industriell verksamhet inom klustrets tillämpningsområde. Dessa åtgärder bör omfatta insatser för att investera i eller som leder till privata investeringar i energiinfrastruktur, digital infrastruktur och transportinfrastruktur samt insatser för att minska driftskostnaderna för industrin i klustret, såsom differenskontrakt för energipriser. Bland andra åtgärder som bör övervägas finns insatser som stärker skyddet av immateriella rättigheter, inrätta ett innovationsnav i klustret samt locka uppstartsföretag till klustret. För att ge industrin investeringssäkerhet bör planen också ange hur länge stödåtgärderna ska pågå.

(31) Medlemsstaterna uppmanas att utse kluster i mindre utvecklade regioner och övergångsregioner samt i stödområden. Investeringar för att inrätta kluster, utrusta sådana kluster med lämplig infrastruktur, omvandla tidigare exploaterad mark och utveckla lokal kompetens kan omfattas av offentligt finansiellt stöd, bland anat genom fonder inom ramen för delad förvaltning, nämligen Europeiska regionala utvecklingsfonden och Sammanhållningsfonden, som inrättades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1058 ([20]), Fonden för en rättvis omställning, som inrättades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1056 ([21]) och Europeiska socialfonden (ESF+), som inrättades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1057 ([22]). I enlighet med reglerna för varje fond och efter de berörda förvaltningsmyndigheternas gottfinnande kan dessa investeringar få de högsta möjliga medfinansieringssatser som varje fond tillåter.

([20]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1058 av den 24 juni 2021 om Europeiska regionala utvecklingsfonden och Sammanhållningsfonden (EUT L 231, 30.6.2021, s. 60).

([21]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1056 av den 24 juni 2021 om inrättande av Fonden för en rättvis omställning (EUT L 231, 30.6.2021, s. 1).

([22]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1057 av den 24 juni 2021 om inrättande av Europeiska socialfonden+ (ESF+) och om upphävande av förordning (EU) nr 1296/2013 (EUT L 231, 30.6.2021, s. 21).

(32) Med anledning av klustrens roll när det gäller att samla och slå samman resurser som är relevanta för unionens öppna strategiska oberoende och deras bidrag till unionens försörjningstrygghet för nettonollteknik samt den gröna och den digitala omställningen, bör de berörda tillståndsmyndigheterna anse att kluster är av allmänintresse. Denna åtgärd består i införandet av en bestämmelse som anger att projekt i kluster är av allmänintresse i den mening som avses i unionens relevanta miljölagstiftning. Dessa projekt bör inte ha betydande negativa effekter på miljön som inte kan minskas eller kompenseras. Den berörda tillståndsbeviljande myndigheten kan på grundval av en förhandsbedömning dra slutsatsen att det allmänintresse som projektet tillför i ett kluster väger tyngre än allmänintresset för natur och miljöskydd, och att projektet följaktligen kan godkännas, förutsatt att alla relevanta villkor i direktiv 2000/60/EG, Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG ([23]) och direktiv 92/43/EEG samt unionslagstiftningsakter om restaurering av natur är uppfyllda.

(33) Oförutsebarheten och komplexiteten i de nationella tillståndsprocesserna och det faktum att de ibland är alltför långdragna undergräver den investeringssäkerhet som är nödvändig för en effektiv utveckling av tillverkningsprojekt för nettonollteknik, inbegripet strategiska nettonollprojekt. För att säkerställa och påskynda ett effektivt genomförande bör medlemsstaterna tillämpa förenklade och effektiva tillståndsprocesser. Dessutom bör medlemsstaterna överväga policyinnovation på detta område. Strategiska nettonollprojekt bör dessutom behandlas som brådskande på nationell nivå och därför ges prioriterad status, om och i den utsträckning sådan brådskande hantering föreskrivs i nationell rätt, i alla rättsliga förfaranden och tvistlösningsförfaranden som rör dem, samtidigt som respekten för rätten till försvar säkerställs, om och i den utsträckning sådan brådskande hantering föreskrivs i nationell rätt. Detta bör göras utan att behöriga myndigheter hindras från att effektivisera tillståndsprocesserna för bland annat andra tillverkningsprojekt för nettonollteknik som inte är strategiska nettonollprojekt.

(34) För att uppnå målen för 2030 krävs ett särskilt fokus på strategiska nettonollprojekt, även mot bakgrund av deras betydande bidrag till vägen mot nettonollkoldioxidutsläpp senast 2050. Dessa projekt spelar en viktig roll för unionens öppna strategiska oberoende och säkerställer invånarnas tillgång till ren och säker energi till ett överkomligt pris. Med tanke på deras roll bör dessa projekt omfattas av än mer förenklade och effektiva tillståndsförfaranden och få högsta möjliga nationella betydelse enligt nationell rätt samt omfattas av ytterligare stöd för att attrahera investeringar samtidigt som den uppfyller unionens skyldigheter och internationella skyldigheter enligt direktiven 2009/147/EG, 92/43/EEG, unionslagstiftningsakter om restaurering av natur och FN:s ekonomiska kommission för Europas konvention om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor, undertecknad i Århus den 25 juni 1998, samt tillämpliga skyldigheter på det social- och arbetsrättsliga området som fastställs i unionsrätten eller nationell rätt.

(35) Med anledning av deras roll när det gäller att säkerställa unionens försörjningstrygghet i fråga om nettonollteknik och deras bidrag till unionens öppna strategiska oberoende och den gröna och den digitala omställningen, bör den berörda tillståndsbeviljande myndigheten göra bedömningen att strategiska nettonollprojekt är av allmänintresse. En tillståndsbeviljande myndighet kan på grundval av en bedömning i det enskilda fallet dra slutsatsen att det allmänintresse som projektet tillför väger tyngre än allmänintresset för natur och miljöskydd, och att projektet följaktligen kan godkännas, förutsatt att alla relevanta villkor i direktiv 2000/60/EG, 2009/147/EG eller 92/43/EEG, eller i unionslagstiftningsakter om restaurering av natur, är uppfyllda.

(36) Åtgärder måste också införas för att uppnå unionens mål på 50 miljoner ton årlig operativ kapacitet för koldioxidinjektion senast 2030 och därigenom stödja avkarboniseringen av unionens industri och bekämpa klimatförändringarna.

(37) År 2020 antog kommissionen en EU-strategi för integrering av energisystem. I den strategin fastställs en vision för en snabbare omställning till ett mer integrerat energisystem som stöder en klimatneutral ekonomi till lägsta kostnad i alla sektorer. Den innefattar tre kompletterande och ömsesidigt förstärkande principer: För det första står ett mer *cirkulärt* energisystem med energieffektivitet i centrum. För det andra, en mer omfattande direkt elektrifiering i slutanvändarsektorer. För det tredje, användning av förnybara och koldioxidsnåla bränslen, inklusive vätgas. Överväganden som rör integrering av energisystem avser lösningar för att fullt ut integrera all el som produceras

([23]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (EUT L 20, 26.1.2010, s. 7).

genom anläggningar för förnybar energi i det bredare energisystemet. Det inkluderar att anpassa tekniska lösningar som medger integrering av överskottsel som produceras genom anläggningar för förnybar energi, däribland genom lagring och genom att öka de planerbara fossilfria energikällorna i nätet, i dess olika former och efterfrågestyrning.

(38) CCS är en teknik som kommer att bidra till att begränsa klimatförändringarna. Den går ut på att koldioxid från industrianläggningar avskiljs, transporteras till en lagringsplats och där injekteras i en lämplig underjordisk geologisk formation för permanent förvaring.

(39) Utvecklingen av CCS-lösningar har drabbats av samordningsproblem. Trots det faktum att den prissignal i fråga om koldioxid som utsläppshandelssystemet ger gör sådana investeringar ekonomiskt bärkraftiga, är industrier som investerar i avskiljning av koldioxid utsatta för en betydande risk att inte få tillgång till godkända anläggningar för geologisk lagring. Å andra sidan måste investerare i de första lagringsplatserna för koldioxid ta på sig de inledande kostnaderna för att fastställa, utveckla och utvärdera dessa platser innan de kan ansöka om tillstånd för lagring. Öppenhet i fråga om potentiell kapacitet för koldioxidlagring vad gäller geologisk lämplighet för relevanta områden och alla befintliga geologiska data, inbegripet obehandlade data och modelldata, särskilt från prospektering av anläggningar för kolväteproduktion, kan hjälpa marknadsaktörer att planera sina investeringar. Medlemsstaterna bör, samtidigt som de tar hänsyn till konfidentialitet, nationell säkerhet och kommersiellt känsliga aspekter samt lämplig ersättning för privatgenererade och privatägda data, offentliggöra sådana befintliga data och regelbundet rapportera ur ett framåtblickande perspektiv om alla framsteg vad gäller utveckling av lagringsplatser för koldioxid och motsvarande behov av injektions- och lagringskapacitet, för att man tillsammans ska kunna nå unionens övergripande mål för kapacitet för koldioxidinjektion. Dessa skyldigheter avseende öppenhet påverkar inte medlemsstaternas rätt att inte tillåta eller att begränsa utbyggnaden av kapaciteten för koldioxidlagring på sitt territorium.

(40) För att undvika strandade tillgångar och för att säkerställa att ekonomiskt bärkraftig injektionskapacitet leder till koldioxidminskningar bör ett affärsmässigt argument utarbetas för hela värdekedjan. Därför måste fullständiga och enskilda värdekedjor för CCS, som inbegriper avskiljning, transport och lagring, vara inrättade senast 2030 genom ändamålsenlig unionspolitik och nationell politik med lämpliga bestämmelser som garanterar konkurrens och öppen tillgång.

(41) En betydande flaskhals för investeringar i koldioxidavskiljning, som i dag i allt högre grad är ekonomiskt bärkraftiga, är tillgången till befintliga lagringsplatser för koldioxid i unionen, vilket ligger till grund för de incitament som härrör från Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG ([24]). För att kunna bygga ut tekniken och öka tillverkningskapaciteten behöver unionen ta fram en försörjningsprognos vad gäller permanenta geologiska lagringsplatser för koldioxid som är tillåtna i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/31/EG ([25]) samt infrastruktur för koldioxidtransport. Genom att fastställa ett mål för unionen på 50 miljoner ton årlig operativ kapacitet för koldioxidinjektion senast 2030, i linje med den förväntade kapacitet som behövs senast 2030 och med beaktande av de företag som huvudsakligen är verksamma i medlemsstater som på grund av rättsliga, geologiska, geografiska, tekniska eller marknadsrelaterade begränsningar har mycket begränsad lagringskapacitet, kan de berörda sektorerna samordna sina investeringar mot ett Europa med en transport- och lagringsvärdekedja för koldioxid med nettonollutsläpp som industrin kan använda för att avkarbonisera sina verksamheter. Detta inledande införande kommer även att bidra till ytterligare koldioxidlagring sett mot bakgrund av målet för 2050. Enligt kommissionens uppskattningar kan unionen behöva avskilja upp till 550 miljoner ton koldioxid per år fram till 2050 för att uppnå nettonollmålet, vilket omfattar koldioxidupptag. Ett sådant mål för första lagringskapacitet i industriell skala kommer att minska riskerna för investeringar i koldioxidavskiljning från utsläpp som ett viktigt redskap för att uppnå klimatneutralitet. När denna förordning införlivas i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kommer unionens mål på 50 miljoner ton i årlig operativ kapacitet för koldioxidinjektion senast 2030 att justeras i enlighet med detta. För att säkerställa uppnåendet av unionens mål bör medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för att underlätta och skapa incitament för utbyggnad av CCS-projekt. Sådana åtgärder bör även omfatta åtgärder som skapar incitament för utsläppskällor att avskilja utsläpp och investeringsstöd till investerare avseende nödvändig infrastruktur för koldioxidtransport för transport av koldioxid till lagringsplatserna.

([24]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG av den 13 oktober 2003 om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom unionen och om ändring av rådets direktiv 96/61/EG (EUT L 275, 25.10.2003, s. 32).

([25]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/31/EG av den 23 april 2009 om geologisk lagring av koldioxid och ändring av rådets direktiv 85/337/EEG, Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG, 2001/80/EG, 2004/35/EG, 2006/12/EG och 2008/1/EG samt förordning (EG) nr 1013/2006 (EUT L 140, 5.6.2009, s. 114).

(42) I internationella avtal om permanent lagring av unionens koldioxid i tredjeländer bör det föreskrivas likvärdiga villkor för att säkerställa permanent säker och miljömässigt säker geologisk lagring av koldioxid som avskilts och säkerställa att lagringen av unionens koldioxid inte används för att öka kolväteproduktionen och att den motsvarar en genuin utsläppsminskning.

(43) Genom att definiera lagringsplatser för koldioxid och därtill hörande projekt för avskiljning och transport av koldioxid som bidrar till unionens mål 2030 som strategiska nettonollprojekt kan utvecklingen av lagringsplatser för koldioxid påskyndas och underlättas och den ökade efterfrågan i industrin på lagringsplatser kan dirigeras mot de mest kostnadseffektiva lagringsplatserna. Ett allt högre antal olje- och gasfält, som skulle kunna konverteras till säkra lagringsplatser för koldioxid, närmar sig slutet för sin produktiva användning. Dessutom har olje- och gasindustrin bekräftat sin avsikt att inleda en energiomställning och har de resurser, färdigheter och kunskaper som behövs för att utforska och ta fram fler lagringsplatser. För att uppnå unionens mål på 50 miljoner ton årlig operativ kapacitet för koldioxidinjektion senast 2030 behöver den sektorn slå samman sina bidrag för att säkerställa att CCS som klimatlösning finns tillgänglig innan den efterfrågas. För att säkerställa en snabb, unionsövergripande och kostnadseffektiv utveckling av lagringsplatser för koldioxid i linje med unionens mål för injektionskapacitet bör licensinnehavare för olje- och gasproduktion i unionen bidra till detta mål proportionellt till olje- och gasproduktionskapacitet, samtidigt som flexibilitet tillhandahålls vad gäller samarbete och andra bidrag från tredje part beaktas. En värdekedjestrategi bör främjas genom åtgärder som vidtas på både unionsnivå och nationell nivå. Licensinnehavare för olje- och gasproduktion i unionen bör därför göra nödvändiga investeringar och stödja utvecklingen av livskraftiga affärsmodeller för hela värdekedjan för koldioxid.

(44) För att bidra till unionens mål för kapacitet för koldioxidinjektion kan bidragsskyldiga enheter ingå avtal med icke-bidragsskyldiga enheter för att fullgöra hela eller en del av sin skyldighet. Dessa avtal kan utgöra en del av ett avtal om samriskföretag, varigenom en lagringsplats inrättas, eller genomföras separat mellan parterna för att fullgöra den bidragsskyldiga enhetens bidrag. Om sådana samriskföretag har inrättats före den dag då denna förordning träder i kraft kan den fulla injektionskapaciteten för det relevanta gemensamma projektet för koldioxidlagring användas för att fullgöra de bidragsskyldiga enheternas skyldigheter.

(45) För att säkerställa att lagringsplatser utvecklas enligt sunda marknadsvillkor bör kommissionen göra en bedömning som undersöker förhållandet mellan den konkreta efterfrågan på injektionskapacitet från projekt för avskiljning av koldioxid och den huvudsakliga infrastruktur som krävs för transporter av koldioxid som pågår eller planeras vara i gång senast 2030 och 2030 års skyldigheter avseende lagringskapacitet.

(46) Undantag från skyldigheten är ett viktigt verktyg för att förhindra strandade tillgångar under dessa omständigheter. För att tillämpa dessa undantag på ett effektivt sätt bör medlemsstaterna och kommissionen fullt ut samarbeta med de berörda godkända enheterna i alla bedömningar av behovet av ett undantag, särskilt om en godkänd enhet flaggar för behovet av ett undantag. I syfte att uppnå unionens mål för kapacitet för koldioxidinjektion, om inget undantag beviljas på grundval av kommissionens bedömning, eller om den berörda medlemsstaten inte har begärt ett undantag, kommer kommissionen och medlemsstaten att samarbeta med relevanta godkända enheter för att bidra till att undanröja hinder och hinder i syfte att underlätta fullgörandet av skyldigheten.

(47) Det krävs ytterligare politiska insatser för att säkerställa att planering av gränsöverskridande infrastruktur införs. Tillgänglighet och konnektivitet för alla former av koldioxidtransport spelar en avgörande roll för genomförandet av CCS-projekt och projekt för avskiljning och användning av koldioxid. Dessa transportsätt omfattar fartyg, pråmar, tåg och lastbilar samt fasta anordningar för anslutning och dockning, för kondensering, buffertlagring och omvandlare av koldioxid för vidare transport genom rörledningar och med särskilda transportsätt.

(48) Det bör vara möjligt för medlemsstaterna att bilda, eller ge stöd till bildandet av, enheter som har som mål att skapa transportnät för koldioxid, inbegripet uppförande av infrastruktur eller tillhandahållande av fartyg eller andra transportmedel.

(49) Avskiljning, lagring och användning a koldioxid är en ofrånkomlig del av unionens avkarboniserade framtid, inbegripet upptag. Det behövs en välfungerande unionsomfattande marknad för injektionstjänster för avskild koldioxid, koldioxidtransporttjänster och verksamheter för användning av koldioxid. Denna marknad bör uppfylla vissa politiska mål på det ekonomiskt mest fördelaktiga sättet. Ett övergripande mål är en hållbar och kostnadseffektiv avkarbonisering av unionsindustrin genom att säkerställa att alla koldioxidutsläpp som inte kan minskas med tekniska medel, eller där det inte är ekonomiskt lönsamt att minska dessa utsläpp, kan avskiljas och

antingen lagras eller användas, så att försenade utsläpp undviks. Marknaden bör även säkerställa att den geologiska lagringen av avskild koldioxid är säker, hållbar och permanent, och att avskild koldioxid är tillgänglig för verksamheter för användning av koldioxid i linje med unionens klimatmål. En fungerande marknad för koldioxid bör också understödjas av ett nätverk av infrastruktur för koldioxidtransporter med ett minimalt miljöavtryck som är tillgängligt för marknadsaktörer på rättvisa, öppna och icke-diskriminerande villkor. Marknaden bör uppfylla unionens miljönormer.

(50) Genom att använda avskild koldioxid i vissa produktionsprocesser kan koldioxid lagras permanent eller bidra till att minska unionens beroende av fossila bränslen. Därför bör alla enheter som är involverade i den värdekedja som avser den verksamhet för koldioxidinjektion som anges i denna förordning uppmuntras att överväga om den koldioxid som ska lagras kan lagras permanent i nya produkter eller kan stödja unionens mål att minska sitt beroende av fossila bränslen.

(51) Unionen har bidragit till att bygga upp ett globalt ekonomiskt system som bygger på öppen, transparent och regelbaserad handel, strävat efter att respektera och främja normer för social och miljömässig hållbarhet och klimatomställning och är engagerad till fullo i dessa värden. Unionen strävar efter att skapa lika villkor genom att reformera Världshandelsorganisationen (WTO), bygga nya partnerskap och bekämpa illojala handelsmetoder och överkapacitet i produktionen för att säkerställa en rättvis konkurrensutsatt miljö för unionsindustrin, bland annat genom industripartnerskap för nettonollteknik, som erbjuder arbetstillfällen av hög kvalitet till arbetstagare.

(52) För att säkerställa unionens tillgång till en trygg och hållbar försörjning av den nettonollteknik som behövs för att skydda unionens resiliens och för att uppnå dess klimatneutralitetsmål måste den inre marknaden erbjuda en stödjande miljö som gör att innovation inom nettonollteknik kan äga rum. Innovation kommer att vara en avgörande faktor för att säkerställa unionens konkurrenskraft och uppnå nettonollmålen så snart som möjligt. Med tanke på den snabba utvecklingen inom nettonollteknik och den betydande rättsliga vägledning som ges för den gröna omställningen är det av yttersta vikt, för att uppnå målen i denna förordning, att de potentiella effekterna av unionsrätten och politiska initiativ på innovation beaktas vid utarbetandet, översynen och revideringen genom tillämpning av innovationsprincipen.

(53) För att återspegla målen i denna förordning skulle kommissionen kunna överväga att uppdatera de omställningsvägar som håller på att utvecklas till följd av kommissionens meddelande från maj 2021 och som skulle kunna identifiera möjliggörande faktorer och flaskhalsar för unionsindustrins omställning och konkurrenskraft, eller beakta denna förordning i eventuella framtida initiativ.

(54) Enligt den första pelaren för industriplanen i den gröna given ska unionen utveckla och upprätthålla en industriell grund för tillhandahållande av nollnettotekniklösningar för att trygga sin energiförsörjning, och samtidigt leva upp till ambitionerna om klimatneutralitet. För att stödja det målet och undvika beroenden vad gäller försörjningen av nettonollteknik som skulle försena unionens insatser för att minska utsläppen av växthusgaser eller äventyra en trygg energiförsörjning bör denna förordning innehålla bestämmelser för att främja efterfrågan på hållbar och resilient nettonollteknik.

(55) Tillämpningen av obligatoriska minimikrav säkerställer att de offentliga utgifternas hävstångseffekt för att öka efterfrågan på bättre fungerande upphandling för nettonollprodukter på området miljömässig hållbarhet ökar på ett strukturerat sätt som är genomförbart för upphandlande myndigheter och upphandlande enheter. Vissa undantag bör säkerställa att upphandlande myndigheter och upphandlande enheter undviker specifika oönskade konsekvenser. Dessa undantag avser monopolsituationer, specifika marknadsmisslyckanden eller situationer där upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter kan ställas inför oproportionerliga kostnader eller tekniska oförenligheter. Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter bör ha friheten att inkludera ytterligare minimikrav i deras upphandlingsdokument, förutsatt att de uppfyller kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU ([26]), 2014/24/EU ([27]) eller 2014/25/EU ([28]) och tillämplig sektorslagstiftning. De bör också på

([26]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU av den 26 februari 2014 om tilldelning av koncessioner (EUT L 94, 28.3.2014, s. 1).

([27]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG (EUT L 94, 28.3.2014, s. 65).

([28]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU av den 26 februari 2014 om upphandling av enheter som är verksamma på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster och om upphävande av direktiv 2004/17/EG (EUT L 94, 28.3.2014, s. 243).

samma villkor vara fria att använda tilldelningskriterier för att identifiera det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet, såsom pris, kostnad eller andra kriterier.

(56) När det gäller byggentreprenadkontrakt och byggkoncessioner som omfattas av denna förordning bör upphandlande myndigheter och upphandlande enheter välja ett eller flera särskilda villkor, krav eller kontraktsförpliktelser för att bidra till att uppnå flera mål, såsom att ta itu med sociala eller sysselsättningsrelaterade aspekter för att uppnå ett positivt socialt resultat, i förekommande fall med effektivt beaktande av cybersäkerhetsfrågor, eller uppnå tillräckliga garantier för att de relevanta produkterna kommer att levereras i tid. Dessa aspekter är också viktiga för att främja resiliens. Undantag som rör monopolsituationer, specifika marknadsmisslyckanden eller situationer där upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter kan ställas inför oproportionerliga kostnader eller tekniska oförenligheter bör också föreskrivas.

(57) I vissa fall bör anbudets bidrag till resiliens i förhållande till vissa tredjeländer uppmärksammas. Om kommissionen har fastställt att andelen nettonollteknik eller dess huvudsakliga särskilda komponenter med ursprung i ett tredjeland står för mer än 50 % av försörjningen av den specifika tekniken eller av dessa komponenter inom unionen, bör upphandlande myndigheter och upphandlande enheter vara skyldiga att inkludera flera villkor i deras upphandlingsdokument för att uppnå ett resilient resultat. På så sätt bör värdet av den specifika nettonolltekniken eller de huvudsakliga särskilda komponenterna i den specifika nettonolltekniken med ursprung i det berörda tredjelandet inte överskrida en gräns på 50 % på särskilda villkor. Om kommissionen har fastställt att försörjningsandelen inom unionen av dessa produkter eller komponenter med ursprung i ett tredjeland har ökat med i genomsnitt minst 10 procentenheter under två på varandra följande år och har nått minst 40 % av försörjningen inom unionen, bör samma mekanism tillämpas. Detta kommer att göra det möjligt för unionen att på ett effektivt sätt ta hänsyn till nya beroenden. För kontrakt som omfattas av Europeiska unionens tillägg I till Världshandelsorganisationens avtal om offentlig upphandling (WTO-avtalet) eller av andra relevanta internationella avtal som unionen är bunden av bör upphandlande myndigheter och upphandlande enheter inte tillämpa dessa krav på nettonollteknik eller de huvudsakliga särskilda komponenter som har sitt ursprung i försörjningskällor som har undertecknat dessa avtal.

(58) Om dessa resilienskrav inte uppfylls bör upphandlande myndigheter och upphandlande enheter i deras upphandlingsdokument också kräva att huvudentreprenören är skyldig att betala en proportionell avgift till den berörda upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten på minst 10 % av värdet av den specifika nettonolltekniken i kontraktet, för att säkerställa att mekanismen efterlevs.

(59) Medlemsstater bör inte diskriminera eller utan grund behandla en leverantör av nettonollteknik från en annan medlemsstat annorlunda. Denna skyldighet återspeglar den redan befintliga skyldigheten för upphandlande myndigheter och upphandlande enheter, i enlighet med direktiven 2014/23/EU, 2014/24/EU och 2014/25/EU, att behandla ekonomiska aktörer lika och utan diskriminering och att följa de förfaranderegler som fastställs i dessa direktiv för att säkerställa att principerna om likabehandling och icke-diskriminering får praktisk verkan och att offentliga upphandlingsförfaranden öppnas för konkurrens.

(60) Utan att det påverkar tillämpningen av unionsrätt som är tillämplig på en viss teknik, inbegripet enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1781 ([29]) och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1542 ([30]), och såvida inte annat anges där, bör upphandlande myndigheter och upphandlande enheter vid utvärdering av den miljömässiga hållbarheten för de nettonolltekniklösningar som upphandlas på grundval av den här förordningen kunna ta hänsyn till olika aspekter med inverkan på klimatet och miljön.

(61) Kommissionen bör tilldelas genomförandebefogenheter för att fastställa vägledande principer för upphandlande myndigheter och upphandlande enheter för att specificera tekniska specifikationer, krav och villkor för fullgörande av kontrakt som rör miljömässig hållbarhet för offentliga kontrakt. Detta bör inte påverka tillämpningen av unionsrätt som är tillämplig på specifik teknik, inbegripet enligt förordning (EU) 2024/1781 och förordning (EU) 2023/1542.

([29]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1781 av den 13 juni 2024 om upprättande av en ram för fastställande av krav på ekodesign för hållbara produkter, ändring av direktiv (EU) 2020/1828 och förordning (EU) 2023/1542 och om upphävande av direktiv 2009/125/EG (EUT L, 2024/1781, 28.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1781/oj).

([30]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1542 av den 12 juli 2023 om batterier och förbrukade batterier, om ändring av direktiv 2008/98/EG och förordning (EU) 2019/1020 och om upphävande av direktiv 2006/66/EG (EUT L 191, 28.7.2023, s. 1).

(62) I syfte att, inom ett offentligt upphandlingsförfarande eller en auktion, ta i beaktande behovet av att stödja produktion eller förbrukning av energi från förnybara energikällor och behovet av att diversifiera försörjningskällorna för nettonollteknik för att undvika enskilda försörjningskällor, och utan att det påverkar unionens internationella åtaganden, bör försörjningen anses vara otillräckligt diversifierad åtminstone om den särskilda nettonolltekniken eller dess huvudsakliga särskilda komponenter som har sitt ursprung i ett enskilt tredjeland och svarar för mer än 50 % av den försörjningen inom unionen.

(63) För att främja ett ansvarsfullt företagande hos anbudsgivare, cybersäkerhet och datasäkerhet för den teknik som används, projekt och tillhörande infrastruktur och för att främja ett genomförande av projekten fullt ut och i tid, bör offentliga myndigheter som utformar auktioner för utbyggnad av energi från förnybara energikällor inkludera kriterier för förhandsurval avseende ansvarsfullt företagande, cybersäkerhet och datasäkerhet samt förmågan att genomföra projektet fullt ut och i tid.

(64) För att stödja målet att utveckla och upprätthålla en industriell grund för tillhandahållandet av teknik för förnybar energi för att trygga unionens energiförsörjning och undvika beroenden för försörjningen av denna teknik som skulle försena unionens insatser för att minska växthusgasutsläppen eller äventyra energiförsörjningstryggheten, bör offentliga myndigheter som utformar auktioner för utbyggnad av energi från förnybara energikällor öka hållbarheten och resiliensen i försörjningen av denna teknik inom unionen. Medlemsstaterna bör bedöma auktionernas bidrag till hållbarhet genom att granska anbudens miljömässiga hållbarhet, deras bidrag till innovation och deras bidrag till integreringen av energisystemet. För detta ändamål bör medlemsstaterna kunna välja att införa kriterier för förhandsurval eller tilldelningskriterier i utformningen av auktionerna. Kriterierna för förhandsurval bör uppfyllas av alla anbudsgivares projekt för att dessa ska kunna delta i auktionen, medan tilldelningskriterierna syftar till att utvärdera och rangordna de olika projekt som deltar i en auktion.

(65) När offentliga myndigheter som utformar auktioner för utbyggnad av energi från förnybara energikällor beaktar anbudens miljömässiga hållbarhet, antingen i form av kriterier för förhandsurval eller tilldelningskriterier, får de ta hänsyn till olika faktorer som påverkar klimatet och miljön. Dessa faktorer skulle kunna omfatta varaktigheten och tillförlitligheten för lösningen, möjlighet till reparation och underhåll och tillgången till sådana tjänster, möjlighet till uppgradering och återtillverkning, möjlighet till och kvalitet på återvinning, användning av ämnen, förbrukning av energi, vatten och andra resurser under en eller flera av produktens livscykelfaser, vikt och volym för produkten och dess förpackning, införlivande av förnybara material eller återvunna eller begagnade komponenter, mängd, egenskaper och tillgänglighet vad gäller de konsumtionsvaror som behövs för att använda och underhålla produkten korrekt, miljöavtryck för produkten och dess miljöpåverkan under livscykeln, produktens koldioxidavtryck, utsläpp av mikroplast, utsläpp till luft, vatten eller mark under en eller flera av produktens livscykelfaser, mängden avfall som genereras, och användningsvillkor.

(66) För att stödja utformningen och produktionen av mer innovativ och avancerad teknik för förnybar energi kan man när det gäller anbudens bidrag till hållbarheten beakta, antingen i form av kriterier för förhandsurval eller tilldelningskriterier, bidraget till innovation genom att föreskriva kriterier för förhandsurval eller tilldelningskriterier som främjar användning av helt nya lösningar eller förbättring av jämförbara toppmoderna lösningar.

(67) För att stödja integreringen av energi från förnybara energikällor i unionens energisystem och dess fördelar för en kostnadseffektiv avkarbonisering kan man när det gäller anbudens bidrag till hållbarheten beakta bidraget till integreringen av energisystem, till exempel genom energilagring, återvinning av spillvärme och spillkyla och produktionen av förnybar vätgas.

(68) För att öka resiliensen i försörjningen av nettonollteknik för förnybar energi och undvika alltför stort beroende av länder med en mycket koncentrerad försörjning inom unionen bör offentliga myndigheter med hjälp av förhandsurval eller tilldelningskriterier beakta bidraget till resiliens från de olika projekt som deltar i auktioner för utbyggnad av energi från förnybara energikällor, med beaktande av behovet av att diversifiera försörjningen av teknik för förnybar energi, utan att det påverkar unionens internationella åtaganden. När de offentliga myndigheterna tillämpar kriteriet för resiliens bör de beakta att försörjningen åtminstone bör anses vara otillräckligt diversifierad om mer än 50 % av efterfrågan inom unionen på en specifik nettonollteknik eller av dess huvudsakliga särskilda komponenter kommer från ett enda tredjeland.

(69) Vid användning av tilldelningskriterier påverkar viktningen av kriterierna för anbudets bidrag till hållbarhet och resiliens i samband med auktioner för utbyggnad av energi från förnybara energikällor inte möjligheten för de myndigheter som utformar dessa auktioner att fastställa ett högre tröskelvärde för kriterierna för miljömässig hållbarhet, innovation och integrering av energisystem om detta är förenligt med eventuella gränser för kriterier som inte rör pris som fastställs enligt regler för statligt stöd. Under alla omständigheter bör tillämpningen av dessa kriterier och deras minsta och sammanlagda vikt i auktionerna säkerställa att auktionerna förblir konkurrenskraftiga och överensstämmer med artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).

(70) För att öka unionens försörjning av teknik för förnybar energi i syfte att nå de totala årliga riktmärkena för tillverkning senast 2030 inom unionen bör en specifik andel av den volym som auktioneras ut och för vilken icke-prisrelaterade kriterier tillämpas föreskrivas i denna förordning. Denna andel bör utvärderas vartannat år av kommissionen för att fastställa effekterna av icke-prisrelaterade kriterier på utvecklingen av unionens årliga tillverkning av teknik för förnybar energi och utbyggnaden av energi från förnybara energikällor, inbegripet deras ekonomiska konsekvenser och deras inverkan på takten i utbyggnaden, samtidigt som hänsyn också tas till systemets genomförbarhet och tydlighet för projektutvecklare. Om bedömningarna visar att tillämpningen av resiliens- och hållbarhetskriterierna på ett positivt sätt bidrar till försörjningstryggheten i unionen vad avser nettonollteknik, särskilt genom att öka tillverkningskapaciteten i unionen för teknik för förnybar energi, och inte avsevärt hindrar uppnåendet av de mål för förnybar energi som fastställs i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 ([31]), inbegripet utbyggnaden i varje medlemsstat, bör tillämpningen av dessa bestämmelser stegvis utökas. Varje steg bör bli föremål för en konsekvensbedömning för att säkerställa att högre andelar fortsätter att bidra positivt till försörjningstryggheten för teknik för förnybar energi och att dessa fördelar uppväger effekterna på kostnaderna och hastigheten för utbyggnaden av energi från förnybara energikällor. Fastställandet av andelen av den auktionerade volymen bör, om det är lämpligt och genomförbart, sträva efter att uppnå en gradvis total ökning i syfte att bidra till att uppnå de övergripande målen i denna förordning och uppnå 50 % före utgången av 2029.

(71) Beroende på medlemsstaternas mål för utbyggnaden av energi från förnybara energikällor och deras nationella strategier för avkarbonisering kan de påverkas mycket olika av tillämpningen av resiliens- och hållbarhetskriterierna. Vid bedömningen av dessa kriteriers inverkan på utbyggnaden av energi från förnybara energikällor bör kommissionen därför undersöka de övergripande ekonomiska konsekvenserna och effekterna på utbyggnaden i unionen samt konsekvenserna för medlemsstaterna och andra berörda parter, inbegripet hushåll och företag. För att fastställa inverkan på utbyggnaden av energi från förnybara energikällor och ta hänsyn till praktiska erfarenheter av att tillämpa icke-prisrelaterade kriterier bör kommissionen, som en del av sin bedömning och på ett strukturerat och öppet sätt, samråda med de nationella myndigheter som genomför auktioner.

(72) Kriterierna för auktioner kan innebära en alltför stor börda för dem som driver projekt för förnybar energi med liten kapacitet. För att begränsa denna förordnings inverkan på auktioner till stöd för projekt med en maximal kapacitet på 10 megawatt bör medlemsstaterna kunna undanta dessa auktioner från beräkningen av den totala volym kapacitet som auktioneras ut per år.

(73) Om auktioner för vilka förhandsurval, resiliens och hållbarhetskriterier tillämpas har ett otillräckligt antal anbud bör utbyggnaden av energi från förnybara energikällor inte fördröjas till följd av att medlemsstaterna åläggs att tillämpa dessa kriterier på den andel av auktionsvolymen som har ett otillräckligt antal anbud. Medlemsstaterna bör därför kunna undanta den andel av auktionsvolymen som har ett otillräckligt antal anbud från kraven för auktioner. En auktion anses ha ett otillräckligt antal anbud om de anbud som läggs fram för den auktionen omfattar en volym som understiger den totala volymen av den auktionerade kapaciteten.

(74) Under inrättandet av program som gynnar hushåll, företag eller konsumenter som skapar incitament till köp av slutprodukter med nettonollteknik, och utan att det påverkar unionens internationella åtaganden, bör försörjningen anses vara otillräckligt diversifierad om en enskild källa tillhandahåller mer än 50 % av den totala efterfrågan på en viss nettonollteknik inom unionen. För att säkerställa konsekvent tillämpning bör kommissionen offentliggöra en årlig förteckning, från och med den dag då denna förordning börjar tillämpas, över fördelningen av ursprunget för slutprodukter med nettonollteknik som omfattas av denna kategori, uppdelat efter andel av unionens försörjning från olika källor under det senaste år för vilket uppgifter finns tillgängliga.

([31]) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (EUT L 328, 21.12.2018, s. 82).

(75) Genom rådets beslut 2014/115/EU ([32]) godkändes bland annat ändringen av WTO-avtalet. Syftet med WTO-avtalet är att fastställa en multilateral ram med balanserade rättigheter och skyldigheter i samband med offentlig upphandling för att liberalisera och öka världshandeln. När det gäller kontrakt som omfattas av unionens tillägg I till WTO-avtalet och andra relevanta internationella avtal som unionen är bunden av, bland annat frihandelsavtal och artikel III.8 a i allmänna tull- och handelsavtalet från 1994, för offentliga organs upphandling av produkter som köps in för kommersiell återförsäljning eller i syfte att användas vid produktion av varor för kommersiell återförsäljning, bör upphandlande myndigheter och upphandlande enheter inte tillämpa resilienskraven på nettonollteknik eller de huvudsakliga särskilda komponenter som har sitt ursprung i försörjningskällor som har undertecknat dessa avtal.

(76) Tillämpningen av bestämmelserna om resiliens i offentliga upphandlingsförfaranden enligt denna förordning bör inte påverka tillämpningen av artikel 25 i direktiv 2014/24/EU eller artiklarna 43 och 85 i direktiv 2014/25/EU, i linje med kommissionens meddelande av den 24 juli 2019 med titeln *Vägledning om tillträde för anbudsgivare och varor från tredjeländer till EU:s upphandlingsmarknad*. På samma sätt bör bestämmelserna om offentlig upphandling fortsätta att gälla för byggentreprenader, varor och tjänster som omfattas av denna förordning, inbegripet artikel 67.4 i direktiv 2014/24/EU och eventuella genomförandeåtgärder som följer av förordning (EU) 2024/1781.

(77) För att begränsa den administrativa bördan till följd av behovet av att ta hänsyn till krav som rör anbudets bidrag till hållbarhet och resiliens, särskilt för mindre offentliga upphandlare och för kontrakt av lägre värde som inte har någon betydande inverkan på marknaden, bör tillämpningen av de relevanta bestämmelserna i denna förordning skjutas upp med två år för offentliga upphandlare som inte är inköpscentraler och för kontrakt till ett värde under 25 miljoner EUR.

(78) Vid tillämpningen av bestämmelserna om offentlig upphandling enligt denna förordning bör upphandlande myndigheter och upphandlande enheter, om en produkt omfattas av en delegerad akt som antagits enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1369 ([33]), endast köpa produkter som fullgör skyldigheten i artikel 7.2 i den förordningen.

(79) Hushåll, företag och slutkonsumenter står för en stor del av unionens efterfrågan på slutprodukter med nettonollteknik, och offentliga stödsystem genom vilka hushållen, särskilt utsatta hushåll och konsumenter med låg och medellåg inkomst, uppmuntras att köpa sådana produkter är viktiga verktyg för att påskynda den gröna omställningen. Inom ramen för initiativet om solenergi på tak som tillkännagavs i kommissionens meddelande av den 18 maj 2022 bör medlemsstaterna till exempel inrätta nationella program för att stödja en storskalig utbyggnad av solenergi på tak. I REPowerEU-planen uppmanade kommissionen medlemsstaterna att fullt ut utnyttja stödåtgärder som uppmuntrar byte till värmepumpar. Sådana stödsystem som inrättas nationellt av medlemsstaterna eller lokalt av lokala eller regionala myndigheter bör också bidra till att förbättra hållbarheten och resiliensen i unionens nettonollteknik. Myndigheterna bör till exempel ge högre ekonomisk ersättning till stödmottagare som köper sådana slutprodukter med nettonollteknik som bidrar mer till resiliens i unionen. Offentliga myndigheter kan göra stödberättigandet för system beroende av bidraget till hållbarhet och resiliens. I samband med detta uppmanas medlemsstaterna att ta hänsyn till systemets tillgänglighet för medborgare som lever i energifattigdom. Myndigheterna bör säkerställa att deras system är öppna, transparenta och icke-diskriminerande, så att de bidrar till att öka efterfrågan på nettonollteknikprodukter i unionen. Myndigheterna bör också begränsa den ytterligare ekonomiska ersättningen för sådana produkter, för att inte bromsa införandet av nettonollteknik i unionen. För att göra sådana system effektivare bör medlemsstaterna säkerställa att information för både konsumenter och tillverkare av nettonollteknik finns lättillgänglig på en fritt tillgänglig webbplats. Om myndigheterna använder hållbarhets- och resiliensbidrag i system som riktar sig till konsumenter eller hushåll bör detta inte påverka tillämpningen av reglerna om statligt stöd eller WTO:s regler om subventioner.

(80) När medlemsstaterna, regionala eller lokala myndigheter, offentligrättsliga organ eller sammanslutningar av en eller flera sådana myndigheter, eller ett eller flera sådana offentligrättsliga organ, utformar system som gynnar hushåll, företag eller konsumenter, som ger incitament till inköp av slutprodukter med nettonollteknik bör de säkerställa att

([32]) Rådets beslut 2014/115/EU av den 2 december 2013 om ingående av protokollet om ändring av avtalet om offentlig upphandling (EUT L 68, 7.3.2014, s. 1).

([33]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1369 av den 4 juli 2017 om fastställande av en ram för energimärkning och om upphävande av direktiv 2010/30/EU (EUT L 198, 28.7.2017, s. 1).

unionens internationella åtaganden respekteras, bland annat genom att säkerställa att sådana system inte uppnår en omfattning som allvarligt skadar WTO-medlemmarnas intressen.

(81) Dessutom bör kommissionen kunna hjälpa medlemsstaterna att utforma system riktade till hushåll, företag och konsumenter för att skapa synergier och utbyta bästa praxis. Plattformen för ett nettonoll-Europa (*plattformen*) bör också spela en viktig roll när det gäller att påskynda genomförandet av medlemsstaternas och myndigheternas hållbarhets- och resiliensbidrag i deras praxis avseende offentliga upphandlingsförfaranden och auktioner. Kommissionen bör, efter samråd med plattformen, anta en genomförandeakt som specificerar kriterierna för bedömning av bidraget till hållbarhet och resiliens. I den akten bör särskild uppmärksamhet ägnas små och medelstora företag, som bör ha en rimlig chans att delta på den betydande marknaden för offentlig upphandling. Akten bör också säkerställa att kraven på hållbarhet och resiliens tillämpas på ett sätt som säkerställer rättvis och jämlik konkurrens mellan marknadsaktörer oavsett ägarstruktur.

(82) För att säkerställa att offentliga upphandlingsförfaranden och auktioner för utbyggnad av förnybara energikällor verkligen bidrar till unionens resiliens måste denna verksamhet vara förutsägbar för industrin. För att industrin ska kunna anpassa sin produktion i tid bör upphandlande myndigheter och upphandlande enheter i förväg informera marknaden om sina uppskattade upphandlingsbehov av nettonollteknikprodukter.

(83) Utöver åtgärder som är inriktade på allmänhetens och hushållens efterfrågan skulle unionen kunna överväga åtgärder för att underlätta införandet av nettonollteknik i unionens industriella värdekedjor, med särskild uppmärksamhet på små och medelstora företag, särskilt genom att underlätta kopplingen mellan tillgång och efterfrågan från industrin.

(84) Såsom anges i meddelandet om en industriplan i den gröna given står unionsindustrins marknadsandelar under stark press på grund av subventioner i tredjeländer, vilket undergräver lika villkor. Denna situation utgör en konkurrensutmaning för unionen när det gäller att upprätthålla och utveckla sin egen industri och skapar ett behov av en snabb och ambitiös reaktion från unionens sida när det gäller att modernisera sin rättsliga ram.

(85) Eftersom unionens mål att minska strategiska beroenden av tredjeländer för nettonollteknik är det nödvändigt att offentliga stödmekanismer, såsom offentliga upphandlingsförfaranden och auktioner, inte förvärrar sådana beroenden. Därför bör, när så är nödvändigt och lämpligt, motiverade begränsningar fastställas för andelen produkter i leveranskontrakt som kommer från tredjeländer om kommissionen har fastställt att de villkor som är kopplade till resiliens i denna förordning är uppfyllda. Dessutom bör ansträngningar göras för att effektivt ta itu med orättvisa subventioner från tredjeländer som undergräver lika villkor, till exempel genom att använda alla möjliga åtgärder som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2022/1031 ([34]) och (EU) 2022/2560 ([35]).

(86) Tillgång till offentlig och privat finansiering är avgörande för att säkerställa unionens öppna strategiska oberoende och för att upprätta en solid och konkurrenskraftig tillverkningsbas för nettonollteknik och dess försörjningskedjor i hela unionen. Merparten av de investeringar som krävs för att uppnå målen i den europeiska gröna given kommer att komma från privat kapital som lockas av både tillväxtpotentialen i nettonollekosystemet och en stabil och ambitiös politisk ram. Välfungerande, djupa och integrerade kapitalmarknader kommer därför att vara avgörande för att anskaffa och kanalisera de medel som krävs för den gröna omställningen och för tillverkningsprojekt för nettonollteknik. Snabba framsteg mot kapitalmarknadsunionen behövs därför för att unionen ska kunna uppnå sina nettonollmål. Agendan för hållbar finansiering (och blandad finansiering) spelar också en avgörande roll för att öka investeringarna i nettonollteknik i hela värdekedjan, samtidigt som sektorns konkurrenskraft garanteras. Såsom anges i det arbetsdokument från kommissionens avdelningar som åtföljer denna förordning uppgår investerings-

([34]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/1031 av den 23 juni 2022 om tillträdet för ekonomiska aktörer, varor och tjänster från tredjeländer till unionens marknader för offentlig upphandling och koncession och förfaranden till stöd för förhandlingar om tillträde för ekonomiska aktörer, varor och tjänster från unionen till tredjeländers marknader för offentlig upphandling och koncession (Instrumentet för internationell upphandling – IPI) (EUT L 173, 30.6.2022, s. 1).

([35]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2560 av den 14 december 2022 om utländska subventioner som snedvrider den inre marknaden (EUT L 330, 23.12.2022, s. 1).

behovet till cirka 92 miljarder EUR under perioden 2023–2030, med ett intervall på mellan 52 miljarder EUR och cirka 119 miljarder EUR, beroende på olika scenarier, vilket skulle resultera i offentliga finansieringsbehov på 16-18 miljarder EUR. Med tanke på att denna bedömning endast tar hänsyn till sex specifika tekniker är det verkliga investeringsbehovet sannolikt betydligt större.

(87) Privata investeringar från företag och finansiella investerare har avgörande betydelse. Om enbart privata investeringar inte är tillräckliga kan ett effektivt genomförande av tillverkningsprojekt för nettonollteknik dock kräva offentligt stöd, exempelvis i form av garantier, lån eller kapitalinvesteringar eller investeringar i form av kapital likställt med eget kapital, samtidigt som snedvridning på den inre marknaden undviks. När detta offentliga stöd ges i form av statligt stöd bör det ha en stimulanseffekt och vara nödvändigt, riktat, tillfälligt, lämpligt och proportionerligt, samtidigt som konkurrensen och sammanhållningen på den inre marknaden bevaras. De befintliga riktlinjerna för statligt stöd, som nyligen har genomgått en djupgående översyn i linje med målen för den gröna och den digitala omställningen, ger goda möjligheter att på vissa villkor stödja investeringar i projekt som omfattas av denna förordning. Medlemsstaterna kan spela en viktig roll när det gäller att underlätta tillgången till finansiering för tillverkningsprojekt för nettonollteknik genom att åtgärda marknadsmisslyckanden genom riktat och tillfälligt statligt stöd. Den tillfälliga kris- och omställningsramen som antogs den 9 mars 2023 syftar till att säkerställa lika villkor på den inre marknaden, särskilt i de branscher där produktionen riskerar att flyttas till tredjeländer, medan stödbeloppen ska vara proportionella. Den gör det möjligt för medlemsstaterna att vidta åtgärder för att stödja nyinvesteringar i produktionsanläggningar i definierade nettonollsektorer, bland annat genom skatteförmåner. Om investeringen görs i stödområden kan det tillåtna stödbeloppet ändras till högre stödnivåer och stödtak för att bidra till målet om konvergens mellan medlemsstater och regioner. I syfte att undvika fragmentering av den inre marknaden krävs lämpliga villkor för att kontrollera de konkreta riskerna för att investeringen leds om utanför EES och att det inte finns någon risk för omlokalisering inom EES. För att mobilisera nationella resurser för detta ändamål uppmuntras medlemsstaterna att i enlighet med artikel 10.3 i direktiv 2003/87/EG spendera 25 % av de intäkter från utsläppshandelssystemet som medlemsstaterna årligen samlar in från auktioner inom utsläppshandelssystemet.

(88) All ytterligare mobilisering av statligt stöd bör vara riktad, tillfällig och överensstämma med unionens politiska mål såsom den europeiska gröna given och pelaren. Sådan finansiering bör inte leda till ytterligare skillnader mellan medlemsstaterna i linje med unionens konkurrens- och sammanhållningspolitik.

(89) Offentligt stöd bör användas för att hantera specifika, angivna marknadsmisslyckanden eller icke-optimala investeringssituationer på ett proportionellt sätt, och åtgärderna bör inte överlappa eller tränga ut privat finansiering eller snedvrida konkurrensen på den inre marknaden. Åtgärderna bör ha ett tydligt mervärde för unionen. Offentliga investeringar kan särskilt inriktas på nödvändiga infrastrukturinvesteringar, främjande av innovation och expansion inom banbrytande teknik.

(90) Flera av unionens finansieringsprogram, såsom faciliteten för återhämtning och resiliens, inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 ([36]), InvestEU, inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/523 ([37]), sammanhållningspolitiska program eller den innovationsfond som inrättats enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG ([38]), är också tillgängliga för att finansiera investeringar i tillverkningsprojekt för nettonollteknik. Dessutom kommer STEP att bidra till att bättre kanalisera befintliga unionsmedel till kritiska investeringar som syftar till att stödja utveckling eller tillverkning av kritisk teknik, inbegripet ren teknik.

(91) Genom förordning (EU) 2023/435 ([39]) frigörs ytterligare 20 miljarder EUR i icke återbetalningspliktigt stöd till medlemsstaterna för att främja energieffektivitet och ersätta fossila bränslen, bland annat genom unionens

([36]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EUT L 57, 18.2.2021, s. 17).

([37]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/523 av den 24 mars 2021 om inrättande av InvestEU-programmet och om ändring av förordning (EU) 2015/1017 (EUT L 107, 26.3.2021, s. 30).

([38]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG av den 13 oktober 2003 om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom gemenskapen och om ändring av rådets direktiv 96/61/EG (EUT L 275, 25.10.2003, s. 32).

([39]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435 av den 27 februari 2023 om ändring av förordning (EU) 2021/241 vad gäller REPowerEU-kapitel i planer för återhämtning och resiliens och om ändring av förordningarna (EU) nr 1303/2013, (EU) 2021/1060 och (EU) 2021/1755 samt direktiv 2003/87/EG (EUT L 63, 28.2.2023, s. 1)

nettonollindustriprojekt. Såsom påpekas i kommissionens vägledning om kapitlen om REPowerEU uppmanas medlemsstaterna att i REPowerEU-kapitlet i sina planer för återhämtning och resiliens inbegripa åtgärder som stöder investeringar i tillverkning av nettonollteknik och industriell innovation, i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 ([40]).

(92) InvestEU är unionens flaggskeppsprogram för att främja investeringar, särskilt i den gröna och den digitala omställningen, genom att tillhandahålla finansiering och tekniskt stöd, till exempel genom blandfinansieringsinsatser. Detta bidrar till att attrahera ytterligare offentligt och privat kapital. Medlemsstaterna uppmuntras dessutom att bidra till medlemsstatskomponenten inom InvestEU för att stödja finansiella produkter som är tillgängliga för tillverkning av nettonollteknik, utan att det påverkar tillämpningen av tillämpliga regler för statligt stöd.

(93) Medlemsstaterna kan bevilja stöd från sammanhållningspolitiska program i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1060 ([41]) för att uppmuntra användning av strategiska nettonollprojekt och tillverkningsprojekt för nettonollteknik i alla regioner, särskilt i mindre utvecklade regioner, övergångsregioner och territorier som omfattas av Fonden för en rättvis omställning, genom investeringspaket för infrastruktur, produktiva investeringar i innovation, tillverkningskapacitet i små och medelstora företag, tjänster, utbildning och kompetenshöjning, inbegripet stöd till kapacitetsuppbyggnad hos offentliga myndigheter och projektägare. Instrumentet för tekniskt stöd, som inrättades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/240 ([42]) kan hjälpa medlemsstaterna och regionerna att utarbeta strategier för nettonolltillväxt, förbättra företagsklimatet, minska byråkratin och påskynda tillståndsförfaranden. Medlemsstaterna bör uppmuntras att främja hållbarheten i strategiska nettonollprojekt genom att integrera dessa investeringar i unionens värdekedjor, särskilt med utgångspunkt i interregionala och gränsöverskridande samarbetsnätverk. Antagandet av sådana åtgärder bör särskilt övervägas när det gäller kluster.

(94) Innovationsfonden är också ett mycket lovande och kostnadseffektivt sätt att stödja en ökad tillverkning och användning av ren vätgas och annan nettonollteknik i unionen, vilket stärker unionens suveränitet när det gäller viktig teknik för klimatåtgärder och energitrygghet.

(95) För att övervinna begränsningarna i de nuvarande fragmenterade offentliga och privata investeringsinsatserna samt underlätta integration och avkastning på investeringar bör kommissionen och medlemsstaterna på ett bättre sätt samordna och skapa synergier mellan befintliga finansieringsprogram på unionsnivå och nationell nivå, samt säkerställa bättre samordning och samarbete med näringslivet och centrala aktörer inom den privata sektorn. Plattformen har en viktig roll när det gäller att skapa en god överblick över tillgängliga och relevanta finansieringsmöjligheter och diskutera de enskilda finansieringsbehoven för strategiska nettonollprojekt. I syfte att stimulera produktionen av nettonollteknik i unionen kan plattformen diskutera hur finansiering, regelverk samt garantier om investeringar och plats ska hanteras.

(96) Med tanke på hur viktiga tillverkningsprojekt för nettonollteknik och strategiska nettonollprojekt är för unionens energiförsörjning bör dessutom vissa administrativa restriktioner delvis upphävas eller förenklas för att påskynda genomförandet av sådana projekt.

(97) Rymddata och rymdtjänster från unionens rymdprogram inrättade genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/696 ([43]), särskilt Copernicus, ska i möjligaste mån användas för att ge information om geologi, biologi, ekologi, socioekonomisk utveckling och resurstillgänglighet för miljöbedömningar och miljötillstånd. Sådana data och tjänster, särskilt Copernicus kapacitet för övervakning och kontroll av antropogena koldioxidutsläpp, är relevanta för bedömningen av vilken inverkan industriprojekt och antropogena kolsänkor har på de globala koncentrationerna och flödena av växthusgaser.

([40]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EUT L 57, 18.2.2021, s. 17).

([41]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1060 av den 24 juni 2021 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+, Sammanhållningsfonden, Fonden för en rättvis omställning och Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden samt finansiella regler för dessa fonder och för Asyl- migrations- och integrationsfonden, Fonden för inre säkerhet samt instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik (EUT L 231, 30.6.2021, s. 159.).

([42]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/240 av den 10 februari 2021 om inrättande av ett instrument för tekniskt stöd (EUT L 57, 18.2.2021, s. 1).

([43]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/696 av den 28 april 2021 om inrättande av unionens rymdprogram och Europeiska unionens rymdprogrambyrå och om upphävande av förordningarna (EU) nr 912/2010, (EU) nr 1285/2013 och (EU) nr 377/2014 och beslut nr 541/2014/EU (EUT L 170, 12.5.2021, s. 69).

(98) Kommissionen bör, i enlighet med artikel 10.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 ([44]), begära att en eller flera europeiska standardiseringsorganisationer utarbetar europeiska standarder till stöd för målen för den här förordningen.

(99) Vätgaskluster med industriella slutanvändningstillämpningar spelar en viktig roll för avkarboniseringen av energiintensiva industrier. REPowerEU fastställer målet att fördubbla antalet vätgaskluster i unionen. För att uppnå detta mål bör medlemsstaterna påskynda tillståndsgivningen och överväga att inrätta regulatoriska sandlådor för nettonollteknik och prioritera tillgång till finansiering. För att stärka resiliensen i nettonollindustrin bör medlemsstaterna säkerställa sammanlänkningen av vätgaskluster över unionens gränser. Industrianläggningar som producerar sin egen energi och som kan bidra positivt till elproduktionen bör i egenskap av energiproducenter uppmuntras att bidra till ett smart elnät, genom en förenkling av regleringskraven.

(100) Regulatoriska sandlådor för nettonollteknik kan vara ett viktigt verktyg för att främja innovation på området för nettonollteknik och regleringsrelaterad kunskap. Innovation behöver möjliggöras genom försöksutrymmen, eftersom vetenskapliga resultat måste testas i en kontrollerad verklig miljö. Regulatoriska sandlådor för nettonollteknik bör införas för att testa innovativ nettonollteknik eller annan innovativ teknik med potential att möjliggöra övergången till en klimatneutral och ren ekonomi och minska strategiska beroenden, i en kontrollerad verklig miljö under en begränsad tid, vilket förbättrar den regleringsrelaterade kunskapen och den potentiella expansionen och spridningen. En balans mellan rättssäkerhet för deltagare i regulatoriska sandlådor för nettonollteknik och uppnåendet av målen i unionsrätten måste hittas. Medlemsstaterna bör kunna föreskriva undantag för regulatoriska sandlådor för nettonollteknik i nationell rätt samtidigt som efterlevnad av unionsrätten och de grundläggande krav för nettonollteknik som fastställs i nationell rätt säkerställs. Kommissionen offentliggjorde ett dokument med vägledning för sandlådorna under 2023 i enlighet med den nya europeiska agendan för innovation för att stödja medlemsstaterna i utarbetandet av regulatoriska sandlådor för nettonollteknik. Denna innovativa teknik kan så småningom bli avgörande för att uppnå unionens mål för klimatneutralitet och säkerställa försörjningstryggheten och resiliensen i unionens energisystem.

(101) Unionens strategiska plan för energiteknik (SET-planen), som reviderades i kommissionens meddelande av den 20 oktober 2023, stöder utvecklingen av ren, effektiv och kostnadsmässigt konkurrenskraftig energiteknik genom samordning och samarbete inom forskning och innovation avseende ren energi som sammanför den europeiska industrin, forskningsorganisationer och regeringsföreträdare från SET-planens länder ([45]). Översynen av SET-planen syftar till att anpassa denna plans ursprungliga strategiska mål till den europeiska gröna given, REPowerEU och industriplanen i den gröna given, särskilt denna förordning. Syftet är att främja en enhetlig strategi för att uppnå Europas avkarboniseringsmål, stödja europeisk nettonollteknik och bygga upp en hållbar och resilient framtid vad gäller energi. SET-planen har haft en strukturerande effekt på gemensamma forsknings- och innovationsåtgärder och bidragit till ett snabbare och effektivare uppnående av gemensamma forsknings- och teknikmål på energiområdet. SET-planen har bidragit till att anpassa forsknings- och innovationsinsatser och till att mobilisera nationella offentliga medel från deltagande länder till stöd för gemensamt överenskomna forsknings- och innovationsprioriteringar genom partnerskapet för omställning till ren energi och partnerskapet för omställning till en hållbar framtid i stadsmiljöer inom ramen för Horisont Europa, inrättat genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/695 ([46]), som ett exempel på framgångsrikt samarbete mellan sektorer i unionen. SET-planen spelar en central roll i genomförandet av energiunionens forsknings-, innovations- och konkurrenskraftsdimension i de nationella energi- och klimatplanerna. Sedan SET-planen lanserades 2007 har den dock varit ett inofficiellt forum. Den här förordningen ger en möjlighet att stärka länken mellan europeisk innovation och tillverkning av ny innovativ teknik.

(102) Det krävs ytterligare kvalificerad arbetskraft för att möjliggöra den gröna och den digitala omställningen och hållbar tillväxt och konkurrenskraft för unionen, expandera unionens försörjningskedjor för nettonollteknikindustrier och bibehålla arbetstillfällen av hög kvalitet i unionen. Detta innebär stora investeringsbehov i omskolning och kompetenshöjning, även inom yrkesutbildning. Energiomställningen kommer att kräva en betydande ökning av antalet kvalificerade arbetstagare inom en rad sektorer såsom förnybar energi, energilagring och råmaterial och har

([44]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 av den 25 oktober 2012 om europeisk standardisering och om ändring av rådets direktiv 89/686/EEG och 93/15/EEG samt av Europaparlamentets och rådets direktiv 94/9/EG, 94/25/EG, 95/16/EG, 97/23/EG, 98/34/EG, 2004/22/EG, 2007/23/EG, 2009/23/EG och 2009/105/EG samt om upphävande av rådets beslut 87/95/EEG och Europaparlamentets och rådets beslut 1673/2006/EG (EUT L 316, 14.11.2012, s. 12).

([45]) För närvarande samtliga EU-medlemsstater plus IS, NO och TR.

([46]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/695 av den 28 april 2021 om inrättande av Horisont Europa – ramprogrammet för forskning och innovation, om fastställande av dess regler för deltagande och spridning och om upphävande av förordningarna (EU) nr 1290/2013 och (EU) nr 1291/2013 (EUT L 170, 12.5.2021, s. 1).

stor potential att skapa arbetstillfällen av hög kvalitet. Enligt SET-planen uppskattas kompetensbehoven inom delsektorerna för vätgasbränsleceller enbart inom tillverkningsindustrin att uppgå till 180 000 utbildade arbetstagare, tekniker och ingenjörer senast 2030. Inom sektorn för solcellsenergi behövs det upp till 66 000 arbetstillfällen enbart inom tillverkningsindustrin. Det är därför av yttersta vikt att göra arbetstillfällen inom nettonollteknik attraktiva och tillgängliga och att ta itu med den nuvarande obalansen mellan arbetstagarnas kompetens och företagens behov.

(103) Eftersom det inte är möjligt att stärka tillverkningskapaciteten för viktig nettonollteknik i unionen utan en tillräckligt stor kvalificerad arbetskraft är det nödvändigt att införa åtgärder för att öka integrationen och få in fler människor på arbetsmarknaden, särskilt kvinnor, unga som varken arbetar eller studerar, personer med invandrarbakgrund, äldre personer och personer med funktionsnedsättning. Dessutom bör detta omfatta arbetstagare från tredjeländer eftersom unionen endast lockar en liten andel kvalificerade migranter. I linje med målen i rådets rekommendation om att säkerställa en rättvis omställning till klimatneutralitet är det viktigt att stödja övergången mellan arbeten för arbetstagare som drabbas av uppsägningar och sektorer på tillbakagång. Detta innebär investeringar i kompetens för alla, samtidigt som man har en målinriktad strategi för utsatta grupper och övergångsregioner. Slutmålet bör vara att skapa arbetstillfällen av hög kvalitet i unionen som krävs för nettonollteknik i linje med målen för sysselsättning och utbildning i pelaren, inbegripet rättvisa och tillräckliga löner, förbättrade levnads- och arbetsvillkor och säkerställande av säkra och hälsosamma arbetsplatser samt rätten till livslångt lärande av god kvalitet. Brist på kompetens och arbetskraft kan också bero på oattraktiva jobb och dåliga arbetsvillkor. Att förbättra arbetskvaliteten i sektorer och företag med dåliga arbetsvillkor är därför en viktig faktor för att locka till sig arbetstagare.Med utgångspunkt i och full hänsyn till befintliga initiativ, såsom EU-pakten för kompetens, verksamheter på unionsnivå för kompetensinventering och kompetensprognoser, exempelvis från Europeiska centrumet för utveckling av yrkesutbildning (Cedefop) och Europeiska arbetsmyndigheten, och strategin för branschsamverkan kring kompetens, är målet att mobilisera alla aktörer för att säkerställa relevans och öka utnyttjandet av utbildningsprogrammen, inklusive medlemsstaternas myndigheter, också på regional och lokal nivå, utbildningsanordnare, arbetsmarknadens parter, näringslivet och industrin, särskilt små och medelstora företag, samt alla typer av universitet, i syfte att fastställa kompetensbehov, utveckla utbildningsprogram och använda dem i stor skala på ett snabbt och operativt sätt. Strategiska nettonollprojekt spelar en viktig roll i detta avseende. Medlemsstaterna och kommissionen bör säkerställa relevant ekonomiskt stöd, bland annat genom att utnyttja möjligheterna i unionens budget genom instrument som ESF+, InvestEU, Fonden för en rättvis omställning, Horisont Europa, Europeiska regionala utvecklingsfonden, faciliteten för återhämtning och resiliens, den genom artikel 10d i direktiv 2003/87/EG inrättade moderniseringsfonden, REPowerEU, programmet för den inre marknaden och STEP. Det ekonomiska stödet bör omfatta såddfinansiering som ska tillhandahållas av kommissionen för att inrätta de europeiska nettonollindustriakademierna (*akademierna*) och för att göra det möjligt för dem att fungera i syfte att bli ekonomiskt hållbara tre år efter inrättandet, bland annat genom att ta emot finansiella bidrag från den privata sektorn.

(104) Akademierna bör lanseras för att utveckla utbildningsprogram, utbildningsinnehåll och utbildningsmaterial samt intyg som visar att de har använts i syfte att höja kompetensen hos och omskola alla personer i arbetsför ålder som behövs för viktiga nettonollteknikvärdekedjor och erbjuda dessa program, innehåll och material till lämpliga utbildningsanordnare i medlemsstaterna för frivillig användning. Akademierna bör spela en underlättande roll och fullt ut respektera medlemsstaternas ansvar för undervisningens innehåll och utbildningssystemens organisation samt för yrkesutbildningens innehåll och organisation. Därigenom bör akademierna bidra till det långsiktiga målet att återindustrialisera och samtidigt avkarbonisera unionen, ta itu med brist på kritisk kompetens samt bidra till dess öppna strategiska oberoende och tillgodose behovet av unionstillverkad nettonollteknik genom att stärka unionens kapacitet till innovation och produktion. Akademierna bör lanseras på grundval av en bedömning av kommissionen av kompetensbristen, på grundval av befintliga och objektiva studier, i nettonollteknikindustrier som är avgörande för den industriella omvandlingen och avkarboniseringen. Varje akademi bör utarbeta en handlingsplan med delmål och mål, bland annat avseende antalet studerande, som ska baseras på kompetensbristbedömningen.

(105) Akademierna bör uppmuntra undervisning i övergripande färdigheter som underlättar yrkesmässig rörlighet, tillsammans med andra färdigheter som krävs. Akademierna bör göra sitt utbildningsinnehåll tillgängligt på olika språk så att så många elever som möjligt kan få tillgång till utbildningsprogrammen. De bör tillhandahålla utbildning på alla kompetensnivåer i den utsträckning som behövs och på så sätt inriktas på alla utbildnings- och kvalifikationsnivåer längs värdekedjan i de berörda sektorerna. Utbildningsanordnare i medlemsstaterna får komplettera utbildningsinnehåll och utbildningsmaterial som tagits fram av akademierna med ytterligare relevant information som utarbetats på medlemsstatsnivå och som till exempel återspeglar nationell rätt om arbets-

tagarrättigheter och sociala rättigheter, tillämpliga kollektivavtal eller territoriella eller sektorsspecifika krav, i förekommande fall med deltagande av arbetsmarknadens och näringslivets parter. Utbildningsinnehållet bör också rikta sig till anställda i nationella och lokala förvaltningar, särskilt de ansvariga för tillstånd, konsekvensbedömningar och regleringar av ny teknik, och på så sätt bidra till kapacitetsuppbyggnad vid nationella förvaltningar och minskade skillnader mellan medlemsstaterna.

(106) För att stödja transparensen och överföringen avseende arbetstagarnas kompetens samt deras rörlighet kommer akademierna att utveckla utbildningsintyg och verka för att utbildningsanordnarna inför dessa intyg, inbegripet, i tillämpliga fall, mikromeriter, som omfattar utbildningsresultat. De intyg som utvecklas av akademierna kan utfärdas av utbildningsanordnarna eller utfärdande organ i medlemsstaterna, när ett utbildningsprogram som tagits fram av akademierna har slutförts med framgång. Intygen bör utfärdas i form av europeiska digitala utbildningsintyg och skulle kunna integreras i Europass och, när så är relevant och genomförbart, ingå i nationella referensramar för kvalifikationer. Det europeiska nätverket för arbetsförmedlingar (Eures), som tillhandahåller information, rådgivning och rekrytering eller placering till förmån för arbetstagare och arbetsgivare i hela unionen, kan spela en viktig roll i offentliggörandet av lediga tjänster med anknytning till nettonollteknik och, när så är lämpligt, införandet av europeiska yrkesprofiler.

(107) Plattformen bör bidra till att vägleda akademiernas arbete och säkerställa att deras innehåll tar upp den kompetensbrist som identifieras i kommissionens bedömning, och att tillhandahålla allmän tillsyn. Medlemsstaterna bör säkerställa att den utsedda nationella företrädaren kan fungera som en bro mellan relevanta nationella ministerier och behöriga myndigheter i medlemsstaterna samt de nationella arbetsmarknadsparterna och branschföreträdarna. Plattformen bör övervaka de framsteg som görs av de olika akademierna, analysera de bakomliggande orsakerna till kompetensbristen och fastställa i vilken utsträckning genomförandet av akademiernas utbildningsprogram tar itu med kompetensbristen inom nettonollteknikindustrier och kompletterar befintliga utbildningsmöjligheter inom nettonollteknik i medlemsstaterna. Plattformen bör rapportera om genomförandet av utbildningsprogrammen, bland annat genom en lägesrapport som ska läggas fram tre år efter inrättandet av varje akademi och med angivande av antalet studerande som omfattas av akademiernas program uppdelade efter industrisektorer, kön, ålder och utbildnings- och kvalifikationsnivå.

(108) I avsaknad av specifika bestämmelser i unionsrätten som inför minimikrav på utbildning för tillträde till eller utövande av ett reglerat yrke är det medlemsstaternas behörighet att besluta om och hur ett yrke ska regleras. Nationella regler om tillträde till reglerade yrken bör dock inte utgöra ett omotiverat eller oproportionellt hinder för utövandet av dessa grundläggande rättigheter. Behörigheten att reglera tillträdet till ett yrke måste utövas inom ramen för principerna om icke-diskriminering och proportionalitet, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/958 ([47]). Medlemsstaterna bör i sin bedömning ta hänsyn till de eventuella negativa effekter som regleringen av yrken kan ha på tillgången till färdigheter i nettonollindustrin, och sträva efter att begränsa regleringen på dessa områden i största möjliga utsträckning.

(109) Om medlemsstaterna konstaterar att de utbildningsprogram som utvecklats av akademierna motsvarar de specifika kvalifikationer som i värdmedlemsstaten är nödvändiga för tillträde till en reglerad verksamhet inom ramen för ett yrke av särskilt intresse för nettonollindustrin i den medlemsstaten, bör medlemsstaterna i samband med tillträde till reglerade yrken och i syfte att underlätta rörligheten inom yrken i nettonollindustrin, behandla dessa intyg som tillräckliga belägg för formella kvalifikationer, i linje med Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG ([48]).

(110) Nettonollteknikens bidrag till unionens avkarboniseringsmål kan förverkligas först när tekniken införts. Detta införande kommer, i viss utsträckning, sannolikt att ske i privata hushåll, men den största delen av avkarboniseringen kommer sannolikt att ske genom avkarbonisering av industriprocesser. För att säkerställa att investeringar för en sådan avkarbonisering görs i unionen, vilket är avgörande för att säkra arbetstillfällen av hög kvalitet och välstånd i unionen samt för att uppfylla unionens avkarboniseringsmål, är det av yttersta vikt att denna förordning bidrar till att förbättra investeringsklimatet för industrin i unionen.

([47]) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/958 av den 28 juni 2018 om proportionalitetsprövning före antagandet av ny reglering av yrken (EUT L 173, 9.7.2018, s. 25).

([48]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer (EUT L 255, 30.9.2005, s. 22).

(111) På unionsnivå bör en plattform inrättas. Den ska bestå av medlemsstaterna och kommissionen ska vara ordförande. Plattformen kan ge råd till och bistå kommissionen och medlemsstaterna i specifika frågor och fungera som ett referensorgan där kommissionen och medlemsstaterna samordnar sina åtgärder och underlättar informationsutbytet i frågor som rör denna förordning. Plattformen bör dessutom utföra de uppgifter som anges i denna förordning, särskilt när det gäller tillståndsförfaranden, inbegripet gemensamma kontaktpunkter, strategiska nettonollprojekt, samordning av finansiering, tillgång till marknader, kompetens, regulatoriska sandlådor för nettonollteknik samt stödja kommissionen vid bedömningen av genomförbarheten och proportionaliteten i att föreslå åtgärder om kommissionen drar slutsatsen att förordningens allmänna mål sannolikt inte kommer att uppnås. Vid behov får plattformen inrätta permanenta eller tillfälliga arbetsgrupper och bjuda in tredje parter, såsom experter eller företrädare för nettonollindustrin.

(112) När så är lämpligt och användbart bör plattformen eftersträva ett nära samarbete med andra relevanta initiativ, plattformar och grupper från kommissionen för att söka synergier, utbyta sakkunskap och information samt främja berörda parters deltagande, samtidigt som dubbelarbete och överlappningar undviks. Plattformen kommer att samarbeta med unionens befintliga industriallianser och därigenom bidra till alliansernas arbete genom att involvera medlemsstaterna. Viktiga allianser för samarbete med plattformen är den europeiska batterialliansen, den europeiska alliansen för solcellsindustrin, den europeiska alliansen för ren vätgas, alliansen för utsläppsfri luftfart, alliansen för processorer och halvledarteknik och industrialliansen för värdekedjan för förnybara bränslen och koldioxidsnåla bränslen. Sektorer som för närvarande inte är representerade i industriallianser har också nytta av den strukturerade ram som plattformen tillhandahåller. När det gäller strategiska nettonollpartnerskap planeras ett nära samarbete med nämnden för kritiska råmaterial när så är relevant.

(113) Att minska regelbördan och den administrativa bördan och ha ett lämpligt regelverk är särskilt viktigt för att industrin effektivt ska kunna anpassa sig till klimat- och energiomställningen. Unionen bör därför sträva efter att senast 2030 avsevärt minska den allmänna regelbördan för industrin, särskilt bördan i samband med utsläppandet av en ny produkt på den inre marknaden. Sådana ansträngningar bör framför allt göras inom ramen för bättre lagstiftning och inte påverka unionens miljö- och arbetsnormer. Kommissionen bör informera plattformen om utvecklingen när det gäller regelbördan och den administrativa bördan för industrier med nettonollteknik i unionen på grundval av kommissionens rapport av den 24 oktober 2023 med titeln *Läget för konkurrenskraften hos ren energiteknik* och kommissionens årliga undersökning av bördorna från 2022. För att underlätta unionsinstitutionernas arbete för att begränsa regelbördan för nettonollteknikindustrier till ett minimum inrättas genom denna förordning en vetenskaplig rådgivande grupp för nettonollteknikens regelbörda (*den vetenskapliga rådgivande gruppen*). Den vetenskapliga rådgivande gruppen bör utarbeta vetenskapligt baserade råd om hur regelbördan i unionen påverkar nettonollindustrier, med hjälp av en vetenskapligt baserad metod och, när så är lämpligt, med beaktande av verktygslådan för bättre lagstiftning, för att bedöma effekterna av regelbördor. Den rådgivande vetenskapliga gruppens arbete påverkar inte unionsinstitutionernas befogenheter.

(114) Enligt förordning (EU) 2018/1999 ska medlemsstaterna lämna in uppdaterade utkast till sina nationella energi- och klimatplaner för 2021–2030. Såsom betonas i kommissionens vägledning till medlemsstaterna avseende dessa uppdateringar bör de uppdaterade nationella energi- och klimatplanerna innehålla beskrivningar av medlemsstaternas mål och politik för att underlätta en ökning av tillverkningsprojekt avseende kommersiellt tillgänglig energieffektiv och koldioxidsnål teknik, utrustning och viktiga komponenter inom deras territorium. Dessa planer bör även innehålla beskrivningar av medlemsstaternas mål och politik för att uppnå denna ökning genom diversifieringsinsatser i tredjeländer och för att deras industrier ska kunna avskilja, transportera och lagra koldioxidutsläpp permanent på platser för geologisk lagring. Dessa planer bör utgöra grunden för fastställandet av behovet av nettonollteknik. När medlemsstaterna beaktar den här förordningen vid utarbetandet av sina nationella energi- och klimatplaner bör de ta hänsyn både till den allmänna konkurrenskraften samt till forskning och innovation på området nettonollindustrier på längre sikt.

(115) Som en del av industriplanen i den gröna given tillkännagav kommissionen sin avsikt att ingå industripartnerskap för nettonollteknik som omfattar nettonollteknik och intensifiera sina insatser för att samarbeta med partner som åtagit sig att följa Parisavtalet. Samarbete genom sådana partnerskap kommer sannolikt att främja antagandet av nettonollteknik globalt och stödja ömsesidigt förstärkta partnerskap mellan unionen och tredjeländer, inbegripet hållbara investeringar och tekniskt bistånd. Industripartnerskapen för nettonollteknik bör vara till ömsesidig nytta för unionen och dess partner och bör bidra till uppnåendet av de globala klimatmålen. Dessa partnerskap kan också bidra till en diversifiering av och resiliens i unionens försörjning med nettonollteknik och dess komponenter, förbättra informationsutbytet mellan unionen och dess partner när det gäller utvecklingen av nettonollteknik och

stödja unionens nettonollindustrier i tillträdet till den globala marknaden för ren energi samtidigt som de stöder framväxande industrier på området ren energiteknik i tredjeländer med tydliga komparativa fördelar. Kommissionen och medlemsstaterna får samordna industripartnerskapen för nettonollteknik inom plattformen och diskutera befintliga relevanta partnerskap och processer, såsom gröna partnerskap, energidialoger och andra former av befintliga bilaterala kontraktsarrangemang, samt potentiella synergier med berörda medlemsstaters bilaterala avtal med tredjeländer.

(116) Unionen bör sträva efter att diversifiera och stimulera den internationella handeln och investeringarna i nettonollteknik och bygga ömsesidigt stärkande partnerskap, samtidigt som globala höga sociala, arbetsrelaterade och miljömässiga standarder främjas. Detta bör ske i nära samarbete och partnerskap med likasinnade länder genom befintliga avtal eller nya strategiska arrangemang. På samma sätt bör ett starkare internationellt samarbete om forsknings- och innovationsåtgärder eftersträvas för att utveckla och införa nettonollteknik i nära samarbete med partnerländer på ett öppet och balanserat sätt och på grundval av ömsesidighet och gemensamma intressen.

(117) För att identifiera och minska potentiella försörjningsrisker i samband med nettonollteknik bör det vara möjligt att fortlöpande övervaka indikatorer som rör marknadstrender, tillverkningskapacitet, innovation, sysselsättning och kompetens, tillståndstider för nettonollteknik och kapacitet för koldioxidinjektion. För närvarande finns det dock inte tillräckligt med uppgifter av hög kvalitet för att övervaka dessa indikatorer. Eftersom de uppgifter som föreskrivs i denna förordning är beroende av tillgången till uppgifter av hög kvalitet är det nödvändigt att kommissionen i sin övervakning prioriterar bland nettonollteknikerna på grundval av deras betydelse för unionen, samtidigt som den arbetar med att förbättra tillgången till sådana uppgifter. Kommissionen kommer också att ha ett nära samarbete med Eurostat, unionens statistikmyndighet, för att utveckla gemensamma koder för nettonollteknik som krävs för högkvalitativ och långsiktig rapportering och statistik.

(118) Där befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i EUF-fördraget delegeras till kommissionen enligt denna förordning är det ytterst viktigt att kommissionen genomför lämpliga samråd, inbegripet på expertnivå, under beredningsarbetet och att dessa samråd genomförs i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning ([49]). För att säkerställa lika stor delaktighet i förberedelsen av delegerade akter erhåller Europaparlamentet och rådet alla handlingar samtidigt som medlemsstaternas experter, och deras experter ges systematiskt tillträde till möten i kommissionens expertgrupper som arbetar med förberedelse av delegerade akter.

(119) I den mån någon av de åtgärder som avses i denna förordning utgör statligt stöd ska bestämmelserna om sådana åtgärder inte påverka tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i EUF-fördraget.

(120) Eftersom målet för denna förordning inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av åtgärdens omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

INNEHÅLL, TILLÄMPNINGSOMRÅDE OCH DEFINITIONER

Artikel 1

Innehåll

1. Det allmänna målet med denna förordning är att förbättra den inre marknadens funktion genom att inrätta en ram för att säkra unionens tillgång till en trygg och hållbar försörjning av nettonollteknik, inbegripet genom att öka tillverkningskapaciteten för nettonollteknik och dess försörjningskedjor för att skydda dess resiliens och samtidigt bidra till

([49]) EUT L 123, 12.5.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

att nå unionens klimatmål och klimatneutralitetsmål enligt definitionen i förordning (EU) 2021/1119, i syfte att avkarbonisera unionens ekonomi och samhälle, och genom att bidra till arbetstillfällen av god kvalitet inom nettonollteknik, och därigenom även förbättra unionens konkurrenskraft.

2. För att uppnå det allmänna mål som avses i punkt 1 fastställs i denna förordning åtgärder som syftar till att

a) minska risken för försörjningsstörningar kopplade till nettonollteknik som sannolikt skulle snedvrida konkurrensen och fragmentera den inre marknaden, särskilt genom att identifiera och stödja en utbyggnad av tillverkningskapaciteten för nettonollteknik och försörjningskedjorna för denna,

b) inrätta en unionsmarknad för koldioxidlagringstjänster,

c) främja efterfrågan på hållbar och resilient nettonollteknik genom offentliga upphandlingsförfaranden, auktioner och andra former av offentliga insatser,

d) förbättra kompetensen genom stöd till akademierna och därigenom skydda och skapa arbetstillfällen av hög kvalitet,

e) stödja innovation genom att skapa regulatoriska sandlådor för nettonollteknik, samordning av forsknings- och innovationsverksamhet genom styrgruppen för den strategiska planen för energiteknik samt genom användning av förkommersiell upphandling och offentlig upphandling av innovativa lösningar,

f) förbättra unionens förmåga att övervaka och minska försörjningsrisker med anknytning till nettonollteknik.

Artikel 2

Tillämpningsområde

1. Med undantag för artiklarna 33 och 34 i denna förordning, som är tillämpliga på innovativ nettonollteknik och annan innovativ teknik, är denna förordning tillämplig på nettonollteknik. Kritiska råmaterial som omfattas av tillämpningsområdet för förordning (EU) 2024/1252 är undantagna från tillämpningsområdet för denna förordning.

2. När det gäller integrerade produktionsanläggningar för produktion av material som omfattas av både förordning (EU) 2024/1252 och av den här förordningen ska det vara anläggningarnas slutprodukt som avgör vilken förordning som är tillämplig.

3. Med undantag för artiklarna 5, 25, 26 och 28 är denna förordning tillämplig på projekt för avkarbonisering inom energiintensiv industri som ingår i försörjningskedjan för en nettonollteknik och som avsevärt och permanent minskar utsläppen av koldioxidekvivalenter från industriprocesser i en omfattning som är tekniskt genomförbar.

Artikel 3

Definitioner

I denna förordning gäller följande definitioner:

1. *nettonollteknik*: den teknik som förtecknas i artikel 4 om den utgörs av slutprodukter, särskilda komponenter eller särskilda maskiner som främst används för produktionen av dessa produkter.

2. *komponent*: en del av en slutprodukt med nettonollteknik som tillverkas och handlas av ett företag, inbegripet förädlat material.

3. *teknik för förnybar energi*: teknik som producerar energi från förnybara energikällor.

4. *energi från förnybara energikällor*: energi från förnybara källor eller förnybar energi enligt definitionen i artikel 2 andra stycket 1 i direktiv (EU) 2018/2001.

5. *energilagring*: lagring av el och värme samt andra former av lagring som används för att lagra fossilfri energi.

6. *förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung*: förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung enligt definitionen i artikel 2 andra stycket 36 i direktiv (EU) 2018/2001.

7. *hållbara alternativa bränslen*: hållbara flygbränslen, koldioxidsnåla syntetiska flygbränslen eller vätgas för luftfart enligt definitionerna i artikel 3.7, 3.13 eller 3.17 i förordning (EU) 2023/2405 avsedda för luftfartssektorn eller bränslen avsedda för sjöfartssektorn som identifierats i enlighet med artikel 10.1 och 10.2 i förordning (EU) 2023/1805.

8. *banbrytande industriteknik för avkarbonisering*: en ökning av tillverkningskapaciteten för banbrytande industriteknik som används för att på ett betydande och varaktigt sätt minska utsläppsnivåerna av koldioxidekvivalenter för ett energiintensivt företags kommersiella anläggning, enligt definitionen i artikel 17.1 a i rådets direktiv 2003/96/EG ([50]), i sektorerna för stål, aluminium, icke-järnmetaller, kemikalier, cement, kalk, glas, keramik, gödselmedel samt pappersmassa och papper i den utsträckning som detta är tekniskt genomförbart.

9. *biotekniklösning för klimat och energi*: teknik som bygger på användning av mikroorganismer eller biologiska molekyler såsom enzymer, harts eller biopolymerer som kan minska koldioxidutsläppen genom att ersätta energiintensiva fossila eller kemikaliebaserade insatsvaror i industriella tillverkningsprocesser som är relevanta bland annat för koldioxidavskiljning, produktion av biobränslen och produktion av biobaserat material, i linje med den cirkulära ekonomins principer.

10. *som främst används*: slutprodukter och särskilda komponenter som är avgörande för produktionen av nettonollteknik, enligt bilagan, eller slutprodukter, särskilda komponenter och särskilda maskiner som är avgörande för produktionen av nettonollteknik på grundval av underlag som projektägaren har lämnat till en nationell behörig myndighet, med undantag för projekt för avkarbonisering inom energiintensiv industri, för vilka sådana underlag inte krävs.

11. *förädlat material*: ett material som har förädlats på ett sådant sätt att det lämpar sig för en specifik funktion i en försörjningskedja för nettonollteknik, med undantag för kritiska råmaterial enligt definitionen i artikel 4 i förordning (EU) 2024/1252.

12. *innovativ nettonollteknik*: nettonollteknik som består av verkliga innovationer som för närvarande inte finns tillgängliga på marknaden och som är tillräckligt avancerade för att testas i en kontrollerad miljö.

13. *annan innovativ teknik*: energi- eller klimatrelaterad teknik med en bevisad potential att bidra till avkarbonisering av industri- eller energisystem och till att minska strategiska beroenden som innefattar verkliga innovationer som för närvarande inte är tillgängliga på unionsmarknaden och som är tillräckligt avancerade för att testas i en kontrollerad miljö.

14. *förkommersiell upphandling*: upphandling av nettonollteknik i en förkommersiell fas, som inbegriper delning av risker och fördelar på marknadsvillkor och konkurrensutsatt utveckling i faser.

15. *offentlig upphandling av innovativa lösningar*: offentligt upphandlingsförfarande för vilket upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter fungerar som lanseringskund för nettonollteknik och som kan omfatta överensstämmelsetestning.

16. *tillverkningsprojekt av nettonollteknik*: en planerad kommersiell anläggning eller utbyggnad eller ombyggnad av en befintlig anläggning för tillverkning av nettonollteknik, eller ett projekt för avkarbonisering inom energiintensiv industri.

17. *projekt för avkarbonisering inom energiintensiv industri*: uppförande eller omvandling av ett energiintensivt företags kommersiella anläggning enligt definitionen i artikel 17.1.a i direktiv 2003/96/EG i sektorerna för stål, aluminium, icke-järnmetaller, kemikalier, cement, kalk, glas, keramik, gödselmedel samt pappersmassa och papper som är en del av försörjningskedjan för en nettonollteknik och som på ett betydande och varaktigt sätt kommer att minska utsläppsnivåerna av koldioxidekvivalenter i industriella processer i den utsträckning som detta är tekniskt genomförbart.

([50]) Rådets direktiv 2003/96/EG av den 27 oktober 2003 om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet (EUT L 283, 31.10.2003, s. 51).

18. *strategiskt nettonollprojekt*: ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik, ett projekt för koldioxidavskiljning, ett projekt för koldioxidlagring eller för infrastruktur för koldioxidtransport i unionen som en medlemsstat har erkänt som ett strategiskt nettonollprojekt enligt artiklarna 13 och 14.

19. *tillståndsprocess*: en process som omfattar alla relevanta tillstånd att bygga, utvidga, omvandla och driva tillverkningsprojekt för nettonollteknik och strategiska nettonollprojekt, däribland bygglov, kemikalietillstånd och tillstånd för nätanslutning samt miljöbedömningar och miljötillstånd där sådana krävs, och som även omfattar alla ansökningar och förfaranden från bekräftelsen på att ansökan är fullständig till meddelandet om det övergripande beslutet om utfallet av förfarandet från den berörda gemensamma kontaktpunkten, samt med avseende på geologisk lagring av koldioxid, tillståndsprocessen för lagring som avser behandling av alla nödvändiga tillstånd för anläggningar ovan jord som krävs för driften av en lagringsanläggning, inbegripet bygglov och tillstånd för rör, och miljötillståndet för injektion och lagring av koldioxid i enlighet med direktiv 2009/31/EG.

20. *övergripande beslut*: beslut eller samling beslut av myndigheter i en medlemsstat där det avgörs om en projektägare ska få tillstånd att genomföra ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik, utan att det påverkar ett beslut som fattas inom ramen för ett överklagandeförfarande.

21. *projektägare*: ett företag eller ett konsortium av företag som utvecklar ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik eller ett strategiskt nettonollprojekt.

22. *regulatorisk sandlåda för nettonollteknik*: en modell som ger företag möjlighet att testa innovativ nettonollteknik och annan innovativ teknik i en kontrollerad verklig miljö, enligt en särskild plan, som är utvecklad och övervakas av en behörig myndighet.

23. *offentligt upphandlingsförfarande*: något av följande:

    a) Alla typer av tilldelningsförfaranden som omfattas av direktiv 2014/24/EU för ingående av ett offentligt kontrakt eller direktiv 2014/25/EU för ingående av ett varu-, byggentreprenad- och tjänstekontrakt.

    b) Ett förfarande för tilldelning av byggkoncession eller tjänstekoncession som omfattas av direktiv 2014/23/EU.

24. *upphandlande myndighet*: när det gäller offentliga upphandlingsförfaranden, en upphandlande myndighet enligt definitionen i artikel 6 i direktiv 2014/23/EU, artikel 2.1.1 i direktiv 2014/24/EU och artikel 3 i direktiv 2014/25/EU.

25. *upphandlande enhet*: när det gäller offentliga upphandlingsförfaranden, en upphandlande enhet enligt definitionen i artikel 7 i direktiv 2014/23/EU och artikel 4 i direktiv 2014/25/EU.

26. *kontrakt*: när det gäller offentliga upphandlingsförfaranden, offentliga kontrakt enligt definitionen i artikel 2.1.5 i direktiv 2014/24/EU, varu- byggentreprenad- och tjänstekontrakt enligt definitionen i artikel 2.1 i direktiv 2014/25/EU och koncessioner enligt definitionen i artikel 5.1 i direktiv 2014/23/EU.

27. *auktion*: en mekanism för konkurrensutsatta anbudsförfaranden till stöd för produktion eller förbrukning av energi från förnybara energikällor som inte omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/81/EG ([51]) eller direktiv 2014/23/EU, 2014/24/EU eller 2014/25/EU.

28. *kapacitet för koldioxidinjektion*: den mängd koldioxid som varje år kan injiceras i en fungerande geologisk lagringsplats, enligt vad som tillåts inom ramen för direktiv 2009/31/EG, med syftet att minska utsläppen eller öka koldioxidupptaget, särskilt från storskaliga industrianläggningar, och som mäts i ton per år.

29. *infrastruktur för koldioxidtransport*: nätet av rörledningar, inklusive tillhörande kompressorstationer, för transport av koldioxid till lagringsplatsen, samt alla typer av fartygs-, väg- eller järnvägstransportsätt, däribland kondenseringsanordningar och anläggningar för tillfällig lagring, vid behov, för transport av koldioxid till hamnanläggningarna och lagringsplatsen.

([51]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/81/EG av den 13 juli 2009 om samordning av förfarandena vid tilldelning av vissa kontrakt för byggentreprenader, varor och tjänster av upphandlande myndigheter och enheter på försvars- och säkerhetsområdet och om ändring av direktiven 2004/17/EG och 2004/18/EG (EUT L 216, 20.8.2009, s. 76).

30. *integrering av energisystem*: lösningar för planering och drift av energisystemet som helhet, innefattande flera energibärare, infrastrukturer och förbrukningssektorer, genom att skapa starkare kopplingar mellan dessa i syfte att leverera fossilfria, flexibla, tillförlitliga och resurseffektiva energitjänster till lägsta möjliga kostnad för samhället, ekonomin och miljön.

31. *industripartnerskap för nettonollteknik*: ett åtagande mellan unionen och ett tredjeland att öka samarbetet när det gäller nettonollteknik som inrättas genom ett icke-bindande instrument där det fastställs konkreta åtgärder av ömsesidigt intresse.

32. *första av sitt slag*: en ny eller väsentligt uppgraderad anläggning för nettonollteknik som är innovativ i tillverkningsprocessen för en nettonollteknik och som ännu inte finns tillgänglig i väsentlig utsträckning eller som det ännu inte gjorts några åtaganden om att bygga ut inom unionen.

33. *tillverkningskapacitet*: den totala produktionskapaciteten för den nettonollteknik som framställs i ett tillverkningsprojekt eller, om ett tillverkningsprojekt producerar särskilda komponenter eller särskilda maskiner som främst används när sådana produkter produceras snarare än själva slutprodukterna, produktionskapaciteten för de slutprodukter för vilka sådana komponenter eller särskilda maskiner produceras.

Artikel 4

Förteckning över nettonollteknik

1. Den nettonollteknik som omfattas av denna förordning ska vara

a) Solenergiteknik, inbegripet teknik för solceller, solvärmeel och solvärme.

b) Teknik för landbaserad vindkraft och havsbaserad förnybar energi.

c) Teknik för batterier och energilagring.

d) Teknik för värmepumpar och geotermisk energi.

e) Vätgasteknik, inbegripet elektrolysanläggningar och bränsleceller.

f) Teknik för hållbar biogas och biometan.

g) CCS-teknik.

h) Elnätsteknik, inbegripet laddningsteknik för transport och teknik för att digitalisera nätet.

i) Teknik för fissionsenergi, inbegripet teknik för kärnbränslecykeln.

j) Teknik för hållbara alternativa bränslen.

k) Vattenkraftsteknik.

l) Teknik för förnybar energi, som inte omfattas av de föregående kategorierna.

m) Teknik för energisystemrelaterad energieffektivitet, inbegripet värmenätsteknik.

n) Teknik för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung.

o) Biotekniklösningar för klimat och energi.

p) Banbrytande industriteknik för avkarbonisering som inte omfattas av de föregående kategorierna.

q) Teknik för transport och utnyttjande av koldioxid.

r) Vind- och elframdrivningsteknik för transport.

s) Kärnteknik, som inte omfattas av de föregående kategorierna.

2. Punkt 1 påverkar inte en medlemsstats rätt att välja mellan olika energikällor och bestämma den allmänna strukturen på sin energiförsörjning.

3. Punkt 1 påverkar inte tilldelningen av unionsfinansiering, särskilt inte berättigande- eller tilldelningskriterier, såsom de antagits i enlighet med tillbörliga förfaranden, eller unionsstöd genom EIB.

KAPITEL II

VILLKOR SOM MÖJLIGGÖR TILLVERKNING AV NETTONOLLTEKNIK

AVSNITT I

Riktmärken

Artikel 5

Riktmärken

1. Kommissionen och medlemsstaterna ska stödja tillverkningsprojekt för nettonollteknik i enlighet med detta kapitel för att säkerställa en minskning av strategiska beroenden i unionen av nettonollteknik och dess försörjningskedjor genom att uppnå följande tillverkningskapacitet för denna teknik:

a) Ett riktmärke på minst 40 % av unionens årliga användningsbehov för motsvarande teknik som krävs för att uppnå unionens klimat- och energimål för 2030.

b) En ökad unionsandel för motsvarande teknik med sikte på att nå 15 % av världsproduktionen senast 2040 på grundval av övervakning enligt artikel 42, utom i de fall där den ökade tillverkningskapaciteten i unionen skulle vara väsentligt högre än unionens användningsbehov för motsvarande teknik som krävs för att uppnå unionens klimat- och energimål för 2040.

AVSNITT II

Effektivisering av administrativa processer och tillståndsprocesser

Artikel 6

Gemensamma kontaktpunkter

1. Senast den 30 december 2024 ska medlemsstaterna inrätta eller utse en eller flera myndigheter till gemensamma kontaktpunkter på relevant administrativ nivå. Varje gemensam kontaktpunkt ska ha ansvaret för att underlätta och samordna tillståndsprocessen för tillverkningsprojekt för nettonollteknik, även för strategiska nettonollprojekt, och för att tillhandahålla information om effektivisering av de administrativa processerna i enlighet med artikel 7, inklusive information om när en ansökan anses vara fullständig i enlighet med artikel 9.10.

2. Om en medlemsstat inrättar eller utser mer än en gemensam kontaktpunkt enligt punkt 1 i denna artikel ska medlemsstaten tillhandahålla verktyg för att hjälpa projektägare att identifiera den lämpliga inrättade eller utsedda kontaktpunkten på den webbplats som inrättats i enlighet med artikel 7.

3. En gemensam kontaktpunkt som inrättats eller utsetts enligt punkt 1 ska vara den enda kontaktpunkten för projektägaren under tillståndsprocessen för ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik, även för ett strategiskt nettonollprojekt. Den ska samordna och underlätta inlämnandet av alla relevanta handlingar och all relevant information och ska underrätta projektägaren om resultatet av det övergripande beslutet.

4. Projektägare ska ha rätt att lämna in handlingar som är relevanta för tillståndsprocessen i elektronisk form.

5. De behöriga myndigheterna ska säkerställa att alla relevanta studier som genomförts eller tillstånd eller godkännanden som utfärdats för ett visst projekt beaktas och att inga upprepade studier, tillstånd eller godkännanden krävs, såvida inte annat krävs enligt unionsrätten eller nationell rätt.

6. Medlemsstaterna ska säkerställa att de sökande enkelt har tillgång till information om och förfaranden för att lösa tvister som rör tillståndsprocessen, däribland, i tillämpliga fall, alternativa tvistlösningsmekanismer, om sådana förfaranden föreskrivs i nationell rätt.

7. Medlemsstaterna ska säkerställa att den gemensamma kontaktpunkten och alla behöriga myndigheter som ansvarar för något steg i tillståndsprocessen, inklusive alla processuella steg, har tillräckligt med kvalificerad personal och tillräckliga ekonomiska, tekniska och teknologiska resurser, även, i tillämpliga fall, för kompetenshöjning och omskolning, för att effektivt kunna utföra sina uppgifter inom ramen för denna förordning.

8. På den plattform som avses i artiklarna 38 och 39 ska återkommande diskussioner hållas om genomförandet av detta avsnitt och artiklarna 15 och 16 och bästa praxis utbytas om hur de gemensamma kontaktpunkterna kan organiseras.

9. De myndigheter som är involverade i tillståndsprocessen och andra berörda myndigheter ska specificera och för den gemensamma kontaktpunkten tillgängliggöra kraven och omfattningen på den information som begärs av en projektägare innan tillståndsprocessen inleds.

Artikel 7

Tillgång till information online

Medlemsstaterna ska ge tillgång till följande information om processer som är relevanta för tillverkningsprojekt för nettonollteknik, även för strategiska nettonollprojekt, online och på ett centraliserat och lättillgängligt sätt:

a) De gemensamma kontaktpunkter som avses i artikel 6.1.

b) Tillståndsprocessen, inbegripet information om tvistlösning.

c) Finansierings- och investeringstjänster.

d) Finansieringsmöjligheter på unionsnivå eller medlemsstatsnivå.

e) Tjänster för affärsstöd, vilket innefattar men inte är begränsat till, deklaration av bolagsskatt, lokal skattelagstiftning eller arbetsrätt.

Artikel 8

Påskyndande av genomförande

Medlemsstaterna ska tillhandahålla administrativt stöd till tillverkningsprojekt för nettonollteknik belägna på deras territorium för att underlätta ett snabbt och effektivt genomförande av dem, med särskild uppmärksamhet på små och medelstora företag som är involverade i projekten, däribland genom att tillhandahålla

a) stöd avseende efterlevnad av tillämpliga administrativa skyldigheter och rapporteringsskyldigheter,

b) stöd till projektägare för att informera allmänheten i syfte att öka allmänhetens acceptans för projektet,

c) stöd till projektägare under tillståndsprocessen, särskilt små och medelstora företag.

Artikel 9

Längd på tillståndsprocessen

1. Tillståndsprocessen för tillverkningsprojekt för nettonollteknik får inte överskrida någon av följande tidsfrister:

a) Tolv månader för uppförande eller utvidgning av tillverkningsprojekt för nettonollteknik med en årlig tillverkningskapacitet på mindre än 1 GW.

b) 18 månader för uppförande eller utvidgning av tillverkningsprojekt för nettonollteknik med en årlig tillverkningskapacitet på 1 GW eller mer.

2. Tillståndsprocessen för tillverkningsprojekt för nettonollteknik för vilka en årlig tillverkningskapacitet inte mäts i GW får inte överskrida en tidsfrist på 18 månader.

3. Om projekt för avkarbonisering inom energiintensiv industri, även när de erkänns som strategiska projekt, kräver att flera anläggningar eller enheter anläggs på en plats, får projektägaren och den gemensamma kontaktpunkten komma överens om att dela upp projektet i flera mindre projekt så att de tillämpliga tidsfristerna kan följas.

4. Om en miljökonsekvensbedömning krävs enligt direktiv 2011/92/EU ska de steg i bedömningen som avses i artikel 1.2 g i) i det direktivet inte ingå i den längd på tillståndsprocessen som avses i punkterna 1 och 2 i den här artikeln.

5. Om samrådet enligt artikel 1.2 g ii) i direktiv 2011/92/EU leder till att miljökonsekvensbeskrivningen behöver kompletteras med ytterligare information, får den gemensamma kontaktpunkten ge projektägaren möjlighet att lämna in ytterligare information. I sådana fall ska den gemensamma kontaktpunkten underrätta projektägaren om vilken dag den ytterligare informationen senast ska lämnas in, vilket ska vara minst 30 dagar efter dagen för underrättelsen. Perioden mellan den dag då ytterligare information senast ska lämnas in och den dag då informationen lämnas in får inte räknas med i den längd på tillståndsprocessen som avses i punkterna 1 och 2 in den här artikeln.

6. I undantagsfall, om det krävs på grund av karaktären eller komplexiteten hos, platsen för eller storleken på det föreslagna tillverkningsprojektet för nettonollteknik eller strategiska nettonollprojektet, får en medlemsstat förlänga de tidsfrister som avses i punkterna 1, 2 och 7 i denna artikel och i artikel 16.1 och 16.2 en gång med högst tre månader innan de löper ut och efter en bedömning i varje enskilt fall.

7. Om en medlemsstat anser att det föreslagna tillverkningsprojektet för nettonollteknik eller strategiska nettonollprojektet medför exceptionella risker för arbetstagares eller allmänhetens hälsa och säkerhet och om det krävs mer tid för att fastställa att åtgärder för att komma tillrätta med identifierbara risker har införts får den förlänga de tidsfrister som avses i punkterna 1 och 2 i denna artikel och i artikel 16.1 och 16.2 med sex månader, inom sex månader från startpunkten för tillståndsprocessen.

8. Vid tillämpning av punkt 6 eller 7 ska den gemensamma kontaktpunkten skriftligen informera projektägaren om skälen för förlängningen och om det datum då det övergripande beslutet förväntas.

9. Den gemensamma kontaktpunkt som avses i artikel 6.1 i denna förordning ska underrätta projektägaren om när den miljökonsekvensbeskrivning som avses i artikel 5.1 i direktiv 2011/92/EU senast ska lämnas in, med hänsyn till hur tillståndsprocessen organiseras i den berörda medlemsstaten och behovet av att ge tillräckligt med tid för att bedöma beskrivningen. Perioden mellan den dag då miljökonsekvensbeskrivningen senast ska lämnas in och den dag då den lämnas in får inte räknas med i den längd på tillståndsprocessen som avses i punkterna 1 och 2 in den här artikeln.

10. Senast 45 dagar efter mottagandet av ansökan om tillstånd ska den berörda gemensamma kontaktpunkten bekräfta att ansökan är fullständig eller, om projektägaren inte har lämnat in all den information som krävs för att behandla ansökan, begära att projektägaren lämnar in en fullständig ansökan utan oskäligt dröjsmål, och samtidigt ange vilken information som saknas. Om den inlämnade ansökan anses vara ofullständig en andra gång får den gemensamma kontaktpunkten, inom 30 dagar från den andra inlämningen, göra en andra begäran om information. Den gemensamma kontaktpunkten får inte begära information på områden som inte omfattas av den första begäran om ytterligare information, och den får endast begära in ytterligare underlag för att komplettera den information som det har konstaterat saknas. Det datum då den gemensamma kontaktpunkt som avses i artikel 6.1 bekräftar att ansökan är fullständig ska vara startpunkten för tillståndsprocessen för just den ansökan.

11. Senast två månader efter dagen för mottagandet av ansökan ska den gemensamma kontaktpunkten, i nära samarbete med andra berörda myndigheter, utarbeta en utförlig tidsplan för tillståndsprocessen. Denna tidsplan ska inledas från den tidpunkt då den gemensamma kontaktpunkten bekräftar att ansökan är fullständig. Tidsplanen ska offentliggöras av den gemensamma kontaktpunkten på en fritt tillgänglig webbplats.

12. De tidsfrister som anges i denna artikel och i artikel 16 påverkar inte skyldigheter som följer av unionsrätten och internationell rätt och inte heller förfaranden för överklagande av förvaltningsbeslut och rättsmedel inför domstol.

13. De tidsfrister som anges i denna artikel 9 och i artikel 16 för någon av tillståndsprocesserna påverkar inte tillämpningen av eventuella kortare tidsfrister som fastställs av medlemsstaterna.

Artikel 10

Miljöbedömningar och miljötillstånd

1. Om en miljökonsekvensbedömning krävs enligt artiklarna 5–9 i direktiv 2011/92/EU får den berörda projektägaren innan ansökan lämnas in begära ett yttrande från den gemensamma kontaktpunkten om omfattningen av och detaljnivån för den information som ska ingå i miljökonsekvensbeskrivningen enligt artikel 5.1 i det direktivet. Den gemensamma kontaktpunkten ska säkerställa att yttrandet utfärdas så snart som möjligt och senast 45 dagar från det datum då projektägaren lämnade in sin begäran om ett yttrande.

2. Om skyldigheten att bedöma effekterna på miljön följer samtidigt av två eller fler av direktiv 2000/60/EG, Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG ([52]), direktiv 2008/98/EG, direktiv 2009/147/EG, direktiv 2010/75/EU, direktiv 2011/92/EU, direktiv 2012/18/EU eller direktiv 92/43/EEG ska medlemsstaterna säkerställa att ett samordnat förfarande eller gemensamma förfaranden som uppfyller samtliga krav i dessa unionslagstiftningsakter tillämpas.

Enligt det samordnade förfarande som avses i första stycket ska en behörig myndighet samordna de olika enskilda bedömningar av miljöpåverkan av ett visst projekt som krävs enligt relevanta unionslagstiftningsakter.

Enligt det gemensamma förfarande som avses i första stycket ska en behörig myndighet föreskriva en enda bedömning av miljöpåverkan av ett visst projekt som krävs enligt relevanta unionslagstiftningsakter. Tillämpningen av det gemensamma eller samordnade förfarandet får inte påverka miljökonsekvensbedömningens innehåll.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna utfärdar den motiverade slutsats som avses i artikel 1.2 g iv i direktiv 2011/92/EU rörande miljökonsekvensbedömningen inom 90 dagar efter det att den erhållit all nödvändig information enligt artiklarna 5, 6 och 7 i det direktivet och efter att ha slutfört de samråd som avses i artiklarna 6 och 7 i det direktivet.

4. I undantagsfall, om det krävs på grund av det föreslagna projektets karaktär, komplexitet, plats eller storlek, får medlemsstaterna förlänga den tidsfrist som avses i punkt 3 med högst 20 dagar innan den löper ut och efter en bedömning i varje enskilt fall. I sådana fall ska den gemensamma kontaktpunkten skriftligen informera projektägaren om skälen för förlängningen och om tidsfristen för dess motiverade slutsats.

5. Tidsramarna för samråd med den berörda allmänheten enligt artikel 1.2 e i direktiv 2011/92/EU och myndigheterna enligt artikel 6.1 i det direktivet avseende miljökonsekvensbeskrivningen enligt artikel 5.1 i det direktivet får inte överstiga 85 dagar och, i enlighet med artikel 6.7 i det direktivet, inte understiga 30 dagar. I de fall som omfattas av artikel 6.4 andra stycket i det direktivet ska denna period förlängas till högst 90 dagar efter en bedömning i varje enskilt fall.

6. Medlemsstaterna ska säkerställa att deras behöriga myndigheter och andra myndigheter som utsetts enligt artikel 6.1 i direktiv 2011/92/EU har tillräckligt med kvalificerad personal och tillräckliga ekonomiska, tekniska och teknologiska resurser för att fullgöra sina skyldigheter enligt den här artikeln.

Artikel 11

Planering

1. Nationella, regionala och lokala myndigheter som ansvarar för utarbetandet av planer, däribland zonindelning, fysisk planering och markanvändningsplaner, ska i tillämpliga fall överväga att i dessa planer inkludera bestämmelser för utveckling av tillverkningsprojekt för nettonollteknik, även strategiska nettonollprojekt, och i tillämpliga fall accelerationskluster för nettonollindustri samt all nödvändig infrastruktur. Om sådana bestämmelser övervägs ska artificiella och bebyggda ytor, industriområden och tidigare exploaterad mark prioriteras. För att underlätta utvecklingen av tillverkningsprojekt för nettonollteknik ska medlemsstaterna säkerställa att alla relevanta uppgifter om fysisk planering är tillgängliga online i enlighet med artikel 7.

([52]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG av den 27 juni 2001 om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan (EGT L 197, 21.7.2001, s. 30).

2. Om planerna innehåller bestämmelser om utveckling av tillverkningsprojekt för nettonollteknik, även strategiska nettonollprojekt, och deras erforderliga infrastruktur, och omfattas av en bedömning enligt direktiv 2001/42/EG och enligt artikel 6 i direktiv 92/43/EEG, ska dessa bedömningar kombineras. I förekommande fall ska denna kombinerade bedömning även behandla inverkan på potentiellt berörda vattenförekomster enligt vad som avses i direktiv 2000/60/EG. Om de berörda medlemsstaterna är skyldiga att bedöma effekterna av befintliga och framtida verksamheter på den marina miljön, däribland samspelet mellan land och hav, enligt vad som avses i artikel 4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/89/EU ([53]), ska den kombinerade bedömningen även omfatta dessa effekter. Att bedömningarna kombineras enligt denna punkt får inte påverka deras innehåll eller kvalitet. Den kombinerade bedömningen ska utföras på ett sätt som inte leder till att de tidsfrister som fastställs i denna förordning förlängs.

Artikel 12

Tillämplighet för Uneces konventioner

1. Denna förordning påverkar inte skyldigheterna enligt FN:s ekonomiska kommission för Europas (Unece) konvention om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor, som undertecknades i Århus den 25 juni 1998, och enligt Uneces konvention om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang, som undertecknades i Esbo den 25 februari 1991, och dess protokoll om strategiska miljöbedömningar, som undertecknades i Kiev den 21 maj 2003.

2. Alla beslut som antas enligt detta avsnitt och artiklarna 8, 15, 16 och 28 ska offentliggöras på ett sätt som är lätt att förstå, och alla beslut som rör ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik eller ett strategiskt nettonollprojekt ska finnas tillgängliga på samma webbplats.

AVSNITT III

Strategiska nettonollprojekt

Artikel 13

Urvalskriterier

1. Medlemsstaterna ska som strategiska nettonollprojekt erkänna de tillverkningsprojekt för nettonollteknik belägna i unionen som bidrar till att uppnå de mål som anges i artikel 1, inbegripet bidrag till unionens klimat- eller energimål, och som uppfyller minst ett av följande kriterier:

a) Tillverkningsprojektet för nettonollteknik bidrar till teknisk och industriell resiliens i unionens nettonollteknik genom att öka tillverkningskapaciteten för en komponent eller ett segment av försörjningskedjan för nettonollteknik genom att

   i) tillföra tillverkningskapacitet i unionen för en nettonollteknik, för vilken unionen till mer än 50 % är beroende av import från tredjeländer,

   ii) tillföra betydande tillverkningskapacitet genom att göra ett väsentligt bidrag till unionens klimat- eller energimål för 2030, eller

   iii) tillföra tillverkningskapacitet eller uppdatera befintlig tillverkningskapacitet i unionen för en nettonollteknik, där unionens tillverkningskapacitet utgör en betydande andel av världsproduktionen och som spelar en avgörande roll för unionens resiliens.

b) Tillverkningsprojektet för nettonollteknik har en tydligt positiv inverkan på unionens försörjningskedja för nettonollindustrin eller sektorer i senare led genom att ge europeiska nettonollindustrier tillgång till bästa tillgängliga nettonollteknik eller till produkter som produceras i en tillverkningsanläggning som är den första av sitt slag, och uppfyller minst ett av följande kriterier:

([53]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/89/EU av den 23 juli 2014 om upprättandet av en ram för havsplanering (EUT L 257, 28.8.2014, s. 135).

i) Åtgärder införs för att attrahera, behålla, höja kompetensen hos eller omskola den arbetskraft som krävs för nettonollteknik, däribland genom lärlingsutbildningar, praktikplatser och fortbildning, i nära samarbete med regionala och lokala myndigheter, utbildningsinstitutioner och arbetsmarknadsparter, däribland fackföreningar.

ii) Bidrag görs till små och medelstora företags konkurrenskraft som en del av försörjningskedjan för nettonollteknik.

c) Projektet bidrar till att uppnå unionens klimat- eller energimål genom att nettonollteknik tillverkas med metoder genom vilka bättre egenskaper i fråga om miljömässig hållbarhet och miljöprestanda eller cirkularitet genomförs, inbegripet övergripande metoder med energi-, vatten- eller materialeffektivitet och låga koldioxidutsläpp och metoder som avsevärt och permanent minskar utsläppen av koldioxidekvivalenter.

2. Senast den 1 mars 2025 ska kommissionen anta en genomförandeakt med riktlinjer för att säkerställa enhetliga villkor för tillämpningen av de kriterier som fastställs i denna artikel. Dessa riktlinjer ska åtminstone omfatta särskild vägledning om de kriterier som ska användas för att bedöma

a) om den tillförda tillverkningskapaciteten avser den första av sitt slag eller tillverkningskapacitet av bästa tillgängliga teknik,

b) om den extra tillverkningskapaciteten kan anses vara betydande.

Denna genomförandeakt ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 45.2.

3. Medlemsstaterna ska som strategiska nettonollprojekt erkänna projekt för koldioxidlagring som uppfyller samtliga följande kriterier:

a) Lagringsplatsen för koldioxid finns på unionens territorium, i dess ekonomiska zoner eller på dess kontinentalsocklar i den mening som avses i Förenta nationernas havsrättskonvention (Unclos).

b) Projektet för koldioxidlagring bidrar till att uppnå det mål som anges i artikel 20.

c) Projektet för koldioxidlagring har ansökt om ett tillstånd för säker och permanent geologisk lagring av koldioxid i enlighet med direktiv 2009/31/EG.

Ett projekt för koldioxidavskiljning som relaterar till ett projekt för koldioxidlagring som uppfyller de kriterier som avses i första stycket och ett relaterat infrastrukturprojekt för koldioxid som är nödvändigt för transport av avskild koldioxid ska också erkännas som ett strategiskt nettonollprojekt.

4. Tillverkningsprojekt för nettonollteknik som motsvarar nettonollteknik och finns i ”mindre utvecklade regioner och övergångsregioner” och på territorier som omfattas av Fonden för en rättvis omställning och som är berättigade till finansiering enligt reglerna för sammanhållningspolitiken ska, efter det att tilldelningsförfarandet slutförts, av medlemsstaterna på skriftlig begäran av projektägaren erkännas som strategiska nettonollprojekt enligt artikel 14.3 utan att projektägaren behöver lämna in en formell ansökan enligt artikel 14.2.

5. Ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik som finns i unionen och bidrar till uppnåendet av de mål som fastställs i artikel 1.1 och omfattas av EU:s innovationsfond för utsläppshandelssystemet eller är del av viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse, partnerskapet Hydrogen Valleys eller vätgasbanken, om fonderna stöder investeringar i tillverkningskapacitet, ska av medlemsstaterna på skriftlig begäran av projektägaren erkännas som ett strategiskt nettonollprojekt enligt artikel 14.3, utan att projektägaren behöver lämna in en formell ansökan enligt artikel 14.2.

6. Om ett strategiskt nettonollprojekt bidrar till en värdekedja för en teknik som en medlemsstat inte godtar som en del av den allmänna strukturen på sin energiförsörjning får den medlemsstaten vägra att erkänna det projektet som ett strategiskt projekt. Om det finns nettonollteknik för vilken en medlemsstat har för avsikt att inte erkänna projekt som strategiska projekt ska den medlemsstaten så snart som möjligt och offentligt meddela detta.

Artikel 14

Ansökan och erkännande

1. Ansökningar om erkännande av tillverkningsprojekt för nettonollteknik som strategiska nettonollprojekt ska lämnas in av projektägaren till berörd medlemsstat.

2. Den ansökan som avses i punkt 1 ska innehålla följande uppgifter:

a) Relevanta underlag avseende uppfyllandet av de kriterier som fastställs i artikel 13.1 eller 13.3.

b) En affärsplan som utvärderar projektets ekonomiska bärkraft och som är förenlig med målet att skapa arbetstillfällen av hög kvalitet.

c) Ett första utkast till tidsplan för projektet med en uppskattning av när projektet skulle kunna börja bidra till unionens riktmärke för tillverkningskapacitet som avses i artikel 5 eller unionsmålet för kapacitet för koldioxidinjektion som avses i artikel 20.

Kommissionen ska tillhandahålla ett på förhand fastställt formulär för inlämning av de ansökningar som avses i punkt 1.

3. Medlemsstaterna ska bedöma den ansökan som avses i punkt 1 genom en rättvis och transparent process inom en månad efter mottagandet av den fullständiga ansökan. Om projektägaren inte har skickat all relevant och fullständig information som krävs för att behandla en ansökan, ska medlemsstaten endast en gång begära att projektägaren utan oskäligt dröjsmål lämnar in kompletterande information, för att ansökan ska bli fullständig. Den dag då det bekräftas att inlämnad ansökan är fullständig ska bedömningsprocessen inledas. Det beslut som fattas som ett resultat av denna process ska motiveras och tillkännages projektägaren och den plattform som avses i artiklarna 38 och 39.

4. Om inget beslut fattats inom den tidsfrist som avses i punkt 3 får projektägaren underrätta medlemsstaten och begära att medlemsstaten utan oskäligt dröjsmål ger projektägaren en uppdaterad tidsfrist, som inte får infalla senare än 30 dagar från den ursprungliga tidsfristen.

5. Kommissionen får yttra sig om de godkända strategiska nettonollprojekten. Om en medlemsstat avslår ansökan har den sökande rätt att lämna in sin ansökan till kommissionen, som ska bedöma ansökan inom 20 arbetsdagar. Kommissionens bedömning påverkar inte medlemsstatens beslut.

6. Om kommissionen efter sin bedömning i enlighet med punkt 5 i denna artikel bekräftar medlemsstatens avslag av ansökan ska kommissionen underrätta sökanden om sin slutsats i form av en skrivelse. Om kommissionen gör en annan bedömning än medlemsstaten ska projektet i fråga diskuteras på den plattform som avses i artiklarna 38 och 39.

7. Om kommissionen eller en medlemsstat finner att ett strategiskt nettonollprojekt har genomgått betydande ändringar eller att det inte längre uppfyller de kriterier som fastställs i artikel 13, eller om erkännandet av det som ett strategiskt nettonollprojekt byggde på en ansökan som innehöll felaktiga uppgifter, ska kommissionen eller medlemsstaten informera den berörda projektägaren. Efter att ha hört projektägaren får medlemsstaten upphäva beslutet att erkänna ett projekt som ett strategiskt nettonollprojekt.

8. Ett projekt som inte längre erkänns som ett strategiskt nettonollprojekt ska förlora alla rättigheter med koppling till den statusen enligt denna förordning.

9. Kommissionen ska inrätta och upprätthålla ett offentligt register med strategiska nettonollprojekt.

Artikel 15

Prioritetsstatus för strategiska nettonollprojekt

1. Projektägare och alla berörda myndigheter ska säkerställa att relevanta förfaranden för strategiska nettonollprojekt hanteras på snabbast möjliga sätt i enlighet med unionsrätten och nationell rätt.

2. Utan att det påverkar de skyldigheter som föreskrivs i unionsrätten ska medlemsstaterna, om ett projekt erkänns som ett strategiskt nettonollprojekt, tilldela det strategiska nettonollprojektet statusen högsta möjliga nationella betydelse, om det finns en sådan status i nationell rätt, och detta strategiska nettonollprojekt ska behandlas i enlighet därmed i tillståndsprocesserna, vilket innefattar sådana som avser miljöbedömningar och, om uppgifter finns tillgängliga, fysisk planering.

3. Strategiska nettonollprojekt ska anses bidra till att trygga försörjningen av nettonollteknik i unionen och ska därför anses vara av allmänintresse. När det gäller den miljöpåverkan eller de miljöskyldigheter som avses i artikel 4.7 i direktiv 2000/60/EG, artikel 9.1 a i direktiv 2009/147/EG, artiklarna 6.4 och 16.1 i direktiv 92/43/EEG och i unionslagstiftningsakter om restaurering av natur ska strategiska nettonollprojekt i unionen anses vara av allmänintresse och kan anses vara av ett allt överskuggande allmänintresse och till gagn för allmän hälsa och säkerhet, förutsatt att alla villkor i dessa akter är uppfyllda.

4. Alla tvistlösningsförfaranden, rättstvister, överklaganden och rättsmedel i samband med strategiska nettonollprojekt inför nationella domstolar eller paneler, inbegripet med avseende på medling eller skiljeförfaranden, om sådana finns i nationell rätt, ska behandlas som brådskande, om och i den utsträckning det i nationell rätt avseende tillståndsprocesser föreskrivs sådana brådskande förfaranden och förutsatt att normalt tillämplig rätt till försvar av individer eller av lokala samhällen respekteras. Projektägare för strategiska nettonollprojekt ska delta i sådana brådskande förfaranden, i tillämpliga fall.

Artikel 16

Längd på tillståndsprocessen för strategiska nettonollprojekt

1. Tillståndsprocessen för strategiska nettonollprojekt får inte överskrida

a) nio månader för uppförande eller utvidgning av strategiska nettonollprojekt med en årlig tillverkningskapacitet på mindre än 1 GW,

b) tolv månader för uppförande eller utvidgning av strategiska nettonollprojekt med en årlig tillverkningskapacitet på 1 GW eller mer,

c) 18 månader för alla tillstånd som krävs för att driva en lagringsplats i enlighet med direktiv 2009/31/EG.

2. För strategiska nettonollprojekt för vilka en årlig tillverkningskapacitet inte mäts i GW får tillståndsprocessen inte överskrida tolv månader.

3. Om en miljökonsekvensbedömning krävs enligt direktiv 2011/92/EU ska det steg i bedömningen som avses i artikel 1.2 g i) i det direktivet inte ingå i den längd på tillståndsprocessen som avses i punkterna 1 och 2 i den här artikeln.

Artikel 17

Nettonollaccelerationskluster

1. Medlemsstaterna får besluta att utse nettonollaccelerationskluster (*kluster*) till specifika områden för accelererad industriell nettonollverksamhet, särskilt för ett accelererat genomförande av tillverkningsprojekt för nettonollteknik, inbegripet strategiska nettonollprojekt eller kluster av sådana, eller för att testa innovativ nettonollteknik. Målen för klustren ska vara att skapa kluster för industriell nettonollverksamhet och att ytterligare effektivisera de administrativa förfarandena.

2. Det beslut som avses i punkt 1 ska

a) definiera en tydlig geografisk och teknisk räckvidd för klustren,

b) beakta områden som omfattar artificiella och bebyggda ytor, industriområden och tidigare exploaterad mark,

c) omfattas av en miljöbedömning enligt direktiv 2001/42/EG och, i tillämpliga fall, en bedömning enligt artikel 6.3 i direktiv 92/43/EEG; i möjligaste mån ska resultaten av dessa bedömningar underlätta utarbetandet av tillverkningsprojekt för nettonollteknik eller strategiska nettonollprojekt i syfte att uppnå målen i denna förordning och undvika dubbla bedömningar; denna bestämmelse påverkar inte enskilda projekts efterlevnad av tillämplig unionsmiljörätt,

d) säkerställa synergier, om så är möjligt, genom att utse accelerationsområden för förnybar energi i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413 ([54]).

3. Ett beslut av en medlemsstat att utse ett kluster ska åtföljas av en plan med konkreta nationella åtgärder för att öka dess attraktionskraft som plats för tillverkningsverksamhet, inbegripet åtminstone följande ekonomiska och administrativa stödsystem för att

a) underlätta utbyggnad av nödvändig infrastruktur i klustret,

b) stödja privata investeringar i klustret,

c) uppnå lämplig omskolning och kompetenshöjning av den lokala arbetskraften,

d) göra information om klustret tillgänglig online i enlighet med artikel 7.

4. Offentliga investeringar för att inrätta kluster, utrusta dem med lämplig infrastruktur, omvandla tidigare exploaterad mark och utveckla lämpligheten hos den lokala kompetenspoolen får, om så är lämpligt, dra nytta av de högsta medfinansieringssatserna enligt förordningarna (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056 och (EU) 2021/1057.

Artikel 18

Tillståndsgivning i kluster

1. Avsnitten I och II ska tillämpas på enskilda projekt i klustren. En gemensam kontaktpunkt ska utses för varje kluster.

2. För att undvika dubbla bedömningar ska den behöriga myndigheten, när den utfärdar det yttrande som avses i artikel 10.1, beakta resultaten av de bedömningar som utförts enligt artikel 17.2 c.

3. Den gemensamma kontaktpunkten ska tillhandahålla projektägare mallar som specifikt anger vilka tillstånd som krävs för projekt i kluster. Mallarna ska innehålla information om projektegenskaper och åtgärder som planeras för att undvika eller förebygga betydande negativ miljöpåverkan för att säkerställa att endast projekt med betydande miljöpåverkan blir föremål för en bedömning enligt direktiv 2011/92/EU och för att göra det lättare för en behörig myndighet att avgöra om projektet ska bli föremål för en bedömning enligt artikel 4.2-4.6 i det direktivet.

4. Tillverkningsprojekt för nettonollteknik i kluster ska anses bidra till att trygga försörjningen av nettonollteknik i unionen och ska därför anses vara av allmänintresse. När det gäller den miljöpåverkan eller de miljöskyldigheter som avses i artikel 4.7 i direktiv 2000/60/EG, artikel 9.1 a i direktiv 2009/147/EG, artiklarna 6.4 och 16.1 i direktiv 92/43/EEG och i unionslagstiftningsakter om restaurering av natur ska tillverkningsprojekt för nettonollteknik i kluster i unionen anses vara av allmänintresse och kan anses vara av ett allt överskuggande allmänintresse och till gagn för folkhälsan och säkerheten, förutsatt att alla villkor i dessa akter är uppfyllda.

Artikel 19

Samordning av finansiering

1. På den plattform som inrättas genom artikel 38 ska flaskhalsarna och de unionsomfattande ekonomiska behoven hos strategiska nettonollprojekt undersökas, råd ges om sätt att samordna unionsfinansiering och nationell finansiering med avseende på dessa ekonomiska behov och potentiell bästa praxis samlas in, bland annat i syfte att utarbeta

([54]) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413 av den 18 oktober 2023 om ändring av direktiv (EU) 2018/2001, förordning (EU) 2018/1999 och direktiv 98/70/EG vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor, och om upphävande av rådets direktiv (EU) 2015/652 (EUT L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj).

gränsöverskridande försörjningskedjor i unionen, särskilt på grundval av regelbundna utbyten med och rekommendationer från gruppen för nettonollindustrin och relevanta industriallianser.

2. På plattformen ska på begäran av projektägaren för det strategiska nettonollprojektet diskussioner föras och råd ges om hur finansieringen av projektet kan slutföras, med beaktande av den finansiering som redan säkrats och med beaktande av åtminstone följande faktorer:

a) Ytterligare privata finansieringskällor.

b) Stöd genom resurser från EIB-gruppen eller andra internationella finansinstitut, däribland Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling.

c) Befintliga instrument och program i medlemsstaterna, däribland från nationella utvecklingsbanker, utvecklingsinstitutioner och exportkreditinstitut.

d) Relevanta program för unionsfinansiering.

3. Senast den 30 september 2024 och därefter vartannat år, ska plattformen utfärda rekommendationer till kommissionen om hur tillräcklig finansiering kan säkerställas, bland annat genom unionens budget, för att eftersträva att målen i denna förordning uppnås.

4. Medlemsstaterna och, i förekommande fall, kommissionen ska vidta åtgärder för att påskynda offentliga investeringar i tillverkningsprojekt för nettonollteknik. Sådana åtgärder får, utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i EUF-fördraget, innefatta råd kring och samordning av stöd till tillverkningsprojekt för nettonollteknik som har svårt att få finansiering.

KAPITEL III

KAPACITET FÖR KOLDIOXIDINJEKTION

Artikel 20

Unionsmål för kapacitet för koldioxidinjektion

1. En årlig injektionskapacitet på minst 50 miljoner ton koldioxid ska uppnås senast 2030 på lagringsplatser, i betydelsen platser för geologisk lagring som är tillåtna enligt direktiv 2009/31/EG, däribland uttömda olje- och gasfält och saltvattensakviferer, belägna på unionens territorium, i dess ekonomiska zoner och på dess kontinentalsocklar i den mening som avses i Förenta nationernas havsrättskonvention, och som inte är kombinerade med förbättrad återvinning av kolväten.

2. Alla lagringsplatser ska vara utformade för att vara i drift i minst fem år och ska respektera principerna om rättvist och öppet tillträde, beviljat på ett transparent och icke-diskriminerande sätt, enligt definitionen i direktiv 2009/31/EG.

3. Senast den 30 juni 2027, och därefter vartannat år, ska kommissionen förelägga Europaparlamentet och rådet en rapport om de framsteg som gjorts mot att uppnå unionens årliga injektionskapacitetsmål, bland annat om marknadsläget för injektionskapacitet. Rapporterna ska innehålla en översikt över lagringsplatsernas geografiska spridning i unionen. I den första rapporten ska det bedömas om det anses nödvändigt att införa ett unionsomfattande mål för 2040 eller tidigare vid behov.

4. De rapporter som avses i punkt 3 ska innehålla en bedömning av kapaciteten för lagring och injektion av koldioxid, med användning särskilt av den information som samlats in enligt artiklarna 21.2 och 23.6. Rapporterna ska

a) tillhandahålla en detaljerad analys av den geografiska och tidsmässiga planeringen av lagringsplatser för koldioxid och av projekten för avskiljning av koldioxid för koldioxidutsläpp från industrianläggningar inom unionen, med beaktande av koldioxidanvändningens specifika potential att bidra till permanent lagring av koldioxid,

b) kartlägga den viktigaste infrastruktur som behövs för transport och lagring av koldioxidutsläpp från industrianläggningar i hela unionen,

c) tillhandahålla en detaljerad analys av eventuella hinder för utvecklingen av marknaden för CCS.

5. Den 31 december 2028 får kommissionen på grundval av den bedömning som avses i punkt 3 lägga fram ett lagstiftningsförslag om att införa ett nytt mål på unionsnivå för kapacitet för koldioxidinjektion fram till 2040 eller tidigare vid behov. Om kommissionen beslutar att inte lägga fram ett lagstiftningsförslag om att införa detta mål ska den informera Europaparlamentet och rådet om skälen för detta beslut.

6. Inom tre månader från unionens undertecknande av ett internationellt avtal som rör detta kapitel ska kommissionen lägga fram en rapport med en bedömning av konsekvenserna av det internationella avtalet, särskilt när det gäller att främja och skydda unionens miljönormer, klimatmål och det potentiella behovet av ytterligare unionsstrategier och unionsåtgärder mot bakgrund av bestämmelserna i det internationella avtalet. På grundval av den rapporten ska kommissionen vid behov lägga fram ett lagstiftningsförslag för Europaparlamentet och rådet om ändring av denna förordning enligt punkt 1.

7. Kommissionen ska offentliggöra riktlinjer om lämpliga nivåer av koldioxidrenhet och spårelement inom koldioxidströmmen för projekt för koldioxidlagring som bidrar till unionens injektionskapacitetsmål.

Artikel 21

Öppenhet för data om kapacitet för koldioxidlagring

1. Senast den 30 december 2024 ska medlemsstaterna

a) offentliggöra data om alla områden där lagringsplatser för koldioxid kan tillåtas på deras territorium, inbegripet saltvattensakviferer, utan att det påverkar kraven på skydd av konfidentiell information,

b) ålägga enheter som är eller har varit innehavare av ett tillstånd enligt definitionen i artikel 1.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 94/22/EG ([55]) på deras territorium att utan att kunna göras ekonomiskt ansvariga offentliggöra geologiska data avseende produktionsanläggningar som har avvecklats eller vars avveckling har anmälts till den behöriga myndigheten och, i tillämpliga fall, ekonomiska bedömningar av de respektive kostnaderna för möjliggörande av koldioxidinjektion, såvida inte enheten har ansökt om undersökningstillstånd i enlighet med direktiv 2009/31/EG, inbegripet data om

   i) huruvida platsen är lämplig för hållbar, säker och permanent injektion och lagring av koldioxid,

   ii) tillgången till eller behovet av transportinfrastruktur och transportsätt som lämpar sig för säker transport av koldioxid till platsen.

Vid tillämpningen av första stycket a i denna punkt ska data omfatta åtminstone den information som begärs i kommissionens tillkännagivanden om vägledning för medlemsstaterna för integrerade nationella energi- och klimatplaner som meddelats enligt artikel 3.1 i förordning (EU) 2018/1999 och de uppdateringar av dessa som lämnats in enligt artikel 14 i denna (nationella energi- och klimatplaner).

2. Senast den 30 december 2024 och därefter varje år ska varje medlemsstat till kommissionen lämna in en rapport, som ska offentliggöras, utan att det påverkar kraven på skydd av konfidentiell information, och i vilken följande ska beskrivas:

a) En kartläggning av pågående projekt för avskiljning av koldioxid på dess territorium eller i samarbete med andra medlemsstater och en uppskattning av motsvarande behov av för injektions- och lagringskapacitet samt transport av koldioxid.

b) En kartläggning av pågående projekt för lagring och transport av koldioxid på dess territorium, däribland tillståndsstatusen enligt direktiv 2009/31/EG, förväntade datum för slutligt investeringsbeslut och idrifttagning.

c) De nationella stödåtgärder som har vidtagits eller kommer att vidtas för att främja de projekt som avses i leden a och b i denna punkt, samt åtgärder avseende gränsöverskridande transport av koldioxid.

([55]) Europaparlamentets och rådets direktiv 94/22/EG av den 30 maj 1994 om villkoren för beviljande och utnyttjande av tillstånd för prospektering efter samt undersökning och utvinning av kolväten (EGT L 164, 30.6.1994, s. 3).

d) Den nationella strategi och de nationella mål som kommer att fastställas och har fastställts för avskiljning av koldioxid senast 2030, i tillämpliga fall.

e) Bilateralt och regionalt samarbete som underlättar gränsöverskridande transport av koldioxid, inbegripet samarbetets inverkan på tillgången till säkra och icke-diskriminerande transportsätt för koldioxid för enheter som avskiljer koldioxid.

f) Pågående projekt för koldioxidtransport och en uppskattning av de nödvändiga framtida koldioxidtransportprojektens kapacitet att matcha motsvarande avskiljnings- och lagringskapacitet.

3. Om den rapport som avses i punkt 2 visar att det inte finns några pågående projekt för koldioxidlagring på en medlemsstats territorium ska medlemsstaten rapportera om planer för att underlätta avkarboniseringen av industrisektorer. Detta ska i tillämpliga fall inbegripa gränsöverskridande transport av koldioxid till lagringsplatser i andra medlemsstater samt projekt för användning av koldioxid.

Artikel 22

Infrastruktur för koldioxidtransport

1. För att underlätta uppnåendet av det mål som anges i artikel 20 ska unionen och dess medlemsstater, när så är lämpligt och i samarbete med relevanta företag, göra alla rimliga ansträngningar för att utveckla nödvändig infrastruktur för koldioxidtransport, inbegripet gränsöverskridande infrastruktur, samtidigt som hänsyn tas till de ekonomiska och miljömässiga fördelarna med närheten till avskiljnings- och lagringsplatser.

2. Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att möjliggöra tillträde till transportnät för koldioxid och lagringsplatser för geologisk lagring av producerad och avskild koldioxid i den mån det är ekonomiskt genomförbart eller när en potentiell kund är villig att betala, i enlighet med artikel 21 i direktiv 2009/31/EG.

3. Om koldioxid avskiljs och transporteras i en medlemsstat och transporteras och lagras i andra medlemsstater ska medlemsstaterna samordna de åtgärder som de vidtar enligt punkt 2. Kommissionen får underlätta sådan samordning genom att inrätta regionala grupper för CCS när det finns en gemensam begäran från de berörda medlemsstaterna.

Artikel 23

Bidrag från godkända olje- och gasproducenter

1. Varje enhet som innehar ett tillstånd enligt definitionen i artikel 1.3 i direktiv 94/22/EG ska omfattas av ett enskilt bidrag till det unionsövergripande målet för tillgänglig kapacitet för koldioxidinjektion som fastställs i artikel 20 i denna förordning. Dessa enskilda bidrag ska beräknas proportionellt på grundval av varje enhets andel i unionens produktion av råolja och naturgas från och med den 1 januari 2020 till 31 december 2023 och ska bestå av kapacitet för koldioxidinjektion på en lagringsplats som är tillåten i enlighet med direktiv 2009/31/EG och tillgänglig för marknaden senast 2030. Enheter med en produktion av råolja och naturgas som ligger under tröskelvärdet i enlighet med en delegerad akt enligt punkt 12 i den här artikeln ska undantas från denna beräkning och får inte omfattas av något bidrag.

2. Senast den 30 september 2024 ska medlemsstaterna till kommissionen identifiera och rapportera de enheter som avses i punkt 1 och deras volymer vad gäller produktion av råolja och naturgas från och med den 1 januari 2020 till den 31 december 2023.

3. Efter mottagande av de rapporter som lämnas in enligt artikel 21.2 ska kommissionen efter samråd med medlemsstaterna och berörda parter ange bidragen till unionens mål för kapacitet för koldioxidinjektion till 2030 från enheter som avses i punkt 1 i den här artikeln.

4. Senast den 30 juni 2025 ska de enheter som avses i punkt 1 till kommissionen lämna en plan med en detaljerad redogörelse av hur de avser att fullgöra sitt bidrag till unionens mål om kapacitet för koldioxidinjektion senast 2030. Dessa planer ska

a) bekräfta enhetens bidrag, uttryckt som målvolym av ny kapacitet för lagring och injektion av koldioxid som tagits i drift senast 2030,

b) ange medel och delmål för att uppnå målvolymen.

5. För att uppnå målvolymerna för tillgänglig injektionskapacitet får de enheter som avses i punkt 1

a) investera i, eller utveckla, projekt för koldioxidlagring, enskilt eller tillsammans med andra,

b) ingå avtal med andra enheter som avses i punkt 1,

c) ingå avtal med utomstående utvecklare av eller investerare i lagringsprojekt för att fullgöra sitt bidrag.

6. Senast den 30 juni 2026 och därefter varje år ska de enheter som avses i punkt 1 lämna in en rapport till kommissionen med en redogörelse av sina framsteg mot fullgörandet av bidraget. Kommissionen ska offentliggöra dessa rapporter.

7. Genom undantag från punkt 1 får en medlemsstat begära att kommissionen undantar de enheter som avses i den punkten från enskilda bidrag för den produktionsverksamhet som de har bedrivit på den medlemsstatens territorium mellan den 1 januari 2020 och den 31 december 2023, under förutsättning att följande villkor uppfylls:

a) Den totala årliga injektionskapaciteten vid alla lagringsplatser som drivs av en enhet som har fått lagringstillstånd i den mening som avses i direktiv 2009/31/EG och som har fattat ett slutligt beslut om investering på den medlemsstatens territorium överstiger summan av de enskilda bidragen från de enheter som avses i punkt 1 i denna artikel när det gäller relevant produktionsverksamhet och den årliga injektionskapaciteten för dessa lagringsplatser motsvarar den som anges i lagringstillstånden och i de slutliga investeringsbesluten och bidrar till det unionsövergripande mål för tillgänglig kapacitet för koldioxidinjektion som fastställs i artikel 20 i denna förordning.

b) Ansökan ska lämnas in före utgången av 2027.

8. Under förutsättning att de villkor som fastställs i punkt 7 är uppfyllda ska kommissionen anta ett beslut om att undanta de berörda enheterna från enskilda bidrag till den produktionsverksamhet som de har bedrivit på territoriet i den medlemsstat som lämnat in begäran.

9. Enheter som undantas enligt punkt 8 får ingå avtal i enlighet med punkt 5 b och c endast för eventuell injektionskapacitet som överstiger det enskilda bidrag från vilket de beviljats undantag och summan av enskilda bidrag som har undantagits.

10. Ett år efter beslutet om undantag och varje år därefter ska medlemsstaten lämna in en rapport till kommissionen med detaljerade uppgifter om de enligt punkt 8 undantagna enheternas framsteg mot att fullgöra sina bidrag till det unionsövergripande mål för tillgänglig kapacitet för koldioxidinjektion som fastställs i artikel 20. Kommissionen ska offentliggöra dessa rapporter.

11. Senast den 31 december 2028 ska kommissionen på grundval av de rapporter som avses i artikel 42.1 c och 42.8 bedöma förhållandet mellan efterfrågan på injektionskapacitet från projekt för avskiljning av koldioxid och den viktigaste infrastruktur som behövs för transport av koldioxid som pågår eller planeras tas i drift senast 2030 och summan av de enskilda bidragen från de enheter som avses i punkt 1 i den här artikeln i förhållande till produktionsverksamheten på en viss medlemsstats territorium. I händelse av betydande obalans får den berörda medlemsstaten i undantagsfall be kommissionen om ett undantag när det gäller det datum då de enskilda bidragen senast ska fullgöras.

12. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 44 med avseende på att komplettera denna förordning när det gäller följande:

a) Reglerna för identifiering av enheter som omfattas av ett bidrag enligt punkt 1, inbegripet det tröskelvärde under vilket enheter undantas från bidrag.

b) På vilka sätt avtal mellan enheter som avses i punkt 1 och investeringar i lagringskapacitet som innehas av tredje part beaktas så att de enskilda bidragen enligt punkt 5 b och c kan fullgöras.

c) Innehållet i de rapporter som avses i punkt 6.

d) De detaljerade villkor enligt vilka kommissionen får bevilja ett undantag eller en avvikelse för enheter enligt punkt 7, 8 eller 11.

13. Senast den 30 juni 2026 ska medlemsstaterna fastställa påföljder genom administrativa förfaranden, rättsliga förfaranden eller båda delarna, som är tillämpliga på överträdelser som begås av enheter som avses i punkt 1 med avseende på deras skyldigheter enligt punkt 3. Påföljderna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.

Artikel 24

Regelverk för marknaden för avskild koldioxid

1. Senast den 30 juni 2027 ska kommissionen göra en bedömning av hur marknaden för avskild koldioxid fungerar. Denna bedömning ska baseras på en tydlig metod, ta hänsyn till de årliga rapporter som avses i artikel 21.2 och särskilt avgöra huruvida

a) skyldigheterna i artikel 23.1 på ett verkningsfullt sätt främjar utvecklingen av marknaden för koldioxidlagring i unionen,

b) marknaden ger öppet, rättvist och icke-diskriminerande tillträde till, samt säkerhet inom, nätet för lagring och transport av koldioxid,

c) marknaden ger ett öppet, rättvist och icke-diskriminerande tillträde till avskiljning av koldioxid för användning eller lagring,

d) transportnätet för koldioxid och övrig infrastruktur i unionen är adekvat för att stödja målen för injektionskapacitet samt för behovet av avskiljning av koldioxid,

e) koldioxidmarknaden fungerar på ett sådant sätt att tillräcklig tillgång till injektionskapacitet för koldioxidutsläpp som är svåra att minska säkerställs.

2. På grundval av den bedömning som avses i punkt 1 får kommissionen föreslå en lagstiftningsakt för att reglera marknaden i syfte att åtgärda eventuella brister som konstaterats, särskilt när det gäller utsläpp som är svåra att minska.

KAPITEL IV

MARKNADSTILLTRÄDE

Artikel 25

Bidrag till hållbarhet och resiliens i offentliga upphandlingsförfaranden

1. För offentliga upphandlingsförfaranden som omfattas av direktiv 2014/23/EU, 2014/24/EU eller 2014/25/EU, där kontrakt har nettonollteknik som förtecknas i artikel 4.1 a–k i denna förordning som en del av sitt innehåll, eller när det gäller byggentreprenadkontrakt och byggkoncessioner som inbegriper denna teknik, ska upphandlande myndigheter och upphandlande enheter tillämpa obligatoriska minimikrav avseende miljömässig hållbarhet som fastställts i den genomförandeakt som avses i punkt 5 i den här artikeln.

2. Punkt 1 hindrar inte upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter från att använda ytterligare minimikrav eller tilldelningskriterier för miljömässig hållbarhet.

3. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 1 ska upphandlande myndigheter och upphandlande enheter tillämpa minst ett av följande villkor, krav eller kontraktsförpliktelser för de byggentreprenadkontrakt och byggkoncessioner som avses i punkt 1:

a) Ett särskilt villkor för sociala eller sysselsättningsrelaterade hänsyn i form av en klausul om fullgörande av kontrakt i den mening som avses i artikel 70 i direktiv 2014/24/EU och artikel 87 i direktiv 2014/25/EU och i de allmänna principerna i direktiv 2014/23/EU.

b) Ett krav på att visa överensstämmelse med tillämpliga cybersäkerhetskrav som föreskrivs i en förordning om cyberresiliens, inbegripet, när så är lämpligt och om möjligt, genom en relevant europeisk ordning för cybersäkerhetscertifiering.

c) En särskild kontraktsförpliktelse att fullgöra den del av kontraktet som rör nettonollteknik som förtecknas i artikel 4.1 a–k i tid, som kan ge upphov till en skyldighet att betala en lämplig avgift om denna skyldighet inte fullgörs, och som går utöver kraven i tillämplig nationell lagstiftning, om sådan lagstiftning finns.

4. De obligatoriska minimikrav som avses i punkt 1 ska i tillämpliga fall, och om så är lämpligt, utgöras av

a) tekniska specifikationer eller krav i den mening som avses i artikel 36 i direktiv 2014/23/EU, artikel 42 i direktiv 2014/24/EU och artikel 60 i direktiv 2014/25/EU, eller

b) klausuler om fullgörande av kontrakt i den mening som avses i artikel 70 i direktiv 2014/24/EU och artikel 87 i direktiv 2014/25/EU och i de allmänna principerna i direktiv 2014/23/EU.

5. Senast den 30 mars 2025 ska kommissionen anta en genomförandeakt som specificerar minimikrav på miljömässig hållbarhet för det offentliga upphandlingsförfarande som avses i punkt 1.

Vid utarbetandet av den genomförandeakten ska kommissionen beakta följande faktorer:

a) Marknadssituationen på unionsnivå för den relevanta tekniken.

b) Bestämmelser om miljömässig hållbarhet i andra unionsrättsakter och icke-lagstiftningsakter som är tillämpliga på offentliga upphandlingsförfaranden som omfattas av den skyldighet som anges i punkt 1.

c) Unionens internationella åtaganden, inbegripet WTO-avtalet och andra internationella avtal som unionen är bunden av.

Denna genomförandeakt ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 45.2.

6. En medlemsstat får inte diskriminera eller utan grund behandla en leverantör eller nettonollprodukter från en annan medlemsstat annorlunda.

7. Anbudets bidrag till resiliensen ska beaktas vid offentliga upphandlingsförfaranden som omfattas av direktiv 2014/23/EU, 2014/24/EU eller 2014/25/EU om sådana kontrakt har nettonollteknik som förtecknas i artikel 4.1 a–k i denna förordning som en del av sitt innehåll, eller när det gäller byggentreprenadkontrakt och byggkoncessioner som avses i punkt 1 som inbegriper denna teknik, samt när det gäller kontrakt som tilldelas på grundval av ett ramavtal där det uppskattade värdet av dessa avtal är lika med eller högre än de värden som anges i artikel 8 i direktiv 2014/23/EU, artikel 4 i direktiv 2014/24/EU och artikel 15 i direktiv 2014/25/EU, i enlighet med denna punkt.

Om kommissionen, vid tidpunkten för anbudsinfordran för ett offentligt upphandlingsförfarande som avses i punkt 1 i denna artikel eller för inledandet av ett sådant förfarande, i enlighet med artikel 29.2 har fastställt att andelen av en specifik nettonollteknik eller dess huvudsakliga särskilda komponenter med ursprung i ett tredjeland står för mer än 50 % av försörjningen av den specifika nettonolltekniken eller dess huvudsakliga särskilda komponenter inom unionen, eller om kommissionen i enlighet med artikel 29.2 har fastställt att andelen av försörjningen inom unionen av en specifik nettonollteknik eller dess huvudsakliga särskilda komponenter med ursprung i ett tredjeland har ökat med i genomsnitt minst tio procentenheter under två på varandra följande år och uppgår till minst 40 % av försörjningen inom unionen, ska upphandlande myndigheter och upphandlande enheter inkludera följande villkor för de offentliga upphandlingsförfaranden som avses i punkt 1 i den här artikeln:

a) Att under kontraktets löptid inte mer än 50 % av värdet av den specifika nettonollteknik som avses i denna punkt får levereras från varje enskilt tredjeland enligt vad som fastställs av kommissionen.

b) Att under kontraktets löptid högst 50 % av värdet av de huvudsakliga särskilda komponenterna i den specifika nettonollteknik som avses i denna punkt levereras eller tillhandahålls direkt av den utvalda anbudsgivaren eller av en underleverantör från varje enskilt tredjeland enligt vad som fastställts av kommissionen.

c) Att tillräckliga bevis avseende led a eller b ska lämnas till upphandlande myndigheter och upphandlande enheter, på deras begäran, senast när kontraktet har fullgjorts.

d) Att en proportionell avgift ska betalas, om de villkor som anges i led a eller b inte iakttas, på minst 10 % av värdet av den specifika nettonolltekniken i det kontrakt som avses i denna punkt.

8. För kontrakt som omfattas av unionens tillägg I till WTO-avtalet och av andra relevanta internationella avtal som unionen är bunden av får upphandlande myndigheter och upphandlande enheter inte tillämpa kraven i punkt 7, om den specifika nettonolltekniken eller dess huvudsakliga särskilda komponenter har sitt ursprung i försörjningskällor som har undertecknat de avtalen.

9. Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter får undantagsvis besluta att inte tillämpa punkterna 1–4 om

a) den nettonollteknik som krävs endast kan tillhandahållas av en specifik ekonomisk aktör och det inte finns något rimligt alternativ eller substitut och om avsaknaden av konkurrens inte beror på en artificiell begränsning av parametrarna i det offentliga upphandlingsförfarandet,

b) inga lämpliga anbud eller lämpliga anbudsansökningar har lämnats in som svar på ett liknande tidigare offentligt upphandlingsförfarande som inletts av samma upphandlande myndighet eller upphandlande enhet under de två åren omedelbart innan det planerade nya upphandlingsförfarandet inleddes,

c) tillämpningen av dem tvingar den upphandlande myndigheten eller den upphandlande enheten att förvärva utrustning som medför oproportionerliga kostnader eller som skulle leda till teknisk inkompatibilitet vid drift och underhåll.

10. Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter får anta att uppskattade kostnadsskillnader över 20 %, baserat på objektiva och transparenta data, är oproportionerliga.

11. Om beaktandet av bidraget till resiliens enligt punkt 7 i denna artikel har lett till en situation där inga lämpliga anbud eller lämpliga anbudsansökningar har lämnats som svar på ett offentligt upphandlingsförfarande får de upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna undantagsvis

a) besluta att använda det förhandlade förfarandet utan föregående meddelande om upphandling enligt artikel 32.2 a i direktiv 2014/24/EU, artikel 50 a i direktiv 2014/25/EU eller artikel 31.5 i direktiv 2014/23/EU, eller

b) besluta att inte tillämpa punkt 7 i denna artikel vid ett specifikt senare offentlig upphandlingsförfarande som syftar till att tillgodose samma behov som dem som ledde till att det inledande förfarande som avses i denna punkt inleddes.

12. Denna artikel påverkar inte

a) möjligheten att använda ytterligare kriterier som inte rör pris,

b) möjligheten att utesluta onormalt låga anbud enligt artikel 69 i direktiv 2014/24/EU och artikel 84 i direktiv 2014/25/EU,

c) artiklarna 107 och 108 i EUF-fördraget när det gäller icke-konkurrensutsatta offentliga upphandlingsförfaranden.

Artikel 26

Auktioner för att bygga ut förnybara energikällor

1. För den teknik som förtecknas i artikel 4.1 a–j och som är teknik för förnybar energi ska medlemsstaterna, när de utformar auktioner för utbyggnad av energi från förnybara energikällor, inkludera

a) kriterier för förhandsurval avseende

i) ansvarsfullt företagande,

ii) cybersäkerhet och datasäkerhetkriterier, och

iii) förmåga att genomföra projektet fullt ut och i tid,

b) andra kriterier för förhandsurval eller tilldelningskriterier för att bedöma auktionens bidrag till hållbarhet och resiliens som avses i punkt 2.

Denna punkt påverkar inte tillämpningen av artikel 4 i direktiv (EU) 2018/2001 och artiklarna 107 och 108 i EUF-fördraget, och inte heller unionens internationella skyldigheter.

2. Auktionernas bidrag till hållbarhet och resiliens ska baseras på de kriterier som anges i denna punkt. Dessa kriterier ska vara objektiva, transparenta och icke-diskriminerande.

Auktioner ska bidra till resiliens, med beaktande av andelen nettonollteknik eller dess huvudsakliga särskilda komponenter som har sitt ursprung i ett tredjeland som står för mer än 50 % av försörjningen av denna specifika nettonollteknik eller dess huvudsakliga särskilda komponenter inom unionen.

Vid tillämpningen av andra stycket i denna punkt ska ursprungslandet fastställas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 ([56]).

Auktioner ska också bidra till åtminstone ett av följande:

a) Miljömässig hållbarhet som går utöver minimikraven i tillämplig lag.

b) Innovation genom tillhandahållande av helt nya lösningar eller förbättring av jämförbara spetsteknologilösningar.

c) Integreringen av energisystemet.

Denna punkt förhindrar inte att medlemsstaterna använder ytterligare kriterier som inte rör pris utöver dem som förtecknas i denna punkt.

3. Senast den 30 mars 2025 ska kommissionen anta en genomförandeakt som ytterligare specificerar de kriterier för förhandsurval och tilldelningskriterier som avses i punkt 1.

Denna genomförandeakt ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 45.2.

4. Medlemsstaterna ska, när kriterierna för att bedöma auktionens bidrag till hållbarhet och resiliens tillämpas som tilldelningskriterier, ge vart och ett av kriterierna en lägsta viktning på 5 % och en sammanlagd viktning på mellan 15 % och 30 % av tilldelningskriterierna. Detta påverkar inte möjligheten att ge en högre viktning för kriterierna i punkt 2 fjärde stycket i enlighet med varje gräns för kriterier som inte rör pris som fastställs enligt reglerna om statligt stöd.

5. Medlemsstaterna är inte skyldiga att tillämpa överväganden som rör de kriterier för förhandsurval och tilldelning som fastställs i punkt 1, om dessa kriterier genom att tillämpas skulle medföra oproportionerliga kostnader. Medlemsstaterna får anta att uppskattade kostnadsskillnader över 15 % per auktion, baserat på objektiva och verifierbara data, är oproportionerliga.

6. Medlemsstaterna ska, när så är lämpligt, vidta åtgärder för att maximera genomförandegraden för projekt genom lämpliga incitament, till exempel genom att tillämpa prisindexering. Medlemsstaterna får bedöma effekterna av negativa anbud på utbyggnadens hastighet och omfattning.

7. Punkterna 1–4 ska tillämpas på minst 30 % av den volym som auktioneras per år per medlemsstat eller alternativt på minst 6 gigawatt per år per medlemsstat.

8. Senast den 31 december 2027 och därefter vartannat år ska kommissionen göra en heltäckande bedömning av tillämpningen av resiliens- och hållbarhetskriterierna för auktioner för utbyggnad av energi från förnybara energikällor och deras inverkan på den påskyndade utbyggnaden av teknik för förnybar energi. Kommissionen ska särskilt bedöma hur resiliens- och hållbarhetskriterierna påverkar

a) utvecklingen av unionens årliga tillverkning av teknik för förnybar energi,

([56]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 av den 9 oktober 2013 om fastställande av en tullkodex för unionen (EUT L 269, 10.10.2013, s. 1).

b) utbyggnaden av energi från förnybara energikällor, inbegripet deras ekonomiska inverkan och inverkan på utbyggnadstakten, samtidigt som hänsyn tas till genomförbarheten, inbegripet den administrativa bördan, och systemets tydlighet för projektutvecklare och nationella förvaltningar, på grundval av tillgängliga uppgifter.

Som en del av denna bedömning ska kommissionen samråda med experter från medlemsstaterna inom området auktionering.

9. Om den bedömning som avses i punkt 8 är positiv, särskilt om tillämpningen av resiliens- och hållbarhetskriterierna inte avsevärt har hindrat utbyggnaden av energi från förnybara energikällor, ska kommissionen, när så är lämpligt, lägga fram ett förslag om ändring av punkt 7 för att fastställa de andelar av den volym som auktioneras per år per medlemsstat eller den absoluta volym på vilken punkterna 1–5 är tillämpliga, särskilt i syfte att öka dessa volymer, och för att anpassa tröskelvärdet för de uppskattade kostnadsskillnader som avses i punkt 5.

10. Vid tillämpning av beräkningen av de volymer som auktioneras per år per medlemsstat får auktioner för anläggningar med en maximal projektstorlek på 10 MW uteslutas. Vid auktioner för en viss teknik på vilken punkterna 1–5 är tillämplig och som därefter har haft ett otillräckligt antal anbud får den andelen av auktionsvolymen som har haft ett otillräckligt antal anbud undantas från tillämpningen av punkterna 1–5.

11. För att underlätta genomförandet för alla medlemsstater, särskilt för dem med låga volymer av auktioner, får medlemsstater som inte har inlett fler än två auktioner per år under de föregående två åren beräkna den andel auktioner på vilka punkterna 1–5 är tillämpliga under den tvåårsperioden.

Artikel 27

Förkommersiell upphandling och offentlig upphandling av innovativa lösningar

1. Medlemsstaterna ska sträva efter att, när så är lämpligt, använda förkommersiell upphandling och offentlig upphandling av innovativa lösningar för att stimulera innovation inom nettonollteknik och skapandet av ny tillverkningskapacitet för nettonollteknik i unionen. Både förkommersiell upphandling och offentlig upphandling av innovativa lösningar får kompletteras med finansiering på unionsnivå inom ramen för befintliga unionsprogram för gemensam förkommersiell upphandling eller offentlig upphandling i medlemsstaterna.

2. Plattformen ska utarbeta rekommendationer om utformningen av förkommersiell upphandling eller offentlig upphandling av innovativa lösningar.

Artikel 28

Andra former av offentliga insatser

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i EUF-fördraget och artikel 4 i direktiv (EU) 2018/2001 och i linje med unionens internationella åtaganden ska medlemsstaterna, regionala eller lokala myndigheter, offentligrättsliga organ eller sammanslutningar av en eller flera sådana myndigheter eller ett eller flera sådana organ, när de beslutar att inrätta nya system eller att uppdatera befintliga system som omfattar förmåner till hushåll, företag eller konsumenter som uppmuntrar inköp av slutprodukter med nettonollteknik, utforma systemen på ett sådant sätt att de främjar stödmottagarnas inköp av slutprodukter med nettonollteknik som ger ett högt bidrag till hållbarhet och resiliens som avses i punkt 4 i den här artikeln, genom att ge ytterligare proportionell ekonomisk ersättning eller genom att villkora systemets stödberättigande på grundval av kriterierna i punkt 4 i den här artikeln och samtidigt överväga systemens tillgänglighet för medborgare som lever i energifattigdom.

2. Den ytterligare ekonomiska ersättning som myndigheterna beviljar i enlighet med punkt 1 i denna artikel, som beror på tillämpningen av kriterierna i punkt 4, i inledningen av första stycket, led b och c i denna artikel, får inte överskrida 5 % av de kostnader som konsumenten betalar för slutprodukten med nettonollteknik, med undantag för system som riktar sig till medborgare som lever i energifattigdom enligt definitionen i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/955 ([57]), för vilka gränsen ska vara 15 %.

([57]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/955 av den 10 maj 2023 om inrättande av en social klimatfond och om ändring av förordning (EU) 2021/1060 (EUT L 130, 16.5.2023, s. 1).

3. När myndigheten utformar och genomför ett system enligt punkt 1 ska den bedöma bidraget till resiliens och hållbarhet för de slutprodukter med nettonollteknik som är tillgängliga på marknaden på grundval av ett öppet, icke-diskriminerande och transparent förfarande. Det ska när som helst vara möjligt att ansöka om att en slutprodukt med nettonollteknik ska omfattas av systemet. Myndigheten ska fastställa en tröskel för slutprodukter med nettonollteknik som ska vara berättigade till ytterligare ekonomisk ersättning inom ramen för stödsystemet.

4. Bidraget till resiliens och hållbarhet från andra former av offentliga insatser ska baseras på deras bidrag till resiliens, med beaktande av andelen nettonollteknik eller dess huvudsakliga särskilda komponenter som har sitt ursprung i ett tredjeland som står för mer än 50 % av försörjningen av den specifika nettonolltekniken inom unionen, och minst ett av följande:

a) Miljömässig hållbarhet som går utöver minimikraven i tillämplig rätt.

b) Bidrag till innovation genom tillhandahållande av helt nya lösningar eller förbättring av jämförbara spetsteknologilösningar.

c) Bidrag till integreringen av energisystemet.

De kriterier som avses i första stycket ska vara objektiva, transparenta och icke-diskriminerande.

Detta förhindrar inte att medlemsstaterna använder ytterligare kriterier som inte rör pris utöver dem som förtecknas i första punkten.

Vid tillämpningen av det bidrag till resiliens som avses i inledningen av första stycket i denna punkt ska ursprungslandet fastställas i enlighet med förordning (EU) nr 952/2013.

5. Medlemsstaterna ska på en fritt tillgänglig webbplats offentliggöra all information om system enligt punkt 1 för varje relevant slutprodukt med nettonollteknik.

Artikel 29

Samordning av initiativ för marknadstillträde

1. Kommissionen ska i relevanta fall ge vägledning om tillämpningen av kriterierna för att bedöma bidraget till resiliens och hållbarhet från produkter med nettonollteknik som omfattas av de former av offentliga insatser som avses i artiklarna 25, 26 och 28.

2. För bedömningen av bidraget till resiliens ska kommissionen anta en genomförandeakt som föreskriver en förteckning över var och en av slutprodukterna med nettonollteknik och deras huvudsakliga särskilda komponenter. Denna genomförandeakt ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 45.2.

På grundval av den genomförandeakt som avses i första stycket ska kommissionen tillhandahålla uppdaterad information om andelen av unionens försörjning med ursprung i olika tredjeländer under det senaste år för vilka data finns tillgängliga för varje slag av nettonollteknik och deras huvudsakliga särskilda komponenter. Ursprungslandet ska fastställas i enlighet med förordning (EU) nr 952/2013.

3. På plattformen ska de åtgärder som medlemsstaterna vidtar för att genomföra artiklarna 25–28 diskuteras och bästa praxis utbytas, bland annat när det gäller den praktiska användningen av kriterierna för bidragen till hållbarhet och resiliens i offentliga upphandlingsförfaranden, eller system som uppmuntrar till inköp av slutprodukter med nettonollteknik.

KAPITEL V

UTVECKLING AV FÄRDIGHETER FÖR ATT SKAPA ARBETSTILLFÄLLEN AV GOD KVALITET

Artikel 30

Europeiska nettonollindustriakademier

1. På grundval av en bedömning från kommissionen, med hjälp av befintliga uppgifter och rapporter, av kompetensbristen i nettonollteknikindustrier som är avgörande för den industriella omvandlingen och avkarboniseringen, och med fullständig respekt för medlemsstaternas behörighet på utbildningsområdet, ska kommissionen, inbegripet genom såddfinansiering, stödja lanseringen av europeiska nettonollindustriakademier (*akademier*), som organisationer, konsortier eller projekt tillhörande berörda parter, som har följande mål:

a) Utveckling av utbildningsprogram och utbildningsinnehåll samt utbildningsmaterial som medlemsstater och utbildningsanordnare frivilligt kan använda på sina territorier, exempelvis om utveckling, produktion, installation, idrifttagning, drift, underhåll, reparation, ekodesign, återanvändning och återvinning av nettonollteknik, samt om råmaterial liksom om relevanta aspekter som rör hälsa och säkerhet på arbetsplatsen och om övergripande kompetenser. Detta ska återspegla bedömningen av kompetensbrist samt stödja kapaciteten hos offentliga myndigheter, i synnerhet hos dem som är behöriga att utfärda tillstånd och godkännanden enligt kapitel II och de upphandlande myndigheter och upphandlande enheter som avses i kapitel IV i denna förordning.

b) Främjande av frivillig användning av utbildningsprogram, utbildningsinnehåll och utbildningsmaterial bland utbildningsanordnare i medlemsstaterna.

c) Erbjudande om stöd till utbildningsanordnare som använder de utbildningsprogram, det utbildningsinnehåll och de utbildningsmaterial som akademierna tar fram för att bibehålla kvaliteten på den utbildning som erbjuds, och för att utveckla mekanismer som ska säkerställa kvaliteten på den utbildning som erbjuds.

d) Utveckling av intyg, om så är lämpligt inbegripet mikromeriter, som medlemsstater och utbildningsanordnare frivilligt kan använda på sina territorier, i syfte att underlätta identifiering av färdigheter och, om lämpligt, erkännande av kvalifikationer för att förbättra möjligheterna för överförbarhet mellan arbetstillfällen och branscher och underlätta arbetskraftens gränsöverskridande rörlighet och att främja matchning med relevanta arbetstillfällen av hög kvalitet genom verktyg som det europeiska nätverket för arbetsförmedlingar (Eures) och Euraxess samt säkerställa synlighet för att ett utbildningsprogram eller utbildningsinnehåll har utvecklats av en akademi.

2. Akademierna ska involvera relevanta aktörer, såsom nettonollteknikindustri, utbildningsanordnare och arbetsmarknadsparter från en rad medlemsstater. Akademierna ska utarbeta handlingsplaner med bland annat delmål, mål för bland annat antalet studerande som ska baseras på en bedömning av kompetensbrist, samt en finansieringsplan som syftar till att uppnå finansiell hållbarhet. I dessa handlingsplaner ska i förekommande fall särskild uppmärksamhet ägnas åt regioner som genomgår industriell omvandling eller som har hög arbetslöshet.

3. Akademierna ska ta fram innehåll med balans mellan könen, bidra till att motverka könsstereotyper och främja lika tillgång till utbildningsinnehåll för alla, och ägna särskild uppmärksamhet åt behovet av att få in fler kvinnor och unga på arbetsmarknaden, särskilt de som varken arbetar eller studerar, liksom äldre, arbetstagare inom yrken som riskerar att försvinna eller vars innehåll och uppgifter radikalt förändras av ny teknik, och personer som arbetar i övergångsregioner samt personer med funktionsnedsättning. Akademierna ska främja mångfald och inkludering av personer med funktionsnedsättning, migranter och människor i utsatta situationer.

4. Utan att det påverkar budgetmyndighetens respektive befogenheter ska finansiella medel vid behov ställas till förfogande på unionsnivå för att stödja lanseringen av akademierna med såddfinansiering som avses i punkt 1. Dessutom ska medlemsstaterna uppmanas att använda relevanta unionsmedel såsom ESF+ för att stödja spridningen av det utbildningsinnehåll som utvecklats av akademierna.

Artikel 31

Reglerade yrken inom nettonollteknikindustrin och erkännande av yrkeskvalifikationer

1. Senast nio månader efter det att en akademi har färdigställt utbildningsinnehållet och utbildningsmaterialen och därefter vartannat år ska medlemsstaterna eftersträva att fastställa huruvida de utbildningsprogram som utvecklats av akademin är likvärdiga med de särskilda kvalifikationer som krävs av värdmedlemsstaten för att få tillträde till reglerad verksamhet inom ett yrke som är av särskilt intresse för nettonollteknikindustrin i den medlemsstaten. Medlemsstaterna ska säkerställa att resultaten av bedömningarna offentliggörs och är lättillgängliga online. Om utbildningsprogrammen inte anses vara likvärdiga med de kvalifikationer som krävs av värdmedlemsstaten för att få tillträde till reglerad verksamhet, eller om en medlemsstat inte har eftersträvat att fastställa likvärdighet, ska den medlemsstaten informera plattformen och lämna relevant information om

a) skälen till att förfarandet för fastställande inte har slutförts, eller

b) skillnaderna mellan de utbildningsprogram som utvecklats av akademierna och de särskilda kvalifikationer som krävs av den värdmedlemsstaten, och om hur likvärdighet ska uppnås.

2. Om en medlemsstat konstaterar att de utbildningsprogram som utvecklats av en akademi är likvärdiga med de särskilda kvalifikationer som krävs av värdmedlemsstaten för att få tillträde till reglerad verksamhet ska den underlätta erkännandet av intyg som utfärdats av utbildningsanordnare på grundval av de utbildningsprogram som utvecklats av akademin, enligt avdelning III kapitel I i direktiv 2005/36/EG, om en innehavare av ett sådant intyg begär tillträde till ett reglerat yrke i den mening som avses i artikel 3.1 a i direktiv 2005/36/EG, och som är av särskild betydelse för nettonollteknikindustrin, genom att behandla intyget som ett tillräckligt belägg för formella kvalifikationer i enlighet med artikel 11 i direktiv 2005/36/EG.

3. Om tillträdet till ett yrke som är av särskild betydelse för nettonollteknikindustrin är reglerat i den mening som avses i artikel 3.1 a i direktiv 2005/36/EG ska medlemsstaterna sträva efter att utveckla en gemensam uppsättning minimikunskaper, färdigheter och kompetenser som är nödvändiga för utövandet av detta specifika yrke, i syfte att inrätta gemensamma utbildningsramar enligt artikel 49a.1 i direktiv 2005/36/EG, och därigenom möjliggöra automatiskt erkännande av kvalifikationer. Plattformen får också lägga fram förslag till gemensamma utbildningsramar i enlighet med artikel 49a.3 i direktiv 2005/36/EG.

Artikel 32

Plattformen för ett nettonoll-Europa och färdigheter

Plattformen ska stödja och komplettera medlemsstaternas åtgärder för användningen av färdigheter inom nettonollteknik, samtidigt som deras kompetens respekteras, genom att ge råd och bistå kommissionen och medlemsstaterna, inbegripet de behöriga myndigheter, upphandlande myndigheter och upphandlande enheter som avses i kapitlen II och IV, genom att

a) bedöma, kontinuerligt övervaka och förutse efterfrågan på och utbudet av arbetskraft med sådana färdigheter som behövs inom nettonollteknik samt tillgången till och utnyttjandet av motsvarande utbildningsmöjligheter, i syfte att tillhandahålla information för verksamheten vid akademierna, beroende på vad som är lämpligt,

b) övervaka akademiernas verksamhet, på grundval av data och information om hur många människor som har dragit nytta av de utbildningsprogram som utvecklats av akademierna, inbegripet uppdelade data efter industrisektorer, kön, ålder och utbildnings- och kvalifikationsnivåer, främja synergier med initiativ och projekt om färdigheter på unionsnivå och nationell nivå samt stärka och utöka god praxis, bland annat för att locka till sig en diversifierad arbetskraft och sköta den allmänna tillsynen,

c) analysera de bakomliggande orsakerna till arbetskrafts- och kompetensbrist, inbegripet dem som rör kvaliteten på jobberbjudandet, och därmed bedöma om det behövs ytterligare åtgärder för att locka fler arbetstagare på alla kvalifikationsnivåer i vissa branscher,

d) bidra till att engagera berörda parter, däribland näringslivet, företag, inbegripet små och medelstora företag, arbetsmarknadens parter och utbildningsanordnare, såsom universitet, för att främja, och i enlighet med nationell praxis deras eventuella deltagande i, införandet av utbildningsprogram som utvecklats av akademierna,

e) bidra till att införa utbildningsintyg som utvecklats av akademierna i medlemsstaterna i syfte att främja identifiering av kompetens och, i relevanta fall, erkännande av kvalifikationer och matchning av kompetens och arbetstillfällen, bland annat genom att främja giltigheten och godtagandet av intyg på hela unionens arbetsmarknad,

f) övervaka nyttjandet och erkännandet av utbildningsintyg och bidra till att tillhandahålla lösningar om problem med icke-erkännande upptäcks,

g) i lämpliga fall underlätta utvecklingen av europeiska yrkesprofiler som medlemsstaterna frivilligt ska kunna använda och som omfattar en gemensam uppsättning kunskaper, färdigheter och kompetenser för viktiga yrken inom nettonollteknik, bland annat med utgångspunkt i de utbildningsprogram som utvecklats av de akademierna och, när så är lämpligt, med användning av terminologin i den europeiska klassificeringen av färdigheter, kvalifikationer och yrken (Esco) för att underlätta transparens och mobilitet mellan arbeten och över gränserna på den inre marknaden,

h) främja karriärmöjligheter och arbetsvillkor av hög kvalitet, inbegripet tillräckliga löner, för arbeten i nettonollteknikindustrin, integrering på arbetsmarknaden av fler kvinnor och unga, särskilt de som varken arbetar eller studerar, äldre, arbetstagare inom yrken som riskerar att försvinna eller vars innehåll och uppgifter radikalt förändras av ny teknik, personer som arbetar i övergångsregioner och personer med funktionsnedsättning, samt locka kvalificerad arbetskraft från tredjeländer genom instrument såsom EU-blåkortet, i enlighet med nationella befogenheter och nationell rätt och praxis, och därigenom uppnå en mer diversifierad arbetskraft,

i) uppmuntra och stödja arbetskraftens rörlighet i hela unionen och främja Eures offentliggörande av lediga tjänster med anknytning till nettonollteknik, i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/589 ([58]),

j) underlätta närmare samordning och utbyte av bästa praxis och know-how mellan medlemsstaterna och inom den privata sektorn för att öka tillgången till färdigheter inom nettonollteknik, bland annat genom att bidra till unionens och medlemsstaternas politik för att locka till sig nya talanger från tredjeländer och från alla utbildningsnivåer, i enlighet med nationella befogenheter och nationell rätt och praxis samt i samordning med redan befintliga strukturer för europeiskt utbildningssamarbete,

k) söka synergier med befintliga utbildningsprogram, bland annat i syfte att matcha akademiernas utbildningsprogram med unionsindustrins behov.

KAPITEL VI

INNOVATION

Artikel 33

Regulatoriska sandlådor för nettonollteknik

1. Senast den 30 mars 2025 ska medlemsstaterna, när de inrättar regulatoriska sandlådor för nettonollteknik, inrätta eller utse en eller flera kontaktpunkter. En enda kontaktpunkt ska ansvara för varje begäran om inrättande av en regulatorisk sandlåda för nettonollteknik enligt denna artikel.

2. Medlemsstaterna får tillsammans med lokala och regionala myndigheter och andra medlemsstater, om lämpligt, på eget initiativ inrätta regulatoriska sandlådor för nettonollteknik. Medlemsstaterna ska inrätta regulatoriska sandlådor för nettonollteknik i nära samarbete med industrin och forskningsinstitut, och i relevanta fall arbetsmarknadens parter och det civila samhället, i enlighet med punkt 1 på begäran av varje företag, organisation eller konsortium som utvecklar innovativ nettonollteknik som uppfyller de berättigande- och urvalskriterier som föreskrivs i punkt 3 andra stycket a och som har valts ut av de behöriga myndigheterna enligt det urvalsförfarande som avses i punkt 3 andra stycket b.

([58]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/589 av den 13 april 2016 om ett europeiskt nätverk för arbetsförmedlingar (Eures), om arbetstagares tillgång till rörlighetstjänster och om ytterligare integration av arbetsmarknaderna samt om ändring av förordningarna (EU) nr 492/2011 och (EU) nr 1296/2013 (EUT L 107, 22.4.2016, s. 1).

3. Arrangemangen och villkoren för inrättande och drift av regulatoriska sandlådor för nettonollteknik enligt punkt 2 ska antas genom genomförandeakter. Dessa arrangemang och villkor ska stödja de behöriga myndigheternas flexibilitet när det gäller att prioritera mellan och godkänna ansökningar om regulatoriska sandlådor för nettonollteknik. De ska främja innovation och regulatoriskt lärande och särskilt beakta de deltagande små och medelstora företagens och uppstartsföretagens särskilda omständigheter och kapacitet.

Dessa genomförandeakter ska innehålla gemensamma huvudprinciper i följande frågor:

a) Berättigandekriterier och urvalsförfarande för deltagande i regulatoriska sandlådor för nettonollteknik.

b) Förfarande för ansökan till, deltagande i, övervakning av, utträde ur och avslutande av regulatoriska sandlådor för nettonollteknik.

c) De villkor som gäller för deltagarna.

Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 45.2.

4. Deltagandet i de regulatoriska sandlådorna för nettonollteknik påverkar inte tillsynsbefogenheterna och de korrigerande befogenheterna för de myndigheter som utövar tillsyn över den regulatoriska sandlådan för nettonollteknik. Testning, utveckling och validering av innovativ nettonollteknik eller annan innovativ teknik ska ske med tillsyn och stöd av de behöriga myndigheterna. De behöriga myndigheterna ska utöva sina tillsynsbefogenheter på ett flexibelt sätt inom ramen för relevant rätt, anpassa befintlig regleringspraxis och använda sitt utrymme för skönsmässig bedömning när de genomför och verkställer rättsliga bestämmelser avseende ett specifikt projekt för en regulatorisk sandlåda för nettonollteknik, i syfte att undanröja hinder, minska regelbördan, minska rättslig osäkerhet och stödja innovativ nettonollteknik eller annan innovativ teknik.

5. För att uppnå syftet med denna artikel ska de behöriga myndigheterna överväga att bevilja avvikelser eller undantag genom nationell rätt i den utsträckning som tillåts enligt relevant unionsrätt. De behöriga myndigheterna ska säkerställa att planen för den regulatoriska sandlådan för nettonollteknik iakttar kraven i unionsrätten och de viktigaste målen och grundläggande kraven i nationell rätt. De behöriga myndigheterna ska säkerställa att varje betydande risk för hälsa, säkerhet eller miljö som identifierats under utvecklingen och testningen av innovativ nettonollteknik eller annan innovativ teknik offentliggörs och leder till att utvecklings- och testprocessen omedelbart avbryts till dess att en sådan risk minskas. Om behöriga myndigheter anser att det föreslagna projektet medför exceptionella risker för arbetstagares hälsa och säkerhet, befolkningen i allmänhet eller för miljön, i synnerhet om det handlar om testning, utveckling eller validering av särskilt giftiga ämnen, ska de endast godkänna planen för den regulatoriska sandlådan för nettonollteknik när de har försäkrat sig om att tillräckliga skyddsåtgärder, som står i proportion till den exceptionella risk som identifierats, har vidtagits.

6. Deltagare i den regulatoriska sandlådan för nettonollteknik ska förbli ansvariga enligt tillämplig unionsrätt och medlemsstaternas tillämpliga rätt om ansvarsskyldighet för materiell skada som åsamkas tredje part till följd av den testning som äger rum i den regulatoriska sandlådan för nettonollteknik.

7. Varaktigheten för den regulatoriska sandlådan för nettonollteknik får förlängas genom samma förfarande efter överenskommelse med den nationella behöriga myndigheten.

8. De regulatoriska sandlådorna för nettonollteknik ska utformas och genomföras på ett sådant sätt att de, i förekommande fall, underlättar gränsöverskridande samarbete mellan de nationella behöriga myndigheterna. Medlemsstater som har inrättat regulatoriska sandlådor för nettonollteknik ska samordna sin verksamhet och samarbeta inom ramen för plattformen i syfte att utbyta relevant information med andra medlemsstater. Plattformen kan bjuda in företag som har deltagit i en regulatorisk sandlåda för nettonollteknik att dela med sig av sina erfarenheter av processen. Kommissionen ska, på grundval av information som medlemsstaterna tillhandahåller och de diskussioner som hålls inom plattformen, regelbundet rapportera om resultaten av genomförandet av regulatoriska sandlådor för nettonollteknik, däribland god praxis, tillvaratagna erfarenheter och rekommendationer om deras inrättande och, vid behov, tillämpningen inom den regulatoriska sandlådan för nettonollteknik av denna förordning och annan unionsrätt på ett sätt som är anpassat för den regulatoriska sandlådan för nettonollteknik.

Artikel 34

Åtgärder för små och medelstora företag och uppstartsföretag

1. Medlemsstaterna ska göra följande:

a) De ska ge små och medelstora företag och uppstartsföretag prioriterad tillgång till de regulatoriska sandlådorna för nettonollteknik i den mån de uppfyller berättigandevillkoren i artikel 33.

b) De ska arrangera informationskampanjer om små och medelstora företags och uppstartsföretags deltagande i regulatoriska sandlådor för nettonollteknik.

c) De ska vid behov inrätta en särskild kanal för kommunikation med små och medelstora företag och uppstartsföretag för att ge vägledning och svara på frågor om genomförandet av artikel 33.

2. Medlemsstaterna ska ta hänsyn till små och medelstora företags och uppstartsföretags särskilda intressen och behov, och tillhandahålla lämpligt administrativt stöd för att delta i de regulatoriska sandlådorna för nettonollteknik. Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i EUF-fördraget ska medlemsstaterna informera små och medelstora företag och uppstartsföretag om tillgängligt ekonomiskt stöd för deras verksamhet i regulatoriska sandlådor för nettonollteknik.

Artikel 35

Inrättande av styrgruppen för den strategiska planen för energiteknik

1. Härmed inrättas styrgruppen för den strategiska planen för energiteknik (SET-planens styrgrupp).

2. SET-planens styrgrupp ska utföra de uppgifter som anges i denna förordning.

Artikel 36

SET-planens styrgrupps uppgifter

1. SET-planens styrgrupp ska ge vägledning och inriktning till den strategiska planen för energiteknik.

2. Kommissionen och medlemsstaterna ska arbeta och samordna inom SET-planens styrgrupp för att stödja utvecklingen av ren, effektiv och kostnadsmässigt konkurrenskraftig energiteknik genom samordning och samarbete inom forskning och innovation avseende ren energi och, i förekommande fall, tillsammans med tredjeländer efter inbjudan.

3. SET-planens styrgrupp ska ge råd till och bistå kommissionen vid inrättandet av initiativ som rör de uppgifter som avses i punkterna 1 och 2.

Artikel 37

SET-planens styrgrupps struktur och verksamhet

1. SET-planens styrgrupp ska bestå av medlemsstaterna och kommissionen. En eller flera företrädare för kommissionen ska vara dess ordförande.

2. Varje medlemsstat ska utse en företrädare på hög nivå till SET-planens styrgrupp. När det är relevant med avseende på verksamhet och sakkunskap får en medlemsstat utse fler än en företrädare i förhållande till de olika uppgifter som SET-planens styrgrupp har. Varje företrädare som utsetts för SET-planens styrgrupp ska ha en suppleant.

3. SET-planens styrgrupp ska anta sin arbetsordning med enkel majoritet av sina medlemmar på förslag av kommissionen.

4. SET-planens styrgrupp ska sammanträda regelbundet för att säkerställa ett effektivt utförande av sina uppgifter. Vid behov ska SET-planens styrgrupp sammanträda på grundval av en motiverad begäran av kommissionen eller av en enkel majoritet av sina medlemmar.

5. Kommissionen ska bistå SET-planens styrgrupp genom ett verkställande sekretariat som ger tekniskt och logistiskt stöd.

6. SET-planens styrgrupp får inrätta permanenta eller tillfälliga arbetsgrupper och specialgrupper som arbetar med specifika frågor och uppgifter.

KAPITEL VII

STYRNING

Artikel 38

Inrättande av plattformen för ett nettonoll-Europa och dess uppgifter

1. Plattformen för ett nettonoll-Europa (*plattformen*) inrättas härmed.

2. Plattformen ska utföra de uppgifter som anges i denna förordning.

3. Plattformen får ge råd till och bistå kommissionen och medlemsstaterna med avseende på deras åtgärder för att uppnå de mål som fastställs i kapitel I i denna förordning och därvid undvika en oproportionerlig administrativ börda för medlemsstaterna när så är möjligt och beakta medlemsstaternas nationella energi- och klimatplaner.

4. Plattformens medlemmar ska samordna industripartnerskap för nettonollteknik inom plattformen för att främja införandet av nettonollteknik globalt, samarbeta inom utvecklingen av innovativ nettonollteknik och stödja den roll som unionens industriella kapacitet spelar när det gäller att bana väg för den globala omställningen till ren energi, i enlighet med det allmänna målet för denna förordning enligt artikel 1. Plattformen får regelbundet diskutera bland annat

a) hur samarbete, know-how och teknikdelning längs värdekedjan för nettonollteknik mellan unionen och tredjeländer kan förbättras,

b) resiliens, bland annat genom ökad konkurrenskraft för de europeiska industrier som omfattas av denna förordning i förhållande till globala värdekedjor och rekommenderade åtgärder för förbättring,

c) när så är lämpligt förbättrad samstämmighet mellan denna förordning och andra unionsinitiativ som kan bidra till målen för denna förordning och huruvida rekommendationer ska utfärdas i samband med denna,

d) framstegen när det gäller värdekedjor för nettonollteknik, pågående tekniska och industriella förändringar och potentiella framtida framväxande strategiska värdekedjor med hänsyn till målen för denna förordning,

e) bästa praxis när det gäller genomförandet av kapitel II avsnitt II och artiklarna 15 och 16 och påskyndande av tillståndsförfarandena,

f) hur icke-tariffära handelshinder ska hanteras, till exempel genom ömsesidigt erkännande av bedömning av överensstämmelse eller åtaganden för att undvika exportrestriktioner,

g) vilka tredjeländer som kan prioriteras när industripartnerskap för nettonollteknik ingås, med hänsyn till

   i) det potentiella bidraget till försörjningstryggheten, med hänsyn till deras tillverkningskapacitet för nettonollteknik,

   ii) om det finns samarbetsavtal mellan ett tredjeland och unionen,

   iii) huruvida ett tredjelands regelverk och dess genomförande säkerställer övervakning, förebyggande och minimering av miljöpåverkan, användning av socialt ansvarsfulla metoder, inbegripet respekt för mänskliga rättigheter och arbetstagarrättigheter och meningsfull och rättvis dialog med lokalsamhällen, användning av transparenta affärsmetoder och förebyggande av negativa konsekvenser för hur den offentliga förvaltningen fungerar och för rättsstatens principer,

   iv) kapaciteten för koldioxidinjektion och lagring av koldioxid inom deras territorier,

h) hur incitament för produktion av nettonollteknik i unionen kan skapas, genom att ta itu med finansiering, regelverk och garantier om investeringar och plats,

i) bedömningen av tillämpningen av handelsåtgärder i nettonollindustrier.

Denna punkt påverkar inte rådets befogenheter i enlighet med fördragen när det gäller icke-bindande internationella instrument.

5. Medlemsstaterna får stödja kommissionen i genomförandet av de samarbetsåtgärder som anges i industripartnerskapet för nettonollteknik.

6. Med beaktande av kommissionens rapport av den 24 oktober 2023 med titeln *Läget för konkurrenskraften hos ren energiteknik* och kommissionens årliga undersökning av bördor från 2022 ska kommissionen rapportera till plattformen om utvecklingen av regelbördan för nettonollindustrier i unionen.

7. Plattformen ska regelbundet samarbeta med högnivåforumet för standardisering för att diskutera användning av standardisering i syfte att stödja utvecklingen av nettonollteknik i unionen.

Artikel 39

Plattformens struktur och verksamhet

1. Plattformen ska bestå av företrädare för medlemsstater och kommissionen. En företrädare för kommissionen ska vara dess ordförande.

2. Varje medlemsstat ska utse en företrädare på hög nivå till plattformen. När det är relevant med avseende på verksamhet och sakkunskap får en medlemsstat utse mer än en företrädare i förhållande till plattformens olika uppgifter. Varje medlem som utsetts för plattformen ska ha en suppleant. Endast medlemsstater ska ha rösträtt. Varje medlemsstat ska ha endast en röst oberoende av antalet företrädare.

3. Plattformen ska anta sin arbetsordning med enkel majoritet av sina medlemmar på förslag av kommissionen.

4. Plattformen ska sammanträda regelbundet för att säkerställa ett effektivt utförande av de uppgifter som föreskrivs i denna förordning. Vid behov ska plattformen hålla extra sammanträden på grundval av en motiverad begäran av kommissionen eller en medlemsstat.

5. Kommissionen ska bistå plattformen genom ett verkställande sekretariat som ger tekniskt och logistiskt stöd.

6. Plattformen får inrätta permanenta eller tillfälliga arbetsgrupper som arbetar med specifika frågor och uppgifter som rör denna förordning.

Plattformen ska inrätta minst en arbetsgrupp för att säkerställa ett lämpligt genomförande av akademierna enligt kapitel V.

7. Plattformen ska bjuda in företrädare för Europaparlamentet att delta som observatörer i dess möten, inbegripet mötena i de permanenta eller tillfälliga arbetsgrupper som avses i punkt 6. Europaparlamentet ska få all dokumentation och information som rör plattformens arbete samtidigt som plattformens medlemmar.

8. Plattformen ska inrätta en grupp för nettonollindustrin. Denna grupp ska, på eget initiativ eller på begäran av plattformen, lämna rekommendationer till plattformen i syfte att bidra till att uppnå målen i denna förordning.

9. När så är lämpligt får plattformen och kommissionen bjuda in experter som företräder industrin, det civila samhället, den akademiska världen, fackföreningar och andra tredje parter att delta i plattformens och arbetsgruppernas möten eller att lämna skriftliga bidrag. Dessa experter får inte delta i beslutsfattandet.

10. Plattformen ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa en säker hantering och behandling av konfidentiell och kommersiellt känslig information.

11. Plattformen ska göra sitt yttersta för att fatta beslut genom samförstånd.

12. Plattformen ska samordna och samarbeta med befintliga och relevanta industriallianser och, när så är lämpligt, bjuda in dem att närvara vid dess möten, inbegripet mötena i de permanenta eller tillfälliga arbetsgrupper som avses i punkt 6.

13. Plattformen ska sammanträda minst en gång om året med företrädare för SET-planens styrgrupp, som avses i artikel 35, för att diskutera den senaste utvecklingen, synergierna mellan genomförandet av denna förordning och den strategiska planen för energiteknik och utfärda rekommendationer om detta.

Artikel 40

Den vetenskapliga rådgivande gruppen för nettonollteknikens regelbörda

1. Härmed inrättas en vetenskaplig rådgivande grupp för nettonollteknikens regelbörda (*den vetenskapliga rådgivande gruppen*).

2. Den vetenskapliga rådgivande gruppen ska bestå av minst sju ledande vetenskapliga experter från ett brett spektrum av relevanta discipliner. Den vetenskapliga rådgivande gruppens medlemmar ska uppfylla kriterierna i punkt 4.

3. Högst två medlemmar i den vetenskapliga rådgivande gruppen får vara medborgare i samma medlemsstat. Den vetenskapliga rådgivande gruppens medlemmars oberoende ska inte kunna ifrågasättas.

4. Den vetenskapliga rådgivande gruppens medlemmar ska utses för en period på fyra år, som ska kunna förlängas en gång, genom ett öppet, rättvist och transparent urvalsförfarande. Urvalet av medlemmar ska grunda sig på följande kriterier:

a) Vetenskaplig spetskompetens.

b) Erfarenhet av att utföra vetenskapliga bedömningar och tillhandahålla vetenskaplig rådgivning inom medlemmarnas expertisområde.

c) Expertis inom offentlig förvaltning eller andra områden som är relevanta för den vetenskapliga rådgivande gruppens uppgifter.

d) Yrkeserfarenhet från en tvärvetenskaplig miljö i ett internationellt sammanhang.

5. Medlemmarna i den vetenskapliga rådgivande gruppen ska utses på personliga mandat och ska yttra sig helt oberoende av medlemsstaterna och unionsinstitutionerna. Den vetenskapliga rådgivande gruppen ska välja en ordförande bland sina medlemmar för en period på fyra år. Den ska anta sin arbetsordning.

6. Den vetenskapliga rådgivande gruppen ska vid utövandet av sin verksamhet uteslutande ha en rådgivande funktion och agera utan att det påverkar kommissionens initiativrätt, det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning och kommissionens granskning- och kvalitetskontrollfunktioner i nämnden för lagstiftningskontroll.

7. Den vetenskapliga rådgivande gruppen ska, i enlighet med punkt 6, stödja kommissionens, Europaparlamentets och medlemsstaternas arbete, och samtidigt agera oberoende i utförandet av sina uppgifter, genom att tillhandahålla rådgivande rapporter om unionsrättens rättsliga inverkan på och regelbörda för industriell verksamhet som omfattas av denna förordning. För att ge konsekventa råd ska den vetenskapliga rådgivande gruppen bedöma rättslig inverkan på och regelbörda för industriell verksamhet som omfattas av denna förordning, med hjälp av en vetenskapligt underbyggd metod och, när så är lämpligt, med beaktande av verktygslådan för bättre lagstiftning.

8. Kommissionen ska tillhandahålla sekretariatet för den vetenskapliga rådgivande gruppen.

9. Den vetenskapliga rådgivande gruppen ska regelbundet diskutera sitt arbete med plattformen.

Artikel 41

Nationella energi- och klimatplaner

Medlemsstaterna ska beakta denna förordning när de utarbetar sina nationella energi- och klimatplaner, särskilt när det gäller energiunionens dimension forskning, innovation och konkurrenskraft, som återspeglar prioriteringarna i strategin för energiunionen och den strategiska planen för energiteknik, och när de lämnar in sina lägesrapporter vartannat år i enlighet med artikel 17 i förordning (EU) 2018/1999.

KAPITEL VIII

ÖVERVAKNING

Artikel 42

Övervakning

1. Kommissionen ska fortlöpande övervaka

a) unionens framsteg när det gäller de unionsmål som avses i artikel 1, i synnerhet riskerna för försörjningstryggheten hos nettonollteknik som skulle snedvrida konkurrensen eller fragmentera den inre marknaden, och de därmed sammanhängande effekterna av denna förordning,

b) unionens framsteg när det gäller att uppnå de riktmärken som avses i artikel 5, med beaktande av begränsningar och möjligheter på den globala marknaden,

c) värdet på eller volymen av import till unionens territorium och export till länder utanför unionen av nettonollteknik,

d) de framsteg som gjorts när det gäller målen för kapacitet för koldioxidinjektion på unionsnivå som avses i artikel 20 och för tillhörande infrastruktur för koldioxidtransport liksom tillhörande verksamhet för koldioxidavskiljning.

2. Medlemsstaterna och de nationella myndigheter som de utser för det ändamålet ska samla in och tillhandahålla de data och andra belägg som krävs enligt punkt 1.

De ska i synnerhet minst vart tredje år samla in uppgifter om

a) hinder för handeln med nettonollteknik, eller med varor i vilka nettonollteknik används, på den inre marknaden och deras potentiella drivkrafter, inbegripet när sådana hinder härrör från störningar i den globala försörjningskedjan,

b) utvecklingen avseende nettonollteknik och marknadstrender samt marknadspriser för respektive nettonollteknik, inbegripet information om auktioner, deras frekvens, tilldelningspriser och volym i enlighet med vad som är relevant för att uppfylla kraven i kapitel IV,

c) tillverkningskapaciteten för nettonollteknik och relaterad verksamhet, inbegripet uppgifter om sysselsättning och kompetens,

d) antalet små och medelstora företag som ingår i tillverkningsprojekt för nettonollteknik,

e) information om tillståndsprocesser per nettonollteknik, nämligen

   i) antalet tillståndsprocesser som inletts, antalet ansökningar som avslagits och antalet övergripande beslut som fattats, med uppgift om huruvida de godkände eller avslog projektet,

   ii) längden på de tillståndsprocesser där ett övergripande beslut fattats, inbegripet längden på förlängningar av tidsfristerna,

   iii) information om de resurser som anslagits till driften av de gemensamma kontaktpunkterna,

f) antalet regulatoriska sandlådor för nettonollteknik och dessas egenskaper,

g) mängden koldioxid som lagrats varaktigt under jord i enlighet med direktiv 2009/31/EG.

3. Om de inte redan ingår i eller stämmer överens med delarna i de nationella energi- och klimatplanerna ska varje medlemsstat lämna in en rapport till kommissionen med de uppgifter som avses i punkt 2 senast den 15 mars 2027 och därefter vart tredje år.

4. Den rapporteringsskyldighet som avses i punkt 3 i denna artikel är inte tillämplig om medlemsstaterna anser att det skulle strida mot deras väsentliga säkerhetsintressen enligt artikel 346 i EUF-fördraget.

5. Kommissionen får anta genomförandeakter för att tillhandahålla en mall för de rapporter som avses i punkt 3 i denna artikel. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 45.2.

6. Kommissionen ska utifrån de rapporter som lämnas in enligt punkt 3 i denna artikel övervaka unionens framsteg enligt punkt 1 a i denna artikel, och offentliggöra tillhörande rekommendationer som en del av de årliga lägesrapporterna om konkurrenskraften på området ren energiteknik, enligt artikel 35.2 m i förordning (EU) 2018/1999. I rekommendationerna ska det även övervägas huruvida all nettonollteknik som är nödvändig för att uppnå de mål som föreskrivs i artikel 1 ska omfattas av den här förordningen.

7. På grundval av de utkast till tillståndsansökningar som lämnats in enligt artikel 10 i direktiv 2009/31/EG och de rapporter som lämnats in enligt artiklarna 21.2, 23.4 och 23.6 i denna förordning, ska kommissionen övervaka framstegen för att uppnå det unionsomfattande mål för kapacitet för koldioxidinjektion som avses i punkt 1 d i den här artikeln. Kommissionen ska årligen rapportera om detta till Europaparlamentet och rådet.

8. Kommissionen ska informera plattformen om sina slutsatser avseende denna artikel.

KAPITEL IX

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 43

Delegering av befogenhet

Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 44 för att ändra arrangemangen för hur avtal mellan enheter som avses i artikel 23.1 och investeringar i lagringskapacitet som innehas av tredje part beaktas för att uppfylla deras enskilda bidrag enligt artikel 23.5 och att fastställa innehållet i de rapporter som avses i artikel 23.6.

Artikel 44

Utövande av delegering

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.

2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artiklarna 23.12, 43 och 46.7 ska ges till kommissionen för en period på fem år från och med den 29 juni 2024. Kommissionen ska utarbeta en rapport om delegeringen av befogenhet senast nio månader före utgången av perioden på fem år. Delegeringen av befogenhet ska genom tyst medgivande förlängas med perioder av samma längd, såvida inte Europaparlamentet eller rådet motsätter sig en sådan förlängning senast tre månader före utgången av perioden i fråga.

3. Den delegering av befogenhet som avses i artiklarna 23.12, 43 och 46.7 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.

4. Innan kommissionen antar en delegerad akt ska den samråda med experter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning.

5. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.

6. En delegerad akt som antas enligt artikel 23.12, 43 eller 46.7 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period på två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

Artikel 45

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av en kommitté. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011. I frågor som rör artikel 25 ska kommissionen biträdas av den rådgivande kommitté för offentliga upphandlingskontrakt som inrättats genom rådets beslut 71/306/EEG ([59]). I frågor som rör artikel 26 i den här förordningen ska kommissionen biträdas av den energiunionskommitté som inrättats genom artikel 44 i förordning (EU) 2018/1999.

2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

Artikel 46

Utvärdering

1. Kommissionen ska senast den 30 juni 2028 och därefter vart tredje år utvärdera förordningen och lägga fram en rapport om de viktigaste resultaten för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén.

2. I den utvärdering som avses i punkt 1 ska följande bedömas:

a) Huruvida de mål för denna förordning som föreskrivs i artikel 1, särskilt dess bidrag till den inre marknadens funktion, har uppnåtts, denna förordnings inverkan på företagsanvändare, särskilt små och medelstora företag, och slutanvändare, samt målen för den europeiska gröna given.

b) Huruvida denna förordning är lämplig för att uppnå resultat efter 2030 och i riktning mot det långsiktiga klimatneutralitetsmål för 2050 som avses i artikel 1, med beaktande av bland annat möjligheten att i denna förordning inkludera annan teknik som kan spela en viktig roll för att uppnå klimatneutralitet senast 2050.

c) Huruvida riktmärken för specifik teknik behövs för att uppnå försörjningstrygghet när det gäller denna teknik för unionen.

3. Vid utvärderingen ska följande beaktas:

a) Resultatet av det övervakningsförfarande som avses i artikel 42.

b) De teknikbehov som härrör från uppdateringarna av de nationella energi- och klimatplanerna, inbegripet den strategiska planen för energiteknik, med beaktande av den senaste rapporten om tillståndet i energiunionen.

4. Inom samma period som avses i punkt 1 i denna artikel, samt efter varje förnyelse eller uppdatering av de nationella energi- och klimatplanerna och efter samråd med plattformen, ska kommissionen bedöma behovet, och vid behov lägga fram ett förslag om att utöka den förteckning över nettonollteknik som anges i artikel 4.

5. Medlemsstaternas behöriga myndigheter ska förse kommissionen med all relevant information som de har och som kommissionen kan komma att behöva för att utarbeta den rapport som avses i punkt 1.

([59]) Rådets beslut 71/306/EEG av den 26 juli 1971 om inrättande av en rådgivande kommitté för offentliga bygg- och anläggningskontrakt (EGT L 185, 16.8.1971, s. 15).

6. Om kommissionen på grundval av den rapport som avses i punkt 1 i denna artikel drar slutsatsen att unionen sannolikt inte kommer att uppnå de mål som fastställs i artikel 1.1 ska kommissionen efter samråd med plattformen bedöma genomförbarheten och proportionaliteten i att föreslå åtgärder för att säkerställa att målen uppnås.

7. Senast den 30 mars 2025 ska kommissionen anta en delegerad akt i enlighet med artikel 44 för att ändra bilagan på grundval av förteckningen över nettonollteknik i artikel 4, i syfte att identifiera underkategorierna inom nettonollteknik och den förteckning över särskilda komponenter som används för denna teknik. Den delegerade akten ska grundas på en heltäckande bedömning för att identifiera särskilda väsentliga komponenter som rimligen kan anses främst användas för nettonollteknik. Denna bedömning ska baseras på en metodisk analys av försörjningskedjorna för nettonollteknik, med särskilt beaktande av komponenternas kommersiella tillgänglighet, lämplig detaljnivå och teknisk utveckling. Kommissionen får se över den delegerade akten på grundval av den bedömningen.

Artikel 47

Behandling av konfidentiella uppgifter

1. Uppgifter som inhämtats vid tillämpningen av denna förordning får endast användas för de ändamål som anges i denna förordning och ska skyddas av relevant unionsrätt och nationell rätt.

2. Medlemsstaterna och kommissionen ska säkerställa skyddet av handels- och affärshemligheter och andra känsliga, konfidentiella och säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter som erhållits och behandlats vid tillämpningen av denna förordning, bland annat rekommendationer och åtgärder som ska vidtas, i enlighet med unionsrätten och relevant nationell rätt.

3. Kommissionen och medlemsstaterna ska säkerställa att det inte beslutas att säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter som tillhandahållits eller utbytts enligt denna förordning ska placeras på en lägre säkerhetsskyddsklassificeringsnivå eller att de inte längre ska vara säkerhetsskyddsklassificerade utan föregående skriftligt medgivande från upphovsmannen i enlighet med relevant unionsrätt eller nationell rätt.

4. Om en medlemsstat anser att röjandet av aggregerade uppgifter enligt artikel 23 kan äventyra dess nationella säkerhetsintressen, får den genom ett motiverat meddelande motsätta sig kommissionens röjande av dessa uppgifter.

5. Kommissionen och de nationella myndigheterna, deras tjänstemän, anställda och andra personer som arbetar under dessa myndigheters tillsyn ska säkerställa att de uppgifter som de inhämtar vid utförandet av sina uppgifter och sin verksamhet behandlas konfidentiellt i enlighet med relevant unionsrätt eller nationell rätt. Denna skyldighet gäller även alla företrädare för medlemsstaterna, observatörer, experter och andra deltagare som deltar i plattformens sammanträden enligt artikel 39.

Artikel 48

Ändring av förordning (EU) 2018/1724

Förordning (EU) 2018/1724 ska ändras på följande sätt:

1. I bilaga I ska i den första kolumnen en ny rad, ”R. Tillverkningsprojekt för nettonollteknik”, läggas till.

2. I bilaga I, i den andra kolumnen på rad ”R. Tillverkningsprojekt för nettonollteknik”, ska följande punkter läggas till:

”1. uppgifter om tillståndsprocessen.

2. finansierings- och investeringstjänster.

3. finansieringsmöjligheter på unionsnivå eller medlemsstatsnivå.

4. tjänster för affärsstöd, vilket innefattar men inte är begränsat till, deklaration av bolagsskatt, lokal skattelagstiftning och arbetsrätt”.

3. I bilaga II ska i den första kolumnen en ny rad, ”Tillverkningsprojekt för nettonollteknik”, läggas till.

4. I bilaga II, i andra kolumnen, raden ”Tillverkningsprojekt för nettonollteknik”, ska följande punkt läggas till:

”Förfaranden för alla relevanta tillstånd att bygga, utvidga, omvandla och driva tillverkningsprojekt för nettonollteknik och strategiska nettonollprojekt, däribland bygglov, kemikalietillstånd och tillstånd för nätanslutning, miljöbedömningar och miljötillstånd där sådana krävs, och som omfattar alla ansökningar och förfaranden.”

5. I bilaga II tredje kolumnen ska följande punkt läggas till på raden ”Tillverkningsprojekt för nettonollteknik”:

”Alla resultat som rör förfarandena, från bekräftelsen av att ansökan är fullständig till meddelandet om det övergripande beslutet om utfallet av förfarandet från den utsedda kontaktpunkten.”

6. I bilaga III ska följande punkt läggas till:

”8. Gemensamma kontaktpunkter som inrättats eller utsetts, enligt artikel 6.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1735 (*), inbegripet för tillämpningen av artikel 18.1 i den förordningen och kontaktpunkter som inrättats eller utsetts enligt artikel 33.1 i den förordningen.

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1735 av den 13 juni 2024 om inrättande av en åtgärdsram för att stärka Europas ekosystem för tillverkning av nettonollteknik och om ändring av förordning (EU) 2018/1724 (EUT L, 2024/1735, 28.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj).”

Artikel 49

Ikraftträdande och tillämpning

1. Denna förordning träder i kraft dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

2. Den ska tillämpas från och med den 29 juni 2024.

3. Fram till den 30 juni 2026 ska artikel 25.1 endast tillämpas på kontrakt som ingås av inköpscentraler enligt definitionen i artikel 2.1.16 i direktiv 2014/24/EU och artikel 2.1.12 i direktiv 2014/25/EU och på kontrakt vars värde är lika med eller högre än 25 miljoner EUR.

4. Artiklarna 26 och 28 ska tillämpas från och med den 30 december 2025.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den 13 juni 2024.

På Europaparlamentets vägnar	*På rådets vägnar*
R. METSOLA	H. LAHBIB
Ordförande	*Ordförande*

BILAGA

Förteckning över slutprodukter och särskilda komponenter som anses främst användas för produktion av nettonollteknik

	Underkategorier inom nettonollteknik	Komponenter som främst används för nettonollteknik
Solenergiteknik	Solcellsteknik	
	Solvärmeelteknik	
	Solvärmeteknik	
	Annan solenergiteknik	
Teknik för landbaserad vindkraft och havsbaserad förnybar energi	Teknik för landbaserad vindkraft	
	Teknik för havsbaserad förnybar energi	
Teknik för batterier och energilagring	Teknik för batterier	
	Teknik för energilagring	
Teknik för värmepumpar och geotermisk energi	Värmepumpsteknik	
	Teknik för geotermisk energi	
Vätgasteknik	Elektrolysanläggningar	
	Vätgasbränsleceller	
	Annan vätgasteknik	
Teknik för hållbar biogas och biometan	Teknik för hållbar biogas	
	Teknik för hållbar biometan	
CCS-teknik	Teknik för avskiljning av koldioxid	
	Teknik för lagring av koldioxid	

	Underkategorier inom nettonollteknik	Komponenter som främst används för nettonollteknik
Elnätteknik	Elnätteknik	
	Laddningsteknik för transport	
	Teknik för att digitalisera nätet	
	Annan elnätsteknik	
Teknik för fissionsenergi	Teknik för fissionsenergi	
	Teknik för kärnbränslecykeln	
Teknik för hållbara alternativa bränslen	Teknik för hållbara alternativa bränslen	
Vattenkraftsteknik	Vattenkraftsteknik	
Annan teknik för förnybar energi	Teknik för saltgradientenergi	
	Teknik för omgivningsenergi, utom värmepumpar	
	Biomassateknik	
	Teknik för deponigas	
	Gasteknik för gas från avloppsreningsanläggningar	
	Annan teknik för förnybar energi	
Teknik för energisystemrelaterad energieffektivitet	Teknik för energisystemrelaterad energieffektivitet	
	Värmenätsteknik	
	Annan teknik för energisystemrelaterad energieffektivitet	

	Underkategorier inom nettonollteknik	Komponenter som främst används för nettonollteknik
Teknik för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung	Teknik för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung	
Biotekniklösningar för klimat och energi	Biotekniklösningar för klimat och energi	
Banbrytande industriteknik för avkarbonisering	Banbrytande industriteknik för avkarbonisering	
Teknik för transport och utnyttjande av koldioxid	Teknik för transport av koldioxid	
	Teknik för utnyttjande av koldioxid	
Vind- och elframdrivningsteknik för transport	Vindframdrivningsteknik	
	Elframdrivningsteknik	
Annan kärnteknik	Annan kärnteknik	

Europeiska unionens
officiella tidning

SV
L-serien

2023/2413

31.10.2023

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2023/2413

av den 18 oktober 2023

om ändring av direktiv (EU) 2018/2001, förordning (EU) 2018/1999 och direktiv 98/70/EG vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor, och om upphävande av rådets direktiv (EU) 2015/652

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 114, 192.1 och 194.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttranden ([1]),

med beaktande av Regionkommitténs yttrande ([2]),

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ([3]), och

av följande skäl:

(1) Inom ramen för den europeiska gröna given, som anges i kommissionens meddelande av den 11 december 2019 (*den europeiska gröna given*), fastställdes i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119 ([4]) målet om klimatneutralitet i unionen senast 2050 och ett mellanliggande mål att minska nettoutsläppen av växthusgaser med minst 55 % jämfört med 1990 års nivåer senast 2030. Unionens klimatneutralitetsmål kräver en rättvis energiomställning där inget territorium och ingen medborgare hamnar på efterkälken, en ökad energieffektivitet och betydligt högre andelar energi från förnybara energikällor i ett integrerat energisystem.

(2) Förnybar energi spelar en avgörande roll för att uppnå dessa mål, med tanke på att energisektorn för närvarande står för mer än 75 % av de totala utsläppen av växthusgaser i unionen. Genom att minska dessa utsläpp av växthusgaser kan förnybar energi också bidra till att ta itu med utmaningar relaterade till miljön, till exempel. förlust av biologisk mångfald, och till att minska föroreningarna i linje med målen i kommissionens meddelande av den 12 maj 2021, med titeln *Vägen till en frisk planet för alla - EU-handlingsplan: Med sikte på nollförorening av luft, vatten och mark*. Den gröna omställningen till en ekonomi baserad på förnybar energi kommer att bidra till uppnåendet av målen i Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2022/591 ([5]), som också syftar till att skydda, återställa och förbättra miljötillståndet genom att bland annat stoppa och vända förlusten av biologisk mångfald. Det faktum att förnybar energi minskar exponeringen för prischocker jämfört med fossila bränslen kan ge förnybar energi en central roll när det gäller att bekämpa energifattigdom. Förnybar energi kan också medföra stora samhällsekonomiska fördelar, skapa nya arbetstillfällen och främja det lokala näringslivet, samtidigt som den växande inhemska och globala efterfrågan på teknik för förnybar energi tillgodoses.

([1]) EUT C 152, 6.4.2022, s. 127 och EUT C 443, 22.11.2022, s. 145.
([2]) EUT C 301, 5.8.2022, s. 184.
([3]) Europaparlamentets ståndpunkt av den 12 september 2023 (ännu inte offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 9 oktober 2023.
([4]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119 av den 30 juni 2021 om inrättande av en ram för att uppnå klimatneutralitet och om ändring av förordningarna (EG) nr 401/2009 och (EU) 2018/1999 (europeisk klimatlag) (EUT L 243, 9.7.2021, s. 1).
([5]) Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2022/591 av den 6 april 2022 om ett allmänt miljöhandlingsprogram för unionen till 2030 (EUT L 114, 12.4.2022, s. 22).

(3) I Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 ([6]) fastställs ett bindande övergripande unionsmål om att minst 32 % av unionens slutliga energianvändning (brutto) ska utgöras av energi från förnybara energikällor senast 2030. Enligt klimatmålsplanen för 2030 i kommissionens meddelande av den 17 september 2020 *Höjning av Europas klimatambition för 2030 – Investering i en klimatneutral framtid till förmån för våra medborgare* skulle andelen förnybar energi i den slutliga energianvändningen (brutto) behöva öka till 40 % senast 2030 för att unionens mål om minskade växthusgasutsläpp ska kunna uppnås. I detta sammanhang föreslog kommissionen i juli 2021, som en del av paketet om den europeiska gröna given och för att uppnå minst 40 %, att andelen förnybar energi i energimixen ska vara dubbelt så stor 2030 jämfört med 2020.

(4) Den allmänna situationen till följd av Rysslands invasion av Ukraina och effekterna av covid-19-pandemin har lett till stigande energipriser i hela unionen, vilket belyser behovet av att påskynda energieffektiviseringen och öka användningen av förnybar energi i unionen. För att uppnå det långsiktiga målet om ett energisystem som är oberoende av tredjeländer bör unionen fokusera på att påskynda den gröna omställningen och säkerställa en utsläppsminskande energipolitik som minskar beroendet av importerade fossila bränslen och främjar rättvisa och överkomliga priser för unionens medborgare och företag inom alla ekonomiska sektorer.

(5) Kommissionens meddelande om planen REPowerEU av den 18 maj 2022 (*REPowerEU-planen*) syftar till att göra unionen oberoende av ryska fossila bränslen i god tid före 2030. I det meddelandet föreskrivs en tidigareläggning för utbyggd vind- och solenergi, med snabbare genomsnittlig utbyggnadstakt för sådan energi och för ytterligare kapacitet i form av förnybar energi fram till 2030 för att möjliggöra ökad produktion av förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung. Där finns också en uppmaning till medlagstiftarna att överväga att upprätta ett högre eller tidigare mål för en ökad andel förnybar energi i energimixen. I detta sammanhang är det lämpligt att höja det övergripande unionsmålet för förnybar energi till 42,5 % för att avsevärt påskynda den nuvarande takten i utbyggnaden av förnybar energi och på så sätt påskynda utfasningen av unionens beroende av ryska fossila bränslen genom att öka tillgången på säker och hållbar energi till överkomliga priser i unionen. Utöver denna obligatoriska nivå bör medlemsstaterna sträva efter att gemensamt uppnå ett övergripande unionsmål på 45 % förnybar energi i enlighet med meddelandet om REPowerEU-planen.

(6) Målen för förnybara energikällor bör gå hand i hand med kompletterande insatser för utfasning av fossila bränslen baserade på andra icke-fossila energikällor för att uppnå klimatneutralitet senast 2050. Medlemsstaterna bör kunna kombinera olika icke-fossila energikällor för att uppnå unionens mål om klimatneutralitet senast 2050, med beaktande av deras specifika nationella omständigheter och energiförsörjningens struktur. För att uppnå detta mål bör utbyggnaden av förnybar energi inom ramen för det höjda bindande övergripande unionsmålet integreras i kompletterande insatser för utfasning av fossila bränslen som inbegriper utveckling av andra icke-fossila energikällor som medlemsstaterna beslutar att arbeta med.

(7) Innovation är en nyckelfaktor för den förnybara energins konkurrenskraft. Den strategiska EU-planen för energiteknik, som anges i kommissionens meddelande av den 15 september 2015 *Mot en integrerad strategisk plan för energiteknik: Att påskynda omvandlingen av det europeiska energisystemet* (*SET-planen*) syftar till att främja omställningen till ett klimatneutralt energisystem genom åtgärder inom forskning och innovation som riktar sig till hela innovationskedjan, från forskning till marknadsspridning. Medlemsstaterna uppmanas att i sina integrerade nationella energi- och klimatplaner, som lämnas in enligt artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 ([7]), fastställa nationella målsättningar och finansieringsmål för offentlig, och i förekommande fall privat, forskning och innovation som rör energiunionen, i lämpliga fall inbegripet„ en tidsram för när målen bör vara uppnådda; sådana mål ska återspegla prioriteringarna i strategin för energiunionen, som anges i kommissionens meddelande av den 25 februari 2015 *En ramstrategi för en motståndskraftig energiunion med en*

([6]) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (EUT L 328, 21.12.2018, s. 82).

([7]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 av den 11 december 2018 om styrningen av energiunionen och av klimatåtgärder samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 663/2009 och (EG) nr 715/2009, Europaparlamentets och rådets direktiv 94/22/EG, 98/70/EG, 2009/31/EG, 2009/73/EG, 2010/31/EU, 2012/27/EU och 2013/30/EU samt rådets direktiv 2009/119/EG och (EU) 2015/652 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 525/2013 (EUT L 328, 21.12.2018, s. 1).

framåtblickande klimatpolitik, och, i relevanta fall, i SET-planen. För att komplettera sina nationella målsättningar och finansieringsmål, för att främja produktionen av förnybar energi från innovativ teknik för förnybar energi och för att säkra fortsatt unionsledarskap inom forskning och utveckling avseende innovativ teknik för förnybar energi bör varje medlemsstat fastställa ett vägledande mål för innovativ teknik för förnybar energi på minst 5 % av den nyligen installerade kapaciteten för förnybar energi senast 2030.

(8) I enlighet med artikel 3 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 ([8]), och i linje med kommissionens rekommendation (EU) 2021/1749 ([9]), bör medlemsstaterna ha ett integrerat synsätt genom att främja den mest energieffektiva förnybara källan per sektor och tillämpning samt genom att främja systemeffektivitet, så att minsta möjliga energi behövs för varje given ekonomisk aktivitet.

(9) De ändringar som fastställs i detta direktiv är även avsedda att stödja uppnåendet av unionens mål om en årlig produktion på 35 miljarder kubikmeter hållbar biometan senast 2030, som fastställs i arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar av den 18 maj 2022 som medföljer planen för REPowerEU, med titeln *Implementing the REPowerEU Action Plan: Investment needs, hydrogen accelerator and achieving the bio-methane targets* (Genomförande av REPowerEU-planen: investeringsbehov, accelerator för vätgas och uppnående av målen för biometan), och därigenom stödja försörjningstryggheten och unionens klimatambitioner.

(10) Det finns en växande insikt om behovet av att anpassa bioenergipolitiken till principen om kaskadanvändning av biomassa. Syftet med denna princip är att uppnå resurseffektivitet vid användning av biomassa genom att när så är möjligt prioritera användning av biomassa som material framför användning av biomassa för energiändamål, och på så sätt öka den mängd biomassa som finns tillgänglig inom systemet. En sådan anpassning är avsedd att säkerställa rättvis tillgång till marknaden för biomassaråvaror för att utveckla innovativa biobaserade lösningar med högt mervärde och en hållbar cirkulär bioekonomi. När medlemsstaterna utarbetar stödsystem för bioenergi bör de därför ta hänsyn till tillgänglig hållbar försörjning av biomassa för energianvändning och annan användning och underhållet av de nationella kolsänkorna i skogen och skogsekosystemen, liksom principen om den cirkulära ekonomin, principen om kaskadanvändning av biomassa och den avfallshierarki som fastställs i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG ([10]). I linje med principen om kaskadanvändning av biomassa bör träbiomassa användas utifrån sitt högsta ekonomiska och miljömässiga mervärde, i följande prioriteringsordning: träbaserade produkter, förlängning av träbaserade produkters livslängd, återanvändning, återvinning, bioenergi och bortskaffande. När det inte är ekonomiskt lönsamt eller lämpligt från miljösynpunkt att använda träbiomassa på annat sätt, bidrar energiåtervinning till minskad energiproduktion från icke-förnybara källor. Medlemsstaternas stödsystem för bioenergi bör därför inriktas på sådana råvaror för vilka marknadskonkurrensen med materialsektorerna är liten och vars anskaffning anses vara positiv för både klimatet och den biologiska mångfalden, för att undvika negativa incitament till ohållbara produktionskedjor för bioenergi, i enlighet med vad som identifierades i kommissionens gemensamma forskningscentrums rapport från 2021 med titeln *The use of woody biomass for energy production in the EU* (Användning av träbiomassa för energiproduktion i EU).

När åtgärder genomförs för att säkerställa att principen om kaskadanvändning av biomassa tillämpas är det samtidigt nödvändigt att erkänna de specifika nationella förhållanden som vägleder medlemsstaterna vid utformningen av stödprogrammen. Medlemsstaterna bör få avvika från den principen under vederbörligen motiverade omständigheter, till exempel när detta krävs för att trygga energiförsörjningen, som vid särskilt kalla förhållanden. Medlemsstaterna bör också få avvika från den principen om det inte finns några industrier eller bearbetningsanläggningar som kan skapa något högre mervärde av användningen av vissa råvaror inom ett geografiskt område. I sådana fall kan det hända att transporter utanför detta område för sådan användning inte är motiverade ur ekonomisk eller miljömässig synvinkel. Medlemsstaterna bör anmäla sådana avvikelser till kommissionen. Medlemsstaterna bör inte bevilja direkt ekonomiskt stöd till produktion av energi från sågtimmer, fanértimmer, rundvirke av industrikvalitet, stubbar och rötter. I detta direktiv anses inte skatteförmåner utgöra direkt ekonomiskt stöd. Förebyggande, återanvändning och materialåtervinning av avfall bör prioriteras. Medlemsstaterna bör undvika

([8]) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791. av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955 (EUT L 231, 20.9.2023, s. 1).

([9]) Kommissionens rekommendation (EU) 2021/1749 av den 28 september 2021 om energieffektivitet först: från princip till praktik – Riktlinjer och exempel för att genomföra principen i beslutsprocessen inom och utanför energisektorn (EUT L 350, 4.10.2021,s. 9).

([10]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och om upphävande av vissa direktiv (EUT L 312, 22.11.2008, s. 3).

att skapa stödsystem som skulle motverka målen om avfallsbehandling och som skulle medföra att materialåtervinningsbart avfall inte används effektivt. För att säkerställa en effektivare användning av bioenergi bör medlemsstaterna inte heller bevilja nytt stöd eller förnya stöd till kraftverk som enbart producerar el, såvida inte anläggningarna är belägna i regioner med särskild status i fråga om användning när det gäller deras omställning från fossila bränslen eller i de yttersta randområdena enligt artikel 349 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) eller använder avskiljning och lagring av koldioxid.

(11) Den snabba tillväxten av och den ökande kostnadskonkurrenskraften hos produktion av förnybar el kan användas för att tillgodose en allt större andel av efterfrågan på energi, till exempel genom värmepumpar för uppvärmning av byggnader eller för lågtemperaturprocesser inom industrin, elfordon för transport eller elektriska ugnar i vissa industrier. Förnybar el kan också användas för att producera syntetiska bränslen för användning inom transportsektorer där det är svårt att minska koldioxidutsläppen, såsom luft- och sjötransport. En ram för elektrifiering måste möjliggöra en robust och effektiv samordning och utvidga marknadsmekanismerna för att matcha både utbud och efterfrågan i tid och rum, stimulera till investeringar i flexibilitet och bidra till integrering av stora andelar intermittent produktion av förnybar energi. Medlemsstaterna bör därför säkerställa att utbyggnaden av förnybar el fortsätter att öka i tillräcklig takt för att tillgodose den ökande efterfrågan. För detta ändamål bör medlemsstaterna inrätta en ram som omfattar marknadskompatibla mekanismer för att övervinna de återstående hindren för införande av säkra och adekvata elsystem som lämpar sig för en stor andel förnybar energi, samt lagringsanläggningar som är helt integrerade i elsystemet. Med hjälp av den ramen bör särskilt återstående hinder undanröjas, inbegripet sådana som inte är av ekonomisk art, såsom myndigheters otillräckliga digitala resurser och personalresurser för att behandla ett ökande antal tillståndsansökningar.

(12) Vid beräkningen av andelen förnybar energi i en medlemsstat bör förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung räknas i den sektor där de används (el, värme och kyla, eller transport). För att undvika dubbelräkning bör den förnybara el som används för att producera dessa bränslen inte räknas. Det skulle leda till en harmonisering av redovisningsreglerna för dessa bränslen i direktiv (EU) 2018/2001, oavsett om de räknas med i det övergripande målet för förnybar energi eller i något delmål. Det skulle också göra det möjligt att räkna den energi som faktiskt används, med beaktande av energiförluster i processen för att producera dessa bränslen. Dessutom skulle det göra det möjligt att räkna med förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som importeras till och används i unionen. Medlemsstaterna bör tillåtas att via särskilda samarbetsavtal komma överens om att förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som används i en given medlemsstat ska räknas in i andelen slutlig användning (brutto) av energi från förnybara energikällor i den medlemsstat där de producerades. När sådana avtal ingås uppmuntras medlemsstaterna, om inte annat överenskommits, att räkna in de förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som produceras i en annan medlemsstat än de medlemsstater där de används enligt följande: upp till 70 % av volymen i det land där de används och upp till 30 % av volymen i det land där de produceras. Avtalen mellan medlemsstater kan ha formen av ett särskilt samarbetsavtal som ingås via unionens plattform för utveckling av förnybar energi, som lanserades den 29 november 2021.

(13) Samarbete mellan medlemsstaterna för att främja förnybar energi kan ske i form av statistiska överföringar, stödsystem eller gemensamma projekt. Det möjliggör en kostnadseffektiv utbyggnad av förnybar energi i hela Europa och bidrar till marknadsintegration. Trots sin potential har samarbetet mellan medlemsstaterna varit mycket begränsat, vilket har lett till otillfredsställande resultat när det gäller att effektivisera ökningen av den förnybara energin. Medlemsstaterna bör därför åläggas att inrätta en samarbetsram för gemensamma projekt senast 2025. Inom denna ram bör medlemsstaterna eftersträva att inrätta minst två gemensamma projekt senast 2030. Dessutom bör medlemsstater vars årliga elanvändning överstiger 100 TWh eftersträva att inrätta ett tredje gemensamt projekt senast 2033. Projekt som finansieras med nationella bidrag inom ramen för unionens finansieringsmekanism för förnybar energi, som inrättats genom kommissionens genomförandeförordning (EU) 2020/1294 ([11]), skulle uppfylla denna skyldighet för berörda medlemsstater.

([11]) Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2020/1294 av den 15 september 2020 om unionens finansieringsmekanism för förnybar energi (EUT L 303, 17.9.2020, s. 1).

(14) I sitt meddelande av den 19 november 2020 med titeln *En EU-strategi för utnyttja potentialen i havsbaserad förnybar energi för en klimatneutral framtid* ställde kommissionen upp ett ambitiöst mål på 300 GW havsbaserad vindkraft och 40 GW havsenergi i alla unionens havsområden senast 2050. För att säkerställa denna stora förändring kommer medlemsstaterna att behöva samarbeta över gränserna på havsområdesnivå. Enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/869 ([12]) ska medlemsstaterna ingå icke-bindande avtal om att samarbeta om mål för produktion av havsbaserad förnybar energi som ska byggas ut i varje havsområde fram till 2050, med mellanliggande mål för 2030 och 2040. Att offentliggöra information om de volymer havsbaserad förnybar energi som medlemsstaterna avser att uppnå genom anbudsförfaranden ökar transparensen och förutsägbarheten för investerare och stöder uppnåendet av målen för produktion av havsbaserad förnybar energi. Havsplanering är ett mycket viktigt verktyg för att säkerställa samexistens mellan olika havsnäringar. Projekt för havsbaserad förnybar energi behöver tilldelas utrymme i havsplaner för att göra det möjligt att planera på lång sikt, bedöma effekterna av dessa projekt för havsbaserad förnybar energi och säkerställa allmänhetens acceptans av den planerade utbyggnaden. Att låta gemenskaper för förnybar energi delta i gemensamma projekt om havsbaserad förnybar energi är ytterligare ett sätt att öka allmänhetens acceptans.

(15) Marknaden för avtal om köp av förnybar el växer snabbt och erbjuder en kompletterande ingång till marknaden för förnybar produktion, utöver medlemsstaternas stödsystem eller direktförsäljning på grossistelmarknaden. Samtidigt är marknaden för avtal om köp av förnybar el fortfarande begränsad till ett litet antal medlemsstater och stora företag, och betydande administrativa, tekniska och finansiella hinder kvarstår inom stora delar av unionsmarknaden. De befintliga åtgärder som föreskrivs i artikel 15 i direktiv (EU) 2018/2001 för att uppmuntra till användning av avtal om köp av förnybar el bör därför stärkas ytterligare genom att undersöka hur kreditgarantier kan användas för att minska de finansiella riskerna med sådana avtal, med beaktande av att dessa garantier, om de är offentliga, inte bör tränga ut privat finansiering. Dessutom bör åtgärder till stöd för avtal om köp av förnybar el utvidgas till att omfatta avtal om köp av andra former av förnybar energi, i förekommande fall inbegripet avtal om köp av förnybar värme och kyla. Kommissionen bör i detta sammanhang analysera hindren för långsiktiga avtal om köp av förnybar energi, särskilt hinder för införandet av gränsöverskridande avtal om köp av förnybar energi, och utfärda riktlinjer om avlägsnande av dessa hinder.

(16) Administrativa tillståndsförfaranden kan behöva göras smidigare för att undanröja onödiga administrativa bördor när det gäller att inrätta projekt för förnybar energi och relaterade projekt för nätinfrastruktur. Inom två år från detta direktivs ikraftträdande och på grundval av de integrerade nationella energi- och klimatlägesrapporterna som lämnats in enligt artikel 17 i förordning (EU) 2018/1999 bör kommissionen överväga om det behövs ytterligare åtgärder för att ytterligare stödja medlemsstaterna i genomförandet av de bestämmelser i direktiv (EU) 2018/2001 som reglerar tillståndsförfaranden, inbegripet med hänsyn till kravet att den kontaktpunkt som fastställs eller utses enligt artikel 16 i det direktivet ska säkerställa att tidsfristerna för tillståndsförfarandena i det direktivet iakttas. Sådana ytterligare åtgärder bör kunna inkludera vägledande nyckelprestationsindikatorer för bland annat längden på tillståndsförfaranden avseende projekt för förnybar energi som är belägna inom och utanför accelerationsområden för förnybar energi.

(17) Byggnader har en stor outnyttjad potential att bidra till minskningen av växthusgasutsläppen i unionen på ett verkningsfullt sätt. När det gäller uppvärmning och kylning i byggnader kommer en utfasning av fossila bränslen genom en ökad andel förnybar energi att bli nödvändig för att ambitionen enligt förordning (EU) 2021/1119 att uppnå unionens mål om klimatneutralitet ska uppfyllas. Framstegen när det gäller användning av förnybar energi för uppvärmning och kylning har dock stagnerat under det senaste årtiondet, och de bygger till stor del på ökad användning av biomassa. Om det inte fastställs vägledande andelar förnybar energi i byggnader kommer det inte att vara möjligt att följa framsteg och identifiera flaskhalsar i fråga om användningen av förnybar energi. Att fastställa vägledande andelar förnybar energi i byggnader ger investerare en långsiktig signal, inbegripet för perioden omedelbart efter 2030. Därför bör vägledande andelar för användning i byggnader av förnybar energi som

([12]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/869 av den 30 maj 2022 om riktlinjer för transeuropeisk energiinfrastruktur, om ändring av förordningarna (EG) nr 715/2009, (EU) 2019/942 och (EU) 2019/943 och direktiven 2009/73/EG och (EU) 2019/944, och om upphävande av förordning (EU) nr 347/2013 (EUT L 152, 3.6.2022, s. 45).

producerats på plats eller i närheten eller som tagits från nätet, fastställas för att vägleda och uppmuntra medlemsstaternas insatser för att utnyttja potentialen i att använda och producera förnybar energi i byggnader, uppmuntra utveckling av teknik som producerar förnybar energi och bidrar till att sådan teknik integreras effektivt i energisystemet, samtidigt som detta skapar säkerhet för investerare och engagemang på lokal nivå och bidrar till systemeffektivitet. Smart och innovativ teknik som bidrar till systemeffektivitet bör också främjas när så är lämpligt. Med avseende på beräkningen av de vägledande andelarna bör medlemsstaterna vid fastställandet av andelen förnybar el som tas från nätet och används i byggnader använda den genomsnittliga andelen förnybar el som levererats på deras territorium under de två föregående åren.

(18) Unionens vägledande andel förnybar energi inom byggsektorn som ska uppnås senast 2030 utgör en nödvändig milstolpe för att säkerställa utfasningen av fossila bränslen i unionens byggnadsbestånd senast 2050 och kompletterar regelverket för energieffektivitet och byggnaders energiprestanda. Den är av grundläggande vikt för att möjliggöra en smidig och kostnadseffektiv utfasning av fossila bränslen i byggnader och säkerställa att de ersätts med förnybar energi. Den vägledande andelen förnybar energi i byggsektorn kompletterar regelverket för byggnader enligt unionsrätten om byggnaders energiprestanda genom att säkerställa att teknik, anordningar och infrastruktur för förnybar energi, inbegripet effektiv fjärrvärme och fjärrkyla, i god tid har tillräcklig kapacitet för att ersätta fossila bränslen i byggnader och för att säkerställa tillgången på säker och tillförlitlig förnybar energiförsörjning för nära-nollenergibyggnader senast 2030. Den vägledande andelen förnybar energi i byggsektorn främjar också investeringar i förnybar energi i långsiktiga nationella strategier och planer för renovering av byggnader och gör det möjligt att fasa ut fossila bränslen i byggnader. Vidare utgör den vägledande andelen förnybar energi i byggsektorn en viktig ytterligare indikator för att främja utvecklingen eller moderniseringen av effektiva nät för fjärrvärme och fjärrkyla, och kompletterar därmed både det vägledande målet för fjärrvärme och fjärrkyla enligt artikel 24 i direktiv (EU) 2018/2001 och kravet att säkerställa att förnybar energi samt spillvärme och spillkyla från effektiva system för fjärrvärme och fjärrkyla finns tillgängliga för att bidra till att täcka den totala årliga primärenergianvändningen i nya eller renoverade byggnader. Denna vägledande andel förnybar energi i byggsektorn är också nödvändig för att säkerställa att den årliga ökningen av förnybar värme och kyla enligt artikel 23 i direktiv (EU) 2018/2001 uppnås på ett kostnadseffektivt sätt.

(19) Med tanke på den stora energianvändningen i bostäder och i kommersiella och offentliga byggnader skulle de befintliga definitionerna i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1099/2008 ([13]) kunna användas vid beräkningen av den nationella andelen energi från förnybara källor i byggnader för att minimera den administrativa bördan, samtidigt som framsteg säkerställs när det gäller förverkligandet av unionens vägledande andel förnybar energi inom byggsektorn senast 2030.

(20) Långdragna administrativa tillståndsförfaranden är ett av de största hindren för investeringar i projekt för förnybar energi och tillhörande infrastruktur. Bland dessa hinder ingår bland annat de komplexa tillämpliga reglerna om val av plats och administrativa godkännanden av sådana projekt, en komplex och långdragen bedömning av sådana projekts miljöpåverkan och tillhörande energinät och problem rörande nätanslutning, begränsningar i fråga om anpassning av tekniska specifikationer under tillståndsförfarandet samt tillståndsbeviljande myndigheters eller nätoperatörers problem rörande tillgång till personal. För att påskynda utbyggnaden av sådana projekt är det nödvändigt att anta regler som skulle förenkla och förkorta tillståndsförfarandena, med beaktande av allmänhetens breda acceptans för utbyggnaden av förnybar energi.

(21) Kraven och de administrativa tillståndsförfarandena för godkännande av verk för förnybar energi förenklas i direktiv (EU) 2018/2001 genom att regler införs om organisering av och maximal tid för den administrativa delen av tillståndsförfarandet för projekt för förnybar energi, som omfattar alla relevanta tillstånd för att bygga, uppgradera och driva verk för förnybar energi, och för anslutning av sådana verk till nätet.

([13]) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1099/2008 av den 22 oktober 2008 om energistatistik (EUT L 304, 14.11.2008, s. 1).

(22) Att ytterligare förenkla och förkorta de administrativa tillståndsförfarandena för verk för förnybar energi, inbegripet verk som kombinerar olika förnybara energikällor, värmepumpar, samlokaliserad energilagring, inbegripet anläggningar för elenergi och värmeenergi, samt tillgångar som krävs för anslutning av sådana verk och värmepumpar och sådan lagring till nätet och för att integrera förnybar energi i nät för värme och kyla på ett samordnat och harmoniserat sätt, är nödvändigt för att säkerställa att unionen uppnår sina ambitiösa klimat- och energimål för 2030 och målet om klimatneutralitet senast 2050, samtidigt som hänsyn tas till den europeiska gröna givens princip om att inte vålla skada och utan att det påverkar den interna fördelningen av befogenheter inom medlemsstaterna.

(23) Införandet av kortare och tydliga tidsfrister för beslut som ska fattas av de myndigheter som är behöriga att bevilja tillstånd för anläggningar för förnybar energi på grundval av en fullständig ansökan är avsett att påskynda utbyggnaden av projekt för förnybar energi. Den tid det tar att bygga verk för förnybar energi och deras nätanslutningar bör inte räknas med i dessa tidsfrister, utom om den sammanfaller med andra administrativa steg i tillståndsförfarandet. Det är dock lämpligt att göra åtskillnad mellan projekt belägna i områden som är särskilt lämpade för utbyggnad av projekt för förnybar energi med avseende på vilka tidsfrister kan förenklas, nämligen accelerationsområden för förnybar energi, och projekt utanför sådana områden. Särdragen hos projekt för havsbaserad förnybar energi bör beaktas när de tidsfristerna fastställs.

(24) Några av de vanligaste problemen för exploatörer av projekt för förnybar energi är de komplexa och långdragna förfaranden för administration, tillståndsgivning och nätanslutning som finns på nationell eller regional nivå samt brist på tillräcklig personal och teknisk expertis vid tillståndsmyndigheter för att bedöma de föreslagna projektens miljöpåverkan. Det är därför lämpligt att förenkla vissa miljörelaterade aspekter av tillståndsförfarandena för projekt för förnybar energi.

(25) Medlemsstater bör stödja en snabbare utbyggnad av projekt för förnybar energi genom att i samordning med lokala och regionala myndigheter genomföra en samordnad kartläggning av användningen av förnybar energi och av tillhörande infrastruktur. Medlemsstaterna bör identifiera de landområden, områden ovan och under jord och havs- och inlandsvattensområden som är nödvändiga för att uppföra verk för förnybar energi och tillhörande infrastruktur så att de åtminstone kan uppfylla sina nationella bidrag till det reviderade totala mål för förnybar energi för 2030 som fastställs i artikel 3.1 i direktiv (EU) 2018/2001 och till stöd för uppnåendet av målet om klimatneutralitet senast 2050, i enlighet med förordning (EU) 2021/1119. Medlemsstaterna bör få använda befintliga dokument för fysisk planering för att identifiera dessa områden. Medlemsstaterna bör säkerställa att sådana områden återspeglar deras uppskattade utvecklingsbanor och totala planerade installerade kapacitet och bör identifiera särskilda områden för de olika typerna av teknik för förnybar energi som föreskrivs i deras integrerade nationella energi- och klimatplaner, som lämnats in i enlighet med artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999. Vid identifieringen av de landområden, de områden ovan och under jord och de havs- och inlandsvattenområden som krävs bör särskild hänsyn tas till tillgången på energi från förnybara källor och den potential som de olika land- och havsområdena erbjuder för produktion av förnybar energi med de olika typerna av teknik, den beräknade efterfrågan på energi, med beaktande av energi- och systemeffektivitet, totalt och i medlemsstatens olika regioner, samt tillgången på relevant energiinfrastruktur, energilagring och andra flexibilitetsverktyg, med beaktande av den kapacitet som behövs för att hantera den ökande mängden förnybar energi samt miljökänsligheten i enlighet med bilaga III till Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU ([14]).

(26) Medlemsstaterna bör, som en undergrupp till sådana områden, utse särskilda landområden (inbegripet ytor ovan och under jord) och havs- eller inlandsvattenområden som accelerationsområden för förnybar energi. Dessa områden bör vara särskilt lämpliga för att utveckla projekt för förnybar energi, med åtskillnad mellan olika typer av teknik, på grundval av att utbyggnaden av den specifika typen av förnybar energikälla inte förväntas ha någon betydande miljöpåverkan. När medlemsstaterna utser accelerationsområden för förnybar energi bör de undvika skyddade områden och överväga restaureringsplaner och lämpliga skyddsåtgärder. Medlemsstaterna bör kunna utse accelerationsområden för förnybar energi som är specifika för en eller flera typer av verk för förnybar energi och bör ange vilken eller vilka typer av energi från förnybara källor som lämpar sig för produktion i varje accelerationsområde för förnybar energiproduktion. Medlemsstaterna bör utse sådana accelerationsområden för

([14]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (EUT L 26, 28.1.2012, s. 1).

förnybar energi för minst en teknik och bör besluta om storleken på sådana accelerationsområden för förnybar energi med hänsyn till särdragen och kraven för den eller de typer av teknik för vilka de inrättar accelerationsområden för förnybar energi. När medlemsstaterna gör detta bör de sträva efter att dessa områdens sammanlagda storlek blir betydande och att de bidrar till att uppnå de mål som fastställs i direktiv (EU) 2018/2001.

(27) Begränsningar i användningen av land, inlandsvatten och hav kan minskas genom att området används för både produktion av förnybar energi och andra syften (till exempel livsmedelsproduktion eller skydd eller restaurering av natur). I detta sammanhang är fysisk planering ett mycket viktigt verktyg för att i ett tidigt skede identifiera och styra synergier när det gäller användning av land, inlandsvatten och hav. Medlemsstaterna bör undersöka, möjliggöra och främja en mångsidig användning av de områden som identifieras genom antagna åtgärder som rör fysisk planering. I detta syfte bör medlemsstaterna vid behov underlätta förändringar av mark- och havsanvändning, förutsatt att de olika verksamheterna och aktiviteterna är förenliga med varandra och kan samexistera.

(28) I Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG ([15]) fastställs att miljöbedömningar är ett viktigt verktyg för att inkludera miljöhänsyn i arbetet med att utarbeta och anta planer och program. Medlemsstaterna bör, som en del av arbetet med att utse accelerationsområden för förnybar energi, utarbeta en eller flera planer som omfattar utseendet av accelerationsområden förnybar energi samt tillämpliga regler och skyddsåtgärder för projekt belägna i varje sådant område. Medlemsstaterna bör kunna utarbeta en enda plan för alla accelerationsområden för förnybar energi och all teknik för förnybar energi, eller teknikspecifika planer där ett eller flera accelerationsområden för förnybar energi utses. Varje plan bör bli föremål för en miljöbedömning som utförs enligt direktiv 2001/42/EG för att bedöma effekterna av varje teknik för förnybar energi på de relevanta områden som utses i den planen. Att i detta syfte genomföra en miljöbedömning enligt det direktivet skulle göra det möjligt för medlemsstaterna att ha en mer integrerad och effektiv planeringsstrategi, att säkerställa att allmänheten deltar på ett tidigt stadium och att ta hänsyn till miljöaspekter i ett tidigt skede av planeringsprocessen på strategisk nivå. Detta skulle bidra till en snabbare och effektivare utbyggnad av olika förnybara energikällor samtidigt som den negativa miljöpåverkan av dessa projekt skulle minimeras. Dessa miljöbedömningar bör omfatta gränsöverskridande samråd mellan medlemsstaterna om det är sannolikt att planen kommer att medföra en betydande negativ inverkan på miljön i en annan medlemsstat.

(29) Efter det att de planer som utser accelerationsområden för förnybar energi har antagits bör medlemsstaterna övervaka huruvida genomförandet av planer och program har en betydande negativ påverkan på miljön, bland annat i syfte att i ett tidigt skede identifiera en oförutsedd negativ påverkan och för att kunna vidta lämpliga avhjälpande åtgärder i enlighet med direktiv 2001/42/EG.

(30) För att öka allmänhetens acceptans av projekt för förnybar energi bör medlemsstaterna vidta lämpliga åtgärder för att främja lokalt deltagande i projekt för förnybar energi. Bestämmelserna i Förenta nationernas ekonomiska kommission för Europas konvention om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor ([16]), undertecknad i Århus den 25 juni 1998, särskilt bestämmelserna om allmänhetens deltagande och tillgång till rättslig prövning, fortsätter att vara tillämpliga.

(31) För att effektivisera förfarandet för utseende av accelerationsområden för förnybar energi och undvika dubbel miljöbedömning av ett och samma område bör det vara möjligt för medlemsstaterna att förklara sådana områden som i nationell rätt redan har utsetts som områden som lämpar sig för en påskyndad utbyggnad av teknik för förnybar energi som accelerationsområden för förnybar energi. Sådana förklaringar bör omfattas av vissa miljövillkor som säkerställer en hög miljöskyddsnivå. Möjligheten att utse accelerationsområden för förnybar energi i befintlig planering bör vara tidsbegränsad för att säkerställa att det inte äventyrar standardförfarandet för utseende av accelerationsområden för förnybar energi. Projekt belägna i befintliga nationellt utsedda områden i skyddade områden som inte kan förklaras som accelerationsområden för förnybar energi, bör fortsätta att drivas enligt samma villkor som gällde för inrättandet.

([15]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG av den 27 juni 2001 om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan (EGT L 197, 21.7.2001, s. 30).

([16]) EUT L 124, 17.5.2005, s. 4.

(32) Accelerationsområdena för förnybar energi bör, tillsammans med befintliga verk för förnybar energi, framtida verk för förnybar energi utanför dessa områden och samarbetsmekanismer, syfta till att säkerställa att produktionen av förnybar energi kommer att vara tillräcklig för att medlemsstaternas ska uppnå sina bidrag till det övergripande unionsmål för förnybar energi som fastställs i artikel 3.1 i direktiv (EU) 2018/2001. Medlemsstaterna bör bibehålla möjligheten att bevilja tillstånd för projekt utanför sådana områden.

(33) I accelerationsområdena för förnybar energi bör projekt för förnybar energi som överensstämmer med de regler och åtgärder som fastställs i de planer som utarbetats av medlemsstaterna omfattas av en presumtion om att de inte har någon betydande inverkan på miljön. Därför bör sådana projekt undantas från skyldigheten att genomföra en specifik miljökonsekvensbedömning på projektnivå i den mening som avses i direktiv 2011/92/EU, som dock inte ska tillämpas på projekt där medlemsstaten har beslutat att kräva en miljökonsekvensbedömning i sin nationella obligatoriska förteckning över projekt och projekt som kan antas medföra en betydande inverkan på miljön i en annan medlemsstat eller där en medlemsstat som kan antas komma att utsättas i betydande grad begär att det inte ska tillämpas. Skyldigheterna enligt konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang ([17]), som undertecknades i Esbo den 25 februari 1991, bör fortsätta att gälla för medlemsstater om projektet kan antas få betydande gränsöverskridande inverkan i ett tredjeland.

(34) De skyldigheter som fastställs i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG ([18]) fortsätter att gälla för vattenkraftverk, inbegripet när en medlemsstat beslutar att utse accelerationsområden för förnybar energi rörande vattenkraft i syfte att säkerställa att en potentiell negativ effekt på den eller de berörda vattenförekomsterna är motiverade och att alla relevanta skyddsåtgärder genomförs.

(35) Utseendet av accelerationsområden för förnybar energi bör möjliggöra förutsägbarhet och förenklade administrativa tillståndsförfaranden för verk för förnybar energi och samlokaliserad energilagring samt anslutning av sådana verk och sådan lagring till nätet. I synnerhet bör projekt i accelerationsområden för förnybar energi omfattas av påskyndade administrativa tillståndsförfaranden, inbegripet ett tyst medgivande om den behöriga myndigheten inte svarar inom den fastställda tidsfristen för ett visst mellanliggande administrativt steg, såvida inte det specifika projektet är föremål för en miljökonsekvensbedömning eller principen om administrativt tyst medgivande inte existerar i den berörda medlemsstatens nationella rätt. Dessa projekt bör också gynnas av tydliga tidsfrister och rättssäkerhet när det gäller förfarandets förväntade resultat av tillståndsförfarandet. När en ansökan om projekt i ett accelerationsområde för förnybar energiproduktion har lämnats in bör medlemsstaterna genomföra en snabb granskningsprocess i syfte att fastställa om det är högst sannolikt att projektet kommer att ge upphov till en betydande oförutsedd negativ påverkan med hänsyn till miljöns känslighet i det geografiska område där projektet är lokaliserat och som inte identifierades vid den miljöbedömning av planerna med utsedda accelerationsområden för förnybar energi som genomförts enligt direktiv 2001/42/EG, och om något av dessa projekt omfattas av artikel 7 i direktiv 2011/92/EU på grundval av att det kan antas ha en betydande inverkan på miljön i en annan medlemsstat eller på grundval av en begäran från en medlemsstat som kan antas komma att utsättas i betydande grad. För en sådan granskningsprocess bör den behöriga myndigheten kunna begära att sökanden tillhandahåller ytterligare tillgänglig information utan att kräva en ny bedömning eller insamling av uppgifter.

Alla projekt i accelerationsområden för förnybar energi som uppfyller de regler och åtgärder som fastställs i de planer som medlemsstaterna utarbetat bör anses vara godkända efter en sådan granskningsprocess. Under förutsättning att medlemsstaterna har tydliga bevis för att anse att det föreligger en hög sannolikhet för att ett visst projekt kommer att medföra en sådan betydande oförutsedd negativ påverkan bör medlemsstaterna, efter en sådan granskningsprocess, underställa projektet en miljökonsekvensbedömning enligt direktiv 2011/92/EU och, om så är relevant, en bedömning enligt rådets direktiv 92/43/EEG ([19]). Medlemsstaterna bör ange skälen för sina beslut att underställa projekt sådana bedömningar innan bedömningarna utförs. Sådana bedömningar bör utföras inom sex månader från besluten med möjlighet till förlängning av tidsfristen på grund av extraordinära omständigheter. Medlemsstaterna bör ges möjlighet att införa undantag från skyldigheten att utföra sådana bedömningar för vind- och solcellsprojekt under befogade omständigheter, eftersom sådana projekt förväntas stå för en stor del av den

([17]) EGT L 104, 24.4.1992, s. 7.

([18]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område (EGT L 327, 22.12.2000, s. 1).

([19]) Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (EGT L 206, 22.7.1992, s. 7).

förnybara elen senast 2030. I ett sådant fall bör projektexploatören, för att hantera denna betydande oförutsedda negativa påverkan som identifierats under granskningsprocessen vidta proportionerliga skyddsåtgärder eller, om sådana inte finns tillgängliga, kompensationsåtgärder, som kan vara i form av ekonomisk kompensation, om andra proportionella kompensationsåtgärder inte finns tillgängliga,.

(36) Med hänsyn till behovet av att påskynda utbyggnaden av energi från förnybara källor bör utseendet av accelerationsområden för förnybar energi inte hindra det pågående och framtida inrättandet av projekt för förnybar energi i alla områden som är tillgängliga för utbyggnad av förnybar energi. Sådana projekt bör även i fortsättningen omfattas av skyldigheten att genomföra en särskild miljökonsekvensbedömning enligt direktiv 2011/92/EU och bör omfattas av de tillståndsförfaranden som är tillämpliga för projekt för förnybar energi utanför accelerationsområden för förnybar energi. För att påskynda tillståndsförfarandet i den omfattning som krävs för att uppnå det mål för förnybar energi som fastställs i direktiv (EU) 2018/2001 bör även de tillståndsförfaranden som är tillämpliga på projekt utanför accelerationsområden för förnybar energi förenklas och effektiviseras genom att tydliga maximala tidsfrister införs för alla steg i tillståndsförfarandet, inklusive för projektspecifika särskilda miljöbedömningar.

(37) Uppförande och drift av verk för förnybar energi kan leda till sidoeffekter i form av dödande eller störning av fåglar och andra arter som är skyddade enligt direktiv 92/43/EEG eller enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG ([20]). Sådant dödande eller sådan störning av skyddade arter bör dock inte anses avsiktliga i den mening som avses i de direktiven om projektet för uppförande och drift av dessa verk för förnybar energi föreskriver lämpliga skyddsåtgärder för att undvika sådant dödande, förhindra störningar, bedöma sådana åtgärders ändamålsenlighet genom lämplig övervakning och, mot bakgrund av den information som samlats in, vidta de ytterligare åtgärder som krävs för att säkerställa att inga betydande negativa följder uppstår för de berörda arternas populationer.

(38) Utöver uppförandet av nya verk för förnybar energi har uppgradering av befintliga kraftverk för förnybar energi betydande potential att bidra till att målen för förnybar energi uppnås. Eftersom de befintliga kraftverken för förnybar energi till största delen finns på platser med betydande potential för förnybara energikällor kan uppgradering säkerställa fortsatt användning av dessa anläggningar samtidigt som behovet av att utse nya platser för projekt för förnybar energi minskar. Uppgradering omfattar ytterligare fördelar, till exempel den befintliga nätanslutningen, en sannolikt högre grad av acceptans bland allmänheten och kännedom om miljöpåverkan.

(39) Genom direktiv (EU) 2018/2001 införs förenklade tillståndsförfaranden för uppgradering. För att tillgodose det ökande behovet av uppgradering av befintliga kraftverk för förnybar energi och för att dra full nytta av de fördelar som de erbjuder, är det lämpligt att införa ett ännu kortare tillståndsförfarande för uppgradering av kraftverk för förnybar energi i accelerationsområden för förnybar energi, inklusive en kortare granskningsprocess. För uppgradering av befintliga kraftverk för förnybar energi utanför accelerationsområden för förnybar energi bör medlemsstaterna säkerställa ett förenklat och snabbt tillståndsförfarande som inte överstiger ett år, samtidigt som hänsyn tas till den europeiska gröna givens princip om att inte vålla skada.

(40) För att ytterligare främja och påskynda uppgraderingen av befintliga kraftverk för förnybar energi bör ett förenklat tillståndsförfarande för nätanslutningar inrättas för uppgraderingar som leder till en begränsad ökning av den totala kapaciteten i jämförelse med det ursprungliga projektet. Uppgraderingen av projekt för förnybar energi medför ändringar eller utvidgningar av befintliga projekt i olika grad. Tillståndsförfarandet, inbegripet miljöbedömningar och granskningar, för uppgradering av projekt för förnybar energi bör begränsas till de potentiella effekterna av ändringen eller utvidgningen jämfört med det ursprungliga projektet.

([20]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (EUT L 20, 26.1.2010, s. 7).

(41) Genom att uppgradera en solenergianläggning kan en ökning av dess effektivitet och kapacitet uppnås utan att den för den skull tar större ytor i anspråk. En uppgraderad anläggning har således ingen annan inverkan på miljön än den ursprungliga anläggningen, förutsatt att uppgraderingen inte medför en utvidgning av det område som används och anläggningen även fortsättningsvis uppfyller de ursprungliga miljöskyddsåtgärderna.

(42) Installation av solenergiutrustning, och tillhörande samlokaliserad energilagring samt anslutning av sådan utrustning och lagring till nätet, i befintliga eller framtida konstgjorda konstruktioner, utom konstgjorda vattenytor, som skapats för andra ändamål än solenergiproduktion eller energilagring, till exempel tak, parkeringsplatser, vägar och järnvägar, ger vanligtvis inte upphov till problem med miljöpåverkan eller konkurrerande användning av området. Dessa installationer bör därför kunna omfattas av kortare tillståndsförfaranden och undantas från skyldigheten att utföra en miljökonsekvensbedömning enligt direktiv 2011/92/EU, samtidigt som medlemsstaterna bör kunna ta hänsyn till särskilda omständigheter som rör skyddet av det kulturella eller historiska arvet, nationella försvarsintressen eller säkerhetsskäl. Anläggningar för egenanvändning, inbegripet för kollektiva egenanvändare såsom lokala energigemenskaper, bidrar också till att minska den totala efterfrågan på naturgas, öka systemets resiliens och uppnå unionens mål för förnybar energi. Installation av solenergiutrustning med en kapacitet på mindre än 100 kW, inbegripet installationer hos egenanvändare av förnybar energi, kommer sannolikt inte att medföra någon betydande negativ påverkan på miljön eller nätet och ger inte upphov till några säkerhetsproblem. Dessutom kräver små installationer i allmänhet inte någon utbyggnad av kapaciteten vid nätanslutningspunkten. Med hänsyn till de omedelbara positiva effekterna av denna typ av anläggningar för konsumenterna och med tanke på deras begränsade potentiella effekter på miljön är det lämpligt att ytterligare effektivisera det tillståndsförfarande som är tillämpligt på dem, förutsatt att de inte överskrider den befintliga kapaciteten för anslutning till distributionsnätet, genom att införa konceptet administrativ positiv tystnad i de relevanta tillståndsförfarandena för att främja och påskynda utbyggnaden av dessa anläggningar och för att kunna dra nytta av dem på kort sikt. Medlemsstaterna bör på grundval av sina interna begränsningar ha rätt att tillämpa ett tröskelvärde som är lägre än 100 kW, förutsatt att tröskelvärdet fortfarande är högre än 10,8 kW.

(43) Värmepumpar är en viktig teknik för produktion av förnybar värme och kyla från omgivningsenergi, inbegripet från avloppsreningsverk, och geotermisk energi. Värmepumpar gör det också möjligt att använda spillvärme och spillkyla. Snabb utbyggnad av värmepumpar som använder underutnyttjade förnybara energikällor såsom omgivningsenergi eller geotermisk energi liksom spillvärme från industri- och tjänstesektorn, inbegripet datacentraler, gör det möjligt att ersätta värmepannor för naturgas och andra fossila bränslen med en förnybar uppvärmningslösning, samtidigt som energieffektiviteten ökas. Detta kommer att påskynda minskningen av användningen av gas för uppvärmning, både i byggnader och inom industrin. För att påskynda installation och användning av värmepumpar är det lämpligt att införa riktade kortare tillståndsförfaranden för sådana anläggningar, inbegripet ett förenklat tillståndsförfarande för anslutning av mindre värmepumpar till elnätet i fall då det inte finns några farhågor om säkerheten, inga ytterligare arbeten behövs för nätanslutningar och det inte finns någon teknisk inkompatibilitet mellan systemkomponenterna, såvida inte nationell rätt saknar krav på ett sådant tillstånds-förfarande. Tack vare snabbare och enklare installation av värmepumpar är den ökade användningen av förnybar energi för uppvärmningsändamål, som står för nästan hälften av unionens energianvändning, avsedd att bidra till försörjningstryggheten och att hantera ett svårare läge på marknaden.

(44) Vid tillämpning av relevant unionsrätt på miljöområdet bör medlemsstaterna – vid de bedömningar från fall till fall som krävs för att fastställa om ett verk för förnybar energi, anslutningen av den anläggningen till nätet, det tillhörande nätet i sig eller lagringstillgångarna är av ett allt överskuggande allmänintresse i ett visst fall – presumera att dessa verk för förnybar energi och deras tillhörande infrastruktur är av ett allt överskuggande allmänintresse och av vikt för människors hälsa och säkerhet, utom när det finns tydliga bevis för att dessa projekt har en betydande negativ miljöpåverkan som inte kan begränsas eller kompenseras, eller om medlemsstaterna beslutar att begränsa tillämpningen av denna presumtion under vederbörligen motiverade och särskilda omständigheter, till exempel av skäl som rör nationellt försvar. Att sådana verk för förnybar energi anses vara av ett allt överskuggande allmänintresse och av vikt för människors hälsa och säkerhet gör det möjligt för sådana projekt att omfattas av en förenklad bedömning.

(45) För att säkerställa ett smidigt och ändamålsenligt genomförande av bestämmelserna i detta direktiv stöder kommissionen medlemsstaterna genom instrumentet för tekniskt stöd som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/240 ([21]), som tillhandahåller skräddarsydd teknisk expertis för att utforma och genomföra reformer, inbegripet sådana som ökar användningen av energi från förnybara energikällor, främjar bättre integrering i energisystemet, identifierar vissa områden som särskilt lämpliga för uppförande av verk för förnybar energi och förenklar reglerna för godkännande- och tillståndsförfaranden för verk för förnybar energi. Det tekniska stödet kan gälla till exempel stärkt administrativ kapacitet, harmoniserade rättsliga ramar och utbyte av relevant bästa praxis, såsom möjliggörande och främjande av mångsidig användning.

(46) Energiinfrastruktur måste finnas på plats för att stödja en betydande ökning av produktionen av förnybar energi. Medlemsstaterna bör kunna utse särskilda infrastrukturområden där genomförandet av nät- eller lagringsprojekt som krävs för att integrera förnybar energi i elsystemet inte förväntas få betydande miljöpåverkan, där sådan påverkan vederbörligen kan begränsas, eller, om detta inte är möjligt, kompenseras. Infrastrukturprojekt i sådana områden får omfattas av förenklade miljöbedömningar. Om medlemsstaterna beslutar att inte utse sådana områden fortsätter de bedömningar och regler som är tillämpliga enligt unionens miljörätt att tillämpas. Medlemsstaterna bör, som en del av arbetet med att utse infrastrukturområden, inbegripet genom nationell lagstiftning, utarbeta en eller flera planer som omfattar identifiering av områden och tillämpliga regler och skyddsåtgärder för projekt i varje infrastrukturområde. Planerna bör tydligt ange det särskilda områdets räckvidd och vilken typ av infrastrukturprojekt som omfattas. Varje plan bör bli föremål för en miljöbedömning enligt direktiv 2001/42/EG för att bedöma effekterna av varje typ av projekt på de berörda utsedda områdena. Nätprojekt i sådana särskilda infrastrukturområden bör i möjligaste mån undvikas i Natura 2000-områden och områden som utsetts inom ramen för nationella skyddssystem för bevarande av natur och biologisk mångfald, utom om det, på grund av nätprojektens särdrag, saknas proportionella alternativ till sådana projekt. När medlemsstaterna bedömer proportionaliteten bör de ta hänsyn till behovet av att säkerställa projektets ekonomiska bärkraft och genomförbarhet samt ett effektivt och påskyndat genomförande i syfte att säkerställa att den ytterligare kapacitet för produktion av förnybar energi som åstadkoms kan integreras snabbt i energisystemet, eller om det redan finns olika slags infrastrukturprojekt i det specifika Natura 2000-området eller det skyddade området, vilket skulle kunna göra det möjligt att kombinera olika infrastrukturprojekt i ett område för lägre miljöpåverkan.

Särskilda planer för lagringsprojekt bör alltid utesluta Natura 2000-områden, då begränsningarna är färre vad gäller deras lokalisering. I sådana områden bör medlemsstaterna, under befogade omständigheter, inbegripet när detta behövs för att påskynda nätutbyggnaden till stöd för utbyggnaden av förnybar energi så att klimatmålen och målen för förnybar energi kan uppnås, kunna införa undantag från vissa bedömningsskyldigheter som fastställs i unionens miljörätt på vissa villkor. Om medlemsstaterna beslutar att utnyttja sådana undantag bör de specifika projekten omfattas av en förenklad granskningsprocess liknande den granskningsprocess som föreskrivs för accelerationsområden för förnybar energi, som bör baseras på befintliga data. En begäran från den behöriga myndigheten om att lämna ytterligare tillgänglig information bör inte kräva en ny bedömning eller insamling av uppgifter. Om en sådan granskningsprocess identifierar projekt som med stor sannolikhet kommer att ge upphov till en betydande oförutsedd negativ påverkan bör den behöriga myndigheten säkerställa tillämpningen av lämpliga och proportionerliga skyddsåtgärder eller, i avsaknad av sådana, kompensationsåtgärder. I händelse av kompensationsåtgärder kan projektutvecklingen fortsätta medan kompensationsåtgärderna fastställs.

(47) Bristen på kvalificerade arbetstagare, särskilt installatörer och konstruktörer av värme- och kylsystem som drivs med förnybar energi, fördröjer ersättningen av värmesystem som bygger på fossila bränslen med system som bygger på energi från förnybara energikällor och utgör ett betydande hinder för integreringen av förnybar energi i byggnader, industri och jordbruk. Medlemsstaterna bör samarbeta med arbetsmarknadens parter och gemenskaper för förnybar energi för att förutse vilka färdigheter som kommer att behövas. Ett tillräckligt antal högklassiga och ändamålsenliga strategier för kompetensutveckling och omskolning och utbildningsprogram och certifieringssystem som säkerställer korrekt installation och tillförlitlig drift av ett brett spektrum av värme- och kylsystem och

([21]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/240 av den 10 februari 2021 om inrättande av ett instrument för tekniskt stöd (EUT L 57, 18.2.2021, s. 1).

lagringsteknik, samt laddningspunkter för elfordon, baserade på förnybar energi, bör göras tillgängliga och utformas så att sådana utbildningsprogram och certifieringssystem lockar till sig deltagare. Medlemsstaterna bör överväga vilka åtgärder som bör vidtas för att locka till sig grupper som för närvarande är underrepresenterade på de berörda yrkesområdena. En förteckning över utbildade och certifierade installatörer bör offentliggöras för att säkerställa konsumenternas förtroende och enkel tillgång till skräddarsydda installatörs- och konstruktörsfärdigheter genom vilka korrekt installation och drift av förnybar värme och kyla kan garanteras.

(48) Ursprungsgarantier är ett viktigt verktyg för konsumentinformation och för fortsatt användning av avtal om köp av förnybar energi. Det bör därför säkerställas att utfärdande av, handel med samt överföring och användning av ursprungsgarantier kan ske i ett enhetligt system med intyg som standardiserats på lämpligt sätt och som erkänns ömsesidigt i hela unionen. För att ge tillgång till lämpliga styrkande bevis för personer som ingår avtal om köp av förnybar energi bör det dessutom säkerställas att alla tillhörande ursprungsgarantier kan överföras till köparen. Med ett mer flexibelt energisystem och ökande konsumentefterfrågan krävs mer innovativa, digitala, tekniskt avancerade och tillförlitliga verktyg för att stödja och dokumentera den ökande produktionen av förnybar energi. För att underlätta digital innovation på detta område bör medlemsstaterna, när så är lämpligt, göra det möjligt att utfärda ursprungsgarantier i fraktioner och med en tidsstämpel som ligger närmare realtid. Med hänsyn till behovet av att förbättra konsumentinflytandet och bidra till en högre andel förnybar energi i gasförsörjningen bör medlemsstaterna kräva att gasleverantörer som informerar slutkonsumenterna om sin energimix använder ursprungsgarantier.

(49) Utvecklingen av infrastruktur för fjärrvärme- och fjärrkylnät bör intensifieras och styras i riktning mot att utnyttja ett bredare spektrum av förnybara källor till värme och kyla på ett effektivt och flexibelt sätt för att öka användningen av förnybar energi och fördjupa integreringen av energisystem. Det är därför lämpligt att uppdatera förteckningen över förnybara energikällor som näten för fjärrvärme och fjärrkyla i allt högre grad bör kunna utnyttja och att kräva att värmeenergilagring ska integreras som en källa till flexibilitet, ökad energieffektivitet och mer kostnadseffektiv drift.

(50) Eftersom över 30 miljoner elfordon förväntas vara i bruk i unionen 2030 är det nödvändigt att säkerställa att de fullt ut kan bidra till systemintegreringen av förnybar el och därmed göra det möjligt att öka andelen förnybar el på ett kostnadsoptimalt sätt. Elfordonens potential att använda förnybar el i tider då tillgången är riklig och mata in den tillbaka i ett nät när det råder brist på el måste utnyttjas fullt ut och bidra till systemintegreringen av intermittent förnybar el samtidigt som en trygg och tillförlitlig elförsörjning säkerställs. Det är därför lämpligt att införa särskilda åtgärder rörande elfordon samt information om förnybar energi och om hur och när informationen kan tillgås, som kompletterar åtgärderna i Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2023/1804 ([22]) och (EU) 2023/1542 ([23]).

(51) Enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 ([24]) och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 ([25]) ska medlemsstaterna tillåta och främja deltagande för efterfrågeflexibilitet genom aggregering samt i tillämpliga fall ombesörja avtal med dynamiska elpriser till slutkunder. För att tillåta efterfrågeflexibilitet att lättare kunna ge ytterligare incitament till grön el måste den baseras inte bara på dynamiska priser utan också på signaler om den faktiska spridningen av grön el i systemet. Det är därför nödvändigt att, genom spridning av särskild information, förbättra de signaler som konsumenter och marknadsaktörer får om andelen förnybar el och intensiteten av växthusgasutsläpp från den levererade elen. Konsumtionsmönstren kan sedan justeras på grundval av spridningen av förnybar energi och förekomsten av koldioxidfri el, i kombination med en justering som görs på grundval av prissignaler. Detta tjänar målet att ytterligare stödja införandet av innovativa affärsmodeller och digitala

([22]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1804 av den 13 september 2023 om utbyggnad av infrastruktur för alternativa drivmedel och om upphävande av direktiv 2014/94/EU (EUT L 234, 22.9.2023, s. 1).

([23]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1542 av den 12 juli 2023 om batterier och förbrukade batterier, om ändring av direktiv 2008/98/EG och förordning (EU) 2019/1020 och om upphävande av direktiv 2006/66/EG (EUT L 191, 28.7.2023, s. 1).

([24]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el (EUT L 158, 14.6.2019, s. 54).

([25]) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU (EUT L 158, 14.6.2019, s. 125).

lösningar, genom vilka det skulle vara möjligt att koppla konsumtionen till nivån av förnybar energin i elnätet och därigenom ge incitament till rätt nätinvesteringar som grund för omställningen till ren energi.

(52) För att flexibilitets- och balanseringstjänster från aggregeringen av decentraliserade lagringstillgångar ska kunna utvecklas på ett konkurrenskraftigt sätt bör tillgång i realtid till grundläggande batteriinformation såsom hälsotillstånd, laddningsstatus, kapacitet och effektbörvärde tillhandahållas på icke-diskriminerande villkor, i enlighet med relevanta dataskyddsregler och utan kostnad för ägarna eller användarna av batterierna och de enheter som agerar på deras vägnar, såsom förvaltare av byggnaders energisystem, leverantörer av rörlighetstjänster och andra aktörer på elmarknaden. Det är därför lämpligt att införa åtgärder som tillgodoser behovet av tillgång till sådana uppgifter för att underlätta integreringen av batterier för hemmabruk och elfordon, som ett komplement till bestämmelserna om tillgång till batteriuppgifter för att underlätta behandling för ändrad användning av batterier i förordning (EU) 2023/1542. Bestämmelserna om tillgång till batteriuppgifter för elfordon bör gälla utöver alla bestämmelser i unionsrätten om typgodkännande av fordon.

(53) Det ökande antalet elfordon på väg och järnväg och till sjöss, och inom andra transportsätt, kommer att kräva att laddningen optimeras och styrs på ett sätt som inte orsakar överbelastning och som drar full nytta av tillgången på förnybar el och låga elpriser i systemet. Där smart och dubbelriktad laddning skulle bidra till att ytterligare öka spridningen av förnybar el för elfordonsparker inom transportsektorn och i elsystemet i allmänhet bör en sådan funktion också göras tillgänglig. Med hänsyn till laddningspunkternas långa livslängd bör kraven för laddningsinfrastruktur uppdateras på ett sätt som tillgodoser framtida behov och inte leder till negativa inlåsningseffekter för utvecklingen av teknik och tjänster.

(54) Laddningspunkter där elfordon vanligen parkeras under längre perioder, till exempel. på grund av bosättning eller arbete, är mycket relevanta för integreringen av energisystem. Smarta, och i lämpliga fall dubbelriktade, laddningsfunktioner måste därför säkerställas. I det avseendet är driften av normal laddningsinfrastruktur som inte är allmänt tillgänglig särskilt viktig för integreringen av elfordon i elsystemet eftersom den är belägen där elfordon parkeras upprepade gånger under lång tid, till exempel i byggnader med begränsat tillträde, personalparkeringsplatser eller parkeringsplatser som hyrs ut till fysiska eller juridiska personer.

(55) Efterfrågeflexibilitet är avgörande för att möjliggöra smart laddning av elfordon och därigenom möjliggöra en effektiv integrering av elfordon i elnätet, vilket kommer att vara avgörande för utfasningen av fossila bränslen i transportsektorn och för att underlätta integreringen av energisystemet. Dessutom bör medlemsstaterna, när så är relevant, uppmuntra initiativ som främjar efterfrågeflexibilitet genom driftskompatibilitet och datautbyte för värme- och kylsystem, värmeenergilagringsenheter och andra relevanta energirelaterade anordningar.

(56) Användare av elfordon som ingår avtal med leverantörer av elektromobilitetstjänster och aktörer på elmarknaden bör ha rätt att få information och förklaringar om hur avtalsvillkoren kommer att påverka användningen av deras fordon och batteriets hälsotillstånd. Leverantörer av elektromobilitetstjänster och aktörer på elmarknaden bör tydligt förklara för användare av elfordon hur de kommer att få ersättning för de flexibilitets-, balanserings- och lagringstjänster som tillhandahålls elsystemet och elmarknaden genom användningen av deras elfordon. Användare av elfordon måste också säkra sina konsumenträttigheter när de ingår sådana avtal, särskilt när det gäller skyddet av deras personuppgifter, såsom lokalisering och körvanor, i samband med användningen av deras fordon. Elfordonsanvändarnas preferenser när det gäller den typ av el som köps för att användas i deras elfordon, liksom andra preferenser, kan också omfattas av sådana avtal. Av dessa skäl är det viktigt att säkerställa att den laddningsinfrastruktur som tas i bruk används så effektivt som möjligt. För att öka konsumenternas förtroende för e-mobilitet är det mycket viktigt att användare av elfordon kan använda sitt abonnemang vid flera laddningspunkter. Detta gör det

också möjligt för elfordonsanvändarens tjänsteleverantör att på bästa sätt integrera elfordonet i elsystemet, genom förutsägbar planering och incitament som bygger på användarens preferenser. Det är också i linje med principerna om ett konsumentcentrerat och prosumentbaserat energisystem och rätten för elfordonsanvändare att som slutanvändare välja leverantör enligt bestämmelserna i direktiv (EU) 2019/944.

(57) Decentraliserade lagringstillgångar, såsom batterier för hemmabruk och batterier i elfordon, har potential att erbjuda betydande flexibilitets- och balanseringstjänster till nätet genom aggregering. För att underlätta utvecklingen av sådana anordningar och tjänster bör reglerna om anslutning och drift av lagringstillgångar, såsom tariffer, åtagandetider och anslutningsspecifikationer, utformas på ett sätt som inte hämmar potentialen hos alla lagringstillgångar, inbegripet små och mobila sådana och andra anordningar, exempelvis värmepumpar, solcellspaneler och värmelagring, att erbjuda systemet flexibilitets- och balanseringstjänster och bidra till ytterligare spridning av förnybar el, jämfört med större, stationära lagringstillgångar. Utöver de allmänna bestämmelserna om undvikande av marknadsdiskriminering i förordning (EU) 2019/943 och direktiv (EU) 2019/944 bör specifika krav införas för att utifrån ett helhetsperspektiv hantera deltagandet av dessa tillgångar och avlägsna alla återstående hinder för att frigöra sådana tillgångars potential att bidra till utfasningen av fossila bränslen i elsystemet och ge konsumenterna egenmakt att delta i energiomställningen.

(58) Som en allmän princip bör medlemsstaterna säkerställa lika villkor för små decentraliserade system för elproduktion och lagring, inbegripet genom batterier och elfordon, så att de kan delta på elmarknaderna, bland annat genom hantering av överbelastning och tillhandahållande av flexibilitets- och balanseringstjänster på ett icke-diskriminerande sätt jämfört med andra elproduktions- och lagringssystem, och utan en oproportionerlig administrativ börda eller regelbörda. Medlemsstaterna bör uppmuntra egenanvändare och gemenskaper för förnybar energi att aktivt delta på dessa elmarknader genom att tillhandahålla flexibilitetstjänster genom efterfrågeflexibilitet och lagring, bland annat genom batterier och elfordon.

(59) Industrin står för 25 % av unionens energianvändning och är en stor konsument av uppvärmning och kylning, som för närvarande försörjs till 91 % med fossila bränslen. 50 % av efterfrågan på värme och kyla avser dock låg temperatur (< 200 °C) för vilken det finns kostnadseffektiva alternativ med förnybar energi, bland annat genom elektrifiering och direkt användning av förnybar energi. Dessutom använder industrin icke-förnybara källor som råmaterial för att tillverka produkter som stål eller kemikalier. Dagens beslut om industriinvesteringar kommer att avgöra vilka framtida industriprocesser och energialternativ som industrin kan överväga, så det är viktigt att dessa investeringsbeslut är framtidssäkrade och att strandade tillgångar undviks. Därför bör riktmärken införas för att tillhandahålla industrin incitament att övergå till produktionsprocesser som bygger på förnybar energi och som inte bara drivs av förnybar energi utan även använder förnybara råvaror såsom förnybart väte. Medlemsstaterna bör främja elektrifieringen av industriella processer där så är möjligt, till exempel för lågtemperaturvärme inom industrin. Dessutom bör medlemsstaterna främja användningen av en gemensam metod för produkter som är märkta som framställda helt eller delvis med hjälp av förnybar energi eller med förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som råvara, med beaktande av unionens befintliga metoder för produktmärkning och initiativ för hållbara produkter. Med hjälp av denna kan bedrägliga metoder undvikas och konsumenternas förtroende ökas. Med tanke på att konsumenterna föredrar produkter som bidrar till miljö- och klimatförändringsmålen skulle den stimulera efterfrågan på dessa produkter på marknaden.

(60) För att minska unionens beroende av fossila bränslen och import av fossila bränslen bör kommissionen utarbeta en unionsstrategi för importerad och inhemsk vätgas på grundval av uppgifter som medlemsstaterna rapporterat.

(61) Förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung kan användas för energiändamål, men också för andra ändamål än energi, såsom råmaterial inom branscher som stålindustrin eller kemiindustrin. Användningen av förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung för båda ändamålen utnyttjar deras fulla potential att ersätta fossila bränslen som råmaterial och att minska utsläppen av växthusgaser inom industriprocesser som är svåra att elektrifiera, och sådan användning bör därför ingå i ett mål för användningen av förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung. Nationella åtgärder för att främja användningen av förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung inom sådana industrisektorer som är svåra att elektrifiera bör inte leda till ökade nettoföroreningar till följd av ökad efterfrågan på elproduktion som tillgodoses av de mest förorenande fossila bränslena, såsom kol, diesel, brunkol, torv och oljeskiffer. Förbrukningen av vätgas i industriella processer där vätgasen produceras som en biprodukt eller härrör från en biprodukt som är svår att ersätta med förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung bör undantas från ovannämnda mål. Vätgas som används för att producera drivmedel omfattas av transportmålen för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung.

(62) I unionens vätgasstrategi, såsom anges i kommissionens meddelande av den 8 juli 2020 med titeln *En vätgasstrategi för ett klimatneutralt Europa*, erkänns den roll som befintliga vätgasproduktionsanläggningar som byggts om för att minska sina växthusgasutsläpp spelar för uppnåendet av den höjda klimatambitionen för 2030. Mot bakgrund av den strategin, och inom ramen för den ansökningsomgång för projekt som anordnas av unionens innovationsfond som har inrättats genom artikel 10a.8 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG ([26]), har aktörer som är tidigt ute fattat investeringsbeslut att bygga om befintliga vätgasproduktionsanläggningar på grundval av teknik för ångreformering av metan i syfte att fasa ut fossila bränslen i vätgasproduktionen. Vid beräkningen av nämnaren i bidraget från förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som används för slutenergirelaterade och icke-energirelaterade ändamål inom industrin bör vätgas som produceras i produktionsanläggningar som byggts om på grundval av teknik för ångreformering av metan inte beaktas, för vilken ett kommissionsbeslut om beviljande av bidrag inom ramen för innovationsfonden har offentliggjorts före dagen då detta direktiv träder i kraft och som uppnår en genomsnittlig minskning av växthusgasutsläppen på 70 % på årsbasis.

(63) Det bör även noteras att det för vissa befintliga anläggningar för integrerad produktion av ammoniak kan vara förenat med särskilda utmaningar att ersätta vätgas producerad genom ångreformering av metan. Det skulle kräva ombyggnad av sådana produktionsanläggningar, vilket skulle kräva en ansenlig ansträngning från medlemsstaterna beroende på de specifika nationella omständigheterna och medlemsstaternas energiförsörjningsstruktur.

(64) För att uppnå unionens mål att bli klimatneutral senast 2050 och fasa ut fossila bränslen i unionens industri bör medlemsstaterna kunna kombinera användningen av icke-fossila energikällor och förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung inom ramen för sina specifika nationella omständigheter och sin energimix. I detta sammanhang bör medlemsstaterna kunna sänka målet för användning av förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung inom industrisektorn, förutsatt att de använder en begränsad andel vätgas eller derivat av vätgas som produceras från fossila bränslen och att de är på rätt kurs mot sitt förväntade nationella bidrag i enlighet med formeln i bilaga II till förordning (EU) 2018/1999.

(65) Att öka ambitionerna inom värme- och kylsektorn är avgörande för att uppnå det övergripande målet för förnybar energi, med tanke på att uppvärmning och kylning utgör ungefär hälften av unionens energianvändning och omfattar ett brett spektrum av slutliga användningsområden och teknik inom byggnader, industri samt fjärrvärme och fjärrkyla. För att påskynda ökningen av förnybar energi inom värme- och kylsektorn bör en årlig ökning med ett minsta antal procentenheter på medlemsstatsnivå göras bindande för alla medlemsstater. Den minsta bindande, årliga genomsnittliga ökning med 0,8 procentenheter mellan 2021 och 2025 och med 1,1 procentenheter mellan 2026 och 2030 inom värme- och kylsektorn som är tillämplig för alla medlemsstater bör kompletteras med ytterligare vägledande ökningar eller tilläggssatser som beräknas specifikt för varje medlemsstat för att nå en genomsnittlig ökning på 1,8 procentenheter på unionsnivå. Dessa ytterligare vägledande, medlemsstatsspecifika ökningar eller tillägg syftar till att omfördela de ytterligare insatser som krävs för att uppnå önskad nivå för förnybar energi 2030 mellan medlemsstaterna på grundval av bruttonationalprodukt och kostnadseffektivitet och

([26]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG av den 13 oktober 2003 om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom gemenskapen och om ändring av rådets direktiv 96/61/EG (EUT L 275, 25.10.2003, s. 32).

till att vägleda medlemsstaterna gällande vad som kan vara en tillräcklig nivå av förnybar energi som ska användas i den sektorn. Medlemsstaterna bör, i enlighet med principen om energieffektivitet först, genomföra en bedömning av sin potential när det gäller energi från förnybara energikällor inom värme- och kylsektorn och av användningen av spillvärme och spillkyla. Medlemsstaterna bör genomföra två eller flera åtgärder som är upptagna på förteckningen för att främja en ökning av andelen förnybar energi inom uppvärmning och kylning. Vid antagande och genomförande av de åtgärderna bör medlemsstaterna säkerställa att de åtgärderna är tillgängliga för alla konsumenter, särskilt konsumenter i låginkomsthushåll eller utsatta hushåll.

(66) För att säkerställa att den ökade betydelsen av fjärrvärme och fjärrkyla går hand i hand med bättre information till konsumenterna är det lämpligt att förtydliga och skärpa insynen vad avser andelen förnybar energi i system för fjärrvärme och fjärrkyla och deras energieffektivitet.

(67) Moderna effektiva system för fjärrvärme och fjärrkyla som bygger på förnybar energi har visat sin potential att tillhandahålla kostnadseffektiva lösningar för integrering av förnybar energi, ökad energieffektivitet och integrering av energisystem, samtidigt som den övergripande minskningen av koldioxidutsläpp i värme- och kylsektorn underlättas. För att säkerställa att denna potential utnyttjas bör den årliga ökningen av förnybar energi eller spillvärme och spillkyla inom fjärrvärme och fjärrkyla höjas från 1 till 2,2 procentenheter utan att ändra ökningens preliminära karaktär, som återspeglar den ojämna utvecklingen av denna typ av nät inom unionen.

(68) För att återspegla den ökade betydelsen av fjärrvärme och fjärrkyla och behovet av att styra utvecklingen av dessa nät i riktning mot en integrering av mer förnybar energi är det lämpligt att uppmuntra systemansvariga för system för fjärrvärme eller fjärrkyla att ansluta tredjepartsleverantörer av förnybar energi och spillvärme och spillkyla till fjärrvärme- eller fjärrkylsystem över 25 MW.

(69) Värme- och kylsystem, särskilt system för fjärrvärme och fjärrkyla, bidrar i allt högre grad till balanseringen av elnätet genom att skapa ytterligare efterfrågan på intermittent förnybar el, till exempel. från vind och sol, när det finns gott om sådan förnybar el och den är billig och produktionen annars skulle ha begränsats. Sådan balans kan uppnås genom användning av högeffektiva eldrivna värme- och kylgeneratorer, såsom värmepumpar, särskilt när dessa värme- och kylgeneratorer är kopplade till värmelagring med stor kapacitet, särskilt inom fjärrvärme och fjärrkyla eller inom individuell uppvärmning, där det inte finns stordriftsfördelar och systemeffektivitet för fjärrvärme och fjärrkyla. Fördelen med värmepumpar är tvåfaldig eftersom de, för det första, väsentligen ökar energieffektiviteten, vilket leder till en avsevärd besparing av energi och kostnader för konsumenterna, och, för det andra, integrerar förnybar energi genom att möjliggöra en ökad användning av geotermisk energi och omgivningsenergi. För att ytterligare stimulera användningen av förnybar el för uppvärmning, kylning och värmelagring, särskilt genom utbyggnad av värmepumpar, bör medlemsstaterna få räkna in förnybar el som driver dessa värme- och kylgeneratorer, inbegripet värmepumpar, i den bindande och vägledande årliga ökningen av förnybar energi inom uppvärmning och kylning samt fjärrvärme och fjärrkyla.

(70) Spillvärme och spillkyla underutnyttjas trots att de är allmänt tillgängliga, vilket leder till slöseri med resurser, lägre energieffektivitet i de nationella energisystemen och högre energianvändning än nödvändigt i unionen. Förutsatt att det levereras från effektiv fjärrvärme och fjärrkylnät, är det lämpligt att tillåta att spillvärme och spillkyla delvis räknas in vid fullgörande av målen för förnybar energi i byggnader, industri samt uppvärmning och kylning och helt räknas in vid fullgörande av målen för fjärrvärme och fjärrkyla. Detta skulle göra det möjligt att utnyttja synergier mellan förnybar energi och spillvärme och spillkyla i fjärrvärme- och fjärrkylnät genom att öka de ekonomiska motiven att investera i modernisering och utveckling av dessa nät. Mer specifikt bör inkludering av spillvärme i riktmärket för förnybar energi inom industrin vara godtagbart endast för spillvärme eller spillkyla som levereras via en fjärrvärme- och fjärrkylsaktör från en annan industrianläggning eller en annan byggnad, varigenom det säkerställs att en sådan aktör har värme- eller kylförsörjning som sin huvudsakliga verksamhet och den spillvärme som räknas in tydligt skiljs åt från inre spillvärme som tas till vara inom samma eller relaterade företag eller byggnader.

(71) För att säkerställa att fjärrvärme och fjärrkyla deltar fullt ut i integreringen av energisektorn är det nödvändigt att utvidga samarbetet med systemansvariga för eldistributionssystem till systemansvariga för överföringssystem och att bredda samarbetet till planering av nätinvesteringar och till marknaderna för att bättre utnyttja potentialen hos fjärrvärme och fjärrkyla för att tillhandahålla flexibilitetstjänster på elmarknaderna. Ytterligare samarbete med gasnätoperatörer, inbegripet vätgasnät och andra energinät, bör också göras möjligt för att säkerställa en bredare integration av energibärare och att de används så kostnadseffektivt som möjligt. Krav på närmare samordning mellan systemansvariga för fjärrvärme och fjärrkyla, industri- och tjänstesektorn och lokala myndigheter skulle dessutom kunna underlätta den dialog och det samarbete som krävs för att utnyttja kostnadseffektivitetspotentialen hos spillvärme och spillkyla genom system för fjärrvärme och fjärrkyla.

(72) Användningen av förnybara bränslen och förnybar el inom transportsektorn kan bidra till minskade koldioxidutsläpp i unionens transportsektor på ett kostnadseffektivt sätt och förbättra bland annat energidiversifieringen inom denna sektor och samtidigt främja innovation, ekonomisk tillväxt och sysselsättning i unionen och minska beroendet av energiimport. För att uppnå det skärpta mål för minskade växthusgasutsläpp som fastställts genom förordning (EU) 2021/1119 bör andelen förnybar energi som levereras till alla transportsätt i unionen höjas. Att låta medlemsstaterna välja mellan ett transportmål uttryckt som ett mål för minskning av växthusgasintensiteten eller ett mål uttryckt som en andel av användningen av förnybar energi ger medlemsstaterna en lämplig grad av flexibilitet att utforma sin strategi för minskade koldioxidutsläpp inom transportsektorn. Dessutom skulle införandet av ett kombinerat energibaserat mål för avancerade biodrivmedel och biogas och förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung, inbegripet en minimiandel för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung, säkerställa en ökad användning av förnybara bränslen med minsta miljöpåverkan inom transportsätt som är svåra att elektrifiera, såsom sjöfart och luftfart. För att snabbstarta bränsleomställningen inom sjöfarten bör medlemsstater med kusthamnar sträva efter att säkerställa att andelen förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung av den totala mängd energi som levereras till sjöfartssektorn är minst 1,2 % från och med år 2030. Uppnåendet av dessa mål bör säkerställas genom skyldigheter för bränsleleverantörer samt genom andra åtgärder som fastställs i Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2023/1805 ([27]) och (EU) 2023/2405 ([28]). Särskilda skyldigheter för leverantörer av flygbränsle bör fastställas endast enligt förordning (EU) 2023/2405.

(73) För att uppmuntra användningen av utbudet av förnybara bränslen i sektorn för internationell bunkring, där det är svårt att fasa ut fossila bränslen, bör förnybara bränslen som levereras för internationell bunkring inkluderas i den slutliga användningen av energi från förnybara energikällor inom transportsektorn vid beräkningen av transportmålen, och följaktligen bör bränslen som levereras för internationell bunkring inkluderas i den slutliga användningen av energikällor inom transportsektorn. Sjöfart står dock för en stor andel av den slutliga energianvändningen (brutto) för vissa medlemsstater. Med hänsyn till de nuvarande tekniska och rättsliga begränsningar som förhindrar kommersiell användning av biodrivmedel inom sjöfarten är det lämpligt att genom undantag från kravet att inbegripa all energi som levereras till sjöfarten, i syfte att beräkna särskilda transportmål, tillåta medlemsstaterna sätta ett tak för energi som levereras för sjötransporter på 13 % av sin slutliga energianvändning (brutto) i en medlemsstat. För medlemsstater där den slutliga energianvändningen (brutto) inom sjötransportsektorn är oproportionerligt hög, det vill säga mer än en tredjedel av den i väg- och järnvägstransportsektorerna, bör taket vara 5 %. Vid beräkningen av det övergripande målet för förnybar energi bör man med beaktande av särdragen för internationell bunkring när det gäller de bränslen som levereras dit emellertid bara inkludera dessa i en medlemsstats slutliga energianvändning (brutto) om de är förnybara.

([27]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1805 av den 13 september 2023 om användning av förnybara och koldioxidsnåla bränslen för sjötransport och om ändring av direktiv 2009/16/EG (EUT L 234, 22.9.2023, s. 48).

([28]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/2405 av den18 oktober 2023 om säkerställande av lika villkor för hållbar lufttransport (ReFuelEU Aviation) (OJ L, 2023/2405, 31.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2405/oj).

(74) Elektromobilitet kommer att spela en viktig roll för minskade koldioxidutsläpp i transportsektorn. För att främja den fortsatta utvecklingen av elektromobilitet bör medlemsstaterna inrätta en kreditmekanism som gör det möjligt för operatörer av laddningspunkter som är tillgängliga för allmänheten att genom att tillhandahålla förnybar el bidra till fullgörandet av den skyldighet som medlemsstaterna har infört för bränsleleverantörer. Medlemsstaterna bör kunna inkludera privata laddningspunkter i den kreditmekanismen om det kan påvisas att den förnybara el som levereras till dessa privata laddningspunkter endast tillhandahålls elfordon. Samtidigt som el inom transportsektorn stöds genom en sådan mekanism är det viktigt att medlemsstaterna fortsätter att hålla en hög ambitionsnivå för utfasningen av fossila bränslen i sin mix av flytande bränslen, framför allt i transportsektorer där det är svårt att fasa ut fossila bränslen, såsom sjöfart och luftfart, där direkt elektrifiering är mycket svårare.

(75) Förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung, inbegripet vätgas, kan användas som råvara eller energikälla för industriella och kemiska processer och inom sjöfart och luftfart, för utfasning av fossila bränslen i sektorer där direkt elektrifiering inte är tekniskt möjlig eller konkurrenskraftig. De kan också användas för energilagring för att om nödvändigt balansera energisystemet, och spelar därmed en viktig roll för integrering av energisystem.

(76) Unionens politik för förnybar energi syftar till att bidra till uppnåendet av unionens mål för begränsning av klimatförändringar med avseende på att minska utsläppen av växthusgaser. För att uppnå det målet är det viktigt att även bidra till bredare miljömål, särskilt förebyggande av förlust av biologisk mångfald, där den indirekta ändring av markanvändningen som hänger samman med produktionen av vissa biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen har en negativ inverkan. Att bidra till dessa klimat- och miljömål utgör en viktig och långvarig generationsöverskridande angelägenhet för unionens medborgare och unionslagstiftarna. Unionen bör sålunda främja dessa bränslen i mängder som åstadkommer balans mellan den nödvändiga ambitionen och behovet av att undvika att bidra till direkt eller indirekt förändrad markanvändning. Det sätt på vilket målet för transportsektorn beräknas bör inte påverka de gränser som fastställts för hur vissa bränslen som framställs av livsmedels- och fodergrödor å ena sidan och bränslen med hög risk för indirekt ändring av markanvändning å andra sidan räknas in med avseende på det målet. För att inte skapa incitament att använda biodrivmedel och biogas som produceras från livsmedels- och fodergrödor inom transportsektorn, och med beaktande av den inverkan som kriget mot Ukraina har på livsmedels- och fodertillgången, bör dessutom medlemsstaterna även i fortsättningen kunna välja om biodrivmedel och biogas som produceras från livsmedels- och fodergrödor ska räknas in med avseende på målet för transportsektorn eller inte. Om de inte räknar in dem bör medlemsstaterna välja att minska det energibaserade målet eller sänka målet för minskning av växthusgasintensiteten i enlighet med detta, förutsatt att biodrivmedel som produceras från livsmedels- och fodergrödor minskar växthusgasutsläppen med 50 %, vilket motsvarar de typiska värden som anges i en bilaga till detta direktiv för minskningen av växthusgasutsläpp från de mest relevanta produktionskedjorna för biodrivmedel som produceras från livsmedels- och fodergrödor samt den minimitröskel för minskningar av växthusgasutsläpp som är tillämplig på de flesta anläggningar som producerar sådana biodrivmedel.

(77) För att säkerställa att en ökande mängd växthusgasutsläpp sparas in genom användningen av biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen och för att hantera potentiella indirekta effekter av främjandet av sådana bränslen, såsom avskogning, bör kommissionen se över nivån på den maximala andelen av det globala produktionsområdets genomsnittliga årliga utvidgning till mark med stora kollager på grundval av objektiva och vetenskapligt baserade kriterier och med beaktande av unionens klimatrelaterade mål och åtaganden, och bör, när så är nödvändigt, föreslå ett nytt tröskelvärde på grundval av resultaten av översynen. Vidare bör kommissionen bedöma möjligheten att utforma en påskyndad utvecklingsbana för att fasa ut sådana bränslens bidrag till målen för förnybar energi, för att maximera minskningen av växthusgasutsläppen.

(78) Att fastställa målet för transportsektorn som ett mål för minskning av växthusgasintensiteten gör det nödvändigt att tillhandahålla en metod som tar hänsyn till att olika typer av energi från förnybara källor minskar utsläppen av växthusgaser i olika mängd och därför bidrar till ett visst mål på olika sätt. Förnybar el bör anses ge nollutsläpp av växthusgaser, vilket innebär att den minskar utsläppen av växthusgaser med 100 % jämfört med el som produceras från fossila bränslen. Detta kommer att skapa incitament för användning av förnybar el, eftersom det är osannolikt att så stora minskningar av växthusgasutsläpp skulle kunna uppnås med förnybara bränslen och återvunna kolbaserade bränslen. Elektrifiering som bygger på förnybara energikällor skulle därför bli det effektivaste sättet att

minska koldioxidutsläppen från vägtransporter. För att dessutom främja användningen av förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung inom transportsätten luftfart och sjöfart, som är svåra att elektrifiera, är det lämpligt att införa en multiplikator för bränslen som levereras inom dessa transportsätt när de räknas med i de specifika målen för dessa bränslen.

(79) Direkt elektrifiering av slutanvändarsektorer, inbegripet transportsektorn, bidrar till systemeffektiviteten och underlättar övergången till ett energisystem som bygger på förnybar energi. Den är således i sig ett effektivt sätt att minska utsläppen av växthusgaser. Det är därför inte nödvändigt att skapa en ram för additionalitet som specifikt ska tillämpas på förnybar el som levereras till elfordon inom transportsektorn. Vidare kan solenergidrivna elfordon lämna ett avgörande bidrag till utfasningen av fossila bränslen i den europeiska transportsektorn.

(80) Eftersom förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung ska räknas som förnybar energi oavsett i vilken sektor de används, bör reglerna för att fastställa deras förnybara karaktär när de produceras från el, vilka endast var tillämpliga på dessa bränslen när de användes inom transportsektorn, utvidgas till att omfatta alla förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung, oavsett i vilken sektor de används.

(81) Förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung är viktiga för att öka andelen förnybar energi i sektorer som förväntas förlita sig på gasformiga och flytande bränslen på lång sikt, inbegripet för industriell användning och tunga transporter. Senast den 1 juli 2028 bör kommissionen bedöma effekterna av den metod som fastställer när el som används för produktion av förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung kan anses vara helt förnybar, inbegripet effekten av additionalitet och tidsmässig och geografisk korrelation avseende produktionskostnaderna, minskningen av växthusgasutsläpp och energisystemet, och bör lämna in en rapport till Europaparlamentet och rådet. Rapporten bör särskilt behöva bedöma konsekvenserna i fråga om hur tillgängliga och ekonomiskt överkomliga förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung är för industri- och transportsektorerna och i fråga om unionens förmåga att uppnå sina mål för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung, med beaktande av unionsstrategin för importerad och inhemsk vätgas, och samtidigt minimera ökningen av växthusgasutsläppen i elsektorn och i energisystemet i stort. Om det i rapporten konstateras att metoden inte säkerställer tillräcklig tillgänglighet och ekonomisk överkomlighet och inte väsentligen bidrar till minskade växthusgasutsläpp, integrering av energisystem och uppnående av unionens mål för 2030 för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung, bör kommissionen se över unionsmetoden och vid behov anta en delegerad akt för att ändra metoden och göra nödvändiga justeringar av kriterierna i syfte att underlätta utbyggnaden av vätgasindustrin.

(82) För att säkerställa högre miljöeffektivitet i unionens hållbarhetskriterier och kriterier för minskade växthusgasutsläpp för fasta biomassabränslen i anläggningar som producerar värme, el och kyla bör minimitröskeln för att tillämpa dessa kriterier sänkas från nuvarande 20 MW till 7,5 MW.

(83) Direktiv (EU) 2018/2001 stärkte ramen för hållbar bioenergi och minskade växthusgasutsläppen genom att fastställa kriterier för alla slutanvändarsektorer. I direktivet fastställdes särskilda regler för biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen som produceras från skogsbiomassa, vilket kräver hållbar skördeverksamhet och redovisning av utsläpp som orsakas av ändrad markanvändning. I överensstämmelse med målen om att bevara den biologiska mångfalden och förhindra förstörelse av livsmiljöer enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 92/43/EEG, direktiv 2000/60/EG, direktiv 2008/56/EG ([29]) och direktiv 2009/147/EG, är det nödvändigt att uppnå det ökade skyddet av livsmiljöer som är särskilt kolrika och har särskilt stor biologisk mångfald, såsom urskog och gammal skog, skogar med stor biologisk mångfald, gräsmarker, torvmarker och hedmarker. Därför bör undantag och begränsningar införas för anskaffning av skogsbiomassa från dessa områden, i linje med strategin för biodrivmedel,

([29]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/56/EG av den 17 juni 2008 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på havsmiljöpolitikens område (Ramdirektiv om en marin strategi) (EUT L 164, 25.6.2008, s. 19).

flytande biobränslen och biomassabränslen som produceras från agrobiomassa, utom när den riskbaserade metoden föreskriver nödvändiga undantag och begränsningar och operatörerna ger nödvändiga försäkringar. Dessutom bör kriterierna för minskade växthusgasutsläpp, med lämpliga övergångsperioder av skäl som rör investeringssäkerhet, även gradvis gälla för befintliga biomassabaserade anläggningar, för att säkerställa att produktionen av bioenergi i alla sådana anläggningar leder till minskade växthusgasutsläpp jämfört med energi som produceras från fossila bränslen.

(84) Hållbarhetskriterierna avseende skörd av skogsbiomassa bör specificeras ytterligare, i linje med principerna för hållbart skogsbruk. Dessa specifikationer bör syfta till att stärka och förtydliga den riskbaserade metoden för skogsbiomassa, samtidigt som medlemsstaterna får proportionerliga bestämmelser som möjliggör riktade anpassningar för metoder som kan vara lokalt lämpliga.

(85) Medlemsstaterna bör säkerställa att deras användning av skogsbiomassa för energiproduktion är förenlig med deras skyldigheter enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/841 ([30]). För detta ändamål bör medlemsstaterna göra framåtblickande bedömningar och genomföra nödvändiga åtgärder som kompletterar deras befintliga skyldigheter enligt förordning (EU) 2018/1999.

(86) Med hänsyn till de yttersta randområdenas särskilda situation, som avses i artikel 349 i EUF-fördraget och som i energisektorn kännetecknas av isolering, begränsat utbud och beroende av fossila bränslen, bör det föreskrivas att det undantag som ger medlemsstaterna möjlighet att anta särskilda kriterier för att säkerställa berättigande till ekonomiskt stöd för användning av vissa biomassabränslen i dessa områden även ska omfatta flytande biobränslen och biodrivmedel. Alla särskilda kriterier bör vara objektivt motiverade av skäl som avser det berörda yttersta randområdets energioberoende samt säkerställandet av en smidig övergång till hållbarhetskriterierna, energieffektivitetskriterierna och kriterierna för minskade växthusgasutsläpp i det berörda yttersta randområdet i enlighet med direktiv (EU) 2018/2001.

(87) Unionen är fast besluten att förbättra den miljömässiga, ekonomiska och sociala hållbarheten i produktionen av biomassabränsle. Detta direktiv kompletterar andra unionslagstiftningsakter, särskilt lagstiftningsakter om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet, som fastställer krav på tillbörlig aktsamhet i värdekedjan med avseende på negativa effekter för de mänskliga rättigheterna eller miljön.

(88) För att minska den administrativa bördan för producenter av förnybara bränslen och återvunna kolbaserade bränslen och för medlemsstater där kommissionen genom en genomförandeakt har erkänt att frivilliga eller nationella system ger belägg för eller tillhandahåller korrekta uppgifter om efterlevnad av hållbarhetskriterierna och kriterierna för minskade växthusgasutsläpp samt andra krav som fastställs i ändringsbestämmelserna som anges i detta direktiv, bör medlemsstaterna godta resultaten av certifieringar utfärdade av system som omfattas av kommissionens erkännande. För att minska bördan för små anläggningar bör medlemsstaterna kunna få inrätta en förenklad frivillig kontrollmekanism för anläggningar med en sammanlagd tillförd effekt på mellan 7,5 MW och 20 MW.

(89) För att minska riskerna och bättre förebygga bedrägerier i leveranskedjorna för bioenergi och återvunna kolbaserade bränslen föreskriver direktiv (EU) 2018/2001 värdefulla tillägg när det gäller insyn, spårbarhet och tillsyn. I detta sammanhang syftar den unionsdatabas som ska inrättas av kommissionen till att göra det möjligt att spåra flytande och gasformiga förnybara bränslen och återvunna kolbaserade bränslen. Databasens räckvidd bör utvidgas från transportsektorn till att omfatta alla andra slutanvändarsektorer där sådana bränslen används. En sådan utvidgning är tänkt att på ett avgörande sätt bidra till en omfattande övervakning av produktionen och konsumtionen av dessa bränslen och minska riskerna för dubbelräkning eller oriktigheter längs de leveranskedjor som omfattas av unionsdatabasen. För att undvika risken för dubbla anspråk på samma förnybara gas bör dessutom en ursprungsgaranti som utfärdats för varje leverans av förnybar gas som registrerats i databasen annulleras. Denna databas bör göras tillgänglig för allmänheten på ett öppet, transparent och användarvänligt sätt, samtidigt som principerna om skydd av privata och kommersiellt känsliga uppgifter respekteras. Kommissionen bör offentliggöra

([30]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/841 av den 30 maj 2018 om inbegripande av utsläpp och upptag av växthusgaser från markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk i ramen för klimat- och energipolitiken fram till 2030 och om ändring av förordning (EU) nr 525/2013 och beslut nr 529/2013/EU (EUT L 156, 19.6.2018, s. 1).

årliga rapporter om den information som rapporteras i unionsdatabasen, inbegripet mängden av samt det geografiska ursprunget och råvarutypen för biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen. Kommissionen och medlemsstaterna bör sträva efter att länka samman unionsdatabasen och befintliga nationella databaser för att möjliggöra en smidig övergång och databasernas dubbelriktning. Som ett komplement till den förstärkningen av öppenheten och spårbarheten för enskilda leveranser av råvaror och bränslen i leveranskedjan innebar den nyligen antagna kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/996 ([31]) en skärpning av revisionskraven för certifieringsorganen och en utökning av befogenheterna för offentlig tillsyn av certifieringsorganen, inbegripet en möjlighet för behöriga myndigheter att få tillgång till ekonomiska aktörers handlingar och lokaler vid sina tillsynskontroller. Därigenom har integriteten i ramen för kontroll i direktiv (EU) 2018/2001 stärkts avsevärt genom att certifieringsorganens och unionsdatabasens granskning har kompletterats med kontroll- och tillsynskapacitet vid medlemsstaternas behöriga myndigheter. Det rekommenderas starkt att båda möjligheterna till offentlig tillsyn utnyttjas.

(90) Kommissionen och medlemsstaterna bör kontinuerligt anpassa sig till bästa administrativa praxis och vidta alla lämpliga åtgärder för att förenkla genomförandet av direktiv (EU) 2018/2001, och således minska efterlevnadskostnaderna för inblandade aktörer och berörda sektorer.

(91) Lämpliga bestämmelser om bedrägeribekämpning måste fastställas, särskilt när det gäller användningen av avfallsbaserade råvaror eller biomassa som konstaterats medföra hög risk för indirekt förändrad markanvändning. Eftersom det är nödvändigt att upptäcka och förebygga bedrägerier för att förhindra illojal konkurrens och ohejdad avskogning, inbegripet i tredjeländer, bör ett krav på fullständig och certifierad spårbarhet av dessa råvaror införas.

(92) Direktiv (EU) 2018/2001 bör därför ändras i enlighet med detta.

(93) I förordning (EU) 2018/1999 görs flera hänvisningar till det bindande målet på unionsnivå om minst 32 % för andelen förnybar energi som används i unionen 2030. Eftersom detta mål måste höjas för att effektivt bidra till ambitionen att minska utsläppen av växthusgaser med 55 % fram till 2030, bör dessa hänvisningar ändras. Eventuella ytterligare planerings- och rapporteringskrav kommer inte att skapa något nytt planerings- och rapporteringssystem, utan bör omfattas av den befintliga ramen för planering och rapportering enligt den förordningen.

(94) Tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets direktiv 98/70/EG ([32]) bör ändras för att undvika en överlappning när det gäller regleringsmässiga krav i fråga om målen för minskade koldioxidutsläpp från transportsektorn och för anpassning till direktiv (EU) 2018/2001.

(95) Definitionerna i direktiv 98/70/EG bör anpassas till dem som fastställs i direktiv (EU) 2018/2001 för att undvika att olika definitioner tillämpas enligt dessa två rättsakter.

(96) Skyldigheterna avseende minskning av växthusgasutsläpp och användning av biodrivmedel i direktiv 98/70/EG bör utgå för att rationalisera och undvika överlappande reglering när det gäller de skärpta krav på minskade koldioxidutsläpp från transportsektorn som föreskrivs i direktiv (EU) 2018/2001.

(97) De skyldigheter avseende övervakningen av och rapporteringen om minskningar av växthusgasutsläpp som fastställs i direktiv 98/70/EG bör utgå för att undvika överlappande reglering av rapporteringsskyldigheter.

([31]) Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/996 av den 14 juni 2022 om regler för att verifiera hållbarhet och kriterier för minskade växthusgasutsläpp och kriterier för låg risk för indirekt ändring av markanvändning (EUT L 168, 27.6.2022, s. 1).

([32]) Europaparlamentets och rådets direktiv 98/70/EG av den 13 oktober 1998 om kvaliteten på bensin och dieselbränslen och om ändring av rådets direktiv 93/12/EEG (EGT L 350, 28.12.1998, s. 58).

(98) Rådets direktiv (EU) 2015/652 ([33]), som innehåller närmare regler för ett enhetligt genomförande av artikel 7a i direktiv 98/70/EG, bör upphävas, eftersom det blir obsolet genom att artikel 7a i direktiv 98/70/EG upphävs genom det här direktivet.

(99) När det gäller biobaserade komponenter i dieselbränsle begränsar hänvisningen i direktiv 98/70/EG till dieselbränsle B7, det vill säga dieselbränsle med en halt av upp till 7 % fettsyrametylestrar *(FAME)*, tillgängliga alternativ för att uppnå högre mål för inblandning av biodrivmedel enligt direktiv (EU) 2018/2001. Detta beror på att nästan hela unionens försörjning av dieselbränsle redan är av kategori B7. Den maximala andelen biobaserade komponenter bör därför ökas från 7 % till 10 %. För att upprätthålla marknadstillväxten för B10, det vill säga dieselbränsle som innehåller upp till 10 % FAME, krävs en unionstäckande B7-skyddsnivå på 7 % FAME i dieselbränsle på grund av den betydande andel icke B10-kompatibla fordon som förväntas finnas i fordonsparken senast 2030. Detta bör återspeglas i artikel 4.1 andra stycket i direktiv 98/70/EG.

(100) Övergångsbestämmelser bör möjliggöra en fortsatt datainsamling under ordnade former och ett uppfyllande av rapporteringsskyldigheterna med avseende på de artiklar i direktiv 98/70/EG som utgår genom det här direktivet.

(101) Eftersom målen för detta direktiv, nämligen minskade utsläpp av växthusgaser, minskat energiberoende och lägre energipriser, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av åtgärdens omfattning, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

(102) I enlighet med den gemensamma politiska förklaringen av den 28 september 2011 från medlemsstaterna och kommissionen om förklarande dokument ([34]) har medlemsstaterna åtagit sig att, när det är motiverat, låta anmälan av införlivandeåtgärder åtföljas av ett eller flera dokument som förklarar förhållandet mellan de olika delarna i direktivet och motsvarande delar i de nationella instrumenten för införlivande. När det gäller detta direktiv anser lagstiftarna att översändandet av sådana dokument är motiverat, särskilt till följd av domstolens dom i målet kommissionen mot Belgien ([35]) (mål C-543/17).

(103) För att kompensera för den regelbörda som införs genom detta direktiv för medborgare, förvaltningar och företag bör kommissionen se över regelverket inom de berörda sektorerna i linje med principen ”en in, en ut”, i enlighet med kommissionens meddelande av den 29 april 2021 med titeln *Bättre lagstiftning: Samarbete för att skapa bättre lagar*.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Ändringar av direktiv (EU) 2018/2001

Direktiv (EU) 2018/2001 ska ändras på följande sätt:

1. I artikel 2 ska andra stycket ändras på följande sätt:

   a) Led 1 ska ersättas med följande:

   ”1. *energi från förnybara energikällor eller förnybar energi*: energi från förnybara, icke-fossila energikällor, det vill säga vindenergi, solenergi (termisk solenergi och fotovoltaisk solenergi) och geotermisk energi, osmotisk energi, omgivningsenergi, tidvattensenergi, vågenergi och annan havsenergi, vattenkraft, biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsverk samt biogas.

([33]) Rådets direktiv (EU) 2015/652 av den 20 april 2015 om fastställande av beräkningsmetoder och rapporteringskrav i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 98/70/EG om kvaliteten på bensin och dieselbränslen (EUT L 107, 25.4.2015, s. 26).
([34]) EUT C 369, 17.12.2011, s. 14.
([35]) Domstolens dom av den 8 juli 2019, kommissionen mot Belgien, C-543/17, ECLI: EU: C:2019:573.

1a. *rundvirke av industrikvalitet*: sågtimmer, fanértimmer, massaved (i rund form eller kluven) samt allt annat rundvirke som är lämpligt för industriändamål, utom rundvirke vars egenskaper, såsom art, dimensioner, rakhet och kvisttäthet, gör det olämpligt för industriell användning, såsom det definieras och vederbörligen motiveras av medlemsstaterna enligt relevanta skogliga och marknadsmässiga förutsättningar."

b) Led 4 ska ersättas med följande:

"4. *slutlig energianvändning (brutto)*: energiprodukter som för energiändamål levereras till industrin, transportsektorn, hushållen, tjänstesektorn, inklusive offentliga tjänster, jordbruket, skogsbruket och fiskerinäringen, användning av el och värme inom energisektorn i samband med produktion av el och värme, samt förluster av el och värme vid distribution och överföring."

c) Följande led ska införas:

"9a. *accelerationsområde för förnybar energi*: en särskild plats eller ett särskilt område, på land, till havs eller på inlandsvatten, som av en medlemsstat har utsetts som särskilt lämplig eller lämpligt för uppförande av verk för förnybar energi.

9b. *solenergiutrustning*: utrustning som omvandlar solenergi till värmeenergi eller elektrisk energi, särskilt solvärme- och solcellsutrustning."

d) Följande led ska införas:

"14a. *elområde*: ett elområde enligt definitionen i artikel 2.65 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 (*).

14b. *innovativ teknik för förnybar energi*: teknik för produktion av förnybar energi som på åtminstone ett sätt förbättrar jämförbar aktuell teknik för förnybar energi eller som gör det möjligt att utnyttja teknik för förnybar energi som inte är fullt kommersialiserad eller som inbegriper en tydlig risknivå.

14c. *smart mätarsystem*: ett smart mätarsystem enligt definitionen i artikel 2.23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/944 (**).

14d. *laddningspunkt*: en laddningspunkt enligt definitionen i artikel 2.48 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1804 (***).

14e. *marknadsaktör*: en marknadsaktör enligt definitionen i artikel 2.25 i förordning (EU) 2019/943.

14f. *elmarknad*: elmarknader enligt definitionen i artikel 2.9 i direktiv (EU) 2019/944.

14g. *batteri för hemmabruk*: ett fristående uppladdningsbart batteri med en nominell kapacitet på mer än 2 kWh som är lämpligt att installera och använda i en bostadsmiljö.

14h. *elfordonsbatteri*: elfordonsbatteri enligt definitionen i artikel 3.1.14 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1542 (****).

14i. *industribatteri*: ett industribatteri enligt definitionen i artikel 3.1.13 i förordning (EU) 2023/1542.

14j. *hälsotillstånd*: hälsotillstånd enligt definitionen i artikel 3.1.28 i förordning (EU) 2023/1542

14k. *laddningsstatus*: laddningsstatus enligt definitionen i artikel 3.1.27 i förordning (EU) 2023/1542

14l. *effektbörvärde*: den dynamiska information som finns i batteriets styrsystem och som anger vilka effektinställningar batteriet optimalt bör ha under en uppladdning eller urladdning för att dess hälsotillstånd och operativa användning ska optimeras.

14m. *smart laddning*: en laddningsfunktion där intensiteten på den elektricitet som överförs till batteriet justeras dynamiskt, baserat på information som tas emot genom elektronisk kommunikation.

14n. *tillsynsmyndighet*: en tillsynsmyndighet enligt definitionen i artikel 2.2 i direktiv (EU) 2019/943.

14o. *dubbelriktad laddning*: dubbelriktad laddning enligt definitionen i artikel 2.11 i förordning (EU) 2023/1804.

14p. *normal laddningspunkt*: en normal laddningspunkt enligt definitionen i artikel 2.37 i förordning (EU) 2023/1804.

14q. *avtal om köp av förnybar energi*: ett avtal enligt vilket en fysisk eller juridisk person avtalar om att köpa förnybar energi direkt från en producent, vilket omfattar, men inte är begränsat till, avtal om köp av förnybar el och avtal om köp av förnybar värme och kyla".

_____

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el (EUT L 158, 14.6.2019, s. 54).

(**) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU (EUT L 158, 14.6.2019, s. 125).

(***) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1804 av den 13 september 2023 om utbyggnad av infrastruktur för alternativa drivmedel och om upphävande av direktiv 2014/94/EU (EUT L 234, 22.9.2023, s. 1).

(****) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1542 av den 12 juli 2023 om batterier och förbrukade batterier, om ändring av direktiv 2008/98/EG och förordning (EU) 2019/1020 och om upphävande av direktiv 2006/66/EG (EUT L 191, 28.7.2023, s. 1).

e) Följande led ska införas:

"18a. *industri*: företag och produkter som omfattas av avdelningarna B, C och F och av avdelning J huvudgrupp 63 i den statistiska näringsgrensindelningen (Nace REV.2), enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1893/2006 (*).

18b. *icke-energirelaterat ändamål*: användning av bränslen som råmaterial i en industriprocess i stället för användning av bränslen för energiproduktion.

_____

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1893/2006 av den 20 december 2006 om fastställande av den statistiska näringsgrensindelningen Nace rev. 2 och om ändring av rådets förordning (EEG) nr 3037/90 och vissa EG-förordningar om särskilda statistikområden (EUT L 393, 30.12.2006, s. 1)."

f) Följande led ska införas:

"22a. *förnybara bränslen*: biodrivmedel, flytande biobränslen, biomassabränslen och förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung.

22b. *energieffektivitet först*: energieffektivitet först enligt definitionen i artikel 2.18 i förordning (EU) 2018/1999."

g) Led 36 ska ersättas med följande:

"36. *förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung*: flytande och gasformiga bränslen vilkas energiinnehåll hämtas från andra förnybara energikällor än biomassa."

h) Följande led ska införas:

”44a. *skogsplantage*: planterad skog enligt definitionen i artikel 2.11 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1115 (*).

44b. *osmotisk energi*: energi som skapas naturligt genom skillnaden i salthalt mellan två vätskor, såsom sötvatten och saltvatten.

44c. *systemeffektivitet*: val av energieffektiva lösningar om de också möjliggör en kostnadseffektiv utvecklingsbana för utfasning av fossila bränslen, ytterligare flexibilitet och en effektiv resursanvändning.

44d. *samlokaliserad energilagring*: en energilagringsanläggning kombinerad med en anläggning som producerar förnybar energi, vilka är anslutna till samma nätanslutningspunkt.

44e. *solenergidrivet elfordon*: ett motorfordon försett med ett framdrivningssystem som innehåller enbart icke-perifera elektriska maskiner som energiomvandlare med ett elektriskt uppladdningsbart energilagringssystem, som kan laddas externt, och även försett med fordonsintegrerade solcellspaneler.

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1115 av den 31 maj 2023 om tillhandahållande på unionsmarknaden och export från unionen av vissa råvaror och produkter som är förknippade med avskogning och skogsförstörelse och om upphävande av förordning (EU) nr 995/2010 (EUT L 150, 9.6.2023, s. 206).”

2. Artikel 3 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 1 ska ersättas med följande:

”1. Medlemsstaterna ska gemensamt säkerställa att andelen energi från förnybara energikällor i unionens slutliga energianvändning (brutto) år 2030 är minst 42,5 %.

Medlemsstaterna ska gemensamt sträva efter att öka andelen energi från förnybara energikällor i unionens slutliga energianvändning (brutto) år 2030 till minst 45 %.

Medlemsstaterna ska fastställa ett vägledande mål för innovativ teknik för förnybar energi på minst 5 % av nyinstallerad kapacitet för förnybar energi senast 2030.”

b) Punkt 3 ska ersättas med följande:

”3. Medlemsstaterna ska vidta åtgärder för att säkerställa att energi från biomassa produceras på ett sätt som minimerar otillbörliga snedvridande effekter på marknaden för biomassaråvaror och en negativ effekt på den biologiska mångfalden, miljön och klimatet. För detta ändamål ska de ta hänsyn till avfallshierarkin enligt artikel 4 i direktiv 2008/98/EG och säkerställa tillämpningen av principen om kaskadanvändning av biomassa, med fokus på stödsystem och med vederbörlig hänsyn till nationella särdrag.

Medlemsstaterna ska utforma stödsystem för energi från biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen på ett sätt som inte ger incitament till ohållbara produktionskedjor och inte snedvrider konkurrensen med materialsektorerna, för att säkerställa att träbiomassa används utifrån sitt högsta ekonomiska och miljömässiga mervärde i prioriteringsordningen

a) träbaserade produkter,

b) förlängning av träbaserade produkters livslängd,

c) återanvändning,

d) återvinning,

e) bioenergi, och

f) bortskaffande.

3a. Medlemsstaterna får avvika från den princip om kaskadanvändning av biomassa som avses i punkt 3 där det behövs för att trygga energiförsörjningen. Medlemsstaterna får också avvika från den principen där den lokala industrin i kvantitativt eller tekniskt hänseende inte kan använda skogsbiomassa utifrån ett ekonomiskt och miljömässigt mervärde som är högre än energiproduktion, för råvaror från

a) nödvändig skogsförvaltningsverksamhet som syftar till att säkerställa förkommersiell gallring eller som utförs i enlighet med nationell rätt om förebyggande av okontrollerade skogsbränder i högriskområden,

b) förtida avverkning till följd av dokumenterade naturliga störningar, eller

c) avverkning av vissa skogar vars egenskaper inte är lämpade för lokala bearbetningsanläggningar.

3b. Medlemsstaterna ska, högst en gång om året, till kommissionen lämna en sammanfattning av avvikelserna från principen om kaskadanvändning av biomassa enligt punkt 3, tillsammans med skälen för sådana avvikelser och en angivelse av det geografiska område på vilket de är tillämpliga. Kommissionen ska offentliggöra de meddelanden som mottagits och får utfärda ett offentligt yttrande om vilket som helst av dem.

3c. Medlemsstaterna ska inte bevilja direkt ekonomiskt stöd för

a) användning av sågtimmer, fanértimmer, rundvirke av industrikvalitet, stubbar och rötter för att producera energi,

b) produktion av förnybar energi vid förbränning av avfall, om inte skyldigheterna avseende separat insamling i direktiv 2008/98/EG har uppfyllts.

3d. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 3, ska medlemsstaterna inte bevilja något nytt stöd eller förnya något stöd för produktion av el från skogsbiomassa i anläggningar som enbart producerar el, såvida inte sådan el uppfyller minst ett av följande villkor:

a) Den produceras i en region som identifierats i en territoriell plan för en rättvis omställning som fastställts i enlighet med artikel 11 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1056 (*) på grund av dess beroende av fasta fossila bränslen, och den uppfyller de relevanta kraven i artikel 29.11 i detta direktiv.

b) Den produceras med hjälp av avskiljning och lagring av koldioxid från biomassa och uppfyller kraven i artikel 29.11 andra stycket.

c) Den produceras i något av de yttersta randområdena enligt artikel 349 i EUF-fördraget, under en begränsad period med målet att i största möjliga utsträckning fasa ut användningen av skogsbiomassa utan att det påverkar tillgången till säker och trygg energiförsörjning.

Senast 2027 ska kommissionen offentliggöra en rapport om effekterna av medlemsstaternas stödsystem för biomassa, inbegripet om den biologiska mångfalden, klimatet och miljön, och eventuella snedvridningar av marknaden, och den ska bedöma möjligheten till ytterligare begränsningar när det gäller stödsystem för biomassa.

_____

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1056 av den 24 juni 2021 om inrättande av Fonden för en rättvis omställning (EUT L 231, 30.6.2021, s. 1).”

c) Följande punkt ska införas:

”4a. Medlemsstaterna ska inrätta en ram, som får inbegripa stödsystem och åtgärder som underlättar användningen av avtal om köp av förnybar el, som möjliggör utbyggnad av förnybar el på en nivå som är förenlig med medlemsstatens nationella bidrag enligt punkt 2 i denna artikel och i en takt som är förenlig med de vägledande utvecklingsbanor som avses i artikel 4 a.2 i förordning (EU) 2018/1999. Den ramen ska särskilt ta itu med de kvarstående hindren för en hög andel av försörjning med förnybar el, inbegripet de som är relaterade till tillståndsförfaranden, och för utveckling av nödvändig infrastruktur för överföring, distribution och lagring, inbegripet samlokaliserad energilagring. Vid utformningen av denna ram ska medlemsstaterna beakta den ytterligare förnybara el som krävs för att tillgodose efterfrågan inom transport-, industri-, bygg-, värme- och

kylsektorerna och för att producera förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung. Medlemsstaterna får i de integrerade nationella energi- och klimatplaner som de lämnar in enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999 och i de integrerade nationella energi- och klimatplaners lägesrapporter som de lämnar in enligt artikel 17 i den förordningen inkludera en sammanfattning av styrmedel och åtgärder inom ramen respektive en bedömning av genomförandet av dessa.”

3. Artikel 7 ska ändras på följande sätt:

a) I punkt 1 ska andra stycket ersättas med följande:

”Avseende första stycket a, b eller c ska gas och el från förnybara energikällor bara räknas med i ett av alternativen vid beräkningen av den slutliga energianvändningen (brutto) från förnybara energikällor.

Energi som produceras från förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung ska räknas in i den sektor – el, uppvärmning, kylning eller transport – där den används.

Utan att det påverkar tillämpningen av tredje stycket får medlemsstaterna, via särskilda samarbetsavtal, komma överens om att alla eller en del av de förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som används i en medlemsstat ska räknas in i andelen slutlig energianvändning (brutto) från förnybara energikällor i den medlemsstat där dessa bränslen produceras. För att övervaka att samma förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung inte räknas med i både den medlemsstat där de produceras och i den medlemsstat där de används och för att registrera den mängd som räknas med, ska medlemsstaterna underrätta kommissionen om sådana samarbetsavtal. Ett sådant samarbetsavtal ska inkludera mängden förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som ska räknas totalt och för varje medlemsstat samt den dag då samarbetsavtalet ska börja löpa.”

b) I punkt 2 ska första stycket ersättas med följande:

”2. Vid tillämpning av punkt 1 första stycket a ska den slutliga elanvändningen (brutto) från förnybara energikällor beräknas som mängden el producerad i en medlemsstat från förnybara energikällor, inbegripet produktionen av el från egenanvändare av förnybar energi och gemenskaper för förnybar energi och el från förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung, med undantag av elproduktion från pumpkraftverk som använder vatten som tidigare pumpats upp och den el som används för att producera förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung.”

c) I punkt 4 ska led a ersättas med följande:

”a) Den slutliga användningen av energi från förnybara energikällor inom transportsektorn beräknas som summan av alla biodrivmedel, all biogas och alla förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som används inom transportsektorn. Detta ska även omfatta förnybara bränslen som levereras till internationell bunkring.”

4. Artikel 9 ska ändras på följande sätt:

a) Följande punkt ska införas:

”1a. Senast den 31 december 2025 ska varje medlemsstat komma överens om att inrätta en samarbetsram för gemensamma projekt med en eller flera andra medlemsstater för produktion av förnybar energi enligt följande:

a) Senast den 31 december 2030 ska medlemsstaterna sträva efter att enas om att inrätta minst två gemensamma projekt.

b) Senast den 31 december 2033 ska medlemsstater med en årlig elanvändning på mer än 100 TWh sträva efter att enas om att inrätta ett tredje gemensamt projekt.

Identifieringen av gemensamma projekt för havsbaserad förnybar energi ska överensstämma med de behov som identifierats i de strategiska utvecklingsplaner på hög nivå för integrerade havsbaserade nät för varje havsområde som avses i artikel 14.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/869 (*) och den unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplan som avses i artikel 30.1 b i förordning (EU) 2019/943, men får gå utöver dessa behov och får inbegripa lokala och regionala myndigheter och privata företag.

Medlemsstaterna ska arbeta för en rättvis fördelning av kostnader och fördelar med gemensamma projekt. Medlemsstaterna ska för detta ändamål beakta alla relevanta kostnader för och fördelar med gemensamma projekt i det relevanta samarbetsavtalet.

Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om sådana samarbetsavtal, inbegripet den dag då de gemensamma projekten förväntas börja löpa. De projekt som finansieras med nationella bidrag inom ramen för unionens finansieringsmekanism för förnybar energi inrättad genom kommissionens genomförandeförordning (EU) 2020/1294 (**) ska anses uppfylla skyldigheterna enligt första stycket för de medlemsstater som deltar.

_____

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/869 av den 30 maj 2022 om riktlinjer för transeuropeisk energiinfrastruktur, om ändring av förordningarna (EG) nr 715/2009, (EU) 2019/942 och (EU) 2019/943 och direktiven 2009/73/EG och (EU) 2019/944, och om upphävande av förordning (EU) nr 347/2013 (EUT L 152, 3.6.2022, s. 45).

(**) Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2020/1294 av den 15 september 2020 om unionens finansieringsmekanism för förnybar energi (EUT L 303, 17.9.2020, s. 1).”

b) Följande punkt ska införas:

”7a. På grundval av de vägledande målen för produktion av havsbaserad förnybar energi som ska byggas ut inom varje havsområde, fastställda i enlighet med artikel 14 i förordning (EU) 2022/869, ska de berörda medlemsstaterna offentliggöra information om de volymer av havsbaserad förnybar energi som de planerar att uppnå genom anbudsförfaranden, med beaktande av den tekniska och ekonomiska genomförbarheten för nätinfrastrukturen och den verksamhet som redan äger rum. Medlemsstaterna ska sträva efter att avsätta utrymme för projekt för havsbaserad förnybar energi i sina havsplaner, med beaktande av de verksamheter som redan äger rum i de berörda områdena. För att underlätta tillståndsgivning för gemensamma projekt för havsbaserad förnybar energi ska medlemsstaterna minska komplexiteten och öka effektiviteten och insynen i tillståndsprocessen, förbättra samarbetet sinsemellan och, när så är lämpligt, inrätta en gemensam kontaktpunkt. För att förbättra allmänhetens acceptans får medlemsstaterna inkludera gemenskaper för förnybar energi i gemensamma projekt för havsbaserad förnybar energi.”.

5. Artikel 15 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 1 första stycket ska ersättas med följande:

”1. Medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella regler för godkännande, certifiering och licensiering som gäller för verk med tillhörande nät för överföring och distribution, som producerar el, värme eller kyla från förnybara energikällor, för processen att omvandla biomassa till biodrivmedel, flytande biobränslen, biomassabränslen eller andra energiprodukter, och för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung är proportionella och nödvändiga och bidrar till tillämpningen av principen om energieffektivitet först.”

b) Punkterna 2 och 3 ska ersättas med följande:

”2. Medlemsstaterna ska exakt definiera tekniska specifikationer som ska uppfyllas av utrustning och system för energi från förnybara energikällor för att de ska omfattas av stödsystemen och kunna komma i fråga för offentlig upphandling. Om det finns harmoniserade eller europeiska standarder, till exempel tekniska referenssystem fastställda av europeiska standardiseringsorgan, ska de tekniska specifikationerna utformas enligt de standarderna. Företräde ska ges åt harmoniserade standarder till vilka hänvisningar har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning* till stöd för unionsrätten, inbegripet Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1369 (*) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG (**). I avsaknad av sådana ska andra harmoniserade standarder och europeiska standarder användas, i den ordningen. De tekniska specifikationerna ska inte föreskriva var utrustningen och systemen ska certifieras och ska inte utgöra ett hinder för den inre marknadens funktion.

2a. Medlemsstaterna ska främja provning av innovativ teknik för förnybar energi för att producera, dela och lagra förnybar energi genom pilotprojekt i en verklig miljö under en begränsad period, i enlighet med tillämplig unionsrätt och åtföljt av lämpliga skyddsåtgärder för att säkerställa en säker drift av energisystemet och undvika oproportionerliga konsekvenser för den inre marknadens funktion, under tillsyn av en behörig myndighet.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att deras behöriga myndigheter på nationell, regional och lokal nivå inkluderar bestämmelser om integrering och utbyggnad av förnybar energi, inbegripet om egenanvändning av förnybar energi och gemenskaper för förnybar energi, och om användning av oundviklig spillvärme och spillkyla vid planering, inbegripet tidiga stadier av fysisk planering, utformning, byggande och renovering av stadsinfrastruktur, industri-, handels- eller bostadsområden samt energi- och transportinfrastruktur, inbegripet nät för el, fjärrvärme och fjärrkyla, naturgas och alternativa bränslen. Medlemsstaterna ska särskilt uppmuntra lokala och regionala administrativa organ att vid planeringen av stadsinfrastruktur, när så är lämpligt, inkludera värme och kyla från förnybara energikällor och att samråda med nätoperatörer för att återspegla den inverkan som program för energieffektivitet och efterfrågeflexibilitet liksom särskilda bestämmelser om egenanvändning av förnybar energi och gemenskaper för förnybar energi har på nätoperatörernas infrastrukturutvecklingsplaner.

_____

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1369 av den 4 juli 2017 om fastställande av en ram för energimärkning och om upphävande av direktiv 2010/30/EU (EUT L 198, 28.7.2017, s. 1).

(**) Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG av den 21 oktober 2009 om upprättande av en ram för att fastställa krav på ekodesign för energirelaterade produkter (EUT L 285, 31.10.2009, s. 10).”

c) Punkterna 4 – 7 ska utgå.

d) Punkt 8 ska ersättas med följande:

”8. Medlemsstaterna ska bedöma de rättsliga och administrativa hindren för långsiktiga avtal om köp av förnybar energi och ska undanröja obefogade hinder för och främja användning av sådana avtal, inbegripet genom att undersöka hur de ekonomiska riskerna förknippade med dem kan minskas, särskilt genom användning av kreditgarantier. Medlemsstaterna ska säkerställa att dessa avtal inte är föremål för oproportionella eller diskriminerande förfaranden eller avgifter, och att eventuella tillhörande ursprungsgarantier kan överföras till köparen av den förnybara energin enligt avtalet om köp av förnybar energi.

Medlemsstaterna ska beskriva sina åtgärder och styrmedel för att främja användningen av avtal om köp av förnybar energi i de integrerade nationella energi- och klimatplaner som lämnas in enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999 och i de integrerade nationella energi- och klimatlägesrapporter som lämnas in enligt artikel 17 i den förordningen. De ska i dessa lägesrapporter också ange den förnybara elproduktion som stöds av avtal om köp av förnybar energi.

Efter den bedömning som avses i första stycket ska kommissionen analysera hindren för långsiktiga avtal om köp av förnybar energi och i synnerhet för användningen av gränsöverskridande avtal om köp av förnybar energi och utfärda vägledning för att undanröja dessa hinder.

”9. Senast den 21 november 2025 ska kommissionen överväga om det behövs ytterligare åtgärder för att stödja medlemsstaterna i genomförandet av de artiklar som reglerar tillståndsförfarandena som föreskrivs i detta direktiv, inbegripet genom att ta fram vägledande nyckelprestationsindikatorer.”.

6. Följande artiklar ska införas:

”*Artikel 15a*

Integrering av förnybar energi i byggnader

1. För att främja produktion och användning av förnybar energi i byggsektorn ska varje medlemsstat fastställa en vägledande nationell andel förnybar energi som produceras på plats eller i närheten liksom förnybar energi som tas från nätet i den slutliga energianvändningen i sin byggsektor 2030 och som är förenlig med ett vägledande mål på minst 49 % energi från förnybara energikällor i byggsektorn i unionens slutliga energianvändning i byggnader 2030. Varje medlemsstat ska inkludera sin vägledande nationella andel i de integrerade nationella energi- och klimatplaner som lämnats in enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999 samt information om hur den planerar att uppnå den.

2. Medlemsstaterna får räkna in spillvärme och spillkyla i den vägledande nationella andel som avses i punkt 1 med upp till 20 % av den andelen. Om de beslutar att göra det ska den vägledande nationella andelen höjas med hälften av den procentenhet spillvärme och spillkyla som räknas in i den andelen.

3. Medlemsstaterna ska införa lämpliga åtgärder i sina nationella föreskrifter och byggregler och, i tillämpliga fall, i sina stödsystem, för att öka andelen el och uppvärmning och kylning från förnybara energikällor, både som producerats på plats eller i närheten liksom förnybar energi som tas från nätet, i byggnadsbeståndet. Sådana åtgärder kan inbegripa nationella åtgärder till förmån för avsevärda ökningar av egenanvändningen av förnybar energi, gemenskaper för förnybar energi, lokal energilagring, smart laddning och dubbelriktad laddning, andra flexibilitetstjänster, såsom efterfrågeflexibilitet, och i kombination med energieffektiviseringar avseende kraftvärme och större renoveringar som ökar antalet nära-nollenergibyggnader och byggnader som går längre än minimikraven avseende energiprestanda i enlighet som föreskrivs i artikel 4 i direktiv 2010/31/EU.

För att uppnå den vägledande andel förnybar energi som föreskrivs i punkt 1 ska medlemsstaterna i sina nationella föreskrifter och byggregler och, i tillämpliga fall, i sina stödsystem eller på andra sätt som har motsvarande verkan kräva att miniminivåer av energi från förnybara energikällor, både som producerats på plats eller i närheten och som hämtats från nätet, används i nya byggnader och i befintliga byggnader som genomgår betydande renoveringar eller där värmesystem förnyas, i enlighet med direktiv 2010/31/EU och förutsatt att detta är ekonomiskt, tekniskt och funktionellt genomförbart. Medlemsstaterna ska möjliggöra att dessa miniminivåer uppnås genom, bland annat, ett effektivt system för fjärrvärme och fjärrkyla.

För befintliga byggnader ska första stycket vara tillämpligt på väpnade styrkor endast i den utsträckning som tillämpningen av det inte strider mot karaktären av och huvudsyftet med de väpnade styrkornas verksamhet, och med undantag för materiel som används endast för militära ändamål.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att offentliga byggnader på nationell, regional och lokal nivå föregår med gott exempel när det gäller andelen förnybar energi som används, i enlighet med artikel 9 i direktiv 2010/31/EU och artikel 5 i direktiv 2012/27/EU. Medlemsstaterna får möjliggöra att denna skyldighet fullgörs genom att föreskriva att taken på offentliga eller blandade privat-offentliga byggnader ska användas av tredje part för anläggningar som producerar energi från förnybara energikällor.

5. När det anses relevant får medlemsstaterna främja samarbete mellan lokala myndigheter och gemenskaper för förnybar energi inom byggsektorn, särskilt genom användning av offentlig upphandling.

6. För att uppnå den vägledande andel förnybar energi som anges i punkt 1 ska medlemsstaterna främja användningen av system och utrustning för förnybar värme och kyla och de får främja innovativ teknik, såsom smarta system och smart utrustning för värme och kyla som drivs med förnybar el, i tillämpliga fall tillsammans med smart förvaltning av energianvändning i byggnader. För detta ändamål ska medlemsstaterna använda alla lämpliga åtgärder, verktyg och incitament, inbegripet energietiketter som utarbetats enligt förordning (EU) 2017/1369, energicertifikat som fastställts enligt artikel 11 i direktiv 2010/31/EU och andra lämpliga certifikat eller standarder som tagits fram på unionsnivå eller nationell nivå, och de ska säkerställa att lämplig information och rådgivning ges om förnybara, mycket energieffektiva alternativ samt om vilka finansieringsinstrument och stimulansåtgärder som finns tillgängliga för att främja ett ökat utbyte av gamla värmesystem och ökad omställning till lösningar som baseras på förnybar energi.

Artikel 15b

Kartläggning av områden som krävs för nationella bidrag till det övergripande unionsmålet för 2030 för förnybara energikällor

1. Senast den 21 maj 2025 ska medlemsstaterna utföra en samordnad kartläggning för utbyggnaden av förnybar energi på sitt territorium för att identifiera den inhemska potentialen och de tillgängliga landområden (både ovan och under jord), havs- eller inlandsvattenområden som är nödvändiga för att uppföra verk för förnybar energi och tillhörande infrastruktur, såsom nät och lagringsanläggningar, inklusive värmelagring, som krävs för att de minst ska kunna uppfylla sina nationella bidrag till det övergripande unionsmål för 2030 för förnybar energi som fastställs i artikel 3.1 i detta direktiv. För detta ändamål får medlemsstaterna använda eller bygga vidare på sina befintliga dokument eller planer för fysisk planering, inbegripet havsplaner som upprättas enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/89/EU ([1])*. Medlemsstaterna ska säkerställa samordning mellan alla relevanta nationella, regionala och lokala myndigheter och enheter, inbegripet nätoperatörer, vid kartläggningen av de nödvändiga områdena, i lämpliga fall.

Medlemsstaterna ska säkerställa att sådana områden, inbegripet befintliga verk för förnybar energi och samarbetsmekanismer, står i proportion till de uppskattade utvecklingsbanor och den totala planerade installerade kapacitet per teknik för förnybar energi som anges i deras nationella energi- och klimatplaner som överlämnas enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999.

2. Vid identifieringen av de områden som avses i punkt 1 ska medlemsstaterna särskilt beakta följande:

a) Tillgången till energi från förnybara källor och potentialen för produktion av förnybar energi med de olika typerna av teknik på dessa landområden (både ovan och under jord), havs- eller inlandsvattenområden.

b) Den förväntade efterfrågan på energi, med beaktande av potentiell aktiv efterfrågeflexibilitet, förväntade effektivitetsvinster och förväntad integrering av energisystem.

c) Tillgången till relevant energiinfrastruktur, inbegripet nät, lagring och andra flexibilitetsverktyg, eller potentialen att skapa eller uppgradera sådan nätinfrastruktur och lagring.

3. Medlemsstaterna ska främja en mångsidig användning av de områden som avses i punkt 1. Projekt för förnybar energi ska vara förenliga med befintlig användning av dessa områden.

4. Medlemsstaterna ska regelbundet se över och vid behov uppdatera de områden som avses i punkt 1 i denna artikel, särskilt i samband med uppdateringarna av deras nationella energi- och klimatplaner som lämnas in enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999.

Artikel 15c

Accelerationsområden för förnybar energi

1. Senast den 21 februari 2026 ska medlemsstaterna säkerställa att behöriga myndigheter antar en eller flera planer i vilka utses, som en undergrupp till de områden som avses i artikel 15b.1, accelerationsområden för förnybar energi från en eller flera typer av förnybara energikällor. Medlemsstaterna får undanta förbränningsanläggningar för biomassa och vattenkraftverk. I de planerna ska behöriga myndigheter göra följande:

a) Utse tillräckligt homogena land-, inlandsvatten- och havsområden där utbyggnaden av en eller flera specifika typer av förnybara energikällor inte förväntas ha några betydande miljöeffekter med hänsyn till det valda områdets särdrag och samtidigt:

   i) prioritera konstgjorda och bebyggda ytor, till exempel tak och husfasader, transportinfrastruktur och dess omedelbara omgivningar, parkeringsplatser, bondgårdar, avfallsanläggningar, industriområden, gruvor, konstgjorda inlandsvattenförekomster, sjöar eller dammar och, om så är lämpligt, anläggningar för rening av avloppsvatten från tätbebyggelse samt skadad mark som inte kan användas för jordbruk,

   ii) utesluta Natura 2000-områden och områden som utsetts inom ramen för nationella skyddssystem för bevarande av natur och biologisk mångfald, viktiga flyttvägar för fåglar och marina däggdjur samt andra platser som identifieras på grundval av känslighetskartor och de verktyg som avses i led iii, med undantag för konstgjorda och bebyggda ytor i dessa områden, till exempel tak, parkeringsplatser eller transportinfrastruktur,

   iii) använda alla lämpliga och proportionella verktyg och dataset för att identifiera de områden där verken för förnybar energi inte kommer att ha någon betydande miljöpåverkan, inbegripet kartläggning av vilda djurs och växters känslighet, med beaktande av de data som finns tillgängliga inom ramen för utvecklingen av ett sammanhängande Natura 2000-nät när det gäller såväl livsmiljötyper och arter enligt rådets direktiv 92/43/EEG ([2])* som fåglar och områden som skyddas enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG ([3])*.

b) Fastställa lämpliga regler för accelerationsområdena för förnybar energi om ändamålsenliga skyddsåtgärder som ska antas i fråga om uppförande av verk för förnybar energi och samlokaliserad energilagring samt tillgångar som krävs för anslutning av sådana verk och sådan lagring till nätet, i syfte att undvika den negativa miljöpåverkan som kan uppstå eller, där detta inte är möjligt, avsevärt minska den, i lämpliga fall med säkerställande av att lämpliga skyddsåtgärder tillämpas på ett proportionellt sätt och i god tid för att säkerställa att de skyldigheter som fastställs i artiklarna 6.2 och 12.1 i direktiv 92/43/EEG, artikel 5 i direktiv 2009/147/EEG och artikel 4.1 a i) i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG fullgörs och för att undvika försämring och uppnå god ekologisk status eller god ekologisk potential i enlighet med artikel 4.1 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG ([4])*.

De regler som avses i första stycket b ska vara inriktade på särdragen hos varje identifierat accelerationsområde för förnybar energiproduktion, på den eller de typer av teknik för förnybar energi som ska användas i respektive område och på den identifierade miljöpåverkan.

Efterlevnad av de regler som avses i första stycket b i denna punkt och de enskilda projektens genomförande av lämpliga skyddsåtgärder ska medföra en presumtion om att projekten inte bryter mot de bestämmelserna, utan att detta påverkar tillämpningen av artikel 16a.4 och 16a.5 i det här direktivet. Medlemsstaterna får tillåta att nya skyddsåtgärder, vars syfte är att så mycket som möjligt förhindra dödande eller störning av arter som skyddas enligt direktiven 92/43/EEG och 2009/147/EG eller eventuella annan miljöpåverkan, och vars ändamålsenlighet inte har provats i stor skala, används för ett eller flera pilotprojekt under en begränsad tidsperiod, förutsatt att sådana skyddsåtgärders ändamålsenlighet noga övervakas och att lämpliga åtgärder omedelbart vidtas om de inte visar sig vara ändamålsenliga.

Behöriga myndigheter ska i planerna som utser accelerationsområden för förnybar energi enligt första stycket förklara den bedömning som gjorts för att identifiera varje utsett accelerationsområde för förnybar energiproduktion på grundval av de kriterier som anges i första stycket a och för att identifiera lämpliga skyddsåtgärder.

2. De planer som utser accelerationsområden för förnybar energi ska innan de antas bli föremål för en miljöbedömning enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG ([5])* och, om det är sannolikt att de kommer att påverka på Natura 2000-områden på ett betydande sätt, en lämplig bedömning enligt artikel 6.3 i direktiv 92/43/EEG.

3. Medlemsstaterna ska besluta om storleken på accelerationsområden för förnybar energi med hänsyn till särdragen och kraven för den eller de typer av teknik för vilka de inrättar accelerationsområden för förnybar energi. Samtidigt som medlemsstaterna behåller rätten att besluta om dessa områdens storlek ska de sträva efter att säkerställa att dessa områdens sammanlagda storlek är betydande och att de bidrar till att uppnå de mål som fastställs i detta direktiv. De planer som utser accelerationsområden för förnybar energi som avses i punkt 1 första stycket i denna artikel ska göras allmänt tillgängliga och ska ses över regelbundet när så är lämpligt, framför allt i samband med uppdateringen av de integrerade nationella energi- och klimatplanerna som lämnats in enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999.

4. Senast den 21 maj 2024 får medlemsstaterna som accelerationsområden för förnybar energi förklara särskilda områden som redan har utsetts som områden som lämpar sig för en påskyndad utbyggnad av en eller flera typer av teknik för förnybar energi, förutsatt att samtliga följande villkor är uppfyllda:

a) Dessa områden ligger utanför Natura 2000-områden, områden som utsetts inom ramen för nationella skyddssystem för bevarande av natur och biologisk mångfald och identifierade flyttvägar för fåglar.

b) Planerna för identifiering av sådana områden har varit föremål för en strategisk miljöbedömning enligt villkoren i direktiv 2001/42/EG och, när så är lämpligt, en bedömning enligt artikel 6.3 i direktiv 92/43/EEG.

c) Vid projekten i sådana områden tillämpas lämpliga och proportionella regler och åtgärder för att hantera den negativa miljöpåverkan som kan uppstå.

5. De behöriga myndigheterna ska tillämpa de tillståndsförfaranden och tidsfrister som avses i artikel 16a på enskilda projekt inom accelerationsområden för förnybar energi.

Artikel 15d

Allmänhetens deltagande

1. Medlemsstaterna ska säkerställa allmänhetens deltagande i de planer som utser accelerationsområden för förnybar energi enligt artikel 15c.1 första stycket, i enlighet med artikel 6 i direktiv 2001/42/EG, inbegripet identifiera den allmänhet som påverkas eller sannolikt kommer att påverkas.

2. Medlemsstaterna ska främja allmänhetens acceptans av projekt för förnybar energi genom att direkt och indirekt involvera lokalsamhällen i projekten.

Artikel 15e

Områden för nät- och lagringsinfrastruktur som krävs för att integrera förnybar energi i elsystemet

1. Medlemsstaterna får anta en eller flera planer för att utse särskilda infrastrukturområden för utveckling av nät- och lagringsprojekt som krävs för att integrera förnybar energi i elsystemet, om en sådan utveckling inte förväntas medföra en betydande miljöpåverkan, eller om en sådan påverkan vederbörligen kan begränsas eller, om detta inte är möjligt, kompenseras. Syftet med sådana områden ska vara att stödja och komplettera accelerationsområdena för förnybar energi. Dessa planer ska

a) när det gäller nätprojekt, undvika Natura 2000-områden och områden som utsetts inom ramen för nationella skyddssystem för bevarande av natur och biologisk mångfald, såvida det inte saknas proportionella alternativ för deras utbyggnad, med beaktande av områdets mål,

b) när det gäller lagringsprojekt, utesluta Natura 2000-områden och områden som utsetts inom ramen för nationella skyddssystem,

c) säkerställa synergier med utseendet av accelerationsområden för förnybar energi,

d) vara föremål för en miljöbedömning enligt direktiv 2001/42/EG och, när så är tillämpligt, en bedömning enligt artikel 6.3 i direktiv 92/43/EEG, och

e) fastställa lämpliga och proportionella regler, inbegripet om proportionella skyddsåtgärders om ska antas för utveckling av nät- och lagringsprojekt i syfte att undvika en negativ påverkan på miljön som kan uppstå, eller när det inte är möjligt att undvika en sådan påverkan, att avsevärt minska den.

Vid utarbetandet av sådana planer ska medlemsstaterna samråda med de berörda infrastruktursystemansvariga.

2. Genom undantag från artiklarna 2.1 och 4.2 samt punkt 20 i bilaga I och punkt 3 b i bilaga II till Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU ([6])* och genom undantag från artikel 6.3 i direktiv 92/43/EEG får medlemsstaterna, under befogade omständigheter, inbegripet när detta behövs för att påskynda utbyggnaden av förnybar energi för att uppnå klimatmålen och målen för förnybar energi, undanta nät- och lagringsprojekt som krävs för att integrera förnybar energi i elsystemet från miljökonsekvensbedömningen enligt artikel 2.1 i direktiv 2011/92/EU, från bedömningen av deras konsekvenser för Natura 2000-områden enligt artikel 6.3 i direktiv 92/43/EEG och från bedömningen av deras konsekvenser för artskyddet enligt artikel 12.1 i direktiv 92/43/EEG och enligt artikel 5 i direktiv 2009/147/EG, under förutsättning att nät eller lagringsprojektet är beläget i ett särskilt infrastrukturområde som utsetts i enlighet med punkt 1 i den här artikeln och att det uppfyller de regler som fastställts i enlighet med punkt 1 e i den här artikeln, inbegripet om proportionella riskreduceringsåtgärder som ska antas. Medlemsstaterna får också bevilja sådana undantag avseende infrastrukturområden som utsetts före den 20 november 2023 om de var föremål för en miljöbedömning enligt direktiv 2001/42/EG. Sådana undantag får inte vara tillämpliga på projekt som kan antas medföra en betydande inverkan på miljön i en annan medlemsstat, eller där en medlemsstat som kan komma att utsättas i betydande grad begär att det inte ska tillämpas, enligt vad som föreskrivs i artikel 7 i direktiv 2011/92/EU.

3. Om en medlemsstat undantar nät- och lagringsprojekt enligt punkt 2 i denna artikel från de bedömningar som avses i den punkten ska de behöriga myndigheterna i den medlemsstaten genomföra en granskningsprocess av projekt som är belägna i särskilda infrastrukturområden. En sådan granskningsprocess ska baseras på befintliga data från miljöbedömningen enligt direktiv 2001/42/EG. Den behöriga myndigheten får begära att sökanden lämnar ytterligare tillgänglig information. Granskningsprocessen ska slutföras inom 30 dagar. Den ska syfta till att fastställa om det föreligger hög sannolikhet för att något av dessa projekt kommer att ge upphov till en betydande oförutsedd negativ påverkan med hänsyn till miljöns känslighet i det geografiska område där projektet är beläget och som inte identifierades vid den miljöbedömning av de planer som utser särskilda infrastrukturområden och som genomförts enligt direktiv 2001/42/EG och, i relevanta fall, direktiv 92/43/EEG.

4. Om granskningsprocessen visar att det föreligger hög sannolikhet för att ett projekt kommer att ge upphov till betydande oförutsedda negativa effekter som avses i punkt 3 ska den behöriga myndigheten, på grundval av befintliga uppgifter, säkerställa att lämpliga och proportionella skyddsåtgärder vidtas för att hantera de effekterna. Där det inte är möjligt att tillämpa sådana skyddsåtgärder ska den behöriga myndigheten säkerställa att operatören vidtar lämpliga kompensationsåtgärder för att hantera dessa effekter, vilket, om andra proportionella kompensationsåtgärder inte är tillgängliga, kan ske i form av en ekonomisk ersättning för artskyddsprogram i syfte att säkerställa eller förbättra bevarandestatusen för de berörda arterna.

5. Om integreringen av förnybar energi i elsystemet kräver ett projekt för att förstärka nätinfrastrukturen i eller utanför särskilda infrastrukturområden, och ett sådant projekt är föremål för en granskningsprocess enligt punkt 3 i denna artikel, för ett fastställande av huruvida projektet kräver en miljökonsekvensbedömning eller för en miljökonsekvensbedömning enligt artikel 4 i direktiv 2011/92/EU, ska en sådan granskningsprocess, ett sådant fastställande eller en sådan miljökonsekvensbedömning begränsas till de potentiella effekterna av ändringen eller utvidgningen jämfört med den ursprungliga nätinfrastrukturen.

_____

([1])* Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/89/EU av den 23 juli 2014 om upprättandet av en ram för havsplanering (EUT L 257, 28.8.2014, s. 135).

([2])* Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (EGT L 206, 22.7.1992, s. 7).

([3])* Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (EUT L 20, 26.1.2010, s. 7).

([4])* Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område (EGT L 327, 22.12.2000, s. 1).

([5])* Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG av den 27 juni 2001 om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan (EGT L 197, 21.7.2001, s. 30).

([6])* Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (EUT L 26, 28.1.2012, s. 1).”

7. Artikel 16 ska ersättas med följande:

”*Artikel 16*

Tillståndsförfarandets huvudprinciper och organisation

1. Tillståndsförfarandet ska omfatta alla relevanta administrativa tillstånd för uppförande, uppgradering och drift av verk för förnybar energi, inbegripet sådana som kombinerar olika förnybara energikällor, värmepumpar och samlokaliserad energilagring, inbegripet anläggningar för el och värme, samt tillgångar som krävs för anslutning av sådana verk och värmepumpar och sådan lagring till nätet och, när så krävs, för att integrera förnybar energi i värme- och kylnät, inbegripet tillstånd för nätanslutning och miljöbedömningar. Tillståndsförfarandet ska omfatta alla administrativa steg, från bekräftelsen av tillståndsansökans fullständighet i enlighet med punkt 2 till den eller de relevanta behöriga myndigheternas meddelande om det slutliga beslutet om tillståndsförfarandets resultat.

2. Den behöriga myndigheten ska bekräfta ansökans fullständighet inom 30 dagar från det att ansökan om tillstånd mottagits när det gäller verk för förnybar energi i accelerationsområden för förnybar energi och inom 45 dagar efter det att ansökan om tillstånd mottagits när det gäller verk för förnybar energi utanför accelerationsområden eller, om sökanden inte har skickat all den information som krävs för att behandla ansökan, begära att sökanden lämnar in en fullständig ansökan utan onödigt dröjsmål. Den dag då den behöriga myndigheten bekräftar ansökans fullständighet ska utgöra startdatum för tillståndsförfarandet.

3. Medlemsstaterna ska inrätta eller utse en eller flera kontaktpunkter. Dessa kontaktpunkter ska, på begäran av sökanden, tillhandahålla vägledning och underlätta för sökanden under hela det administrativa ansöknings- och tillståndsförfarandet. Sökanden ska inte behöva kontakta mer än en kontaktpunkt under hela förfarandet. Kontaktpunkten ska vägleda sökanden genom den administrativa ansökningsdelen av tillståndsförfarandet, inbegripet de delar som rör miljöskydd, på ett transparent sätt fram till dess att behörig myndighet i tillståndsförfarandets slutskede fattar ett eller flera beslut, förse sökanden med all nödvändig information och, när så är lämpligt, involvera andra administrativa myndigheter. Kontaktpunkten ska säkerställa att tidsfristerna för tillståndsförfarandena i detta direktiv respekteras. Sökande ska ha rätt att lämna in relevanta handlingar i digital form. Senast den 21 november 2025 ska medlemsstaterna säkerställa att alla förfaranden genomförs i elektroniskt format.

4. Kontaktpunkten ska tillhandahålla en handbok om förfarandet för exploatörer av verk för förnybar energi, och ska tillhandahålla denna information online, och även tydligt rikta sig till småskaliga projekt för förnybar energi, projekt som avser egenanvändare av förnybar energi och gemenskaper för förnybar energi. Informationen online ska ange den kontaktpunkt som är relevant för den aktuella ansökan. Om medlemsstaten har mer än en kontaktpunkt ska informationen online ange den kontaktpunkt som är relevant för den aktuella ansökan.

5. Medlemsstaterna ska säkerställa att sökande och allmänheten lätt har tillgång till enkla förfaranden för tvistlösning avseende tillståndsförfarandet och beviljandet av tillstånd att uppföra och driva verk för förnybar energi, inbegripet i tillämpliga fall alternativa tvistlösningsmekanismer.

6. Medlemsstaterna ska säkerställa att administrativa och rättsliga överklaganden i samband med ett projekt för utveckling av ett verk för förnybar energi, anslutningen av det verket till nätet och de tillgångar som krävs för utvecklingen av de energiinfrastrukturnät som behövs för att integrera energi från förnybara energikällor i energisystemet, inbegripet överklaganden som rör miljöaspekter, är föremål för det snabbaste administrativa och rättsliga förfarande som finns tillgängligt på relevant nationell, regional och lokal nivå.

7. Medlemsstaterna ska tillhandahålla tillräckliga resurser för att säkerställa kvalificerad personal, kompetenshöjning och omskolning vid sina behöriga myndigheter i linje med den planerade installerade produktionskapacitet för förnybar energi som föreskrivs i deras integrerade nationella energi- och klimatplaner som lämnats in enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999. Medlemsstaterna ska bistå regionala och lokala myndigheter för att underlätta tillståndsförfarandet.

8. Utom när det sammanfaller med andra administrativa steg i tillståndsförfarandet ska följande inte räknas med i längden på tillståndsförfarandet:

a) Den tid under vilken verken för förnybar energi, deras nätanslutningar och – i syfte att säkerställa nätets stabilitet, tillförlitlighet och säkerhet – tillhörande nödvändig nätinfrastruktur uppförs eller uppgraderas.

b) Tiden för de administrativa steg som krävs för de betydande uppgraderingar av nätet som är nödvändiga för att säkerställa nätets stabilitet, tillförlitlighet och säkerhet.

c) Tiden för överklaganden och rättsmedel, andra domstolsförfaranden eller alternativa tvistlösningsmekanismer, inbegripet förfaranden för klagomål samt överklaganden och rättsmedel utanför domstol.

9. De beslut som följer av ovannämnda tillståndsförfaranden ska göras tillgängliga för allmänheten i enlighet med tillämplig rätt.

Artikel 16a

Tillståndsförfarande för accelerationsområden för förnybar energi

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att det tillståndsförfarande som avses i artikel 16.1 inte pågår längre än tolv månader för projekt för förnybar energi i accelerationsområden för förnybar energi. För projekt för havsbaserad förnybar energi får emellertid inte tillståndsförfarandet pågå längre än två år. När det är vederbörligen motiverat på grund av exceptionella omständigheter, får medlemsstaterna förlänga endera av dessa perioder med högst sex månader. Medlemsstaterna ska tydligt informera projektexploatören om de exceptionella omständigheter som motiverar en sådan förlängning.

2. Tillståndsförfarandet för uppgradering av kraftverk för förnybar energi, för nya anläggningar med en elkapacitet på mindre än 150 kW, för samlokaliserad energilagring, inbegripet anläggningar för el och värme, samt för anslutningen av dem till nätet, när de är belägna i accelerationsområden för förnybar energi, får inte pågå längre än sex månader. För projekt för havsbaserad vindkraft får emellertid inte tillståndsförfarandet pågå längre än tolv

månader. När det är vederbörligen motiverat på grund av exceptionella omständigheter, såsom tvingande säkerhetsrelaterade skäl där uppgraderingsprojektet har en påtaglig effekt på elnätet eller på anläggningens ursprungliga kapacitet, storlek eller prestanda, får medlemsstaterna förlänga perioden på sex månader med högst tre månader och perioden på tolv månader för projekt för havsbaserad vindkraft med upp till sex månader. Medlemsstaterna ska tydligt informera projektexploatören om de exceptionella omständigheter som motiverar en sådan förlängning.

3. Utan att det påverkar tillämpningen av punkterna 4 och 5 i den här artikeln, och genom undantag från artikel 4.2 i direktiv 2011/92/EU och punkterna 3 a, b, d, h och 6 c, för sig eller jämförda med punkt 13 a, i bilaga II till det direktivet, med avseende på projekt för förnybar energi, ska nya ansökningar för verk för förnybar energi, inbegripet verk som kombinerar olika typer av teknik för förnybar energi och uppgradering av kraftverk för förnybar energi i utsedda accelerationsområden för förnybar energi för den relevanta tekniken och samlokaliserad energilagring, samt anslutningen av sådana verk och sådan lagring till nätet, undantas från kravet på att genomföra en särskild miljökonsekvensbedömning enligt artikel 2.1 i direktiv 2011/92/EU, förutsatt att dessa projekt är förenliga med artikel 15c.1 b i det här direktivet. Det undantaget får inte tillämpas på projekt som kan antas medföra en betydande inverkan på miljön i en annan medlemsstat, eller om en medlemsstat som kan komma att utsättas i betydande grad begär att det inte ska tillämpas, enligt artikel 7 i direktiv 2011/92/EU.

Genom undantag från artikel 6.3 i direktiv 92/43/EEG ska de verk för förnybar energi som avses i första stycket i den här punkten inte bli föremål för en bedömning av konsekvenserna för Natura 2000-områden, förutsatt att dessa projekt för förnybar energi är förenliga med de regler och åtgärder som fastställts i enlighet med artikel 15c.1 b i det här direktivet.

4. Medlemsstaternas behöriga myndigheter ska genomföra en granskningsprocess av de ansökningar som avses i punkt 3 i denna artikel. En sådan granskningsprocess ska syfta till att fastställa om det föreligger hög sannolikhet för att något av dessa projekt kommer att ge upphov till en betydande oförutsedd negativ påverkan med hänsyn till miljöns känslighet i det geografiska område där projektet är beläget och som inte identifierades vid den miljöbedömning av planerna som utser accelerationsområden för förnybar energi enligt artikel 15c.1 första stycket i det här direktivet som utförts enligt direktiv 2001/42/EG och, när så är relevant, direktiv 92/43/EEG. En sådan granskningsprocess ska också syfta till att fastställa om något av dessa projekt för förnybar energi omfattas av tillämpningsområdet för artikel 7 i direktiv 2011/92/EU eftersom det kan antas medföra en betydande inverkan på miljön i en annan medlemsstat eller eftersom en medlemsstat som kan komma att utsättas i betydande grad begär det.

För en sådan granskningsprocess ska projektexploatören tillhandahålla information om särdragen hos projektet för förnybar energi särdrag, om dess efterlevnad av de regler och åtgärder som identifierats enligt artikel 15c.1 b för det specifika accelerationsområdet för förnybar energi och om eventuella ytterligare åtgärder som vidtagits av projektexploatören och hur dessa åtgärder hanterar miljöeffekter. Den behöriga myndigheten får begära att projektexploatören lämnar ytterligare tillgänglig information. Granskningsprocessen avseende ansökningar om nya verk för förnybar energi ska slutföras inom 45 dagar från den dag då tillräcklig information som är nödvändig för det ändamålet lämnades in. Vid ansökningar om anläggningar med en elkapacitet på mindre än 150 kW och vid nya ansökningar om uppgradering av kraftverk för förnybar energi ska granskningsprocessen slutföras inom 30 dagar.

5. Efter granskningsprocessen ska de ansökningar som avses i punkt 3 i denna artikel godkännas ur ett miljöperspektiv utan att det krävs något uttryckligt beslut från den behöriga myndigheten, såvida inte den behöriga myndigheten antar ett administrativt beslut, med angivande av skäl som är vederbörligen grundade på tydliga bevis, enligt vilket ett visst projekt högst sannolikt kommer att ge upphov till betydande oförutsedda negativa effekter med hänsyn tillmiljöns känslighet i det geografiska område där projektet är beläget och som inte kan begränsas genom de åtgärder som anges i planerna som utser accelerationsområden för förnybar energi, eller som föreslås av projektexploatören. Sådana beslut ska göras allmänt tillgängliga. Sådana projekt för förnybar energi ska bli föremål för en miljökonsekvensbedömning enligt direktiv 2011/92/EU och, i tillämpliga fall, en bedömning enligt direktiv 92/43/EEG, som ska utföras inom sex månader från det administrativa beslutet som identifierar en hög sannolikhet för betydande oförutsedda negativa effekter. När det är vederbörligen motiverat på grund av exceptionella omständigheter, får perioden på sex månader förlängas med högst sex månader.

Om det föreligger befogade omständigheter, inbegripet när det behövs för att påskynda utbyggnaden av förnybar energi för att uppnå klimatmålen och målen för förnybar energi, får medlemsstaterna undanta vind- och solcellsprojekt från sådana bedömningar.

Om medlemsstaterna undantar vind- och solcellsprojekt från dessa bedömningar ska operatören vidta proportionella skyddsåtgärder eller, om sådana skyddsåtgärder inte är tillgängliga, kompensationsåtgärder, som, i avsaknad av andra tillgängliga proportionella kompensationsåtgärder, får vara i form av ekonomisk ersättning, för att hantera eventuella negativa effekter. När dessa negativa effekter påverkar artskyddet ska operatören betala en ekonomisk ersättning till artskyddsprogram under den tid som verket för produktion av förnybar energi är i drift i syfte att säkerställa eller förbättra bevarandestatusen för de berörda arterna.

6. I tillståndsförfarandet som avses i punkterna 1 och 2 ska medlemsstaterna säkerställa att ett uteblivet svar från den berörda behöriga myndigheten inom den fastställda tidsfristen leder till att de specifika mellanliggande administrativa stegen ska betraktas som godkända, utom när det specifika projektet för förnybar energi är föremål för en miljökonsekvensbedömning enligt punkt 5 eller när principen om administrativt tyst medgivande inte finns i det nationella rättssystemet i den berörda medlemsstaten. Denna punkt ska inte tillämpas på slutliga beslut om tillståndsförfarandets resultat, vilka ska vara uttryckliga. Alla beslut i förfarandet ska göras tillgängliga för allmänheten.

Artikel 16b

Tillståndsförfarande utanför accelerationsområden för förnybar energi

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att det tillståndsförfarande som avses i artikel 16.1 inte pågår längre än två år för projekt för förnybar energi belägna utanför accelerationsområden för förnybar energi. För projekt för havsbaserad förnybar energi får inte tillståndsförfarandet pågå längre än tre år. När det är vederbörligen motiverat på grund av exceptionella omständigheter, inbegripet när dessa kräver längre perioder för bedömningar enligt tillämplig unionsmiljörätt, får medlemsstaterna förlänga endera av dessa perioder med högst sex månader. Medlemsstaterna ska tydligt informera projektexploatören om de exceptionella omständigheter som motiverar en sådan förlängning.

2. Om en miljöbedömning krävs enligt direktiv 2011/92/EU eller 92/43/EEG ska den utföras i ett enda förfarande som omfattar alla relevanta bedömningar för ett visst projekt för förnybar energi. När en sådan miljökonsekvensbedömning krävs ska den behöriga myndigheten, med beaktande av den information som lämnats av projektexploatören, avge ett yttrande om omfattningen av och detaljnivån för den information som projektexploatören ska lämna i miljökonsekvensbeskrivningen, vars omfattning inte får utökas därefter. Om nödvändiga skyddsåtgärder har vidtagits i ett projekt för förnybar energi ska dödande eller störning av de arter som skyddas enligt artikel 12.1 i direktiv 92/43/EEG och artikel 5 i direktiv 2009/147/EG inte betraktas som avsiktligt. Medlemsstaterna får tillåta att nya skyddsåtgärder, vars syfte är att så mycket som möjligt förhindra dödande eller störning av arter som skyddas enligt direktiven 92/43/EEG och 2009/147/EG eller eventuella andra miljöeffekter, och vars ändamålsenlighet inte har provats i stor skala, används för ett eller flera pilotprojekt under en begränsad tidsperiod, förutsatt att sådana skyddsåtgärders ändamålsenlighet noga övervakas och att lämpliga åtgärder omedelbart vidtas om de inte visar sig vara ändamålsenliga.

Tillståndsförfarandet för uppgradering av kraftverk för förnybar energi, för nya anläggningar med en elkapacitet på mindre än 150 kW och för samlokaliserad energilagring samt för anslutningar av sådana kraftverk och anläggningar och sådan lagring till nätet utanför accelerationsområden för förnybar energi får inte pågå längre än tolv månader, inbegripet med hänsyn till eventuella miljöbedömningar när så krävs enligt relevant rätt. För projekt för havsbaserad förnybar energi, får emellertid inte tillståndsförfarandet pågå längre än två år. När det är vederbörligen motiverat på grund av exceptionella omständigheter, får medlemsstaterna förlänga endera av dessa perioder med högst tre månader. Medlemsstaterna ska tydligt informera projektexploatören om de exceptionella omständigheter som motiverar en sådan förlängning.

Artikel 16c

Påskyndat tillståndsförfarande för uppgradering

1. Om uppgraderingen av ett kraftverk för förnybar energi inte leder till en större kapacitetsökning för kraftverket för förnybar energi än 15 %, och utan att det påverkar en sådan eventuell bedömning av potentiella miljökonsekvenser som krävs enligt punkt 2, ska medlemsstaterna säkerställa att tillståndsförfarandet för anslutning till överförings- eller distributionsnätet inte överstiger tre månader efter ansökan till den relevanta enheten, utom om det finns berättigade farhågor avseende säkerheten eller om systemkomponenterna är tekniskt inkompatibla.

2. Om uppgraderingen av ett kraftverk för förnybar energi är föremål för den granskningsprocess som föreskrivs i artikel 16a.4, för ett fastställande av huruvida projektet kräver en miljökonsekvensbedömning eller för en miljökonsekvensbedömning enligt artikel 4 i direktiv 2011/92/EU, ska en sådan granskningsprocess, ett sådant fastställande eller en sådan miljökonsekvensbedömning begränsas till de potentiella effekterna till följd av en ändring eller utvidgning jämfört med det ursprungliga projektet.

3. Om uppgraderingen av en solenergianläggning inte medför att ytterligare områden används och uppfyller de tillämpliga miljörelaterade skyddsåtgärder som fastställts för den ursprungliga solenergianläggningen, ska projektet undantas från eventuella tillämpliga krav att genomföra en granskningsprocess enligt artikel 16a.4, att fastställa huruvida projektet kräver en miljökonsekvensbedömning, eller att göra en miljökonsekvensbedömning enligt artikel 4 i direktiv 2011/92/EU.

Artikel 16d

Tillståndsförfarande för installation av solenergiutrustning

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att det tillståndsförfarande som avses i artikel 16.1 för installation av solenergiutrustning och samlokaliserad energilagring – inklusive solenergiinstallationer som är integrerade i byggnader – i befintliga eller framtida konstgjorda konstruktioner, med undantag för konstgjorda vattenytor, inte pågår längre än tre månader, förutsatt att det primära syftet med sådana konstgjorda konstruktioner inte är solenergiproduktion eller energilagring. Genom undantag från artikel 4.2 i direktiv 2011/92/EU samt punkt 3 a och b, för sig eller jämförda med punkt 13 a, i bilaga II till det direktivet ska sådan installation av solenergiutrustning i tillämpliga fall undantas från kravet på att göra en särskild miljökonsekvensbedömning enligt artikel 2.1 i det direktivet.

Medlemsstaterna får undanta vissa områden eller konstruktioner från tillämpningen av första stycket i syfte att skydda det kulturella eller historiska arvet eller nationella försvarsintressen, eller av säkerhetsskäl.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillståndsförfarandet för installation av solenergiutrustning med en kapacitet på högst 100 kW, inbegripet för egenanvändare av förnybar energi och gemenskaper för förnybar energi, inte pågår längre än en månad. Uteblivet svar från de behöriga myndigheterna eller enheterna inom den fastställda tidsfristen efter det att en fullständig ansökan har lämnats in ska leda till att tillståndet anses vara beviljat, förutsatt att solenergiutrustningens kapacitet inte överskrider befintlig kapacitet för anslutning till distributionsnätet.

Om tillämpningen av tröskelvärdet i första stycket leder till en betydande administrativ börda eller till begränsningar av elnätsdriften får medlemsstaterna tillämpa ett lägre tröskelvärde som dock ska vara högre än 10,8 kW.

Artikel 16e

Påskyndad utbyggnad av värmepumpar

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillståndsförfarandet för installation av värmepumpar under 50 MW inte pågår längre än en månad. För jord- och bergvärmepumpar får dock tillståndsförfarandet inte pågå längre än tre månader.

2. Förutsatt att inga berättigade farhågor om säkerheten finns, såvida inte ytterligare arbeten för nätanslutningar behövs eller systemkomponenterna är tekniskt inkompatibla, ska medlemsstaterna inom två veckor efter anmälan till den relevanta enheten säkerställa att tillstånd för anslutningar till överförings- eller distributionsnätet utfärdas för

a) värmepumpar med en elkapacitet på upp till 12 kW, och

b) värmepumpar med en elkapacitet på upp till 50 kW som installeras av en egenanvändare av förnybar energi, förutsatt att egenanvändarens anläggning för produktion av förnybar el har en elkapacitet som uppgår till minst 60 % av värmepumpens elkapacitet.

3. Medlemsstaterna får utesluta vissa områden eller konstruktioner från tillämpningen av punkterna 1 och 2 i syfte att skydda kulturellt eller historiskt arv, nationella försvarsintressen eller av säkerhetsskäl.

4. Alla beslut som följer av de tillståndsförfaranden som avses i punkterna 1 och 2 i denna artikel ska göras allmänt tillgängliga i enlighet med tillämplig rätt.

Artikel 16f

Ett allt överskuggande allmänintresse

Senast den 21 februari 2024 och fram till dess att klimatneutralitet uppnås ska medlemsstaterna säkerställa att, inom ramen för tillståndsförfarandet, planering, uppförande och drift av verk för förnybar energi, anslutning av sådana verk till nätet, det tillhörande nätet i sig och lagringstillgångar i samband med tillståndsförfarandet presumeras vara av ett allt överskuggande allmänintresse och av vikt för människors hälsa och säkerhet vid avvägning av olika rättsliga intressen i enskilda fall i samband med tillämpning av artiklarna 6.4 och 16.1 c i direktiv 92/43/EEG, artikel 4.7 i direktiv 2000/60/EG och artikel 9.1 a i direktiv 2009/147/EG. Medlemsstaterna får under vederbörligen motiverade och särskilda omständigheter begränsa tillämpningen av denna artikel till vissa delar av sina territorier eller vissa typer av teknik eller till projekt med vissa tekniska egenskaper, i enlighet med prioriteringarna i deras integrerade nationella energi- och klimatplaner som lämnats in enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999. Medlemsstaterna ska informera kommissionen om sådana begränsningar tillsammans med skälen för dessa.”

8. Artikel 18.3 och 18.4 ska ersättas med följande:

”3. Medlemsstaterna ska säkerställa att deras certifieringssystem eller motsvarande kvalifikationssystem finns tillgängliga för installatörer och konstruktörer av alla slags värme- och kylsystem med förnybar energi i byggnader, industri och jordbruk, för installatörer av solcellssystem, inbegripet energilagring, och för installatörer av laddningspunkter som möjliggör efterfrågeflexibilitet. Dessa system får i förekommande fall ta hänsyn till befintliga system och strukturer och ska baseras på kriterierna i bilaga IV. Medlemsstaterna ska erkänna den certifiering som andra medlemsstater utfärdat i enlighet med dessa kriterier.

Medlemsstaterna ska inrätta en ram för att säkerställa att ett tillräckligt antal utbildade och kvalificerade installatörer av den teknik som avses i första stycket kan bidra till den ökning av förnybar energi som krävs för att uppnå de mål som fastställs i detta direktiv.

För att uppnå ett sådant tillräckligt antal installatörer och konstruktörer ska medlemsstaterna säkerställa att det finns ett tillräckligt utbud av utbildningsprogram som leder till certifiering eller kvalifikationer som omfattar teknik för förnybar värme och kyla, solcellssystem, inbegripet energilagring, laddningspunkter som möjliggör efterfrågeflexibilitet och de senaste innovativa lösningarna i dessa avseenden, förutsatt att de är kompatibla med deras certifieringssystem eller motsvarande kvalifikationssystem. Medlemsstaterna ska vidta åtgärder för att främja deltagande i sådana utbildningsprogram, särskilt för små och medelstora företag och egenföretagare. Medlemsstaterna får införa frivilliga avtal med relevanta teknikleverantörer och teknikförsäljare för att utbilda ett tillräckligt antal installatörer, vilket får baseras på uppskattningar av försäljningen, i de senaste innovativa lösningarna och teknik på marknaden.

Om medlemsstaterna konstaterar att det föreligger en betydande skillnad mellan det antal utbildade och kvalificerade installatörer som står till förfogande och det antal som behövs ska de vidta åtgärder för att åtgärda denna skillnad.

4. Medlemsstaterna ska ge allmänheten tillgång till information om de certifieringssystem eller motsvarande kvalifikationssystem som avses i punkt 3. Medlemsstaterna ska också, på ett öppet och lättillgängligt sätt, ge allmänheten tillgång till en regelbundet uppdaterad förteckning över installatörer som är certifierade eller kvalificerade i enlighet med punkt 3.”

9. Artikel 19 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 2 ska ändras på följande sätt:

i) Första stycket ska ersättas med följande:

”2. Medlemsstaterna ska därför säkerställa att en ursprungsgaranti utfärdas efter begäran från en producent av energi från förnybara energikällor, inbegripet gasformiga förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung såsom vätgas, såvida inte medlemsstaterna, med avseende på redovisning av ursprungsgarantiernas marknadsvärde, beslutar att inte utfärda en sådan ursprungsgaranti till en producent som erhåller ekonomiskt stöd från ett stödsystem. Medlemsstaterna får ombesörja att ursprungsgarantier utfärdas för energi från icke-förnybara energikällor. Utfärdandet av ursprungsgarantier får förutsätta en lägsta kapacitetsgräns. Standardstorleken för en ursprungsgaranti ska vara 1 MWh. När så är lämpligt får en sådan standardstorlek delas upp i fraktioner, förutsatt att varje fraktion är en multipel av 1 Wh. Endast en ursprungsgaranti ska utfärdas för varje energienhet som produceras.”

ii) Följande stycke ska införas efter andra stycket:

”Förenklade registreringsförfaranden och sänkta registreringsavgifter ska införas för små anläggningar på mindre än 50 kW och för gemenskaper förnybar energi.”

iii) I fjärde stycket ska led c ersättas med följande:

”c) Ursprungsgarantierna utfärdas inte direkt till producenten, utan till en leverantör eller konsument som köper energin antingen i ett konkurrensutsatt förfarande eller med stöd av ett långfristigt avtal om köp av förnybar el.”

b) Punkterna 3 och 4 ska ersättas med följande:

”3. Vid tillämpning av punkt 1 ska ursprungsgarantier gälla för transaktioner i tolv månader från produktionen av den relevanta energienheten. Medlemsstaterna ska säkerställa att alla ursprungsgarantier som inte har annullerats upphör att gälla senast 18 månader efter produktionen av energienheten. Medlemsstaterna ska inkludera ursprungsgarantier som upphört att gälla i beräkningen av den kvarstående energimixen.

4. För det offentliggörande som avses i punkterna 8 och 13 ska medlemsstaterna säkerställa att energiföretag annullerar ursprungsgarantier senast sex månader från det att ursprungsgarantin har upphört att gälla. Dessutom ska medlemsstaterna senast den 21 maj 2025 säkerställa att uppgifterna om deras kvarstående energimix offentliggörs årligen.”

c) I punkt 7 ska led a ersättas med följande:

”a) den energikälla energin produceras från samt produktionens start- och slutdatum, som kan anges på följande sätt:

i) När det gäller förnybar gas, inbegripet gasformiga förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung, och förnybar värme och kyla, med intervall på en timme eller delar av en timme.

ii) När det gäller förnybar el, i enlighet med avräkningsperioden för obalanser enligt definitionen i artikel 2.15 i förordning (EU) 2019/943.”

d) I punkt 8 ska följande stycken införas efter första stycket:

”Om gas levereras från ett vätgas- eller naturgasnät, inbegripet gasformiga förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung och biometan, ska leverantören visa slutkonsumenterna hur stor andel eller mängd energi från förnybara energikällor som ingår i leverantörens energimix vid tillämpningen av bilaga I till direktiv 2009/73/EC. Leverantören ska göra detta genom ursprungsgarantier, utom

a) för den andel av energimixen som motsvarar kommersiella erbjudanden som inte kan spåras, i förekommande fall, för vilken leverantören får använda den kvarstående energimixen, eller

b) i fall där medlemsstaterna beslutar att inte utfärda ursprungsgarantier till en producent som erhåller ekonomiskt stöd från ett stödsystem.

När en kund använder gas från ett vätgas- eller naturgasnät, inklusive gasformiga förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung och biometan, enligt vad som visas i leverantörens kommersiella erbjudande, ska medlemsstaterna säkerställa att de annullerade ursprungsgarantierna motsvarar nätets relevanta egenskaper.”

e) Punkt 13 ska ersättas med följande:

”13. Kommissionen ska senast den 31 december 2025 anta en rapport med en bedömning av alternativen för införandet av en unionsomfattande miljömärkning för att främja användningen av förnybar energi producerad i nya anläggningar. Leverantörer ska använda informationen i ursprungsgarantierna för att visa att kraven för en sådan miljömärkning är uppfyllda.

13a. Kommissionen ska övervaka hur systemet med ursprungsgarantier fungerar och senast den 30 juni 2025 bedöma balansen mellan tillgång och efterfrågan avseende ursprungsgarantier på marknaden och, i händelse av obalans, fastställa relevanta faktorer som påverkar tillgången och efterfrågan.”

10. Artikel 20.3 ska ersättas med följande:

”3. Medlemsstaterna ska, i relevanta fall och i enlighet med bedömningen i deras integrerade nationella energi- och klimatplaner som lämnats in enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999 och i enlighet med bilaga I till den förordningen avseende nödvändigheten av att bygga ny infrastruktur för fjärrvärme och fjärrkyla som produceras från förnybara energikällor för att uppnå det övergripande unionsmål som fastställs i artikel 3.1 i det här direktivet, vidta nödvändiga åtgärder för att utveckla en infrastruktur för fjärrvärme och fjärrkyla som lämpar sig för att främja produktion av värme och kyla från förnybara källor, såsom termisk solenergi, solcellsenergi, värmepumpar som drivs av förnybar el med användning av omgivningsenergi och geotermisk energi, annan teknik för geotermisk energi, biomassa, biogas, flytande biobränslen, spillvärme och spillkyla, i kombination med värmeenergilagring, system för efterfrågeflexibilitet och el för uppvärmning av anläggningar.”

11. Följande artikel ska införas som artikel 20a:

”*Artikel 20a*

Underlättande av systemintegrering av förnybar el

1. Medlemsstaterna ska kräva att systemansvariga för överföringssystem och, om uppgifterna är tillgängliga för dem, systemansvariga för distributionssystemen inom landets territorium tillgängliggör information om andelen förnybar el och andelen växthusgasutsläpp i den levererade elen i varje elområde, så exakt som möjligt med intervall som motsvarar frekvensen för avräkning på marknaden men på högst en timme, med prognoser om sådana finns tillgängliga. Medlemsstaterna ska säkerställa att systemansvariga för distributionssystemen har tillgång till nödvändiga uppgifter. Om systemansvariga för distributionssystemen enligt nationell rätt inte har tillgång till alla nödvändiga uppgifter ska de tillämpa det befintliga datarapporteringssystemet inom det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för el, i enlighet med bestämmelserna i direktiv (EU) 2019/944. Medlemsstaterna ska ge incitament till uppdateringar av smarta nät så att nätbalansen kan övervakas bättre och realtidsuppgifter tillgängliggöras.

Om det tekniskt är möjligt ska systemansvariga för distributionssystemen även tillgängliggöra anonymiserade och aggregerade uppgifter om potentialen för efterfrågeflexibilitet och om den förnybara el som produceras och matas in i nätet av egenanvändare och gemenskaper för förnybar energi.

2. De uppgifter som avses i punkt 1 ska tillgängliggöras digitalt på ett sätt som säkerställer driftskompatibilitet på grundval av harmoniserade dataformat och standardiserade dataset för att kunna användas på ett icke-diskriminerande sätt av elmarknadens aktörer, aggregatorer, konsumenter och slutanvändare och läsas med hjälp av apparater för elektronisk kommunikation såsom smarta mätarsystem, laddningspunkter för elfordon, värme- och kylsystem och system för energiförvaltning av byggnader.

3. Utöver kraven som fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1542 ska medlemsstaterna säkerställa att tillverkare av batterier för hemmabruk och industribatterier möjliggör tillgång i realtid till grundläggande information om batterihanteringssystemet, inbegripet batterikapacitet, hälsotillstånd, laddningsstatus och effektbörvärde, för batteriägare och batterianvändare samt för tredje parter som genom uttryckligt medgivande agerar på ägarnas och användarnas vägnar, såsom byggnadsenergiförvaltningsföretag och aktörer på elmarknaden, på icke-diskriminerande villkor, kostnadsfritt och i enlighet med dataskyddsregler.

Medlemsstaterna ska vidta åtgärder för att kräva att fordonstillverkarna i realtid tillgängliggör fordonsdata om batteriets hälsotillstånd, batteriets laddningsstatus, batteriets effektbörvärde, batterikapacitet samt, när så är lämpligt, geografisk position för elfordon för ägare och användare av elfordon samt för tredje parter som agerar på ägarnas och användarnas vägnar, såsom aktörer på elmarknaden och leverantörer av elektromobilitetstjänster, på icke-diskriminerande villkor och kostnadsfritt, i enlighet med dataskyddsregler och utöver ytterligare krav med hänsyn till typgodkännande och marknadstillsyn som fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/858 (*).

4. Utöver kraven som fastställs i förordning (EU)2023/1804 ska medlemsstaterna eller deras utsedda behöriga myndigheter säkerställa att nya och ersatta normala laddningspunkter som inte är tillgängliga för allmänheten och som installerats på deras territorium kan stödja smarta laddningsfunktioner och, när så är lämpligt, gränssnittet med smarta mätarsystem, när dessa tagits i bruk av medlemsstaterna, samt dubbelriktade laddningsfunktioner i enlighet med kraven i artikel 15.3 och 15.4 i den förordningen.

5. Utöver de krav som fastställs i förordning (EU) 2019/943 och direktiv (EU) 2019/944 ska medlemsstaterna säkerställa att det nationella regelverket medger deltagande på elmarknaderna, inbegripet hantering av överbelastning och tillhandahållande av flexibilitets- och balanseringstjänster, för små eller mobila system såsom batterier för hemmabruk och elfordon och andra små decentraliserade energiresurser, inbegripet genom aggregering. För detta ändamål ska medlemsstaterna i nära samarbete med samtliga marknadsaktörer och tillsynsmyndigheter fastställa tekniska krav för deltagande på elmarknaderna på grundval av de tekniska egenskaperna hos dessa system.

Medlemsstaterna ska erbjuda lika villkor och icke-diskriminerande deltagande i elmarknaderna för små decentraliserade energitillgångar eller mobila energisystem.

_____

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/858 av den 30 maj 2018 om godkännande av och marknadskontroll över motorfordon och släpfordon till dessa fordon samt av system, komponenter och separata tekniska enheter som är avsedda för sådana fordon, om ändring av förordningarna (EG) nr 715/2007 och (EG) nr 595/2009 samt om upphävande av direktiv 2007/46/EG (EUT L 151, 14.6.2018, s. 1).”

12. Följande artiklar ska införas:

”Artikel 22a

Integrering av förnybar energi i industrin

1. Medlemsstaterna ska sträva efter att öka andelen förnybara energikällor i den mängd energikällor som används för slutenergiändamål och icke-energirelaterade ändamål inom industrisektorn med en vägledande ökning på minst 1,6 procentenheter som årligt genomsnitt beräknat för perioderna 2021–2025 och 2026–2030.

Medlemsstaterna får räkna in spillvärme och spillkyla i de genomsnittliga årliga ökningar som anges i första stycket upp till maximalt 0,4 procentenheter, förutsatt att spillvärmen och spillkylan levereras genom effektiv fjärrvärme och fjärrkyla, med undantag av nät som levererar värme endast till en byggnad och fall där all värmeenergi uteslutande används på plats och värmeenergin inte säljs. Om de beslutar att göra detta ska den genomsnittliga årliga ökning som anges i första stycket höjas med hälften av den inräknade spillvärmen och spillkylan i procentenheter.

Medlemsstaterna ska inkludera de styrmedel och åtgärder som planeras och som vidtagits för att uppnå en sådan vägledande ökning i sina integrerade nationella energi- och klimatplaner som lämnas in enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999 och sina integrerade nationella energi- och klimatlägesrapporter som lämnas in enligt artikel 17 i den förordningen.

När elektrifiering anses vara en kostnadseffektiv lösning ska dessa styrmedel och åtgärder främja elektrifiering av industriprocesser baserad på förnybar energi. Dessa styrmedel och åtgärder ska syfta till att skapa gynnsamma marknadsvillkor för tillgången på ekonomiskt bärkraftiga och tekniskt genomförbara förnybara energialternativ för att ersätta fossila bränslen som används för industriell uppvärmning i syfte att minska användningen av fossila bränslen som används för uppvärmning där temperaturen är lägre än 200 °C. När medlemsstaterna antar dessa styrmedel och åtgärder ska de ta hänsyn till principen om energieffektivitet först, till ändamålsenlighet och till internationell konkurrenskraft och behovet av att hantera rättsliga, administrativa och ekonomiska hinder.

Medlemsstaterna ska säkerställa att bidraget från de förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som används för slutenergirelaterade och icke-energirelaterade ändamål ska vara minst 42 % av det väte som används för slutenergirelaterade och icke-energirelaterade ändamål i industrin senast 2030 och 60 % senast 2035. För beräkningen av den procentsatsen ska följande formel tillämpas:

a) Vid beräkningen av nämnaren ska energiinnehållet i vätgas för slutenergirelaterade och icke-energirelaterade ändamål beaktas, med undantag för

   i) vätgas som används som mellanprodukt för produktion av konventionella drivmedel och biodrivmedel,

   ii) vätgas som produceras genom avlägsnande av koldioxid i industriell restgas och som används för att ersätta den specifika gas som den produceras från,

   iii) vätgas som produceras som en biprodukt eller som härrör från biprodukter i industrianläggningar.

b) Vid beräkningen av täljaren ska energiinnehållet i de förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som används inom industrisektorn för slutenergirelaterade och icke-energirelaterade ändamål beaktas, med undantag för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som används som mellanprodukter för produktion av konventionella drivmedel och biodrivmedel.

c) Vid beräkningen av täljaren och nämnaren ska de värden för energiinnehållet i bränslen som anges i bilaga III användas.

Vid tillämpningen av femte stycket c i denna punkt ska medlemsstaterna, för att fastställa energiinnehållet i bränslen som inte ingår i bilaga III, använda de relevanta europeiska standarderna för bestämning av värmevärden för bränslen eller där ingen europeisk standard har antagits i detta syfte relevanta ISO-standarder

2. Medlemsstaterna ska främja frivilliga märkningssystem för industriprodukter som påstås vara producerade med förnybar energi och förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung. Dessa frivilliga märkningssystem ska ange procentandelen förnybar energi eller förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som används vid anskaffning och förbearbetning av råmaterial, tillverkning och distribution, beräknat på grundval av de metoder som fastställs i antingen kommissionens rekommendation (EU) 2021/2279 (*) eller i ISO 14067:2018.

3. Medlemsstaterna ska rapportera den mängd förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som de förväntar sig att importera och exportera i sina integrerade nationella energi- och klimatplaner som lämnats in enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999 och i sina integrerade nationella energi- och klimatlägesrapporter som lämnas in enligt artikel 17 i den förordningen. På grundval av denna rapportering ska kommissionen utarbeta en unionsstrategi för importerad och inhemsk vätgas i syfte att främja en europeisk vätgasmarknad liksom inhemsk vätgasproduktion inom unionen och stödja genomförandet av detta direktiv och uppnåendet av de mål som fastställs i direktivet,

samtidigt som vederbörlig hänsyn tas till försörjningstryggheten och unionens strategiska oberoende på energiområdet och lika villkor på den globala vätgasmarknaden. Medlemsstaterna ska i sina integrerade nationella energi- och klimatplaner som lämnats in enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999och i sina integrerade nationella energi- och klimatlägesrapporter som lämnats in enligt artikel 17 i den förordningen ange hur de avser att bidra till den strategin.

Artikel 22b

Villkor för minskat mål för användningen av förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung i industrisektorn

1. En medlemsstat får minska bidraget från förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som används för slutenergirelaterade och icke-energirelaterade ändamål enligt artikel 22a.1 femte stycket med 20 % år 2030, förutsatt att

a) medlemsstaten är på god väg att uppnå sitt nationella bidrag till det bindande övergripande unionsmål som fastställs i artikel 3.1 första stycket motsvarande minst dess förväntade nationella bidrag i enlighet med den formel som avses i bilaga II till förordning (EU) 2018/1999, och

b) andelen vätgas, eller derivat av vätgas, producerat av fossila bränslen som används i den medlemsstaten är högst 23 % år 2030 och högst 20 % år 2035.

Om något av dessa villkor inte är uppfyllt ska den minskning som avses i första stycket upphöra att tillämpas.

2. Om en medlemsstat tillämpar den minskning som avses i punkt 1 ska den underrätta kommissionen om detta, tillsammans med dess integrerade nationella energi- och klimatplaner som lämnas in enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999 och som en del av dess integrerade nationella energi- och klimatlägesrapporter som lämnas in enligt artikel 17 i den förordningen. Underrättelsen ska innehålla information om den uppdaterade andelen förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung och alla relevanta uppgifter som visar att villkoren som anges i punkt 1 a och b i den här artikeln är uppfyllda.

Kommissionen ska övervaka situationen i de medlemsstater som omfattas av en minskning i syfte att kontrollera att de villkor som anges i punkt 1 a och b fortlöpande uppfylls.

_____

(*) Kommissionens rekommendation (EU) 2021/2279 av den 15 december 2021 om användningen av metoder för produkters miljöavtryck för att mäta och kommunicera produkters och organisationers miljöprestanda utifrån ett livscykelperspektiv (EUT L 471, 30.12.2021, s. 1).”

13. Artikel 23 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 1 ska ersättas med följande:

”1. I syfte att främja användningen av förnybar energi inom värme- och kylsektorn ska varje medlemsstat öka andelen förnybar energi i den sektorn med minst 0,8 procentenheter som årligt genomsnitt beräknat för perioden 2021–2025 och med minst 1,1 procentenheter som årligt genomsnitt beräknat för perioden 2026–2030 med utgångspunkt i andelen förnybar energi inom värme- och kylsektorn 2020, uttryckt i nationell andel av den slutliga energianvändningen (brutto) och beräknat i enlighet med den metod som anges i artikel 7.

Medlemsstaterna får räkna in spillvärme och spillkyla i de genomsnittliga årliga ökningar som avses i första stycket med upp till högst 0,4 procentenheter. Om de beslutar att göra detta ska den genomsnittliga årliga ökningen höjas med hälften av den inräknade spillvärmen och spillkylan i procentenheter, upp till en övre gräns på 1,0 procentenheter för perioden 2021–2025 och på 1,3 procentenheter för perioden 2026–2030.

Medlemsstaterna ska informera kommissionen om sin avsikt att tillgodoräkna spillvärme och spillkyla samt den uppskattade mängden i sina integrerade nationella energi- och klimatplaner som överlämnas enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999. Utöver årliga ökningar med det minimivärde i procentenheter som avses i första stycket i denna punkt ska varje medlemsstat sträva efter att öka andelen förnybar energi i sin värme- och kylsektor med det ytterligare vägledande värde i procentenheter som anges i bilaga Ia till detta direktiv.

Medlemsstaterna får räkna in förnybar el som används för uppvärmning och kylning i den genomsnittliga årliga ökning som anges i första stycket, upp till en gräns på 0,4 procentenheter, förutsatt att värme- och kylgeneratorenhetens effektivitet är högre än 100 %. Om de beslutar att göra detta ska den genomsnittliga årliga ökningen höjas med hälften av den förnybara elen uttryckt i procentenheter, upp till en övre gräns på 1,0 procentenheter för perioden 2021–2025 och på 1,3 procentenheter för perioden 2026–2030.

Medlemsstaterna ska informera kommissionen om sin avsikt att räkna in förnybar el som används för uppvärmning och kylning från värme- och kylgeneratorer som har en effektivitet som överstiger 100 % i den årliga ökning som anges i första stycket i denna punkt. Medlemsstaterna ska i sina integrerade nationella energi- och klimatplaner som lämnas in enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999 inkludera den uppskattade kapaciteten för förnybar el hos värme- och kylgeneratorenheter som har en effektivitet som överstiger100 %. Medlemsstaterna ska i sina integrerade nationella energi- och klimatlägesrapporter som lämnas in i enligt artikel 17 i den förordningen inkludera den mängd förnybar el som används för uppvärmning och kylning från värme- och kylgeneratorenheter som har en effektivitet som överstiger 100 %.

1a. Med avseende på beräkningen av andelen förnybar el som används för uppvärmning och kylning vid tillämpningen av punkt 1 ska medlemsstaterna använda den genomsnittliga andelen förnybar el som levererats på deras territorium under de två föregående åren.

1b. Medlemsstaterna ska göra en bedömning av sin potential vad gäller energi från förnybara energikällor och användningen av spillvärme och spillkyla inom värme- och kylsektorn, inbegripet, när så är lämpligt, en analys av områden som är lämpliga för utbyggnad med låg ekologisk risk och av potentialen för småskaliga hushållsprojekt. Vid den bedömningen ska det övervägas vilka ekonomiskt genomförbara tekniker det finns för industri- och hushållsanvändning i syfte att fastställa milstolpar och åtgärder för att öka användningen av förnybar energi inom uppvärmning och kylning och, när så är lämpligt, användningen av spillvärme och spillkyla genom fjärrvärme och fjärrkyla i syfte att fastställa en långsiktig nationell strategi för att minska växthusgasutsläppen och luftföroreningarna från uppvärmning och kylning. Den bedömningen ska göras i enlighet med principen om energieffektivitet först och ingå i de integrerade nationella energi- och klimatplaner som lämnats in enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999 och ska åtfölja den heltäckande bedömning av värme och kyla som krävs enligt artikel 14.1 i direktiv 2012/27/EU.”

b) Punkt 2 ska ändras på följande sätt:

i) Inledningsfrasen ska ersättas med följande:

”Vid tillämpning av punkt 1 i denna artikel ska följande gälla för varje medlemsstat vid dess beräkning av andelen förnybar energi inom värme- och kylsektorn och den genomsnittliga årliga ökning som avses i den punkten, inbegripet den ytterligare vägledande ökning som anges i bilaga Ia:”

ii) Led a ska utgå.

iii) Följande stycke ska läggas till:

”Medlemsstaterna ska särskilt informera ägare av eller hyresgäster i byggnader samt små och medelstora företag om kostnadseffektiva åtgärder och finansieringsinstrument för att förbättra användningen av förnybar energi i värme- och kylsystem. Medlemsstaterna ska tillhandahålla denna information med hjälp av tillgängliga och transparenta rådgivningsverktyg.”.

c) Punkt 4 ska ersättas med följande:

”4. För att nå den genomsnittliga årliga ökning som avses i punkt 1 första stycket ska medlemsstaterna sträva efter att genomföra minst två av följande åtgärder:

a) Fysisk inblandning av förnybar energi eller spillvärme och spillkyla i de energikällor och bränslen som levereras för värme och kyla.

b) Installation av högeffektiva system för uppvärmning och kylning med förnybar energi i byggnader, anslutning av byggnader till effektiva system för fjärrvärme- och fjärrkyla eller användning av förnybar energi eller spillvärme och spillkyla i industriella uppvärmnings- och kylningsprocesser.

c) Åtgärder som omfattas av säljbara certifikat som styrker efterlevnaden av skyldigheten i punkt 1 första stycket genom stöd till installeringsåtgärder enligt led b i denna punkt, som genomförs av en annan ekonomisk aktör såsom en självständig installatör av teknik för förnybar energi eller ett energitjänsteföretag som tillhandahåller installationstjänster på området förnybar energi.

d) Kapacitetsuppbyggnad för nationella, regionala och lokala myndigheter för att kartlägga den lokala potentialen för förnybar värme och kyla, samt för att planera, genomföra och ge råd om projekt och infrastrukturer med förnybar energi.

e) Inrättande av ramar för riskreducering för att minska kapitalkostnaderna för projekt dels för förnybar värme och kyla, dels för spillvärme och spillkyla, bland annat genom att möjliggöra sammanslagning av mindre projekt och på ett mer helhetsbetonat sätt koppla sådana projekt till andra energieffektivitets- och byggnadsrenoveringsåtgärder.

f) Främjande av avtal om köp av förnybar värme och kyla för företagskunder och små kollektiva konsumenter.

g) Planerade system för ersättning av fossila uppvärmningskällor och av uppvärmningssystem som är inkompatibla med förnybara energikällor, eller system för utfasning av fossila bränslen med milstolpar.

h) Krav på lokal och regional nivå vad beträffar planering av förnybar värme, vilket omfattar kylning.

i) Främjande av produktion av biogas och dess inmatning i gasnätet i stället för att den används för elproduktion.

j) Åtgärder för att främja integreringen av värmeenergilagringsteknik i värme- och kylsystem.

k) Främjande av fjärrvärme- och fjärrkylnät baserade på förnybar energi, särskilt i gemenskaper för förnybar energi, bland annat genom regleringsåtgärder, finansieringsarrangemang och stöd.

l) Andra politiska åtgärder med motsvarande verkan, däribland skatteåtgärder, stödsystem eller andra ekonomiska incitament som bidrar till installation av utrustning för förnybar värme och kyla och utveckling av energinät som tillhandahåller förnybar energi för uppvärmning och kylning av byggnader och inom industrin.

Vid antagande och genomförande av de åtgärderna ska medlemsstaterna säkerställa att de är tillgängliga för alla konsumenter, särskilt konsumenter i låginkomsthushåll eller utsatta hushåll, som annars inte skulle ha tillräckligt startkapital för att kunna dra nytta av dem.”

14. Artikel 24 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 1 ska ersättas med följande:

”1. Medlemsstaterna ska säkerställa att information om energiprestanda och andelen förnybar energi i deras system för fjärrvärme och fjärrkyla tillhandahålls slutkonsumenterna på ett lättillgängligt sätt, exempelvis på fakturor eller på leverantörernas webbplatser och på begäran. Informationen om andelen förnybar energi ska uttryckas åtminstone som en procentandel av den slutliga energianvändningen (brutto) inom värme och kyla som tilldelats kunderna inom ett givet system för fjärrvärme och fjärrkyla, inbegripet information om hur mycket energi som använts för att leverera en enhet värme till kunden eller slutanvändaren.”

b) Punkterna 4 och 5 ska ersättas med följande:

”4. Medlemsstaterna ska sträva efter att öka andelen energi från förnybara energikällor och från spillvärme och spillkyla inom fjärrvärme och fjärrkyla med en vägledande siffra på 2,2 procentenheter som ett årligt genomsnitt beräknat för perioden 2021–2030, med utgångspunkt i andelen energi från förnybara energikällor och från spillvärme och spillkyla inom fjärrvärme och fjärrkyla 2020, och ska i sina integrerade nationella energi- och klimatplaner som lämnats in enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999 fastställa de åtgärder som är nödvändiga för att åstadkomma detta. Andelen förnybar energi ska uttryckas som andelen slutlig energianvändning (brutto) inom fjärrvärme och fjärrkyla anpassad till normala klimatförhållanden.

Medlemsstaterna får räkna in förnybar el som används för fjärrvärme och fjärrkyla i den årliga genomsnittliga ökning som anges i första stycket.

Medlemsstaterna ska informera kommissionen om sin avsikt att räkna in förnybar el som används för fjärrvärme och fjärrkyla i den årliga ökning som anges i första stycket i denna punkt. Medlemsstaterna ska i sina integrerade nationella energi- och klimatplaner som lämnas in enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999 inkludera den uppskattade kapaciteten för förnybar el för fjärrvärme och fjärrkyla. Medlemsstaterna ska i sina integrerade nationella energi- och klimatlägesrapporter som lämnas in enligt artikel 17 i den förordningen inkludera den mängd förnybar el som används för fjärrvärme och fjärrkyla.

4a. Med avseende på beräkningen av andelen förnybar el som används för fjärrvärme och fjärrkyla vid tillämpningen av punkt 4 ska medlemsstaterna använda den genomsnittliga andelen förnybar el som levererats på deras territorium under de två föregående åren.

Medlemsstater med en andel energi från förnybara energikällor och från spillvärme och spillkyla inom fjärrvärme och fjärrkyla som överstiger 60 % får räkna sådana andelar som fullgörande av den genomsnittliga årliga ökning som avses i punkt 4 första stycket. Medlemsstater med en andel energi från förnybara energikällor och från spillvärme och spillkyla inom fjärrvärme och fjärrkyla som överstiger 50 % men uppgår till högst 60 % får räkna sådana andelar som fullgörande av hälften av den genomsnittliga årliga ökning som avses i punkt 4 första stycket.

Medlemsstaterna ska fastställa nödvändiga åtgärder för att genomföra den genomsnittliga årliga ökning som avses i punkt 4 första stycket i denna artikel i sina integrerade nationella energi- och klimatplaner som lämnats in enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999.

4b. Medlemsstaterna ska säkerställa att systemansvariga för system för fjärrvärme eller fjärrkyla med en kapacitet över 25 MWt uppmuntras att ansluta tredjepartsleverantörer av energi från förnybara energikällor och från spillvärme och spillkyla eller uppmuntras att erbjuda att ansluta och att köpa värme eller kyla som produceras från förnybara energikällor och från spillvärme och spillkyla från tredjepartsleverantörer på grundval av icke-diskriminerande kriterier som fastställs av den behöriga myndigheten i den berörda medlemsstaten när sådana systemansvariga behöver genomföra ett eller flera av följande alternativ:

a) Tillgodose efterfrågan från nya kunder.

b) Ersätta befintlig produktionskapacitet för värme eller kyla.

c) Utöka befintlig produktionskapacitet för värme eller kyla.

5. Medlemsstaterna får tillåta att en systemansvarig för ett system för fjärrvärme eller fjärrkyla vägrar att ansluta och köpa värme eller kyla från en tredjepartsleverantör i någon av följande situationer:

a) Systemet saknar nödvändig kapacitet på grund av andra leveranser av värme eller kyla från förnybara energikällor eller av spillvärme och spillkyla.

b) Den värme eller kyla som levereras av tredjepartsleverantören uppfyller inte de tekniska parametrar som krävs för anslutning och för att säkerställa en tillförlitlig och säker drift av systemet för fjärrvärme och fjärrkyla.

c) Den systemansvariga kan visa att tillträdet skulle leda till alltför stora kostnadsökningar för värme eller kyla för slutkunderna jämfört med kostnaden för att använda den huvudsakliga lokala värme- eller kylförsörjning som den förnybara energikällan eller spillvärmen och spillkylan skulle konkurrera med.

d) Den systemansvarigas system är ett effektivt system för fjärrvärme och fjärrkyla.

Medlemsstaterna ska, när en systemansvarig för ett fjärrvärme- eller fjärrkylsystem vägrar att ansluta en leverantör av värme eller kyla enligt första stycket, säkerställa att information om skälen för vägran, samt om de villkor som skulle behöva uppfyllas och de åtgärder som skulle behöva vidtas i systemet för att möjliggöra anslutning, lämnas av den systemansvariga till den behöriga myndigheten. Medlemsstaterna ska säkerställa att det finns ett lämpligt förfarande för att åtgärda omotiverade avslag.

6. Medlemsstaterna ska vid behov inrätta en ram för samordning mellan systemansvariga för system för fjärrvärme och fjärrkyla och potentiella källor till spillvärme och spillkyla i industrin och tjänstesektorn för att underlätta användningen av spillvärme och spillkyla. Denna samordningsram ska säkerställa en dialog om användningen av spillvärme och spillkyla som i synnerhet omfattar följande:

a) Systemansvariga för system för fjärrvärme och fjärrkyla.

b) Företag inom industrin och tjänstesektorn som producerar spillvärme och spillkyla som ekonomiskt kan återvinnas via system för fjärrvärme och fjärrkyla, såsom datacentraler, industrianläggningar, stora kommersiella byggnader, energilagringsanläggningar och kollektivtrafik.

c) Lokala myndigheter med ansvar för planering och godkännande av energiinfrastrukturer.

d) Vetenskapliga experter som arbetar med den senaste tekniken inom system för fjärrvärme och fjärrkyla.

e) Gemenskaper för förnybar energi som är involverade i uppvärmning och kylning.”

c) Punkterna 8, 9 och 10 ska ersättas med följande:

”8. Medlemsstaterna ska upprätta en ram enligt vilken ansvariga för eldistributionssystem minst vart fjärde år, i samarbete med systemansvariga för system för fjärrvärme och fjärrkyla inom deras respektive områden, utvärderar vilken potential systemen för fjärrvärme och fjärrkyla har att tillhandahålla balanseringstjänster och andra systemtjänster, inbegripet efterfrågeflexibilitet och värmelagring av överskottsel från förnybara energikällor, och huruvida användningen av den fastställda potentialen skulle bli mer resurs- och kostnadseffektiv än alternativa lösningar.

Medlemsstaterna ska säkerställa att systemansvariga för överförings- och distributionssystem för el tar vederbörlig hänsyn till resultaten av den utvärdering som krävs enligt första stycket vid nätplanering, nätinvesteringar och infrastrukturutveckling på sina respektive territorier.

Medlemsstaterna ska underlätta samordningen mellan systemansvariga för system för fjärrvärme och fjärrkyla och systemansvariga för överförings- och distributionssystem för el för att säkerställa att balanserings-, lagrings- och andra flexibilitetstjänster, såsom efterfrågeflexibilitet, som tillhandahålls av systemansvariga för system för fjärrvärme och fjärrkyla kan delta på deras elmarknader.

Medlemsstaterna får utvidga bedömnings- och samordningskraven enligt första och tredje styckena till att omfatta systemansvariga för överförings- och distributionssystem för gas, inbegripet vätgasnät och andra energinät.

9. Medlemsstaterna ska säkerställa att konsumenternas rättigheter och reglerna för drift av system för fjärrvärme och fjärrkyla enligt denna artikel är klart definierade och offentligt tillgängliga och att de behöriga myndigheterna ser till att de efterlevs.

10. En medlemsstat ska inte vara skyldig att tillämpa punkterna 2–9 om minst ett av följande villkor är uppfyllt:

a) Dess andel fjärrvärme och fjärrkyla den 24 december 2018 utgjorde högst 2 % av andelen slutlig energianvändning (brutto) inom värme och kyla.

b) Dess andel fjärrvärme och fjärrkyla ökar till över 2 % av andelen slutlig energianvändning (brutto) inom värme och kyla den 24 december 2018 genom utveckling av ny effektiv fjärrvärme och fjärrkyla på grundval av dess integrerade nationella energi- och klimatplan som lämnas in enligt artiklarna 3 och 14 i enlighet med förordning (EU) 2018/1999 och den bedömning som avses i artikel 23.1b i detta direktiv.

c) 90 % av den slutliga energianvändningen (brutto) i system för fjärrvärme och fjärrkyla sker i effektiva system för fjärrvärme och fjärrkyla."

15. Artikel 25 ska ersättas med följande:

"*Artikel 25*

Ökning av förnybar energi och minskning av växthusgasintensiteten i transportsektorn

1. Varje medlemsstat ska fastställa en skyldighet för bränsleleverantörer att säkerställa att

a) den mängd förnybara bränslen och förnybar el som levereras till transportsektorn leder till en

i) andel förnybar energi i den slutliga energianvändningen i transportsektorn på minst 29 % senast 2030, eller

ii) minskning av växthusgasintensiteten med minst 14,5 % fram till 2030, jämfört med det referensvärde som anges i artikel 27.1 b, i enlighet med en vägledande utvecklingsbana som fastställts av medlemsstaten,

b) andelen avancerade biodrivmedel och biogas som produceras från de bränsleråvaror som förtecknas i del A i bilaga IX, i kombination med andelen förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung, av den energi som levereras till transportsektorn är minst 1 % 2025 och 5,5 % 2030, varav en andel på minst 1 procentenhet kommer från förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung 2030.

Medlemsstaterna uppmuntras att fastställa differentierade mål för avancerade biodrivmedel och biogas som produceras från de bränsleråvaror som förtecknas i del A i bilaga IX samt förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung på nationell nivå för att fullgöra den skyldighet som anges i första stycket b i denna punkt på så sätt att utvecklingen av båda bränslena främjas och expanderar.

Medlemsstater med kusthamnar ska sträva efter att säkerställa att andelen förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung av den totala mängd energi som levereras till sjöfartssektorn är minst 1,2 % från år 2030.

Medlemsstaterna ska, i sina integrerade nationella energi- och klimatlägesrapporter som lämnas in enligt artikel 17 i förordning (EU) 2018/1999, rapportera om andelen förnybar energi i den slutliga energianvändningen i transportsektorn, inklusive sjöfarten, samt om minskningen av deras växthusgasintensitet.

Om förteckningen över bränsleråvaror i del A i bilaga IX ändras i enlighet med artikel 28.6 får medlemsstaterna på motsvarande sätt öka sin minimiandel avancerade biodrivmedel och biogas som produceras från dessa bränsleråvaror av den energi som levereras till transportsektorn.

2. Vid beräkningen av de mål som avses i punkt 1 första stycket a och de andelar som avses i punkt 1 första stycket b

a) ska medlemsstaterna beakta förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung även när de används som mellanprodukter för produktion av

i) konventionella drivmedel, eller

ii) biodrivmedel, förutsatt att den minskning av växthusgasutsläppen som uppnås genom användning av förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung inte tillgodoräknas vid beräkningen av de minskade växthusgasutsläppen för biodrivmedel,

b) får medlemsstaterna beakta biogas som matas in i den nationella infrastrukturen för överföring och distribution av gas.

3. Vid beräkningen av de mål som anges i punkt 1 första stycket a får medlemsstaterna beakta återvunna kolbaserade bränslen.

När medlemsstaterna utformar skyldigheten för bränsleleverantörer får de

a) undanta bränsleleverantörer som levererar bränsle i form av el eller förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung från skyldigheten att uppfylla minimiandelen avancerade biodrivmedel och biogas som produceras från de bränsleråvaror som förtecknas i del A i bilaga IX, med avseende på dessa bränslen,

b) utforma skyldigheten i form av åtgärder som är inriktade på volymer, energiinnehåll eller växthusgasutsläpp,

c) skilja mellan olika energibärare,

d) skilja mellan sjötransportsektorn och andra sektorer.

4. Medlemsstaterna ska inrätta en mekanism som gör det möjligt för bränsleleverantörer på deras territorium att utbyta krediter för leverans av förnybar energi till transportsektorn. Ekonomiska aktörer som levererar el från förnybara energikällor till elfordon via offentliga laddningspunkter ska få krediter, oavsett om de ekonomiska aktörerna omfattas av den skyldighet som medlemsstaten har fastställt för bränsleleverantörer, och får sälja dessa krediter till bränsleleverantörer, som ska ha rätt att använda krediterna för att fullgöra den skyldighet som anges i punkt 1 första stycket. Medlemsstaterna får inkludera privata laddningspunkter i den mekanismen, förutsatt att det kan påvisas att förnybar el som levereras till dessa privata laddningspunkter endast tillhandahålls elfordon.”

16. Artikel 26 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 1 ska ändras på följande sätt:

i) Första stycket ska ersättas med följande:

”1. För beräkningen av en medlemsstats slutliga energianvändning (brutto) från förnybara energikällor som avses i artikel 7 och av den minimiandel förnybar energi och det mål för minskningen av växthusgasintensiteten som avses i artikel 25.1 första stycket a ska andelen biodrivmedel och flytande biobränslen, samt andelen biomassabränslen som används inom transportsektorn, om de framställs ur livsmedels- och fodergrödor, vara högst en procentenhet högre än andelen sådana drivmedel och bränslen i den slutliga energianvändningen inom transportsektorn i den medlemsstaten 2020 och högst uppgå till 7 % av den slutliga energianvändningen inom transportsektorn i den medlemsstaten.”

ii) Fjärde stycket ska ersättas med följande:

”Om andelen biodrivmedel och flytande biobränslen, samt andelen biomassabränslen som konsumeras inom transportsektorn, som framställs ur livsmedels- och fodergrödor i en medlemsstat begränsas till en andel som är lägre än 7 %, eller om en medlemsstat beslutar att begränsa andelen ytterligare, får den medlemsstaten på motsvarande sätt minska den minimiandel förnybar energi eller det mål för minskningen av växthusgasintensiteten som avses i artikel 25.1 första stycket a, med beaktande av det bidrag till minimiandelen förnybar energi eller till minskningen av växthusgasutsläpp som dessa drivmedel och bränslen skulle ha haft. Med avseende på målet för minskningen av växthusgasintensiteten ska medlemsstaterna anse att dessa drivmedel och bränslen minskar växthusgasutsläppen med 50 %.”

b) Punkt 2 ska ändras på följande sätt:

i) Första stycket ska ersättas med följande:

”2. För beräkningen av en medlemsstats slutliga användning (brutto) av energi från förnybara energikällor som avses i artikel 7 och den minimiandel förnybar energi och det mål för minskningen av växthusgasintensiteten som avses i artikel 25.1 första stycket a, ska andelen flytande biobränslen och biomassabränslen som framställs ur livsmedels- och fodergrödor med hög risk för indirekt ändrad markanvändning och fodergrödor för vilka en betydande utvidgning av produktionsområdet till mark med stora kollager observeras, inte överstiga användningsnivån av sådana bränslen i den medlemsstaten år 2019, såvida de inte är certifierade som biodrivmedel, flytande biobränslen eller biomassabränslen med låg risk för indirekt ändrad markanvändning enligt denna punkt.”

ii) Femte stycket ska ersättas med följande:

”Kommissionen ska senast den 1 september 2023 se över de kriterier som fastställs i den delegerade akt som avses i fjärde stycket i denna punkt på grundval av bästa tillgängliga vetenskapliga data och anta delegerade akter i enlighet med artikel 35 för att ändra dessa kriterier, när så är lämpligt, och för att komplettera detta direktiv genom att inbegripa en utvecklingsbana mot en gradvis minskning av bidraget till det övergripande unionsmål som fastställs i artikel 3.1 och till den minimiandel förnybar energi och det mål för minskningen av växthusgasintensiteten som avses i artikel 25.1 första stycket a från biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen med hög risk för indirekt ändring av markanvändning vilka produceras från bränsleråvaror för vilka en betydande utvidgning av produktionen till mark med stora kollager observeras. Den översynen ska baseras på en reviderad version av den rapport om utvidgningen av bränsleråvaror som lämnats in i enlighet med tredje stycket i denna punkt. Den rapporten ska särskilt innehålla en bedömning av om den maximala andelen av det globala produktionsområdets genomsnittliga årliga utvidgning till mark med stora kollager bör få ett lägre tröskelvärde på grundval av objektiva och vetenskapligt baserade kriterier och med beaktande av unionens klimatrelaterade mål och åtaganden.

När så är lämpligt ska kommissionen ändra de kriterier som fastställs i den delegerade akten som avses i fjärde stycket på grundval av resultaten av den bedömning som avses i femte stycket. Kommissionen ska fortsätta att vart tredje år efter antagandet av den delegerade akt som avses i fjärde stycket se över de uppgifter som ligger till grund för den delegerade akten. Kommissionen ska vid behov uppdatera den delegerade akten mot bakgrund av ändrade omständigheter och de senaste tillgängliga vetenskapliga rönen.”.

17. Artikel 27 ska ersättas med följande:

”*Artikel 27*

Beräkningsregler inom transportsektorn och för oavsett deras slutanvändning

1. Vid beräkningen av den minskning av växthusgasintensiteten som avses i artikel 25.1 första stycket led a iii ska följande regler tillämpas:

a) De minskade utsläppen av växthusgaser ska beräknas enligt följande:

i) För biodrivmedel och biogas, genom att den mängd av dessa bränslen som levereras till alla transportsätt multipliceras med de växthusgasutsläppsminskningar som fastställts i enlighet med artikel 31.

ii) För förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung och återvunna kolbaserade bränslen, genom att den mängd av dessa bränslen som levereras till alla transportsätt multipliceras med deras minskade växthusgasutsläpp, fastställda i enlighet med delegerade akter som antagits enligt artikel 29a.3.

iii) För förnybar el, genom att den mängd förnybar el som levereras till alla transportsätt multipliceras med de totala utsläppen från den fossila motsvarigheten, ECF(e), enligt bilaga V.

b) Den referensnivå som avses i artikel 25.1 första stycket a ii ska till och med den 31 december 2030 beräknas genom att den energimängd som levereras till transportsektorn multipliceras med de totala utsläppen från den fossila motsvarigheten, EF(t), enligt bilaga V, den referensnivå som avses i artikel 25.1 första stycket a ii ska från och med den 1 januari 2031 vara summan av

i) den mängd bränslen som levereras till alla transportsätt, multiplicerad med de totala utsläppen från den fossila motsvarigheten, EF(t), enligt bilaga V,

ii) den mängd el som levereras till alla transportsätt, multiplicerad med de totala utsläppen från den fossila motsvarigheten, ECF(e), enligt bilaga V.

c) Vid beräkningen av de relevanta energimängderna ska följande regler gälla:

i) För att fastställa mängden energi som levereras till transportsektorn ska de värden för energiinnehåll i drivmedel som anges i bilaga III användas.

ii) För att fastställa energiinnehållet i drivmedel som inte ingår i bilaga III ska medlemsstaterna använda de relevanta europeiska standarderna för bestämning av värmevärden för bränslen eller där ingen europeisk standard har antagits i detta syfte relevanta ISO-standarder.

iii) Den mängd förnybar el som levereras till transportsektorn fastställs genom att den mängd el som levereras till den sektorn multipliceras med den genomsnittliga andelen förnybar el som levererats på medlemsstatens territorium under de två föregående åren om inte el erhålls från en direkt anslutning till en anläggning som producerar förnybar el och levereras till transportsektorn i vilket fall den ska fullt ut räknas som förnybar och el som genereras av ett solenergidrivet elfordon och används för fordonets egen användning får fullt ut räknas som förnybar.

iv) Andelen biodrivmedel och biogas som produceras från de bränsleråvaror som förtecknas i del B i bilaga IX av energiinnehållet i bränslen och el som levereras till transportsektorn ska, utom i Cypern och Malta, begränsas till 1,7 %.

d) Minskningen av växthusgasintensiteten genom användning av förnybar energi fastställs genom att minskningen av växthusgasutsläppen från användningen av biodrivmedel, biogas, förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung och förnybar el som levereras till alla transportsätt divideras med referensscenariot; medlemsstaterna får beakta återvunna kolbaserade bränslen.

Medlemsstaterna får, om det är motiverat, höja det gränsvärde som anges i första stycket c iv) i denna punkt, med beaktande av tillgången på bränsleråvaror som förtecknas i del B i bilaga IX. Varje sådan höjning ska anmälas till kommissionen tillsammans med skälen för detta och ska underställas kommissionens godkännande.

2. Vid beräkningen av de minimiandelar som avses i artikel 25.1 första stycket a i och b ska följande regler tillämpas:

a) Vid beräkningen av nämnaren, det vill säga mängden energi som används inom transportsektorn, ska alla bränslen och all el som levereras till transportsektorn beaktas.

b) Vid beräkningen av täljaren, dvs. den mängd energi från förnybara energikällor som används inom transportsektorn vid tillämpningen av artikel 25.1 första stycket, ska energiinnehållet i alla typer av energi från förnybara energikällor som levereras till alla transportsätt, inklusive till internationell bunkring, på varje medlemsstats territorium beaktas. Medlemsstaterna får beakta återvunna kolbaserade bränslen.

c) Andelen biodrivmedel och biogas som produceras från de bränsleråvaror som förtecknas i bilaga IX och förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung ska anses vara två gånger så stor som sitt energiinnehåll.

d) Andelen förnybar el ska anses vara fyra gånger så stor som sitt energiinnehåll när den levereras till vägfordon och får anses vara 1,5 gånger så stor som sitt energiinnehåll när den levereras till järnvägstransport.

e) Andelen avancerade biodrivmedel och biogas som produceras från de råvaror som förtecknas i del A i bilaga IX och som levereras för transportsätten luftfart och sjöfart ska anses vara 1,2 gånger så stor som deras energiinnehåll, och andelen förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som levereras för transportsätten luftfart och sjöfart ska anses vara 1,5 gånger så stor som deras energiinnehåll.

f) Andelen biodrivmedel och biogas som produceras från de bränsleråvaror som förtecknas i del B i bilaga IX av energiinnehållet i bränslen och el som levereras till transportsektorn ska, utom i Cypern och Malta, begränsas till 1,7 %.

g) För att fastställa mängden energi som levereras till transportsektorn ska de värden för energiinnehåll i drivmedel som anges i bilaga III användas.

h) För att fastställa energiinnehållet i drivmedel som inte ingår i bilaga III ska medlemsstaterna använda de relevanta europeiska standarderna för bestämning av värmevärden för bränslen, eller när ingen europeisk standard har antagits i detta syfte relevanta ISO-standarder.

i) Den mängd förnybar el som levereras till transportsektorn ska fastställas genom att den mängd el som levereras till den sektorn multipliceras med den genomsnittliga andelen förnybar el som levererats på medlemsstatens territorium under de två föregående åren om inte el erhålls från en direkt anslutning till en anläggning som producerar förnybar el och levereras till transportsektorn i vilket fall den elen fullt ut ska räknas som förnybar och el som genereras av ett solenergidrivet elfordon och används för fordonets egen användning får fullt ut räknas som förnybar.

Medlemsstaterna får, i motiverade fall, höja det gränsvärde som anges i första stycket f i denna punkt, med beaktande av tillgången på bränsleråvaror som förtecknas i del B i bilaga IX. Varje sådan höjning ska anmälas till kommissionen tillsammans med skälen för detta och ska underställas kommissionens godkännande.

3. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 35 för att ändra detta direktiv genom att anpassa gränsvärdet för andelen biodrivmedel och biogas som produceras från de bränsleråvaror som förtecknas i del B i bilaga IX på grundval av en bedömning av bränsleråvarans tillgänglighet. Gränsvärdet ska vara minst 1,7 %. Om kommissionen antar en sådan delegerad akt ska det gränsvärde som anges i den även tillämpas på medlemsstater som fått godkännande från kommissionen att höja gränsvärdet i enlighet med punkt 1 andra stycket eller punkt 2 andra stycket i den här artikeln efter en övergångsperiod på fem år, utan att det påverkar medlemsstatens rätt att tillämpa det nya gränsvärdet tidigare. Medlemsstaterna får ansöka om ett nytt godkännande från kommissionen att höja det gränsvärde som fastställts i den delegerade akten i enlighet med punkt 1 andra stycket eller punkt 2 andra stycket i den här artikeln.

4. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 35 för att ändra detta direktiv genom att anpassa drivmedel och deras energiinnehåll som anges i bilaga III i enlighet med den tekniska och vetenskapliga utvecklingen.

5. För beräkningarna enligt punkt 1 första stycket b och punkt 2 första stycket a ska den mängd energi som levereras till sjötransportsektorn, i förhållande till den medlemsstatens slutliga energianvändning (brutto), anses uppgå till högst 13 %. För Cypern och Malta ska den mängd energi som används inom sjötransportsektorn, i förhållande till de medlemsstaternas respektive slutliga energianvändning (brutto), anses uppgå till högst 5 %. Denna punkt ska tillämpas till och med den 31 december 2030.

6. När el används för produktion av förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung, antingen direkt eller för produktion av mellanprodukter, ska den genomsnittliga andelen el från förnybara energikällor i produktionslandet, uppmätt två år före året i fråga, användas för att fastställa andelen förnybar energi.

El som fås genom en direkt anslutning till en anläggning som producerar förnybar el får dock fullt ut räknas som förnybar när den används för produktion av förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung, förutsatt att anläggningen

a) tas i drift efter eller samtidigt som anläggningen för produktion av förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung, och

b) inte är ansluten till elnätet eller är ansluten till elnätet, men bevis kan tillhandahållas att den berörda elen har levererats utan att el har tagits från nätet.

El som tagits från nätet får fullt ut räknas som förnybar förutsatt att elen har producerats uteslutande från förnybara energikällor och de förnybara egenskaperna och andra lämpliga kriterier har påvisats, varvid det ska säkerställas att tillgodoräknande för denna els förnybara egenskaper endast görs en gång och endast i en slutanvändningssektor.

Kommissionen ska senast den 31 december 2021 anta en delegerad akt i enlighet med artikel 35 för att komplettera detta direktiv genom att fastställa en unionsmetod med närmare regler genom vilka ekonomiska aktörer ska uppfylla de krav som fastställs i andra och tredje styckena i denna punkt.

Kommissionen ska senast den 1 juli 2028 lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet med en bedömning av konsekvenserna av den unionsmetod som fastställts i enlighet med fjärde stycket, inklusive konsekvenserna av additionalitet och tidsmässig och geografisk korrelation, för produktionskostnaderna, minskningen av växthusgasutsläppen och energisystemen.

Kommissionens rapport ska särskilt bedöma konsekvenserna i fråga om hur tillgängliga och ekonomiskt överkomliga förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung är för industri och transportsektorerna och i fråga om unionens förmåga att uppnå sina mål för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung, med beaktande av unionsstrategin för importerad och inhemsk vätgas i enlighet med artikel 22a, och samtidigt minimera ökningen av växthusgasutsläppen i elsektorn och i energisystemet i stort. Om det i rapporten konstateras att kraven inte säkerställer tillräcklig tillgänglighet och ekonomisk överkomlighet för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung för industri och transportsektorerna och inte väsentligen bidrar till minskade växthusgasutsläpp, integrering av energisystem och uppnående av unionens mål för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung till 2030, ska kommissionen se över unionsmetoden och när så är lämpligt anta en delegerad akt i enlighet med artikel 35 för att ändra metoden och göra nödvändiga justeringar av de kriterier som fastställs i andra och tredje styckena i denna punkt i syfte att underlätta utbyggnaden av vätgasindustrin.”

18. Artikel 28 ska ändras på följande sätt:

a) Punkterna 2, 3 och 4 ska utgå.

b) Punkt 5 ska ersättas med följande:

”5. Senast den 30 juni 2024 ska kommissionen anta delegerade akter i enlighet med artikel 35 för att komplettera detta direktiv genom att specificera metoden för att fastställa den andel biodrivmedel och biogas för transport som härrör från biomassa som bearbetas med fossila bränslen i en gemensam process.”

c) Punkt 7 ska ersättas med följande:

”7. Kommissionen ska senast den 31 december 2025, inom ramen för en bedömning vartannat år av framstegen enligt förordning (EU) 2018/1999, bedöma om den skyldighet avseende avancerade biodrivmedel och biogas som produceras från råvaror som förtecknas i del A i bilaga IX till detta direktiv som föreskrivs i artikel 25.1 första stycket b i detta direktiv på ett ändamålsenligt sätt främjar innovation och säkerställer minskade växthusgasutsläpp inom transportsektorn. Kommissionen ska även, i den bedömningen, analysera om tillämpningen av den här artikeln på ett ändamålsenligt sätt leder till att dubbelräkning av förnybar energi undviks.

Kommissionen ska, om så är lämpligt, lägga fram ett förslag om ändring av den skyldighet avseende avancerade biodrivmedel och biogas som produceras från råvaror som förtecknas i del A i bilaga IX som föreskrivs i artikel 25.1 första stycket b.”

19. Artikel 29 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 1 ska ändras på följande sätt:

i) I första stycket ska led a ersättas med följande:

”a) Bidrag till medlemsstaternas andel energi från förnybara energikällor och de mål som avses i artiklarna 3.1, 15a.1, 22a.1, 23.1, 24.4 och 25.1 i detta direktiv.”

ii) Andra stycket ska ersättas med följande:

”Biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen som produceras från avfall och restprodukter, utom restprodukter från jordbruk, vattenbruk, fiske och skogsbruk, behöver emellertid endast uppfylla kriterierna för minskade växthusgasutsläpp i punkt 10 för att beaktas för de syften som avses i första stycket a, b och c i den här punkten. Vid användning av blandat avfall får medlemsstaterna ålägga operatörerna att tillämpa system för sortering av blandat avfall som syftar till att avlägsna fossila material. Detta stycke ska även tillämpas på avfall och restprodukter som först bearbetas till en produkt innan den bearbetas ytterligare till biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen.”

iii) Fjärde stycket ska ersättas med följande:

”Biomassabränslen ska uppfylla de hållbarhetskriterier och de kriterier för minskade växthusgasutsläpp som fastställs i punkterna 2–7 och 10 om de används

a) när det gäller fasta biomassabränslen: i anläggningar som producerar el, värme eller kyla med en sammanlagd installerad tillförd effekt på minst 7,5 MW,

b) när det gäller gasformiga biomassabränslen: i anläggningar som producerar el, värme och kyla med en sammanlagd installerad tillförd effekt på minst 2 MW,

c) när det gäller anläggningar som producerar gasformiga biomassabränslen, med följande genomsnittliga flöde av biometan:

i) Över 200 m^3 metanekvivalenter/h, mätt vid standardförhållanden för temperatur och tryck närmare bestämt 0 °C och ett atmosfärtryck på 1 bar.

ii) Om biogasen består av en blandning av metan och annan icke-brännbar gas, när det gäller flödet av biometan: det tröskelvärde som anges i led i, i proportion till den volymetriska andelen metan i blandningen.

Medlemsstaterna får tillämpa hållbarhetskriterierna och kriterierna för minskade växthusgasutsläpp på anläggningar med lägre sammanlagd installerad tillförd effekt eller flöde av biometan.”

b) Punkt 3 ska ersättas med följande:

”3. Biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen producerade från agrobiomassa som beaktas för de syften som avses i punkt 1 första stycket a, b och c får inte framställas av råvaror från mark som har stort värde för den biologiska mångfalden, dvs. mark vars status i januari 2008 eller därefter utgjordes av något av följande, oberoende av om marken fortfarande har denna status:

a) Urskog och annan trädbevuxen mark, det vill säga skog och annan trädbevuxen mark med inhemska arter, där det inte finns några klart synliga tecken på mänsklig verksamhet och där de ekologiska processerna inte störts i betydande utsträckning, och gammal skog enligt definitionen i det land där skogen finns.

b) Skog och annan trädbevuxen mark med stor biologisk mångfald som är rik på arter och inte skadad och som den relevanta behöriga myndigheten har konstaterat ha stor biologisk mångfald, om det inte tillhandahålls bevis för att produktionen av dessa råvaror varit oskadlig ur naturskyddssynvinkel.

c) Områden som utsetts

i) i lag eller av den relevanta behöriga myndigheten för naturskyddssyften, om det inte finns belägg för att råvaruproduktionen varit oskadlig ur naturskyddssynvinkel, eller

ii) för att skydda sällsynta, hotade eller utrotningshotade ekosystem eller arter som är erkända i internationella avtal eller ingår i förteckningar som utarbetats av mellanstatliga organisationer eller av Internationella naturskyddsunionen, förutsatt att de erkänts i enlighet med artikel 30.4 första stycket, om det inte finns belägg för att råvaruproduktionen varit oskadlig ur naturskyddssynvinkel.

d) Gräsmark med stor biologisk mångfald, omfattande mer än en hektar, som är

i) naturlig, det vill säga gräsmark som skulle förbli gräsmark i avsaknad av mänsklig verksamhet och som bibehåller den naturliga artsammansättningen och ekologiska särdrag och processer, eller

ii) icke naturlig, dvs. gräsmark som skulle upphöra att vara gräsmark i avsaknad av mänsklig verksamhet och som är rik på arter och inte skadad och som den relevanta behöriga myndigheten har konstaterat ha stor biologisk mångfald, om det inte finns belägg för att skörd av råvaran är nödvändig för att bevara markens status som gräsmark med stor biologisk mångfald, eller

e) hedmark.

Om villkoren i punkt 6 a vi och vii inte är uppfyllda ska första stycket i den här punkten, utom led c, även tillämpas på biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen som produceras från skogsbiomassa.

Kommissionen får anta genomförandeakter för att närmare specificera kriterier för att avgöra vilken gräsmark som ska omfattas av första stycket d i den här punkten. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 34.3.”

c) I punkt 4 ska följande stycke läggas till:

”Om villkoren i punkt 6 a vi och vii inte är uppfyllda ska första stycket i denna punkt, utom leden b och c, och andra stycket i denna punkt även tillämpas på biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen som produceras från skogsbiomassa.”

d) Punkt 5 ska ersättas med följande:

”5. biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen producerade från agrobiomassa som beaktas för de syften som anges i punkt 1 första stycket a, b och c ska inte framställas från råvaror som erhålls från mark som var torvmark i januari 2008, såvida inte bevis kan tillhandahållas för att odling och skörd av dessa råvaror inte medför dränering av tidigare odikad mark. Om villkoren i punkt 6 a vi och vii inte är uppfyllda ska det här stycket även tillämpas på biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen som produceras från skogsbiomassa.”

e) Punkt 6 ska ändras på följande sätt:

i) I led a ska leden iii och iv ersättas med följande:

”iii) arealer som enligt internationell eller nationell rätt eller av relevant behörig myndighet utsetts för naturskyddsändamål, inbegripet sådana arealer på våtmarker, gräsmarker, hedmarker och torvmarker, skyddas i syfte att bevara den biologiska mångfalden och förhindra förstörelse av livsmiljöer,

iv) det vid skörden tas hänsyn till att markens beskaffenhet och biologisk mångfald ska bevaras i enlighet med principerna för hållbart skogsbruk, i syfte att förhindra negativ påverkan, på ett sätt som undviker skörd av stubbar och rötter, försämring av urskog, och av gammal skog enligt definitionen i det land där skogen finns, eller omvandling av den till skogsplantage samt skörd på känslig mark, och att skörden är förenlig med tröskelvärdena för stora kalavverkningar enligt definitionen i det land där skogen finns och med lokalt och ekologiskt lämpliga bevarandetröskelvärden för extraktion av död ved och att skörden är i överensstämmelse med krav på användning av avverkningssystem som minimerar negativ påverkan på markens beskaffenhet, inbegripet packning, och på biologisk mångfald och livsmiljöer:".

ii) I led a ska följande led läggas till:

"vi) skogar där skogsbiomassan skördas inte härrör från mark som har den status som avses i punkt 3 a, b, d och e, punkt 4 a och punkt 5, på samma villkor för fastställande av markens status som anges i dessa punkter, och

vii) anläggningar som producerar biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen från skogsbiomassa inför de granskningar som ska göras enligt artikel 30.3 utfärdar en försäkran, understödd av interna processer på företagsnivå, om att skogsbiomassan inte tagits från sådan mark som avses i led vi i detta stycke."

iii) I led b ska leden iii och iv ersättas med följande:

"iii) arealer som enligt internationell eller nationell rätt eller av relevant behörig myndighet utsetts för naturskyddsändamål, inklusive sådana arealer på våtmarker, gräsmarker, hedmarker och torvmarker, skyddas i syfte att bevara den biologiska mångfalden och förhindra förstörelse av livsmiljöer, såvida inte bevis kan tillhandahållas för att skörd av råvarorna inte inverkar negativt på dessa naturskyddsändamål,

iv) det vid skörden tas hänsyn till att markens beskaffenhet och biologisk mångfald ska bevaras i enlighet med principerna för hållbart skogsbruk, i syfte att förhindra negativ påverkan, på ett sätt som undviker skörd av stubbar och rötter, försämring av urskog, och av gammal skog enligt definitionen i det land där skogen finns, eller omvandling av den till skogsplantage samt skörd på känslig mark, att skörden är förenlig med tröskelvärdena för stora kalavverkningar enligt definitionen i det land där skogen finns och med lokalt och ekologiskt lämpliga bevarandetröskelvärden för extraktion av död ved och att skörden är i överensstämmelse med krav på användning av avverkningssystem som minimerar negativ påverkan på markens beskaffenhet, inbegripet packning, och på biologisk mångfald och livsmiljöer, och".

f) Följande punkter ska införas:

"7a. Produktion av biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen från inhemsk skogsbiomassa ska vara förenlig med medlemsstaternas åtaganden och mål som fastställs i artikel 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/841 (*) och med de styrmedel och åtgärder som medlemsstaterna beskriver i sina integrerade nationella energi- och klimatplaner, som lämnats in enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999.

7b. Som en del av sin slutliga uppdaterade integrerade nationella energi- och klimatplan, som ska lämnas in senast den 30 juni 2024 enligt artikel 14.2 i förordning (EU) 2018/1999, ska medlemsstaterna inkludera allt det följande:

a) En bedömning av det inhemska utbudet av skogsbiomassa som är tillgänglig för energiändamål i enlighet med kriterierna i den här artikeln.

b) En bedömning av om den planerade användningen av skogsbiomassa för energiproduktion är förenlig med medlemsstaternas mål och budgetar för 2026–2030 som fastställs i artikel 4 i förordning (EU) 2018/841.

c) En beskrivning av de nationella åtgärder och styrmedel som ska säkerställa förenlighet med dessa mål och budgetar.

Medlemsstaterna ska rapportera till kommissionen om de åtgärder och styrmedel som avses i första stycket c i denna punkt, som en del av sina energi- och klimatlägesrapporter som lämnas in vartannat år enligt artikel 17 i förordning (EU) 2018/1999.

_____

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/841 av den 30 maj 2018 om inbegripande av utsläpp och upptag av växthusgaser från markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk i ramen för klimat- och energipolitiken fram till 2030 och om ändring av förordning (EU) nr 525/2013 och beslut nr 529/2013/EU (EUT L 156, 19.6.2018, s. 1).”

g) I punkt 10 första stycket ska led d ersättas med följande:

”d) för produktion av el, värme och kyla från biomassabränslen som används i anläggningar där driften inletts efter den 20 november 2023: minst 80 %,

e) för produktion av el, värme och kyla från biomassabränslen som används i anläggningar med en sammanlagd installerad tillförd effekt på minst 10 MW där driften inletts mellan den 1 januari 2021 och den 20 november 2023: minst 70 % till och med den 31 december 2029 och minst 80 % från och med den 1 januari 2030,

f) för produktion av el, värme och kyla från gasformiga biomassabränslen som används i anläggningar med en sammanlagd installerad tillförd effekt på högst 10 MW där driften inletts mellan den 1 januari 2021 och den 20 november 2023: minst 70 % innan anläggningarna varit i drift i 15 år och minst 80 % när de varit i drift i 15 år,

g) för produktion av el, värme och kyla från biomassabränslen som används i anläggningar med en sammanlagd installerad tillförd effekt på minst 10 MW där driften inletts före den 1 januari 2021: minst 80 % när anläggningarna varit i drift i 15 år, dock tidigast från och med den 1 januari 2026 och senast från och med den 31 december 2029,

h) för produktion av el, värme och kyla från gasformiga biomassabränslen som används i anläggningar med en sammanlagd installerad tillförd effekt på högst 10 MW där driften inletts före den 1 januari 2021: minst 80 % när de varit i drift i 15 år, dock tidigast från och med den 1 januari 2026.”

h) I punkt 13 ska leden a och b ersättas med följande:

”a) anläggningar belägna i ett av de yttersta randområdena enligt artikel 349 i EUF-fördraget, i den mån sådana anläggningar producerar el, värme eller kyla från biomassabränslen samt flytande biobränslen eller producerar biodrivmedel, och

b) biomassabränslen och flytande biobränslen som används i de anläggningar som avses i led a i detta stycke, och biodrivmedel som produceras i de anläggningarna, oberoende av biomassans ursprungsort, förutsatt att dessa kriterier är objektivt motiverade på grund av att de syftar till att, för detta yttersta randområde, säkerställa tillgång till säker och trygg energi och en smidig infasning av de kriterier som fastställs i punkterna 2–7, 10 och 11 i denna artikel och därigenom ge incitament till omställningen från fossila bränslen till hållbara biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen.”

i) Följande punkt ska läggas till:

”15. Senast fram till och med den 31 december 2030 får energi från biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen också beaktas för de syften som avses i punkt 1 första stycket a, b och c i denna artikel, om

a) stöd beviljades före den 20 november 2023 i enlighet med de hållbarhetskriterier och kriterier för minskade växthusgasutsläpp som anges i artikel 29 i den version som var i kraft den 29 september 2020, och

b) stödet beviljades i form av ett långsiktigt stöd för vilket ett fast belopp fastställts i början av stödperioden, under förutsättning att det finns en korrigeringsmekanism för att säkerställa att ingen överkompensation förekommer,”.

20. Följande artikel ska införas:

”*Artikel 29a*

Kriterier för minskade växthusgasutsläpp för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung och återvunna kolbaserade bränslen

1. Energi från förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung ska räknas in i medlemsstaternas andel förnybar energi och de mål som avses i artiklarna 3.1, 15a.1, 22a.1, 23.1, 24.4 och 25.1 endast om minskningen av växthusgasutsläppen genom användning av dessa bränslen är minst 70 %.

2. Energi från återvunna kolbaserade bränslen får tillgodoräknas när det gäller de mål som avses i artikel 25.1 första stycket a endast om minskningen av växthusgasutsläppen genom användning av dessa bränslen är minst 70 %.

3. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 35 för att komplettera detta direktiv genom att specificera metoden för att utvärdera minskningen av växthusgasutsläpp från förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung och från återvunna kolbaserade bränslen. Metoden ska säkerställa att kredit för utsläpp som undvikits inte ges för koldioxid från fossila energikällor vars avskiljning redan har medfört en utsläppskredit enligt andra rättsliga bestämmelser. Metoden ska omfatta växthusgasutsläppen under hela livscykeln och beakta indirekta utsläpp som uppstår vid avledning av oelastiska insatsvaror såsom avfall som används för produktion av återvunna kolbaserade bränslen.”

21. Artikel 30 ska ändras på följande sätt:

a) I punkt 1 första stycket ska inledningen ersättas med följande:

”1. I de fall förnybara bränslen och återvunna kolbaserade bränslen ska räknas in med avseende på de mål som anges i artiklarna 3.1, 15a.1, 22a.1, 23.1, 24.4 och 25.1, ska medlemsstaterna kräva att de ekonomiska aktörerna via obligatoriska oberoende och transparenta granskningar, i enlighet med den genomförandeakt som antagits enligt punkt 8 i den här artikeln, visar att de hållbarhetskriterier och kriterier för minskade växthusgasutsläpp som fastställs i artikel 29.2–29.7 och 29.10 och i artikel 29a.1 och 29a.2 för förnybara bränslen och återvunna kolbaserade bränslen har uppfyllts. För detta ändamål ska de kräva att de ekonomiska aktörerna använder ett massbalanssystem som”.

b) Punkt 2 ska ersättas med följande:

”2. Om ett parti bearbetas ska informationen om hållbarhetsegenskaperna och egenskaperna vad gäller minskade växthusgasutsläpp anpassas och tilldelas produkterna i enlighet med följande regler:

a) När bearbetningen av ett råvaruparti endast ger en produkt som är avsedd för framställning av biodrivmedel, flytande biobränslen eller biomassabränslen, förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung eller återvunna kolbaserade bränslen, ska partiets storlek och de berörda kvantiteterna av hållbarhetsegenskaper och egenskaper som gäller minskade utsläpp av växthusgaser anpassas genom tillämpning av en omräkningsfaktor som anger förhållandet mellan massan av den produkt som är avsedd för sådan framställning och massan av den råvara som kommer in i processen.

b) När bearbetningen av ett råvaruparti ger mer än en produkt som är avsedd för framställning av biodrivmedel, flytande biobränslen eller biomassabränslen, förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung eller återvunna kolbaserade bränslen, ska för varje produkt en separat omräkningsfaktor tillämpas och en separat massbalans användas”.

c) I punkt 3 ska första och andra styckena ersättas med följande:

”Medlemsstaterna ska vidta åtgärder för att säkerställa att de ekonomiska aktörerna tillhandahåller tillförlitlig information vad gäller efterlevnaden av hållbarhetskriterierna och kriterierna för minskade växthusgasutsläpp i artikel 29.2 – 29.7 och 29.10 och i artikel 29a.1 och 29a.2, och att de ekonomiska aktörerna på begäran gör de uppgifter som låg till grund för informationen tillgängliga för den berörda medlemsstaten. Medlemsstaterna ska kräva att de ekonomiska aktörerna ser till att informationen genomgår en tillfredsställande oberoende granskning och att de tillhandahåller bevis på att detta har gjorts. För efterlevnad av artikel 29.3 a, b, d och e, artikel 29.4 a, artikel 29.5, artikel 29.6 a och artikel 29.7 a får första- eller andrapartsgranskning användas upp till skogsbiomassans första samlingspunkt. Granskningen ska kontrollera att de system som de ekonomiska aktörerna använder är korrekta, tillförlitliga och skyddade mot bedrägerier, inklusive kontroll av att råvarorna inte avsiktligen ändrats eller tagits ur bruk så att partiet eller en del av det kunde bli avfall eller restprodukt. Granskningen ska också innehålla en utvärdering av provtagningens frekvens och den metod som använts för den samt av uppgifternas tillförlitlighet.

De skyldigheter som fastställs i denna punkt ska tillämpas oberoende av om de förnybara bränslena och de återvunna kolbaserade bränslena produceras inom eller importeras till unionen. Aktuell, lättillgänglig och användarvänlig information om geografiskt ursprung och typ av bränsleråvara när det gäller biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen per bränsleleverantör ska göras tillgänglig för konsumenter på operatörers, leverantörers eller berörda behöriga myndigheters webbplatser och ska uppdateras årligen.”

d) I punkt 4 ska första stycket ersättas med följande:

”4. Kommissionen får besluta att frivilliga nationella eller internationella system med normer för produktion av förnybara bränslen och återvunna kolbaserade bränslen tillhandahåller de tillförlitliga uppgifter om minskade växthusgasutsläpp som krävs för de syften som anges i artikel 29.10 och i artikel 29a.1 och 29a.2, visar efterlevnad av artiklarna 27.6 och 31a.5 eller visar att leveranserna av biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen uppfyller hållbarhetskriterierna i artikel 29.2 – 29.7. När operatörer visar att de kriterier som fastställs i artikel 29.6 och 29.7 är uppfyllda får de lägga fram de bevis som krävs direkt på nivå för försörjningsområde. Kommissionen får erkänna skyddsområden för sällsynta, hotade eller utrotningshotade ekosystem eller arter som erkänns genom internationella avtal eller ingår i förteckningar som utarbetats av mellanstatliga organisationer eller av Internationella naturskyddsunionen med avseende på tillämpning av artikel 29.3 första stycket c ii.”

e) Punkt 6 ska ersättas med följande:

”6. Medlemsstaterna får inrätta nationella system där efterlevnaden av hållbarhetskriterierna och kriterierna för minskade växthusgasutsläpp enligt artiklarna artikel 29.2–29.7 och 29.10 och artikel 29a.1 och 29a.2, i enlighet med den metod som utvecklats enligt artikel 29a.3, kontrolleras genom hela spårbarhetskedjan, med deltagande av behöriga myndigheter. Dessa system får också användas för att kontrollera att den information som de ekonomiska aktörerna lägger in i unionsdatabasen är korrekt och fullständig, för att påvisa efterlevnad av artikel 27.6 och för certifiering av biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen med låg risk för indirekt ändring av markanvändning.

En medlemsstat får anmäla sitt nationella system till kommissionen. Kommissionen ska prioritera bedömningen av ett sådant system för att underlätta ömsesidigt bilateralt och multilateralt erkännande av dessa system. Kommissionen får genom genomförandeakter besluta om ett på så sätt anmält nationellt system uppfyller de villkor som fastställs i detta direktiv. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 34.3.

Där kommissionen beslutar att det nationella systemet följer de villkor som fastställs i detta direktiv får andra system som erkänts av kommissionen i enlighet med denna artikel inte vägra ömsesidigt erkännande av den medlemsstatens nationella system när det gäller kontrollen av att de kriterier enligt vilka det har erkänts av kommissionen är uppfyllda.

För anläggningar som producerar el, värme och kyla med en sammanlagd installerad tillförd effekt på mellan 7,5 och 20 MW får medlemsstaterna inrätta förenklade nationella kontrollsystem för att säkerställa att hållbarhetskriterierna och kriterierna för minskade växthusgasutsläpp i artikel 29.2–29.7 och 29.10 är uppfyllda. För samma anläggningar ska de genomförandeakter som föreskrivs i punkt 8 i den här artikeln fastställa enhetliga villkor för förenklade frivilliga kontrollsystem för att säkerställa att hållbarhetskriterierna och kriterierna för minskade växthusgasutsläpp i artikel 29.2–29.7 och 29.10 är uppfyllda."

f) I punkt 9 ska första stycket ersättas med följande:

"9. Om en ekonomisk aktör lägger fram bevis eller uppgifter som erhållits i enlighet med ett system som varit föremål för ett beslut enligt punkt 4 eller 6, får en medlemsstat inte kräva att den ekonomiska aktören tillhandahåller ytterligare bevis på överensstämmelse med de delar som täcks av systemet och för vilka systemet har erkänts av kommissionen."

g) Punkt 10 ska ersättas med följande:

"10. På begäran av en medlemsstat, vilken kan baseras på en begäran från en ekonomisk aktör, ska kommissionen, baserat på alla tillgängliga bevis, undersöka huruvida de hållbarhetskriterier och kriterier för minskade växthusgasutsläpp som fastställs i artikel 29.2–29.7 och 29.10 och i artikel 29a.1 och 29a.2 har uppfyllts med avseende på en källa till förnybara bränslen och återvunna kolbaserade bränslen.

Inom sex månader från mottagandet av en sådan begäran ska kommissionen genom genomförandeakter besluta om den berörda medlemsstaten antingen får

a) beakta förnybara bränslen och återvunna kolbaserade bränslen från den källan med avseende på de syften som anges i artikel 29.1 första stycket a, b och c, eller

b) genom undantag från punkt 9 kräva att leverantörerna av källan till förnybara bränslen och återvunna kolbaserade bränslen tillhandahåller ytterligare bevis på överensstämmelse med dessa hållbarhetskriterier och kriterier för minskade växthusgasutsläpp och dessa tröskelvärden för minskade växthusgasutsläpp.

De genomförandeakter som avses i andra stycket i denna punkt ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 34.3."

22. Följande artikel ska införas:

"Artikel 31a

Unionsdatabas

1. Senast den 21 november 2024 ska kommissionen säkerställa att en unionsdatabas inrättas som gör det möjligt att spåra flytande och gasformiga förnybara bränslen och återvunna kolbaserade bränslen (unionsdatabasen).

2. Medlemsstaterna ska kräva att de berörda ekonomiska aktörerna i god tid för in korrekta uppgifter i unionsdatabasen om de transaktioner som gjorts och om hållbarhetsegenskaperna hos de bränslen som är föremål för dessa transaktioner, inbegripet deras växthusgasutsläpp under hela livscykeln, från produktionsplatsen till den tidpunkt då de släpps ut på marknaden i unionen. I syfte att föra in uppgifter i unionsdatabasen ska det sammanlänkade gassystemet anses utgöra ett enda massbalanssystem. Uppgifter om inmatning och uttag av förnybara gasformiga bränslen ska tillhandahållas i unionsdatabasen. Uppgifter om huruvida stöd har tillhandahållits till produktion av ett visst parti med bränsle, samt i så fall om typen av stödsystem, ska också införas i unionsdatabasen. Dessa uppgifter får föras in i unionsdatabasen via nationella databaser.

När så är lämpligt i syfte att förbättra spårbarheten för uppgifter längs hela leveranskedjan ges kommissionen befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 35 för att komplettera detta direkt genom att ytterligare utvidga omfattningen av de uppgifter som ska ingå i unionsdatabasen till att omfatta relevanta uppgifter från produktionsplatsen eller insamlingsstället för den råvara som används för bränsleproduktionen.

Medlemsstaterna ska kräva att bränsleleverantörerna för in de uppgifter som krävs i unionsdatabasen för att kontrollera efterlevnaden av kraven i artikel 25.1 första stycket.

Trots vad som sägs i första, andra och tredje styckena ska de ekonomiska aktörerna, när det gäller gasformiga bränslen som matas in i den sammanlänkade unionsgasinfrastrukturen, i fall medlemsstaten beslutar att komplettera ett massbalanssystem med ett system med ursprungsgarantier, föra in information om de transaktioner som gjorts och om hållbarhetsegenskaperna samt andra relevanta uppgifter såsom bränslenas växthusgasutsläpp fram till platsen för inmatning i den sammanlänkade gasinfrastrukturen.

3. Medlemsstaterna ska ha tillgång till unionsdatabasen för övervakning och för verifiering av uppgifter.

4. När ursprungsgarantier har utfärdats för produktion av ett parti förnybar gas, ska medlemsstaterna säkerställa att de ursprungsgarantierna överförs till unionsdatabasen vid den tidpunkt då ett parti förnybar gas registreras i unionsdatabasen och att de annulleras efter det att partiet av förnybar gas tagits ut ur den sammanlänkade unionsgasinfrastrukturen. När sådana ursprungsgarantier har överförts ska de inte vara säljbara utanför unionsdatabasen.

5. Medlemsstaterna ska i sitt nationella regelverk säkerställa att det verifieras att de uppgifter som de ekonomiska aktörerna för in i databasen är korrekta och fullständiga, till exempel genom att använda certifieringsorgan inom ramen för frivilliga eller nationella system som erkänts av kommissionen enligt artikel 30.4, 30.5 och 30.6 och som får kompletteras med ett system för ursprungsgarantier.

Sådana frivilliga eller nationella system får använda uppgiftssystem från tredje part som mellanhänder för att samla in uppgifterna, förutsatt att sådan användning har anmälts till kommissionen.

Varje medlemsstat får använda redan befintliga nationella databaser som är anpassade till och kopplade till unionsdatabasen via gränssnitt eller inrätta en nationell databas som kan användas av ekonomiska aktörer som ett verktyg för att samla in och deklarera uppgifter och för att föra in dessa uppgifter i, och överföra dessa uppgifter till, unionsdatabasen, förutsatt att

a) den nationella databasen är förenlig med unionsdatabasen, inbegripet när det gäller dataöverföringens aktualitet, de överförda datamängdernas typologi och protokollen för datakvalitet och kontroll av data;

b) medlemsstaterna säkerställer att de uppgifter som förs in i den nationella databasen omedelbart överförs till unionsdatabasen.

Medlemsstaterna får inrätta nationella databaser i enlighet med nationell rätt eller praxis, till exempel för att beakta strängare nationella krav, vad avser hållbarhetskriterier. Sådana nationella databaser får inte hindra den allmänna spårbarheten för hållbara leveranser av råvaror eller bränslen som ska föras in i unionsdatabasen i enlighet med detta direktiv.

Verifieringen av kvaliteten på de uppgifter som förts in i unionsdatabasen via nationella databaser, hållbarhetsegenskaperna hos de bränslen som är kopplade till dessa uppgifter samt det slutgiltiga godkännandet av transaktionerna ska endast utföras genom unionsdatabasen. Uppgifternas korrekthet och fullständighet ska verifieras i enlighet med kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/996 (*). De får kontrolleras av certifieringsorgan.

Medlemsstaterna ska i detalj underrätta kommissionen om funktionerna i sin nationella databas. Efter denna underrättelse ska kommissionen bedöma om den nationella databasen uppfyller de krav som fastställs i tredje stycket. Om så inte är fallet får kommissionen kräva att medlemsstaterna vidtar lämpliga åtgärder för att säkerställa att kraven uppfylls.

6. De aggregerade uppgifterna från unionsdatabasen ska göras allmänt tillgängliga, med vederbörlig hänsyn tagen till skyddet av kommersiellt känslig information, och hållas aktuella. Kommissionen ska offentliggöra och göra allmänt tillgängliga årliga rapporter om de uppgifter som finns i unionsdatabasen, inbegripet bränslenas mängd, geografiska ursprung och råvarutyp.

_____

(*) Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/996 av den 14 juni 2022 om regler för att verifiera hållbarhet och kriterier för minskade växthusgasutsläpp och kriterier för låg risk för indirekt ändring av markanvändning (EUT L 168, 27.6.2022, s. 1).”

23. Artikel 33 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 3 ska ändras på följande sätt:

i) Första stycket ska ersättas med följande:

”3. Senast den 31 december 2027 ska kommissionen vid behov lägga fram ett lagstiftningsförslag om en rättslig ram för främjande av energi från förnybara energikällor för perioden efter 2030.”

ii) Följande stycke ska läggas till:

”När kommissionen utarbetar det lagstiftningsförslag som avses i första stycket i denna punkt ska den i lämpliga fall beakta

a) råden från det europeiska vetenskapliga rådgivande organet för klimatförändringar, som inrättats enligt artikel 10a i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 401/2009 (*),

b) unionens beräknade vägledande växthusgasbudget enligt vad som anges i artikel 4.4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119 (**),

c) de integrerade nationella energi- och klimatplaner som ska lämnas in av medlemsstaterna senast den 30 juni 2024 enligt artikel 14.2 i förordning (EU) 2018/1999,

d) erfarenheterna från genomförandet av detta direktiv, bland annat dess hållbarhetskriterier och kriterier för minskade växthusgasutsläpp, och

e) den tekniska utvecklingen inom energi från förnybara energikällor.

_____

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 401/2009 av den 23 april 2009 om Europeiska miljöbyrån och Europeiska nätverket för miljöinformation och miljöövervakning (EUT L 126, 21.5.2009, s. 13).

(**) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119 av den 30 juni 2021 om inrättande av en ram för att uppnå klimatneutralitet och om ändring av förordningarna (EG) nr 401/2009 och (EU) 2018/1999 (europeisk klimatlag) (EUT L 243, 9.7.2021, s. 1).”

b) Följande punkt ska införas:

”3a. Kommissionen ska bedöma tillämpningen av de skyldigheter som fastställs i artikel 29.7a och 29.7b och deras konsekvenser för säkerställandet av hållbarhet för biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen.”

24. Artikel 35 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 2 ska ersättas med följande:

”2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artikel 8.3 andra stycket, artikel 26.2 fjärde stycket, artikel 26.2 femte stycket, artikel 27.3, och 27.4, artikel 27.6 fjärde stycket, artikel 28.5, artikel 28.6 andra stycket, artikel 29a.3, artikel 31.5 andra stycket och artikel 31a.2 andra stycket ges till kommissionen för en period på fem år från och med den 20 november 2023. Kommissionen ska utarbeta en rapport om delegeringen av befogenhet senast nio månader före utgången av perioden på fem år. Delegeringen av befogenhet ska genom tyst medgivande förlängas med perioder av samma längd, såvida inte Europaparlamentet eller rådet motsätter sig en sådan förlängning senast tre månader före utgången av perioden i fråga.”

b) Punkt 4 ska ersättas med följande:

”4. Den delegering av befogenhet som avses i artikel 7.3 femte stycket, artikel 8.3 andra stycket, artikel 26.2 fjärde stycket, artikel 26.2 femte stycket, artikel 27.3 och 27.4, artikel 27.6 fjärde stycket, artikel 28.5, artikel 28.6 andra stycket, artikel 29a.3, artikel 31.5 och artikel 31a.2 andra stycket får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.”

c) Punkt 7 ska ersättas med följande:

”7. En delegerad akt som antas enligt artiklarna 7.3 femte stycket, 8.3 andra stycket, artikel 26.2 fjärde stycket, artikel 26.2 femte stycket, artikel 27.3 och 27.4, artikel 27.6 fjärde stycket, artikel 28.5, artikel 28.6 andra stycket, artikel 29a.3, artikel 31.5 eller artikel 31a.2 andra stycket ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period på två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.”.

25. Bilagorna ska ändras i enlighet med bilagorna till detta direktiv.

Artikel 2

Ändringar av förordning (EU) 2018/1999

Förordning (EU) 2018/1999 ska ändras på följande sätt:

1. Artikel 2 ska ändras på följande sätt:

a) Led 11 ska ersättas med följande:

”11. unionens energi- och klimatmål för 2030: det unionsomfattande bindande målet enligt artikel 4.1 i förordning (EU) 2021/1119 om att minska växthusgasutsläppen fram till 2030, unionens bindande mål för förnybar energi 2030 enligt artikel 3.1 i direktiv (EU) 2018/2001, målet på unionsnivå om att förbättra energieffektiviteten fram till 2030 enligt artikel 4.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 (*) samt elsammanlänkningsmålet på 15 % för 2030 eller eventuella senare mål för 2030 i detta avseende som Europeiska rådet, eller Europaparlamentet och rådet, enas om.

(*) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955 (EUT L 231, 20.9.2023, s. 1).”.

b) I led 20 ska led b ersättas med följande:

”b) i samband med kommissionens rekommendationer utgående från bedömningen enligt artikel 29.1 b med avseende på energi från förnybara energikällor, en medlemsstats tidiga genomförande av sitt bidrag till unionens bindande mål för förnybar energi 2030 enligt artikel 3.1 i direktiv (EU) 2018/2001 mätt i förhållande till medlemsstatens nationella referenspunkter för förnybar energi,”.

2. I artikel 4 ska led a 2 ersättas med följande:

”2. Vad gäller förnybar energi:

För att uppnå unionens bindande mål för förnybar energi för 2030 enligt artikel 3.1 i direktiv (EU) 2018/2001, ett bidrag till detta mål när det gäller medlemsstatens andel energi från förnybara energikällor i den slutliga energianvändningen (brutto) år 2030, med en vägledande utvecklingsbana för detta bidrag från 2021 och framåt. Senast 2022 ska den vägledande utvecklingsbanan nå en referenspunkt på minst 18 % av den totala ökningen av andelen energi från förnybara energikällor, uttryckt som skillnaden mellan den ifrågavarande medlemsstatens bindande nationella mål för 2020 och dess bidrag till målet för 2030. Senast 2025 ska den vägledande utvecklingsbanan nå en referenspunkt på minst 43 % av den totala ökningen av andelen energi från förnybara energikällor, uttryckt som skillnaden mellan den ifrågavarande medlemsstatens bindande nationella mål för 2020 och dess bidrag till målet för 2030. Senast 2027 ska den vägledande utvecklingsbanan nå en referenspunkt på minst 65 % av den totala ökningen av andelen energi från förnybara energikällor, uttryckt som skillnaden mellan den ifrågavarande medlemsstatens bindande nationella mål för 2020 och dess bidrag till målet för 2030.

Senast 2030 ska den vägledande utvecklingsbanan nå åtminstone medlemsstatens planerade bidrag. Om en medlemsstat väntar sig att den kommer att överträffa sitt bindande nationella mål för 2020 får dess vägledande utvecklingsbana inledas på den nivå som den planeras uppnå. Medlemsstaternas vägledande utvecklingsbanor ska tillsammans nå upp till unionens referenspunkter åren 2022, 2025 och 2027 och till unionens bindande mål för förnybar energi för 2030 enligt artikel 3.1 i direktiv (EU) 2018/2001. Vid sidan om sitt bidrag till unionens mål och sin vägledande utvecklingsbana vid tillämpningen av denna förordning står det varje medlemsstat fritt att ange högre ambitioner för nationella politiska ändamål.”

3. Artikel 5.2 ska ersättas med följande:

”2. Medlemsstaterna ska gemensamt säkerställa att deras sammanlagda bidrag uppgår till minst unionens bindande mål för förnybar energi för 2030 enligt artikel 3.1 i direktiv (EU) 2018/2001.”.

4. Artikel 29.2 ska ersättas med följande:

”2. På området förnybar energi ska kommissionen, som en del av den bedömning som avses i punkt 1, bedöma hur andelen energi från förnybara energikällor av unionens slutliga energianvändning (brutto) har utvecklats på grundval av en vägledande utvecklingsbana för unionen som börjar från 20 % år 2020, når referenspunkter på minst 18 % år 2022, 43 % år 2025 och 65 % år 2027 av den totala ökningen av andelen energi från förnybara energikällor, uttryckt som skillnaden mellan unionens mål för förnybar energi för 2020 och unionens mål för förnybar energi för 2030, och når unionens bindande mål för förnybar energi för 2030 enligt artikel 3.1 i direktiv (EU) 2018/2001.”

Artikel 3

Ändringar av direktiv 98/70/EG

Direktiv 98/70/EG ska ändras på följande sätt:

1. Artikel 1 ska ersättas med följande:

”*Artikel 1*

Tillämpningsområde

I detta direktiv fastställs, när det gäller vägfordon, och mobila maskiner som inte används för vägtransporter (inbegripet fartyg på inre vattenvägar när de inte är till sjöss), jordbruks- och skogsbrukstraktorer samt fritidsbåtar när de inte är till sjöss, hälso- och miljöbaserade tekniska specifikationer för bränslen som är avsedda för motorer med styrd tändning och kompressionständning, med beaktande av de tekniska kraven på sådana motorer.”

2. Artikel 2.8 och 2.9 ska ersättas med följande:

”8. *leverantör*: bränsleleverantör enligt definitionen i artikel 2 andra stycket led 38 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 (*).

9. *biodrivmedel*: biodrivmedel enligt definitionen i artikel 2 andra stycket led 33 i direktiv (EU) 2018/2001.

_____

(*) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (EUT L 328, 21.12.2018, s. 82).”

3. Artikel 4 ska ändras på följande sätt:

a) I punkt 1 ska andra stycket ersättas med följande:

”Medlemsstaterna ska ålägga leverantörerna att säkerställa att diesel med en halt av fettsyrametylester (Fame) upp till 7 % släpps ut på marknaden.”

b) Punkt 2 ska ersättas med följande:

”2. Medlemsstaterna ska säkerställa att den högsta tillåtna svavelhalten i gasoljor avsedda att användas i mobila maskiner som inte används för vägtransport (inklusive fartyg på inre vattenvägar) och i jord- och skogsbruksmaskiner samt fritidsbåtar är 10 mg/kg. Medlemsstaterna ska säkerställa att andra flytande bränslen än sådana gasoljor får användas i fartyg på inre vattenvägar och i fritidsbåtar endast om bränslenas svavelhalt inte överstiger den högsta tillåtna svavelhalten i gasoljorna.”

4. Artiklarna 7a–7e ska utgå.

5. Artikel 9 ska ändras på följande sätt:

a) I punkt 1 ska leden g, h, i och k utgå.

b) Punkt 2 ska utgå.

6. Bilagorna I, II, IV och V ska ändras i enlighet med bilaga II till detta direktiv.

Artikel 4

Övergångsbestämmelser

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att de uppgifter som samlas in och rapporteras till den myndighet som medlemsstaten utsett för år 2023 eller en del av dessa i enlighet med artikel 7a.1 tredje stycket och artikel 7a.7 i direktiv 98/70/EG, som utgår genom artikel 3.4 i det här direktivet, överlämnas till kommissionen.

2. Kommissionen ska inkludera de uppgifter som avses i punkt 1 i denna artikel i varje rapport som den är skyldig att lämna enligt direktiv 98/70/EG.

Artikel 5

Införlivande

1. Medlemsstaterna ska senast den 21 maj 2025 sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv.

Genom undantag från första stycket i denna punkt ska medlemsstaterna senast den 1 juli 2024 sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa artikel 1.6, med hänsyn till artikel 15e i direktiv (EU) 2018/2001, och artikel 1.7, med hänsyn till artiklarna 16, 16b, 16c, 16d, 16e och 16f i det direktivet.

De ska genast underrätta kommissionen om dessa bestämmelser.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. De ska även innehålla en uppgift om att hänvisningar i befintliga lagar och andra författningar till de direktiv som upphävs genom det här direktivet ska anses som hänvisningar som ändras av det här direktivet. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om texten till de centrala bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 6

Upphävande

Rådets direktiv (EU) 2015/652 ska upphöra att gälla med verkan från och med den 1 januari 2025.

Artikel 7

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 18 oktober 2023.

På Europaparlamentets vägnar	*På rådets vägnar*
R. METSOLA	J. M. ALBARES BUENO
Ordförande	*Ordförande*

BILAGA I

Bilagorna till direktiv (EU) 2018/2001 ska ändras på följande sätt:

1. I bilaga I ska den sista raden i tabellen utgå.

2. Följande bilaga ska införas:

”BILAGA IA

ANDEL ENERGI AV NATIONELL UPPVÄRMING OCH KYLNING SOM KOMMER FRÅN ENERGI FRÅN FÖRNYBARA ENERGIKÄLLOR I SLUTLIG ENERGIANVÄNDNING (BRUTTO) 2020–2030

	Ytterligare tillägg till artikel 23.1 (i procentenheter) för perioden 2021–2025 (*)	Ytterligare tillägg till artikel 23.1 (i procentenheter) för perioden 2026–2030 (**)	Resulterande andelar, inklusive tillägg, utan spillvärme och spillkyla (i procentenheter)
Belgien	1,0	0,7	1,8
Bulgarien	0,7	0,4	1,5
Tjeckien	0,8	0,5	1,6
Danmark	1,2	1,1	1,6
Tyskland	1,0	0,7	1,8
Estland	1,3	1,2	1,7
Irland	2,3	2,0	3,1
Grekland	1,3	1,0	2,1
Spanien	0,9	0,6	1,7
Frankrike	1,3	1,0	2,1
Kroatien	0,8	0,5	1,6
Italien	1,1	0,8	1,9
Cypern	0,8	0,5	1,6
Lettland	0,7	0,6	1,1
Litauen	1,7	1,6	2,1
Luxemburg	2,3	2,0	3,1
Ungern	0,9	0,6	1,7
Malta	0,8	0,5	1,6
Nederländerna	1,1	0,8	1,9
Österrike	1,0	0,7	1,8
Polen	0,8	0,5	1,6
Portugal	0,7	0,4	1,5
Rumänien	0,8	0,5	1,6

	Ytterligare tillägg till artikel 23.1 (i procentenheter) för perioden 2021–2025 (*)	Ytterligare tillägg till artikel 23.1 (i procentenheter) för perioden 2026–2030 (**)	Resulterande andelar, inklusive tillägg, utan spillvärme och spillkyla (i procentenheter)
Slovenien	0,8	0,5	1,6
Slovakien	0,8	0,5	1,6
Finland	0,6	0,5	1,0
Sverige	0,7	0,7	0,7

(*) Flexibiliteterna i artikel 23.2 b och c, om de har beaktats vid beräkningen av tillägg och resulterande andelar.
(**) Flexibiliteterna i artikel 23.2 b och c, om de har beaktats vid beräkningen av tillägg och resulterande andelar."

3. Bilaga III ska ersättas med följande:

"BILAGA III

ENERGIINNEHÅLL I BRÄNSLEN

Bränsle	Energiinnehåll per viktenhet (effektivt värmevärde, MJ/kg)	Energiinnehåll per volymenhet (effektivt värmevärde, MJ/liter)
BRÄNSLEN FRÅN BIOMASSA OCH/ELLER BEARBETNING AV BIOMASSA		
Biopropan	46	24
Ren vegetabilisk olja (olja som framställs av oljeväxter genom pressning, extraktion eller liknande metoder, oraffinerad eller raffinerad men kemiskt oförändrad)	37	34
Biodiesel – fettsyrametylester (metylester som framställs från olja med biomassa som ursprung)	37	33
Biodiesel – fettsyraetylester (etylester som framställs från olja med biomassa som ursprung)	38	34
Biogas som kan renas till naturgaskvalitet	50	—
Vätebehandlad olja (termokemiskt behandlad med väte) med biomassa som ursprung, att användas som ersättning för diesel	44	34
Vätebehandlad olja (termokemiskt behandlad med väte) med biomassa som ursprung, att användas som ersättning för bensin	45	30
Vätebehandlad olja (termokemiskt behandlad med väte) med biomassa som ursprung, att användas som ersättning för flygbränsle	44	34
Vätebehandlad olja (termokemiskt behandlad med väte) med biomassa som ursprung, att användas som ersättning för gasol	46	24

Bränsle	Energiinnehåll per viktenhet (effektivt värmevärde, MJ/kg)	Energiinnehåll per volymenhet (effektivt värmevärde, MJ/liter)
Samprocessad olja (behandlad i ett raffinaderi, samtidigt med fossila bränslen) med biomassa eller pyrolyserad biomassa som ursprung, att användas som ersättning för diesel	43	36
Samprocessad olja (behandlad i ett raffinaderi, samtidigt med fossila bränslen) med biomassa eller pyrolyserad biomassa som ursprung, att användas som ersättning för bensin	44	32
Samprocessad olja (behandlad i ett raffinaderi, samtidigt med fossila bränslen) med biomassa eller pyrolyserad biomassa som ursprung, att användas som ersättning för flygbränsle	43	33
Samprocessad olja (behandlad i ett raffinaderi, samtidigt med fossila bränslen) med biomassa eller pyrolyserad biomassa som ursprung, att användas som ersättning för gasol	46	23
FÖRNYBARA BRÄNSLEN SOM KAN FRAMSTÄLLAS FRÅN OLIKA FÖRNYBARA ENERGIKÄLLOR, INKLUSIVE BIOMASSA		
Metanol från förnybara energikällor	20	16
Etanol från förnybara energikällor	27	21
Propanol från förnybara energikällor	31	25
Butanol från förnybara energikällor	33	27
Fischer-Tropsch-diesel (ett syntetiskt kolväte eller en blandning av syntetiska kolväten, att användas som ersättning för diesel)	44	34
Fischer-Tropsch-bensin (ett syntetiskt kolväte eller en blandning av syntetiska kolväten som framställs från biomassa, att användas som ersättning för bensin)	44	33
Fischer-Tropsch-flygbränsle (ett syntetiskt kolväte eller en blandning av syntetiska kolväten som framställs från biomassa, att användas som ersättning för flygbränsle)	44	33
Fischer-Tropsch-motorgas (ett syntetiskt kolväte eller en blandning av syntetiska kolväten, att användas som ersättning för gasol)	46	24
Dimetyleter (DME)	28	19
Väte från förnybara energikällor	120	—
ETBE (etyltertiärbutyleter som framställs med etanol som råvara)	36 (varav 33 % från förnybara energikällor)	27 (varav 33 % från förnybara energikällor)

Bränsle	Energiinnehåll per viktenhet (effektivt värmevärde, MJ/kg)	Energiinnehåll per volymenhet (effektivt värmevärde, MJ/liter)
MTBE (metyltertiärbutyleter som framställs med metanol som råvara)	35 (varav 22 % från förnybara energikällor)	26 (varav 22 % från förnybara energikällor)
TAEE (tert-amyletyleter som framställs med etanol som råvara)	38 (varav 29 % från förnybara energikällor)	29 (varav 29 % från förnybara energikällor)
TAME (tert-amylmetyleter som framställs med metanol som råvara)	36 (varav 18 % från förnybara energikällor)	28 (varav 18 % från förnybara energikällor)
THxEE (tert-hexyletyleter som framställs med etanol som råvara)	38 (varav 25 % från förnybara energikällor)	30 (varav 25 % från förnybara energikällor)
THxME (tert-hexylmetyleter som framställs med metanol som råvara)	38 (varav 14 % från förnybara energikällor)	30 (varav 14 % från förnybara energikällor)
ICKE-FÖRNYBARA BRÄNSLEN		
Bensin	43	32
Diesel	43	36
Flygbränsle	43	34
Väte från icke-förnybara källor	120	—”.

4. Bilaga IV ska ändras på följande sätt:

a) Titeln ska ersättas med följande:

”UTBILDNING OCH CERTIFIERING AV INSTALLATÖRER OCH KONSTRUKTÖRER AV ANLÄGGNINGAR FÖR FÖRNYBAR ENERGI”.

b) Den inledande meningen och punkterna 1, 2 och 3 ska ersättas med följande:

”De certifieringssystem, eller motsvarande kvalificeringssystem, och utbildningsprogram som avses i artikel 18.3 ska grundas på följande kriterier:

1. Certifieringsprocessen, eller motsvarande kvalificeringsprocess, ska vara transparent och tydligt beskriven av medlemsstaten eller av det administrativa organ som medlemsstaten utsett.

1a. De certifikat som utfärdas av certifieringsorgan ska vara tydligt definierade och lätta att identifiera för arbetstagare och yrkesutövare som ansöker om certifiering.

1b. Certifieringsprocessen ska göra det möjligt för installatörer att förvärva nödvändiga teoretiska och praktiska kunskaper och garantera att de förfogar över de färdigheter som krävs för att installera anläggningar av hög kvalitet som fungerar tillförlitligt.

2. Installatörer av system som använder energi från biomassa, värmepumpar, ytnära jordvärme, solceller och solfångare, inklusive energilagring, och laddningspunkter ska certifieras genom ett ackrediterat utbildningsprogram eller av en ackrediterad utbildningsleverantör eller genom motsvarande kvalificeringssystem.

3. Ackrediteringen av utbildningsprogrammet eller utbildningsleverantören ska göras av medlemsstaterna eller av det administrativa organ som dessa utsett. Det ackrediterande organet ska säkerställa att de utbildningsprogram, inklusive kompetenshöjnings- och omskolningsprogram, som utbildningsleverantören tillhandahåller är inkluderande och har såväl kontinuitet som regional eller nationell täckning.

Utbildningsleverantören ska ha lämplig teknisk utrustning för att ge praktisk utbildning, inklusive tillräcklig laboratorieutrustning eller liknande.

Utbildningsleverantören ska, utöver den grundläggande utbildningen, erbjuda kortare kompetensutvecklings- och kompetenshöjningskurser som anordnas i utbildningsmoduler som gör det möjligt för installatörer och konstruktörer att lägga till nya kompetenser och att bredda och diversifiera sina färdigheter inom flera olika typer av teknik och kombinationer av dessa. Utbildningsleverantören ska säkerställa att utbildningen anpassas till ny teknik för förnybar energi rörande byggnader, industri och jordbruk. Utbildningsleverantören ska erkänna förvärvade relevanta färdigheter.

Utbildningsprogrammen och utbildningsmodulerna ska utformas så att de möjliggör livslångt lärande om anläggningar för förnybar energi och är förenliga med yrkesutbildning för förstagångsarbetssökande och vuxna som söker omskolning eller nytt arbete.

Utbildningsprogrammen ska utformas så att förvärvande av kvalifikationer som omfattar olika typer av teknik och lösningar underlättas och begränsad specialisering inom ett visst märke eller en viss teknik undviks. Utbildningsleverantören kan vara tillverkaren av utrustningen eller systemet, institut eller organisationer."

c) Punkt 5 ska ersättas med följande:

"5. Utbildningen ska avslutas med ett prov, och de deltagare som klarar provet ska få ett intyg eller en kvalificering. Provet ska innehålla en praktisk bedömning av installering av värmepannor eller kaminer som eldas med biomassa, värmepumpar, ytnära jordvärme, solceller eller solfångare, inklusive energilagring, eller laddningspunkter, så att efterfrågeflexibilitet möjliggörs."

d) I punkt 6 ska led c ändras på följande sätt:

i) Inledningen ska ersättas med följande:

"c) Den teoretiska delen av utbildningen för installatörer av värmepumpar bör ge en överblick över marknadsläget för värmepumpar och täcka geotermiska energikällor och jord- och bergvärme i olika regioner, identifiering av jord- och bergarter med avseende på värmeledningsförmåga, bestämmelser om utnyttjande av geotermiska energikällor, möjligheter att använda värmepumpar i byggnader och fastställande av vilket värmepumpssystem som är lämpligast, kunskap om deras tekniska krav, säkerhet, luftfiltrering, sammankoppling med värmekällan och systemets utformning samt integrering med energilagringslösningar, även i kombination med solenergiinstallationer. Utbildningen bör också ge goda kunskaper om samtliga europeiska standarder för värmepumpar samt om tillämplig nationell rätt och unionsrätt. Installatören bör ha följande nyckelkompetenser:".

ii) Led iii ska ersättas med följande:

"iii) Förmåga att välja och dimensionera komponenter i typiska installationssituationer, inbegripet bestämning av standardvärden för värmelasten i olika byggnader och för varmvattenproduktion på grundval av energianvändningen, beräkning av värmepumpens kapacitet utifrån värmelasten för varmvattenproduktion och byggnadens lagringsmassa samt i händelse av diskontinuerlig strömförsörjning, samt fastställande av energilagringslösningar, bland annat via komponenterna till ackumulatortanken och tankens volym och integrering av ett extra värmesystem.

iv) Förståelse av genomförbarhets- och konstruktionsstudier.

v) Förståelse av borrning, när det gäller geotermiska värmepumpar."

e) I punkt 6 ska led d ändras på följande sätt:

i) Inledningen ska ersättas med följande:

"d) Den teoretiska delen av utbildningen för installatörer av solceller och solfångare bör ge en överblick över marknadsläget för solenergiprodukter samt kostnads- och lönsamhetskalkyler och täcka ekologiska aspekter, komponenter, egenskaper hos och dimensionering av solenergisystem, val av rätt system och dimensionering av komponenter, beräkning av värmeefterfrågan, valmöjligheter i fråga om integrering av energilagringslösningar, brandskydd och därtill kopplade stöd och subventioner samt utformning, installation och underhåll av solceller och solfångare. Utbildningen bör också ge goda kunskaper om samtliga europeiska standarder för teknik och certifiering, till exempel Solar Keymark, samt om tillämplig nationell rätt och unionsrätt. Installatören bör ha följande nyckelkompetenser:"

ii) Led ii ska ersättas med följande:

"ii) Förmåga att identifiera sådana system och komponenter som utmärker aktiva och passiva system, inklusive den mekaniska konstruktionen, och att bestämma komponenternas läge och systemets utformning och sammansättning samt valmöjligheterna i fråga om integrering av energilagringslösningar, även i kombination med laddningspunkter."

5. I bilaga V ska del C ändras på följande sätt:

a) Punkt 6 ska ersättas med följande:

"6. I den beräkning som avses i punkt 1 a ska minskade växthusgasutsläpp genom förbättrade jordbruksmetoder, e_{sca}, såsom övergång till begränsad jordbearbetning eller direkt sådd, förbättrade grödor och förbättrat växelbruk, användning av täckgrödor, inklusive hantering av restprodukter från jordbruk och användning av organiska jordförbättringsmedel, såsom kompost och rötrester från fermentering av gödsel, beaktas endast om de inte riskerar att inverka negativt på den biologiska mångfalden. Dessutom ska det tillhandahållas pålitliga och kontrollerbara bevis för att inlagringen av kol i marken har ökat, eller för att det är rimligt att förvänta sig att den har ökat under den period då de berörda råvarorna odlades, samtidigt som hänsyn tas till utsläppen om dessa metoder leder till ökad användning av gödningsmedel och bekämpningsmedel (*).

(*) Mätningar av kol i marken kan utgöra sådana bevis, till exempel om det görs en första mätning före odlingen och därpå följande regelbundna mätningar med flera års mellanrum. I sådana fall skulle ökningen av kol i marken, innan det andra mätresultatet finns tillgängligt, beräknas på grundval av representativa experiment eller markmodeller. Från och med den andra mätningen skulle mätningarna utgöra grunden för att bestämma huruvida det skett en ökning av kol i marken och ökningens eventuella omfattning."

b) Punkt 15 ska ersättas med följande:

"15. Minskade utsläpp genom avskiljning och ersättning av koldioxid, e_{ccr}, ska vara direkt relaterade till den produktion av biodrivmedel eller flytande biobränslen till vilken de tillskrivs och ska begränsas till utsläpp som undviks genom avskiljning av koldioxid vars kol kommer från biomassa och som används för att ersätta koldioxid av fossilt ursprung vid produktionen av kommersiella varor och tjänster före den 1 januari 2036."

c) Punkt 18 ska ersättas med följande:

"18. Vid beräkningen i punkt 17 ska de utsläpp som fördelas bestå av $e_{ec} + e_l + e_{sca}$ + de fraktioner av e_p, e_{td}, e_{ccs} och e_{ccr} som äger rum till och med det processteg där en samprodukt bildas. Om samprodukter redan har fått en sådan tilldelning i samband med ett tidigare processteg i livscykeln, ska i detta syfte fraktionen av de utsläpp som i det senaste sådana processteget kopplats till den mellanliggande bränsleprodukten användas i stället för de totala utsläppen. När det gäller biodrivmedel och flytande biobränslen ska alla samprodukter som inte omfattas av punkt 17 tas med i denna beräkning.

Samprodukter med negativt energiinnehåll ska vid beräkningen anses ha energiinnehållet noll.

Som allmän regel ska avfall och restprodukter, inklusive allt avfall och alla restprodukter som ingår i bilaga IX, anses ha värdet noll när det gäller växthusgasutsläppen över en livscykel, fram till dess att dessa material samlas in, oberoende av om de bearbetas till mellanliggande produkter innan de omvandlas till slutprodukten.

När det gäller biomassabränslen som produceras i andra raffinaderier än den kombination av bearbetningsanläggningar med pannor eller kraftvärmeenheter som tillhandahåller värme och/eller el till bearbetningsanläggningen, ska den enhet som analyseras för den beräkning som avses i punkt 17 utgöras av raffinaderiet."

6. I bilaga VI ska del B ändras på följande sätt:

a) Punkt 6 ska ersättas med följande:

”6. I den beräkning som avses i punkt 1 a ska minskade växthusgasutsläpp genom förbättrade jordbruksmetoder, e_{sca}, såsom övergång till begränsad jordbearbetning eller direkt sådd, förbättrade grödor och förbättrat växelbruk, användning av täckgrödor, inklusive hantering av restprodukter från jordbruk och användning av organiska jordförbättringsmedel, såsom kompost och rötrester från fermentering av gödsel, beaktas endast om de inte riskerar att inverka negativt på den biologiska mångfalden. Dessutom ska det tillhandahållas pålitliga och kontrollerbara bevis för att inlagringen av kol i marken har ökat, eller för att det är rimligt att förvänta sig att den har ökat under den period då de berörda råvarorna odlades, samtidigt som hänsyn tas till utsläppen om dessa metoder leder till ökad användning av gödningsmedel och bekämpningsmedel (*).

_____

(*) Mätningar av kol i marken kan utgöra sådana bevis, till exempel om det görs en första mätning före odlingen och därpå följande regelbundna mätningar med flera års mellanrum. I sådana fall skulle ökningen av kol i marken, innan det andra mätresultatet finns tillgängligt, beräknas på grundval av representativa experiment eller markmodeller. Från och med den andra mätningen skulle mätningarna utgöra grunden för att bestämma huruvida det skett en ökning av kol i marken och ökningens eventuella omfattning.”

b) Punkt 15 ska ersättas med följande:

”15. Minskade utsläpp genom avskiljning och ersättning av koldioxid, e_{ccr}, ska vara direkt relaterade till den produktion av biomassabränslen till vilken de tillskrivs och ska begränsas till utsläpp som undviks genom avskiljning av koldioxid vars kol kommer från biomassa och som används för att ersätta koldioxid av fossilt ursprung vid produktionen av kommersiella varor och tjänster före den 1 januari 2036.”

c) Punkt 18 ska ersättas med följande:

”18. Vid beräkningarna i punkt 17 ska de utsläpp som delas bestå av $e_{ec} + e_l + e_{sca}$ + de fraktioner av e_p, e_{td}, e_{ccs} och e_{ccr} som äger rum till och med det processteg där en samprodukt bildas. Om samprodukter redan har fått en sådan tilldelning i samband med ett tidigare processteg i livscykeln, ska i detta syfte fraktionen av de utsläpp som i det senaste sådana processteget kopplats till den mellanliggande bränsleprodukten användas i stället för de totala utsläppen.

När det gäller biogas och biometan ska alla samprodukter som inte omfattas av punkt 17 tas med i denna beräkning. Samprodukter med negativt energiinnehåll ska vid beräkningen anses ha energiinnehållet noll.

Som allmän regel ska avfall och restprodukter, inklusive allt avfall och alla restprodukter som ingår i bilaga IX, anses ha värdet noll när det gäller växthusgasutsläppen över en livscykel, fram till dess att dessa material samlas in, oberoende av om de bearbetas till mellanliggande produkter innan de omvandlas till slutprodukten.

När det gäller biomassabränslen som produceras i andra raffinaderier än den kombination av bearbetningsanläggningar med pannor eller kraftvärmeenheter som tillhandahåller värme och/eller el till bearbetningsanläggningen, ska den enhet som analyseras för den beräkning som avses i punkt 17 utgöras av raffinaderiet.”

7. I bilaga VII, i definitionen av ”$Q_{användbar}$”, ska hänvisningen till artikel 7.4 ersättas med en hänvisning till artikel 7.3.

8. Bilaga IX ska ändras på följande sätt:

a) I del A ska inledningsfrasen ersättas med följande:

”Bränsleråvaror för produktion av biogas för transport och avancerade biodrivmedel:”.

b) I del B ska inledningsfrasen ersättas med följande:

”Bränsleråvaror för produktion av biodrivmedel och biogas för transport, vars bidrag till de mål som anges i artikel 25.1 första stycket a ska begränsas till följande:”.

BILAGA II

Bilagorna I, II, IV och V till direktiv 98/70/EG ska ändras på följande sätt:

1. Bilaga I ska ändras på följande sätt:

   a) Fotnot 1 ska ersättas med följande:

      ”(1) Testmetoderna ska vara de som specificeras i EN 228:2012+A1:2017. Medlemsstaterna får anta den analysmetod som specificeras i EN 228:2012+A1:2017 som ersättningsstandard om det kan visas att denna är minst lika tillförlitlig och exakt som den analysmetod den ersätter.”

   b) Fotnot 2 ska ersättas med följande:

      ”(2) De värden som anges i specifikationen är ”verkliga värden”. Vid fastställandet av gränsvärden har villkoren i EN ISO 4259–1:2017/A1:2021 ”Petroleum and related products – Precision of measurement methods and results – Part 1: Determination of precision data in relation to methods of test” tillämpats, och vid fastställandet av ett minimivärde har en minsta skillnad på 2R över noll beaktats (R = reproducerbarhet). Resultatet från enskilda mätningar ska tolkas på grundval av de kriterier som anges i EN ISO 4259–2:2017/A1:2019.”

   c) Fotnot 6 ska ersättas med följande:

      ”(6) Andra envärda alkoholer och etrar med en slutlig kokpunkt som högst motsvarar den som anges i EN 228:2012 +A1:2017.”

2. Bilaga II ska ändras på följande sätt:

   a) På tabellens sista rad, ”FAME-halt – EN 14078”, ska i den sista kolumnen ”Gränsvärden” ”Högsta”, uppgiften ”7,0” ersättas med ”10,0”.

   b) Fotnot 1 ska ersättas med följande:

      ”(1) Testmetoderna ska vara de som specificeras i EN 590:2013 +A1:2017. Medlemsstaterna får anta den analysmetod som specificeras i EN 590:2013 +A1:2017 som ersättningsstandard om det kan visas att denna är minst lika tillförlitlig och exakt som den analysmetod den ersätter.”

   c) Fotnot 2 ska ersättas med följande:

      ”(2) De värden som anges i specifikationen är ”verkliga värden”. Vid fastställandet av gränsvärden har villkoren i EN ISO 4259–1:2017/A1:2021 ”Petroleum and related products – Precision of measurement methods and results – Part 1: Determination of precision data in relation to methods of test” tillämpats, och vid fastställandet av ett minimivärde har en minsta skillnad på 2R över noll beaktats (R = reproducerbarhet). Resultatet från enskilda mätningar ska tolkas på grundval av de kriterier som anges i EN ISO 4259–2:2017/A1:2019.”

3. Bilagorna IV och V ska utgå.

Sammanfattning av promemorian Kontaktpunkter, tillstånd och tidsfrister enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial och EU-förordningen om nettonollindustri

I promemorian lämnas författningsförslag som kompletterar bestämmelserna om tillståndsprocessen i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1252 av den 11 april 2024 om inrättande av en ram för säkerställande av trygg och hållbar försörjning av kritiska råmaterial och om ändring av förordningarna (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 och (EU) 2019/1020 (EU-förordningen om kritiska råmaterial) trädde i kraft den 23 maj 2024 och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1735 om inrättande av en åtgärdsram för att stärka Europas ekosystem för tillverkning av nettonollteknik och om ändring av förordning (EU) 2018/1724 (EU-förordningen om nettonollindustri) trädde i kraft den 29 juni 2024.

I promemorian föreslås att de kompletterande bestämmelserna i huvudsak samlas i en ny lag och tillhörande förordning. Den nya lagen innehåller förslag på särskilda bestämmelser för mark- och miljödomstolarnas handläggning av ansökningar om tillstånd och dispens som avser strategiska råmaterialprojekt eller nettonollprojekt och bemyndigande för regeringen att bland annat meddela föreskrifter för kommuner att bistå kontaktpunkten. I fråga om EU-förordningarnas bestämmelser om miljöbedömningar föreslås att det införs upplysningsbestämmelser och kompletterande bestämmelser i miljöbalken. Genom bestämmelserna införs tidsfrister för olika moment för miljöbedömningen som avser strategiska råmaterialprojekt eller nettonollprojekt. Det föreslås även vissa ändringar i miljöbalken, minerallagen, och plan- och bygglagen.

Promemorian innehåller även förslag som kompletterar genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413 om ändring av direktiv (EU) 2018/2001, förordning (EU) 2018/1999 och direktiv 98/70/EG vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor, och om upphävande av rådets direktiv (EU) 2015/652, i fortsättningen kallat förnybartdirektivet. Förslaget innebär att det införs tidsfrister för en mark- och miljödomstols handläggning i första instans av mål om tillstånd till miljöfarlig verksamhet eller vattenverksamhet som avser förnybar energi.

Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 oktober 2026.

Promemorians lagförslag

Förslag till lag om kontaktpunkter och tillståndsförfaranden för kritiska råmaterial och nettonollindustri

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Denna lag kompletterar

– Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1252 av den 11 april 2024 om inrättande av en ram för säkerställande av trygg och hållbar försörjning av kritiska råmaterial och om ändring av förordningarna (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 och (EU) 2019/1020 (i denna lag benämnd EU-förordningen om kritiska råmaterial), och

– Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1735 av den 13 juni 2024 om inrättande av en åtgärdsram för att stärka Europas ekosystem för tillverkning av nettonollteknik och om ändring av förordning (EU) 2018/1724 (i denna lag benämnd EU-förordningen om nettonollindustri).

2 § I denna lag avses med:

– *strategiskt råmaterialprojekt*: ett råmaterialprojekt som Europeiska kommissionen har erkänt som strategiskt enligt artikel 6 i EU-förordningen om kritiska råmaterial, och

– *nettonollprojekt*: ett strategiskt nettonollprojekt eller ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik som inte är strategiskt.

Övriga ord och uttryck i denna lag har samma betydelse som i EU-förordningen om kritiska råmaterial och EU-förordningen om nettonollindustri.

Mål och ärenden om kritiska råmaterial och nettonollindustri i mark- och miljödomstol

3 § Bestämmelser om tidsfrister för mål och ärenden, som rör verksamheter och åtgärder som ingår i ett strategiskt råmaterialprojekt eller ett nettonollprojekt finns i

1. artikel 11.1 och 11.10 i EU-förordningen om kritiska råmaterial, och
2. artiklarna 9.1, 9.2, 9.12, 9.13, 16.1 och 16.2 i EU-förordningen om nettonollindustri.

De tidsfrister som avses i första stycket gäller endast mål och ärenden som inleds vid en mark- och miljödomstol genom att en kontaktpunkt som avses i 10 § har bekräftat att ansökan är fullständig.

4 § Bestämmelser om att en kontaktpunkt ska bekräfta att en ansökan är fullständig för att starta en tidsfrist för handläggningen av ansökan finns i

1. artikel 11.6 i EU-förordningen om kritiska råmaterial, och
2. artikel 9.10 i EU-förordningen om nettonollindustri.

Mark- och miljödomstolen får på begäran av en kontaktpunkt yttra sig över om en ansökan om tillstånd eller dispens är fullständig. Domstolen

får i sitt yttrande ange om ansökan bör kompletteras och i sådana fall på vilket sätt. Bilaga 5

5 § Mark- och miljödomstolen får förlänga en tidsfrist som avses i 3 § eller i artikel 11.2 i EU-förordningen om kritiska råmaterial i enlighet med

1. artikel 11.4 i EU-förordningen om kritiska råmaterial, eller
2. artikel 9.6 eller 9.7 i EU-förordningen om nettonollindustri.

Om en tidsfrist förlängs ska domstolen informera den kontaktpunkt som överlämnat ansökan om förlängningen och skälen för den.

6 § Av artikel 11.9 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 9.5 i EU-förordningen om nettonoll¬industri framgår att kontaktpunkten tillfälligt får stoppa en tidsfrist som avses i 3 § eller i artikel 11.2 i EU-förordningen om kritiska råmaterial.

Om miljökonsekvensbeskrivningen behöver kompletteras efter kungörelsen enligt 6 kap. 39 § miljöbalken och enligt artikel 11.9 i EU-förordningen om kritiska råmaterial eller artikel 9.5 i EU-förordningen om nettonoll¬industri, får i stället mark- och miljödomstolen tillfälligt stoppa tidsfristen.

För att tillfälligt stoppa tidsfristen ska mark- och miljödomstolen

1. begära att projektägaren inom en viss tid kompletterar miljökonsekvensbeskrivningen, och
2. informera kontaktpunkten om behovet av komplettering och begäran.

7 § En tidsfrist som har stoppats tillfälligt enligt 6 § börjar löpa igen första arbetsdagen efter det att kompletteringen har lämnats in till mark- och miljödomstolen, eller tiden för kompletteringen har löpt ut.

Mark- och miljödomstolen ska informera projektägaren och kontaktpunkten när tidsfristen har börjat löpa igen.

8 § Mark- och miljödomstolen ska ta ställning till om en annan tidsfrist enligt EU-förordningen om nettonollindustri ska gälla för handläggningen hos domstolen om

1. ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik erkänns som strategiskt, eller
2. om ett sådant erkännande upphävs,

när handläggningen av ett mål som avser projektet redan pågår i mark- och miljödomstolen och det löper en tidsfrist enligt EU-förordningen om nettonoll¬industri för målet.

Mark- och miljödomstolen ska informera projektägaren och kontaktpunkten om den tidsfrist som gäller för domstolens handläggning.

9 § Mark- och miljödomstolen ska senast 30 dagar från det att en ansökan har överlämnats till domstolen från en kontaktpunkt som avses i 10 § ta fram en tidsplan för handläggningen av målet.

Mark- och miljödomstolen ska informera kontaktpunkten om tidsplanen och om betydande ändringar av tidsplanen.

Bilaga 5

Kontaktpunkter

10 § De myndigheter som regeringen bestämmer ska vara kontaktpunkter enligt artikel 9.1 i EU-förordningen om kritiska råmaterial och artikel 6.1 i EU-förordningen om nettonollindustri.

Bemyndiganden

11 § Regeringen får meddela föreskrifter om

1. skyldighet för en kontaktpunkt att informera berörda myndigheter om förhållanden som kan påverka bedömningen av om erkännande av ett strategiskt nettonollprojekt bör upphävas, och
2. kommuners arbete med att bistå kontaktpunkterna med att underlätta och samordna tillståndsprocessen för strategiska råmaterialprojekt eller nettonollprojekt.

12 § Regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för en kommun att årligen lämna statistikuppgifter över handläggningstider i ärenden som rör strategiska råmaterialprojekt eller nettonollprojekt.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2026.

Förslag till lag om ändring i miljöbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om miljöbalken

dels att 6 kap. 43 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas sex nya paragrafer, 6 kap. 2 a, 32 a, 43 a–43 d §§ och närmast före 32 a § och 43 a § nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	6 kap.
	2 a §
	I detta kapitel avses med:
	1. EU-förordningen om kritiska råmaterial: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1252 av den 11 april 2024 om inrättande av en ram för säkerställande av trygg och hållbar försörjning av kritiska råmaterial och om ändring av förordningarna (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 och (EU) 2019/1020,
	2. EU-förordningen om nettonollindustri: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1735 av den 13 juni 2024 om inrättande av en åtgärdsram för att stärka Europas ekosystem för tillverkning av nettonollteknik och om ändring av förordning (EU) 2018/1724.
	Uttrycken strategiskt råmaterialprojekt och nettonollprojekt har i detta kapitel samma innebörd som i lagen (2027:000) om kontaktpunkter och tillståndsförfaranden för kritiska råmaterial och nettonollindustri.
	Avgränsningssamråd som rör strategiska råmaterialprojekt eller nettonollprojekt
	32 a §
	Särskilda bestämmelser om begäran om och tidsfrist för ett yttrande om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och detaljeringsgrad vid avgränsnings-

	samråd som rör strategiska råmaterialprojekt eller nettonollprojekt finns i *1. artikel 12.1 och 12.6 i EU-förordningen om kritiska råmaterial, och* *2. artikel 10.1 i EU-förordningen om nettonollindustri.* *Om ett avgränsningssamråd rör en verksamhet eller åtgärd som ingår i ett strategiskt råmaterialprojekt eller ett nettonollprojekt ska länsstyrelsen redovisa sin bedömning enligt 32 § andra stycket så snart som möjligt och senast inom 45 dagar från det att länsstyrelsen har tagit emot en begäran om yttrande från en kontaktpunkt som avses i lagen (2027:000) om kontaktpunkter och tillståndsförfaranden för kritiska råmaterial och nettonollindustri.* *Länsstyrelsen ska informera kontaktpunkten om sin bedömning.*
	43 §[1]
Den som prövar tillståndsfrågan ska, *när tillståndsfrågan avgörs,* slutföra miljöbedömningen genom att *med hänsyn till innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen och det som kommit fram under handläggningen av målet eller ärendet identifiera, beskriva och göra en slutlig och samlad bedömning av miljöeffekterna*.	Den som prövar tillståndsfrågan ska slutföra miljöbedömningen genom att *ange den motiverade slutsatsen i det beslut eller den dom som avgör tillståndsfrågan.* *I miljöbedömningen ingår att med hänsyn till innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen och det som har kommit fram under handläggningen av målet eller ärendet identifiera, beskriva och göra en slutlig och samlad bedömning av verksamhetens eller åtgärdens väsentliga miljöeffekter* (*motiverad slutsats)*.

[1] Senaste lydelse 2017:955.

Miljöbedömning som rör strategiska råmaterialprojekt eller nettonollprojekt

43 a §

Särskilda bestämmelser om tidsfrister för allmänhetens, myndigheters och kommuners yttrande över miljökonsekvensbeskrivningen finns i

1. artikel 12.5 i EU-förordningen om kritiska råmaterial, och

2. artikel 10.5 i EU-förordningen om nettonollindustri.

Om tillståndsfrågan enligt 39 § rör en verksamhet eller åtgärd som ingår i ett strategiskt råmaterialprojekt eller ett nettonollprojekt, ska allmänheten, myndigheter och kommuner ges högst 85 dagar att yttra sig över miljökonsekvensbeskrivningen.

43 b §

Den som prövar tillståndsfrågan får förlänga tiden för att yttra sig i 43 a § andra stycket

1. med högst 40 dagar i enlighet med artikel 12.5 i EU-förordningen om kritiska råmaterial, eller

2. till högst 90 dagar i enlighet med artikel 10.5 i EU-förordningen om nettonollindustri.

Om tiden för att yttra sig förlängs, ska parter, remissinstanser och den kontaktpunkt som avses i lagen (2027:000) om kontaktpunkter och tillståndsförfaranden för kritiska råmaterial och nettonollindustri informeras om förlängningen. Kontaktpunkten ska även informeras om skälen för förlängningen.

Beslutet om förlängning ska kungöras.

43 c §

Särskilda bestämmelser om tidsfrister för den motiverade slutsatsen finns i

1. artikel 12.3 och 12.4 i EU-förordningen om kritiska råmaterial, och

2. artikel 10.3 och 10.4 i EU-förordningen om nettonollindustri.

Den som prövar tillståndsfrågan får förlänga tidsfristen för den motiverade slutsatsen med högst 20 dagar i enlighet med

1. artikel 12.4 i EU-förordningen om kritiska råmaterial, eller

2. artikel 10.4 i EU-förordningen om nettonollindustri.

Om tidsfristen förlängs ska parter, remissinstanser och den kontaktpunkt som avses i lagen (2027:000) om kontaktpunkter och tillståndsförfaranden för kritiska råmaterial och nettonollindustri informeras om förlängningen. Kontaktpunkten ska även informeras om skälen för förlängningen.

43 d §

Om tillståndsfrågan avser en verksamhet eller åtgärd som ingår i ett strategiskt råmaterialprojekt eller ett nettonollprojekt och den inte kan avgöras inom den tidsfrist som anges i artikel 12.3 i EU-förordningen om kritiska råmaterial eller artikel 10.3 i EU-förordningen om nettonollindustri, får den motiverade slutsatsen meddelas i ett särskilt beslut inom tidsfristen. Ett sådant beslut får inte överklagas särskilt.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2026.

Förslag till lag om ändring i lagen om verksamheter och åtgärder för förnybar energi

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2026:000) om verksamheter och åtgärder för förnybar energi ska införas tre nya paragrafer, 8–10 §§, och närmast före 8 § en ny rubrik av följande lydelse.

Lydelse enligt lagrådsremissen Tillståndsprövning enligt förnybart direktivet (KN 2025/02315)	*Föreslagen lydelse*
	Mål och ärenden om förnybar energi i mark- och miljödomstol
	8 §
	Om ett mål som inleds vid en mark- och miljödomstol genom en ansökan om tillstånd gäller en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi, ska domstolen så snart som möjligt och senast 45 dagar efter att ansökan kom in
	1. skicka information till sökanden om att handläggningen av målet har påbörjats, eller
	2. förelägga sökanden att avhjälpa en brist enligt 42 kap. 3 § rättegångsbalken.
	När bristerna har avhjälpts ska domstolen, så snart som möjligt och senast 45 dagar efter den tidpunkten, skicka information till sökanden om att handläggningen av målet har påbörjats.
	9 §
	Om ett mål som inletts vid en mark- och miljödomstol genom en ansökan om tillstånd gäller en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi, ska domstolen avgöra målet inom
	1. tre år om målet avser en anläggning som är havsbaserad, och
	2. två år om målet avser en anläggning som är landbaserad.
	Trots första stycket ska
	1. ett mål som avser en havsbaserad anläggning avgöras inom två år om det avser

a) uppgradering av en anläggning för produktion av förnybar el,

b) uppförande av en anläggning för produktion av förnybar el med en lägre installerad elektrisk effekt än 150 kilowatt, eller

c) uppförande av en samlokaliserad energilagringsenhet i anslutning till en anläggning som avses i a eller b, och

2. ett mål som avser en landbaserad anläggning avgöras inom ett år om det avser

a) uppgradering av en anläggning för produktion av förnybar el,

b) uppförande av en anläggning för produktion av förnybar el med en lägre installerad elektrisk effekt än 150 kilowatt, eller

c) uppförande av en samlokaliserad energilagringsenhet i anslutning till en anläggning som avses i a eller b.

Tidsfristen börjar löpa den dag domstolen skickar information till sökanden enligt 8 § om att handläggningen av målet har påbörjats.

10 §

En mark- och miljödomstol får förlänga en tidsfrist enligt 9 § första stycket eller andra stycket 1, en gång med högst sex månader om

1. det efter det att tidsfristen börjat löpa uppstår behov av kompletteringar på grund av nya bestämmelser eller ny information,

2. det uppstår en försening vid handläggningen av målet och förseningen beror på någon yttre omständighet som domstolen inte hade kunnat påverka eller förutse när tidsfristen började löpa,

3. det är nödvändigt för att pröva en skyldighet i EU-lagstiftning på miljöområdet, eller

4. det finns andra synnerliga skäl än de som anges i 1–3.

En tidsfrist enligt 9 § andra stycket 2 får förlängas en gång med högst tre månader om det finns sådana skäl som anges i första stycket.

Om tidsfristen förlängs ska sökanden skriftligen informeras om förlängningen och skälen för den.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2026.

Förslag till lag om ändring i minerallagen (1991:45)

Härigenom föreskrivsatt 4 kap. 3 § minerallagen (1991:45) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
4 kap.	
3 §[1]	
Om flera har ansökt om koncession för samma område och fler än en kan komma i fråga enligt 2 §, *skall* den ha företräde som har undersökningstillstånd i området för något mineral som omfattas av *dennes* ansökan om koncession.	Om flera har ansökt om koncession för samma område och fler än en kan komma i fråga enligt 2 §, *ska* den ha företräde som har undersökningstillstånd i området för något mineral som omfattas av *hans eller hennes* ansökan om koncession.
Om ingen av sökandena har undersökningstillstånd, *skall* den ha företräde som har utfört ändamålsenligt undersökningsarbete inom området. I annat fall har den *företräde* som först kom in med sin ansökan. Om ansökningarna har kommit in samma dag har sökandena lika rätt till andel i koncessionen.	Om ingen av sökandena har undersökningstillstånd, *ska* den ha företräde som har utfört ändamålsenligt undersökningsarbete inom området. I annat fall har den som först kom in med sin ansökan *företräde*. Om ansökningarna har kommit in samma dag har sökandena lika rätt till andel i koncessionen.
	Om ansökan har lämnats in till en kontaktpunkt som avses i lagen (2027:000) om kontaktpunkter och tillståndsförfaranden för kritiska råmaterial och nettonollindustri för en bekräftelse enligt artikel 11.6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1252 av den 11 april 2024 om inrättande av en ram för säkerställande av trygg och hållbar försörjning av kritiska råmaterial och om ändring av förordningarna (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 och (EU) 2019/1020, ska ansökan, i fråga om företräde anses ha kommit in när den lämnades in till kontaktpunkten.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2026.

[1] Senaste lydelse 1993:690.

Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

Bilaga 5

Härigenom föreskrivs att det i plan- och bygglagen (2010:900) ska införas en ny paragraf, 2 kap. 12 §, och närmast före 2 kap. 12 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	2 kap.
	Särskilda bestämmelser om strategiska råmaterialprojekt eller nettonollprojekt vid planläggning
	12 §
	Särskilda bestämmelser om att det vid planläggning enligt denna lag ska övervägas att i lämpliga fall inkludera utveckling av
	1. projekt för kritiska råmaterial finns i artikel 13.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1252 av den 11 april 2024 om inrättande av en ram för säkerställande av trygg och hållbar försörjning av kritiska råmaterial och om ändring av förordningarna (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 och (EU) 2019/1020, och
	2. tillverkningsprojekt för nettonollteknik och strategiska nettonollprojekt finns i artikel 11.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1735 av den 13 juni 2024 om inrättande av en åtgärdsram för att stärka Europas ekosystem för tillverkning av nettonollteknik och om ändring av förordning (EU) 2018/1724.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2026.

Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttranden kommit in från Accelerationskontoret för att underlätta industrins omställning, Affärsverket Svenska Kraftnät, Bergs kommun, Bergsstaten, Boverket, Domstolsverket, Energimarknadsinspektionen, Föreningen för gruvor, mineral- och metallproducenter i Sverige (SveMin), Företagarna, Försvarsmakten, Green Power Sweden, Gällivare kommun, Havs- och Vattenmyndigheten, IVL Svenska Miljöinstitutet, Jernkontoret, Journalistförbundet, Justitiekanslern, Kammarrätten i Stockholm, Kommerskollegium, Konkurrensverket, Lantmäteriet, LKAB, Länsstyrelsen i Blekinge län, Länsstyrelsen i Dalarnas län, Länsstyrelsen i Gotlands län, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Länsstyrelsen i Kalmar län, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Skåne län, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Södermanlands län, Länsstyrelsen i Uppsala län, Länsstyrelsen i Värmlands län, Länsstyrelsen i Västerbottens län, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Länsstyrelsen i Västmanlands län, Länsstyrelsen i Örebro län, Länsstyrelsen i Östergötlands län, Länsstyrelsen Västra Götaland, Malmö stad, Myndigheten för civilt försvar, Nacka tingsrätt (mark- och miljödomstolen), Naturvårdsverket, Regelrådet, Region Örebro län, Renova, Riksantikvarieämbetet, Sametinget, Skogsstyrelsen, SSAB, Statens energimyndighet, Statens jordbruksverk, Stegra, Stenungsunds kommun, Stockholms stad, Strålsäkerhetsmyndighten, Svea hovrätt (mark- och miljööverdomstolen), Sveriges advokatsamfund, Sveriges Bergmaterialindustri, Sveriges geologiska undersökning, Sveriges Kommuner och Regioner, Talga AB, Tidningsutgivarna, Tillväxtverket, Trafikverket, Umeå tingsrätt (mark- och miljödomstolen), Uppsala universitet (juridiska fakulteten), Verket för innovationssystem, Vänersborgs tingsrätt (mark- och miljödomstolen), Västra Götalandsregionen, Växjö kommun, Växjö tingsrätt (mark- och miljödomstolen), Återvinningsindustrierna och Östersunds tingsrätt (mark- och miljödomstolen).

Följande remissinstanser har inte svarat eller har angett att de avstår från att lämna synpunkter: ABB AB, AB Volvo, Alfa Laval, Askersunds kommun, Boliden AB, Business Sweden, Energiföretagen, Filipstads kommun, Finspångs kommun, Fordonskomponentgruppen (FKG), Fossilfritt Sverige, Gjuteriföreningen, Göteborgs stad, Göteborgs universitet (juridiska institutionen), Helsingborgs stad, Heidelberg Materials Cement AB, Hitachi Energy Sweden AB, Innovations- och kemiindustrierna i Sverige (IKEM), Justitieombudsmannen, Karlskrona kommun, Kiruna kommun, Linköpings kommun, Luleå kommun, Luleå tekniska universitet, Lycksele kommun, Länsstyrelsen i Gävleborgs län, Länsstyrelsen i Hallands län, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Länsstyrelsen i Kronobergs län, NKT Sweden AB, Norrköpings kommun, Näringslivets regelnämnd, Oxelösunds kommun, Perstorp AB, Region Dalarna, Region Halland, Region Kronoberg, Region Skåne, Region Stockholm, Region Västerbotten, Region Västernorrland, Sandviken kommun, Scania, Skellefteå kommun, SKGS (Skogen, Kemin, Gruvorna och Stålet), Skogsindustrierna, Skövde kommun, Stena Recycling, Stockholm Exergi, Svensk Solenergi, Svenska Kyl och Värmepumpföreningen, Svenska naturskyddsföreningen, Svenska samernas riksförbund, Svenskt

Näringsliv, Södertälje kommun, Teknikföretagen, Tranås kommun, Trollhättans kommun, Umeå kommun, Uppsala kommun, Volvo Cars, Världsnaturfonden, Västerås kommun, Vätgas Sverige, Örebro kommun, Öresundskraft och Östersunds kommun.